

Per a la democràcia catalana, ara més que mai s'imposa el doble crit:
VISCA CATALUNYA!
VISCA LA REPUBLICA!

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2° EPOCA - N° 33 - 7 de gener del 1946.

Fundador: Lluís COMPANYS

Redaccio: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

Catalunya i República

Editorial

Mai, ni en els pitjors moments del nostre exili, hem deixat d'ésser optimistes, de creure en la nostra causa i en el seu triomf final. Als desenganys, a les desil·lusions, hi hem oposat sempre la nostra voluntat indomptable de victòria, el sentit de la dignitat que inspirà la gesta admirable del nostre poble quan, enmig d'un món dominat pel gangsterisme dels uns i la covardia dels altres forem els sols a defensar els principis de la dignitat humana i col·lectiva. Sabiem que paranyem a un poble lliure, pacífic, amant de la llibertat. Aquest poble, l'història del qual la constitueix un rosari ininterromput de gestes per a la salvaguarda o la reivindicació de les seves llibertats nacionals, estava íntimament lligat a la idea republicana, car solament amb la República eren compatibles els seus sentiments i els seus interessos. Erem, som i serem catalanistes i republicans. Creiem, creiem i creurem en Catalunya i la República.

L'afirmació no pot sorprendre a ningú. Però a les altures en què ens trobem cal que sigui formulada sense equívocs de cap mena. Car avui hi ha un fet descomplat: la caiguda de Franco. França, en un gest esplèndid que fa honor a la més gloriosa de les seves tradicions, ha plantejat davant el món el problema espanyol. I gràcies a la iniciativa de França dintre breus dies una conferència internacional que reunirà representants de França, dels Estats Units i de la Gran Bretanya, fixarà la posició de les democràcies de cara a la liquidació de Franco. Que el dictador espanyol estigui vivint els darrers instants de la seva existència política, avui ningú no en dubta. Que l'agonia pot ésser de curta durada, tothom hi està d'acord. Pitjor — diuen tots els comentaristes — si Franco s'entossudeix a volguer prolongar una situació esdevinguda insostenible.

En el punt en què es troben les coses, de cara a un futur que, no perquè sigui difícil, hem de deixar d'afavorir amb tota resolució cal que tots ens definim i proclamem el que som. La política espanyola va a entrar en un moment d'activitat manifesta i serà bo que tots sapiguem a què atimir-nos. I que ho sapiguem d'una manera clara, concreta, que no dongui lloc a equívocs. D'ací que nosaltres, al començament d'aquest comentari, hàgim reiterat clarament la nostra fidelitat al doble ideal catalanista i republicà. I que, de cara al seu triomf, afirmem novament que estem prestos a tots els sacrificis, a l'acció que les actuals circumstàncies comanen. I que, en aquest moment d'optimisme justificat, de cara a l'ensulciada definitiva del feixisme espanyol, pensant en un demà prosper, manifestem clarament el nostre punt de vista.

Catalunya és republicana. Per temperament, per fidelitat a ella mateixa, perquè sense un règim d'ampla llibertat — i els catalans sabem pla bé que sota la Monarquia hem viscut sota el jou més ignominios — el nostre poble no concebia una existència digna. No és que estèssim satisfets de les llibertats que ens atorgà la segona República. Eren només un inici del que desitgem. Però amb tota honestetat, cap català pot pretenir que amb la Monarquia hauriem aconseguit ni la meitat de l'Estatut del 1932. Sabiem, a més, que l'Estatut era un inici i que, en un marc republicà, arribaríem a l'assoliment de totes les nostres reivindicacions i, sobretot, a integrar les terres d'Ibèria en l'ampla organització federalista que és una de les més glorioses concepcions de l'esquerrisme català.

Ara tot això — i moltes altres coses — tornen a plantejar-se. Agradeixem tràgicament per l'exacerbació passional de la guerra i de la dictadura, en l'abada d'una nova època, cal que tots en marxessem amb absoluta lleialtat. I, sobretot, cal que comencem per les afirmacions fundamentals. Nosaltres avui, solemnement, reiterem la nostra posició de sempre: Catalunya i República. Car no podríem concebir l'una sense l'altra.

La nostra política

per Victor M. TORRES

El Congrés d'E. R. de C. a França, va crear una Comissió Central d'Estudis i Plans encarregada d'assessorar amb els seus treballs, l'obra de govern del Partit. Aquesta Comissió s'ha reunit una vegada, ha adoptat un pla de treball, ha repartit la tasca entre els seus membres i ha començat a treballar en els diversos respectes que hauran d'ésser sotmesos al primer Congrés que es celebri a Catalunya.

Aquest organisme, ni és un consell, ni vol ésser un consell d'intel·lectuals; els seus membres creuen ben sincerament que les seves propostions seran fecundes seguint el grau de fidelitat amb que interpretin l'opinió mitjana dels militants.

Es amb aquest esperit que s'ha publicat una crida a « La Humanitat » i que reproduïm fragmentàriament, donada la seva importància i el fet que tots aquells que per llurs coneixements, capacitats o experiència puguin participar útilment a les activitats d'aquestes Comissions: Renaixença Nacional, Reparacions i Reposicions, Justícia i Responsabilitats, Cultes, Agricultura i Previsió, Economia, Sanitat i Assistència, Treball i Assegurança, Cultura, reformes administratives, o que puguin fer-los-hi informacions o suggerències, són pregats d'adreçar-les al President Sr. Mestre Puig, 23, «rue de l'Hôpital», Saint-Girons (Ariège).

El nostre temps, profundament revolucionari, és també en política. Si abans la política era essencialment un art; un art que requeria dosis constants d'imaginació, d'intuïció i de passió, avui tendeix, sota l'impuls de diversos factors i principalment a causa del domini progressiu sobre la matèria l'espai, a convertir-se en una tècnica, freda com totes les tècniques i que reclama amb insistència el recurs a nous factors anímics, massa sovint deixats

de banda com son: la reflexió, l'esperit d'anàlisi, el gust per l'estudi metòdic i el desig de claredat i d'honestetat en el plantejament de les qüestions. La complexitat creixent dels problemes polítics en general, obligarà cada dia més als servidors de la casa pública a preparar-se i a especialitzar-se, i els ciutadans de demà demanaran preferentment als seus « leaders » no ja la paraula que engresca com un vi generos, sino l'explicació senzilla i clara que planteja correctament els problemes i faci veure, amb honestetat, els avantatges i els inconvenients que cada solució comporta.

Estem convençuts que el joc polític, en el futur, serà molt més difícil de menjar que en el passat. Fins als nostres dies la formulació de vagues reivindicacions i les professions de fe més o menys sinceres, eren sovint suficients per a mobilitzar l'opinió pública, canalitzant-la en una direcció determinada. Tot ens fa creure, en canvi, que cada dia serà més necessari proposar als electors un programa degudament articulad, fruit de la meditació i de l'estudi; i que respongui a la complexitat moral i material del destinatari.

Doncs, els grups polítics que aspiren a la confiança popular, hauran de presentar-se, si no volen morir, no solament com una comunitat de sentiments, sino també com un nucli amb una certa homogeneïtat, tant en el terreny de la ideologia general com en el de les realitzacions pràctiques i concretes.

Malgrat els certificats de defunció que ens estenen setmanalment aquells que tot ho esperen d'una hipotètica feblesa nostra, l'Esquerra ha estat i continua éssent un gran partit, i els sarcasmes, els somriures irònics i les falsedats que ens factors anímics, massa sovint deixats

(Passa a la segona plana)

Un gran discurs d'HUMBERT TORRES

«Enteniment, Catalans! Que ens ajudi a tenir-lo l'ombra de l'Avi que segueix planant damunt els destins del nostre poble...»

El dia de Nadal els militants del nostre Partit a Montpel·lier, i llurs famílies es reuniren en un magnífic acte que deixà un inesborrable record als qui hi assistiren. La Sala d'actes, plena de gom a gom, estava presidida per la bandera barrada i els retrats dels nostres Presidents Francesc Macià i Lluís Companys.

Obri l'acte el President del Comitè Local, l'amic Fuguet. Totseguit R. Nogués i Bizet pronuncià un ampli i interessantíssim informe del seu recent viatge a Mèxic que fou seguit amb gran atenció i interès per tots els assistents. La Humanitat, a partir del número d'avui comença a publicar una sèrie d'articles del Vice-President del Parlament de la República que fan referència a aquest tema i que amplien encara, tot el que l'amic Nogués explicà als nostres militants de Montpel·lier.

Finalment, HUMBERT TORRES, pronuncià un magnífic discurs de clausura que emocionà profundament tots els assistents i que fou seguit amb un gran entusiasme. Heu-vos aci els principals fragments:

Evocació de Nadal

La diada de Nadal és, sense dubte, la més assenyalada de l'any. Ho és, en primer terme, per la seva universalitat, puix que en un i altre continent, es celebra aquesta festa en tots els pobles que han rebut la influència de la civilització cristiana, i amb aspectes particulars en cada un d'ells. Però en tot, i especialment a Catalunya, i aquesta és el segon caràcter que li dona un encís especial, és una festa consagrada a la família, el culte a la llar paterna. Com en el mite d'Anteu, aquella divinitat de la vella Grècia, que de tant en tant havia de deixar la calma i la serenitat de l'Olimp i baixava en terra, i tocar-la de peus i mans per a recobrar així força i vida, es diria que els membres que d'una mateixa casa la vida dispersa, tenen necessitat, de tant en tant, de tornar a respirar el primer aire i a re- viure en el lloc on valerien la primera llum; i mentre els fills, i els fills dels fills, s'enfilen, uns, fins a la falda dels ovis i els demano contes i els estiren el nas o la barba, els més grans, en preocupacions més greus, fan el repàs de joies i dolors de l'any, de temors i esperances, afegint, cada any, una nova anella en la cadena de la vida, en el marc d'aquella institució humana admirable que és la família. I això és el dia de Nadal.

Una adversitat implacable ha interromput de fa massa temps en nosaltres, els emigrants, la pràctica d'aquella vella i bella tradició. No podem veure ni tocar els nostres, ni el dia com avui. Però pensar-hi, oi! si els nostres tinguessin un volum una forma o un color! Si el tinguessin, com el tenen les coses del món físic, i disposéssim de detectors de l'activitat espiritual, com per la ràdio captem els sons que s'emeten per tot el món, aleshores, amics, assistiríem a un espectacle que ens esborronaria d'emoció. De Xicago al Vendrell, de l'Empordà a les estepes argenines, d'un llogaret dels Pirineus a París, tot seria un riu d'amor, un teixit de tendres, una brasa d'afectes que ho purificaria i ho afirmaria tot. Si això fos possible, els nostres sabrien que aguantem fermes, amb una moral imbatible, que estem segurs que els sofriments de tots vindrà un dia, ja no massa lluny, en què tindran un terme, i que un clam de justícia universal, que desgràcia ha escampat pel món els nostres cossos, però que nosaltres som encara més germanes. És l'obra purificadora del dolor. (Molt bé

Humbert TORRES

«agués passat, per la llibertat de la nostra terra, que estimem més que mai, perquè l'hem vist maltractada i perseguida i perquè hem patit per ella. (Grans aplaudiments).

L'ESQUERRA

Ha estat un encert del Comitè Local de l'Esquerra de celebrar aquesta diada. Prenent-ho en termes generals, família, família son les persones lligades per la sang, però també les unides per vincles espirituals. Família son els partits polítics, perquè lligats per els seus membres, i molt fort, l'unitat de pensament i d'aspiracions, la comunitat d'interessos morals i el fet d'haver-se trobat junts en lluita per aqueixos ideals.

I ara l'Esquerra ha arribat a constituir una gran família, ningú no pot dubtar-ne, perquè no ens cal més que girar els ulls a la realitat actual i d'aqueixos darrers anys, per a veure que conserva intacta la seva força, la fidelitat a l'ideal comú, i que és indestructible en l'alta missió que l'espera en el dia de demà. La nostra desgràcia ha escampat pel món els nostres cossos, però que nosaltres som encara més germanes. És l'obra purificadora del dolor. (Molt bé

Per què aquest miracle, aquest no morir, aquest resistir-ho tot, aquest estimar-se cada dia més? Per moltes raons, però principalment per dues, que us veig a dir. Una, pel fet que l'Esquerra ha sapigut reunir, en una admirable síntesi de seny i audàcia, en un perfecte equilibri i de dotatge del que vol donar als somnis i a les realitats, una significació que respon a la manera d'ésser de una enorme massa de gent catalana. Aquest gest oposat per la llibertat a les veus de la terra, que ce tant lluny com venen, son el sol, l'oli i el poble de la terra catalana. I l'Esquerra és aqueixes tres coses. Una altra és deguda a la sort extraordinària d'haver tingut, des del primer moment, un gran cabdill, una precinent figura moral, un guio sense parió: Francesc Macià. Però això mereix paràgraf apart.

MACIÀ

El dia que a la conferència d'esquerrers que es celebrà a Sans, d'on sortí el nostre Partit, es presentà Macià amb la seva tropa d'idealistes radicals, seguit de les Joventuts d'Estat Català, i que ell s'abraçà amb Companys, amb Irla, i potser també amb mi, que provien del vell republicanisme que ja havia fet seves les reivindicacions catalanes, aquella dia, omnia, la batalla estava guanyada. Tenim un gran exercit, tenim un gran general, i forçosament, amb Macià el davant, tot havia d'ésser planer. El obradoria les multituds, la seva història de sacrificis, de gestes de dignitat, de posicions d'abnegat romanticisme, trobarien un resso en el cor de les multituds, que tan finament sensibles son aqueixes motivacions morals. Amb Macià no s'hi jugaria, perquè el seu noble passat era penyor del futur, i així fou, i així hem assistit, aqueixos darrers anys, a les sensacionals victòries de l'Esquerra.

Quina falta ens fa Macià en els moments actuals, i quina falta ens farà demà! Com no se sap el valor de la solut fins que es perd, no se sap el que valen certes homes fins que la mort ens els pren per a sempre.

Jo veig amb pena certes coses que ara passen, inconcebibles amb Macià vivent. Veig les herbes parasitàs de la vanitat, l'ambició o l'orgull treure al cap en el camp de la política catalana. (Ovació. — Ens han deixat les figures cim i les que quedem som petits com a formigues. Si Macià visqués, la seva autoritat ho

Carles Pi i SUNYER a FRANÇA

Ha arribat a París, procedent de Londres, el Sr. Carles Pi i Sunyer, membre del Directori d'E. R. de C. i Conseller del Govern de la Generalitat.

LA HUMANITAT saluda cordialment a l'estimat amic, desitjant que l'estada entre nosaltres li sigui agradable, i que la seva presència dongui a les activitats del nostre Partit, l'encert que l'hora reclama.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

(S - 5)

Signiu les tres frases:
1. He sentit el plor del nen.
2. He sentit plorar el nen.
3. He sentit que el nen plorava.

El mateix ofici que en la frase 1 fa el grup el plor del nen, i en la frase 2 fa el grup plorar el nen (ço és, l'ofici de complement del verb he sentit), fa, en la frase 3, el grup que el nen plorava, el qual és una proposició (el nen plorava) introduïda amb el mot merament conjuntiu que (ço és, un que conjuntiu).

Amb el verb gloriejar-se es poden formar frases com:
1. Es gloriegen de la seva ociositat.
2. Es gloriegen de no treballar.

En aquestes frases el verb (es gloriegen), a diferència del verb he sentit en les frases més amunt esmentades, s'enllaça amb el nom (ociositat) o amb l'infinitiu (treballar) per mitjà d'una proposició: la proposició de. Ara bé, quan el complement del verb gloriejar-se és, en lloc d'un nom o d'un infinitiu, una proposició introduïda amb la conjunció que, no cal posar davant seu la proposició de, a en.

ans la construcció preferible, en general, és la seva introducció per mitjà de la simple conjunció que:
3. Es gloriegen que els seus fills no treballen.

Són molts, però, els qui en una frase com aquesta emprarien la combinació de que més aviat que la simple conjunció que, escrivint: Es gloriegen de que els seus fills no treballen. I és que pocs semblen haver hagut esment d'una recomanació que ja es va fer a l'hora de la normalització de la llengua i s'ha repetit després en articles, conferències, etc.; que convenia evitar l'ús de la preposició de davant de la conjunció que. Així, malgrat que es digués Es gloriegen de no treballar, no s'havia de dir Es gloriegen de que els seus fills no treballen, sinó Es gloriegen que els seus fills no treballen, com no s'havia de dir Estic molt content de que ho hagi fet, sinó Estic molt content que ho hagi fet; ni Com a prova de que no he dit mai això, sinó Com a prova que no he dit mai això; ni Sota preteix de que era massa tard, sinó Sota preteix que era massa tard.

A aquesta recomanació s'estenia a les preposicions a i en.

RETORN DE MEXIC

LES CORTS REPUBLICANES

Complint el deure que ens mposa la representació amb què ens honorà el nostre poble, hem anat a Mèxic per assistir a un sessions de Corts. El poble mexicà i les seves autoritats mereixeran eternament la nostra gratitud. A tots els exiliats republicans ens han obert magnànimament i generosa els braços. Mèxic és avui, per a tots nosaltres, una continuació de la Pàtria enyorada.

Gràcies al poble germà que des del començament de la nostra guerra ens va comprendre, hem tingut una Pàtria quan, expulsats pel dictador, vàrem perdre la propietat.

Un decret d'extraterritorialitat ens ha permès trepitjar territori de la República Espanyola. En el magnífic salo capítular mexicà, hem celebrat les sessions de les Corts, legítima representació de la sobirania popular. Davant d'elles va comparèixer el Govern per tal de completar la seva legitimitat i autoritat, amb un vot de confiança.

per R. Nogués i Biset

Confiança del President de la República, i confiança de les Corts. Heus-aci les dues columnes on ha de descansar l'autoritat i el poder legítim d'un Govern.

El marc era magnífic. Gran salo, sumptuos i decorat ricament; nombres i distinguit públic. Expectació. Inquietud i ansietat. 144 diputats arribats molts de llunyanes terres. A la dreta de la Presidència, ocupada per l'il·lustre juriconsult senyor Lluís Jimenez de Assúa, el Govern.

Les sacramentals paraules del President obriren els debats i totseguit ocupà la tribuna el President del Govern, senyor Giral. Giral és un home que limita sempre la seva actuació dins els marges d'una gran modestia, excessiva quasi sempre. Precisament, però, per aquesta gran modestia i pel seu probat patriotisme i amor a la República, pot valoritzar millor les seves condicions personals que el fan ésser respectat i volgut.

Enmig d'un profund silenci es sent la veu del President del Consell que llegeix el text de la declaració ministerial. Aquest havia d'ésser l'objecte del deba i determinar la votació de la Cambra, però també anuncia al mon els proposits i el pensament del Govern republicà, que aspira a reconquerir la República per alliberar, dignificar i reconstruir la Pàtria.

La declaració ministerial, menciona un a un els problemes internacionals i d'ordre interior, que forçosament han d'interessar avui a tot Estat que vulgui viure al ritme de l'hora actual.

Obert el debat, en una sessió de llarga durada, fixà la seva posició cada minoria parlamentària, i després d'un precís, eloquent i magnífic discurs de rectificació del President del Govern, es va aprovar per aclamació la declaració governamental. Per tant, el Govern es consolidava amb la confiança unànim de les Corts.

Si era precís que la República, expressió de la lliure voluntat popular, tingüés davant del mon una legítima representació i una personalitat amb un pensament i uns proposits, això ja és un fet.

Una llei: la Constitució. President de la República, la més alta jerarquia espanyola. Un govern que ha merescut la confiança presidencial, i unes Corts, expressió legítima de la sobirania nacional, que uneixen llur confiança a la del President i legitimen al Govern que fixa el seu pensament. Aquest parla al món civilitzat en nom d'una Pàtria que viu en esclavatge sota el jou de l'opressor nascut de l'aliança de les forces totalitàries que acaben d'ésser vençudes i que vol viure solament en règim de justícia i llibertat.

La minoria d'Esquerrers Catalanes constituïda per 16 diputats (E. R. de C., Acció Catalana i Moviment Socialista), va actuar plenament unida i amb acord unànim intervenint en el debat polític, mitjançant la lectura d'una declaració per part del President de la minoria, Pere Ferré. En ella féu constar que la minoria d'Esquerra Catalana aspirava al recobriment de la República, perquè era garantia de llibertat per als homes i per als pobles.

Féu present que Catalunya no havia mancat mai al compliment del seu deure per a defensar la llibertat, i que ella que havia estat i és, en hores de dolor germana de tots els pobles hispànics que igualment sofreixen el jou de l'opressor, aspirava a què en hores properes d'alegria i també de responsabilitat, fos reconeguda la seva personalitat, i que fos la germana gran de totes les terres ibèriques que desigen construir per la República i amb la República el nou Estat.

Férem remarcar que la presència dels ministres catalans palesava suficientment la nostra confiança al Govern. Però era precís manifestar, sense renunciar a cap dels nostres ideals, la nostra satisfacció a l'escollir en la declaració ministerial, els paràgrafs dedicats a « la importància del problema plantejat per los pobles peninsulars que desean constituirse en règim de autonomia », com diu textualment el text de la declaració, fent especial menció de Catalunya, Euzkadi i Galícia.

Enviarem un record a la Pàtria llunyana i enyorada, junt amb una salutació per a tots els pobles hispànics. Galícia, Euzkadi, València, Arago, Castella, etc., que en un proper esdevenidor hauran d'ésser tots germans d'una nova Espanya, on cadascú, amb pròpia personalitat i llibertat, ocuparà el seu lloc dins l'estructura de la República que desitgem.

La nostra intervenció acabà recordant que la Minoria havia manifestat el desig de que el Govern fos constituït per una concentració més àmplia de forces antifeixistes, però que ens constava que si això no ha estat no és per manca d'esforç del senyor President i que, per tant, en res influïa per a modificar la nostra actitud de confiança i col·laboració.

El senyor Castella, per la minoria gallega; el senyor La-sarte per la minoria basca, Pere Vergés per « Izquierda Republicana » i Pascual Leone, per « Union Republicana », ocuparen la tribuna, defensant, com ho féu l'Esquerra, la confiança al Govern.

Consumiren torn en contra el senyor Uribe, en nom del Partit Comunista Espanyol i del P. S. U. C.; el senyor Galarza, en nom del grup de socialistes que segueixen al Sr. Negre, (Passa a la segona plana)

Prestigi i descreïdit de la Constitució (*)

(M)
Si per al general O'Donnell el canvi de Constitució que s'operava amb les armes no era més que un pretext, per al poble era clar que les Constitucions del 1812 i del 1837, eren insuficients. A desgrat de la mobilitat que presidia la successió dels codis fonamentals, no hi havia perdut la fe. No eren les seves explosions, en definitiva la que les detenaven? Començava a desentendre's de la llibertat, no però, de la Constitució.

El triomf de la revolució el recollí Esparrero, per indicació real. O'Donnell calgué que es resignés a fer el paper de segon. La Cambra que resultà d'aquesta unió, era una barreja de progressistes i de representants moderats que no podia menys que reflectir-se en l'obra legislativa. Així i tot, el primer període de les Constitucions imprimí a les lleis orgàniques l'esperit de la reforma social i econòmica. La qual cosa equivalia a la venda dels predis rústics i urbans, censos i altres drets pertanyents a les comunitats religioses i a l'Estat. En realitat es treia la riquesa de les mans mortes i es llurava a la circulació.

per Ramon XURIGUERA

pressuposts. Aquesta darrera mesura comptava amb el projecte de llei de desamortització civil i econòmica la qual cosa equivalia a la venda dels predis rústics i urbans, censos i altres drets pertanyents a les comunitats religioses i a l'Estat. En realitat es treia la riquesa de les mans mortes i es llurava a la circulació.

Acumpleta aquesta tasca, les Corts s'atorgaren un període de suspensió. Amb quin esperit era es guardada l'obra de les Constitucions? Quin grau de satisfacció inspirava al poble? Els obrers de la indústria tèxtil de Barcelona, tement que la introducció de màquines reduís la mà d'obra, es van presentar a assaltaren magatzems i caleren foc a les fàbriques. La penúria de que vivien l'elevació dels preus promoueren disturbis semblants a Sarracena. A València, a Burgos, a Madrid i a altres poblacions es reproduïren els mateixos incidents. En uns llocs era per manca de treball, en uns altres per la carestia dels queviures. Tots ells, en canvi, el moment de fermentació social. La mateixa agitació es manifestava al camp amb els crims de « Abajo los consumos! », « Tenemos hambre! », « Viva el pan barato! ».

Aquest seguit de convulsions reforçà la posició dels moderats. En tornar-se a obrir les Corts, Fígueras, gelós dels principis democràtics que sentia amenaçats, exclamà: « Substituïm la llibertat contra l'insensat que traci d'arrebassar-nos-la... Acudirem a tot per tal de salvar la llibertat ». Lenguatge de seleccions que deixava indiferents les masses. I l'insensat eren els moderats que el lloc d'Esparrero i aquest saltà del govern. Les Constitucions foren dissoltes i així morí la reforma constitucional del 1836 sense haver estat acabada. O'Donnell tornà a dirigir la Constitució del 1845 afegint-hi una nota addicional. Heu-aci com amb un decret modificava una constitució i anul·lava una altra, canviant l'ordre en poder alterar les lleis orgàniques i en canviar l'ordre de la fe que podien inspirar.

Si tot s'hagués limitat a un atemptat al codi fonamental, la protesta potser no hauria estat tan pregonera. A més, a l'atemptat començat contra la carta, però seguit la suspensió de la venda dels béns eclesiàstics i el restabliment de l'impost de portes i consums. Aleshores, el poble s'amollava.

Tot el govern O'Donnell és un seguit de mesures arbitràries o no preval altra llei que la del caprici personal. I és a l'ombra d'aquesta forma abusiva del poder que creix justament la democràcia. La tendència absolutista de la reina és favorable. Car tot el que s'oposa a les aspiracions elementals d'un poble, acaba fent-les esdevenir punjants. La democràcia ho resumia tot: oposició a la tirania, a la socialització, doctrinària de la llibertat. Fet important, el conjunt d'aquesta democràcia era republicana. La manca de respecte amb que la Corona i els ministres moderats tractaven els drets individuals favorables a les reivindicacions populars, alienava partidaris a la realista. La illúsió defallent en la viabilitat de les Constitucions monàrquiques, renatixia a la idea d'un codi republicà.

La Constitució del 1869, (1) no és més que el resultat d'una coalició per tal de contrarestar la impulsiva republicana. L'ideari socialista, va que encara per a esdevenir un Partit s'atribuïa un codi republicà. Car per bé que el moviment antidinàstic es definia amb « conjunt de principis polítics », no és menys cert que a l'interior es distingia la democràcia social i la llibertat absoluta que defensava Castelar. Així, als debats de les Constitucions, al costat de les qüestions de doctrina i del paper de la successió al tron, s'agitaven els problemes de la terra i els que afecten els treballadors. La Constitució que en surt és doctrinària, una carta d'intenció. Tingui's en compte que abans, un codi orgànic semblant, hauria satisfet l'opinió. Ara, a l'hora de promulgar-la, ho era sense illúsió. Els republicans no l'aproven.

El Sr. Juncà de bell nou era en l'anima popular, era una Constitució republicana. Act, llibertat i carta fonamental tornaren a conciliar-se en l'esperança del carrer. Els Constitucions del 1873 nasceren amb aquest esperit. El nou règim donaria a les lleis orgàniques les garanties de durada i eficàcia que no havia ofert la Corona. Pavia, vingué a destruir aquestes il·lusions. Res d'estrany, doncs, que la Constitució següent (1876) (2) no desvetllés cap curiositat. El preambul del Govern afirma que era una síntesi harmoniosa dels drets individuals i dels de la societat. En realitat fou aprovada gairebé sense discussió. La representació radical a les Corts era pràcticament nul·la. Sagasta podia exclamar en una de les sessions: « Por todas partes se nota una indiferencia que hiela i friamente comenzaron los debates de este proyecto de ley; friamente continuan y friamente han de concluir ».

Sagasta tradíu ambraument el clima del país. Les Constitucions ja no interessaven. El procés de les reivindicacions nascudes del món del treball, s'orientaven per viarans diferents. No hi feia res que el

ACTUALITAT POLITICA

La nota francesa i les seves repercussions. — Vers una ruptura de relacions entre França i el Govern de Franco? — L'actitud d'Anglaterra i dels Estats Units. — Les activitats dels republicans espanyols. — El « Partido Comunista » demana un govern d' « union nacional ». — Les dretes contra la República. — Els falangistes s'oposaran rabiosament a l'aparicio de qualsevol Badoglio.

L'actitud de França
Els partits polítics francesos en les resolucions dels seus congressos o de la premsa de tots els seus seccions, han manifestat una perfecta unanimitat contra Franco i a favor d'una ruptura de relacions diplomàtiques. La nota del Govern de Gaulle demanant a Washington i a Londres una decisió de conjunt ha vingut, doncs, a satisfer el sentiment de tot el poble francès.

Per a « La Tribune des Nations » dues haurien estat les raons que haurien decidit el govern francès a no retardar més temps el plantejar als seus drets grans aliats el problema que suscita a continuació de les relacions amb el règim del general Franco. La primera és la degradació del fet greu de les revelacions procedents de documents recentment descoberts a Alemanya i dels quals s'en desprèn la flagrant complicitat de Franco amb els emanyos i traïsons durant la guerra. L'altre motiu seria l'anunciada instal·lació a França d'elements del Govern republicà exiliat, el qual projecte planteja una qüestió diplomàtica que reclama una resolució urgent.

Que la permanència de Franco en el poder irrita els sentiments de tots els democràtics, ho demostra el fet que malgrat l'haver-se anunciat la decisió del Govern francès, els membres de la Comissió d'Afers Estrangers de la Constitució celebraren una reunió en la qual es manifestaren francament contra l'estat actual de coses. El nou M. Gilbert de Chamberlain hi feu una documentalíssima exposició reclamant la ruptura. L'ex-ministre de l'Interior, M. d'Assier de la Vierge es pronuncia a favor d'una resolució redactada en termes molt categòrics, la qual interveio fou una mica apavada pel diputat comunista M. Cachin. « Soucieux de ménager la liberté d'opinion du gouvernement », segons informa el redactor parlamentari del diari parisenç « L'Ordre ».

Que diu la nota
S'ha fet pública la tramesa d'una nota francesa a Londres i a Washington, però fins ara encara no s'ha llegit el seu text ni l'abast de la mateixa.

S'ha limitat, el govern francès, a sol·licitar un canvi d'impressions, prouades al quadre de les lleis orgàniques. La qual cosa no evita el retraïment amb que no tardarem a esguardar-les el mateix els treballadors de les fàbriques que les poblacions del camp. L'altèr ciutat, l'exercit i els propietaris es guardaven de mal ull des de llur infantament. L'allunyament des de base dels límits dels estaments elevats. Els uns creaven dificultats al règim imposant-li un enfilat de vagues o bé reforçant els rangs antidemocràtics com s'escauïen en alguna consulta electoral. Els altres, que aspiraven a la reforma agrària i a un règim de llibertat que la Constitució emparava.

Està clar que la Constitució franquista està amenaçada de mort. Nascuda de l'estranger, vivint de l'acció de l'estranger, no representant el país més que l'esperit sectari del bàndol que sempre l'ha subjugat. Estroncades les fonts de l'estranger que li donaven la seva vida, no podrà sobreviure altre temps. No hi ha un sol postulat que faci digne de respecte: repressió, traïció, privació de llibertat, censura, vanitat imperial, menyspreu de la voluntat del país. No ha resolt cap problema, ans els ha empitjorats. No s'ha aprofitat per a establir un nou diàleg, car cap no ha costat tanta sang.

(Acabarà en el vinent numero)

(*) Vegi's l'ed. « La humanitat » n° 31 del 13-12-45.
(1) Regim de Serrano.
(2) Restauració monàrquica: Alfonso XII.

El Govern de la República

Es molt probable que a l'apareixer aquestes ratlles, el President del Govern de la República, senyor Giral, serà a París. En el moment que aquest problema espanyol entra en una fase transcendental, la vinguda del senyor Giral a França té una importància indubtable. Possiblement d'aquesta visita en sortirà una ampliació del Govern de la República. Almenys així ho sembla... Diem així perquè el « Partido Comunista » acaba d'adoptar una actitud bon xic inoportuna, si és en compte que s'ha fet pública en vigílies de l'arribada del Cap del Govern.

Cal recordar que el « Partido Comunista » refusà l'oferta de participar el Govern quan aquest fou constituït. Així no feu, però, obstacle perquè en la sessió de Corts suava celebrada a Mèxic, aquest partit no volgués contraure la responsabilitat d'una dissidència republicana davant l'opinió internacional i votà la seva confiança al Govern. Resulta, doncs, una mica paradoxal el canvi adoptat a darrera hora i la pressa en fer-ho públic. Molt més tenint en compte que alguns aliats resorguen l'eficàcia del Govern de la República i la seva autoritat representativa. Cal que des de les rengleres republicanes sorgeixin veus que puguin servir per apoiar aquest punt de vista? El menys que pot demanar-se tant als que formen part del Govern com als que no s'hi troben encara representats, una prudència elementalíssima que puguin afectar la solució del nostre problema.

Cal, per altra part, subratllar la significació que té la visita de dues personalitats republicanes al Departament d'Estat, més quan des del 1938, a cap república hi havia estat possible obtenir una tal satisfacció.

Altre motiu d'esperança és la declaració del Departament de Justícia autoritzant la legalització de Sr. Juan Mearna com a delegat del Govern republicà als Estats Units.

Per altra part, Mr. Acheson, secretari d'Estat, admet la legalització que després d'acceptada la suggerència del govern francès, era a aquest al qui pertocava senyalar la data i el lloc per a les conversacions tripartites que, si diu, podrien celebrar-se a París, i a començaments de gener.

Dues opinions
El to de les dues respostes a la nota del govern francès no ha satisfet el diari parisenç « L'Ordre », el qual al·ludeix a una opinió oficial, (d'ambos païssos) que s'observa i reclami la coordinació dels esforços interiors i exteriors, una entesa monàrquica o republicana que al·ludeix a la « llibertat de la premsa ». Aquesta fórmula política, escriu — és més oportuna que el dogmaisme del govern Giral.

Un redactor diplomàtic anglès assegura que Anglaterra té els seus plans per a fer saltar a Franco i que aquests seran presentats a la Conferència dels tres païssos que es reuniran properament.

I mentre es diu i s'escriu, 150 diputats laboristes s'han declarat partidaris d'una immediata ruptura de relacions.

A Nord-Amèrica, la premsa ha acollit favorablement la nota francesa. « Acudirem — diuen allí — en el llit i a l'hora que ens siguin indicats ».

El mateix comentari de « New-York » es demana al govern francès que no utilitzi més la reclusió en les relacions amb els republicans espanyols i que mantingui ben decididament la bandera de la justícia, cosa que el farà ben apreciar pels democràtics.

El Sr. Hilarí Salvado es referí a la personalitat de Macià destacant la forta i entera del seu caràcter. Explica diversos fets anecdòtics de la vida de l'avi com a fundador i consprador contra la Monarquia i engegat per aquells que havien tractat el President en la intimitat; evoca l'Assemblea de Parlamentaris del 1917; relata la proclamació de la República Catalana i el paper jugat per les diverses personalitats que intervingueren en la preparació i execució del cop; i feu present el llegítim del President no sols entre els militars i polítics republicans espanyols, sinó en l'ambient internacional.

Amo breus paraules, el President Sr. Granada clogué l'acte el qual resultà d'una brillant i significativa tals bells i interessants parlamentàries que es pronunciaren com per la nombrosa assistència que hi concorregué.

Igualment el « Casal Català » de Bèziers ha commemorat l'aniversari de la mort del President Francesc Macià amb un acte d'homenaje, al qual hi assistí un poble nombros, amb l'adhesió dels Comités Locals d'E. R. de C. de les J.E.R.E.C. i delegacions d'altres partits.

Per donar d'espai, la nostra de monaci per a la nostra subscripció, serà publicada en el nostre vinent numero.

LA NOSTRA POLITICA

(Ve de la 1ra plana)
adrecen els portanveus de multituds imaginàries, seran ben estèrils si sabem escollir, com sempre hem sapiguat fer-ho, el millor camí i la condició més adequada.

Al nostre judici, les joves promocions reunides aquest estiu passat a Montauban, han començat a caminar per la bona ruta; elaborades a algunes de les ponències, les seccions locals es preparen a discutir-les ampliant i la lectura de les actes d'aquestes deliberacions, no volem dubtar-ne, serà profitosa als organismes que en prenguin coneixement.

Això és un bon començament. Creiem que haurien d'ésser tots els quadres del Partit, sense distinció d'edat ni de professió, els que prenguessin part en debats d'aquesta índole.

Reunions d'informació i reunions d'estudi, heu-aci les eines de treball que preconitzem. Reunions d'informació com les que el Secretariat Permanent prepara, i que haurien de servir a l'aplicació del Govern de la República. Reunions d'estudi en el treball col·lectiu, reunions d'estudi en el treball individual, reunions d'estudi en el treball de la família, reunions d'estudi en el treball de la comunitat, reunions d'estudi en el treball de la nació, reunions d'estudi en el treball de la civilització, reunions d'estudi en el treball de la humanitat.

Aquesta és la millor manera de servir al Partit. Fer política, és preveure i construir; fer i desfer Juntes, entaular discussions bizantines, o vol·tant de qüestions ocioses, donar publicitat a posicions personals, faltar de la passió o del ressentiment, és perdre el temps o que com de pitjor.

Si els nostres Comités representatius arriben a posar en marxa una pla de treball d'aquesta naturalesa, tots hi sortirem guanyant: la Comissió Central d'Estudis i Plans, per una part podria assessorar-se llegint les nostres conclusions i les ressenyes de les nostres deliberacions, i, o més, podria obrir una controvèrsia àmplia i lliure, en la qual tots hi podríem fer la nostra. Sobre quins temes? I sobre tot, de l'esforç i de l'estudi col·lectiu en sortiríem enforçats i poderosos roons per a estimar i tenir fe en els destins que volem gloriosos d'Esquerra Republicana de Catalunya.

LES CORTS REPUBLICANES

(Ve de la 1ra plana)
i per últim, el senyor Fernández Clérigo, pel grup dissident « d'Esquerra Republicana ». Malgrat tot, quan el President de la Cambra anuncia la votació per a donar o negar la confiança al Govern, no votaren en contra, i per tant, la confiança fou obtinguda per unanimitat.

En dies successius continuaren les sessions. Hi hagué un debat d'importància a l'entorn de les aspiracions estatutàries de Galícia. Es donà satisfacció a la voluntat del poble galic, constituïnt-se la Comissió d'Estatut de Galícia. La darrera sessió fou dedicada a la defensa d'una proposta del senyor Gordon Ordax, i altres diputats, de lloanca i acatament a les Institucions republicanes. Fou ovacionada a peu ariet, i adoptada per aclamació, coronant la nostra tasca amb un fervoros crit de « Visca la República! ».

Resta ressenyar la segona sessió, en la qual es votà una proposta concedint al Govern « un bill » d'indemnitat a l'avancada, per la no aplicació de la Constitució, ja que causa de força major o raó de necessitat, com es diu en nous termes jurídics, fan impossible l'estricta aplicació del text fonamental, mentre no s'estigui en el propi territori nacional. El Govern es va establir una norma jurídica de procediment, per tal de que fos garantia de la seva actuació, des del moment de la reintegració a la Pàtria fins al de l'estricta aplicació de la Constitució, i, en particular, fins a l'elecció de President de la República. Tot, naturalment, sotmès a termes breus.

Els senyors Galarza i Clérigo varen intervenir en el debat fixant interpretacions de la Constitució i oposant-se a la proposició, per estimar que el Govern de la República, devia obrar, quan anés a Espanya, amb plens poders, i per tant, sense norma jurídica que limités la seva actuació. Altres diputats, entre ells el senyor Gomariz, « d'Unió Republicana », entenen que calia fugir de tot poder il·limitat personal, i que era precis que el Govern tingués una norma fixada per les Corts, per a la seva actuació.

En aquest debat i en nom de la minoria socialista pronuncià un extens discurs el senyor Prieto. Després de manifestar l'opinió del grup socialista en contra dels poders personals, plantejà problemes polítics de gran transcendència que despertaren emoció i inquietud a la Cambra, i que, naturalment, donà lloc a apassionats i vius comentaris.

Pel moment creiem necessari que els nostres amics coneguin la declaració ministerial referent al problema dels pobles peninsulars, que d'una manera tan directa ens interessa. Diu així:

« Ciego políticamente habrá de considerarse a quien desdeno reconocer la importancia del problema planteado por los pueblos peninsulars que deseen constituirse en régimen de autonomía. Será necesario insistir, a fin de remozar la conciencia histórica de todos nuestros compatriotas, de que el régimen centralista que hemos vivido es fundamentalmente resultado de los siglos XVIII y XIX, aunque ese régimen está ya iniciado por el despotismo austriaco. Nuestra Constitución, con una profunda visión histórica, abrió un cauce a los íntimos deseos de los pueblos españoles, es hijo de ese deseo fue primero el Estatuto Catalán y la organización de Cataluña en régimen de Autonomía. Y, más tarde, ya en la guerra, la aprobación del Estatuto del País Vasco, el cual permitió a aquellas provincias crear sus órganos y cumplir las funciones que autoriza la Constitución del 1931. Por último, Galicia dejó expresada su voluntad de autonomía en el texto del Estatuto plebiscitado y aprobado por el pueblo gallego que en su día tomo estado parlamentario y quedó pendiente del examen y aprobación de las Cortes. En el espíritu que informo la Constitución nos afirmamos; por que España, una y varia, necesita adaptar todo su aparato interno político-administrativo, al sistema de condiciones geográficas, económicas y culturales de sus diferentes pueblos, lo que en vez de debilitar el nexo común, lo hará, como acontece siempre con las instituciones creadas por obra voluntaria, más cohesivo y vigoroso. Así lo mostro en la etapa de paz que vivio la República la cordialidad entre Cataluña y el resto de España; así lo volvio a mostrar la misma Cataluña, y con ella el País Vasco, en las dolorosas jornadas de la guerra, defendiendo la independencia y la libertad de España, en todos los frentes de combate. Y lo reitera ahora el hecho de que su representación autorizada forme equipo con nosotros para la recuperación del país y de su libertad. El Gobierno, pues, que no se considera autorizado para rebasar con sus propositos los lindes en que la Constitución enmarca con sus propositos los lindes en que la convicción sobre la necesidad de abrir ancho via a las aspiraciones autonómicas, dando facilidad para que todo pueblo, o provincia limitrofe con zona constituida en régimen de autonomía, pueda expresar su voluntad a este respecto. De acuerdo con la letra y el espíritu de los Estatutos en vigor, realizará rápidamente el traspaso de los servicios que corresponden a los poderes autonómicos, a fin de que sus instituciones puedan funcionar desde el principio con las posibilidades económicas necesarias. El Gobierno, comprendiendo que la realidad ha de depararnos una etapa primera anormal y transitoria, comienza desde ahora sus trabajos para fijar de común acuerdo las normas especiales que deberán regir en esa etapa. »

Acabat aquest treball, manifestem una convicció filla de la més estricta i serena reflexió, que ens complauria tinguéssim en compte tots els nostres amics.

Estem ben segurs que l'Esquerra Republicana de Catalunya, l'organ eficient del Govern, però volem sentir que si l'Esquerra sap, com li correspon, ésser fidel al sentit de la nostra terra i fixa una actuació d'unitat i de responsabilitat, fent front amb claretat i decisió, però sense demagogies i vacil·lacions, a tots i cada un dels grans problemes que es plantejaren en el moment de refer el nou Estat espanyol, la seva veu serà més que important, decisiva.

La vida del partit

HERAULT
El proper diumenge, dia 13 de gener, tindrà lloc a Montpellier l'assemblea general dels militants convocada pel Secretariat permanent del Consell Directiu a França. D'acord amb l'article 27 de l'Estructura Orgànica del Partit a França.

La reunió tindrà per objecte l'elecció del nou Comitè departamental.

BEZIERS
El passat diumenge dia 23 tingué lloc a Bèziers un solemne acte commemoratiu de la mort del President Macià.

Amo un plè a vessar, el Secretari general del Comitè d'Isidre Granada, en nom dels Comités del Partit i de les JEREC, obrí l'acte exposant la seva significació. L'E. S. guerra, digué té el deure de recordar Macià, Macià fou l'avi de tots els Catalans però fou, abans, pare del nostre Partit. Cal'altre ha d'homenajar-lo i nosaltres ens associem al tribut d'aquest record; però permet'nos també celebrar-lo en la intimitat perquè Macià fou nostre i en el recolliment és la millor manera que podem evocar el seu record, a seva glòria i als seus actes i els seus gestes els quals han de marcar-nos sempre el camí a seguir en les hores crucials de la nostra vida política. Mentre visquem i vivim, que és el nostre deure, commemorarem aquesta diada perquè és el nostre deure, que ningú, en nom de cap pretès catalanisme superior al nostre, ens pot discutir. Feu una glossa de la personalitat i virtuts de Macià a través del recordant les hores de dol que vivíem Catalunya en aquell trist Nadal del 1933. Demana als nostres homes i a tots els polítics catalans, que quan tinguin un dubte en el camí a emprendre, s'adreixin al record i a l'exemple de Macià i de l'infinit els arribarà el consell.

El Consell Directiu a França es complau en adreçar a tots els organismes del Partit i a tots els militants, els seus millors desitjos per a que l'any 1946 sigui el del desllurament de la nostra Pàtria.

Així mateix, en nom de tots els militants de França, tractem la més cordial i fervent salutació al Consell Directiu del nostre Partit a Catalunya, rendint-li homenatge d'admiraçió, per l'obra d'oposició portada a terme, contra l'opressió franquista.

Tal com s'havia anunciat, el passat diumenge 23 de desembre, el Sr. Joan Garcia Castellet, Secretari del Consell Directiu, es traslladà a Pau i Tarbes, on donà dues conferències d'informació i propaganda.

A l'objecte d'atendre les demandes que ha rebut de diferents Comités Departamentals, el Secretariat Permanent preparà un pla d'actuació, el qual els serà comunicat properament.

PIRINEUS ORIENTALS
De retorn del seu viatge a Mèxic, on va anar per assistir a la reunió de Corts, es troba a nou en el país, el Sr. Francesc de J. Pené, president del Comitè Departamental i diputat al Parlament de la República.

Al moment de la seva arribada a Perpinyà es trobava a l'estació els Srs. Vila i Garcia Castellet, del Secretariat Permanent del Consell Directiu. Uldemolins del Comitè Departamental, Ulloa Secretari Departamental de les JEREC i bon nombre d'amics.

El Sr. Juncà fou felicitat pel nomenament de Secretari del Parlament que li fou conferit en el curs de les sessions celebrades a la capital mexicana.

BAIXOS PIRINEUS
En la reunió celebrada a Pau el dia 2 de desembre darrer, el Comitè Departamental quedà així constituït:

President: Ramon Mateu.
Secretari: Libert Ballo.
Vice Secretari: Jaume Casals.
Tresorer: Joan Cervera.
Propaganda: Joan Sagna.
Comptador: Cassimir Vilà.
Vocals: Salvador Guasch.

ISÈRE
Han quedat constituïdes a aquest Departament dues Delegacions del nostre Partit. A Salin' Pierre de Chandieu, Josep Fliva, Bel Air, A. Corps, Frances Bosch, Epicerie Ardelemne.

La Humanitat

« Catalunya convida les Espanyes, tornades a llur nom plural, a viure la mateixa hora que el mon... »

(De la declaració del Govern de Catalunya)

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 34 - 19 de gener del 1946.

Fundador : Lluís COMPANYS

Redaccio : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

Trascendental declaració del Govern de Catalunya

Editorial Present i futur

La veu del Govern de Catalunya es fa sentir, avui, en un moment oportunitat, quan cal jugar amb les cartes damunt la taula, quan cal que s'adoptin, com deiem des d'aquest mateix lloc dies enrera, actituds clares i definides. En la seva declaració el Govern de Catalunya bé ho ha entès així. Feia temps, potser, que no s'havia parlat d'una manera tan clara i categòrica com aquesta vegada. El Govern de Catalunya afirma rotundament la seva posició. Tan clarament, que els dubtes, aquesta vegada, no serien pas admissibles.

Document trascendental, d'una sobrietat admirable, la declaració governamental ha de plaure a tots els catalans nacionals. No tant sols per la reivindicació que s'hi fa de la pura execució catalana, i sobretot de l'aport considerable de Catalunya, a la guerra, contra el feixisme espanyol; no tant sols per l'afirmació solemnia de la nostra personalitat nacional i l'enumeració de tot el que ha fet l'enemic contra Catalunya. Això, aquestes afirmacions fonamentals, potser ja estaven descomptades. Però és que, juntament amb elles, fent-los costat, hi ha marcada tota una posició de Govern que val la pena d'ésser subratllada.

Remarquem, per començar, l'afirmació que fa el Govern del seu deure i de la seva missió. Conscient de la seva responsabilitat el Govern es col·loca en la plaça capdavantera que, de dret i de fet, li correspon. Aquesta plaça entèn mantenir-la amb energia i dignitat, car el Govern — repetim-ho una vegada més — és la sola institució rectora que pot comandar a tots els catalans. Col·locat, des del començament, en aquesta posició, el Govern no es limita, en una hora de confusió i d'extrem a eludir els problemes. El primer, l'essencial en aquesta hora, consisteix per la fidelitat a la República hi és plantejat sense donar lloc a dubtes de cap mena. És més: contra el desfetisme, contra el descoratjament, Catalunya ja sentia la seva veu i no accepta, qualsevol que fos el seu realitzador, « un franquisme sense Franco ». Calia que aquestes paraules fossin pronunciades, sobretot en moments com els que estem vivint, sobretot en hores en què certs sectors del republicanisme espanyol no donen pas un exemple encoratjador de fermesa en mantenir llurs conviccions. Catalunya, sense escarafalls, però amb tota fermesa, proclama la seva fidelitat a la República. I la proclama com a cosa naturalíssima, com un fet descomptat que no li exigeix el menor esforç.

Potser la declaració del Govern de Catalunya podria aturar-se en aquest punt. S'ha cregut, però, convenient fixar la posició de la nostra terra davant un futur proper. Hi ha un problema espanyol, dintre el qual cal integrar la possibilitat de viure dignament dels pobles als quals afecta, cada dia posat amb més dramàtica intensitat. De cara al futur, Catalunya aixeca també bandera. Fidel a una tradició gloriosa, el Govern es pronuncia contra l'unitarisme espanyol suport de l'esclavatge i de la tirania. I reivindicant la lliure entesa dels pobles que integren Espanya, la idea, cara a l'esquerrisme català, de la Federació, apareix clarament definida.

No és exagerat, doncs, de qualificar de trascendental aquesta declaració del nostre Govern. L'aplaudim sense reserves per tot el que té de coratge davant el present i per la, posició ardua i constructiva que marca davant un futur que voldríem ben proper.

RELACIONS POLITIQUES per S. HUGUET

LA VEU DELS VALENCIANISTES

N. D. L. R. — Una vella i prestigiosa figura del moviment nacionalista valencià, el Sr. S. Huguet, ens ha promès l'article que inserim a continuació. Per a nosaltres constitueix un honor que des de les planes de « La Humanitat » es faci sentir la veu dels nacionalistes valencians. Aprofitem aquesta oportunitat per a reiterar-los la nostra simpatia cordialíssima.

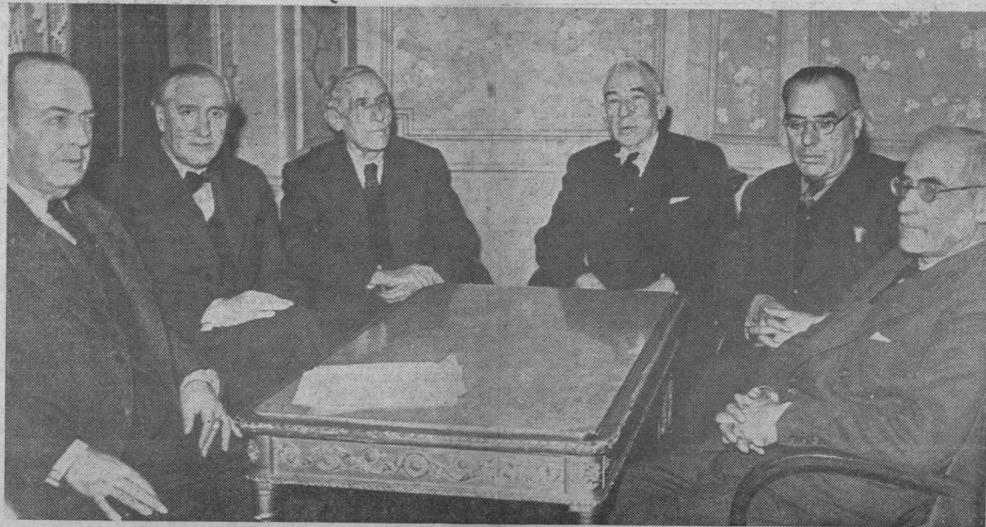
A la fi s'ha romput el gel i la fredor; la indiferència i la incomunicació han deixat pas a lliure a la paraula i al raonament. Un experiment polític català d'E. K. de C., el Sr. Sauret, ha publicat un article a « la Humanitat » comentant la política dels valencianistes pel que fa referència a Catalunya i a l'Espanya de les Nacionalitats. Ja era hora que un tal esdeveniment es produís!

Pel que deu als lectors atenció haurà estat una cosa jora costum i adreça insòlita, perquè és d'ado més corrent comentar en les publicacions catalanes, el que ja referència al País Basc i el dels Galtes, però del País Valencià i de política valencianista, ningú no s'ha ocupat ni en dir un mot, i això que a València hi ha valencianistes de tota mena i condicions; hi ha valencianistes de dreta i d'esquerra, i els d'esquerra que són nombrosos, formen varis partits: Esquerra Valenciana, que s'en diu nacionalista, ben a dir-ho un representant a les Corts de la República Espanyola.

En la memòria de la Secretaria General de l'últim Congrés que aquest Partit celebrà a València, es feu constar que el nombre dels seus afiliats és de deu mil. Que en la capital (d'u literalment la memòria) estan oberts actualment dissentiments polítics i com admetem « El Centre », « El Centre de Cultura Valenciana », « Escoltes i Colònies Escolars »; a més, té Comités locals en quasi bé tots els po-

(Passa a la segona plana)

« Catalunya i el Govern desautoritzaran i combatran tota solució imposada que no s'inclini davant el seu dret o bandegi la forma republicana »

EL GOVERN DE CATALUNYA. — D'esquerra a dreta: Josep Cornet, Carles Pi i Sunyer, Pompeu Fabra, President Irla, Joan Comorera, Antoni Rovira i Virgili.

EL GOVERN DE CATALUNYA, reunint el dia 13 de gener del 1946, sota la presidència del senyor Josep Irla i amb assistència dels Consellers senyors Josep Cornet, Joan Comorera, Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili i Carles Pi i Sunyer, ha aprovat, per unanimitat, la següent declaració:

« Constituits en Govern, representants d'una voluntat nacional persistent, proseguidors d'una legalitat, ens adreçem a tots els catalans. Als que sofreixen i lluiten dins de Catalunya i en l'exili; en unitat amb ells, servirem llur esperit. I també, per rebre'n un esbreix d'inspiració, tindrem en compte l'estímul dels qui han caigut gloriosament en batalla a Catalunya i més tard a Europa i a Àfrica en la continuació d'una mateixa lluita. I també tindrem ben present el dret perenne d'aquells catalans encara no vivents, que no haurà pogut atènyer la desfeta, lligar de mans l'opressió ni emmalalir l'enyorança, i que en l'esdevenir en farien retrat no sols de tota acceptada mirva dels nostres destins, sino de qualsevol vacil·lació davant un deure nou, una nova responsabilitat.

Cal proclamar-ho així davant les actuals conspiracions que dins i fora d'Espanya treballen per un franquisme sense Franco i fan novament afront a la voluntat dels pobles hispànics; cal reclamar-ho així en un instant en què, de diferents indrets, sonen algunes veus desorientades, concessions i aquiescències del descoratjament. Com si bastés el retorn encara que sigui amb banderes arriades. Com si verament calgués que un o altre artífici polític, sense cap títol honorable ni cap garantia, arbitrés la pugna entre el dret autèntic i una forma o altra d'usurpació.

Catalunya, però, no sap adonar-se a aquestes defallències. Li seria impossible de negar-se a si mateixa i no trobaria manera d'oblidar. Els catalans hem patit doblement sota l'opressió de Franco. Hem perdut alhora la nostra llibertat d'homes i la nostra llibertat de poble. Els agressors intentaren destruir el patrimoni moral i material de Catalunya: la nostra riquesa, filla del treball, la nostra cultura, filla de la llengua. Amb procediments depredadors provaren de llevar-nos una part de l'utilitat de la indústria, i obrers qualificats i gent generalment destruïda, cops que sabé resistir la vitalitat catalana. Volgueren esborrar de la vida pública i de l'activitat literària la parla vernacola, amb la intenció que s'estingís lentament en el cis de les llars apagades. I la Catalunya ha resistit i resisteix; la il·lustrada sang escampada a les execucions, els sofriments dels camps de concentració i de les ergástules. Resistí el 19 de juliol del 1936, en barre l'exèrcit espanyol insurgent; i en recobrar tot seguit per a la República la major part del territori d'Aragó i en enviar a Madrid la flor de les seves forces i en proveir els altres fronts amb la seva producció de material de guerra; i resistí en la més gran batalla, la de l'Ebre, lliurada en territori català

i sostinguda per forces que eren catalanes en llurs dues terceres parts; i resistí al terror; i resistí l'occió de les forces tenebroses fins a la victòria.

Tan rica és l'execució nostra. Demanem a Catalunya que la recordi i que multipliqui la seva fe amb tota mena d'esforç i de combat, visible o invisible.

Des d'ara declarem que un Govern de Catalunya, d'ampla unió nacional, només ell, ell tot sol, serà el qualificat per a promoure, en el seu dia, la manifestació de la voluntat popular de Catalunya; sigui el que sigui el procediment democràtic en què li vagui d'expressar-se. El nostre poble haurà d'ésser consultat i haurà de decidir sobre el futur de Catalunya; tant per dret natural que no prescriu, a despit de les persecucions, com perquè té assolida i reconeguda la qualitat de la pròpia decisió, i perquè, finalment, la hi concedirien tots els principis democràtics proclamats des de la carta de l'Atlàntic fins a la conferència de Postdam, fonts de dret universal. Catalunya i el seu Govern desautoritzaran i combatran tota solució imposada que no s'inclini davant aquest dret o bandegi la forma republicana.

L'obligació peremptòria que escaurà en sa tornada al Govern de Catalunya, serà la de proposar a la voluntat del poble no pas una opció entre « república o monarquia », sino una alternativa a la vida closa i indefensa de Catalunya, situació que implica, per conseqüència, la indefensió de tota la democràcia espanyola. Aquesta nova possibilitat és la d'un ordre peninsular multinacional. Tenim l'experiència de la facilitat amb què en els darrers cent cinquanta anys qualsevol esperança d'una aurora liberal i democràtica és tot seguit sufocada i venjada amb crues repressions. I aquest serà el destí de tota democràcia ibèrica inorgànica.

La germanor de Catalunya amb València i les illes Balears, la seva iniciada entesa amb Euskadi i Galícia, la seguretat que Catalunya no ha perseguit mai, en tota la seva història, mires hegemòniques i ha estat sempre baluard assidu de la llibertat, li permeten l'adreçar-se amb eficàcia a una nova profunda generositat del poble de Castella, als matisos ibèrics, als esperits que vulguin desmortitzar les possibilitats històriques, als patriotes constructius, als proletaris amb els quals vol restar en contacte.

Contra la dèbil uniformitat finalment lliurada a la tirania, caldrà proposar la forta unió per voluntat cooperant. Catalunya recull, per la seva part, la bandera del dret permanent. I vol hissar-la ben ampla, però ben segura; i per això, fa apel·lació a tota la rica varietat hispànica. D'aquesta seva iniciativa, d'aquesta responsabilitat — guidor, si calgués —, fa avui prego. Mai no havia estat l'Espanya tan somerosa, tan menyspreada, tan esquifada com sota l'extrem unitarisme de Franco. Catalunya convida les Espanyes, tornades a llur nom plural, a viure la mateixa hora que el mon i assegurades contra el retorn del vilipèndi.

RETORN DE MEXIC II

Ansiarem arribar a Mèxic per abraçar els amics i compatriotes que romanen en aquelles terres esperant el dia joies del retorn a la Pàtria. Ara podem dir que la mateixa ansietat sentien ells per veure'ns a nosaltres. Cada visita, un record. Cada abraçada, una bon fonda emoció. Cada paraula convida, una esperança i un illusió.

Volem arribar a Mèxic. Des de New-York, l'avió, ràpid i segur n'assolirà la nostra premsa. Volem veure els amics, abraçar-los, sentir-los, parlar-los-hi, que ja feia molt temps que no ho fèiem.

Els amics d'altre també freturaven per a veure'ns. Volem saber d'Europa, dels amics que deixaren a França, tots volien parlar de la llor de la terra, del poble, de la Pàtria. La Pàtria és el passat, però és encara l'esdevenidor. La Pàtria és el que heretarem dels nostres pares, però encara més és el que hem d' deixar als nostres fills, i per tant tenim el deure sagrat de millorar-la i dignificar-la. Parlar de la Pàtria d'ahir, produeix emoció i ens estimula. Parlar de la Pàtria de demà, de la que farem, — no oblidem que Catalunya serà el que la facin es-

L'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA A MEXIC

per R. NOGUES I BISET

que havíem fet, que fèiem els amics, els correligionaris de França, e que heu viscut, deien, un altre ambient, una altra vida, que sou més i que respireu de molt arrop l'aire de casa nostra.

Totes les visites, converses i reunions van tenir com epíleg dos actes. Un, la celebració de l'Assemblea general de l'Esquerra, omplen dues llargues sessions durant dues

nits consecutives. Presidí l'amic Mitjell Santalo, del Directori del Partit, acompanyat de Josep Andreu, membre del mateix. Als diputats arribats de França ens honoraren amb sitials de preferència al seu costat.

La Sala de l'Orfeu estava crullada d'amics i correligionaris. No n'hi mancava cap. Es llegí un informe del Secretari general del nostre Partit, Josep Terradellas, complementant el que feu tot seguit una exposició purament objectiva de la política del Partit seguit a França. Tot fou escoltat, malgrat el temps embat, amb atenció i emoció. Obert debat s'improvitzaren sentits i eloqüents discursos que fixen matisos, punts de vista diferents, prova de la riquesa d'apreciació i de criteri d'un Partit democràtic. Però en el fons res comproment ni desdibuint la doctrina, ni tan sols la conducta global de l'Esquerra.

Es de fora presenciarem una reunió del que podríem dir-ne apreciacions i problemes de l'Esquerra a Mèxic, que ignoràvem del tot. Cal remarcar que tots els companys que prengueren part a la discussió, pronunciaren sinceres paraules de simpatia (Passa a la segona plana)

La posició del Partit

Tenim el goig d'anunciar als nostres amics que Esquerra Republicana de Catalunya fixarà la seva posició davant l'actual moment polític, en un

GRAN ACTE PUBLIC que tindrà lloc a Perpinyà, el proper diumenge dia 27 de gener.

Per la premsa diària, per cartells i per comunicats als nostres Organismes, donarem els detalls oportuns d'organització.

L'Esquerra al banc dels acusats

per Fermi VERGES

Fa unes setmanes escrivia des de les pàgines de « La Humanitat » una lletra oberta al director d'« Endavant » per tal de demanar-li que desistís de la seva campanya contra l'Esquerra. La finalitat de la carta era, al meu entendre, evident: propugnar per una entesa de tots els catalans amb l'objectiu de combatre el règim de Franco. Va sense dir que els catalans son ben lliures d'acceptar aquest criteri o no. De fet, del resultat d'aquesta opció en depèn l'existència mateixa de la República. La restauració del règim republicà ha d'ésser, primordialment, l'obra de tots; o de la meitat, com a prova palesa, primericialment, de veure funcionar una Assemblea exterior, o un organisme adequat, que conjuntament amb el Govern català fos la prova palesa, davant el mon, de la voluntat majoritària del nostre poble per a un règim nacional. Al meu entendre, les consideracions adduïdes en contra d'un projecte semblant no tenen força perquè fan referència a èpoques posteriors ja superades pels fets.

Però aquest desig d'entesa entre els catalans té, encara, un abast exterior que no cal negligir. Es obvi que la guerra civil va desfer la unitat del catalanisme, o les possibilitats de col·laboració entre els diversos estaments socials de Catalunya. Es obvi igualment que els grups conservadors catalans no veuen amb simpatia el restabliment de la República. Caldria, doncs, trobar, en una entesa política, una base d'actuació, tant de cara a dintre com a fora de Catalunya. Malgrat la semblança de millora de la situació exterior, no cal oblidar les forces polítiques poderosíssimes, a Londres i a Washington, que recolzaran les forces reaccionàries a Catalunya i a Espanya. La meua experiència — en allò que valgui — em fa una mica escèptic dels nostres amics. Els nostres amics, malgrat les aparences, son pocs. Subratllo aquesta darrera frase.

Perquè vinc pleno consciència del nostre aïllament, ja no soc dels que jugo a fer-me enemics entre els que lluitarem en els mateixos rengles. El director d'« Endavant » i tots els militars socialistes, i això es pot fer extensiu a tots els que varem passar la frontera junts, camí de l'exili, no trobaran en mi un irresponsable per la baralla o la polèmica estèril. Això, ben entès, no és una actitud altruista: és senzillament que vull tornar a casa, com més aviat millor. Quan hi sigui, si tinc lleure, ja em vagaré de discutir. Ara permeteu-me que deplori el temps perdut discutint.

Jo havia demanat una entesa entre els catalans. Entre tots els catalans que a dintre i fora de Catalunya han sofert els rigors de l'exili i la presó. Es veu, però, que als camps de Belsen i Buchenwald, els catalans poden morir com a catalans. Tornats a França, el carnet d'Esquerra tanca la porta del camp de la frontera. Els partits polítics que no han entrat a formar part del govern tenen el dret legítim i indiscutible, d'exigir un lloc de representació. Tots els catalans tenim el dret de criticar accions passades i les personalitats que en siguin responsables. No és lícit, tanmateix, iniciar una campanya de depuració moral quan no és sino un pretext per iniciar una campanya política. I és totalment inadmissible que aquesta campanya es fonamenti en la condemna en bloc, dels vuit anys de règim autònom català. Si jo cregués que aquests anys son d'ineptitud moral, si cregués que els errors haguts no son errors sino immorals, el meu lloc no seria en l'exili sino al costat de Franco. Però aquesta, i no cap més, és l'accusació dels franquistes contra els vuit anys de Catalunya autònoma.

Les acusacions contra l'Esquerra tenen un propòsit deliberat: trobar un cap de turc. A dintre i a fora de Catalunya la derrota ha creat un estat emocional d'una intensitat sense paral·lel. Hi ha dolor en les llars, misèria en els pobles, desorientació a tot arreu. És fàcil que un dit acusador assenyali un partit com el causant de tanta devastació. No foren els homes d'aquest Partit qui governaren durant la República? Doncs son ells els culpables. Jo no admeto aquesta acusació. El règim autònom de Catalunya fou un règim de llibertat. I la llibertat és acceptar la responsabilitat ètica, que és enterament nostra i no de ningú més. Sovint volem descarregar-nos de responsabilitat traspassant-la a un grup col·lectiu. Es la por a la responsabilitat individual.

Però cal recordar, a més, que l'Esquerra compartí les responsabilitats de govern i que al marge del govern altres organitzacions i grups no n'acceptaren mai l'autoritat. I llurs actes no foren pas massa oients a reforçar una democràcia tot just naixent.

Als tres vol carregar el mort a l'Esquerra. L'Esquerra té la culpa de tot. Els altres son nets de culpa. Aquesta acusació és inadmissible pel que accepten la responsabilitat individual en política. Seria fer taula rasa del passat i tornar alegrement a casa permetent que tothom faci el que li dongui la gana. Els vuit anys de govern autònom han d'ésser una llei objectiva per a tots: per l'Esquerra i pels governaren amb ella. Sense oblidar els que, al marge del govern, es varen aprofitar de la llibertat per llurs fins polítics i socials.

Segons « Endavant », el Consell Nacional fou acceptat pels catalans perquè representava una renovació política. El Consell Nacional, tal com jo l'havia entès, tenia per finalitat dotar a Catalunya d'un organ representatiu. Les renovacions polítiques han d'ésser l'obra, en una democràcia, de la lliure discussió entre els partits polítics; no l'obra d'un superorganisme, sigui govern o Consell. Sens dubte, algú havia cregut que el Consell Nacional era una mena d'àrbitre de la moral que podia atribuir-se la veritat absoluta. Jo no accepto com a liberal, aquestes veritats absolutes. Crec, tanmateix, que les normes marcades pel Consell Nacional poden tenir un valor el dia de demà. Alliberada França, en marxa el procés polític, el deure de tots els catalans era de polaritzar en el govern l'adhésió que fins llavors no s'havia aconseguit. Si realment els catalans voleu una renovació política, han d'ésser els partits els que l'han d'imposar: jo no crec que un Consell, o un Govern, puguin imposar una renovació política, si aquesta renovació no existeix en la voluntat del poble. Si pensés altrament, creuria — amb Hitler i Mussolini, o amb el general Franco — que l'Estat és superior a l'individu, o que existeix una consciència col·lectiva a la qual ens hem de sotmetre tots. Aquesta doctrina condueix, en últim terme, a la irresponsabilitat política, a l'Estat omnipotent, al cabdillisme.

La guerra civil fou una experiència tràgica. Fou el resultat de causes interiors i exteriors que tots els catalans tenim l'obligació d'estudiar per tal d'orientar-nos en el futur. Però els nostres socialistes creuen que el conflicte es podia haver evitat. Com? Simplement, amb un pla. Si el govern de Catalunya hagués adoptat un « pla » haguéssim estat feliços i no hagués passat res; l'exèrcit espanyol no s'hagués revoltat, Hitler i Mussolini s'haguéssin quedat a casa. L'Esquerra, doncs, té la culpa de tot.

(Passa a la segona plana)

la humanitat i el descredít de la Constitució (III*) MALGRAT LA CALMA DIPLOMATICA L'OPINIO SEGUEIX MANIFESTANT-SE CONTRA FRANCO. - EL DR. GIRAL DECLARA QUE PREVEU DUES ETAPES ABANS DE LA RESTAURACIO REPUBLICANA. - « NO EXISTE PROBLEMA ESPANOL ». - CANVIS ?

per Ramon XURIGUERA

Aquest cop d'ant a repinte al procés constitucional, ens fa adonar del desdret que envolta les constitucions democràtiques, durament l'otència d'una igualtat econòmica que no pot assegurar, hem perdut la llibertat dels drets polítics. El fenomen, ben entès, no és específicament nostre. Forma part de la crisi que travessa els països democràtics, han creat les constitucions i tots les han abandonades. Tots han sacrificat la democràcia per un benes-ar i llauri propagat pels demògags. Així justament la diau de l'actual consusio.

Francia, breu del dret constitucional també ha passat per aquesta ingratua prova. L'entusiasme de poiee frances per la Constitucio ha estat, en certs moments, deirant. Vint-un anys després de la declaracio dels Drets de l'Home i han començat a ser desafiats. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

No posant en entredit els drets de la condicio humana, ni volent tampoc ésser la font, la seva accio en el domini polític forma part de l'home i de la seva vida. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

Així explica que determinades conquestes polítiques — el sufragi universal, per exemple — obtingudes de cor, vicia en altres llocs. A Anglaterra no s'hagin aconseguit més que molt lentament (5). I que per contra, reformes socials que no s'adoparen al continent europeu fins molt tard, estaven ja implantades a Anglaterra abans de la revolucio de XIX. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

Aquest projecte artístic, costà el tron a Lluís-Feip i assoma a la vintidua de la 2na República. La decepcio de l'experiencia monàrquica era total. Evidentment, els preceptes democràtics que s'adoptaven embenzava a la coniança popular. Augmentaren, però, en el transcurs del regnat a l'escalf del malconent que produia l'actitud conservadora la qual, per tal de mantenir el poder, s'apropiava amb el poder per tal de desvirtuar les institucions.

La remplaçament per unes altres ambicions. Els obrers, sortien de les barricades i demanaven treball. Sapaven l'autoritat dels poders públics reculant en el gram de mitoros. La República quedava encadenada, els capítols eren recelosos, la propietat desconfiada. Els conservadors, a l'aguall del malheur dels de baix, explotaven els apatitats del regim.

Atí s'enronitzà Napoleó III. La Constitucio del 1852 és una reaccio contra el socialisme i els menyspreus de la llibertat era començat a dalt a baix. Uns i altres venen amb indiferencia com s'emprava els republicans. Així es deixava arrear un poder autòritari i personal. Proudhon sosté (3) que el que motiva la llibertat és el desinterès. En aquest sentit, el 1899 i del 1851 no foren els vicis de la Constitucio, ans bé que les classes s'havia fundat principalment la República i de la República, no tingueren cap interès positiu en el nou ordre de coses.

Interpretés com es vulgui aquest paràgraf, el deseni de les classes populars quant a la llibertat, resta clar. Tant clar com l'odi que manifestaven els conservadors, els quals la mitorava de « llibertat ». Ben entès, després de les coses canviaren. Els crítics de « Visco » Napoleó esdevingueren ars. Cada dia posicio encaminada a restringir els preceptes de la Carta oposats al poder personal (4) revifava l'atencio a la llibertat. També augmentava els proselitis de la idea de « llibertat ». En aquest sentit, l'establiment de l'Imperi, l'esperit de la futura República calgué que entaulés combat, abans de poder instal·lar-se, amb l'oposicio de la Comuna. Tal és el preu de la Constitucio del 1875.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

benestar material? Què ha estat en més d'un aspecte el debat d'aquesta guerra espanyola? Pocs països al continent europeu escapen a aquest crisi econòmica. És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

que uns i altres s'emparen de la democràcia i inoquen la llibertat per tal de fer prosperar un sistema tirànic i absorbent, augmenta el consusio. Res no explica millor aquesta intrincada barreja d'ambicions i d'interessos, com aquest retrat de la nostra epoca tractat per Walter Lippmann amb una remarcable intuicio: « Per tal de millorar lurs beneficis, els homes de societat, amb la supressio de la competència, amb l'extensio de les administracions comercials. Per tal de socorrer els pobres i elevar els oprimitis, els reformadors completen amb l'organitzacio de la classe obrera, amb la majoria electoral, amb el poder a profit seu. Els grans capitalistes continuen impocant les fórmules sacrosanties del liberalisme en veure com es adressen les exigències col·lectivistes dels treballadors, o l'hostilitat de les majories populars, però, el seu lligam al proteccionisme i a la concentracio, fa d'ells un ésser profundament imbuïts de col·lectivisme. Els reformadors i els dirigents obrers continuen parlant de llibertat, però, quan troben resistència, fan servir els termes d'organitzacio sindical, quan ataquen els seus programes d'estabilitzacio, o quan s'oponen els seus agitadors. Creuen, però, en l'absolutisme del poder de les majories i en l'extensio de l'extensio de l'autoritat governamental, i l'ur finalitat essencial és dominar, posseir i perpetuar el col·lectivisme privat del capitalisme, més aviat que trencar els monòpolis i abolir els privilegis. Act esdevenen adversaris de la llibertat i els fundadors d'una nova societat autòritaria (7) ».

Com conciliar aquesta tendència expansionista de l'Estat amb l'esperit lliberal? Car si son aquests, a fi de comptes, els des pots de la política, posar un acord s'el de mutues concessions podria posar remei a l'actual mal estat. Emprerem una redistribucio més equitativa de certes fonts de riquesa? És a dir que hi ha defugit les convulsions es perquè tal és el seu temporalment. Justament perquè té un tal caràcter ha bastit una Constitucio semblant a la de França. És a dir que les constitucions democràtiques d'Europa, els drets individuals dels anglesos no els a'orguen les lleis orgàniques, ans aquestes en son el resultat. Dada que situa l'home pel dret de la eventualitat d'un codi i per l'actualitzo hi lleva to a ocaio de litigi. Així li dona aquest poder excepcional d'adaptacio, aquest sentit de continuitat que la fa apereixer en la qualsevol situacio. No hi ha prou amb revifar un precepte caigut temporalment en desus, o bé amb fer aprovar al Parlament tal o qual modificacio per a que esdevingué a to amb les circumstàncies.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

Mentre s'espera Si és homes d'Estat calen aquests dies i no son presumibles ni els destacats fins que els « spanyols » es retirin, en canvi a ràdio, la premsa i l'op no n'interacionals no cedeixen un grau d'actiu a la qüestio del canvi de regim espanyol.

Val a dir que arrengrats tots els comentaris que neixen a Anglaterra, servits per la B. E. C. e, estada és que començat falaguer per a Franco. Ja fa temps que informem em les nostres lletres que la base persuasiva de les visites que el ministre Artajo feu prop dels elements de dreta al llarg del regim és que els podia assegurar que no hi hauria ruptura ni bloqueig econòmic. Doncs, la clau de l'èxit era resistir. I si aquest element catòlic és desencoratjat davant l'ambaixador anglès quan per dos d'ours de presentacio de cartes credencials, demana un canvi de regim. Franco s'afé i pronuncià un categoric « ara més que mai: resistir! ». S'ones, l'opinio anglesa des de « un estudiant europeu » fins al « Times » passant pel « Daily Herald » es mostra gairebé unànime en no trencar ni decidir un bloqueig econòmic, la banda nazi-falangista reb un gran confort.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

la humanitat Fundador: LLUIS COMPANYYS

« APEL-LACIO A LES NACIONS UNIDES. - UNA MENA DE NO-INTERVENCIO. - EL FRONT UNIVERSITARI. - UNA INTERESSANT ANECDOTA DIPLOMATICA. »

El número de la primera quinzena de desembre del nostre portaveu a Catalunya conté, entre altres, una interessant comunicacio a la Comissio preparatoria de les Nacions Unides. En ell s'hi manifestava l'opinio de l'Esquerra catalana sobre el problema de la República i al Directori del Partit. Significa la seva lleialtat a les institucions establertes de la Constitucio del 1931, per les quals Lluís E. R. de Gual, el nostre portaveu, ha demanat d'obrir un període constituient. Es proclama l'adversio a tot intent de reorn a una guerra civil i es rebuigen les passions i les vejançes.

En el Llatí des vuit punts es denuncia l'aberracio que significa la continuacio del regim feixista i es demana que s'adopin les mesures per a possibilitar un regim de llibertat i de democràcia.

En el mateix numero es fan unes preguntes a la B. E. C. Es tracta de la no-intervencio. « Però, des d'act, no veiem que s'apliqui igual criteri per a Bulgària, Grècia, Romania, Hongria, etc. Perquè escrupols act i declarada intervencio als països que no són de l'Estat espanyol? »

El procés d'incorporacio del sufragi universal durà tot el segle XIX. És el primer dels moviments de la terra daten de l'epoca d'Enric VII i d'Enric VIII. L'expropiacio i el distribuio dels drets electorals, daten del segle XVII. La instauracio de les assurances socials per a to a m m m d'emplats, precedida de 25 anys la mateixa disposicio francesa.

La humanitat

« Afirmem resoltament que l'empresa de redreç de reconstrucció catalana ha de tenir un coratjos programa economic i social.

(Del discurs de Carles Pi i Sunyer a Perpinyà)

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 35 - 1er de febrer del 1946.

Fundador : Lluís COMPANYS

Redacció : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

LA CRIDA DE PERPIINYA CARLES PI I SUNYER fixa la posició de l'Esquerra

«L'Esquerra es posa al davant i crida als altres que vinguin amb ella. Li ho obliga la historia que té en el passat i les esperances que guarda per a l'esdevenidor»

CARLES PI I SUNYER

EDITORIAL

LA NOBLE AMBICIO

L'any 1932, en un discurs inoblidable, Francesc Macià féu la crida de Lleida. Quatorze anys més tard, en aquest discurs igualment inoblidable que avui inserim en les nostres planes, Carles Pi i Sunyer ha fet la crida de Perpinyà. Una vegada més, l'Esquerra, en una circumstància transcendental ha fet sentir la seva veu, ha marcat la seva posició, ha cridat entorn seu els homes i les masses per a una gran obra de recobriment i de llibertat. Quatorze anys d'intèrval entre la crida de Lleida i la crida de Perpinyà! Quatorze anys de sofriments, de lluites, de dolor, de sang, d'empresonament, d'exili... Quants prestijis, quantes posicions, falsament establertes, s'han enfonsat! Només allo que veritablement estava arrelat en la consciència del nostre poble per representar-ne la continuïtat de la seva trajectòria, s'ha mantingut en peu. Per això, quatorze anys després de la crida de Lleida, Carles Pi i Sunyer, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya, ha fet la crida de Perpinyà. I per això, al llarg d'una conferència admirable, una vegada més les grans masses de la democràcia catalana han expressat inequívocament la seva adhesió a la manera amb què l'Esquerra enfronta l'actual situació política.

Han passat moltes coses de Lleida ençà, però els ideals resten amb la vigoria de sempre i res ni ningú podrà negar que representen el sentir de masses amplíssimes de Catalunya. L'ideal s'adapta avui a la realitat. I per trágica que sigui, per difícil que es presenti el recobriment material i espiritual de Catalunya, l'Esquerra hi fa front amb les seves conviccions i amb la seva erectoria inalterable. I hi fa front, sobretot, amb un exacte sentit de la realitat i amb l'entusiasme que dona la raó. Tot això es despenja, al juny, de l'admirable discurs de Carles Pi i Sunyer. Si algú hagués pogut pensar que l'Esquerra defugia la trágica realitat a què ens ha abocat el feixisme espanyol, ací té la resposta. Clara, concreta i definida, la posició de l'Esquerra és d'absoluta fidelitat a ella mateixa i, sobretot, està dictada davant la situació en què es troba el nostre poble.

Oferim, avui, a la democràcia catalana, un pensament polític, un programa de realitzacions. Tenim l'ambició, la noble ambició, deia Carles Pi i Sunyer enmig les aclamacions de la multitud, d'ésser-ne l'instrument director. I per a complir aquesta tasca l'Esquerra, que mai ha estat un clos tancaç, que sempre ha volgut amb ella els homes de bona voluntat, repeteix avui la crida que quatorze anys enrera féu des de Lleida Francesc Macià. I la repeteix per boca d'un dels seus homes més representatius. I aspira a què entorn de la seva bandera, ordídament desplegada al vent, s'hi arrecerin les grans masses de Catalunya per a la reconquesta de l'ànima de la nostra Pàtria.

Pretenem que la crida de Perpinyà marqui una fita inescrutable en la historia de la democràcia catalana, que és tant com dir es la historia nacional de Catalunya. Com a Lleida, la nostra veu serà escollada. Les paraules de Carles Pi i Sunyer, tan serenes, tan ponderades, tan catalanes, no cauran en el buit. Car, quan els braços s'estenen fraternalment, quan tots hem de lluitar per a rescatar la pàtria i quan, sobretot, un partit de l'executori d'Esquerra Republicana de Catalunya fixa una posició i llença una crida amb la fe, la voluntat i l'esperit patriòtic amb què diumenge ho féu Carles Pi i Sunyer, no pot caure en el buit, ni pot ésser una flor sense estiu.

Acords del Govern de Catalunya

En les darreres sessions celebrades pel Govern de Catalunya, sota la presidència del Sr. Josep Irla, i amb assistència dels Consellers senyors Josep Corner, Joan Comorera, Pompeu Fabra, Carles Pi i Sunyer i Antoni Rovira i Virgili, després d'aprovar-se per unanimitat la declaració política del 13 de gener del 1946, ja feta pública, s'han pres els següents acords:

Nomenar una ponència que estudiï i formulï un projecte de confecció dels Cens dels catalans residents fora de Catalunya.

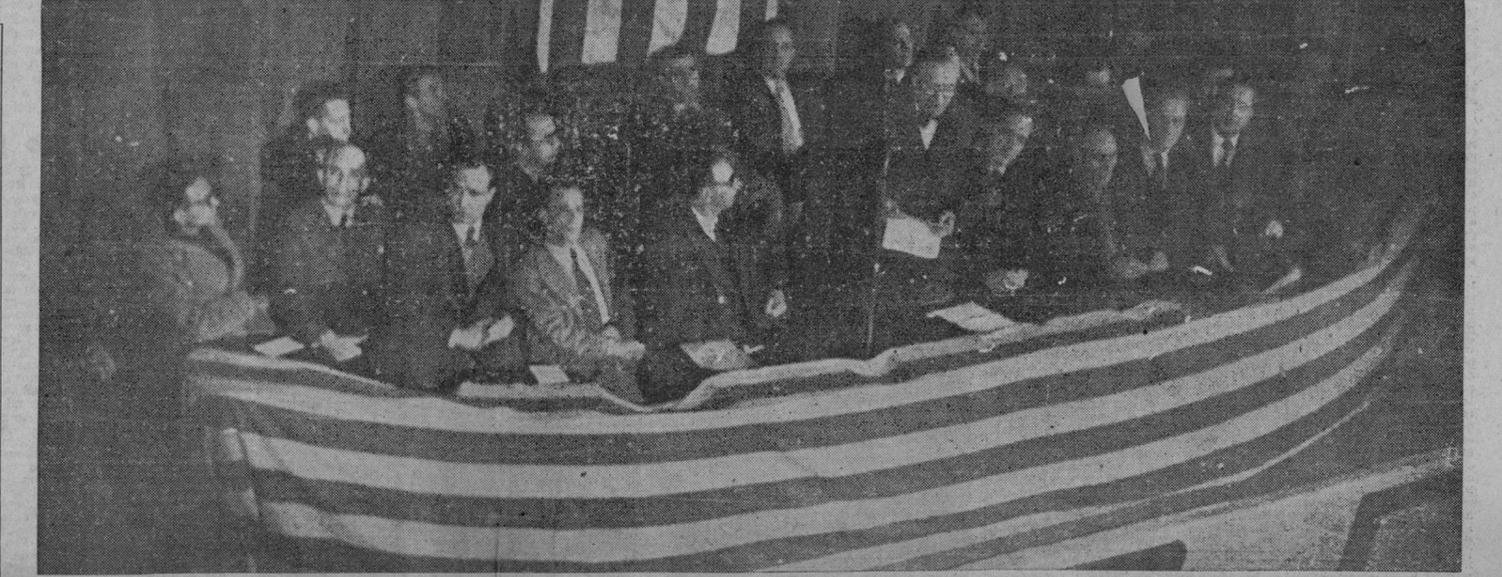
Nomenar una ponència que estudiï i formulï un projecte de representacions, estructura i programa de govern.

Procedir a l'organització dels Serveis de Recopie i Distribució dels articles que li siguin tramesos en concepte de solidaritat.

Fer les gestions que calguin, encomanades a salvar la vida dels patriotes empresonats o condemnats pel règim franquista, havent ja començat a fer les que urgentment exigeix el cas del català Ramon Via.

Adreçar, una vegada més, la seva encoratjadora salutació a tots els que resisteixen dintre mateix de la nostra Pàtria, i, ferm en la convicció que la resistència catalana no s'ha d'organitzar parcialment, i ha d'estar articulada a l'autoritat del Govern de Catalunya, i reitera el seu decidit propòsit d'arribar a l'estructuració eficaç de l'organ interior de resistència.

En fer seves les declaracions del President amb motiu de la constitució de l'actual Govern, fetes el 14 de setembre del 1945, els Consellers declaren llur plena aquesència al propòsit del President, d'ampliar el Govern o fi de reforçar el seu caràcter d'unió nacional.

LA PRESIDENCIA DE L'ACTE

El discurs de Pi i Sunyer

L'ACTE

Diumenge passat, dia 27 de gener, el nostre estimat amic Carles Pi i Sunyer, conseller del Govern de Catalunya i membre del Comitè Executiu del nostre Partit, fixa la posició d'Esquerra Republicana de Catalunya davant l'actual moment polític en un gran discurs al Gimnàs «Le Paris» de Perpinyà. L'anunci de la conferència de Pi i Sunyer havia desvetllat una extraordinària expectació i molt abans de començar el local, amplexat, estava ple de gom a gom. Al aparèixer l'orador a la tribuna juntament amb les personalitats més destacades del nostre Partit, el local oferia un magnífic aspecte. Per tots aquests que no pogueren entrar, s'instal·laren altaveus a l'exterior del local.

Felien costat al conferenciant el Secretari General del Partit, Josep Tarradellas, el membre del Comitè Executiu Sr. Joan Sauret, els assessors del Directori Srs. Martí Barrera, Puig Pujades i Hilarí Salvador; els representants de les Federacions al Directori, Srs. Delmas, Marçot, i Rodríguez; els membres del Consell Directiu a França, Srs. Prats, Garcia Castellet, Vila; el nostre Director, Sr. Emili Vigor; el Secretari General de les JEREC a França, Josep Sans; el Sr. Prat i Felivena del Comitè Departamental de l'Aude; els Srs. Alvarez de Lara i Arnau del C. D. de l'Alt Garona; el Sr. Mateu del C. D. dels Baixos Pirineus; els Srs. Rossello i Granada del Comitè Departamental de l'Herault; el Sr. Massagué del C. Regional de Provença-Sud-Oest; i els Srs. Guall, Fernandez Corominas, Ullendindis i Puigvert pel C. D. dels P.O., i els Srs. Irala i Ullot dels C. D. de l'Herault i Pir.-Or.

Una enorme ensenya barrada cobria enterament la taula presidencial. Al dreta una pancarta: «Esquerra Republicana de Catalunya». Els retrats de Macià i Companys enquadraven la presidència. Remarquem també, una pancarta de les JEREC.

Celebrant-se l'acte a Perpinyà va creure's que esquetia al seu Comitè Departamental de fer-ne l'obertura.

Francesc de P. Jené, President del Comitè Departamental dels P.O., Diputat a Cortis i Secretari del Parlament de la República, digué:

Celebrant-se aquest acte a Perpinyà, el Directori ha volgut honorar al Comitè Departamental dels P.O., amb l'encàrrec d'obrir-lo.

Siguin les meves primeres paraules de cordial benvinguda al gran nombre de militants que venent tota mena de dificultats i sense regatejar sacrificis, vinguts de diferents contrades de França, han acudit a la crida

Molt em p'au trobar-me avui entre vosaltres a Perpinyà en terra catalana. Tant per la emocio que em dona el veure de nou la llunya nia moradencia d'aquestes muntanyes, a les que hi tinc tan lligada la meua vida, com pel goig que sento de parlar altre cop, i a cor obert, a bons amics. Molt em plau, i a l'avantguarda demano que em perdoneu l'èsser llarg i temo cansar-vos; però l'importància de l'hora i de les matèries a tractar imposa i justifica l'extensió. I prou de paraules preliminars; si la conferència ha d'ésser llarga, almenys que sigui breu l'exordi.

Parlem en nom d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Parlo avui en nom i representació d'E.R. de C. per tal d'exposar el pensament polític del nostre Partit davant el moment actual; però en fer-ho, he de constatar, complagut, que no hauria de parlar d'atra manera si no feia només com un català que sentís el doble imperatiu de la Pàtria i dels nobles ideals humans. No és estrany que així sigui. L'Esquerra ha encarnat, i ho representa en una hora decisiva — el sentiment democràtic, liberal, socialment progressiu que cova en el fons de l'ànima del nostre poble. Aquesta manera de pensar que es revela en manifestacions diverses i adequades a cada època, tot al llarg de la nostra Historia, pren naturalment una més clara significació política quan les ansies, encara vagues, tumultuoses i poc definides que es manifesten en la primera meitat del darrer segle, s'endeguen i concreten en la segona en dues grans orients ideològiques, el federalisme republicà i el catalanisme liberal, destinades a junjar-se. És l'Esquerra, és el nostre poble, és la síntesi; i és per complir aquesta impositiva que en proclamarem la República constituïm l'instrument polític que va permetre d'obtenir, després de més de dos segles d'aversió i obstinatament negat, el primer reconeixement del dret de Catalunya a tenir una organització representativa i el seu estat propi. En aquesta hora, sota el guiatge de Macià, i amb el valuos concus — sempre patriòticament demanat — d'altres homes que no eren del seu Partit, l'obra de l'Esquerra va quedar esmentada lligada a la sort de Catalunya. Quan més tard la revolució militar falangista portà el cruel flagell de la guerra civil, l'Esquerra acceptà el pes feixuc de les responsabilitats que damunt d'ella caigueren, i darrera Companys hi féu càrrec per defensar la dignitat humana i la llibertat catalana, però també pe a disminuir fon magnitud dels estralls provocats a contra-cop de l'agressió feixista. Ja es hora — el curs dels esdeveniments històrics en demostra la raó — que reivindiquem la posició que deshores prengué l'Esquerra, que altre cop torna a ésser la de Catalunya. Després de la guerra del mon, de la qual la nostra en fou el trágic antecedent, es hura d'enquadrar en el seu marc veritable la lluita de Catalunya. Si la guerra ha estat la mateixa — la nostra i la de les democràcies — si els doctes, els sacrificis i les esperances han estat els mateixos, la pau ha d'ésser per a tots igual, i com els altres països agredits, tenim dret a que no ens deixin sotmesos al feixisme i a viure en llibertat. Es de cara a aquestes paraules, que desitgem per a tots justa i humana, que vuli referendar en un acte públic el que dels amics meus amics en una reunió a Tolosa

de Lleida, que havent estat ahir l'Esquerra a Catalunya, per deure i convicció, el Partit de la guerra imposada, el que més noblement ambicionava era l'ésser, demà, el partit de la pau catalana. Parlem en nom d'Esquerra Republicana, sovint discutida i massa apassionadament combatuda. Motiu de més per a fer-ho. Ja sabem com el terrible, l'inevitable moli dels esdeveniments va desgastant i desfent en les hores tràgiques, els homes i els parts. En e greu totem de la Humbert Torres, mem hem vist caure en ruïnes armaçons polítiques que semblaven estables i fortes, estondant-se en forma miserable, personalitats olímpiques en llur superbia. No és doncs estrany que el cor del desgast hagi també rosegat els instruments i els homes de l'Esquerra. Però és precisament per ésser així que volem, que no podem deixar de parlar en nom del Partit. Es que tenim la vana, la fatua pretensió de fer-ho per a conservar situacions personals, mantenir reduïts atrincherats, tancar-nos en posicions closes? No i no. Afirmem l'existència i la unitat del Partit de l'Esquerra perquè tenim l'obligació indefugible de respondre dels nostres actes davant del nostre poble. Es per sentit de responsabilitat, perquè al seu dia ens volem sotmetre al judici i a la decisió de la democràcia catalana, i no podríem fer-ho sense comparèixer davant d'ella tal com som i tal com érem. Cap dels seus homes podríem eludir, esblairar o diluir el judici

dissimulant els nostres actes o abandonant el nostre lloc. I encara, amb l'última, inconcebible esperança que si el judici no era advers i el nostre poble generosament ens ratificava la confiança, podríem satisfer la noble ambició de continuar servint-lo.

I finalment, tampoc podríem deixar de mantenir enlairada la bandera de l'Esquerra, tant sols fos per reconeixement a la insubornable fidelitat dels seus militants i de tots aquells que s'hi sentien interpretats. No voldria empetir la remarcada, limitant-la als nostres homes; i perquè és de justícia fer-ho de bon grat l'extenció a tots els catalans fidels al manament de la Pàtria. Però com que el comentari ineluctu degades ens presenta com una mena de gent que han fet de la política un art d'atregada i de plat, xeri, no estarié de més recordar que tant pels nostres homes de dins com de fora Catalunya, la nostra misèria és de cinc anys clars deu d'ombriu; cinc anys en què potser l'exercici embriagador del poder podia enlluernar a alguns, seguits de deu anys de guerra, de repressió o d'exili; deu anys de sofriment, de captiveri, de solitud, d'humiliació, de combat, d'enyorament, de misèria i d'esperança. Deu anys de rigorosa exemplaritat i allconament. Potser sí, ben segur, que va

Passa a la plana 2

Un ple del partit a Montpeller

Els dies 19 i 20 de gener i sota la presidència del Secretari General Sr. Josep Tarradellas, l'Esquerra Republicana de Catalunya celebrà una de plenària de tots els organismes dirigents a la qual assistiren els següents senyors: el Secretari General, Josep Tarradellas; Carles Pi i Sunyer i Joan Sauret, del Comitè Executiu; Melchor Bassas, Manuel Companys, J. Duran Guardia, J. Galceran, J. Garcia Castellet, Joaquim Prat, Joan Tauler i Santiago Vila, del Consell Directiu a França; Josep Sans, Secretari General de les J.E.R.E.C. a França; Josep Delmas Miquel Guinard, Francesc Marçot, Leopold Morant i Joan Rodríguez Ponsset, representants de les Federacions al Directori; Martí Barrera, R. Nogué i Biset, J. Puig Pujades, A. Rovira i Virgili, Hilarí Salvador i Humbert Torres, membres assessors del Directori; els delegats dels Comitès Departamentals Srs. Alvarez de Lara (Alt Garona), Castello (Puy-de-Dôme), J. Dardallo (Aeyron), J. Foguet (Herault), J. Hernandez (Lndre), F. Jené (Pir.-Or.), J. Moga (Ais Pirineus), E. Mateu (Baixos Pirineus), R. Portas (Girona), J. Prat (Aude), J. Quintana (Sena), G. Rebull (Provença), i F. Serra (Tarn). Els Departaments de l'Ariege i Tarn i Garona estan representats pels Srs M. Companys i F. Marçot, respectivament.

En la reunió del Ple, Josep Tarradellas hi féu una amplexiva exposició de tots els problemes polítics i orgànics suscitats després de la reunió plenària del 13 de setembre de 1945, a Perpinyà. Totseguit hi hagueren diverses intervencions, totes elles coincidents en què es feia qual assistiren, els següents senyors: el Secretari General, Josep Tarradellas; Carles Pi i Sunyer i Joan Sauret, del Comitè Executiu; Melchor Bassas, Manuel Companys, J. Duran Guardia, J. Galceran, J. Garcia Castellet, Joaquim Prat, Joan Tauler i Santiago Vila, del Consell Directiu a França; Josep Sans, Secretari General de les J.E.R.E.C. a França; Josep Delmas Miquel Guinard, Francesc Marçot, Leopold Morant i Joan Rodríguez Ponsset, representants de les Federacions al Directori; Martí Barrera, R. Nogué i Biset, J. Puig Pujades, A. Rovira i Virgili, Hilarí Salvador i Humbert Torres, membres assessors del Directori; els delegats dels Comitès Departamentals Srs. Alvarez de Lara (Alt Garona), Castello (Puy-de-Dôme), J. Dardallo (Aeyron), J. Foguet (Herault), J. Hernandez (Lndre), F. Jené (Pir.-Or.), J. Moga (Ais Pirineus), E. Mateu (Baixos Pirineus), R. Portas (Girona), J. Prat (Aude), J. Quintana (Sena), G. Rebull (Provença), i F. Serra (Tarn). Els Departaments de l'Ariege i Tarn i Garona estan representats pels Srs M. Companys i F. Marçot, respectivament.

dintre de Catalunya, manifesta en nom del Comitè Executiu que calia impregnar-hi un caràcter ampliament nacional.

Tant el plantejament profund dels problemes, atzi com les normes de conducció proposades foren recollides pels reunits amb calma adheste, manifestada al llarg del debat elevatíssim i interessant que es succeí. Per a subratllar la unanimitat i comproment el Ple, fou presentada i aprovada la següent proposició:

« Escollida la informació i pensament polític que el Comitè Executiu del Partit ha fet per la veu autoritzada del seu membre, senyor Carles Pi i Sunyer, s'acorda la seva aprovació i felicitació entusiasta, car de manera objectiva i completa ha exposat el pensament i el desig de tots i lizant les directrius que ha de seguir l'Esquerra Republicana de Catalunya perquè fent honor a la seva gloriosa historia, segueixi éssent el guiatge de la democràcia catalana. « Identificats en la política fiteada pel Comitè Executiu del Partit, se li ratifica expressament la nostra confiança per tal que, amb la fidelitat patriòtica que sempre ha fet norma, compleixi i executi les directrius acordades en l'esmentat informe ». Per a que no solament tots els militants del Partit, ans tots els catalans puguin tenir coneixement de la posició de l'Esquerra davant les inquietuds polítiques que planteja l'actualitat política, s'acorda encarregar al Sr. Carles Pi i Sunyer doni una conferència pública a Perpinyà el dia 27 de gener. El nostre amic accepta immediatament. Passa a la plana 3

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

Un verb com gloriarse regeix la proposició de: Es gloriagen d'haver fet això.

Que cal preferir el simple que a la combinació de que s'ha dit i repetit des de fa més d'una trentena d'anys.

Costa imaginar-se que hom es posi a escriure en català sense haver-ne estudiat la gramàtica.

Quan una proposició introduïda amb la conjunció que fa de complement d'un verb, d'un adjectiu o d'un nom.

Exemples (trets de la Gramàtica Catalana publicada per l'Institut d'Estudis catalans): Estic molt content del resultat.

Estaven segurs d'ell. Però: Estaven segurs que no ho fariem.

Tenien l'esperança de trobar-l'hi. Però: Tenien l'esperança que vindria un dia o altre.

Ho fa amb la condició de no desfer-ho fins la setmana entrant. Però: Ho fa amb la condició que no ho desfacin fins la setmana entrant.

Té por dels llops. Però: Té por que no vindran.

No l'enfadis del que et dic. Però: No l'enfadis que et digui això.

Et recordes d'en Pere? Però: Et recordes que ells t'ho van dir?

En una altra conversa parlarem de les combinacions a què i en què, que es troben també sovint usades a tort en lloc de la simple conjunció que.

LA CONNEXIO NECESSARIA

Després de l'alliberació del territori francès, la primera i més urgent tasca que s'imposava als militants d'Esquerra Republicana de Catalunya era la de tractar de reagrupar-se, de posar-se novament en contacte per tal de refer un gran partit que, no obstant la seva vigorosa actuació en els regles de la Resistència, havia naturalment sofert de la dispersió de l'exili i de les múltiples dificultats derivades de l'ocupació nazi.

Qui no recorda amb quin entusiasme s'operà aquest reagrupament? Malgrat els greus inconvenients de treballar-nos dispersos, de manca d'orientacions precises, de la impossibilitat de conèixer la residència i les adreces de molts companys, els vells militants se reuniren, es parlava, s'organitzaren. No mancà la fe en els ideals ni la voluntat de sacrifi-

per SANTIAGO VILA

Fruit d'aquest entusiasme en la reorganització, fou la naixença dels Comitès Departamentals. La democràcia, en els nostres regles, entrava immediatament en acció. Els Comitès Departamentals, com a conseqüència del seu caràcter i de les seves possibilitats, es posaren tot seguit en contacte amb el Directori del Partit, per tal de concentrar els esforços i moure's dintre l'òrbita que els pertocava.

Passa a la plana 3

LA NOSTRA BANDERA

NIT DE NADAL 1945

A la memòria del President Macià.

Tants anys que estigué enterrada a la Plaça de la Fe!

Poncella de nou desclosa, boto de rosa badat, una clivella a la llosa i la tomba bat a bat.

A on és doncs la mortalla que embolcava el seu cos? Els àngels han pres la dalla i no seguen sinó flors!

Dessota aquest vel de gèbre que té tebiets de sol cada tomba és un pessebre i branda que ni un bressol.

Sentinella, el crit d'alerta! Que et trobi amb la falç al puny!

Guaita el port, quina dolera de navilis per entrar! N'hi ha un sense teiera i enlluerna de tan clar!

Per bandera una mortalla, una Ombra per mascaro, la mort ha reprès la dalla i ha perdut l'esma de por!

Que fa un Nadal que esborrona de tendre que és i de blanc: Al damunt de Barcelona hi ha quatre barres de sang!

(Cap d'Any 1945).

Politica Social

No era necessari que un escriptor francès, Eugène Buret, remarqués ja fa anys, el fet que la misèria és un fenomen de la civilització inherent a les societats avançades en el progrés material.

per J. DURAN i GUARDIA

Secretari de la Comissió Central d'Estudis i Plans d'E. R. de C.

El que nosaltres tenim interès a remarcar, però, és que per a prevenir i curar la indigència, els homes de totes les escoles polítiques-socials, — adhuc els cristians més ortodoxos — estan avui d'acord en reconèixer que ni la caritat oficial ni la privada, — a vegades, sentiments naturals, i altres, qüestion de càlcul — són els remeis adients.

És que la idea de Justícia Social ha vingut substituint a la de Caritat i la clàssica economia política, investigadora del fet creador de la riquesa, ha deixat el pas a la Economia Social, que n'estudia una millor distribució.

Altament, en tots els grans fets històrics que han tingut influència en el món en el curs dels dos darrers segles, la qüestió social n'ha constituït cosa inseparable.

Aquesta política fou invocada entre els objectius de la guerra contra el nazisme pel President Roosevelt, i tampoc ha deixat d'ésser recordada per Mr. Attlee, en la sessió d'obertura de l'assemblea del O. N. U. que ha tingut lloc darrerament a Londres.

Per la seva banda, les masses populars exigeixen dels partits polítics queles més declaracions d'ordre general o sentimental. Volen saber en què han de consistir les reformes, les realitzacions i els programes.

El problema del Treball i de la Seguretat Social, per llur importància i complexitat, exigeixen dels partits atenció especialíssima. Sobre cada un d'aquells caldrà que tinguin una visió i una concepció completa.

Així, per exemple, en el problema dels salaris, no n'hi haurà prou en fer el que calgui per tal que estiguin al nivell del cost de la vida. Serà necessari estudiar tots els sistemes moderns de la retribució de la mà d'obra i proposar l'aplicació dels més adients a cada indústria i d'acord amb la psicologia de les poblacions.

També la intervenció d'aquests en les empreses no pot evitar-se, car és una aspiració i un fet ja reconegut per la legislació social, de la major part dels països d'Europa, que estan fent llur reconstrucció.

Altres problemes interessants i que són en el fons la clau del redreçament de cada país, hauran d'ésser tinguts en compte. Ciutadania, millorament i multiplicació de les escoles per a la formació de personal tècnic; millorament en la seva aplicació, de l'aprenentatge; funcionament, el més perfecte possible, dels organismes adients per tal de reduir al mínim els conflictes entre patrons i obrers, evitant la pèrdua de producció; realització d'una política d'higiene social que vagi des dels llocs de producció fins a la llar, acció anèxia a una completa acció social envers l'habitatge i l'urbanisme.

Finalment, l'estudi i l'aplicació de tot un sistema de Seguretat Social, comparable als projectats a Anglaterra, Bèlgica i que ara està estudiant-se a França, el qual té per objecte posar tots els ciutadans a l'atopallada de totes aquelles contingències de la vida que escapen al seu llibre arbitratge.

Per assolir-ho, hom es proposa reunir en una sola assegurança totes les existents, crear les que manquen i amb la cooperació de tota la col·lectivitat, establir la protecció total dels ciutadans i de llurs famílies.

Aquesta assegurança farà possible l'acció social següent: la prima a la maternitat; les subvencions a les famílies segons el nombre de fills; l'asseguració a la malaltia; els accidents de treball; les malalties professionals; l'atur forçat; el retir obrer; l'invalidesa i l'ajut a les famílies en cas de defunció del membre principal.

Enfront al pla Beveridge anglès, tot anirà inclòs en una sola cotització a la qual contribuiràn tots les classes socials i l'Estat.

Es dirà, i no pot negar-se, que això exigeix quantitats importants. Però nosaltres afirmem que aquestes quantitats no seran superiors a les destinades fins avui al manteniment dels exèrcits i armaments. Creiem que aquestes, en virtut de les noves orientacions internacionals sobre la seguretat col·lectiva, podran ésser reduïdes al mínim.

Així, per la Política Social es veurà protegida la personalitat humana, assegurada la seva llibertat i fet un pas extraordinari en el camí de la veritable civilització.

RETORN DE MEXIC (III)

ELS CATALANS QUE HEM VIST

per R. NOGUÉS i BISET

Arreu del món hi trobau Catalans. Tots guarden, fidels, el record de la terra i son lleials defensors de l'ideal que Catalunya encarna.

El català no es desdibuixa, no es despersonalitza mai, malgrat viure lluny de la llar. No s'enfada amb sentit de tristor i de feblesa car porta sempre Catalunya dins del cor i sent amb ferma convicció la propia força de la raça.

« Com voleu que m'enyori si vaig pel món i sigui allà on sigui portat Catalunya dintre meu? » Justes paraules de l'estimat Eugeni Xammar. El seu cas no és particular, és el de tot català.

Durant el nostre viatge per terres americanes, — New-York i Mèxic — hem tingut la satisfacció de parlar i conviure amb nombrosos compatriotes que hi romanen. Uns, vells i antics residents, ja porten llargs anys allunyats de Catalunya, i adhuc s'han declarat nacionals del país que els ha acollit.

cordar la llor absent i revivir-hi llurs costums. Vagin els nostres pensaments vers l'Orfeo Català i el Casal Català de Mèxic i el Casal Català de New-York.

Un català no deixa mai d'ésser-ho. Catalunya és una realitat tan viva, guarda tantes possibilitats per al ben viure dels seus fills! La seva mar i els seus camps; les seves muntanyes i les seves valls; el seu cel i el seu aire; i els seus pobles i ciutats; la seva Ciutat, Cap i Casal, Barcelona, ciutat oberta a tots els vents; la seva vida d'intimitat familiar, senzilla i sense hipocresies, les seves diades de festa; la seva tradició, tot influït tant en la formació del català que quan corre pel món, porta amb ell el sentit de la raça i l'esperit de la Pàtria.

Entre els diversos catalans que trobau pel món, pertanyents a l'ideologia que es vulgui, trobareu un denominador comú: l'amor de la Pàtria i el desig i afany de veure-la lliure i sobirana dels seus destins. Aquest principi és la norma de tots, encara que de cara a situacions concretes les reaccions siguin diferents. Totes marquen un marge que les distingeix.

Generalment, els vells i antics residents, els que de fet ja estan instal·lats en el país i adhuc n'han acceptat la seva nacionalitat, son diem-ho per a distingir-los, maxima-

listes. Sincers i entusiastes idealistes no s'avenen gaire a conjugar l'ideal amb la realitat. La majoria dels altres, sense renunciar a cap idealitat, creuen que la realitat no es aconselladora de maximalismes, del tot a res, i que pos a pas cal enquadrar els ideals a l'exigència i possibilitats de cada hora.

Seria tan interessant estudiar la reacció psicològica dels primers, que determinen la seva moral i fixa la seva norma de conducta. A ben seure que descobriríem importants causes i raons, morals o psicològiques i materials, determinants de llur posició.

Per a il·lustrar-ho, permeteu-nos reproduir un diàleg que vaig escoltar. Un antic resident absent de Catalunya fa més de 25 anys, recomana la posició maximalista intranquiritat a un exiliat. Aquest li feia algunes observacions i reserva de tàctica, d'acoblament a la realitat sense negar la legitimitat de la posició del vell resident.

El diàleg va acabar així: — Volem dir-me, preguntat l'exiliat, quants anys fa que manquen de Catalunya? — Més de 25!

— Quina nacionalitat teniu? — Americana. — Quins interessos hi teniu a Catalunya? — Cap.

— Quines afecçons familiars us hi queden?

— Solament hi resta ma mare, i ara ja té passaport per a venir a viure amb mi.

— Aleshores, diu l'exiliat, això val dir que vos ja penseu fer vida aquí, guardant, naturalment, el record i l'estimació per Catalunya, i el projecte d'anar-hi de tant en tant a passar-hi uns dies, gaudir-hi de la seva bellesa i del seu benestar.

— Exacte, contesta l'altre. Ja també estimo Catalunya. Com vos la porto dintre del cor. També la vull veure ben rica i ben lliure, però jo, a Catalunya hi tinc tots els meus interessos. La manera de guanyar-me la vida i de crear un esdevenir per als meus fills. Jo allà baix hi tinc tota la meua família: mare, germans, esposa i fills. Tinc febra d'ésser al seu costat i de treballar dia per dia sense cap negociació de l'engrandiment de la Pàtria. Vull arribar a les màximes conquestes de llibertat per a la meua terra i, sense renunciar a res, esportar aprofitant la realitat que la vida m'ofereix per a lluitar. I és allà baix on crec que he d'anar a lluitar, guanyant cada dia el que es pugui per al triomf dels ideals.

— Certament, els catalans sempre seran catalans es trobin allà on es vulgui. Mai els mancarà l'amor de la Pàtria i la fe en ella. El seu camí serà sempre el mateix: el que conduïx cap a la llibertat.

ESCRIT EN CATALA...

HISTORIES DE CONEGUTS, per Rafael TASIS (E. Ragassol, editor, Paris)

Al revés del que passa a França, la narració històrica, l'evocació literària dels fets i figures del passat, són molts poc cultivades a Catalunya.

EL CAMI DE CATALUNYA per Baptista Xuriguera.

El Sr. Baptista Xuriguera ha reunit en un petit llibre el text de dues conferències donades a Barcelona el 1944.

LA CARTA DE L'ATLANTIC per Manuel Serra i Moret.

L'obra d'un doctrinari marxista, l'autor és massa intel·ligent per a ésser presoner de cap ortodoxia, i la conclusió a la qual arriba és encertada i digna d'ésser tinguda en compte: el benefici moral de la Carta de l'Atlàntic només serà tangible si Catalunya en la mesura que el seu pleiet devingut un problema europeu i no únicament una perturbació local, una qüestió interior d'Espanya.

MIQUEL SERVET, per Jaume Aguadé

Hem llegit, amb veritadera emoció, l'obra postuma de Jaume Aguadé. En el camp de la política catalana, Aguadé havia desenvolupat una tasca prou intensa perquè se'l situés en un primer pla. Però hi havia en Aguadé el metre, l'intel·lectual, l'home d'estudi, d'esperit obert i amant inquiet. Això el portà a l'admirable realització de les « Monografies Mèdiques », una de les revistes científiques catalanes que més honoren la nostra ciència.

LA POÉSIA CATALANA PRESENTADA AL MON

La luxosa revista suïssa « Formes et Couleurs » ha dedicat el seu darrer número a la poesia moderna.

EL CAMI DE CATALUNYA

El Sr. Baptista Xuriguera ha reunit en un petit llibre el text de dues conferències donades a Barcelona el 1944.

LA POÉSIA CATALANA PRESENTADA AL MON

negut més anllà de les nostres fronteres. Set dels nostres millors poetes: Joan Alcover, Joan Maragall, Josep Carner, Carles Riba, Carles Cardo, Ventura Gassol i Marius Torres hi són presents al públic internacional a través de traduccions franceses, impecables. I en poques ratlles, Gassol senyala en l'introducció el paper preponderant que ha tingut la poesia en la renaixença catalana, i el seu valor actual de símbol en la resistència contra el franquisme.

LA POÉSIA CATALANA PRESENTADA AL MON

Donar a conèixer avui la personalitat literària de Catalunya representa guanyar una batalla contra el feixisme espanyol. Felicitem al nostre amic d'haver aconseguit per a Catalunya un dels èxits més positius de l'exili.

La humanitat

B.D.C.

Una vegada més les Nacions Unides han condemnat el règim franquista. Una vegada més no es passarà de les paraules als fets?

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 36 - 15 de febrer del 1946.

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25 rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 40, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

EDITORIAL

L'ESQUERRA i la Resistència

El discurs de Carles Pi i Sunyer a Perpinyà, fixant la posició d'Esquerra Republicana de Catalunya davant l'actual moment polític, ha tingut una extraordinària repercussió, no tant sols entre els mitjans exiliats de la nostra política, sino a Catalunya mateix. Tothom ha comprès la transcendència de les paraules que foren pronunciades a Perpinyà i tothom en reconeix la seva extraordinària importància.

El discurs de Pi i Sunyer ha vingut a coronar tota una etapa de la nostra política, i al donar-la per tancada i iniciar-ne una de nova, calia que una veu autoritzada digués el nostre pensament, fixés la nostra posició. Durant aquests darrers mesos els homes de l'Esquerra hem anat retrobant-nos. No tant sols a França, i a Anglaterra, i a Amèrica, sino també a Catalunya. I d'aquest reagrupament, n'ha sorgit novament la gran força que continua representant l'Esquerra i el desig de tots els seus militants de fer-ne l'òrgan rector de la política catalana.

Avui l'Esquerra torna a ésser una. Agil i coherent, l'Esquerra torna a aparèixer en la nostra vida pública com l'autèntica representació dels sentiments nacionalistes i republicans de la nostra terra. I a Catalunya, els nostres organismes han portat — i porten — a terme una tasca admirable per anar superant « la fase dels cercles isolats i restringits » de què parlava Pi i Sunyer en la seva conferència. Aquesta tasca ha donat, els seus fruits. Les preses de contacte cada vegada més freqüents entre els nostres organismes dirigents i els que a casa nostra menen la bona tasca, ens ho demostra abundantment. Cada dia el Partit apareix més segur d'ell mateix, amb una major força, dirigint nuclis considerables de militants.

I no parlem de la coincidència en apreciar la situació política. Un sincronisme absolut domina les nostres veus. Ara, la reacció provocada pel discurs de Pi i Sunyer, ens ho palesa una vegada més. El mateix entusiasme de França trobem en els nostres companys de Catalunya. I potser el supera quan parlen de les parts del discurs que més d'aprop afecten la política a la nostra terra. L'estadi de les iniciatives parcials, de les pensades perfectament ben intencionades però sovint confusiónaires i contra productius, ha passat definitivament. Tothom, a Catalunya, compren que la lluita contra Franco ha d'estructurar-se d'una manera seriosa, eficient i pràctica, que la resistència ha d'ésser ben organitzada, però que com a punt essencialíssim de partida — afirmem els nostres companys — cal partir d'una veu rectora que no pot ésser altra que la del Govern de Catalunya — aquesta és una premissa primordial de l'actuació de l'Esquerra arreu on té organismes representatius i més que enllac a casa nostra. Si algu volgués oposar-n'hi d'altres — i a les altures que ens trobem creiem que cap patriota pot fer-ho — la nostra posició i el nostre sentit de responsabilitat no ens permetrien pas seguir-lo.

Si això té una importància en un sentit pràctic, si partint d'aquest principi, el nostre Partit està prest a tota la lluita i a totes les responsabilitats, hi ha un altre fet d'identica importància que igualment ho imposa. Aquestes setmanes poden ésser decisives per a la sort de tots plegats. Caldrà jugar amb tota decisió i caldrà que aquells que representin Catalunya ho facin amb tota l'autoritat, apoiats per totes les forces veraderament catalanes. De cara a aquest moment cal, com deia Pi i Sunyer a Perpinyà, revestir de la màxima força moral el Govern que Catalunya tingui.

Heus ací la posició que mantenim en aquesta hora decisiva. No som obstacle per a res hi pòr ningú. Ens sentim forts i entenem posar tot el nostre esperit de lluita i el prestigi que l'Esquerra manté entre els catalans, al servei de la causa que sempre hem defensat. Propiciarem totes les enteses; totes les nobles conjuncions; tot allò que es faci de cara al recobrament del nostre poble. La crida de Perpinyà i les manifestacions que l'acompanyaren estaven amarares d'aquest esperit. No entenem desdir-nos en ni molt menys. Però volem, que tot el que pugui haver-hi de difús es concreti; que totes les ànsies de lluita es canalitzin; que totes les aportacions s'estimin en el que valguin i que sigui, en fi, el Govern de Catalunya que, d'acord amb els catalans de l'interior, dirigeixi aquesta gran tasca de destitució i de recobrament.

Converses filològiques

S-7 per POMPEU FABRA

Hem de mirar, doncs, d'evitar el contacte de la preposició de amb la conjunció que, del qual trobem avui tants d'exemples en les publicacions catalanes. Així, malgrat dir-se *Es gloriejaven de llur coratge*, *Es gloriejaven d'això*, *Es gloriejaven d'haver-ho fet* (frases en que el complement del verb *gloriejar-se* és introduït amb la preposició de), no es dirà *Es gloriejaven de que els seus fills no treballen*, sinó *Es gloriejaven que els seus fills no treballen*.

El mateix que diem de la combinació de que, pot dir-se de les combinacions a que i en que. Així, malgrat dir-se *Vam accedir a la seva petició*, *Vam accedir a rebre'ls*, no es dirà *Vam accedir a que ho fessin ells*, sinó *Vam accedir que ho fessin ells*; malgrat que es digui *S'ha acostumat a la foscor*, *S'ha acostumat a venir tots els dies*, no es dirà *S'ha acostumeu-lo a que vingui cada dia a la mateixa hora*, sinó *Acostumeu-lo que vingui cada dia a la mateixa hora*. Malgrat dir-se *Obstinar-se en una cosa*, *Obstinar-se a fer una cosa*, no es dirà *Obstinar-se en que (o a que) facin una cosa*, sinó *Obstinar-se que facin una cosa*.

Convé advertir que l'omissió de la preposició no és l'únic mitjà de què disposem per a evitar les combinacions de que, a que i en que; jutjades incorrectes. Per exemple, en una frase com *L'error prové de que, en els càlculs, no s'ha tingut en compte...*, pot evitar-se la com-

binació de que reemplaçant-la pel grup del fet que o bé ometent la conjunció i posant en infinitiu el verb de la preposició subordinada: *L'error prové del fet que, en els càlculs, no s'ha tingut en compte...* o bé *L'error prové de no haver-se tingut compte en els càlculs...* En el cas d'aquesta frase és perfectament admissible l'omissió de la preposició davant de la conjunció que (*L'error prové que, en els càlculs, no s'ha tingut en compte...*), però hi ha casos en que indubtablement no ho és, i per a aquests casos és que convé recordar que pot mantenir-se la preposició sense per això haver de recórrer a les combinacions de que, a que i en que: en la gran majoria d'aquests casos basta, per a evitar-les la intercalació d'un mot (nom o pronom) entre la preposició i la conjunció.

El francès evita també l'encontre de certes preposicions amb la conjunció que intercalant un mot entre la preposició i aquesta conjunció, d'on provenen les seves combinacions de ce que, à ce que, etc: *Je suis fâché de ce que vous ne m'avez pas prévenu* (al costat, però, ací, de *Je suis fâché que vous ne m'avez pas prévenu*). Una construcció que és un pas cap aquestes combinacions franceses, la trobem en aquest passatge en què l'autor sembla haver volgut evitar un en que: « Aquests dos projectes es diferencien essencialment en això, que l'un obeeix al desig de... i en l'altre no s'ha tingut en consi-

L'actualitat política els espectres

per A. Rovira i Virgili

L'acte de Perpinyà i les seves repercussions. — La política « mexicana » finalment es desplaça a Europa. — Declaracions d'Horacio Prieto, i dels líders del P. S. O. E. — La batalla de Don Juan contra Franco, és sincera? — Més manifestacions de simpatia a favor del restabliment de la República.

Ultima hora

Ha arribat a París, en una fortíssima volada americana, el President del Govern de la República, doctor Giral. Abans de marxar dels Estats Units, el Dr. Giral sostingué una llarga entrevista amb el Sots-Secretari d'Afers Estrangers America, Mr. Acheson, que procedí la que tendria a sostingueren l'Ambaixador francès Mr. Bonnet i el Ministre d'Afers Estrangers, Mr. Byrnes. El senyor Giral ha fet el viatge directe de New York a París.

També ha arribat a París, procedent dels Estats Units, el President d'Euzkadi, senyor José Antonio de Aguirre. Igualment s'anuncia per aquesta setmana l'arribada a la capital francesa de l'ex-President del Consell, Dr. Nerxin. Igualment es parla d'un imminent desplaçament a França del Ministre d'Afers Estrangers del Govern de la República, senyor Fernando de los Rios.

Segons les nostres notícies, el President de Catalunya, senyor Josep Irla, es troba a París des de principis d'aquesta setmana.

UN ACORD I UN DISCURS

Dissabte, l'O.N.U. ha aprovat una proposta del Panamà exclouent la possibilitat de l'admissió de l'Espanya franquista a les Nacions Unides. Pararem en termes categòrics diversos dels que els el·lencs de l'Esquerra de França, M. Georges Bidault, i el Govern de la República de França i els representants de Mèxic i Xecoslovàquia.

L'ACTE DE PERPINYÀ

La nostra darrera crònica sofrí a darrera hora una forta retallada, per a cedir lloc a la important conferència que donà a Perpinyà el nostre distingit amic Carles Pi i Sunyer. Cal, doncs, excusar-nos que hagi quedat sense comentar un fet tan important com el debat a la Conferència francesa, on s'aprovà una moció que ratifica la posició del Govern francès de trencar les relacions amb el règim franquista.

Eliodoro de la Torre és mort!

Acaba de morir a Baiona un gran lluitador, un gran base, un amic sinceríssim de Catalunya: Eliodoro de la Torre. Donem la nova amb profunda i dolorosa emoció. Eliodoro de la Torre fou un cavaller de l'ideal, dels qui mai desamparen, dels qui sempre ocupen, contra perills i persecucions, el seu lloc.

La seva existència n'ofereix el millor exemple. En el camp de les lluites polítiques i socials d'Euzkadi, l'actuació d'aquest il·lustre fill de Barceleda fou constant. Des de molt jove s'afilià al Partit Nacionalista Basc, menant al mateix temps una intensa tasca en les companyies socials de Solidaritat de Treballadors Bascos, del Consell Nacional de la qual n'era Vice-President. Cal remarcar també les seves activitats en el camp cooperativista. El fou l'iniciador del moviment cooperativista basc que havia assolit un gran desenvolupament en tot Euzkadi en el moment de produir-se la sublevació franquista. Compartint totes aquestes activitats amb les lluites polítiques, Eliodoro de la Torre havia estat Conseller Municipal de Dueto. El 1933 fou elegit diputat a Corts i el 1936 altra vegada, els seus drets seus concitadans el portaren a Parlament de la República.

Vingué l'alçament feixista i de la Torre fou dels qui ocupà el seu lloc amb un coratge i una dignitat veritablement admirables. Primerament membre de la Junta de Defensa d'Euzkadi al constituir-se, el 6 d'octubre del 1936, el Govern Basc, i President Aguirre li confià la cartera de Finances la qual ho vingut regentant fins a l'hor-

telegrames i comunicacions d'adhesió rebuts dels nostres Comitès delegats, cal afegir-hi la simpatia que han manifestat elements que no se'guelxen a la nostra disciplina política.

Per just arribada a Catalunya la primera tramada d'exemplars de « la humanitat » — el tiratge de la qual fou doblat — ja tenim notícies que ens donen compte de l'acrida entusiasma que ha merescut en el nostre poble el discurs del nostre amic Carles Pi i Sunyer.

L'acte de Perpinyà fou una manifestació de vitalitat i de responsabilitat política framentament encoastadores. El nostre Partit s'ha situat en el primer pla de la política republicana i tothom coincideix en que la conferència del nostre amic Carles Pi i Sunyer tingué un gran to i consistí en la millor manifestació política de l'èxil.

VERS UNA NOVA ETAPA

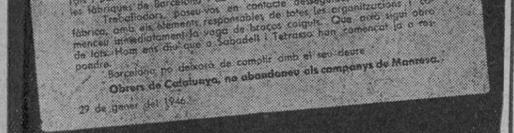
Finalment la política republicana entra en una nova fase d'activitat per la presència a Europa de personalitats fins ara residents a Amèrica. El President Aguirre ha arribat a Londres i no se'n mourà fins que hagin acabat les reunions de la Societat de les Nacions Unides. Concedint els visats als Presidents Srs. Martínez Barrio i Giral, aquests son esperats aquests dies a Londres i París. Continuem que l'ur presència prop dels focs on ara es juga la sort de la pau mundial servirà per a creixer la simpatia i per a provocar actituds que ultrapassin els veïns i les declaracions platòniques amb tot el que la fa massa « tenu » que es retarda una solució al problema espanyol.

L'ESQUERRA i els obrers de Manresa

Esclata la primera vaga!

La premsa francesa ha informat que els obrers de Manresa han declarat la vaga de braços caiguts per a protestar contra el règim franquista que ofama el poble treballador mentre permet un sistema que únicament posa els queviures a l'abast dels adinerats.

L'Esquerra que defensa els ideals i les necessitats del nostre poble, llençà immediatament l'ordre de solidaritzar-se amb els obrers que per primera vegada fan un acte públic de descontent.

CONTRA LA FAM DEL REGIM DE FRANCO
Obrers de Catalunya

L'ESTATUT DEL "FERMAGE"

per Joan SAURET

Et « Journal Officiel » publica una disposició del 17 d'octubre del 1943 que estableix les noves modalitats de contracte de « fermage ». La rectificació d'alguns articles del vell Codi Civil pren com a justificació la necessitat que en la Lei de Contractes de Creure, el propietari pot rescindir la terra per manca de pagament, ell, els seus ascendents o descendents. En la nostra legislació s'atribuïa aquest dret als arrendataris i no als propietaris. Igualment pot rescindir-se — en el cas de França — per a ésser entregada a una cooperativa agrícola.

Abans no siguin restaurats el règim republicà a Espanya i el règim autonomista a Catalunya, haurem de presenciar a la Península, vulgues o no, la dansa dels espectres. Espectre de la monarquia; espectres de vells polítics monàrquics, neutres i ex-republicans; espectre de generals i de diplomàtics.

Estoril, la platja portuguesa, és ara l'escenari del joc spectral. La monarquia, esquelet revestit d'oripells històrics, és l'espectre en cap. Al seu entorn dansaran els espectres menors. El pretendent haurà de precisar quines són les seves pretensions per avui i per demà. I el públic internacional podrà tenir, en aquest període de pau inquieta, un espectacle més.

Hi ha qui diu, massa rotundament: « A Espanya, la monarquia és un espectre. No ens ha de fer cap por ». Nosaltres diem, ni esverats ni refiats: « Compte amb els espectres! »

Poca perspicàcia demostrarien tenir els elements de l'interior o de l'exterior que, amb un proposit liberal i pacificador, sostinguessin la restauració monàrquica. Aquesta, que podria ésser l'obra efimera d'un grup de militars i de plutocrates, no portaria la liberalització del país, ni la pacificació dels esprits, ni la represa de la vida normal. A Espanya, la monarquia, contra la qual va ésser feta la revolució democràtica del 1931, no és ja una institució; és — tal com hem dit — un espectre, i en l'esdevenidor, igual que en el passat es trobaria estretament vinculada a les classes més reaccionàries i unitaristes. Catalunya, que té l'ànima nacional i republicana, no vol rei; ni comte-rei; ni rei d'Espanya, ni comte de Barcelona, títol que, en el seu ús legítim, ha desaparegut segles hà. Per als seus comtes, Catalunya té avui mausoleus, no pas troncs. Després de l'extinció de la dinastia propia, a començaments del segle XV, Catalunya va haver de viure — mig viure, mig morir — sota tres successives dinasties forasteres: la de Trastàmara, la d'Àustria i la de Borbo, i contra totes tres va alçar-se en formidables revoltes nacionals.

El republicanisme català ha trobat en el federalisme la fórmula que aplega l'afany de llibertat humana i l'afany de llibertat catalana. Volem República a Espanya i República a Catalunya. El nostre amor a la Generalitat vé, no solament del prestigi històric de la nostra antiga institució nacional, sino també del fet que, per a nosaltres, la Generalitat, organisme jurídic de l'autonomia moderna, té en principi el sentit i el valor de la República catalana, que aspirem a integrar dintre d'una República hispànica de nacions lliures.

Ni com a liberals, ni com a democrates, ni com a catalans, no podem avenir-nos a l'assai monàrquic. Que dansin, a Estoril i a Madrid i en algun lloc més, els espectres hispànics i els homes i sectors que vulguin acompanyar-los. Catalunya ha de mantenir la seva posició. Fins en el cas que l'Espanya castellana acceptés novament la monarquia — cosa que no volem creure — Catalunya seguiria rebutjant-la. És republicana i ho és de sempre. El restabliment de la monarquia fora, des del punt de vista català, un acte d'imposició i una negació dels nostres principis. I bé: davant dels espectres, s'alça la Catalunya vivent.

Comentaris a un discurs

per J. M. LLADO FIGUERES

La gran distància que separa mació evolutiva, feta sense odi, de Perpinyà ha impedit que amb esperit de justícia i de congruència desparar-nos a aquesta cordia, gracies a l'entesa dels horitzons per a escoltar l'autoritzada veu i dels partits. En un mon que Pi i Sunyer, fins avança amb tanta rapidesa i tanta força i però han arribat al seu ressò absurd que homes i partits volgués la nostra ànima de catalans s'ha sin aïrrer-se darrera d'unes nit comoguda i encosa per les posicions veles i gastades susceparaulas de fe, de confiança de tible d'enderrocarse a primer nostre il·lustre amic i obeïa per tret.

Tota guerra comporta una revolució que és un acte de justícia i de reconstrucció. El nostre partit amb una ferma resolució voluntat de redreçament de renovació.

E. R. C. és el Partit de la República i de la Llibertat de Catalunya. Això no és un tòpic i no els doents, els purs i els impurs, cal pas que diem el que els nostres rojos i els blancs, una m.st.c.a. tres homes han fet en aquests setmanes de guerra santa. Aquest dilema és tí. Un partit com el nostre, partí contrari a tota raó però ell "han de grans realitzacions, partit que explota a fons tractant de donar complex a l'allo que promet no pot a considerables nuols d'ojnio "oo. dia negligir, avui, el seu deure de sessio malitiosa de l'anti.comunis. continuar essent el que ha estat me, el que ha donat com a resultat sempre i el partit representatiu i tat — el resultat volgut per ells — rector de la democràcia catalana, que tota voluntat de progrés i tota E. R. C. està al seu lloc disposat ve'l-leitat de justícia que, des para a complir el destí que la història litzada i suspesa.

El nostre partit amb una ferma resolució voluntat de redreçament de renovació.

E. R. C. és el Partit de la República i de la Llibertat de Catalunya. Això no és un tòpic i no els doents, els purs i els impurs, cal pas que diem el que els nostres rojos i els blancs, una m.st.c.a. tres homes han fet en aquests setmanes de guerra santa. Aquest dilema és tí. Un partit com el nostre, partí contrari a tota raó però ell "han de grans realitzacions, partit que explota a fons tractant de donar complex a l'allo que promet no pot a considerables nuols d'ojnio "oo. dia negligir, avui, el seu deure de sessio malitiosa de l'anti.comunis. continuar essent el que ha estat me, el que ha donat com a resultat sempre i el partit representatiu i tat — el resultat volgut per ells — rector de la democràcia catalana, que tota voluntat de progrés i tota E. R. C. està al seu lloc disposat ve'l-leitat de justícia que, des para a complir el destí que la història litzada i suspesa.

El nostre partit amb una ferma resolució voluntat de redreçament de renovació.

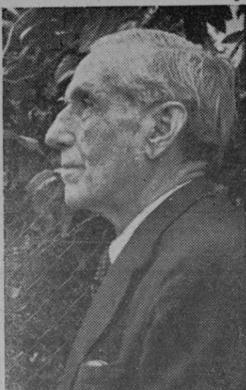
E. R. C. és el Partit de la República i de la Llibertat de Catalunya. Això no és un tòpic i no els doents, els purs i els impurs, cal pas que diem el que els nostres rojos i els blancs, una m.st.c.a. tres homes han fet en aquests setmanes de guerra santa. Aquest dilema és tí. Un partit com el nostre, partí contrari a tota raó però ell "han de grans realitzacions, partit que explota a fons tractant de donar complex a l'allo que promet no pot a considerables nuols d'ojnio "oo. dia negligir, avui, el seu deure de sessio malitiosa de l'anti.comunis. continuar essent el que ha estat me, el que ha donat com a resultat sempre i el partit representatiu i tat — el resultat volgut per ells — rector de la democràcia catalana, que tota voluntat de progrés i tota E. R. C. està al seu lloc disposat ve'l-leitat de justícia que, des para a complir el destí que la història litzada i suspesa.

La humanitat

Eliodoro de la Torre és mort!

(Vé de la 1ª plana)
cuació del País Basc, el senyor de la Torre romangué al seu lloc. I quan el Govern d'Euzkadi s'instal·là a Catalunya, la seva actuació fou, com sempre, exemplaríssima. Gràcies a l'afecte del Govern de la Generalitat, organitzà l'estatge dels bascos a casa nostra...

El difunt, senyor Iturrate, el Vice-President del Govern Basc, senyor Leizaola, el senyor Josep Torradellas, en representació del President de la Generalitat, el President del Partit Nacionalista basc, doctor Zicuarriz, el senyor Alberro, Secretari General de Finances del Govern Basc. En la segona presidència figuraven nombroses representacions de les autoritats franceses, els parlamentaris i ex parlamentaris bascos residents a França, i en representació dels parlamentaris de Catalunya el senyor Francesc Cosals Sen, Juan. Hi assistiren també representacions del Consell Suprem del Partit Nacionalista Basc del Consell Nacional de Treballadors Bascos, el Consell Consultiu del Govern d'Euzkadi, en ple; els caps i oficials de la Brigada Basca; Diversos ex combatents d'aquesta unitat portaren el fèretre a pes de braços des de la casa mortuòria fins a la catedral baionaesa. La missa de réquiem fou celebrada per sacerdots bascos refugiats i cantada per la Coral Basca de Baiona. L'obolució fou donada pel bisbe basc Mgr. Saint Pierre.

El Mestre FABRA

L'entrada dels comerciaris de Franco a Barcelona va interrompre el 1939 la tradició quasi secular dels Jocs Florals. Feia anys ja que la nostra llengua, arribada a la majoria d'edat, no necessitava d'una tal manifestació per a afirmar la seva vitalitat creixent. Però quan l'invasor la feia objecte de vexacions i escarni, quan es veia prohibida en el seu propi territori, esdevenia altre cop necessari, més necessari que mai, demostrar-ne la supervivència i demostrar la continuïtat del seu renaixement. Així van comprendre-ho els nostres compatriotes residents i exiliats a Amèrica, i el 1941, a Buenos-Aires, va reprendre la tradició rompuda organitzant, sota el nom de Jocs Florals de la Llengua Catalana, la festa que cada any pel mes de maig se celebrava a Barcelona. Des d'aleshores diverses capitals americanes es disputaren l'honor d'acollir-la, i aquesta va tenir lloc successivament a Mèxic, a la Havana i a Bogotà.

Son els mateixos catalans d'Amèrica els qui han volgut però que aquest any, si no podia celebrar-se a Barcelona, tingués lloc el més aprop possible de la nostra terra, simbolitzant així l'onada del retorn, i ha estat Montpeller, la ciutat per tants records lligada a la nostra història, la que han escollit a un tal fi. Al seu requeriment un grup de catalans del Rosselló i de llengües catalanes i provençals, amics de Catalunya, assistit d'alguns catalans del Principat, s'ha constituït una Comissió Organitzadora i ha començat no fa gaire les seves tasques adreçant una crida als poetes i escriptors de la nostra llengua anunciant-los la convocatòria dels Jocs Florals per la segona quinzena de maig amb els premis i segons les regles de consuetud.

La Comissió està constituïda com segueix:
President: PEIRE AZEMA, majoral del Felibrige;
Vis-Presidents: JOAN AMADE, majoral del Felibrige;
M. GUINART, diputat; J.-B. AQUARONE, professor;
Secretari general: H. GUITER, professor;
Secretaris adjunts: A. NOGUÈS, J. CASANOVAS, Marcel BARRÈRE, M. ROUZAUD

Delegat de Premsa: FR. J. NAPOLEON;
Vocals: H. BARRERA, C. CAMPROUX, P. CAUSSE, F. DEZEUZE, R. DONNADIEU, P. LABRODE, E. PY, M. ROUJETTE, J. TEISSIER, J. YVES-BLANC.

Als premis tradicionals, Englantina d'or, Viola d'or i d'argent i la Flor Natural, i als premis extraordinaris que cada any s'adjudicaven a Barcelona (Premi Fastenrath, Copa Artística i Premi Concepció Rabell) cal afegir aquesta vegada nombrosos premis ofertats pels catalans d'Amèrica, la llista dels quals donem a continuació:

Presidits per POMPEU FABRA...

El mes de maig tindran lloc a MONTPELLIER els Jocs Florals de la Llengua Catalana

Orfeo Català de Mèxic, 100 dolars a un premi a voluntat dels Mantenedors.
Comunitat Catalana de Mèxic, 100 dolars també a un premi a voluntat dels Mantenedors.

Premi President Companys, instituit per la Delegació dels Jocs Florals a Mèxic, 100 dolars, al millor treball en prosa sobra l'esforç de Catalunya en la lluita contra el feixisme espanyol.
Premi Joan Llubi, instituit pels senyors Josep i Jeroni Bertrand-Cusiné i Joan Casanellas, 1.000 pesos mexicans al millor treball monogràfic sobre el tema: Institucions del Dret Civil Català que millor caracteritzen l'organització social de Catalunya.

Comunitat Catalana de Centre-Amèrica de San José de Costa-Rica, 50 dolars al millor treball dedicat a glosar la labor espiritual d'un català d'Amèrica.
Catalunya, Grup N. R. de Santiago-de-Cuba, 50 dolars al millor treball que respongui al tema: Què ha de fer Catalunya per a obtenir la seva independència?

Centre Català de Santiago de Xile, 100 dolars a un premi a discreció dels Mantenedors.
Casal Català de Buenos-Aires, 300 pesos argentins, també en les mateixes condicions de l'anterior.

Molt probablement d'altres encara vindran a afegir-se a aquesta llista donant a aquests Jocs Florals, els darrers segurament celebrats a l'exili, un esplendor i relleu extraordinaris.

Els noms dels Mantenedors, que en constitueixen el Jurat, no son encara completament coneguts, pendent com estan del resultat d'algunes consultes. Podem avançar des d'ara però, que llur President serà Mestre Pompeu Fabra i que en formaran part personalitats rellevants de les nostres lletres.

La data limit de recepció dels treballs no ha estat encara fixada. Sembla però que se situarà entre el 1er i el 15 d'abril. Tots els qui desitgin informacions complementàries no han de fer més que adreçar-se al Secretari de la Comissió Organitzadora, Professor H. Guiter, Facultat de Lletres, rue Cardinal-de-Cabrières, Montpeller (Hérault).

«La Humanitat», a l'anunciar-la als seus lectors, es congratula d'aquesta iniciativa, que permetrà posar de relleu la labor ininterrompuda dels nostres escriptors, i fa vots per a què aquests «Jocs Florals de la Llengua Catalana» tinguin el més gran llumit i siguin els darrers del seu nom, l'any que ve pugent ja reprendre el tradicional de «Jocs Florals de Barcelona».

Comentaris a un discurs

(Vé de la 1ª plana)
L'endemà d'una tragèdia aventurera com la que ha suposat Europa s'imposa una revisió de valors i l'adopció i realització d'un pla. No podem governar al dia a dia sense que procedim a un examen minuciós, prudent i objectiu dels fets que ens envolten. Per això hem aplaudit la decisió del nostre Govern de cara a una nova organització d'Espanya, i n'hem contemplat la seva praxi, la seva política nacional i per això aplaudim els conceptes de Carlos Pi i Sunyer, conceptes que E. R. C. aixeca com una bandera desplegada als quatre vents i que es disposa a convertir en un programa. L'hora catalana i l'hora universal reclamen que els agutaments siguin fets entorn de programes que s'adequin a la nostra època i que cobrin les necessitats actuals. Els programes fracassats, com els nostres, procediments inaptes han de tornar dins de la seva closca, com els cadàvers son colgats a terra. Si l'hora del carrer sol desconcertar dels polítics és perquè ha rebut desenganys. Però no perquè

«Federacion Espanola de Deportados e Internados Politicos» (Consejo Nacional)

El Govern francès a disposat el pagament d'una prima de mil mil francs als més propers parents dels deportats que han mort a Alemanya.
Les persones que tenen dret al cobrament d'aquella quantitat son les següents:
La vidua, en primer lloc. Els fills, havent de fer la demanda conjuntament per a partir-se-la en parts iguals. Si la vidua ni els drets no resideixen a França, els drets correspondran als pares, previ compliment de les següents condicions: el pare haurà d'haver complert els 60 anys. En cas contrari, a aquesta edat, haurà de presentar un certificat mèdical que demostri que està incapacitat per al treball. La mare haurà d'haver complert 55 anys, o presentar també un certificat mèdical.

A l'objecte de procedir a la constitució dels «dossiers» corresponents i per a tota demanda de detalls, es interessats poden adreçar-se als nostres Secretariats Departamentals. En els departaments on no hagi cap representació d'aquesta Federació, les sollicituds de Certificats podran ésser adreçades al l'estament a aquest Consell Nacional.
Haute-Garonne: S. Urzay Amadeu, 7, rue des Toulouses; Ariège: Castels Anioine, Chantier de March, Auzat; Hérault: Saia Joaquin, Café Continental, ailes P-Riquet, Beziers; Var: Martin Baudry, 25, rue J.-Jaurès, Bon Gauthier, Toulon; Charente: San José A. 66, Montauzart, Angoulême; Gironda: Cazorla Tomás, 20, rue du Chai des Farines, Bordeaux; Dordogne: Salas Valero, 22, rue Eugénie, Périgueux; Aude: Saïo Francisco, 13, rue Aubert, Narbonne; Basses-Alpes: Carranza Luis, chez Mme Pérez, Saint-André-les-Alpes; Saône-et-Loire: Trillas Pablo, chez M. Guilleu, Le Roussel; Haute-Saône: M. Gaudin, rue Carnot, Avignon; Eure-et-Loire: Cascarra Juan, 46, rue Panhard, Cour-Meu-su-Eure; Loiret: Gonzalez José, hôtel, 71, rue Bourgogne, Orléans; Tarn: Medel Albert, Rend de Guesse, Aibi; Ille-et-Vilaine: Brégnage, Baule Ernest, 132, rue Simão, Rennes; G. d.: Mogica Manuel, 15, rue Porte d'Alès, Nîmes; Bouches-du-Rhône: Egen Victor, 19, rue Barbès, Arles; Pyr.-Or.: Sala J., Hôtel de France, 3, quai Sadi-Carnot, Perpignan; Hautes-Pyrénées: Mesonero Julio, Hôtel de France, pl. Mercadier, 11, Tarbes; Lot: M. Poch, rue Victor Rodolfo, 3, rue Léon-Daron, Pau; Lot-et-Garonne: Enrique Esteban, Centre Lakana, Agen; Seine: Capdevila Melcior, 28, rue du Four, Paris (VI); Corrèze: Ayuso Angel, rue de la République, Egen Victor; Gailarde: Lot; Francisco Col, 35, rue Emile-Zola, Pigeac; Haute-Savoie: Pages Luis, 19, rue Royale, chez M. Lert, Anney; Rhône: Palleja J., rue de la République, Berger, Liot; Graves-Grincoux; Toulous: 10, de gener del 1946.

El Secretari General: DOMENECH.

Commemoració de la primera República
Diumenge, dia 17 de febrer, a les 9 de matí, tindrà lloc al «Nouvel Théâtre» de Perpinyà, un gran miting d'afirmació republicana, en commemoració de la proclamació de la primera República.

Prendran part a l'acte, per «Un o Republicana» el senyor Arturo Ortega; per «Isquierda Republicana» el Sr. José Balcells; per «Partido Socialista» el Sr. Salvador Madariaga, suara passat al monarquisme.

«La Humanitat», a l'anunciar-la als seus lectors, es congratula d'aquesta iniciativa, que permetrà posar de relleu la labor ininterrompuda dels nostres escriptors, i fa vots per a què aquests «Jocs Florals de la Llengua Catalana» tinguin el més gran llumit i siguin els darrers del seu nom, l'any que ve pugent ja reprendre el tradicional de «Jocs Florals de Barcelona».

L'Estatut del «fermage»

(Vé de la 1ª plana)
propietaris, els seus ascendents, descendents i afilials. Quant a la ma d'obra únicament pot utilitzar-se en una proporció no superior a un quar, de la feina durant l'any agrícola. El llogador català, es reix més segurament de permanència al conrador que no pas la disposició francesa la qual, com hem dit, no prohibeix l'administració de la terra, directament pel propietari o per mitjà d'un «régisseur» sense limitació en la utilització d'assalariats. Si els nostres conradors son d'una durada de menys de tres anys que els francesos, en canvi, qualsevol de la mateixa categoria, estatut, la qual, als divuit anys, dona al conrador el dret d'adquisició de la terra en quinze terminis. En la disposició francesa únicament s'estableix un dret de pre-rogativa a favor del conrador en el cas de la venda de la terra, igual com estableix la nostra llei. Es remarca la preocupació del legislador francès en favor de la vidua rural, per a la qual es fixen unes modalitats i unes facilitats per a sanejar-la, millorar-la i construir-la. Fins ací la disposició únicament afecta els conradors d'arrondissement. Ja s'anuncia la pos a en marxa d'una Comissió que revisarà la llei del 1899 sobre conradors del «métagage».

Pero, mentre tant, la disposició que comentem acaba amb un tro que ha percutit per tota França. Els seus dos articles finals (el 51 i el 52), porten un cop fatal als conradors de parcel·les franceses, i la nostra llei també, h'ha un article que esverà qu' sap-o els nostres propietaris. Segons aquell, tots els conradors de parcel·la en la terra no apropiada en 25 % en el capital d'adquisició, es transformaven immediatament en conradors d'arrondissement. Però si aquesta transformació de conradors només tenia un efecte circumstancial, en canvi, la disposició francesa permet permanentment a qualsevol conrador, d'adquirir una part o el total del capital d'exploicació del propietari i d'aquesta manera, el con-

tracte passa a ésser de «fermage», d'arrondissement. Com és de suposar, els propietaris han posat el crit al cel en veure's limitats els seus drets per un moment, que els articles que fan referència a aquesta «revolució» no foren com la resta de la disposició, portats davant la Comissió de propietaris i de conradors. Alguns comentaristes, com és ara P. Déchaine, parlen de transformacions econòmiques i no creuen que l'Estat pugui dedicar milers de milions de francs per a substituir als propietaris per mitjà dels conradors als 350.000 conradors francesos. Tem, aixina veix, que mentre se separa el propietari de la seva terra, sobretot quan un tercer que, amb el seu diner, esdevingué co-participant en l'exploicació. Es cert — acaba el mateix articulista — que els conradors de «métagage» ofereixen lúmenes que han aprofitat els propietaris de mala fe, però no és just que s'estengui a tots els rigor «espoliador».

Un articulista de «La Humanitat» escriu que els conradors d'arrondissement no son tan il·lusionats com els de parcel·la i donen més facilitats als conradors. El criteri establert en el nou Estatut esdevingué co-participant en l'exploicació. Però, si l'Estatut o, millor, els bancs de crèdit agrícoles acaudissen ditament a facilitar la reforma.

JOAN SAURET.

LA VILA DEL PARTIT

Consell directiu a França

Tal com s'havia ja anunciat, el passat diumenge, 10 de febrer tingué lloc a Clermont-Ferrand una assemblea general de militants, amb assistència del Sr. Joan Garcia Castellet, del Secretariat Permanent d'aquest Consell Directiu, el qual informà àmpliament els reunits del moment polític actual del nostre Partit. Es demana a tots els Comitès Departamentals, Locals i Delegats, cons vulguin complir el que els hi va ésser ja indicat anteriorment referent a les Seccions Femeníes de nostre Partit. Les que ja estiguin constituïdes deuen ésser comunicades al Secretariat Permanent del Consell. Es que

HERAULT

El dia 13 d' gener tingué lloc a Montpeller la reunió general extraordinària de militants del Departament de l'Hérault. Presidit pel Sr. Garcia Castellet del Secretariat Permanent. Resultaren elegits els Srs. Jaume Foguet i Lluís Granada, President i Secretari, respectivament. Srs. Josep Bossello Pujades, Antoni Ventura Arenas, Josep Castells Bernans, Lluís Saïgas Caball, Ramon Castellà, Francesc Mompou, Pere N. N. Joan Rallo, Joaquim Viladoms, Pere Llongueres i Berna Cervera. Les darreres estaran representades al Comitè per Josep Mompou.

BOUCHES-DU-RHONE

En la darrera assemblea regional celebrada a Marsella el passat diumenge 3 de febrer, el Comitè Regional de la Provença i del Sud-Est, quedà constituït com segueix: President: Joan Sacau; Vis-president, Agustí Carol; Secretari: Josep Messeguer; Vis-secretari: Joan Bost; Tresorer: Artur Benjamins; Comptador: Joan Clascà; Vocal de Propaganda i Relacions: Melcio; Bassas; Vocal d'Ajut: Francesc Vilarraya i Vocals administratius: A. Alexandra Parra i Joan Sureda. Adreçar la correspondència al Secretari, Josep Messeguer, 16, rue Peyronet, Marsella.

PIRENEUS ORIENTALS

El proper dia 24 de febrer tindrà lloc a Perpinyà una assemblea departamental de Militants, en el curs de la qual es procedirà a la renovació del Comitè Departamental. Els militants rebran oportunament a convocatori que indicarà el lloc i l'hora que la reunió es celebrará, així com l'ordre del dia.

ELS NOSTRES DEPORTATS

De retorn del camp de concentració de Dachau, es escriu el nostre militant Casimir Vilà i Saló, pregant-nos que fem arribar als seus amics i coneguts, la seva salutació. Ho fem joiosos, creient que això serà acollit amb satisfacció pels seus nombrosos amics. «La humanitat» saluda efusivament al militant del nostre Partit, i desitja que la seva salut, alterada degut a les penaltats i privacions sofertes en els camps d'extermini nazis, es restablixi ben aviat.

També ha tornat del camp de Mathausen, on hi havia estat deportat el 1940, el nostre militant Jacint Carrio Vilaseca, de Manresa. Alliberat el 5 de maig del 1945, de nou en terres de França, es reintegrà amb l'entusiasme de sempre a les tasques de reorganització del nostre Partit.

NECROLOGIQUES

Es amb retràs que ens enterem de la mort, en les tràgiques circumstàncies de l'estada en els presidis alemanys, dels nostres militants Joan Casamitjana i Francesc Casanoves, de Barcelona, i Joan Clos, de Figueres, en el camp de Dachau. Així mateix, ens arriba la trista notícia de la mort de militant d'E. R. de C. Josep Figueiras Tous, de Montblanch, sobrevinguda el 31 d'octubre del 1941 al camp de Mathausen (Oberdonau).

Quatre noms que s'afegeixen a la llista ja llarga de les víctimes conegudes fins avui, que constitueixen la contribució d'Esquerres Republicana de Catalunya, a la causa de la llibertat. A les seves derolades famílies els hi transmetem en nom del nostre Partit, el nostre més sentit condol.

L'Actualitat Política

una situació d'inseguretat social amb el secret proposat d'atacar després el règim amb la idea que el país no hi ha pot augmentar més que amb la feblesa de la tolerància democràtica i amb la intenció de sotmetre el qui no poden ni actuar com nosaltres. Tot això són mots d'ordre de l'enemic per a enganyar els únics i reforçar la seva polència en declivi. «No farem un pas de més, en la transició social del país que el que permetran els recursos de la nació».

L'actitud del P. S. O. E. continua éssent tema de molts comentaristes. I, que ja hem informat abastament els nostres lectors, creiem oportú el reproduir uns textos publicats per «El Socialista» de Tolosa.

Largo Caballero diu: «Todos, — partits i organitzacions sindicals — desean la legalitat que el pueblo se dio en abril del 1931, sin cuestion de continuidad. Pero, pudes realizarse esa antepreción a que pasar el poder de manos de Franco a las de un gobierno franquiano republicano? Si examinamos a la cuestión con serenidad, sin pasion ni oscurera, vemos que la realización de esa exigencia ha de tropezar con seras dificultades. Es que no existe ningun medio digno y honorable de resolver el problema».

I el propi líder socialista proposa una solució a base d'omne punts: un govern d'elements civils, basat a la repressió; expatriació de Franco i dels militars i falangistes més responsables de la rebel·lió i de la repressió; dissolució de Falangisme; restabliment de totes les llibertats; alliberament de tots els empresonats polítics; un termini per a concebre un cens a base dels majors de 21 anys d'ambdós sexes; un termini que permeti la reorganització de partits i sindicals; llibertat de propaganda; dissolució del Govern per a formar-ne un altre compost per tots els elements interessats en la sanejació d'unes eleccions, les quals es faran mitjançant unes càmbrs que permetrien el secret del vot; plebiscit per a determinar el règim polític i Cortes Constitucients, que fos el resultat del plebiscit.

El Sr. Indalcio Prieto diu per altra part: «Nosotros, los socialistas, hemos visto en el plebiscito una solución. I ahora, hay otra? Que se exponga». Els republicans coneixem les dotx maquavel·liques, dels monarquic espanyols i no atribuïm gaire, o cap sinceritat al duel Franco Don Juan. Creiem que, en en fons, hi ha un marge d'entesa que pot obrir-se en un moment donat. Malgrat que Don Juan diu que no s'entrevista a, amb en Franco, des d'Anglaterra recomanem que ningu no prengui al peu de la lletra i que no presumbeu una entrevista secreta.

«ELS MONARQUICS» Ara ha anat de debò. Don Juan ja és a Portugal on ha estat rebut per GH Robes, el Duc d'Alba i l'ambaixador de Franco, el príncep de ma del «Caudillo». En passar unes hores a Londres el pretendent a la hipotètica corona conversà amb aquell senyor que inventà, per a un personal, la «3a. España».

El Salvador Madariaga, suara passat al monarquisme. «E. d. u que el fill d'Alfons XIII preparà un manifest cominçant a Franco i que si aquest fa el sord de Franco, el pretendent, molt com-prometedor que causaria una veritable sensació a Espanya. La premsa anglesa expressa fortes dubtes quant a l'èxit de Don Juan. A l'aquest, — diu — no obté la vençença de les grans masses liberals, republicanes, i socialistes, és del tot inútil que compti estar massa temps al Palau Reial.

La permanència de Don Juan a Estoril ha de preocupar forosament els franquistes puix que és evident que permetrà als monarquics un major desenvolupament de Jur activitats proselitistes. D'«Erektor» Franco ha pres a unes contramedures. I s'assegura que han estat destituits disset generals, entre els quals figura el s'antic militar i governador militar de Madrid, donat Kandelan, autèntic donjuanista.

L'actitud prouca separar-se elàsticament del règim actual i en un recent article a «Iglesia» es d'u que la repressió és una arma contraproduent per a ofegar e desment del poble.

Els republicans coneixem les dotx maquavel·liques, dels monarquic espanyols i no atribuïm gaire, o cap sinceritat al duel Franco Don Juan. Creiem que, en en fons, hi ha un marge d'entesa que pot obrir-se en un moment donat. Malgrat que Don Juan diu que no s'entrevista a, amb en Franco, des d'Anglaterra recomanem que ningu no prengui al peu de la lletra i que no presumbeu una entrevista secreta.

Causa estranya de la irreductibilitat publica de Don Juan contra Franco. Senyalem, en contrast, que Don Juan ha obtingut certes facilitats de les autoritats franquistes, en el qual cop de força que pretén més desobeir el resultat del plebiscit; utilització de la ràdio i dret d'intervenció electoral per a tots els partits.

Diem per acabar que l'Executiva del P. S. O. E. i de la U. G. T. ha escoltat els representants vinguts de l'interior amb els quals, — diu la nota feta pública — s'ha comprovat una perfecta comprensió. Al mateix temps que es ratifica l'adhesió al govern de la República es declara el desig de «seguir lluchant», de acuerdo con los compañeros, de España, hasta lograr el restablecimiento de la legalidad republicana».

«CAUSA MONARQUICA» Ara ha anat de debò. Don Juan ja és a Portugal on ha estat rebut per GH Robes, el Duc d'Alba i l'ambaixador de Franco, el príncep de ma del «Caudillo». En passar unes hores a Londres el pretendent a la hipotètica corona conversà amb aquell senyor que inventà, per a un personal, la «3a. España».

El Salvador Madariaga, suara passat al monarquisme. «E. d. u que el fill d'Alfons XIII preparà un manifest cominçant a Franco i que si aquest fa el sord de Franco, el pretendent, molt com-prometedor que causaria una veritable sensació a Espanya. La premsa anglesa expressa fortes dubtes quant a l'èxit de Don Juan. A l'aquest, — diu — no obté la vençença de les grans masses liberals, republicanes, i socialistes, és del tot inútil que compti estar massa temps al Palau Reial.

La permanència de Don Juan a Estoril ha de preocupar forosament els franquistes puix que és evident que permetrà als monarquics un major desenvolupament de Jur activitats proselitistes. D'«Erektor» Franco ha pres a unes contramedures. I s'assegura que han estat destituits disset generals, entre els quals figura el s'antic militar i governador militar de Madrid, donat Kandelan, autèntic donjuanista.

L'actitud prouca separar-se elàsticament del règim actual i en un recent article a «Iglesia» es d'u que la repressió és una arma contraproduent per a ofegar e desment del poble.

Els republicans coneixem les dotx maquavel·liques, dels monarquic espanyols i no atribuïm gaire, o cap sinceritat al duel Franco Don Juan. Creiem que, en en fons, hi ha un marge d'entesa que pot obrir-se en un moment donat. Malgrat que Don Juan diu que no s'entrevista a, amb en Franco, des d'Anglaterra recomanem que ningu no prengui al peu de la lletra i que no presumbeu una entrevista secreta.

«CAUSA MONARQUICA» Ara ha anat de debò. Don Juan ja és a Portugal on ha estat rebut per GH Robes, el Duc d'Alba i l'ambaixador de Franco, el príncep de ma del «Caudillo». En passar unes hores a Londres el pretendent a la hipotètica corona conversà amb aquell senyor que inventà, per a un personal, la «3a. España».

El Salvador Madariaga, suara passat al monarquisme. «E. d. u que el fill d'Alfons XIII preparà un manifest cominçant a Franco i que si aquest fa el sord de Franco, el pretendent, molt com-prometedor que causaria una veritable sensació a Espanya. La premsa anglesa expressa fortes dubtes quant a l'èxit de Don Juan. A l'aquest, — diu — no obté la vençença de les grans masses liberals, republicanes, i socialistes, és del tot inútil que compti estar massa temps al Palau Reial.

La permanència de Don Juan a Estoril ha de preocupar forosament els franquistes puix que és evident que permetrà als monarquics un major desenvolupament de Jur activitats proselitistes. D'«Erektor» Franco ha pres a unes contramedures. I s'assegura que han estat destituits disset generals, entre els quals figura el s'antic militar i governador militar de Madrid, donat Kandelan, autèntic donjuanista.

L'actitud prouca separar-se elàsticament del règim actual i en un recent article a «Iglesia» es d'u que la repressió és una arma contraproduent per a ofegar e desment del poble.

Els republicans coneixem les dotx maquavel·liques, dels monarquic espanyols i no atribuïm gaire, o cap sinceritat al duel Franco Don Juan. Creiem que, en en fons, hi ha un marge d'entesa que pot obrir-se en un moment donat. Malgrat que Don Juan diu que no s'entrevista a, amb en Franco, des d'Anglaterra recomanem que ningu no prengui al peu de la lletra i que no presumbeu una entrevista secreta.

«CAUSA MONARQUICA» Ara ha anat de debò. Don Juan ja és a Portugal on ha estat rebut per GH Robes, el Duc d'Alba i l'ambaixador de Franco, el príncep de ma del «Caudillo». En passar unes hores a Londres el pretendent a la hipotètica corona conversà amb aquell senyor que inventà, per a un personal, la «3a. España».

El Salvador Madariaga, suara passat al monarquisme. «E. d. u que el fill d'Alfons XIII preparà un manifest cominçant a Franco i que si aquest fa el sord de Franco, el pretendent, molt com-prometedor que causaria una veritable sensació a Espanya. La premsa anglesa expressa fortes dubtes quant a l'èxit de Don Juan. A l'aquest, — diu — no obté la vençença de les grans masses liberals, republicanes, i socialistes, és del tot inútil que compti estar massa temps al Palau Reial.

La permanència de Don Juan a Estoril ha de preocupar forosament els franquistes puix que és evident que permetrà als monarquics un major desenvolupament de Jur activitats proselitistes. D'«Erektor» Franco ha pres a unes contramedures. I s'assegura que han estat destituits disset generals, entre els quals figura el s'antic militar i governador militar de Madrid, donat Kandelan, autèntic donjuanista.

IMPRIMERIE DU MIDI PERPIGNAN

la humanitat

B.D.I.C.

PER AL CONSELL DE SEGURETAT de la S. N. U.

Els deu assassinats i la recrudescència de la repressió franquista continuen... Sense cap mena de dubte que a Espanya si que s'amenaça la pau i la seguretat internacionals.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 37 - 1er de març del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Redacció : 25 rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

EDITORIAL

UNA NOVA ETAPA

Cada dia els afers d'Espanya interessen més l'opinió internacional. Cada vegada l'ambient és més favorable a la nostra causa i les repercussions d'aquest estat d'opinió es reflecten no tant sols en la premsa ans bé en la forma amb què els governs tracten, almenys verbalment, el règim franquista. Després de l'acord de l'ONU s'anuncia ara la publicació d'un llibre blanc americà, amb la col·laboració anglesa, establint de manera irrefutable les circumstàncies de Franco amb l'Eix. Poc a poc anem guanyant terreny en el que podríem anomenar camp de les realitzacions pràctiques. L'altre, el de l'apoi incondicional de tots els homes lliures del món, el tenim d'una manera absoluta. L'hora en què de les paraules haurà de passar-se als fets forçosament ha d'arribar.

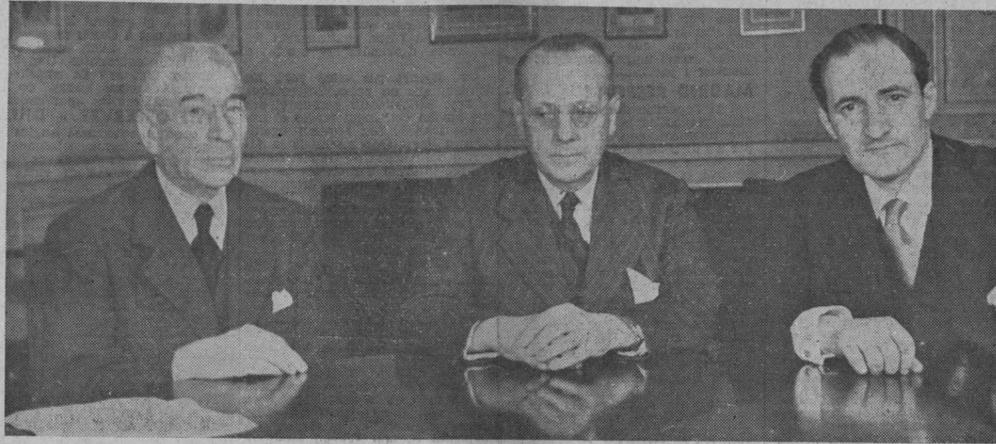
Pensant en aquest moment, tenint en compte les circumstàncies que militen en favor i també en contra de la República, cal que tots els que estem interessats en el triomf de la nostra causa, ens plantejgem clarament els problemes. Un dels primers, per no dir l'essencial, no és de l'estratègia política a adoptar pel Govern de la República? Des del moment que va constituir-se no li hem regatejat el nostre apoi, malgrat considerar -- i així ho proclamàrem clarament -- que havia de tenir una major amplitud representativa. Consideràvem, i considerem, que son els organismes governamentals els qui han de parlar al món i dir-li la veritat de la nostra causa. Car no serà pas amb genialitats de grup o tendència que se'n prenda seriosament. Aquesta actitud la mantenim amb molta més energia avui, car els fets han vingut a donar-nos raó. D'ací que en un pla d'estricta sinceritat volgüem fer uns comentaris de cara a la nova etapa que es presenta als organismes de la República.

El primer, l'essencial, és que el Govern de la República ha de situar-se el més prop possible d'Espanya. Aquest punt de mira és compartit per tots els qui viuen les realitats dels nostre problema. Diem-ho clarament l'etapa mexicana està completament passada. Avui el lloc del Govern, de tot el Govern, és a França. L'opinió republicana a acollit amb simpatia l'arribada a París del senyor Giral i de diversos ministres del Govern de la República. Val a dir que ha causat una certa estranyesa la declaració que, féu en el precís moment d'arribar el cap del Govern, manifestant que dintre dos mesos pensava retornar a Mèxic. Estem segurs que a hores d'ara, després d'haver constatat de prop la realitat, el senyor Giral pensa ben altrament. El fet que el President de la República es traslladi a França amb el jerm proposat d'instal·lar-s'hi definitivament ens ho fa creure. En definitiva, les batalles han de donar-se allí on realment tenen probabilitats d'obtenir l'èxit. Agraïm tota la simpatia i tota l'ajuda de les Republics americanes envers la nostra causa, persuadits que llur ajuda ha d'ésser-nos valuosíssima. Però avui ja no s'hi ja res a Amèrica. Es prop de casa nostra, a la ratlla d'allí on es sofreix, que cal situar-se. Que l'actuació del Govern de la República es mogui dintre els límits d'una absoluta discreció, és lògic que així sigui. Però la política de l'escampament i dels cables s'acabi, ho és igualment.

A més -- i aquesta és una conseqüència immediata del que venim d'afirmar -- una actuació de conjunt, en un lloc a prop, donarà una major agilitat i ohesió al Govern. Fins avui el Govern de la República ha fet oables esforços per assolir-ho, però sovint l'hi ha mancat. Acti, en un ambient de realitat, no pot fallar-li. A més les exigències d'aquesta hora, el fet que els esdeveniments poden precipitar-se d'un moment a l'altre, exigeixen de tots la màxima responsabilitat i tota la decisió i àdhuc tota l'audàcia. No volem un dinamisme cridaner però creiem que tota l'opinió republicana espera una actuació ferma i decidida dels organismes que la representen.

Que el Govern s'instal·li allí on les circumstàncies actuals imposen; que afronti amb tota decisió, cohesionadament, els problemes que es plantejen i que es poden plantejar; i finalment que, de cara a l'hora que s'apropa, es procuri que hi estiguin representats tots aquells que veuen en el retorn de la República la única solució als problemes plantejats a casa nostra. Heus aci, sintetitzada, la nostra posició que -- n'estem segurs -- compareix la gran majoria dels exiliats.

CRONICA DE PARIS

ELS TRES PRESIDENTS

La presència a París dels Presidents Giral, Irla i Aguirre ha concenat en la capital francesa l'atenció de tots aquells que s'interessen pels nostres problemes. Val a dir que no s'equivocaven en creure que aquests dies son d'intensa activitat política. Però val a dir, també, que tant el senyor Giral com els Presidents Irla i Aguirre es mouen en mig una gran discreció i que s'han refusat obstinadament a fer, del moment, cap manifestació política. El cronista, però, pot informar al lector de tot el que hi ha d'aparent en les activitats polítiques d'aquests dies; de les anades i vingudes de personalitats; de les suposicions que poden fer-se. I el lector, com l'autor d'aquesta ratlla, podrà arribar a la conclusió que una fase de gran activitat regna actualment i que, possiblement, dintre poc, es traduirà en fets concrets.

RELACIONS POLITIQUES

L'interior i l'exterior

L'estada a França del Delegat del Consell Directiu d'Esquerra a Catalunya ha donat lloc a importants converses polítiques. Celebren amb el nostre Secretari General Josep Tarradellas i amb diferents personalitats del Partit, han posat de relleu l'absoluta coincidència amb els nostres amics de l'interior. Ha causat immillorable impressió l'informe sobre les activitats del Partit a l'interior i s'ha constatat amb veritadera satisfacció la creixent influència de vells i nous militants, prova aquesta, que evidència que el nostre Partit conserva intacte el seu prestigi de partit majoritari.

El nostre Delegat ha pogut constatar la importància que els exiliats concedim a l'actuació de l'interior per ajudar a la qual foren preses importants decisions en el darrer Plenari de Montpeller.

També han estat a París delegacions basques i gallegues de l'interior les quals s'ajuntaren al nostre delegat en la visita que efectuaren els Presidents Srs. Josep Giral, Josep Irla i Antoni Aguirre. En aquestes entrevistes, el nostre Delegat duia la representació dels partits catalanistes de l'interior. Ens consta que en les esmentades converses, endemés de manifestar els delegats

l'adhesió de les forces de l'interior, exposaren detalladament la situació i els anhels de llurs països. Manifestaren el desig unànime que siguin coordinats tots els esforços de cara a l'exterior i, al mateix temps, que es porti una ajuda ràpida i eficaç als que lluiten contra el règim opressor.

Els tres Presidents es declaren absolutament d'acord amb aquells desitjos i prometeren tot llur esforç per escurejar els sofriments físics i morals dels pobles hispànics.

Com que també hi havia a París altres representacions de l'interior, conjuntament amb el Delegat de l'Esquerra, foren rebuts pel President de la Generalitat amb el qual conversaren extensament per estudiar la manera d'estrenguer les relacions entre el Govern i les forces de resistència.

El Delegat del Consell Directiu de l'Esquerra a Catalunya féu una visita a « Solidaritat Catalana » mantenint amb tots els seus elements un cordialíssim canvi d'impressions. Així mateix, visità els directius d'« Acció Catalana », « Unió Democràtica », Republicans de Lliga Catalana, « Partit Socialista Unificat » i « Unió de Rabassaires ».

Entre les anades i vingudes de personalitats; de les suposicions que poden fer-se. I el lector, com l'autor d'aquesta ratlla, podrà arribar a la conclusió que una fase de gran activitat regna actualment i que, possiblement, dintre poc, es traduirà en fets concrets.

ENTREVISTES GIRAL-IRLA-AGUIRRE

El Cap del Govern de la República treballa intensament. El senyor Giral ha rebut gran nombre de visites, de representacions polítiques i sindicals, així com alguna personalitat francesa. Però sense cap mena de dubte tothom coincideix en afirmar que les entrevistes que han sostingut els Presidents. Abans els Presidents Irla i Aguirre s'havien entrevistat separatament amb el Cap del Govern. Totseguit d'aquestes converses, que podríem qualificar de preliminars, els senyors Giral, Irla i Aguirre s'han reunit conjuntament tres vegades. Què s'ha tractat? Cap dels reunits ha volgut fer manifestacions.

EL PRESIDENT DE LA REPUBLICA A FRANÇA

Potser és possible que el Cap del Govern de la República es reservi fins a l'arribada a França del President de la República, senyor Martínez Barrio. El senyor Martínez Barrio ha embarcat, el dia 25, a New-York amb tota la seva família. El President s'instal·larà definitivament, esperant l'hora del retorn a casa nostra, a França. Estem segurs que aquesta notícia ha de ploure a tots els nostres llegidors. Es diu que el senyor Martínez Barrio seirà a París vers el 8 o el 9 de març proper.

LES ACTIVITATS DELS PRESIDENTS IRLA I AGUIRRE

Mentrestant els Presidents Irla i Aguirre desenvolupen una gran activitat. El President Irla ha tingut diverses conferències amb el senyor Giral. No cal dir que està en estreta relació amb el President Aguirre. Josep Irla ha rebut la major part dels dirigents de la política espanyola residents a França. A més s'ha entrevistat amb una representació de Galeuzka de l'interior. En estret contacte amb els Consellers, sobretot amb els que resideixen a l'exterior -- el senyor Irla ha sostingut diverses conferències telefòniques amb Carles Pi i Sunyer -- se'ns diu que el President ha decidit convocar el Govern de Catalunya en Consell dintre breus dies.

Per la seva banda el President d'Euzkadi treballa activament. Una vegada més, segons s'afirma en els mitjans polítics interessats, s'ha manifestat una perfecta coincidència entre catalans i bascs.

DE LOS RIOS I IRUJO, ARRIBEN...

Quan el President de la República arribi gran nombre de ministres del Govern Central ja seran a França. Senyalem com a darrers arribats la presència del Ministre d'Afers Estrangers, Fernando de los Rios i la del Ministre d'Indústria i Comerç, Manuel de Irujo.

Ens plau remarcar les activitats desenvolupades a Londres tot al llarg de les reunions de l'O.N.U. pel senyor de los Rios. Gràcies a aquesta activitat i a l'estreta col·laboració que treballa en els representants de les diverses Republics americanes l'O.N.U. adoptà la coneguda resolució de condemna del règim franquista.

Saludem amb joia Manuel de Irujo. El Ministre basc és un home energic i decidit, i un gran amic de Catalunya. Quan Jaume Agudé dimiti de Ministre de la República, Manuel de Irujo, que també n'era, es solidaritzà amb el representant de Catalunya i adoptà la mateixa actitud.

AIXI COM NEGRIN I ALVAREZ DEL VAYO

A més de la dels Ministres senyalem l'arribada d'ex-ministres i ambaixadors. Han arribat a París Negrin i Alvarez del Vayo. La posició de Negrin segueix essent la mateixa. De cara al món apoi al Govern com a únic organisme representatiu de la República. Dintre el marc de la política espanyola manté una actitud de reserva tota vegada que el creu insuficientment representatiu i mancat d'un esperit veritablement combatent. La seva arribada en les circumstàncies actuals, ha desenvoliat certa expectació.

Senyalem també el pas per París de l'ex-ambaixador de la República a Londres, senyor Azcarate. El senyor Azcarate ha tingut diverses entrevistes amb personalitats de la política espanyola i catalana i ha marxat totseguit cap a Praga. S'espera que estarà de retorn a París vers el 15 de març.

PRieto ANTI-PLIBISCITARI?

Al marge de totes aquestes anades i vingudes és molt comentada la nova, provinient de Mèxic, d'un recent discurs d'Indalecio Prieto en una reunió celebrada del Partit Socialista a Mèxic. Sembla que el senyor Prieto, que com se sap fou l'iniciador de la idea que un plebiscit resolgués el problema espanyol, ha fet manifestacions que venen a rectificar la seva actitud. Diu que en les actuals circumstàncies accepta el plebiscit seria fer una concessió als monàrquics i que això no pot fer-ho cap republicà. Per tant, no pot acceptar-se el plebiscit, diu Prieto el qual atorgués totseguit que només hi ha una solució: la republicana.

IZQUIERDA REPUBLICANA

Senyalem, encara, una propera reunió a París de Izquierda Republicana a França. En aquesta reunió es diu que es discutirà a fons la participació d'Izquierda Republicana en el Govern presidit pel senyor Giral, així com l'actitud a adoptar envers els altres partits republicans.

No podriem cloure aquesta crònica sense dir la nostra joia per la millora que sembla iniciar-se en l'estat de salut del líder socialista senyor Largo Caballero. Malgrat la seva avançada edat i les traces que han deixat en el seu organisme una llarga deportació a Alemanya, l'ex-President del Consell reacciona satisfactoriament després de l'amputació d'una cama que li fou fet a dies enrera. Desitgem fervorosament el restabliment del senyor Largo Caballero, el qual pot jugar un rol importantíssim en el futur de la República.

ALS NOSTRES AMICS

ENVIEU LES TRAMESES DE DINERS AL TRESORER DEL PARTIT, SANTIAGO VILA, 250 ROUTE D'ELNE, PERPIGNAN (Pyr.-Or.) COMPTE DE XECS POSTALS NUM. 57675 MONTPELLIER.

Com les fulles...

Qui ne recorda la febril activitat que un any i mig enrera regnavo entre certs medis dels refugiats espanyols a França? A mesura que els alemanys, menaçats pels desembarcaments aliats, es retiraven precipitadament del territori francès, una allau d'insulsa i vàcua prosa política de tots colors i un xafec oratori al servei de cada botiga diguem-ne ideològica, en competència aferrissada, us oferia la formula immediata de felicitat: « Forem això, tallarem allo altre, cosirem el de més enllà », us deien els més acreditats terapeutes de la cosa pública, com si tot depengués de nosaltres sols, com si tot fos com bufar i fer ampel·les. Prospectives i pesquisins cada dia, periodics de cada sector a tots els Departaments, mitjings a cada cantonada, festivals cada dissabte, plans i congressos cada tres mesos... No ho recordeu? Era un espectacle il·luminat. Marçaja i tot.

per Humbert TORRES

Sartosament o no, que no ho sé, ja fa temps que tot això s'ha acabat. Ja no es fan gairebé mitjings ni congressos, s'han desat les medicines polítiques, han pigat, per fortuna, innombrables publicacions que feien més mal que una pedregada, i fins en les que ara surten eis menys perspicaces s'adonen aies estorços que cal fer i de la perillosa maroma que cal passar per a que conservin el to. De l'estrepit vortat de 1944 hem passat a una actitud de reserva. Hi ha com una passa de silenci, malalta estranya en meridionals com nosaltres. Tothom calla, o bé si parla, ho fa, no en public i ostentoriament com abans, sino en la intimitat, com en sordina, amb certa por que allo que es diu surti d'un cercle d'amics.

El canvi és notori, i alguna cosa deu haver passat que ho expliqui. El motiu és clar: és que, com les fulles a la tardor, han caigut, marçades, la major part de les nostres il·lusions d'antany; i quan no hi ha com a base d'activitats, gran cosa més que construccions imaginatives, quan aqueixes s'ensoquen, la rao representen el seu imperi, s'imposa, fa el seu fet i obliga al monoleg. L'aldrà repassar la llista de topics posats en circulació durant els darrers mesos, ara arrencats definitivament? Renunciem-hi, puix que estan en la memoria de tots. Però, una vegada més la prova és fet a que la capacitat d'il·lusio en l'home, això es, d'enganyar-se, és infinita. Val a dir, però, que en les actituds de fa uns mesos, no tot eren il·lusions infantils i que la realitat ha estat massa cruel amb nosaltres. No totes les posicions sentimentals de 1944 eren absolutament mancadés de base. Qui podia suposar, per exemple, que un fet del gruix de la tramesa de la « Division Azul » al front rus restaria sense conseqüències i que la U.R.S.S. s'ho empassaria i no en faria qüestió? Com creure que Ataturk-Devin ens tarien gairebé anyor Churcuih-Eden?

Si, estem en pu regne del silenci i hi som per trobar-nos acorats a una situació que no permet els deiris infantils ni los fantasies irresponsables d'abans. No hi ha ambient per a escoltar els plans genous de la societat futura. La gent està preocupada. Tothom pren a drama, com a coses de criatures o de snobs, certes tremendes actituds de radicalisme patriòtic, polític o social, per creure que no responen més que a posicions de comoditat, per purament verbals. No, tot això és tonto, inútil, pueril, lamentable, i per això cau, com les fulles seques. I ho és per una rao com una cosa que es fa següent: que després dels factors aparentment decisius que a favor nostre havien de jugar en els darrers mesos, Franco encara té tots eis trumfos a la ma i no sembla voler que ningú prengui basa. Aqueixa realitat pesa com una llosa de plom damunt nostre, ens fa tocar de peus a terra, i de quina manera, i ho explica tot.

L'Esquerra hem observat una conducta molt diferent a la de la major part dels altres sectors polítics. Indiferent a tot afany de proselitisme, en els primers temps que seguiren a l'alliberament del territori francès, es deixava a reagrupar les seves nombrosos forces escampades per tot el món, i fins un any més tard, quan aqueixa tasca havia estat feta gairebé silenciosament, en el memorable Congrés de Tolosa, en reafirmar la seva força i en renovar la fidelitat a l'ideal original, continuava la seva història democràtica segura que jugarà en el futur un paper decisiu en la vida de la República espanyola i en el restabliment de les institucions autonòmiques.

I és ara també que l'Esquerra ha parlat, i amb tota claredat, però el menys espectacularment possible, precisament en moments d'aplanament, en que sembla que hi hagi por de dir les coses pel seu nom. L'Esquerra, per creure que el pes i la significació que té en la política catalana i espanyola l'obliga a procedir seriosament, ho volgut que per boca d'un dels seus homes més representatius, es conegui el seu pensament polític, proclamant a la vegada la seva té indestructible en els destins de Catalunya i de la República. L'Esquerra està segura que Franco no pot aguantar-se gaire temps més en el poder. Es cert que fins ara, com tots els jugadors destinats a perdre, encalça eis cops, però a ulls de tothom l'hora de tirar l'esponja s'aproxima. Durant cinc anys, Hitler guanyà espectaculars batalles, totes les batalles, fins la darrera, la de França, que el liquidà. També Napoleó passà victoriosos eis seus exèrcits per tot Europa, fins a la desfeta de Waterloo. Així passarà amb el darrer dictador, el que pateix Espanya, però a vegada del mon democràtic, i és, precisament, aqueix sentiment de veure que l'ha d'ofegar. Ho hem de creure, perquè del contrari s'hauria de proclamar la fallida de les forces morals.

CATALUNYA A BELGICA

Catalans i belgues homenatgen la Vidua del President COMPANYS

Convidada pels catalans residents a Bèlgica, la Vidua del President Companys ha passat uns dies en aquest hospitalari país. La seva presència a Bèlgica ha desenvoliat emocionants manifestacions d'adhesió a la causa de Catalunya ho tant sols per part dels compatriotes que hi resideixen sino per la d'importantes nuclis i altes personalitats de la política belga. La Vidua de Lluís Companys ha estat acollida per tots els amb gran afecte, devoció i simpatia. La prova n'és la celebració de gran nombre d'actes amb què volgué subaltar-se la presència a Bèlgica de la senyora Companys i de les àmplies ressençons que la premsa de tots eis sectors donen de la seva estada a Bèlgica.

Als Catalans

El primer acte que acomplí la Vidua del President des de la seva arribada a Brusselles fou visitar les tombes dels catalans morts en la capital de Bèlgica. Remarqueu d'entre el nombre de recepcions que li foren ofertes ja de President d'EBC a Bèlgica, Sr. Domènec, amb assistència de diverses personalitats belgues, catalans i espanyols. Pronunciaren dis cursos de benivinduga i de confiança en el proper alliberament de la nostra terra i dels demés pobles hispànics, el Conseller del Govern de Catalunya, Sr. Carner, la Vidua de líder socialista Emili Vanderveelde, el senyor Van Schochusen, delegat de la resistència belga i el senyor Pierre Seigneur, director de diari d'esquerra « l'Éclair » i president de l'Associació « Les Amis de l'Espagne Republicaine ». L'endemà la secció d'E. R. C. celebrà un acte íntim. Fou molt emocionant. La Vidua del nostre amic Castiell, mort en el curs de la seva deportació a Alemanya, li donà la benivinduga. En mots sentencials, però emocionats evocà la memoria de Lluís Companys que a saguier afirmar en el nostre esperit -- digué -- l'orgull d'ésser catalans. La senyora Companys contestà en efusives i breus paraules que el millor consell per als qui han hagut de consentir tants sacrificis serà el de veure la nostra Pàtria ben aviat alliberada i reintegrada al seu gran destí. Totseguit féu entrega de la bandera que el Grup Femení d'Esquerra ofereix a la Delegació de Bèlgica, al seu President senyor Domènec. El Casal Català també donà una recepció per a presentar la senyora Companys a la colònia catalana. Pronunciaren eloquents parlamentis el President del Casal, Sr. Boadi, i el senyor Albert, en nom de la colònia catalana, el qual digué que si la primera etapa de la seva activitat havia començat al calor de l'abandament patriòtic de Prats de Mollo, entorn de Francesc Macia era plaent constatar que la regressió de les activitats del Casal es produïa coincidint amb la visita de la Vidua del President Companys que donava a tots eis reunits la sensació de la presència d'un altre gran patriota. Finalment la senyora Companys pronuncià uns emocionants paraules de graçiament. Ja sé que totes les proves d'afecte que Passa a la segona plana.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

P - 1

De la mateixa manera que en un verb com e-xa-mi-nàr es diu, en el present, e-xa-mi-na i no e-xá-mi-na, en un verb com can-vi-àr es deia can-vi-a i no cán-vi-a. Però quan jo era infant ja hi havia qui, sota la influència del castellà, que diu càm-bia, deia càn-via en lloc de can-via, així com estú-dia, pronúncia, etc. en lloc de estudia, can-via, etc. De llavors ençà les pronúncies càn-via, estú-dia, pronúncia, reemplaçant les pronúncies tradicionals can-via, estudia, pronúncia, han anat prenent una gran extensió fins al punt que actualment ja gairebé tothom accentua a la castellana aquestes formes verbals.

Al començament d'aquest segle, quan les formes en ix eren ben vivents encara, es donava el cas que molts catalans les empraven àdhuc parlant en castellà. Recordo el cas d'un català, professor en una Escola de Bilbao, al qual els seus alumnes, de llengua castellana, havien tret una canço que començava així: « El señor Galé tiene la manía de que nadie estudia ». Es tractava d'un català que, parlant en castellà, accentuava les dites formes a la catalana. Ara, en canvi, són munio els catalans que, parlant en català, les accentuen a la castellana! Hauríem de parar esment en aquest defecte de pronúncia i esforçar-nos a evitar-lo.

Vet-aci un altre defecte de pronúncia que també devem a la influència castellana:

En català, com sabem, hi ha una s sorda (la que se sent, per exemple, en els mots pensa, escrita s, passa, escrita ss, força, escrita g, cendra, escrita c) i una s sonora (la que se sent, per exemple, en els mots nosa, escrita s, onze, escrita z). I ocorre que, quan un mot acaba en s va seguit d'un mot començat en vocal, aquesta s final, que és sorda, es canvia en una s sonora en enllaçar-se amb la vocal inicial del mot següent. En el grup de mots En tinc dos, la s del mot dos, és una s sorda; però en el grup de mots Dos amics la s del mot dos és una s sonora (co és, sona com la s de nosa, no com la s de pensa). El castellà és diferència del català en el fet que, en enllaçar la s final d'un mot amb la vocal inicial del mot següent, la s es manté sorda: la s del mot dos és sorda en el grup Dos amigos com ho és en el grup Tengo dos. I aquí també ha ocorregut, — i amb quina freqüència! — que, parlant en castellà, hi féssim a la catalana l'enllaç de les s finals. Però recentment s'ha produït el fet contrari: que hi ha catalans, malauradament cada dia més nombrosos, que fan en català, l'enllaç de les s finals a la castellana dient dossamics en lloc de dosamics, i confonent, així, els astres amb els sastres!

Conferència de Joan Alavedra

Joan Alavedra ha parlat en el Casal Català de Montpeller...

notia de la guerra civil és el de la unitat d'Espanya...

Avis als Metges exiliats

Hem advertit als metges perpanyons a l'Agrupació de metges catalans...

CATALUNYA A BELGICA

La qual la senyora Companys relata les circumstàncies en què fou designat el president...

Olés bases

Lo colònia basca volgué sumar-se a tots aquests actes i oferí un sopar...

Olés belgues

Fins ara hem ressenyat actes organitzats pels catalans...

Parla, també, del coratge, de la catalana, del patriotisme...

El senyor Alavedra parla després del bon sentit de la prudència, del tacte, de l'entendiment...

ELLS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

la humanitat política

Les vagues i les manifestacions de Manresa, de Barcelona i de Madrid pressagien l'esfondrada del règim franquista...

totalitari es produïen vagues, es toquen a morts...

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

diccionar-hi les relacions amb el seu règim...

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

h'han destituït professors i altres càrrecs...

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

Imagineu l'efecte d'informacions sobre la de «The Observer»?

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

«The Observer»? El govern francès, sobretot, és el que es mostra més d'agitat...

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

«The Observer»? El govern francès, sobretot, és el que es mostra més d'agitat...

MADRID RESPON!

Si el l'aparició dels conflictes socials i el fallida d'un règim totalitari...

Una bona emissió diària produiria un estat passional en tot el país...

ELS OBRERS A LA BRETXA

El magnífic exemple dels obrers de Manresa ha estat sentit a Barcelona...

UNA ENCICLOPEDIA BLAVA

Ja ha sortit la primera edició del Llibre Blau...

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep M. Gay, de Tarragona, comuncar-ho a Josep Coll, de rue de Valenciennes...

7º Aniversari de la mort de Marcel·li Domingo

L'Agrupació «Marcel·li Domingo» està preparant la commemoració anual...

Necrològiques

Ens arriba la trista notícia de la mort del pare del nostre amic ex-jutge d'Aragó...

LA PRENSA

«CITÉ-SOIR»

Hem llegit amb satisfacció en aquest important diari parisenc...

«QUADERNS»

Ha aparegut el núm. 12 d'aquesta publicació mensual perpinyanesca...

«LUITA»

En el núm. del 16 de febrer el portaveu del PSTU insereix una intervenció celebrada amb W. Colomer...

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

El Consell Directiu insisteix de nou per a que tots els militants que desitgin col·laborar...

BEZIERS Conferències de Ramon Nogués i J. Rodriguez Papaseit

Dintre el cicle de conferències organitzat pel Comitè del Partit i de JEREC a Beziers...

PIRINEUS ORIENTALS

No havent-se pogut celebrar el passat diumenge 24 de febrer, l'assemblea departamental...

ROSSIÓ VIGO és mort

Aquest darrer divendres, dia 22, ha mort subdintament a Montpeller l'edat de 58 anys, víctima de les penallitats de l'èxil...

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

El Consell Directiu insisteix de nou per a que tots els militants que desitgin col·laborar...

BEZIERS Conferències de Ramon Nogués i J. Rodriguez Papaseit

Dintre el cicle de conferències organitzat pel Comitè del Partit i de JEREC a Beziers...

PIRINEUS ORIENTALS

No havent-se pogut celebrar el passat diumenge 24 de febrer, l'assemblea departamental...

ROSSIÓ VIGO és mort

Aquest darrer divendres, dia 22, ha mort subdintament a Montpeller l'edat de 58 anys, víctima de les penallitats de l'èxil...

J. E. R. E. C. Reunio del Consell Consultiu

Han tingut lloc aquestes dies a la ciutat de Carcassona importants reunions dels organismes de JEREC a França...

L'humanitat

B.D.I.C.

LES BANDERES CATALANES QUE HAN FET APARICIO A BARCELONA TAMBÉ PROTESTEN CONTRA LA NOTA TRIPARTITA.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 38 - 15 de març del 1946

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25 rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

FRANÇA mostra al món el camí de la Justícia

L'ACTUALITAT POLITICA Els Tres Presidents

L'accent republicà
L'actitud del govern francès envers el règim franquista ve a ésser una mena de cop de puny darrere el darrer front polític internacional. Per si la imatge semblés excessiva, diem que, si més no, la contundència de la rèplica francesa als assassinats del franquisme ha desvetllat les consciències s'no endormiscades, un bon sic distretes.

Per més que el sagnant dictador s'entesti en fer la figura del clàssic militar espanyol, provocador i inconscient, no és de creure que hagués previst la repercussió que tindria la seva tràgica fanfarronada. Ha confós, com és la característica militarista, el poble amb les unitats posades sota el seu absolut comandament. I en obrar així, Franco s'ha llençat daltabaix del seu palau d'escarnis i d'opressió. Ha pres malament les mesures i ha equivoat el temps, desdenyant, d'aquesta forma, la consciència internacional, la qual, malgrat les soferències i les devastacions que encara sofreix el cos i reflectejen els ulls, roman viva sota les cendres catalanes.

Es simplicitat que després d'una hecatombe que ha devorat milions de vides i ha devastat el món, aquest hagi reaccionat vivament davant la mort d'una desena d'homes executats allà, en un recó de l'univers. La causa d'aquest fenomen que dignifica l'home, però del sarcasme que representa la supervivència d'un ésser abjecte que s'ha escapat del carro de la nova barbaquada política, el descaurement amb què es preten defensar un règim feixista, hauria de sublevar forçosament la humanitat que acaba de sortir ferida de mort en la lluita contra els que volien — com Franco — sotmetre-la i fer-la passar pels focs crematoris.

L'acte de Franco ha estat un desafiament i en obrar com ho ha fet s'ha posat a l'altura dels gangsters que en veure's acorralats escopen la seva arma.

Però en els companys de tot arreu toquen a morts i no hi ha ningú per a plorar la desaparició del dictador agonitzant.

Tot ja suposar que si malgrat la ràbia internacional Franco reiria a aguantar-se al mig, dret, dintre la nova barbaquada dels vents i per l'atua enjuriats, en canvi, ja s'altaria al lluny l'eliminació del dictador i de la seva xarxa.

ara praguem: Estem preparats, ben arrengrats per a guanyar o ferir el millor profit de la batalla que ara recordeu en els salons de totes les Catedrals? Estem disposats a unir, unit i sòlid, que parla amb una sola veu? Voldríem que un doble i estentori percutís a l'oida dels que sofreixen a l'interior i a l'exterior dels nostres països.

Si ens hem de conjurar tots al voltant d'una sola voluntat i aquesta no és, no pot ésser altra que la que proclama la necessitat d'una restauració republicana.

El dictador espanyol rep els honors d'una tristíssima actualitat. Els diaris l'impressionen amb els seus més grossos titulars, i les emissores, entremortades per a blasmar la seva tràgica resistència. El comentarista de la B. B. C. Mr. Gerald Brennan recorda que els dictadors ho poden fer tot menys dimidir, i que Franco no ha après la lliçó de la fi d'Hitler i Mussolini.

L'afusellament de tretze republicans ha causat la indignació internacional que era de suposar. Efecte que arriba massa tard la mort, un munt de dies pensat de com ha desobert la prelor i el sistema universal dels sentiments humans que practica el règim franquista.

En comentar aquesta reacció l'amença de llençar la policia contra els vaguistes, amenaça proferida per Governador Civil de Barcelona escrivim que ja no era possible utilitzar aquests procediments sense produir una forta reacció internacional. I així ha passat. Franco creia que podia assassinar com quan el món era ple de «Gringore» i d'«Action Française», i s'ha guanyat la repulsa universal.

Les darreres execucions han motivat una polemica en la premsa francesa. Es tractaria, en certa forma, d'atribuir al Govern Gouin l'error de la seva intervenció prop la França a favor dels condemnats espanyols. Les relacions vivants entre els governs de França i d'Espanya no feien — es diu — aconsellable una tal pellicio sense fer correr un perill — aquells que es pretencien evitar. Sense recollir d'aquesta polemica francesa les apreciacions que hi fan sobre política interior — la qual cosa ens priven voluntariament — ens creiem, però, en el deure, com a republicans, de remarcar els nostres amics francesos de qualsevol dubte que poguéssin tenir en aquesta qüestió suscitada per «Combat», «L'Époque» i «Le Figaro» i «Le Monde».

Apart la declaració oficial segona qual Anglaterra i Nordamèrica també van intervenir per Franco, demanant i favor dels republicans contra una acció isolada francesa susceptible de produir un resultat contrari al desitjat, cal tenir en compte una altra raó poderosíssima, i al nostre entendre, determinant dels atutaments. Fa unes setmanes esclataven a Manresa i a Barcelona unes vagues obreres i a l'exterior de certes elements, aquests estaments armats entre els quals perdura encara el record dels privilegis de la «Ley de Jurisdicciones».

Aquesta veu, que aquells «del gris» que afecten l'honor de les institucions armades calguin a les seves mans, encara que hagin estat comesos per elements civils.

Per aquestes raons — i no altres — Franco que havia promès als tres països peticionaris a no executar els condemnats, es desdà a última hora, per pures exigències de política interior, per a refer la normalitat franquista amenaçada serosa ment pels actes de Manresa, Barcelona i Madrid.

La reacció viu viva ac en saber-se que havien estat afusellats tretze republicans. Arreu de França es produiren manifestacions de protesta que reclamaven, al mateix temps, la ruptura de relacions. L'acte més important fou el del «Veld'Heve» dels transport marítims i terrestres suspenguers immediatament al tràfic fronterer. El Govern, per seu canvi, es reu immediatament i aco d'el l'ancament de fronteres a penal resolució espanyola. El mercader europeu que van vènen d'Espanya. Segons Pierre Devoyer («Le Figaro») el govern es trobà amb una demanda de ruptura de relacions, però s'obtiné un acord de compromís, el qual no és altre que el tancament esmentat.

«Le Populaire», portaveu de la S. F. I. O. publica de la d'últim reunió tinguda a la Comissió de Relacions Exteriors, pels quals ens assabentem que el diputat socialista Mr. Grumbach, demanà precisions a Mr. Bidault sobre l'actitud del govern en la qüestió espanyola. El ministre assegurà que França portaria l'assumpte al Consell de Seguretat i que es podria fer immediatament puix que aquell organisme gairebé actua permanentment.

Ja es sap, per altra part, que el Govern francès transmeté una nota a Anglaterra, a Nordamèrica i a U. R. S. S. demanant-los llur punt de mira i, sembla, que elvance la necessitat d'una ruptura de relacions.

La premsa ha acceptat favorablement l'actitud del govern francès excepcio feta de «L'Époque», «Le Monde» i «Le Figaro» que hi oposen arguments d'oportunitat i de tàctica.

(Passa a la segona plana).

LA NOTA FRANCO-ANGLO-AMERICANA

Les dificultats en què es debaten els Aliats, les quals els obliguen contínuament a unes decisions de compromís, havien forçosament de fer-se sentir en el que fa referència a la qüestió espanyola. El desori diplomàtic i els conflictes de tota mena ens estan fent un mol immens.

«News Chronicle» diu que la nota tripartita constituïa una punxada de ploma d'orca al puny. A Madrid, a El Pardo somniem davant la no-intervenció, exactament com ho feien a Burgos l'any 1936. Els qui no deuen riure, certament, són els milions de ciutadans de l'interior, els quals, a hores d'ara senten el desensic per unes decisions absolutament platoniques, afegides a la continuació d'unes relacions diplomàtiques.

Quina fórmula pacífica preveuen els signants de la nota per a enderrocar un ganster que està armat fins a les dents i que no es vol rendir? Entre les línies dels militars, els únics que el poden desbarcar «pacíficament» si es posen tots d'acord. Però si passos ho fessin es podrien ben aquests ho cap exigència de l'exterior perquè és natural que no se'ls negaria unes relacions com les que actualment gaudix el franquisme, exactament, el general Franco.

Si la nota és fluixa i inoperant, en canvi, els documents reveladors de la complicitat de Franco amb els seus gravisims. Causaran l'efecte desitjat entre els militars que tan es vanten d'esponyolisme? Al nostre entendre, aquells documents obliguen els Aliats, tant o més que als republicans, a liquidar la figura execrable i nazista que els motiva.

França insisteix amb tota la seva dignitat en portar la qüestió al Consell de Seguretat. És un gest que l'honora i nosaltres li ho agraim.

Per altra part, els obrers anglesos han declarat el boicot al tràfic marítim amb Espanya. La justícia de la nostra causa té massa simpaties per a que se la pugui ofegar.

EL DUBTE DE LA JUSTITIA

La Gran Ciutat Universitaria de París està a punt d'ésser engolida per la foca. Son les sis de la tarda d'un dia gris, típicament parisenc. De mica en mica, les finestres s'il·luminen i la gran ciutat dels estudiants sembla un vaixell fantàstic enmig de la mar.

No trobem ningú que ens barri el pas. Ni un guàrdia, ni un porter per a demanar-li on es troba el Pavelló Rockefeller que és allà on s'ha instal·lat el President Giral.

Als jardins tot és silenci. A dintre, pels corredors, un vertader oixam d'estudiants que passen atrafegats i que parlen totes les llengües. I totes les llengües, aquí dintre, tenen el mateix so. Es com una immensa gavia d'ocells que cantessin tots a la vegada. El gran alda ull es transforma en una magnífica ocellada.

Ningu està enterat de res. Però tant, dintre la gran Ciutat Universitaria de París, en mig de tota aquells joventut que ha vingut d'arreu del món, es celebra una reunió que és més política que francesa, més qualificada de històrica.

Una reunió o més que un testimonis involuntaris i invisibles, la joventut estudiosa del món. Quin estímul més eloquent!

Els Presidents de les Espanyes, — magrada servir-me d'aquest moti feliç del nostre gran jo veu cal — el President de Catalunya, amb el d'Euzkadi, s'han reunit a París amb el Cap del Govern de la República Espanyola.

Catalunya i Euzkadi, representats pels seus presidents, Josep Irujo i Josep Antoni de Aguirre, es solidaritzen i fan causa comuna, perquè la República Espanyola, representada pel cap del Govern Sr. Giral, sigui restaurada i retrobi el seu prestigi.

— Catalunya i Euzkadi, com sempre, es donen la mà i es volen sentir els mateixos batecs del cor. La política de les dues nacions ge manes té ésser la mateixa, perquè, si no, desdels que defensen son identitat, les nostres banderes han flamejat sempre del mateix foc. Els nostres límits han estat sempre canviats a l'uníson.

Per això que la reunió de París, ha estat important i simbòlica. Quina diferència de la consensió de Lisboa i Montrea allà tot és misteri i intrigues i precaucions per assegurar la vida del pretendent i dels seus companys, aquí, a París, tot és senzill i ple de confiança.

Es clar, els conspiradors de Lisboa tenen por del poble, mentre que els nostres Presidents són el poble mateix i no tenen por de res i de ningú.

L'obra dels conspiradors de Lisboa és negativa perquè significa tornar enrera, mentre que les convenses dels nostres Presidents són amaraes d'entusiasme i de confiança pel demà. Tenim d'agrair al govern de la República Francesa per haver ofert al President Giral l'hospitalitat de la Ciutat Universitaria de París, que és el Palau de la Joventut, on es deu a nosaltres, gades i més agosarades hi tenen al seu lloc de la manera més normal.

A la sortida de la reunió, els tres Presidents que són els nostres «Tres Grans» estaven contents d'haver-se trobat. Catalunya i Euzkadi, han obert el camí perquè ben aviat Galícia i València i les altres nacions d'Espanya, prenguin consciència de la seva personalitat i facin possible el somni polític de Pi i Margall, el català il·lustre, les idees del qual són sempre d'actualitat.

El primer pas en el bon camí ja està donat. Al cap d'avall d'aques camí hi ha l'alliberament de la nostra pàtria i el recobrment de la nostra dignitat nacional. Al cap d'avall d'aques camí, hi ha la nostra pàtria mateixa, les muntanyes, el cel, la terra de Catalunya, plena de flors i d'arbres i de fruites. Amb tota una joventut que volem deixar infants i que es daleixen per a llençar al vent, il·luminem, el crit de:

«Bon cop de falc, defensors de la terra...» perquè cadascun al seu lloc l'hem defensada i la defensarem.

Ja poden conspirar els monarques de Lisboa i El seu fracàs és segur. El piet no és entre Franco i el fals comte de Barcelona, usurpador de la noblesa catalana. El piet és entre la noblesa catalana, entre el feixisme i la democràcia. Entre l'absurd i la raó. El sentiment de justícia s'ha posat en marxa i res ni ningú l'aturarà.

Hem deixat la Ciutat Universitaria il·luminada com un vaixell fantàstic al mig de la fosca de París. A fora, un gran silenci. A l'interior, una cantoria feta de totes les llengües del món que tenen i desdenyen so de la joventut i de l'esperança.

En un lloc modest, hi ha quedat el record històric dels Presidents de les Espanyes, que s'han reunit sense misteri i sense temença de ningú, per a aplanar el camí de la llibertat, perquè sigui el més curt possible i perquè la llibertat de la nostra pàtria pugui florir amb els primers llibres, abans que les ginesques encenguin la terra de Catalunya.

FRANCO DEFENSA EL MON

El dictador espanyol rep els honors d'una tristíssima actualitat. Els diaris l'impressionen amb els seus més grossos titulars, i les emissores, entremortades per a blasmar la seva tràgica resistència. El comentarista de la B. B. C. Mr. Gerald Brennan recorda que els dictadors ho poden fer tot menys dimidir, i que Franco no ha après la lliçó de la fi d'Hitler i Mussolini.

D'UNA POLEMICA

Les darreres execucions han motivat una polemica en la premsa francesa. Es tractaria, en certa forma, d'atribuir al Govern Gouin l'error de la seva intervenció prop la França a favor dels condemnats espanyols.

CATALUNYA A BELGIA

La visita de la Vidua del President Companys

En la nostra darrera edició donàvem compte de la visita a Bèlgica de la vidua de President Lluís Companys. Publiquem avui una fotografia de l'acte celebrat al Casal Català de Brussel·les en ocasió d'aquesta visita.

La premsa belga, sense excepció, s'ha ocupat extensament d'aquesta visita. Amb aquest motiu, ha estat recordat el Català que sortí el nostre diari.

A «L'Éclair» (periòdic de les esquerres) Alain Cobet publica un reportatge de la visita feta a la República per la Vidua Companys amb el Conseller del Govern Sr. Joseph Carner. Publica així mateix, un emocionant reportatge que és títol «La fin d'un Caballero».

L'organ del Partit Socialista Belga «Le Peuple» també inserix una fotografia de l'acte del Casal Català i un llarg reportatge sobre la vida i el segreiament del nostre President marítim.

També han dedicat notes i comentaris «Le Matin» d'Anvers, «La Nation Belge», (periòdic conservador), «Le Drapeau Rouge» (portant comunista), «Le Dernier Heure», portaveu liberal; «Le Soir», organ oficial del Govern; «Alerte», setmanari polític i literari; «Front», organ de la Resistència belga, un article «Espoir» de J. Dusser; i «La Lanterne», independent, (una salutació de Marcel Lecomte).

Els catalans estem molt reconeixent a les mostres de simpatia que el poble belga, tant vegades glorios i marítim, ha expressat a Catalunya i al seu President amb motiu de l'emocionant visita que acaba d'efectuar la vidua del President Companys.

LLEGIU PROPAGUEU la humanitat

LA NOSTRA SUBSCRIPCIO

Cal que arribem aviat als 250.000 francs

Els nostres Comitès, Delegacions i militants s'han mobilitats i ens han fet arribar l'import de es llistes de donatius, que obren per a la nostra subscripció de 250.000 francs. Però hi ha Comitès, Delegacions i militants que encara no han respost a les nostres sol·licituds. En canvi, hi ha noms que surten dues i adiu tres vegades. N'hi ha que er trameten un donatiu necessitat econòmica des nostre Partit i del nostre portaveu Merces, excelents esquerrans.

Cal que arreu s'obrin llistes, cal que els nostres amics isolats ens ajudin per a que puguem realitzar la tasca que l'actualitat ens exigeix.

Confiem, que una vegada més, serem escoltats i així podem publicar unes llistes de donatius ben nodrides, on n'hi hi manqui Recordem als nostres organismes, als militants i als amics amparants que vulguin ajudar-los, que tots els donatius deuen ésser tramesos al Tresorer del Partit, Sr. Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpignan (Pyr.-Or.), Compte de Xècs Postals, núm. 57.67.

Llegiu a la segona plana la Llista de donatius.

filològiques

per POMPEU FABRA

Hem vist en una conversa anterior que la combinació el que és bona en una frase com «S'ha emportat els meus llibres i el que m'havies deixat (on el que vol dir el llibre que)», però és dolenta en una frase com «Llegeix aquest llibre, en el que trobaràs molts exemplars d'aquesta construcció defectuosa (on el que vol dir el qual)». Aquest el que dolent és un calc d'un el que castellà (Lee este libro, en el que encontrarás...) Vet-aci un cas en què l'ús del mot ben català (que) constitueix un castellanisme.

En constitueix així mateix un l'ús del mot *doncs* en una frase com «Aquest exemple han d'imitar-lo les classes obreres, doncs aquesta tàctica ha portat grans avantatges». Ací el *doncs* és emprat per a introduir una preposició (aquesta tàctica ha portat grans avantatges) en la qual s'expressa la causa per què s'ha de fer allò que es diu en la preposició anterior. És un exemple del famós *doncs* causal que un temps infectà el català de la renaixença. En bon català el mot *doncs* no ha estat mai una conjunció causal. Com fou, doncs, que s'introduí en la llengua escrita? És que en castellà, al costat d'un *pues* no causal (No me escuchas? Pues ya te arrepentirás), al qual correspon en català el mot *doncs* (No m'escoltes? Doncs, ja te'n penediràs), hi ha un *pues* causal (Sufré la pena, pues cometiste la falta), i en tractar d'evitar el castellanisme *pues* de la llengua parlada, no s'ocorregué

sinó reemplaçar-lo pel mot *doncs*, i amb *doncs* es traduí tot *pues* castellà, tant el causal com l'altre. I, així, a un *Sufré la pena, pues cometiste la falta* es féu correspondre un *Sofreix la pena doncs ha comès la falta*. Malgrat la voga que aconseguí el *doncs* causal (el *Patufet* el servia abundantment a la nostra mainada), no arribà, sortosament, a penetrar en la llengua parlada; però ens n'ha costat, de feina, netejar-ne la llengua escrita. Darrerament, a casa nostra, ja gairebé el podiem donar per bandejat; però ací, en l'exili, hem constatat que encara se'n troben exemples en les publicacions actuals. És que el deixariem rebrotar?

Anàlogament, hi ha casos en què l'ús del mot català *baix* constitueix un castellanisme. Es diu, en català, *En Pere no és alt, és més aviat baix, No parlis tan alt, parla més baix, Els uns eren a dalt, els altres, a baix*, frases en què *baix* correspon a *bajo*. Ara bé, el fet que, en la majoria dels casos, al mot castellà *bajo* correspongui el mot català *baix* ha estat causa que una expressió com *bajo la direcció* de hagi estat traduïda per *baix la direcció* de, quan en bon català s'ha de dir *sota la direcció* de, com s'ha de dir, amb *sota* i no *baix*: *Servir sota les ordres de, Llibre publicat sota la cura de l'Institut, Sota pretext que era massa tard, Sota la influència del seu preceptor, Sota aquest aspecte*.

Es oportú, doncs, eridar l'atençió de tothom sobre la dissonància tàctica que denuncia les esquerdes del front republicà. Proposar nosaltres mateixos un front «anti-franquista» és donar la mà a uns naufragats alhora que els descobrim la nostra feblesa. Parlar de governs nacionals monarquico-republicans, oridant-ho a les fineses del Foreign Office i de la Casa Blanca — on precisament diuen que no representen ni les forces que lluitaren en 1936 — és abandonar posicions a la lleugera, avançar-nos a tota solitud. Discutir la força i la significació dels nostres governs equival a la pràctica del prestigi col·lectiu que necessitem davant qualsevol de les contingències que es poden presentar en la solució del problema espanyol.

El rellotge marca l'hora crucial i els partits polítics i les organitzacions no poden desobeir-ho sense contreure greus responsabilitats. Segurs com estem d'interpretar la immensa majoria de veus republicanes de l'interior i de l'exterior, volem senyalar que ara veu tracta de guanyar cap consens electoral i que no li és pèit a ningú bantinar-ne en el camp de la tàctica política. Ara és el moment de parlar en repulcà si volem ésser fidels amb nosaltres mateixos. No ens hem d'obseronyir del nostre republicanisme ni hem de buscar-nos mates companyies. Cal no perdre posicions amb sigui qu'è volgué el pretèr.

«Hi ha hagut — deia Carles Pi i Sunyer a Perpinyà — ja massa farses tràgiques en la qüestió espanyola perquè ens avinuem a que fos pel taci i s'ent, a un altre escarni».

Per a impossibilitar-ho, sentim avui el deure apressant de posar l'accent sobre el republicanisme que agermana el catalanisme i l'esquerisme del triangle del nostre Partit.

Reproduïm amb goig en les nostres columnes la comunicació que acaba de rebre el Secretari General Sr. Josep Terradellas signada pel President del Consell Directiu d'E. R. de C. radicat a Barcelona.

El document constata i reafirma l'absoluta identificació entre els organismes de l'interior i de l'exterior. Es proclama sense cap reserva l'adhesió incondicional al President de Catalunya i a l'obra del seu Govern.

S'ha o'udit de vegades als conflictes que han vingut oposts als moviments de l'interior amb les organitzacions exiliades, aquesta discrepància no existeix en els rengles de l'Esquerra. I per si hom en dubtava aci tenim una peça documental que l'acredita totalment. La resolució que diu: «Manifestar-vos el nostre ferm propòsit i el nostre vehement desig de col·laborar amb vosaltres, plenament i com sempre», no deixa lloc a cap dubte.

Benvolgut amic: Es amb vertader amor que els membres d'aquest Consell Directiu, i els militants als quals ha estat possible fer-ho, han llegit l'admirable i vibrant discurs del nostre gran amic i il·lustre patrià Carles Pi i Sunyer en el qual discurs és fixada la posició d'E. R. de C.

S'ha pres immediatament l'acord de facilitar la màxima difusió de l'esmentada declaració política fent-ne una edició de deu mil exemplars en forma de fascicle, i això malgrat la gran despesa econòmica i les dificultats i els perills que ací suposa l'intent d'un tal propòsit. Creiem, però, que val la pena fer aquest sacrifici puix que era el que ja fou molt de temps estava esperant l'opinió catalana en general i els militants d'E. R. de C. en particular.

Aquest Consell Directiu, amb la seguretat d'interpretar fidelment la voluntat dels afiliats d'E. R. de C. de l'interior, també ha aprovat les següents resolucions:

1er. — Adherir-nos completament i amb el major entusiasme als principis, tàctiques i finalitats exposats en l'assenyat i magnífic discurs de Carles Pi i Sunyer, el qual ha expressat la síntesi del pensament i de l'acció dels organismes dirigents del Partit a França.

2on. — Expressar la nostra més sincera felicitació al Comitè Executiu, al Directori tot i als germans exiliats pel gran pas que acaben de donar en pro de la unitat d'E. R. de C. i en favor de la causa de Catalunya, orientant, de manera autoritzada i digna, a l'opinió catalana.

3er. — Pregar-vos feu arribar a l'Honorable President de Catalunya Sr. Josep Irujo la nostra més decidida i fervorosa adhesió a la seva personalitat i la nostra incondicional col·laboració a l'obra del seu Govern.

4rt. — Manifestar-vos el nostre propòsit i el nostre vehement desig de col·laborar amb vosaltres, plenament i com sempre, des dels límits de més perill i sacrifici i també amb els altres partits i organitzacions polítiques i sindicals i amb el Govern de Catalunya, en la lluita contra la tirania franquista, per la reconquesta de la Pàtria esclavitzada i per les llibertats, el progrés social i benestar de les nostres masses obreres i mestres, de tots els catalans.

Retornant-vos el testimoni de la nostra més cordial salutació, quedem vosaltres i de Catalunya.

Barcelona, 2 de febrer del 1946.

Pel Consell Directiu d'E. R. de C.: EL PRESIDENT.

El Govern de la República francesa ha autoritzat oficialment la publicació de diversos organs polítics redactats pels exiliats republicans espanyols. LA HUMANITAT està compresa en aquesta mesura i l'autorització oficial li ha estat acordada.

Per tant, el nostre organ d'expressió deixa, a partir d'avui, d'ésser un butlletí d'informació per als nostres militants i amics i torna a adoptar la seva divisa habitual de portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2° EPOCA - N° 39 - 30 de març del 1946

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

Preu: 5 francs

VERS L'AMPLIACIÓ DEL GOVERN DE LA REPUBLICA?

EDITORIAL EL GOVERN DE LA REPUBLICA

L'arribada del President de la República, senyor Martínez Barrio; l'annunci de la seva instal·lació en territori francès fins el dia que pugui retornar a Espanya a exercir les funcions que corresponen a la més alta magistratura del país, l'inici, per part del President, d'una sèrie de converses amb elements de les diverses tendències de l'emigració republicana que precediran, segurament, una possible ampliació del Govern, tots aquests, i molts altres símptomes, permeten afirmar que es dibuixa una nova etapa en la política del Govern de la República.

Des d'aquest mateix lloc afirmarem, setmanes ençà, que l'estadi de la política mexicana estava completament depassat, que ara, a mesura que els fets es precipiten, calia situar-se aliats des d'on realment poden sentir-se els clams i la misèria de tot un poble, els quals de cap de les maneres no poden interpretar-se, per bona voluntat que s'hi posi, a milers de quilòmetres del lloc del drama. No és que considerem fallida la primera etapa d'actuació del Govern de la República. Potser no podia ésser altrament ni desenvolupar-se amb més èxit que fins l'auí assolit. El nostre concurs no li ha mancat i reconeixem que tots els seus membres han posat tota la voluntat i tot l'entusiasme en el desenvolupament de les tasques que tenien assignades. A més la dignitat ha presidit tota l'actuació del Govern de la República des de que fou constituït.

Per tant, no tenim res a dir pel que fa referència a una primera etapa d'actuació. Això no exclou, però, que afirmem ben clarament que ara cal iniciar-ne una de nova. I que cal situar-la a França. S'imposa, de tota urgència, la cohesió, l'homogeneïtat, l'agilitat del govern, qualitat, aquestes, que no s'assoliran de cap de les maneres amb l'escampament i allò que qualificàvem de la política del cable. La rapidesa s'imposarà en molta decisió. I llavors no podrà pas eludir-se per a demà, ni perdre el temps en consultes amb els que són absents, allò que exigirà solucions immediates. Car, en els termes que està plantejant el problema espanyol, els fets poden tenir una evolució tan ràpida i exigir decisions d'una importància tan extraordinària, que s'imposa, des del primer moment, la major cohesió en l'actuació governamental.

Establert aquest criteri, l'actual moment sembla haver donat la maduresa suficient a la posició que ja fixarem quan es constituï el Govern de la República al reclamar-ne una major amplitud en l'ordre representatiu. Hi trobem una manca sectors que, en bona lògica, havien d'ésser-hi. No volem examinar ara qui en té la culpa ni discutir tampoc perquè es malogressin els primers propòsits de cara al que avui està en camí d'esdevenir una realitat. El fet concret és que avui tothom està d'acord en la seva ampliació, donant-hi cabuda tant a elements de l'esquerra com de la dreta que actualment no s'hi troben representats. Cal esperar que els bons propòsits esdevindran realitats i que els republicans oferiran — finalment! — un bloc compacte davant el món. I cal esperar que enrobustit el Govern, fermament establert allí on li pertoca instal·lar-se, serà ell, i només ell, qui parlarà al món i que les posicions personalistes, per molt respectables i autoritzades que siguin els homes que pretenguin formular-les, s'hauran acabat d'una vegada per totes. Si el plebiscitari és per a l'estranger un trencacòlles, el menys que podríem fer és no complicar-lo lamentablement nosaltres. Com el menys que podríem demanar als partits espanyols seria de superar definitivament les tendències que interiorment separa algun d'ells i que assolissin aquella unitat orgànica sense la qual es complica extraordinàriament el joc normal de la nostra política. Ja fa temps que els partits catalans aquest problema el tenen superat.

Fins avui, per culpa de tots plegats, sovint s'ha perdut lamentablement el temps. Ara és hora de posar-nos tots a la feina amb ànsia de reair en el nostre començ, que és el de rescatar la República. Que tots ens fem càrrec de les realitats actuals; de les esperances però, sobretot, dels perills, i que d'una vegada per totes sempre els nostres òrgans representatius, per l'aport incondicional de tots els partits i organitzacions adquireixin la rigoria, l'agilitat i la cohesió sense les quals no podríem ni començar una tasca veritablement seriosa.

El Govern de Catalunya s'ha reunit

CRONICA DE PARIS

Aquests dies són d'una gran activitat política en els mitjans exiliats. Fins al moment de l'arribada del senyor Martínez Barrio, el senyor Giral anà rebent personalitats i representacions de la política i de l'obrisme espanyol. Això feia preveure que el Cap del Govern, l'arribar el President de la República, volia sometre-li un informe, ample i precís, de la situació i que llavors s'iniciaria un període d'intensa activitat. Els qui així ho creien no s'han equivocat.

MARTINEZ BARRIO ARRIBA
La premsa diària ha informat extensament dels detalls de l'arribada del President de la República. Fou emocionant per l'entusiasme, pel nombre d'assistents, per l'espontaneïtat de la manifestació popular. Diem només que ultra les representacions franceses, hi havia les dels catalans, boscs i espanyols. El President de Catalunya és feu representat per conseller senyor Corner. El nostre Secretari General, senyor Josep Tarradellas, saludà al President en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

El President de Catalunya és feu representat per conseller senyor Corner. El nostre Secretari General, senyor Josep Tarradellas, saludà al President en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

IMPORTANTS ENTREVISTES
L'endemà mateix de la seva arribada, el President de la República inicià una sèrie d'importantes entrevistes polítiques. Una de les primeres personalitats que rebé fou el President Irla, amb el qual celebrà una llarga i cordial entrevista. Igualment el Sr. Martínez Barrio rebé al President d'Euzkadi, senyor Aquirre. Després el senyor Martínez Barrio ha anat veient personalitats i representacions de partits polítics. De les personalitats senyalem el nostre amic el Conseller del Govern de Catalunya, senyor Carles Pi i Sunyer, dels partits alguns que no estan representats en el Govern, tots com el Partit Comunista Espanyol. Per contra no és certa, al menys per ara, la notícia que el President s'hagi entrevistat amb el Dr. Negrin.

AMPLIACIÓ IMMINENT?
L'activitat del President de la República, juntament amb la que delega el Cap del Govern, senyor Giral, fa preveure com a imminent una ampliació del Govern de la República. Així comencen les conjectures. Certament sembla que els comunistes entren a formar-ne part. Al mateix temps es farien gestions perquè una personalitat de la dreta republicana el reforçés. Però hom

és més escèptic quan hom parla de la participació del Dr. Negrin o bé d'algun dels seus amics, car el Partit Socialista els considera com a simples dissidents als quals no pot donar-se beligerància política. És que Prieto podrà contribuir a aclarir certes posicions? Car s'anuncia com a imminent la presència a París del líder socialista. Certament el seu contacte amb les nostres realitats polítiques pot contribuir a clarificar moltes coses.

Un dels altres aspectes més comentats és el d'una inoportuna participació de Catalunya i Euzkadi en les tasques directives de la República Espanyola. Amb això sembla que voldria oferir-se al món, sobretot tenint en compte l'actual situació internacional, la solidesa del front republicà.

CORREU DE BARCELONA Sota el domini franquista

PREFACI
Iniciem, avui, a les columnes de «La Humanitat», aquestes notes, escrites des del cor de Barcelona. Pretenem donar-hi la varietat necessària per tal que siguin llegides amb interès pels nostres amics de França i d'altres indrets del món on arribi l'acció difusora del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Procurem recollir aquestes coses que passen i es diuen, esforçant-nos per que siguin, sempre, contrastades i regulades pel sentit de veritat més autèntica. La Premsa que es publica avui a casa nostra no té llibertat d'acció ni d'expressió, no té personalitat ni idees pròpies. Intentarem, doncs, amb la publicació d'aquestes notes, donar la im-

ELS ATRACAMENTS
A la nostra ciutat, d'una temporada ençà, els atracaments estan a l'ordre del dia. Sembla, talment, com si, una vegada més, tornés aquella successió de fets truculents que, en diverses ocasions, han constituït una mena de noi capítol de Barcelona i sus misteris. Ara posser, tanmateix, un aspecte particularment diferent dels casos que, en altres temps, s'han produït a Barcelona.

Els actuals atracaments, tenen un altre perfil. Per les coses que se saben i es veuen i pels antecedents que es van recopilant, els atracaments són portats a cap per elements autènticament falangistes, descontents, malvinguts o massa ben avaluats.

Podem assegurar que la major part són portats a terme per elements de «Falange» i de la «Divisió Azul». En veure's abandonats per les «jerarquies del Partit» es venen de ple a la vida aventurera. Volem continuar la vida fàcil que els ha estat possible viure, usant i abusant de càrrecs, prebendes i privilegis, derivats del tenir a llur càrrec la realització d'inspeccions i la facultat d'imposar penes i sancions per arribar després a arranjaments colitzant les degudes condonacions.

Ens consta i n'hem tingut coneixement per mitjà de testimonis autoritzats, que han estat comesos atracaments amb l'objecte de fer fracassar, en els càrrecs que ostenten, el Governador Civil, Barba Hernández — la B. H. li diuen — i el Cap de Policia, Chinchilla. Qui

Records i reflexions

En el setè aniversari de l'afusellament de CARLES RAHOLA

per Josep M. CORREDOR

Un dia — la guerra descompellava ja el seu rosari de dolors i d'incerteses — va venir a veure'm a la Casa d'Assistència de Girona. En sortir a saludar-lo, vaig trobar-lo rodejat d'un grup de menes asilades. Rahola sabia tractar-les com si les conegués de temps i era la primera vegada que les veia; sabia acorciar-les, trobar una paraula omable per a cada una d'elles. La testa senyorial i la barba blanca de l'escriptor destacaven elegantment en mig d'aquells caparronets infantils; l'escena semblava tret d'una litografia vuitcentista.

Molt temps després, les nenes de «l'Hospici» em preguntaven encara qui era aquell senyor. Era difícil donar una resposta que fos comprensible. A l'últim vaig dir: «— És un senyor que estima molt els infants.»

Recordava la tendresa de Rahola per a la vida infantil, que traspuava en els seus articles i en la seva conversa. A vegades deia que s'havia equivocat de no haver volgut ésser un senzill «mestre de minyons»; i tantes hores de contacte amb la innocència daurada i somrient del seu escèpticisme perquè més d'una vegada s'havia emocionat i li havien espurnejat els ulls només de contemplar un infant que es dirigia a l'escola...

Perquè varen matar-lo? Per moltes raons; entre altres, perquè estimava tant els infants. Hi ha preferències que transparenten una ànima més que les dades biogràfiques. I hi ha ànimes massa nobles i massa delicades, perquè la barroeria i la brutalitat no aprofitin una ocasió favorable per a destruir-les i eliminar-les.

El processos que es celebren en mig de circumstàncies tèrboles i confuses, acostumen a oferir un marge molt ampli perquè les mediocritats puguin escabrir la trista victòria de la revengia. L'«aristofobia», l'odi als millors, té aleshores un camp lliure on explotar-se. Hi ha tants exemples històrics. Socrates renuncià a defensar-se per menyspreu el d'un tribunal de calumniadors; i el somriure imperceptible de Lavoisier, — del qual parlava el «Xènius» de «Flos Soporum» — davant d'un Tribunal que fatalment havia de condemnar-lo a mort.

Carles Rahola havia també de tenir contra ell el ressentiment de les mitonies emorgullides i volubles — i més en una ciutat torada pel letargisme i pel provincialisme, on el verí de l'enveja rosega i corceca sota els aïrats hipocrites. Perquè varen matar-lo? Per moltes raons; entre altres, perquè així els «bien pensants», com els anomena Bernabós, podien desmpejellar-se d'aquell modest funcionari que era també un gran escriptor, i la glòria del qual s'estenia més enllà de la xarfordista província de l'Empordà.

I no obstant, ell l'havia estimat tant, aquesta ciutat de Girona! La ciutat dels seus somnis i dels seus amors, de les seves il·lusions i del seu ignominios afusellament.

I és que per damunt de la misèria de certes ànimes recalcades, hi ha la gràcia miraculosa del paisatge, la dolcesa dels vells carrers i de les velles places; l'espordit mil·lenari de la ciutat, la perennitat de la ciutat... «Girona amada».

Rahola havia arribat a conèixer-se íntimament, totalment, amb la «seva» ciutat. Coneixia amb detall les gestes glòries del seu passat, tant com els fets minúsculs de la història que passa despercebuda. S'orientava amb seguretat, com a vell coneixedor, per entre el laberint de carrerons estrets i tortuosos. Era la seva una devoció que el decurs del temps augmentava i consolidava. Una devoció d'erudit i d'amorós.

Durant el tardor de l'any 1938, aprofitant els lliures del permisionari, un dia em passejava amb ell per la Dovesa, i li parlava precissament de la seva comproment amb l'ànima gironina. Rahola era ja un espectre d'el mateix; em confessa com l'angoixa inabarcable d'aquell període era una prova massa dura per a la seva sensibilitat, i com en la «simfonia lírica» de la ciutat mil·lenària trobava, si no sempre una esperança, sí sempre un consol.

Possejàvem silenciosament. Dolça quietud de la tardor gironina! Vaig recordar-li el vers conerrià.

«En l'aire gris
les velles campanes fan un plor».

Va ésser la darrera vegada de veure'l i de parlar amb ell.

Fidel el record de la seva amistat, a la significació integral de la seva figura, a les recomanacions del seu darrer missatge aquest impressionant missatge escrit poc abans de morir — jo no sabia convertir el seu nom en una bandera sectària de combat.

Més enllà del combat, hi ha l'esperança. L'esperança que la vida catalana pugui reprendre el seu esperit autèntic, lliure d'exotismes i d'arbitrarismes.

De combatents també n'hi ha de moltes menses i de molts colors. Carles Rahola, tan suau, tan placid, tan comprensiu, passa a la posteritat no sols amb la significació d'un combatent, sino que també amb l'estela d'un màrtir; d'un màrtir d'unes valors eternes, avui en eclipsi transitori.

Perquè en mig de la moderna i triomfal resurrecció de la Jungla, bé n'hi ha sort dels romàntics que creuen en la bondat i que practiquen la bondat!

A reveure, l'amic!

per Rossend BANUS

Els comiats, en circumstàncies normals, són únicament l'expressió d'una separació momentània, i ni un sol moment l'idea d'un oïdant irreparable va a torbar la tranquil·litat de les persones que deuen separar-se, apart naturalment, quan es tracta de persones estretament lligades per sentiments de família o d'entrançable amistat.

En circumstàncies especials o anormals, dir Adéu a un amic, és marcar més fort que en altres moments el començament de la separació de la qual se'n ignora la durada. Tot i guardar en el subconscient i en la voluntat la idea de retrobar-vos més tard, és una promesa prevenida per l'incertesa.

Camí del terme del nostre viatge, — on l'amic en començarà un altre, passant per una porta que té forma d'interrogant — la conversació és irregular. Anomada per moments, en altres esdevé monòtona, degut, sens dubte a l'objecte de la conversació que no arriba a arrencar-nos ni a ell ni a mi de la nostra preocupació més immediata i més important. Quan es despedi d'altres, altres companys, una joia oberta, expressiva, animava el nostre del meu amic. Era, però, una joia més exterior. Els ulls, inquietos, no arribaven a dissimular l'expressió d'un neguit, d'una frisança, d'una pressa. Ara, en canvi, quan ens trobàvem al terme del « nostre » viatge, i al llindar del « seu », el seu nostre canviava radicalment. Els trets de la fisonomia semblaven més acusats que mai. Les faccions es dibuixaven clarament, serenes, mentre els seus ulls es donaven a la joia que transpuava del seu mirall bellugadís, d'aduec roquero, degut, però segur, i serà.

A mesura que el temps avança, la conversació esdevé més difícil. Perquè, però, voler desviar-nos del tema, del nostre sol i únic gran tema?

La pregunta arriba inevitablement, entre repentina i premeditada:

— Content d'anar a retrobar els teus i els nostres germans?

La meua pregunta sembla desconcertar-lo per si pogués haver-hi l'ombra d'un dubte. Ràpidament, però, refet d'aquella impressió, i desfogant-se, respon:

— Més que content!

I amb quell entusiasme de l'home que es veu arribat al cap d'annuï del seu desig, continua:

— És la màxima aspiració meua!

Els homes d'acció, de lluita, han d'anar allà on la lluita es troba, en lloc de «fer-la» a les taules del cafè. Conec les sofrències dels nostres germans i, si volem ésser dignes d'ells, hem de solidaritzar-nos-hi, no amb afirmacions platòniques, sino amb actes, amb fets...

El to de la seva veu passà ràpidament de la tendresa a l'energia, segons els termes, per acabar concret, contundent.

— ...amb la presència, que és el millor manifestació de solidaritat!

Pesi a la força de les seves paraules, la imaginació arriba a desprendre's de l'interès del que diu, per a evocar qui sap les accions d'una vida plena d'anècdotes, en algunes de les quals la realitat arriba fins a la fantasmagòria, i les incidències casuals, providencials, tenen «visus» de realisme, tan naturals esdevenen a força de revivir-les.

Retornat de nou al fil de la nostra conversació, m'ofereix:

— Vols dir-me quèlcom per als nostres amics?

— Digat's-hi, em respon promptament, que voldria recomanar-los que segueixin inspirant-se amb els nostres principis nacionals, amb el nostre profund amor a Catalunya, amb la lluita per la seva llibertat. Que no es deixin, — continua dient-me l'amic, donant a les seves paraules un to de particular insistència, — influenciar per uns quants interessats que són gent

(Passa a la segona plana).

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

S — 7

En la frase *Demà enviaré aquestes caixes al meu oncle*, hi ha dos complements del verb *enviaré*: l'un (*aquestes caixes*) designa la cosa que serà enviada; l'altre (*al meu oncle*) designa la persona a qui serà enviada aquesta cosa. Si el mateix pensament expressat en aquesta frase, el volguéssim comunicar al nostre interlocutor després d'haver-li dit *Avui he rebut aquestes caixes*, podríem fer-ho dient *Demà les enviaré al meu oncle*, frase en la qual la cosa que diem que enviarem (les caixes) seria designada pel pronom feble *les*. Si l'hi volguéssim comunicar després d'haver-li dit *El meu oncle ha tornat de París*, podríem fer-ho dient *Demà li enviaré aquestes caixes*, frase en la qual el pronom feble *li* voldria dir *al meu oncle*. I si l'hi volguéssim comunicar després d'haver-li dit *El meu oncle m'ha demanat aquestes caixes*, podríem fer-ho dient *Demà les hi enviaré*, frase en la qual el pronom feble *les* voldria dir *aquestes caixes*, i el pronom feble *hi* voldria dir *al meu oncle*.

Parem esment que, en l'expressió dels complements d'un verb per mitjà de pronoms febles, cada complement és representat per un sol pronom, cada pronom representa un sol complement. Si es té en compte això, no es caurà en l'error d'escriure, per exemple, referint-se a uns amics, *Demà els hi enviaré aquestes caixes*, frase en la qual un sol complement (*als meus amics*) seria representat per dos pronoms (*els i hi*), o en l'error d'escriure *El meu oncle m'ha dit que l'havia deixat un llibre i que*

encara no li havies tornat

frase en la qual amb un sol pronom (*li*) serien representats dos complements (*el llibre i al meu oncle*). En aquella frase calia escriure *els* en lloc de *els hi*, i, en aquesta, *l'hi* en lloc de *li*.

Però, tot emprant-se dos pronoms per a representar dos complements, es pot incórrer encara en una falta de gramàtica com, per exemple, quan per a dir que enviarem un llibre a uns amics diem *Els hi enviarem*, en lloc de dir *Els l'enviarem*. Hi ha, però, una manera ben fàcil de determinar en cada cas quins són els dos pronoms que cal emprar perquè la combinació pronominal sigui correcta: en el cas present, si representéssim per un nom feble el sol complement *als amics*, diríem *Els enviarem el llibre*, i si representéssim per un pronom feble el sol complement *el llibre*, diríem *L'enviarem als amics*; doncs, els dos pronoms a combinar en el cas que vulguem representar tots dos complements per pronoms febles, són *els i l'*. Solament cal tenir en compte que si l'un dels dos pronoms és *el, la, els o les* i el que s'ha de combinar amb aquest pronom és el pronom *li*, aquest *li* es canvia en *hi*. Exemple: per a comunicar el pensament expressat en la frase *He comprat aquestes cadires a la Maria*, diem, referint-nos a les cadires, *Les he comprades a la Maria*, i, referint-nos a la Maria, diem *Li he comprat aquestes cadires*: els dos pronoms a combinar, en el cas que vulguem representar tots dos complements (*les cadires i a la Maria*) per pronoms febles, són *les i li*, i llavors, canviant *li* en *hi*, direm: *Les hi he comprades*.

Largo CABALLERO és mort!

Després d'una llarga i penosa malaltia ha mort a París, el Sr. Francesc Largo Caballero, destacat dirigent del P. S. O. E. i figura eminent de la segona República Espanyola.

De la seva estada en els camps d'extermini nazi, on hi va ésser deportat, el vell lluitador socialista n'emportà el germe que ha minat fins a l'esgotament, la vida agitada i dura d'aquest polític espanyol.

«LA HUMANITAT» s'associa al dol que el republicanisme antifeixista ibèric passa per la pèrdua de l'il·lustre desaparegut.

la humanitat

B.D.I.C.

Saludem en el President IRLA la continuïtat de les institucions nacionals recobrades per Francesc Macià i Lluís Companys, ara fa quinze anys.

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 40 - 14 d'ABRIL del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Redacció : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

Preu : 5 francs

Ara més que mai...

VISCA LA REPUBLICA!

EDITORIAL

Catalunya, la republicana...

Res, com les dues fotos que inserim en aquesta plana, poden parlar amb més eloqüència de la gesta del 14 d'abril del 1931.

Un mes abans s'havia fundat, en l'Assemblea de Sants històrica, Esquerra Republicana de Catalunya, conjunció ardua del nacionalisme i del republicanisme català; feia dos dies que, després d'una inoblidable campanya electoral en què la figura sepyora de Francesc Macià i l'eloqüència fogosa de Lluís Companys s'emportaren les masses, l'Esquerra havia guanyat les eleccions arreu de Catalunya. Unes eleccions que — val a dir-ho — depassaven el seu caràcter més o menys limitat per a convertir-se en el signe precursor de l'adveniment de la República. Així ho comprovaren els nostres homes i aquestes dues fotos — emocionants dintre la seva simplicitat — ho palesen a bastament. Fa una estona que Lluís Companys ha proclamat la República des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona; moments després Francesc Macià reconqueria les llibertats de Catalunya en el Palau de la Generalitat. Més tard, les multituds, amb aquella joia que ha fet del 14 d'abril una de les dates més corpedores de civisme ciutadà, sortiren al carrer, envaïren les places. Però entre una i dues de la tarda del 14 d'abril foren ben bé els nostres homes sols, amb els que després han estat els nostres dos Presidents al cap, els qui, encarrant-se amb el risc incalculablement greu que podia suposar el fracàs de llur gesta, donaren el senyal de l'alliberament a les terres d'Ibèria.

D'això ja fa quinze anys. Que n'han passat de coses, d'aquella tarda perfumada d'abril, en què tots els cors s'obrien a l'esperança, a aquest aniversari que veu la nostra terra encara endogalada sota el jon totalitari! Només un poble fervorosament adicte a la llibertat, com ho és el nostre, podia oferir, al llarg d'aquests quinze anys una successió tan gran de sacrificis per al manteniment de la República. La nostra República vingü pacíficament. L'havien fecunda la sang de molts herois i de qui sap els màrtirs. Però després, que n'hi han hagut de sacrificis, molts d'ells supremes, per al seu manteniment, primer, per la seva reconquesta, més tard!

I és que Catalunya no concebeix altra manera de viure que sota la forma republicana. No tant sols perquè amb la

República serà reconeguda la seva personalitat nacional, ans també per un sentiment altíssim de dignitat humana. Catalunya, la republicana, roman fidel a ella mateixa, a la seva ànima, a la seva història, a la seva tradició. I en aquest aniversari del 14 d'abril 1931 afirma una vegada més les seves conviccions.

Com podríem, nosaltres que representem el Partit que portà la República a Catalunya, no afirmar avui, des d'aquest lloc, la nostra fidelitat als ideals, a les lluites i als homes que feren possible el 14 d'abril? En la continuïtat d'una executòria, en l'obstinada fidelitat als ideals que són la nostra raó d'ésser, hi veïem la més alta manifestació del nostre patriotisme, Catalunya mai ha jugat amb l'equívoc. I en aquesta hora, en que tantes coses estan per decidir, no podríem prestar-nos a la més lleu afirmació que poguéssim donar lloc al confusionisme. Són catalans nacionals i són republicans ibèrics amb el mateix entusiasme amb què professarem les nostres conviccions ara fa quinze anys.

Avui, com mai, la nostra veu és plena d'esperança. Allò pel qual un poble ha fet tants sacrificis tornaria a imposar-se per manobres i per obstacles que se li oposin. La República vindrà. I llavors serà l'hora de fer el repàs de tots els sacrificis, de tots els màrtirs, de la sublimitat de tantes accions, la majoria d'elles anònimes, que s'han portat a terme perquè arribi aquest instant benèdit. Mentrestant, que en aquest aniversari ens sigui permès d'inclinar-nos devotament davant la memòria de molts companys nostres que, avui fa quinze anys, foren protagonistes del 14 d'abril en el marc ampli de la ciutat o bé en l'àmbit més reduït, però igualment fervorós, de les comarques catalanes, i que han pagat amb la seva vida — davant dels piquets d'execució, en les presons, en els camps de concentració de França i d'extermini d'Alemanya, en les companyies de treballadors, en l'enyor de l'exili — la seva insubornable fidelitat als ideals. Que de l'exemple ofert per tants catalans que, avui fa anys, victorejaven, com nosaltres, la República amb la joia de la conquesta acomplerta, i que han mort sense deixar de creure en allò que fou la il·lusió de la seva vida, sapiguem treure'n l'alt exemple que ha de portar-nos a la reconquesta de tot el que el nostre poble aclamava en totes les ciutats, viles i llogarrets de Catalunya en el 14 d'abril històric.

República Catalana

CATALANS:

Interpretar el document que arriba del poble que ens arriba, és el nostre deure, i el nostre deure és la República Catalana com Estat integrant de la Federació Ibèrica.

El 14 d'abril el President de la República Federal espanyola tenia el seu dret. Però el 14 d'abril el poble català tenia el seu dret. El President del Govern de Catalunya, que és el poble, no pot deixar de manifestar el seu dret a la llibertat i a la independència.

En fer aquesta proclamació, el poble català ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El poble català, que portava lluitant per la seva llibertat i la seva independència, ha fet una declaració que és una declaració de principi. És una declaració que és una declaració de principi.

El President
Francesc Macià

El 14 d'ABRIL

Català

COMENTARI HISTORIC

per A. ROVIRA I VIRGILI

« La República catalana? Això és massa bonic perquè sigui veritat. »

Tal va ésser, davant la proclamació feta per Francesc Macià, la frase d'un il·lustre clergue catalanista. La cito aci, no per a blasmar-la ni per a discutir-la, sino per a remarcar el seu valor de testimoni històric.

Al cap de quinze anys, hi ha dret a tractar els esdeveniments catalans i espanyols de l'any 1931 com un capítol d'història contemporània. Crec que ja no cal dedicar al 14 d'abril articles commemoratius d'apologia o d'enyorança, i que val més parlar d'aquella data amb un propòsit crític. Aquest és, precisament, el meu propòsit.

Servo d'aquell dia vivissims records. Em va commoure l'expressió clamorosa de l'entusiasme públic, aquella autèntica alegria d'abril, el batec càlid del cor del poble. L'espectacle de la gran tarda abriliana a Barcelona, — espectacle alhora ètic i estètic — era noble i bell.

Pero el 14 d'abril de la República catalana — per què no he de dir-ho? — va quedar mig colgat, a Barcelona mateix, pel 14 d'abril de la República espanyola, unitària per començar. D'aquest fet jo en guardo el record, la recança i la lliço. Els cants i els crits, les banderes i les músiques del 14 d'abril barcelonès eren, en llur espontaneïtat, una prova del predomini del sentiment republicà damunt del sentiment català. Val a dir que la intervenció de la massa immigrada en les manifestacions, va accentuar aquest predomini. Els immigrants responien, més que els catalans, a la veu de la sang originària.

Així, quan Macià, amb mots trèmuls d'emoció, proclamava, des de la balconada del Palau de la Generalitat, la República catalana, empenyia el nostre poble més encara que no el complia.

Si no tinguéssim en compte aquest fet, si no reconeguéssim tota la importància, els esdeveniments d'aquells dies no serien comprensibles, i hauríem de recórrer, per a explicar-los, a les petites versions fantasmioses i anecdòtiques de cafè i de casino. Quedaria sense explicació, sobretot, la transformació de la República catalana en la Generalitat de Catalunya. I Macià, que de fet va assegurar el reconeixement immediat de la unitat territorial de la Catalunya estricta, apareixeria — i així l'han vist alguns miops encara més extremos que extremistes — com un home que va retrocedir. La veritat és que al·lo que Macià obtingué (políticament molt més important que la Mancomunitat) estava per damunt d'allò que corresponia a les reivindicacions urgents d'una gran part dels ciutadans.

L'essencial per a Catalunya en les grans crisis històriques que l'afecten, l'urgent en l'hora de prendre posició, és assegurar la unitat interna mitjançant un organisme de conjunt. Macià ho va comprendre. Renunciant amb dolor a la República catalana, que no havia passat encara d'una República damunt del paper, a canvi de la Generalitat, que va tenir tot seguit existència corporativa, no hi va perdre res; al contrari, hi va guanyar. Va canviar una gran paraula per una petita cosa, però petita com una llavor. La Generalitat del 1931 va ésser la llavor de la Generalitat de l'Estatut, i aquesta és per nosaltres la llavor de la República catalana de demà.

Sabeu, catalans, quina és a meua conclusió sintètica sobre la història política de Catalunya? Us ho diré tot seguit. És aquesta: Catalunya ha dut molt sovint les seves aspiracions més enllà del que permetien les seves forces. Entre el seu poder i el seu voler hi ha hagut un desequilibri. La Catalunya de l'edat mitjana, va ésser audaç i la fortuna la va ajudar. Al·lo no va ésser una mena de miracle. A l'entrada de l'edat moderna, la fortuna va abandonar-la cruelment.

Passa a la segona plana

SENTIT I DEURE DEL 14 D'ABRIL

PER CARLES PI I SUNYER

Quinze anys ja son prou per a deixar comprendre el sentit de les coses que poden veure's amb tal perspectiva. I haurien d'ésser prou també per a jutjar-les amb objectiva serenitat. Dissortadament totes les imatges i versions que es refereixen al 14 d'abril i a la República que nasqué aquell dia — i que des d'aquell dia tingü enemiga que treballaren traïdament en desprestijar-la i abatre-la — estan enterbolides per les upodes de la passió. Esforçant-me en no caure en el parany passional, voldria parlar del sentit que per a nosaltres té aquella data; i en particular en l'aspecte més propiament nostre, el de l'aportació catalana, poderosa, vibrant i decisiva, en la jornada del 14 d'abril. El seu sentit prové sobre tot d'esser una de les manifestacions irruptives, més clares i convincents, de la profunda corrent de la voluntat del nostre poble, aquesta doble corrent que, per ésser-ho, devogades sembla confusa i contradictòria; l'instintiu i voluntari d'esser de Catalunya d'esser ella, pregonament ella, d'afirmar la seva realitat nacional, i a l'ensens d'influir decisivament en els destins d'Espanya, contribuint a transformar-la i enmolinar-la d'acord amb uns conceptes i estructura política que facin possible la diversitat nacional en l'àmbit comprensiu de la democràcia republicana.

El fet que fa potser més difícil de percebre i d'acceptar aquest doble objectiu creador de la voluntat catalana, és que ens hem acostumat massa a veure els esdeveniments històrics, i sobre tot a interpretar-los, des d'un punt de vista parcial, subjectiu, molt sovint projectant-ne ja a l'avancada la conclusió que volem trobar-hi. Mai hi han hagut tants oficinats a la història com en els nostres temps; curiositat i treball hoables en quan aportin recerques, troballes, idees i suggerències interessants, però també una mica perilloses quan hom vol servir-se de l'examen dels fets des de l'angle personal, per a arribar a la interpretació subjectiva que recalcen postulat prèvia a l'anàlisi històrica. Així fa que hom s'encastelli en versions parcials, incompletes, fins aparentment oposades, quan la densa trama de la realitat és sempre més tupid i complexa. Aquesta actitud no ha deixat tampoc d'adoptar-se en corer el sentit del 14 d'abril a Catalunya; en l'impuls pregon que oforia en aquella data alguns hi han volgut veure tant sols una manifestació del corrent que porta Catalunya endins, els altres una prova de la tendència Catalunya enfora; per a aquells és senyal d'un afany de seclusió, per aquests simptom d'un procés d'integració; i dues maneres oposades de veure que en les posicions extremes arriben a vol-

LES REUNIONS DEL GOVERN DE CATALUNYA

La Sots-Secretaria de la Presidència de la Generalitat ens trameta la següent nota: « Convocat pel President de la Generalitat es reuneix el Govern Català a París. El President informà els Consellers del bon acord entre les Presidències de Catalunya i d'Euzkadi en les actuals circumstàncies de la política espanyola. També féu saber que havia manifestat en conversa amb el President del Consell de Ministres de la República, el seu desig que, en haver-n'hi oportunitat, un representant del moviment galleguista entrés a formar part del sudit Consell. Igualment referí les seves converses amb el President de la República i el del Consell de Ministres d'aquesta, sobre l'evolució internacional tant dels Governos com de l'opinió pública pel que és referència a la posició enfront del règim franquista. El President també informà els Honorables Consellers de l'afirmament que li havia estat adreçat, d'entrar a formar part del Govern de la República Espanyola amb categoria de Vice-President, i de la seva no acceptació d'aquell càrrec, per raons que foren estimades justes i escients pels Consellers. Foren rebudes diverses informacions de l'interior de Catalunya, elements valuosos per demostratius de la fidelitat patriòtica i per orientadors de la tasca més assenyada del Govern. Segui tractant-se de l'ampliació del Govern, ofer que probablement rebria el seu final impuls en haver-se obtingut determinades facilitats per la presència en terra lliure de França de la representació de l'interior. Es passà a resoldre diverses qüestions de tràmit. Es donà compte de noves i valuosos adhesions, molt especialment dels catalans d'Amèrica, al President i al seu Govern. El President de la Generalitat en l'obligació de suspendre breument la seva estada a París en dies considerats com de possible moviment polític, determinà, profitant la presència a la capital del Conseller Josep Carner, que aquest continués el necessari contacte amb les autoritats polítiques i centres informadors. París, 1er. d'abril del 1946. »

LES REUNIONS DEL GOVERN DE CATALUNYA

litica i històrica encara era major: Catalunya expressava democràticament la seva pròpia determinació, i la República neixia amb l'encany d'una concepció de la nova Espanya que serà sempre substancial amb ella, i que si vol ésser no podrà deixar de realitzar. L'anàlisi d'aquest doble sentit del 14 d'abril, i la constatació d'un procés i problema polític tan viu avui com aleshores, ens porta a considerar quins deures el record del 14 d'abril ens imposa. Hem de partir de la remarc que ja fet, de que com a resultat d'unes eleccions democràtiques i un gest voluntari de Catalunya, que amb tot i les seves limitacions era el propi Govern, Parlament, llengua i dret, l'expressió política de la personalitat nacional; i que això es feia en una de les manifestacions més espontànies i vigoroses del doble corrent de la voluntat catalana. Ara ens tornem a trobar davant d'una hora que ve també decisiva; més aviat o més tard, pel camí recte o per viarins forçats, el procés polític que vingui acabat obligatoriament desembocant en una consulta democràtica de la voluntat del nostre poble. És necessari que quan això arribi el sentit del primer 14 d'abril no es perdi ni desdibuixi, que es faci encara més clar i decidit, i que el deure no quedi incomplet. Ajud, avui i demà els catalans hem d'ajudar i ajudar-nos lleialment a la República, de la que en som un dels seus fermes suports; però la mateixa afirmació de la causa republicana ens ha de fer afirmar de cara a les eleccions que han de venir, el deure que l'experiència passada i les tragèdies viscudes ens dicta per a un altre 14 d'abril, és que tingui el mateix sentit, però més resolt, més afinat i més exigent. En la consulta democràtica cal que el poble català parli però no tant sols per a pronunciar-se en la qüestió de règim i en les de caràcter polític genèric; és indispensable, imprescindible — i tot el nostre esforç ha d'anar adreçat a que així sigui — que Catalunya parli també expressant la seva voluntat nacional. Que junt amb la democràcia hispànica el nou 14 d'abril sigui una data republicana i per així mateix, per a nosaltres — i per a tots — una data transcendentment catalana. Que la lliure determinació de Catalunya cristal·litzi en una forma política més arreladament pròpia, més nacionalment acolorida, la que inspirant-se en la doble corrent de la voluntat catalana mai podrà ésser causa de destorb ni afiliment per la República, sino impuls coratjós i empresa constructiva. Una nova Catalunya, element essencial i actiu d'una nova República.

ELS ESTUDIANTS...

Aquell matí els estudiants republicans de la Universitat de Barcelona, que havien marcat del 1928 encà una lluita ardua contra la monarquia — ens aplegarem més aviat que de costum als claustres de la Facultat de Dret. Sentíem l'emoció del moment i estàvem dis-

nom dels principis triomfants, el lloc que corresponia als elegits. Com podia negar-s'hi Antoni Martínez Domingo? Lluís Companys assumí la responsabilitat d'aquell gest, les conseqüències del qual havien encara poder bones o dolentes, perquè de l'encà poder sorgir un cop d'Estat que salvés, per un temps més, la

per J.M. LLADO FIGUERES

posats a contribuir al coronament de la victòria electoral del dia 12, pel de l'Ajuntament per a proclamar la República. El malaguanyat aquell noble desig, ens adreçarem cap a les Rambles, al doble crit de Visca Catalunya i Visca la República. A Canaletes taparem amb unes parelles de guàrdies de Seguretat a cavall. Els nostres crits no els posaren fora de to com els hi havien posat els que profierien en les nostres manifestacions del 1929 i 1930. Bona senyal. Seguirem Rambla avall, ens aturarem davant d'un quiosc de periòdics, cremarem aquells quioscs exemplars de « La Nació », organ de la « Unió Patriòtica » i ens adreçarem al carrer de la Portaferrissa on hi havia el local d'un Centre República Federal que presidia el malaguanyat amic Casas Sala, que després havia d'ésser afusellat pels falangistes a Pueblo de Valverde. D'aquell local en sortíem amb unes banderes — la catalana i la republicana. Pel carrer de Boters arribarem a la Plaça Nova. Un casquet tocava el violí. Vorem demanar-li que toqués « Els Segadors » i « L'Himne de Riego », i ho va fer, complagut. I saltant i corrent pel carrer del Bisbe arribarem a la Plaça de Sant Jaume.

MACIA Poca estona després, d'un altre balcó, el del Palau de la Diputació, un altre gran patrici, Francesc Macià, proclamava la República catalana. Macià havia tingut també un gest de patriotisme i de coratge cívic. Cordialment, però amb fermesa, havia invitat el senyor Maluquer i Viladot, president de la Corporació provincial, a cedir el lloc als elegits pel poble. Maluquer respongué que només per la violència sortiria d'aquell lloc. Macià era un cavaller. Va limitar-se a posar, amicalment, la mà a l'espatlla de Maluquer, tot dient-li: « És suficient així ». Maluquer no respongué suficient i va retirar-se per a donar pas als representants legítims de Catalunya. Entorn de Macià hi havia entre altres, Carrasco Formiguera, Ventura Gassol, Lluhi, Casanovas, Aiguader...

La Plaça de Sant Jaume s'havia anat animant. La gent aplaudia, cantava, cridava amb entusiasme. Després de l'emocionada proclamació, Francesc Macià va posar-se a la tasca i redactà el document pel qual naixia l'efimera República Catalana. Tocaven dos quarts de dues de la tarda. El bust d'Alfons XIII, que havia presidit fins aleshores el saló de sessions de la Diputació, apareixia decapitat, a l'angle de la Plaça i del carrer de Fivaller, que duia encara el nom de « Fernando VII ».

Passa a la segona plana

A LA SEGONA PLANA :
CONVERSES FILOLOGIQUES
per POMPEU FABRA

La humanitat

Saludem els nostres obrers — els únics del mon que no podran celebrar aquest 1er de maig en llibertat — que en la clandestinitat mantenen la lluita contra el feixisme, i per la Justícia Social.

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Director: Emili VIGÓ

2ª EPOCA — N° 41-42 — 30 d'ABRIL del 1946

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER. Administració: Santiago Viles, 25, route d'ÉINE, PERPIGNAN. Compte de Xecs Postals n° 57.675 Montpellier

Preu: 10 francs

CATALUNYA en la política espanyola

« El restabliment de la Republica hem de guanyar-lo nosaltres mateixos. » afirma a TOLOSA del Llenguadoc

JOSEP TARRADELLAS

Es per a mi un honor d'haver acceptat la proposta dels meus companys d'Esquerra Republicana, de Tolosa, i venir a parlar-vos de Catalunya en relació amb la política espanyola. Crec que aquest tema és adient exposar-lo, justament en aquesta ciutat, en primer lloc tenint en compte el paper que Tolosa ha jugat en el nostre exili, i després pel fet d'aplegar-se ací la gairebé totalitat dels Partits i de les Organitzacions, que han tingut, i tenen, una important influència en la direcció de la vida política espanyola.

Josep TARRADELLAS

Editorial LA TRASCENDENT ADVERTÈNCIA

La conferència magnífica de Carles Pi i Sunyer a Perpinyà fixant la nostra posició en la política catalana, aixecant la bandera de la dignitat civil i cridant a reunir-se sota el guiatge de l'Esquerra tota la democràcia de la nostra terra, ha tingut un magnífic complement en el discurs pronunciat diumenge, a Tolosa del Llenguadoc, pel nostre Secretari General, Josep Tarradellas. Fidel a la seva trajectòria, encarat-se decididament amb tots els problemes, l'Esquerra acaba de fixar la seva actitud davant la política espanyola. D'aquesta conferència de Josep Tarradellas se'n poden fer molts comentaris. Nosaltres volem subratllar sobretot, el coratge que significa parlar com ho ha fet el nostre Secretari General en les actuals circumstàncies, i dir clarament, sense cap reserva, la nostra posició. Al conformisme beat, a les maniobres més o menys teixides, a les enraoneries en vençuda que no gosen fer la pública, nosaltres hi oposem, — franca, sincera i lleial — la nostra veu, el nostre dret i la nostra advertència. Calia que Catalunya afirmés la seva voluntat de presència i que, d'una manera ardua, reivindicés el lloc primordial en la lluita per a la reconquesta de la República. No hi ha pitjor política que la de l'abstència. Pot ésser comode, però al llarg condueix a l'esterilitat. L'esterilitat, encara que mantinga vegada vagues emboïllada amb l'ortell de la crítica, és funesta, sobretot per als pobles que malden per imposar-se.

Voldria que les meves paraules tinguessin principalment per objecte assenyalar una política que, en definitiva, significa la trajectòria que Catalunya sempre ha volgut seguir: mantenir un pensament que, al mateix temps que posés de relleu la seva personalitat nacional, servís

PER AL·LUSIONS

per Humbert TORRES
Quan per la retirada dels alemanys de França es restabliren les comunicacions amb Amèrica, rebí del Mèxic, entre molts altres, una lletra d'informació política d'aquell país, de l'estimat amic Sr. Canturi, diputat al Parlament de Catalunya. Vaig contestar-li extensament, abundant com és natural, els problemes polítics del moment. Recordo molt bé que l'autoritzava per si volia donar a llegir la meua lletra a algun amic, i així va fer-ho. Però el resultat que se'n ha enviat a diversos països d'aquell continent i que fins algun periòdic català d'Amèrica l'ha reproduïda en tot o en part. I com sigui que en ella no amagava la meua posició, que en aquell moment era, com encara és ara, la del respecte a la legalitat republicana i estatutària i la de procedir d'acord amb els republicans espanyols, ha passat a la vista oficial que feu al senyor Buenos Aires en el número de gener d'aquest any, i a altres no. Entre aquests darrers hi ha el senyor H. Nadal i Mallol, el que no tinc l'honor de conèixer personalment, però sí, i molt honorablement, per referències, el qual, en un article publicat a « Ressorgiment » de Buenos Aires en el número de gener d'aquest any, opina alguns punts a les manifestacions polítiques que feia en la lletra més amunt dita, i que vaig a conèixer amicalment. I ho faré des de « La humanitat », puix que havent-hi intercanvi amb « Ressorgiment », aqueix periòdic podrà, si ho creu oportú, reproduir aquestes ratlles, per a informació del senyor Nadal i Mallol i dels demés llegidors de prestigi mensual català de la ciutat del Plata.

« CATALUNYA NO POT SOTMETRE'S... »

Sempre ha estat difícil per Catalunya, i avui encara ho és més que mai, afirmar la seva posició i continuar a seguir pel mateix camí que a través d'aquests darrers quaranta anys. És evident que la pèrdua de la nostra guerra, les persecucions, els sofriments, la dispersió i, per altra part, la camaraderia i la germanor que han existit entre nosaltres i els altres exiliats, com també la convivència en el dolor i en l'esclavatge que sofreixen tots aquells que viuen sota la dictadura del general Franco, vulguem o no, tot plegat, tindrà una influència en el futur de les nostres relacions polítiques. Algunes vegades aquestes corren fins i tot el greu perill de fer minyar o minimitzar el nostre sentiment nacional, reduint el volum de la nostra aportació en el conjunt de la tasca a realitzar. No cregueu que siguin exagerades les meves temences. Tot el contrari; conseqüència del que acabo de dir és la situació actual de la nostra acció política, com també el que ha succeït aquests últims anys.

La tradició política de la Catalunya contemporània

Jo voldria remarcar, però, que no oferia res d'extraordinari mantenir la nostra posició, però bé que en aquells moments més combatuda, car enquadra perfectament en la política que els partits catalans havíem sempre propugnat i defensat no solament en temps de la República sino també en els de la Monarquia. Justament, jo crec que és per aquest desig de mantenir-se al marge de disciplines estranyes a la nostra concepció política, que sorgeixen a casa nostra les grans inquietuds que varen sobrequejar el vell edifici de la monarquia i que, més tard, l'enderrocaren. Cal tenir sempre present, encara que no ho poguem realitzar, que hauríem d'ésser nosaltres els capdavanters de la política espanyola i no uns simples seguidors.

Trilogia política, social i espiritual

Hem de tenir el valor moral de reconèixer, que al llarg d'aquest període, fou una petita minoria de Diputats catalans, els qui tot i defensant una mica massa uns interessos determinats, foren els representants d'aquell esperit de renovació que s'havia apoderat de Catalunya i que tendia a transfigurar l'estructura del mateix Estat espanyol. Aquesta minoria, juntament amb una altra de republicans, de socialistes i d'homes liberals espanyols, que representaven el daler d'enderrocant tot allò que estava corcat i que havia portat Espanya al dalibau, va llençar-se, decididament, a empellar al país una nova idea que forçosament ha-

L'ACTE

Per a fixar la posició del Partit davant la política espanyola, el Comitè Executiu del nostre Partit acordà la celebració d'una conferència a Tolosa a càrrec del Secretari General d'E. R. de C. Josep Tarradellas. Aquesta conferència tingué lloc diumenge passat, dia 21, a la Sala Senescal, l'acte al qual hi assistí una nombrosa concurrència, s'hi remarca la presència de gran nombre de representacions de les diverses forces antifeixistes. Remarcarem la presència de Frederica Montseny, del D. Jesus M. Bellido, de Rafael Vidella, de Domènec Palerola, R. Sanz, etc. A més, cal esmentar la de les diverses personalitats del nostre Partit. Senyalarem l'ex-comitè General d'E. R. de C. Joan Sureda, membre del Comitè Executiu; Francesc Marquet, representant de la Federació de Barcelona-Direcció; Manuel Compagnys, Santiago Vila, J. Garcia Castellet, Melcior Bassas, Joaquim Prat, Miquel Galceran, del Consell Directiu; Ramon Mates, del Comitè Departamental de l'Alt Garona; E. S. Banús, Mayoral i Altimira del Comitè Executiu de les JEREO, així com també Rallo i Casals, Troselles, Planellas i Villet, representants dels Comitès de les JEREO als departaments de l'Hérault, Alt Garona, Tarn i Garona i Pirineus Orientals. A més, una representació del Consell Directiu a Catalunya assistí a l'acte, la conferència del Secretari General. Fou la presentació del conferen-

LA CRIMINALITAT FRANQUISTA

E. R. de C. als Consuls aliats
S'ha tramès als Srs. Consuls d'Anglaterra, Estats Units i França de Barcelona, un document mesurat, amb proves documentals sobre l'acció criminal del règim franquista. En l'esmentat document es re-tribueix la virtut de decrets i declaracions de Franco segons els quals s'amnistien els delictes de rebellió militar i se suspensen les penes de mort. Pure farsa, producte d'exportació!
Actualment no s'escriu — existeixen a la presó de Barcelona 14 condemnats a 20 anys i un dia i 340 condemnats a 30 anys per rebellió militar a tots els quals afecta el decret del 17 de desembre de 1943. Malgrat això continuen a la presó en lloc d'ésser alliberats el Nadal del 1943.
En maig del 1945 es declarà lo no aplicació de la pena de mort, però recentment ha estat executat « a vil gorrote » Julió Boix Corrachon, de 27 anys.

ALS NOSTRES AMICS

Per causes alienes a la nostra voluntat, « LA HUMANITAT » apareix més tard que de costum. Volem creure que els nostres subscriptors i amics ens en excusaran i comprendran les dificultats que cal vèncer per a portar a terme la nostra tasca. Així mateix, fem observar als nostres amics, que aquest exemplar correspon als n°s 41 i 42 per a compensar el retard i l'esforç econòmic que representa l'aparèixer a quatre planes.

ALS NOSTRES AMICS

« Espana os pide — Si, Consul que detengas de mano de sus asesinos desfrizados de justicia. »
El Consell Directiu d'E. R. de C. que signa els dos documents referits, ha tramès una interessant exposició a les representacions estrangeres a Barcelona. Detalla la força i significació del Partit i subratlla el discurs de Carles Pi i Sunyer. Es demana que els governs prenguin en consideració la trágica situació perquè passa el país i concretes acusacions com els mals tractes als patriotes estudiants Folch i Torres i Carrasco i Formiguera, aquest darrer fill d'un altre patriota assassinat pels falangistes durant la guerra civil.
En evocar la misèria, l'Esquerra parla de les vegues de Manresa, les quals han estat portades amb tot patriotisme i calma. La policia ha procedit a la detenció de 5 elements manresans, excel·lents ciutadans, els quals no han participat

Catalans : Per les nostres llibertats, per una convivència digna de nosaltres mateixos, per una gran obra constructiva i generosa que tenim el deure de dur a terme tots plegats cal que pensem, avui i sempre, que tots units o tots vençuts.

(Ve de la primera plana)

Aquelles campanyes i propagandes dites per l'Espanya gran, despertaren en una part del poble català la necessitat d'eliminar vells prejudicis, per a donar naixença a quelcom que fos comparable a la seva passada grandesa. Fou en aquells moments que a Euzkadi, Galícia i València, a les terres d'Andalusia, al mateix cor de Castella començà a puntar l'esperança d'una esplendorosa renaixença. A tots aquests llocs anaren homes de Catalunya que, ajuntant-se a petits nuclis, rebent a tot conformisme, plens d'un profund sentit de llur patriotisme, començaren a propagar la nova que calia donar al país una política per a fer una altra Espanya que fos digna de figurar al costat dels grans pobles. Que calia desterrar, per sempre més, tot allò que representava la Monarquia, que no més tenia interès a mantenir un sistema de veritable oligarquia del tot inoperant i que no s'interessava en res que significés quelcom de constructiu i avançat, tant en l'ordre polític, com en l'econòmic i en el social.

L'acompliment d'aquell gest d'expandir-se per terres espanyoles, amb accent català, amb el desig de propagar per una Espanya nova, m'obligà a fer una constatació. Potser vosaltres no la trobareu necessària, però jo entenc que l'he de consignar. Fent-ho així, complexivo amb un deure de fidelitat amb mi mateix, i, alhora, constituïnt la justificació d'un pensament que, si en part, fracassà les causes no són imputables als seus principis, sinó a l'home que el representava, per la desviació que més tard va sofrir. En referència a la vibració, a la tenacitat, a l'orgull amb que Francesc Cambó portà a terme aquest moviment. Llavors, que el fracàs de l'Assemblea de Parlamentaris restarà per a Francesc Cambó, com un estigma a l'obra per ell començada amb tant de braó i acabada no massa dignament, car tingué més en compte els interessos materials d'una classe, que no pas els del nostre poble.

Malgrat la desviació que llur política experimentà, Prat de la Riba i Francesc Cambó, representants d'aquell pensament i d'aquella idea de la gran Espanya i de l'anhel d'intervir-hi, despertaren segurament sense donar-se'n compte, un anhel d'emulació que havia d'influir en altres esferes de la vida espanyola.

A alguns els semblarà estrany el paral·lelisme que ara jo vaig a fer. Però si per un moment li penso, veuran que no és així. Mentre, per una banda, les forces diem-ne conservadores, actuaven com fa un moment assenyala, a casa nostra s'anava afirmant, encara que amb una excessiva combativitat que li feia perdre eficàcia, un moviment sindicalista, la prodigiosa força del qual s'estenia arreu d'Espanya i s'enduaia darrera seu unes multituds plenes de dalers i de neguits.

Cal recordar l'emoció que es produí en aquells moments en el món de la classe obrera i camperola espanyola. N'és una fita l'important Congrés del Teatre de la Comèdia que tingué lloc a Madrid, on Salvador Seguí i Angel Pestaña llençaven també, en tot l'àmbit del país, la veu del sindicalisme català. Aquest moviment prengué una volada que feu que durant molts anys, Catalunya influís i dirigís una gran part de la classe treballadora espanyola.

Permeteu-me que us digui que crec que, avui com ahir, és de desitjar que aquesta influència, no solament perduri, sinó que cada dia que passi sigui més forta i més permanent. Perquè, si és així, aquesta serà forçosament, més unida i més assenyada, tindrà un sentit de responsabilitat més profund que en el passat.

Heus ací, doncs, que si per un cantó tenim una influència dins de l'esfera de la política espanyola, per l'altre, sorgeix la passió i la força representada pel sindicalisme català que somiava capes importants en l'estructura de la vella Espanya.

Així veiem, doncs, com dues forces vitals catalanes, ataquen i sotraquen el sistema polític i social espanyol i propaguen una nova concepció de la futura vida del país. Però al costat d'aquests dos grans corrents, no hem d'oblidar-ne un altre, més petit si voleu, però constant en la seva abnegació, en el seu patriotisme: en la seva austeritat: vull dir aquell grup de republicans catalans que, davant l'onada creixent del lerronisme que infectava la vida política i corrompia fins la seva pròpia dignitat, manté un esperit viu, representat per Gabriel Alomar. Aquesta correntia, per la gosadia de les seves idees i pel seu pensament, travessa també les fronteres catalanes i influeix, d'una manera decisiva, aquells nuclis de liberals i intel·lectuals espanyols que veuen en la República futura l'únic règim que els pot representar.

Si Gabriel Alomar representa aquest sentit de l'espiritualitat catalana, que blasma i vol renovar una política representada per un republicanisme que tenia de la demagogia personal i que moltes vegades fa de suport a la mateixa monarquia, al costat d'aquesta vibració que era la veu serena, viva i pura del gran sentit de la democràcia, hi ha un home que combat, que lluita, que de vegades els catalans oblidem una mica massa: vull dir Marcel·lí Domingo. Dintre de l'autèntic republicanisme espanyol, Domingo representa la força de la joventut, de l'audàcia, del coratge, l'home rebel que sap afrontar-se amb totes les situacions, per difícils que siguin: Les seves persecucions, el to de la seva paraula, la densitat del seu pensament, ressona com a cosa nova i fresca dins de l'àmbit en què es movia el vell republicanisme.

Heus ací, amics, les tres forces, la trilogia política, social i espiritual que donà a Catalunya una mena de mestratge que, com us deia abans, escampà per terres d'Espanya la llavor que ulanosa ha de fructificar el dia de demà. I és en aquest transcurs de temps que es va forjant, amb dolors i neguits, però amb una gran gosadia, la transformació de la nostra economia i veiem néixer una indústria i una potencialitat econòmica que està dominada també pel desig de tenir a les seves mans el mercat interior espanyol esbandint tot allò que el té sotmès i fent que la riquesa de Catalunya no quedi solament a casa nostra, sinó que s'aixampi portant el benestar arreu.

Es precisament en aquests moments que Azorin, el gran escriptor castellà, diu, amb justícia, que les noves idees, que la vida espiritual i les inquietuds d'Europa entren a Espanya per Catalunya. Veiem, doncs, que des del començament de segle fins al 14 d'abril del 1931, data en què Lluís Companys proclamà la República, la major part dels fets més importants en el camp polític i social de la vida espanyola, es produeixen entorn de les nostres actituds i actuacions. És per aquesta força que irradia de Catalunya que nosaltres tenim més tard el reconeixement d'uns drets que, encara que malauradament no queden plasmat en les lleis constitucionals, en representen l'obtenció d'una part dels quals havien lluitat els nostres precursors, com nosaltres mateixos.

ions, que nosaltres no varem promoure i malgrat l'estultícia dels nostres adversaris i la cinica incomprensió dels qui, moguts per llur miserable petesa, avui no es volen recordar que, en aquells moments, Catalunya i el seu Govern, eren llur única salvació.

Fou gràcies a la maduresa política i social del nostre poble que la nostra guerra, durant prop de dos anys, l'exèrcit del general Franco no pogué entrar a casa nostra. I que Catalunya, baluard de la República, continué éssent la fortalesa des d'on sortia, sacrifici darrera sacrifici, la força per tal de fer-la triomfar.

EL PRESENT POLITIC

Aquesta és, al meu entendre, la gran responsabilitat que té avui Catalunya, responsabilitat que cada dia es fa més feixuga. Pensem-hi tots amb el desig de superar-nos. Fins ara us he parlat del nostre passat; he cregut indispensable recordar-vos-ho perquè després del que penso exposar en aquesta conferència, no voldria que ningú pogués creure que les meves paraules fossin filles d'un desfermat desig patriòtic i d'ambició. És senzillament la consagració i el compliment d'un deure de fidelitat envers quelcom que és la pròpia existència del nostre poble. És per això que avui hem de reivindicar una política i hem de tenir la pruja de la pruja de lluitar-la. Aquesta no pot ésser altra que la que sigui impregnada d'un gran sentit del compliment dels nostres deures, no solament per ara, sinó pel futur.

Jo no desitjaria, amics, que les meves paraules poguessin semblar en cap moment una crítica irreflexiva o de pessimisme de les coses que, fins ara, han succeït a l'exili. Absolutament res de tot això. Vull acceptar que tot el que s'ha realitzat està bé i que segurament no es podia fer res de millor. Crec, al mateix temps, que les Institucions de la República han vençut dificultats insuperables, però tot i felicitant-me que així hagi estat, he de dir que, amb això, no n'hi ha prou, ni molt menys. Voldria, també, abans de prosseguir i l'exposició del meu pensament, fer constar, per evitar males interpretacions, que el meu Partit, és a dir, Esquerra Republicana de Catalunya, està representat pel nostre amic i company Sr. Santaló en el Govern de la República, el qual Govern mereix, ara per ara, tota la nostra confiança.

Però independentment d'aquestes afirmacions que acabo de fer-vos, crec que ja és hora que comencem a disciplinar els nostres sentiments i els nostres

"QUE EL GOVERN DE LA REPUBLICA RECONSIDERI LA SEVA POLITICA"

Com també veiem tots aquells altres que ens han acompanyat i encara ens segueixen en aquest llarg i penós camí en el qual, fins ara, hem trobat més sofriments que moltes joies. Com no hem d'agrair-ho? Ho estimem des del fons del nostre cor. Però solament donant-nos raó no podem viure, ni és possible que retornem a la nostra Patria.

Es per això, que entenc que, tot i agrair i desitjant que no ens abandonin en la nostra lluita, cal que no ho esperem tot d'ells, i que pensem que el restabliment de la República, hem de guanyar-lo de nou, nosaltres mateixos per un esperit de sacrifici i de lluita de la qual el Govern ha d'esser-ne el màxim exponent i no un espectador. Per a tots plegats, ha arribat l'hora de donar per acabat el període d'esperar que el nostre problema el resolguin els altres. Cal, com a primera premissa en aquesta reconsideració que em permeto demanar, que no sigui possible que en el Govern de la República hi hagi qui no tingui fe ni dalt per a fer triomfar els nostres ideals. Cal que aquell o aquells que no tinguin confiança en la seva tasca, deixin el pas lliure a aquells altres que no han perdut mai la fe en la victòria final. No en farem res que, de tant en tant, combinats més o menys reeixides de la vida política a l'exili es produeixin, si aquestes no tenen, tampoc, un real valor d'eficàcia i solament han de servir per a consolidar posicions de partit i personals. Creiem que tot el que tendeix a una més àmplia cohesió i unitat, és una obra patriòtica de portar-hi el concurs. Això

Primer en terres d'Aragó, després en l'auada; desembarc de Mallorca, en terres d'Extremadura, a les portes de Madrid, milers i milers de catalans han donat llur vida en defensa dels nostres ideals i com a penyor, també, de llur fidelitat a Catalunya i a la República.

Totes aquestes gestes, com també el nostre passat i la fe en nosaltres mateixos, ens obliga a tots a tenir-ho en compte per estudiar les possibilitats del nostre futur i l'acció a seguir per tal que siguem dignes de la confiança que un dia el nostre poble ens va dipositar i d'aquella altra que hem d'aspirar a mereixer de nou.

anhels, perquè cal evitar que la República, tot i volent alliberar Espanya del general Franco, no faci possible que per no tenir un pensament, ensorri el país dins un caos polític, social i espiritual. No oblidem, que la política republicana ha estat feta de febleses. Cal evitar que les coses continuïn com fins ara, que no resulti que la República vagi esdevenint un mite. D'aquí que afirmi que els homes que tenen la màxima representació de les nostres Institucions, tenen el deure de reconsiderar, el més aviat possible, la seva actual política política que gairebé consisteix a donar la consagració de pessimisme, de manca de fe per l'esdevenidor. Per altra part, cal acabar, també, amb la demagogia de l'exili que, quan no és una destitució als nostres ideals, és una posició de comoditat o, encara pitjor, és una bafa a tots aquells que, a casa nostra, sofreixen i lluiten. És necessari fer-ho així. Jo crec que ens hi obliguen els set anys d'exili, després de les il·lusions que ens hem fet, seguides de les profundes decepcions per les quals tots hem passat. No podem continuar callant allò que tots pensem i desitgem. Els resultats obtinguts fins ara ens diuen que hem d'esser inflexibles amb nosaltres mateixos, si és que volem fer el que tant vegades hem dit: quelcom de permanent i de gran. El contrari seria una covardia envers nosaltres mateixos, especialment si continuàvem vivint d'il·lusions que fins ara quasi cap d'elles, no s'han convertit en realitats. Crec que ja n'hi ha prou de cerimonials, d'aniversaris, de discursos, i de paraules buides de sentit. És possible que això agradi a algú, perquè li recorda drets del nostre passat. Al meu entendre, però, no serveix per a fer res de profitós en relació amb el futur.

El natural, que agraim l'ajuda que ens presten tots aquells pobles que veuen la nostra causa com a pròpia i que la defensen.

Als amics de les J.E.R.E.C.

és, el que sempre hem fet, però no ens fem vaines il·lusions, car si això no va acompanyat d'un pensament clar i definit de quin és el camí a emprendre, tot plegat serà feina inútil. I per damunt de totes aquestes consideracions, n'hi ha una altra que fins i tant no és digui que hom té la ferma resolució de resoldre,

per Joan RALLO

Es urgent fer conèixer a les nostres Joventuts la situació actual. No podem restar passius enfront dels greus problemes que es plantegen a casa nostra. Hem de dir clarament que pensem i que volem. La nostra posició no és la d'esperar.

farà que tot, absolutament tot, el que es pugui fer ací serà ben poca obra fructifera. Es tracta d'ajudar, de coordinar, de donar possibilitats, d'encoratjar tots aquells que ja set anys lluiten i sofreixen per a fer triomfar els nostres ideals. No és possible que l'estat d'abandonament en què ens trobem duri un dia més. El seu constant sacrifici imposa una política que faci realitzable el gran anhel dels qui estan a l'altra banda dels Pirineus.

No oblidem tampoc que la nostra guerra i l'actual règim d'Espanya deixà el país, que encara continua en aquest estat, en una situació d'un dramatisme que ens

La nostra posicio

Com es pot fer aquesta reconsideració de l'actual política de la República? Com és possible donar més empena, esperit de sacrifici i sentit de responsabilitat a la política que fins ara s'ha fet?

Sense que les meves paraules vulguin tenir la pretensió de donar consells ni molt menys molestar les altes Institucions de la República, per les quals són tots els meus respectes, ni el Cap del Govern, senyor Giral, al patriotisme del qual em plau retre així el meu sincer homenatge, he de dir que, en gran part, la solució de totes aquestes inquietuds està a les nostres mans, a les mans dels catalans.

Em voldria a l'ànima que algú pogués pensar que aquesta categòrica afirmació és una simple vanitat o que representés una actitud despectiva envers tots aquells que, com nosaltres mateixos, aspirem a enderrocar la dictadura del general Franco i amb els quals ens uneixen tants sofriments i esperances. No, aquesta és filla exclusivament del meu patriotisme i de l'inalterable fe i més encara, de la serena expressió d'un pensament madurat en la meua consciència, que mai no oblidà el paper que ha de jugar Catalunya en aquests últims anys.

Perquè constantment recordo que durant el temps de la República en totes les consultes que es feren al poble, a casa nostra ni tan sols no es va presentar cap candidat monàrquic, ni feixista, expressió clara de la nostra maduresa política.

Perquè dintre d'aquesta línia política de fidelitat a la idea republicana fou referendada en l'elecció del President de la República senyor Azana, el qual fou votat per tots, absolutament tots, els compromissaris catalans. Perquè a la vegada estic convençut i perdou-me aquesta il·lusió, que fora important i decisiu, si l'actual República fos més influida per una preocupació com la nostra, que sap que si no hi ha República, seguirem sense drets que més estimem, i que si no hi ha República, no hi ha llibertat del nostre poble.

Resumint doncs el meu pensament, crec que tot el que acabo d'exposar ens dona autoritat per a demanar al Govern de la República, primer que reconsideri tota la seva política, després que

obliga, igualment, a pensar intensament en els greus problemes econòmics i socials que fatalment es produiran i tothom tem. Cal que per l'actuació i pel progrés sentit de responsabilitat de les seves paraules i dels seus actes, el Govern de la República inspire la plena confiança, fins i tot a aquells que no creuen en ell però que volen per Espanya quelcom de superior al règim que avui la domina, que el Govern senti el deure que la seva tasca és i serà la de fer una obra digna i plena d'un alt sentit patriòtic que faci possible que, per a sempre més, s'acabin les lluites fratricides que, des de fa anys i anys, tenen Es-

panya en una quasi constant perturbació política i social. Cal que, des de l'exili, es digui, i amb la voluntat de fer-ho, que desitgem que farem tots els esforços per tal que la nostra República sigui una obra de civilització, de progrés sota el signe de la tolerància i de la noble ambició de fer un gran poble.

Totes aquestes inquietuds i les altres que tots plegats sentim, cal fer-les arribar a aquells que creuen que som capaços de realitzar i les temerències o desferistes els hauriem de demanar que s'apartin del nostre camí per tal de no pertorbar ni entorbolir la nostra obra.

ampli la base que ara el sosté fent que hi esguin representades les forces de l'interior, com també tots els matisos de la política republicana i finalment que la intervenció de Catalunya sigui molt més important que no ho és ara.

Estic convençut que és possible. **AL COSTAT DEL PRESIDENT IRLA**

Catalans: ting la plena convenció i us demano que no en dubteu que per a fer aquesta política ens sobra coratge i ambició. A més, tenim la sort que hi ha un continuador de la nostra vida nacional i d'aquell pensament que Prat de la Riba, Macià i Companys plasmaron i representaren: aquest és l'honorable senyor Josep Irla, que per la seva lleialtat als ideals i pel seu patriotisme, s'ha fet digne de la nostra confiança i estic segur que, en ell, tots els catalans saben veure el nostre president.

Unim-nos, doncs, tots al seu voltant per tal de cooperar a la seva obra i a la seva política. Deixem l'esperit mesqui de partit i de cleda i abandonem tot allò que vulgui desunir-nos. Treballem per fer sentir a tot arreu la nostra influència perquè en les nostres inquietuds per un esdevenidor millor i tothom hi vegi la noblesa dels nostres ideals.

Tinguem l'apremiament anhel de fer una acció patriòtica pensant solament en els que sofreixen, car estic segur que ells demanen el mateix des dels fons de llurs sentiments més íntims. Pensem que si, com d'altres vegades, retem una àmplia unitat no solament hauré per un gran servei a la nostra Patria, ans encara això

ble dur a terme totes les nostres aspiracions les quals permetrien fer, amb èxit, la tasca que encara no s'ha acomplert. — A través de la nostra història els catalans sempre hem sabut trobar l'actitud i la tàctica que ha possibilitat d'avançar pel nostre camí ascendent.

ens possibilitarà d'intervenir en la política de la República que és consubstancial amb la nostra existència.

Treballem tots per reprendre el pensament i l'acció de la nostra ja tradicional política. Fent-ho així treballarem ara per una major llibertat del nostre poble que ens ha de portar a l'estructuració d'aquella federació de pobles ibèrics, la realització de la qual seria, ensenms, la gran obra reconciliadora de tots els qui volem que Espanya formi al costat dels primers pobles del món.

Catalans: Per les nostres llibertats, per una convivència digna de nosaltres mateixos, per una gran obra constructiva i generosa que tenim el deure de dur a terme tots plegats cal que pensem, avui i sempre, que tots units o tots vençuts.

La conferència de Josep Tarradellas seguida amb un interès i una atenció extraordinària per tota l'assistència, fou coronada amb una sorollosa ovació. Molts dels assistents anaren a felicitar el conferenciant i a la sortida es formaren nòrdits grups comentant la transcendència de les afirmacions formulades pel nostre Secretari General.

Vi de GERMANOR

Toisegut, en l'estat social de E. R. de C. tingué lloc un Vi d'Honor que es vege conegudíssim. Hi regnà una gran cordialitat i un magnífic esperit de companyonia. Pronunciaron brucs i eloqüents paraules, els nostres amics Josep Sans, Emili Vico, Rodriquez Paganet, Garcia Castellet, Martí Borrer, Joan Saurer i Josep Tarradellas. A remarcar les paraules vibrants i emocionades que pronuncià el nostre amic vingut de Catalunya, que afirmà l'esperit de sacrifici, l'entusiasme i la fe en l'ideal que anima als nostres militants residents a la nostra terra l'Esquerra, — digué — s'ha rebutrat arreu i a casa nostra segueix éssent la gran esperança dels qui mai han deixat de creure en Catalunya. Estiguem segurs, — acabà dient — que, el moment vingut, per dur que sigui, per perills hi hagi, sabrem complir amb el nostre deure.

Tots els assistents, a peu dret, tributaren una gran ovació.

Missatge de dolor i d'esperança

Els empresonats s'adrecen als nostres militants exiliats

Hem rebut un emotiu missatge de Catalunya, en el qual els empresonats d'Esquerra Republicana expressen amb una emoció sentida la fe en els destins de Catalunya i la seva fidelitat al nostre Partit.

Veus-aci el text íntegre, signat per empresonats de les cinc Federacions: Barcelona, 15 de març del 1946. Companys que a l'exili sofriu l'enyorança de les dolces de la Patria: Salut! Nosaltres, els caiguts, veritables presoners d'Estat, us adreçem unes paraules per a dir-vos que ni les vexacions sofertes ni els crims que hem presenciat han canviat els nostres sentiments; i si un dia, al peu d'un segell amb l'efigie de Sant Jordi és deia que la vida és el preu d'un ideal, veus aci el preu que nosaltres estem disposats a pagar per la nostra Catalunya.

Catalunya, terra de llibertat, avui sotmesa al jou del totalitarisme, espera confiada en llurs fills, per tal d'èsser alliberada del dogal que l'oprimix. Vosaltres, germans que en terres d'exili del Príncep apreueu el moment propici per a remenar la lluita, recorda-vos que la Patria us espera, però que la llibertat hem de pagar-la al preu de sang, i aquesta sang generosa que fecundarà la terra catalana, no ens vessarà endobades, car rica i plena florirà de nou la terra que ens ha vist néixer.

Sou l'esperança d'un poble que espera confiat el retorn del seu Govern i dels fills que un dia s'espatriaràn vençuts, però no pel nostre enemic secular, l'exèrcit espanyol. Però aquesta esperança que el poble ha posat en nosaltres i que nosaltres compartim sense reserves, us obliga a no defallir en la tasca començada, i apressar l'alliberació de la Patria.

Catalunya viurà d'ací un temps el moment més greu de la seva mil·lenària Història. De camí resolguis les dificultats sorgides de 7 anys de desgovern, en-neixerà una terra lliure, prospera, o un poble asservit que junt amb la misèria, és debatòr enmig de venjances personals. **ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA**, en la de la política, té el deure d'evitar això darrer. Deu impulsar, amb el seu esperit, el renouement de la Patria, i incorporar les joventuts a les tasques, com també a les masses treballadores. D'aquesta manera ens farem dignes continuadors de la política seguida pels Presidents Macià i Companys que tan haviem estimat dits estaments.

Amics! Serveixin aquests mots de solució a tots i cada un de vosaltres, d'adhésio al President Irla i a llur Govern, i de reafirmació dels principis d'E. R. de C., sota quin guiatge Catalunya renaxerà. Sigueu dignes d'aquests postulats i, desplegant la bandera barrada, emprenem la tasca d'alliberar la Patria, tot cantant el nostre Himne Nacional:

Catalunya, comtat gran, tornarà a ésser rica i plena... Endavant! Endavant! Visca E. R. de C.! Visca la Llibertat! Visca Catalunya! (Segueixen les signatures dels representants de les cinc circumscipcions del nostre Partit que es troben empresonats)

A aquesta solució cordialíssima, hi corresponem amb la nostra sincera i, sobretot, amb l'admiraçió a que som mereixedors d'aquests amics nostres per la seva fermesa ideològica.

LA PREVISIO DE MACIA I LA REPUBLICA

Aquesta victòria aconseguida després de tants i tants anys, calia consolidar-la. Es per això que, Francesc Macià, l'endemà de les eleccions del 1931, expressava la necessitat que es trasladesin a Madrid uns Diputats per tal de parlamentar amb els Partits republicans i socialistes, a fi d'arribar a una entesa, fixant un pla d'actuació conjunta per un llarg període que permetés de dur a bon terme la gran obra de reconstrucció política de la nova Espanya. Els Diputats catalans designats foren: Lluís Companys, Albert de Quintana, Antoni Xirau i el qui us parla en aquests moments. Jo recordaré sempre la gran decepció que tinguérem als pocs dies de trobar-nos a Madrid. Aquell anhel, aquell vehement desig de Macià d'infiltrar a l'Espanya que estava naixent el pensament de la Catalunya revolucionària, però constructiva, el pensament d'enfortir la victòria assolida, fou rebutjat amb un cert somriure. S'havia guanyat tan fàcilment, que tothom creia que ja érem invencibles, que no calia establir pactes de cap mena, que els republicans, els socialistes i els democràtics podíem llançar-nos a l'aventura de fer una Constitució i de donar uns llibertats, de fer una reforma agrària, de canviar l'estructura social, econòmica i religiosa del país, sense que prèviament s'haguessin establert unes conclusions i uns acords que facilitessin i aplanessin la tasca a realitzar i que impossibilités el que després ha succeït.

Els uns consideraren la iniciativa d'En Macià com a una més de les seves exagerades temerències; els altres com el desig de voler intervenir, massa directament, en les coses d'Espanya. Catalunya, sota l'impuls de Macià, no aconseguí els seus propòsits i després, tots plegats, hem pagat durament l'equivocació que es sofri en no acceptar tot allò que, amb tant bon seny, proposava el nostre primer President. Els fets són prou recents i evidents per a justificar-ho. Macià que havia sacrificat la

República catalana per donar més força i vigoria a la República espanyola que acabava de néixer; Macià que preveia les greus dificultats que el nou règim trobaria en el llarg del seu camí, i que era el més fervent i decidit partidari de la nostra intervenció, una vegada més no fou comprès.

Es ben clar que a través dels fets que acabo de constatar, el nostre poble té la voluntat inequívocament de trobar-se present en tots els instants de la vida política espanyola, no tan sols com una conseqüència de la seva força i d'un deure, sinó per una necessitat de la seva pròpia existència. Però aquesta

La guerra

Però sorgeix el 19 de juliol del 1936. No vull parlar-ne extensament. Dia vindrà que podrem fer-ho! No oblidem mai, però, que quan les forces subversives es revoltaren, la puixança, l'empenta, la lleialtat de Catalunya foren consagrades, car el moviment és vençut a la nostra terra a les poques hores d'haver esclatat. Tot seguit, sobrant-nos encara dalt, els catalans ens il·lencem lluny de la nostra patria per tal de defensar la República espanyola amenaçada. Es en aquestes hores greus per a tots, que el President de la República, donat Azaña, demana, amb angouxa al President Companys que urgentment les nostres armades i el poble català surtin de Catalunya i ataquin el feixisme que s'apoderava d'Aragó, i que vagin a terres de Castella on aquest angora sobre Madrid.

Que em sigui permès de reivindicar altament l'exemple que Catalunya oferí en aquelles hores. Les forces del Govern de la Generalitat juntament amb els nostres obrers, aixafaren els rebels en poques hores. I després portaren la guerra en terres d'Aragó. I quan la guerra es presentà amb totes les seves exigències, quan tot estava per refer, quan no podíem acudir en-

influència veiem malauradament com a poc a poc es va abandonant, una vegada obtinguda la nostra autonomia. Era, però, natural, que fos així. Després de dos segles, veiem per primera vegada la possibilitat de realitzar una part dels nostres anhelns.

Per tant, era lògic que totes les nostres preocupacions caiguessin de ple dintre l'obra nacional que tots plegats havíem de realitzar. Així, sense que aparentment ho sembli, podem veure com ens anem desentenant dels problemes generals espanyols per acabar anant a remolc de decisions on Catalunya anà més a perdre que a guanyar.

Durant tots aquests anys de guerra, el gest patriòtic i gloriós del nostre poble en defensa de les llibertats pròpies i de la dels altres pobles d'Espanya perdurà per damunt del record dolorós de certes convul-

La humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 43 - 15 de MAIG del 1946

Fundador: Lluís COMPANYS

Director: Emili VIGO

Preu: 5 francs

L'EXIT DE LA NOSTRA CRIDA

Hem depassat els 250.000 francs!

EDITORIAL

"EL PROBLEMA ESPANYOL"

Cada dia la premsa i la ràdio de tot el món parlen del que tot hom coneix com "el problema espanyol". Cada vegada el tò és més concret i la perplexitat major davant la persistència del règim franquista. Com és possible, es diu, que havent guanyat la guerra les democràcies damunt el totalitarisme, resti encara en peu un règim calcat del feixisme italià i alemany, creat per Hitler i Mussolini? Si l'opinió internacional està perplexa, quina no ha d'ésser la reacció del nostre poble que pateix en la carn i en l'esperit la dictadura del general feix?

Diem-ho clarament. La nostra gent està profundament desencisada per l'actitud adoptada fins ara per certes potències envers l'Espanya franquista. No s'arriba a comprendre — o en tot cas es comprèn massa bé — perquè Franco subsisteixi. Ningú absolutament ningú, gosa defensar-lo. Tothom, amb rara unanimitat, afirma que el règim espanyol és un insult a la dignitat humana. Però quan de les declaracions, més o menys enèrgiques, però perfectament platoniques, hauria de passar-se a l'execució de les mesures per a fer efectiva la caiguda de Franco, llavors els qui més obligats estarien a adoptar-les reculen prudentment i, sovint amb una hipocresia que ratlla en el cinisme, es neguen a posar en practica el que repetidament s'ha proposat, sota el pretext que s'augmentarien les soferances del poble espanyol. Es veu, però, que el poble espanyol pot anar-se consumint lentament; que la misèria pot augmentar cada dia; que el relaxament pot créixer desmesuradament; que la tuberculosi pot estendre's, sense que ningú intenti posar-hi aturador, mentre no es provoqui una crisi que posaria en evidència la immensa tragèdia que està vivint Espanya. Que la mort sigui lenta, importa ben poc. Que, per contra, intenti posar-se remei a la malura, això horroritza tantament.

Amb tot, mentre "el problema espanyol" no estigui resolt hi haurà un factor de perturbació en l'anima dels homes dignes d'arreu del món. Heus ací perquè el nostre cas no perd actualitat, ans bé en guanya cada dia. Heus act perquè malgrat tot la nostra causa s'imposarà. Ara, després de la reunió del Consell de Seguretat, una sots-comissió d'aquest organisme dictaminarà diversos aspectes que planteja la subsistència de Franco al poder. La seva tasca serà feixuga, no per la difianitat del la nostra raó, sinó pel nombre de proves que estarà cridada a examinar. Cada dia s'agombolen nous fets. D'arreu del món, la sots-comissió d'enquesta rep documents que proven la complicitat de Franco amb l'Axe, el caràcter totalitari del seu règim, els compromisos que el lligaven amb Hitler i Mussolini, el perill que constitueix per a la pau del món. A aquest conjunt de veus no podia mancar-hi la del Govern de la República Espanyola, ni podia mancar-hi tampoc, la del Govern de Catalunya. Es lògic que el Govern de la República, plantegi en la seva totalitat el problema. Però calia, també, que el de Catalunya posés de relleu tota l'animositat salvatge que Franco ha sentit — i sent — envers la nostra terra. Car si no fos per altra cosa, el règim franquista és condemnable irremediadament als ulls de tots els homes lliures pel sol fet d'haver volgut anorrear l'anima d'un poble, la seva llengua, la seva cultura milenària. Cal que el món conèixi aquesta tragèdia catalana, sovint ignorada. Així, sens dubte, ho dirà el Govern de Catalunya en el seu document a l'O. N. U.

Signi el que vulgui, allò que el destí pugui deparar-nos, la nostra veu ha de fer-se sentir cada dia més puixant. La nostra raó ha d'imposar-se. Cal que, d'una vegada per totes, certs homes i certs pobles compringuin que mentre hi hagi feixisme a Espanya la pau del món no haurà estat assolida; que no volguer liquidar Franco constitueix un pertorbació, no tan sols de cara a possibles desordres — que inevitablement es produïen — a l'interior del país, sinó també en l'Occident Europeu; i sobretot, que el nostre poble, cansat de la incomprensió, podria convertir en fonda antipatia, el sentiment amistós i cordial d'admiració que en el decurs de la guerra li mereixien tots aquells que deien lluitar pel triomf de la llibertat arreu del món. En un missatge del President Irla adreçat als nostres amics anglesos s'hi proclama a la nostra esperança que la Gran Bretanya, fidel als seus ideals i a la seva història, no voldrà caure en l'apavagament i en la condescendència envers el despotisme franquista ans bé que ajudarà amb simpatia i comprensió la causa de la democràcia. Aquesta afirmació podrien fer-la extensiva a tots els pobles del món, sobretot a aquells que per la seva tradició, per la seva potència i pel seu prestigi tenen una funció directiva. I dir-los que no pot jugar-se amb el desesper de tot un poble i que tot allò que diuen volguer evitar ho provocarien ells si continués la inhibició de fins avui.

Pau CASALS,

Doctor Honoris Causa de la Universitat de Montpeller

Pau Casals, el gran artista que ha portat arreu del món el nom de Catalunya, acaba d'ésser investit amb el Doctor Honoris Causa de la Universitat de Montpeller.

Senyalem, amb joia, el fet. No perquè tan sols Pau Casals en sigui altament mereixedor, ni per aquest nou honor de què és objecte. Un fet és sobretot a remarcar: que mentre a casa nostra no podria venir-hi els artífexs de la nostra cultura i la llengua i l'esperit català son perseguits implacablement, a l'estranger se'n fa justícia i es situa els homes representatius de la intel·lectualitat catalana en el lloc a què s'han fet creditors.

Pau Casals és un dels noms més gloriosos de la Catalunya contemporània. Al marge de les lluites partidistes, ha sapigut ésser un gran català nacional i aixecar, en aquests darrers set anys, la bandera de la dignitat i val.

Avui Pau Casals ha estat honorat per la Universitat de Montpeller. Ens felicitem de l'alta distinció de què acaba d'ésser objecte. Il·lustre Mestre, i el felicitar-lo a ell amb tot el nostre Partit. D'ací que instituint unes cotitzacions mensuals. Així ens permetrà de tenir un punt de parti-

Pau CASALS

Temps enrera, des de les planes de « LA HUMANITAT », adreçàvem una crida als nostres amics: Ems calen dos cents cinquanta mil francs — deïem. I totseguit esmentàvem el període d'activitat, cada vegada més gran, en què anava a entrar el nostre Partit, la sincronització de les activitats de l'Esquerra arreu on s'hi troben nuclis de militants i, sobretot, la intensa col·laboració amb la nostra organització de Catalunya.

Com cada vegada que el Partit s'ha adreçat als seus militants i amics, la resposta ha estat magnífica. Avui tenim el goig d'annunciar que ja hem depassat la suma fixada i que la contribució ha estat entusiasta i generosa per part de tothom, cada u dintre la mesura de les seves possibilitats. Tenim cartes, veritablement emocionants, de companys nostres que, per elles soles, constituïrien una raa per a creure en l'Esquerra. Podríem oferir exemples d'humils treballadors que han tramès llur donatiu dues, tres, àdhuc quatre vegades. I no han estat solament els nostres militants, sino gent que no essent de l'Esquerra veuen en ella « la gran esperança, l'únic instrument de govern de la democràcia catalana ». I no tantsols de França han vingut els donatius, ans bé d'Amèrica, d'Anglaterra, de Bèlgica, d'altres indrets d'Europa i d'Àfrica del Nord. L'èxit que preveïem ha estat, doncs, total.

Permeteu que com a Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, remerci, en nom de tots els seus organismes directius — Consell Executiu, Directori, Consell a França —, tots aquells que han volgut ajudar-nos. En les llistes de donants hi hem trobat amics de sempre, lluitadors de totes les hores, homes que fundaren el nostre Partit i altres que, essent més joves, s'hi integraren després i l'han servit sempre amb lleialtat admirable. La gran família esquerrana, com cada vegada que se la crida, s'ha reunit. És un goig constatar-ho, a l'igual que trobar-se amb nous companys sortits de Catalunya en plena adolescència i avui fervorosament integrats en les nostres rengleres.

Aquests dos cents cinquanta mil francs, han servit per a moltes coses. Les activitats del Partit cada dia son majors

i a mesura que avança el temps, persuadits com estem des del primer dia que tota la lluita cal orientar-la de cara a Catalunya. Tots els organismes de l'Esquerra funcionen regularment. El nostre portantveu apareix sino com voldríem nosaltres almenys amb un contingut i una presentació que en fan de les millors publicacions de l'exili. Però per bé que ens complagué la tasca fins avui realitzada, no satisfé, ni molt menys, les nostres aspiracions. Cal fer més i millor. Cal que tots plegats siguem dignes de la tradició gloriosa del nostre Partit i de Catalunya. I com que l'Esquerra s'ha sostingut sempre solament del que li proporcionen els seus militants i amics no podem pas donar per closa la nostra subscripció. Ben al contrari, cridem a tothom a què continuï contribuint al nostre esforç, a possibilitar la seva intensificació, a fer de l'Esquerra allò que tots volem. La subscripció resta, doncs, oberta i convidem a tots els bons catalans a què continuïn engrossint-la.

A més, de cara a una regularització més concreta de les nostres fonts d'ingrés, establim, al marge de la quota regular, unes cotitzacions mensuals voluntàries. No sabríem insistir prou en la necessitat que el major nombre de militants s'hi inscrivin. Així ens permetrà de comptar amb una base estable i permetrà, sobretot, orientar concretament les nostres activitats.

Catalans: avui més que mai tenim necessitat de la vostra ajuda. Us remerciem efusivament per tot el que heu fet fins ara, per l'èxit amb què heu volgut coronar la nostra subscripció. Però una vegada més, us cridem a un nou sacrifici. Feu-lo en la mesura de les vostres possibilitats! Gran o petita, la vostra aportació possibilitarà la nostra tasca. Feu-lo pels nostres ideals i pensant que vosaltres mateixos possibiteu amb la vostra acció el seu triomf. Feu-lo, sobretot, per Catalunya i pels qui allí menen la capdavantera del gran combat contra el franquisme i per l'alliberament de la nostra terra. I així serà una vegada més possible gràcies al vostre esforç, al vostre entusiasme, a la vostra obstinada fidelitat a l'ideal.

Josep TARRADELLAS,
Secretari General d'E. R. de C.

"Les despeses cada dia son majors i cal sufragar-les amb l'esforç dels nostres militants. Aquest és el nostre orgull"

ens diu **Santiago VILA**, tresorer del Partit

En diversos numeres de la humanitat ha aplegut un títol que deia: « Vers els dos cents cinquanta mil francs ». Avui ja no podríem encapçalcar així aquesta secció car la quantitat que ens proposàvem recullir ja ha estat depassada. Senyalem amb joia el fet que, una vegada més, a la nostra veu, els democràtics catalans han sapigut respondre amb un emocionant entusiasme.

Santiago Vila, tresorer del Partit i administrador de la humanitat, que amb tant d'entusiasme i esperit de sacrifici ve ocupant-se d'aquest aspecte de les nostres activitats, ha volgut respondre a les preguntes que li plantejaven.

Evidentment — ha comentat dient-nos — la subscripció pels dos cents cinquanta mil francs ha estat un èxit. A l'iniciar-la algú creia que exageràvem, que la quantitat fixada era massa elevada, que mai arribaríem a recullir-la. Però jo veïeu que no ha estat així. En conjunt tothom ha complert amb el seu deure. Vull remarcar, però, perquè és de justícia, l'aportació dels nostres militants que es troben en una situació econòmica gens folgada, dels treballadors de la terra, dels obrers manuals i intel·lectuals, de les dones. Que en son d'emocionants dotzenes i dotzenes de cartes rebudes anunciant-nos trameses de cinquanta i de cent francs i excusant-se de no poder contribuir més plenament a la nostra crida.

— Creieu, però, que n'hi ha prou amb l'èxit d'aquesta subscripció? — Sense titubejar, Santiago Vila respon, ràpid: — De cap de les maneres. Cal tenir en compte que les despeses del nostre Partit son cada dia més crescentes. El nombre de militants és més elevat i augmenta. Avui totes les activitats de l'Esquerra es centralitzen gairebé a França. No parlo, naturalment, de les de Catalunya, cada dia més intenses. Però no oblidem que mantenim contacte estretíssim amb els companys d'allà, que contribueixen dintre les nostres possibilitats a cooperar en la seva tasca i que la resta de les activitats de l'Esquerra, ultra les de l'organització a França, pel fet de radicar a majoria dels membres del Comitè Executiu del Partit a Europa, es desenvolupen també ací. Per tant, hem de fer front a una sèrie de despeses que augmenten cada dia.

da solidament establert. Avui tenim plantejats molts problemes. Les activitats de l'Esquerra, sobretot de què és d'èstreta i perfecta col·laboració que mantenim amb Catalunya, seran cada vegada majors. I cal que fem honor a la nostra tradició. Estic fermament persuadit que els nostres militants i amics una vegada més voldran ajudar-nos. Tinguen en compte que certes organitzacions obreres i sindicals exigeixen dels

seus militants dies de jornal i altres aportacions d'aquest gènere. La nostra mentalitat ens impedeix seguir aquests procediments. Però honoradament he de manifestar-vos que si vol fer-se feina eficient cal tenir els mitjans per a portar-la a terme i, com us deia les activitats de l'Esquerra estan condicionades per l'aport dels seus militants.

Heus ací el que ens ha dit Santiago Vila. Ben poca cosa tenim a afegir-hi, si no és la nostra confiança absoluta que, una vegada més, la crida adreçada per l'Esquerra als seus amics i militants obtindrà l'èxit falaguer que es mereix. En depèn la bona marxa, la vida mateixa del Partit.

Les cotitzacions, la subscripció a « LA HUMANITAT », i els donatius al Partit deuen adreçar-se al nostre tresorer, SANTIAGO VILA, 250, route d'Elne, Perpignan (P.-O.). Compte de Xecs Postals num. 57.675 Montpellier.

ELS DONATIUS A LA NOSTRA SUBSCRIPCIO

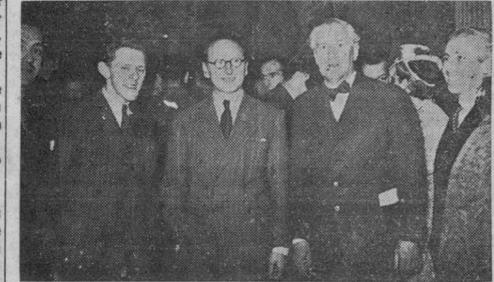
- Francesc Fabra de Odeillo, 50 fr.; Delegació Departamental del Cher, 1.896 fr. 70; Enric Llau de Craissac, 50 fr.; Vicenc Mañé de Vimonstres, 50 fr.; Salvador Llorens de Casters, 50 fr.; Manuel Graullina, 50 fr.; tots de Chalabre; Josep Relluy de Lieuranç, 50 fr.; Miquel Ballesta de Miranda, 50 fr.; Miquel Sunyé de Osseja, 75 fr.; Pere Xatruch de Banyome, 50 fr.; Manuel Estrada, 100 fr.; Josep Solé de Riús de Anglesola, 50 fr.; Comitè de Neuviu d'Ussel (tercera illa), 150 fr.; Antoni Plaza Clemont l'Herauld, 25 fr.; Francesca Fajula, Contarnou, 50 fr.; Pere Codina, 50 fr.; Pere Cerdà, 50 fr.; Ramon Tarrés, 50 fr., de Andú; Un Esquerrà del Departament de l'Aude, 100 fr.; Arturo Vall de Suerres, 50 fr.; Francesc Serrat, 50 fr.; Miquel Guirao, 84 fr.; Geroni Fuentes, 50 fr.; Josep Rodríguez, 50 fr., de Mènes de Salsigne; Emili Martorell de Toulouse, 25 fr.; A. Miro de Daux, 50 fr.; Comitè Local del Departament de Gers, 1.000 fr.; Miquel Domenech de Vic Pezensac, 117 fr.; Libertat Vinyas de Perpinyà, 100 fr.; J. Bardina de la Cavalleria, 50 fr.; Cristina Arandes de Valence d'Agè, 25 fr.; Vicenc Pelu i Josep Pelu, 100 fr.; de Comellan; Per Boga de Bedarieux, 50 fr.; Dos companys de Prailles, 150 fr.; Miquel Sunyé Osseja, 50 fr.; Primera llista del Comitè Departamental de Ais Pirkneus (Clergues), Angel Illa, 272 fr.; Carles Amoros, 100 fr.; Cinta Segalà, 25 fr.; Remel Ventolrà, 25 fr.; Artur Tornafoch, 25 fr.; Enric Clavel, 25 fr.; Jaume Rosello, 50 fr.; Joaquim Mogs, 50 fr.; Mariàn Cabos, 50 fr.; Jesus Villuendas, 50 fr.; Marià Solé, 25 fr.; Eduard Berneda, 25 fr.; Pere Delcos, 25 fr.; Josep Ollé, 25 fr.; Carmel Garcia, 25 fr.; Maria Campa, desden, 15 fr.; Monserrat Llupani, 15 fr.; Anita Rodríguez, 15 fr.; Del Departament de Marsella, Josep Messguer, 1.000 fr.; Francesc Miro, 250 fr.; Joan Garcia, 100 fr.; Joan Sacau, 100 fr.; Josep Montserrat, 100 fr.; Lluís Hernandez, 250 fr.; Antoni Garcia, 100 fr.; Joan Suarez, 100 fr.; Josep Munuera, 100 fr.; Almeyda Reyes, 100 fr.; Agustí Carol, 100 fr.; X. Joan Soler, 100 fr.; Miquel Felu, 100 fr.; Joaquim Rubinat, 100 fr.; Emili Vila, 200 fr.; Joan Boixo, 200 fr.; Melior Bassas, 150 fr.; Melior Tesa, 150 fr.; Arngemol Vila, 100 fr.; Joan Clascà, 50 fr.; Frederic Roig, 50 fr.; Joan Sureda, 50 fr.; Josep Rovira de Bordeaus, 500 fr.; Un amic de Catalunya, 200 fr.; Josep Miquel de Perpinyà, 50 fr.; Verdader de Bastia, 100 fr.; Josep Ventura de Esprou, 100 fr.; Tomas Corominas de Ajaccio, 50 fr.; Joan Rafols Ajaccio, 50 fr.; Josep Galceran Beuville, 250 fr.; Comitè Departamental de Alta Savoie per el XVme Aniversari de la República, 1.500 fr.; Felícia Català, 50 fr.; Antoni Riba de Bastia (Corse), 150 fr.; Josep Ferrero de Toulouse, 50 fr.; C. de Landes, 600 fr.

Per causes alienes a la nostra voluntat no podem publicar les **CONVERSES FILOLOGIQUES** del Mestre POMPEU FABRA. Ens excusam prop dels nostres llegidors. En la propera edició reprendrem la seva publicació.

LA NOSTRA SUBSCRIPCIO HA ASSOLIT 265.405,76 francs. ENGROSSU-LA!

SANT JORDI A LONDRES

El Govern de Catalunya ofereix una recepció Emotiu missatge del PRESIDENT IRLA

El Conseller Sr. Carles Pi i Sunyer, voltat de diputats laboristes. A la seva esquerra, M. Georges GEGERS, secretari del Grup Parlamentari Laborista d'Amics de l'Espanya Republicana.

El 23 d'abril festa de Sant Jordi, dia nacional de Catalunya, el Govern de la Generalitat organitzà a Londres una magnífica recepció que constituí un esclatant homenatge a la nostra terra i a la causa republicana. Hi assistiren més de tres-cents invitats. Hi havia una brillant representació del cos diplomàtic tan europeu com americà. Del canto anglès senyalem, sobretot, la presència de bon nombre de parlamentaris, així com de periodistes, escriptors, ostegistes, etc., que amb llur presència volgueren significar-nos llur simpatia.

L'acte fou magnífic en tots aspectes, potser el millor que han portat a terme els republicans exiliats a Anglaterra. El Conseller del Govern de Catalunya, el nostre estimat amic Carles Pi i Sunyer, rebé tots els invitats i procurà, assolint-ho plenament, donar tot el relleu a aquesta recepció. Li feien costat representacions de totes les tendències de la colònia catalana, així com dels exiliats bascs i espanyols.

En el decurs de la recepció fou llegit un missatge del President de Catalunya, senyor Josep Irla. Diu: « En la diada de Sant Jordi, celebrada igualment a Anglaterra i a Catalunya, vull expressar als nostres amics de Gran Bretanya l'afecte que el poble català ha sentit sempre envers el poble britànic. Durant la darrera guerra, els catalans en seguit amb profunda i sincera admiració el coratós esforç dels ciutadans britànics en la seva lluita contra el feixisme i per la llibertat universal. A aquest esforç molts catalans hi ha col·laborat en els camps de batalla i en els centres de producció en la mesura que els estat possible her-ho. Avui, com sempre, els catalans lluiten per la seva pròpia llibertat que el règim feixista de Franco ha suprimit. En nom del Govern Català, que actua dintre el marc de les institucions de la República Espanyola, he de dir-vos que mantenim l'esperança que la Gran Bretanya, fidel als seus ideals i a la seva història no voldrà caure en l'apavagament i en la condescendència envers el despotisme franquista, ans bé que ajudarà amb simpatia i comprensió la causa de la llibertat i de la democràcia per la qual els seus amics de Catalunya i de tot Espanya estan lluitant vigorosament contra el darrer baluard del feixisme a Europa ».

Aquest missatge fou molt favorablement acollit. Tots els assistents comentaren en termes de gran energia el nostre problema. Aquest acte de l'opinió anglesa adopta una posició més decidida envers el nostre problema. És, doncs, necessari que per part dels nostres organismes representatius s'orienti als nostres amics més significats d'arreu del món. La recepció organitzada pel Govern Català a Londres constituïx un exemple de com hauria d'engader-se aquesta tasca.

Sobirania i dret d'intervenció

per R. NOGUÈS I BISET

I Sobirania, plenitud de poder, és la facultat o el dret que té a fixar els seus desitjos tota personalitat jurídica, subjecte de Dret, ciutadà o poble. És ben cert que el dret de sobirania, com de tots els drets, ha de gaudir-se'n amb la màxima plenitud i llibertat sense que elements aliens puguin pertorbar o limitar el seu exercici. El dret de cadascú solament pot i ha de tenir un límit: el dret alié.

Sobirà, ésser abstracte en el qual resideix el poder, l'autoritat suprema, príncep, magistrat o poble. La sobirania és poder que sobira sobre tot i el sobirà, i tractant-se de sobirania del poble, ho's son tots i cadascú dels ciutadans constituïnt un conjunt harmònic recollit per l'expressió de la voluntat popular. És sobirà l'home per regir la seva llibertat; és sobirà l'Estat per regir els seus propis destins i garantir la seva independència. La sobirania del primer és nascuda de la pròpia naturalesa. La de l'Estat, és sobirania delegada, exercida per representació, en nom del poble, expressada per sufragi universal, d'un dimana la sobirania de l'Estat que ha de tenir dutes limitacions: l'una vers l'exterior, en el món de les relacions internacionals, el respecte que mereix la sobirania i la independència dels altres pobles; l'altra de cara a l'interior, respecte sagrat als drets substancials de l'home.

Intervenció, és interposar en la seva autoritat, mediocor, paraula ben justa. Pot anar des de les notes privades, passant per les notes diplomàtiques fetes públiques, fins a la ruptura de relacions diplomàtiques i econòmiques amb el consegüent bloqueig fins la mateixa intervenció armada.

Si ens confiem a la teoria clàssica del Dret, hauríem de dir que la sobirania ha d'ésser plena i total i que el dret d'intervenció ha d'ésser prohibit, millor dit, no reconegut. Per tant, qui intervingui en els afers aliens (en aquest cas concret un poble o Estat en els afers de l'altre) comet un atropell o abus de força. Només en el cas que l'Estat constituïx una menaça, que compromet la seguretat o l'indivisió d'un altre, o violi tractats, es pot consentir l'intervenció, ens diuen els antics textos de Dret.

Aquests conceptes lluny d'ésser absoluts, ni tan sols s'enquadrin

Passa a la segona plana

La Humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 44-45 - 6 de JUNY del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO

Redacció :
25, rue Ecole de Droit,
MONTPELLIER
Administració :
30, rue des 3-Journées,
PERPIGNAN
Tresoreria :
SANTIAGO VILA
250, route d'Est,
PERPIGNAN (P-O)
Compte de cecx postal
no 57.675 Montpellier

«...I fa palès el seu sentiment de solidaritat envers els nostres empresonats i perseguits...» (De la Declaració del CONSELL EXECUTIU d'E. R. de C.)

EL FRANQUISME CONTRA L'ESQUERRA

Gran nombre de militants han estat detinguts

EDITORIAL

El nostre homenatge

La primera plana d'aquest número de « La Humanitat » està consagrada als nostres companys de Catalunya. Voldríem que fos un crit de protesta contra la repressió desencadenada contra l'Esquerra Republicana de Catalunya a casa nostra mateixa. Però voldríem, aleshores, que constituís l'homenatge més emocionat envers la massa popular catalana que, sentint-se identificada amb l'Esquerra, continua prestant-li tot el seu suport i n'ha fet, en la clandestinitat com abans a plena llum, l'òrgan més representatiu de la democràcia catalana.

Amb una entesa que mai lloarem prou, en una hora en què ben poques coses podien esperar-se, hi hagué un estol de companys que a Catalunya reagruparen les forces, dispersades per la desfeta i la persecució, del nostre Partit. Aquella acció corajosa, plena d'esperança i de fe en els nostres ideals, va veure's coronada amb l'èxit. Poc a poc s'havien anat rebrotant els amics, poc a poc s'havien restablert els lligams orgànics, i cada dia amb més fermesa i seguretat l'Esquerra cobrava força i apareixia com el gran partit dirigent de la nostra terra.

L'acció dels nostres companys de Catalunya ha estat admirable. Per la seva valentia, pel seu esperit de solidaritat, per la seva discreció. No han hagut de provocar propagandes insidioses, ni valer-se de camp mena de truc més o menys espectacular. Han volgut presentar-se com el que eren, amb la bandera i amb el nom de sempre. Han reagrupat totes les nostres forces; han sapigut infondre'ls-hi l'entusiasme i la fe, han assolit que a Catalunya la nostra veu fos escoltada per tots aquells que volen veure-la alliberada.

Res justifica tant el nostre elogi com la reacció del franquisme contra l'Esquerra. Fins avui la nostra gent havia estat perseguida. Però res hi feia. El treball en la clandestinitat seguia amb més fermesa que mai. Sabien, els nostres companys, que l'èxit de la seva gestió aniria coronat d'una persecució segant; que les forces repressives de Franco cercaven desarticlar la nostra organització, fer desaparèixer els nostres militants, els més desinteressats, els més entusiastes. Però no per això han parat de continuar en la brega, segurs de la raó de la nostra causa, i, com era de preveure, l'ofensiva franquista s'ha produït. Les detencions d'elements esquerristes abunden, aquests dies. No solament a Barcelona sinó arreu de les comarques catalanes.

Contra els nostres amics s'empren totes les armes característiques dels règims totalitaris. Les amenaces, de bell antuvi; les violències, totesseguit. Res, però, ha assolit abatre el coratge dels nostres empresonats. Si abans ens emocionava la solidaritat en la lluita, ara no podem estar-nos de tributar un homenatge als qui, presos i maltractats, han sapigut suportar totes les proves, sense cedir mai a la més lleu deflacció. I a aquells altres que imperturbables, continuen ocupant el seu lloc directiu i mantenen el contacte no solament amb les organitzacions i militants d'arreu de Catalunya ans bé amb els organismes directius residents a l'estranger. La força de l'Esquerra apareix, en aquesta hora de prova i de persecució, com a quelcom que ningú posa en dubte.

Protestem, en nom dels principis més elementals de dignitat humana, contra la bàrbara repressió de què són objecte els homes lliures a casa nostra. Si per alguna cosa és justificada l'existència del nostre Partit i del seu partitveu és per a menar la lluita per principis que només a casa nostra són avui escarnits. Sabem tota la sang que costa la lluita per la llibertat. I sabem que l'Esquerra ha ocupat — i ocupa — el seu lloc, sense escarafalls de cap mena, amb simplicitat absoluta. D'aquí que al nostre plany, que al crit d'indignació que suscita la permanència d'un home i d'un règim que fan possible l'imperi de la més baixa cràpula, hi afegim avui el nostre homenatge a tots aquells que, allà baix, enfront dels seus perills i dels seus desenganys, mantenen viva la lluita i l'esperança. I que ens sentim orgullosos que, sota els plers de la bandera de l'Esquerra s'hi aplegui un estol entusiasta de catalans que lluiten ininterrompudament perquè el seu poble torni a ésser lliure.

CORREU DE BARCELONA

Sota el domini franquista

UN EPIGRAF QUE S'HA D'AMPLIAR

Quan Calvo Sotelo, en plena sessió de les Corts republicanes, va dir que allà, en lloc de col·laborar, el que faria fora treballar per a ensorrar el règim, no amaga gens ni mica els seus pensaments i propòsits. Igualment, quan feu la frase en què afirmava « que era preferible una Espanya roja a una Espanya negra », també era sincer fins a la brutalitat. Encara que, a la pràctica, però, el que volien era una « Espanya » dominada per ells i en la qual s'hi poguessin perpetuar totes les combinacions baixament immorals, que la República intentà acabar.

Els amics polítics de Calvo Sotelo, aglutinats amb les forces militars, provocaren la guerra. Dues raons els impulsaven: l'afany de millorar la situació de cada un dels elements militars que, en la primera època de la República, ara eliminats de tota influència dins la vida civil del país i l'odi que, tots plegats, sempre han sentit contra Catalunya.

La prova del que diem, en la dona de la contemplació de l'estat panoràmic polític de l'Estat espanyol. Fixem-nos-hi: contra Catalunya, han coincidit tots els esforços i accions. A favor d'ells, mireu-ho: en el primer pla de totes les activitats de l'Estat, tant si tenen com si desitzen de tenir relació amb les qüestions específicament militars, hi ha plaçat un element pertanyent a l'Exèrcit. Què hi fa, allà? Doncs, senzillament, per a politzar solucions, cobrar resolucions i vendre influències.

Les virtuts « castrenses », tan exaltades des de les planes dels

diaris i en els discursos dels homes d'ara, no són altra cosa que « performances » estraperlistiques, realitzades amb poc o gens d'enginy, però portades a terme usant i abusant del lloc i del càrrec, d'aquelles que posseïa aquell que se n'apropia.

Podríem esmentar una infinitat de casos de fàcil constatació. Anem, ara, solament, a retreure'n un.

A l'Hotel Paris, de Figueres, hi havia un senyor Coronel del « gloriós » Exèrcit espanyol, el qual, acompanyat de la respectiva, muller, de sis o set criatures, dues minyones de serret i algun soldat que li fa d'assistent, es mou i es belluga de tal manera que ha arribat a fer-se estranyament popular, si més no pel « bouso » amb que viu tot i el desvassallament ostentat que fan el militar, la muller i el soldat i tot el que amb ells té relació.

I, aquest « pundonoros » Coronel, què fa? Quin càrrec ostenta i quina missió desempeña? Ho anem a exposar, seguidament. A la frontera hispano-francesa, per decisió del govern franquista, s'hi fan unes fortificacions. A aquestes fortificacions, és cosa natural que s'hi hagi de posar, com a primera matèria, ciment. I, per tant, també és natural que hi hagi qui, procedent de la càrrega d'Intendència de l'Exèrcit espanyol, tingui al seu càrrec l'administració i la recepció del ciment, d'una enorme quantitat de tones de ciment.

Es possible que en l'ànim dels que han decidit fer les fortificacions existís el convenciment que, després de l'enfonçament de la tercera plana)

Declaració del Consell Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya

El nostre Partit és objecte d'una profunda i cruel repressió per part dels òrgans polítics franquistes de Catalunya. No es playen activitats i procediments de terror contra els nostres militants.

Les darreres noves rebudes directament, i en absolut controlades, senyalen que els serveis policials franquistes actuen intensament contra la nostra organització. D'entre el gran nombre de detencions practicades podem afirmar que subsisteixen les de Jaume Serra i Gasulla, empleat de comerç; Pau Ris i Solans, comerciant; Miquel Arpa, estudiant; Pau Caubet, propietari; J. Oliva, farmacèutic; Jacint Colomé, funcionari; V. Massagué, metal·lúrgic; Josepa Martí, estudiant; J. Alberic, metal·lúrgic; Pere Obradors, teixidor; Jaume Peric, comerciant; Joan Fornés, fuster; Josep Solans, comptable. Aquesta primera llista correspon a detinguts habitant Barcelona. Ens consta, però, que les detencions abunden igualment en les comarques catalanes. Per les especials circumstàncies amb què ha de desenvolupar-s'hi l'actuació de la nostra organització, ens abstenim de donar una relació de noms.

No és possible donar encara una informació definitiva sobre l'abast de la repressió perquè la Policia està operant intensament a Barcelona i comarques catalanes.

El Consell Executiu està en estret contacte amb tots els organismes del Partit i s'han celebrat diverses reunions a les quals han assistit els delegats de l'interior que han pogut travessar la fran-

tera, i la Comissió d'Ajuda i Coordinació de la nostra Resistència. S'han estudiat els plans d'actuació per a fer front a la repressió, i vistos els informes que es posseeixen s'han pres les mesures convenients per assegurar la continuïtat d'actuació del nostre Partit a Catalunya.

Igualment han estat donades instruccions als nostres amics de New-York per a què presentin amb urgència una denúncia detallada dels fets al Sub-Comitè del Consell de Seguretat que està investigant sobre les activitats del règim franquista. S'han cursat també recomanacions als nostres amics d'Anglaterra, Suïssa, Bèlgica, Estats Units, Mèxic i a totes les altres delegacions dels diversos països de l'Amèrica Llatina per a què es prevalguin de tots els mitjans de ràdio i premsa per a divulgar aquests fets ignominiosos que revolten la consciència d'un món que ha sofert terriblement per a què no poguessin repetir-se aquests atropells.

El Comitè Executiu del Partit, segur d'interpretar els sentiments del Directori, del Consell Directiu a França i de tots els nostres organismes i militants, protesta amb indignació, davant la democràcia internacional, pels procediments de terror de què es val Franco contra Catalunya, una prova dels quals és l'actual persecució de què hi és objecte el nostre Partit. I fa palès el seu sentiment de simpatia i solidaritat envers els nostres empresonats i perseguits, així com a tots aquells altres pertanyents a les diverses forces de l'antifeixisme català.

EL CONSELL EXECUTIU D'E. R. DE C.

«AMB PERSECUCIONS O SENSE PROSSEGUIREM EL NOSTRE CAMI»

— afirmen els nostres companys de Catalunya

La repressió contra el nostre Partit, a Catalunya, s'està desenvolupant amb una intensitat forfissima. La remarcable activitat que venen portant a terme els organismes dirigents de l'Esquerra a Catalunya ha hagut de tropar manya vegades amb la persecució més ineluctable. Però a més a més que el replegament del Partit ha estat major i la seva força política més considerable les persecucions s'anant, igualment, en augment cap a l'interior del país, ningú creu que la situació és perllunja indefinidament.

« AQUESTA OFENSIVA NO PODIA SOPRENDRE'NS... »

En aquest número publicarem una declaració del nostre Consell Executiu. El to és prou greu perquè nosaltres haguem d'insistir sobre la brutalitat de la persecució. Aquesta declaració no ha estat redactada fins a conèixer directament i d'una manera concisíssima la veritat de la situació. No s'ha volgut dir res fins estar persuadits de la gravetat dels fets. En possessió d'uns informes altament fidedignes, havent parlat amb amics vinguts de Catalunya per a informar-nos de la situació que travessa la nostra terra, volem ampliar la declaració del nostre Consell Executiu.

« Aquesta ofensiva contra l'Esquerra — ens ha dit un amic vingut de Catalunya — no podia sorprendre'ns. Dia rera dia algun company queia en les xarxes de la policia franquista. Esperàvem, però, que vindria un moment, per la importància mateixa de la nostra actuació, que hauríem d'aguantar un veritable xafec. I ja ho veiem. No solament a Barcelona les detencions han estat nombroses, ans bé a tot Catalunya. Cal tenir en compte que a Barcelona s'ha detingut molta gent. Alguns han tingut la sort de veure's alliberats, no sense que abans rebessin alguna pallissa. Els més, però, pel sol delicte de pertànyer a l'Esquerra continuen presos. Tots han estat objecte de mals tractes odiosos. No cal parlar d'insults! »

« A comarques, com diem, també hi han hagut detencions. Prop de la frontera, en els pobles on els nostres amics han hagut de viure-hi, des de fa molts mesos, en condicions altament precàries. Ara molts d'ells han estat detinguts. I molts d'altres, perillens. »

« UN COMPLEXE DE POR

Algu es demanarà els motius d'aquesta recrudescència de repressió. L'explicar-los no és feina gens complicada. Segons els nostres informes, els boix cada dia s'errela més la sensació que això canviava. Hi ha hagut — per què no dir-ho? — un profund desengany davant els dubtes i titubejos de la Gran Bretanya i els Estats Units. Però la gent veu que continua parlant-se del problema i, a més, donades les condicions de la vida a

l'interior del país, ningú creu que la situació és perllunja indefinidament.

« Hi ha un complex de por evidentíssim — ens explica aquest amic — per part dels qui s'aprofiten del règim. Veuen enemics arreu. Amenacen i fan el mal que poden. Ara mateix, s'han suspès tots els passis per anar a Andorra, sobretot per elements que poden suposar defectes al règim. El fet que Franco pugui caure, els omplena de pànic i de despit. I per a molts els planteja un futur econòmic que, per bé que vagin les coses, no podrà pas compararse a l'actual. Els militars són els grans aprofitats. Setmanes en terra tingut lloc a Sant Cugat del Vallès un concurs públic. Hi va assistir tota la goma de la Catalunya falangista. Es calcula que hi havia més de mil dos cents cotxes particulars, vuit cents dels quals eren propietat particular de militars en guarnició a Catalunya. Ja veieu si ha millorat la situació d'aquells que els vint de cada mes anaven a fer a totes les botigues! »

« I UN ALTRE DE MALFIANÇA! »

Però la minoria que s'aprofita de la manera més descarada no està, que diguem, estretament unida. Aquest complex de por, n'engendra un altre de malfiança. Els organis-

mes diem-ne coercitius es vigilen mútuament. En volem un exemple? D'Andorra a la Seu d'Urgell, normalment hi havia un control de policia i un altre de l'Aduana. Ara, fa cosa d'un mes, hi ha uns quants civils que us paren quan la Policia ha examinat la vostra documentació, però fora de la Farga, i gairebé sempre en despatxat. Els civils vigilen si la Policia complexa amb el seu deure. I què no diem del troc. Els agents de la « Fiscalia de Tasos » estan raziament el país d'una manera sistemàtica. En una petita ciutat de les comarques lleidatanes, setmanes en terra, es presentaren els « inspectors » i la seva primera visita fou als tres establiments bancaris de la ciutat. Prengueren notes dels comptes corrents i d'acord amb l'import dels mateixos establiren automàticament un requizell de multes. Je s'abueu sense manament judicial no pot exigir-se de cap Banc comunicació del compte d'un particular. S'armà un escàndol formidable. La conseqüència ha estat una retirada general dels comptes corrents de les banques. Els gerents dels establiments han prestat fermament a Madrid, però Déu nos en guard d'ja ja estí fet!

« LLADRONIC, FAM I MISERIA

La unitat — afegíem somrient el nostre amic — només es fa per aprofitar-se i robar. T'othom tira del troc. Els agents de la « Fiscalia de Tasos » estan raziament el país d'una manera sistemàtica. En una petita ciutat de les comarques lleidatanes, setmanes en terra, es presentaren els « inspectors » i la seva primera visita fou als tres establiments bancaris de la ciutat. Prengueren notes dels comptes corrents i d'acord amb l'import dels mateixos establiren automàticament un requizell de multes. Je s'abueu sense manament judicial no pot exigir-se de cap Banc comunicació del compte d'un particular. S'armà un escàndol formidable. La conseqüència ha estat una retirada general dels comptes corrents de les banques. Els gerents dels establiments han prestat fermament a Madrid, però Déu nos en guard d'ja ja estí fet!

« PAU (I) A LA FRONTERA

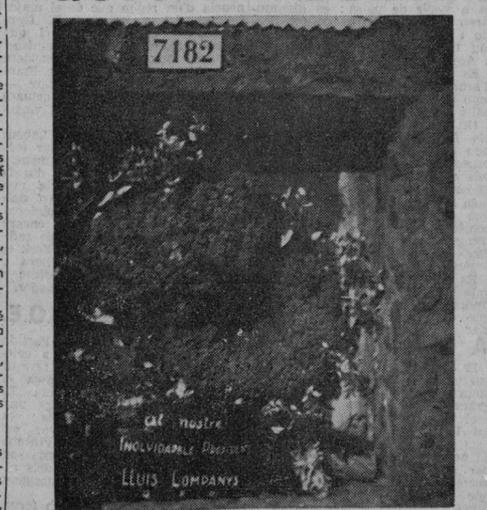
Tot això — ens han dit els amics vinguts d'arreu — ho saben els ambaixadors de les potències democràtiques. Així i moltes altres coses. Evidentment Franco fa esforços desesperats per a la pau del món. Sabem que juga la gran farsa. Ara ha invitat els agregats militars de les ambaixades anglesa, nord-americana, brasiliana i xilena a que examinessin el sector fronterer. El dia 17 d'aquesta comissió vaig assistir a la Seu d'Urgell. Puigcerdà. A la Seu ja feia tres dies que era esperada i que es treballava activament per a comulfic les fortificacions tallant branques i apilant-les per a tapar les casamates. El dia abans, o sigui el 16, es portaren la majoria de les tropes a les muntanyes i als boscos propers. A la Seu es van tancar les escoles dels « Hermanos » i s'ompliren les aules de soldats als quals no es deixava ni sortir a treure el cap per les finestres. A la caserna solament hi restaren un parell de companys. A Puigcerdà i tot al llarg de la frontera va passar el mateix. Detall pintoresc: en el passatge de la Seu adhub cobrint l'escut de Falange amb la bandera « rojigualda ». Res, si volgués escoltar-se'ls foren uns angelets! »

« RES NO ENS FERA DESISTIR »

« Però ningú ignora — prossegueix el nostre company — la realitat de fam, de persecució i de misèria que s'ha ensenyorit de casa nostra. Tot el que es faç per a perllonar-la, tot el que deixi de fer-se per acabar-la d'una vegada, agreujara considerablement el nostre problema. La persecució que s'ha desencadenat ara contra nosaltres poleia fins a quin grau el salvatisme s'ha aplegut al nostre país. Així el preliud d'altres actes de salvatgeria com tants se n'han comès des de fa set anys. No diguem que no sigui una vergonya veure's perpetrats més d'un any després de l'ensulciada del totalitarisme enfront les forces de la democràcia mundial. »

« Res no ens farà desistir de seguir el camí emprat — acaba dient — l'Esquerra a Catalunya té una consciència perfecta de les seves responsabilitats i amb persecució o sense, prosseguirem el nostre camí. Rera nostre tenim l'exemple d'aquells grans lluitadors que foren Francesc Macia i Lluís Companys i de la tanta heroi que han donat llur vida pels nostres ideals i que encara es podrien en les ergastules espanyoles. »

AQUESTA TOMBA...

En el moment en què els homes de l'Esquerra a Catalunya són perseguits implacablement, res no és més evocar el martiri de la nostra terra que aquesta tomba. Aci reposa Lluís Companys, President de Catalunya. Cap inscripció ho esmenta, però els patriotes catalans saben allò on reposa el President imatrat la vigilància de la policia franquista, mai no hi manca un record, colpidor per la seva emocionant fidelitat.

« Que la vida i la mort del President Companys ens marquin l'exemple a seguir en les hores greus que s'apropen! »

En aquesta nova persecució per Josep TARRADELLAS

Una altra vegada, l'Esquerra Republicana és víctima del règim que, des de fa set anys, té sòmetes Catalunya. Una altra vegada, també, els nostres companys han demostrat amb llur patriotisme i fe increbentable en els nostres ideals, de cap persecució — per violència que sigui — no ens farà canviar la línia d'actuació ni de conducta que tots plegats hem traçat, i que ens ha de portar al triomf.

Des de fa un quant temps, havien ja previst que a mesura que la nostra força s'aniria consolidant i esdevindria més persistent — com any que estem — Catalunya, tota la vida del nostre país, lliure i arribaria un moment en què el falangisme i aquells que vergonyosament el serveixen, recomençarien les seves campanyes per intentar daturar la nostra acció. A la premsa, atacant tot allò que els catalans més estimem i, de retruc emprentables contra el nostre Partit i els seus dirigents, prelucl del que més tard havia de succeir. És a dir, les detencions de companys estimats no solament a Barcelona, sino a moltes encontres de Catalunya.

Feina inútil i, enssem menyspreable, la de tots aquells que volen ofegar els sentiments i les nobles ambicions del nostre poble. Que es desenganyin d'una vegada. No aconseguiran, ni ara, ni mai, llurs propòsits, ben al contrari. El que fan és aterrar-nos, amb més tenacitat i amb més passió (si és que encara cal) en aquesta lluita que sostenim i que mantindrem damunt de totes les persecucions que se'n pugui fer. L'Esquerra, moviment patriòtic i partit polític allò, lligat estretament a la vida del nostre poble, expressió constant d'èsser ella, com en altres vegades, la capdavantera de la lluita a la qual aporta tot el seu coratge i tots els seus recursos per a crear i consolidar un règim polític i social que estructuri una Catalunya lliure, cada vegada que hom intenta destruir-la surt més forta d'aquest combat per la llibertat.

Les campanyes i persecucions que els agents de Franco realitzen son estèrils. Per endavant, en poden estar convençuts, car no aconseguiran fer-nos desaparèixer, ni tan sols dividir-nos. Aviat farà deu anys que estem lluitant; la nostra fermesa i la nostra lleialtat als ideals i a la missió que tots plegats hem d'acomplir, son, com al primer dia, indestructibles. No reculem davant de res ni de ningú, perquè no solament pensem en el nostre Partit — amb el natural desig de mantenir i augmentar la seva força — sino que, per damunt d'aquesta aspiració volem la nostra Pàtria alliberada. Perquè així sigui farem tots els sacrificis.

En aquesta nova persecució l'Esquerra ha demostrat la seva pujança, la seva influència i el seu prestigi, que no han cristallitzat solament en una ciutat, en un poble o en una classe social. És més gran dels que desitgem realitzar. No ignorem tampoc que aquest gran anhel dolor i els sofriments dels nostres companys que avui estan empresonats i d'aquells que en altres ocasions n'han estat víctimes, no ens porta ni ens portarà a la deflacció, ans encara ens donarà més alè.

En la mateixa dignitat i amb el mateix patriotisme que en les altres vegades, la nostra Pàtria, actual, avui els companys de casa nostra sofreixen les humiliacions i els odis dels nostres adversaris. Per tant, tots tenim el deure de fer que no es impossibiliti la realització del pensament polític que tenim i que mantindrem: saber que volem un règim, el de mantenir-nos fermes i units enfront de tot i sent. Cal que tots els catalans sapiguem que l'Esquerra segueix a seguir amb freda tenacitat, aquell camí que ens ha de menar a la victòria que hem convençuts d'obtenir — perquè els nostres ideals i la nostra conducta ens en fan mereixedors.

El Govern de Catalunya i el terror franquista

La Sots-Secretaria de la Presidència de la Generalitat, ha facilitat la següent nota:

« El Me Honorable Sr. President de la Generalitat ha rebut gran nombre de telegrames i lletres denunciants i els actes de terror que venen perpetrant a casa nostra, per part del règim franquista, i demanant la seva enèrgica intervenció. »

« En resposta a tots aquests documents, la Sots-Secretaria de la Presidència de la Generalitat ens comunica que, fidel l'acord adoptat pel Govern en la seva reunió del més de gener d'aquest any, el President l'ria ha intervingut en tots els fets que li han estat comunicats, valent-se de la via diplomàtica adequada. »

« No cal dir que la Presidència de la Generalitat continuarà fent totes les gestions adients, cada vegada que la vida d'algun patriota català estigui en perill. »

ANGEL OSSORIO, ES MORT!

Donem la nova amb sincera i dolorosa emoció: acaba de morir en exili, a Buenos Aires, aquell gran amic de Catalunya i la llibertat que fou Don Angel Ossorio y Gallardo.

« Amb la mort d'Angel Ossorio, desapareix una de les figures més significatives de l'Espanya contemporània. I, sobretot, un dels pocs elements que, per conservadurisme polític i social, saberen ésser democràtics i liberals convençuts. En un país trosetjat per les lluites socials, trágicament exacerbades per aquells que més interès havien de tenir a evitar-les, ben sovint Angel Ossorio s'eleva profíticament contra la misèria i la incomprensió. »

« Home comprensiu i obert, Angel Ossorio fou un amic de totes les causes justes. No és d'extranyar, doncs, que sentís un gran afecte per a la nostra terra i que servís i defensés Catalunya, sempre que fou llicítament perfectes. Aquest afecte envers la nostra terra culminà quan, després dels fets d'octubre, Ossorio y Gallardo s'encarregava de la defensa del President Companys davant el Tribunal de Garanties. I ja no s'ha desmentit més. Recordem, només, que a l'exili Angel Ossorio ha escrit un llibre admirable sobre Lluís Companys, ple d'afecte i no tan sols per al nostre President ans bé per tota la trajectòria política de la nostra terra. Bo serà de recordar aquella frase tan directa, i alhora tan representativa del seu temperament, pronunciada un dia davant el nostre amic Eugeni Xammar: « Me acusen — digué — de que solo me trato con catalanes catalanistas. Claro! No me gustan ni los imbéciles ni los lame culos. Yo he encontrado nunca un catalan no catalanista que no fuere imbecil o lame culos o las dos cosas a la vez. »

« Enemic de les posicions equívocues, Ossorio no defugí mai les responsabilitats. Fou dels qui sempre prengueren posició. I durant la nostra guerra, ell que no era republicà, defensà amb fervors entusiastes la República contra el feixisme. I a l'exili, Angel Ossorio ha continuat ocupant el seu lloc i oferint tot el seu prestigi a la nostra causa. Recordem, només, que ha mort essent Ministre del Govern Giral. »

« Un gran senyor, un cavaller de l'ideal, un fervoros amic de la nostra terra, acaba de deixar-nos per sempre més. Tots els catalans nacionals s'indignen fervorosament davant la memòria de Don Angel Ossorio y Gallardo. »

Totesseguit de coneguda la nova de la mort del senyor Ossorio y Gallardo el President l'ria ha tramès el següent telegrama a la seva vidua i fills:

« En nom propi i del meu Govern trameto sentit condol davant dolorosa pèrdua eximi patriota, juriscònsult i polític gran amic i vetllador inoblidable de Catalunya. — Josep l'ria, President de la Generalitat. »

UN ACTE DEL PARTIT A MONTPELLIER

"ESTIC ORGULLOS I S'ALTEGERS" per R. NOGUÉS i BISET

La Unió necessària

per Antoni XIRAU

La unió cordial de tots els bons patriotes republicans catalans mai ha estat més convenient que en aquests dies decisives que estem vivint. En aquests moments, més que mai, cal que cada la epiga és digna de les responsabilitats que li pertocan. Cal no oblidar-ho; és principalment de nosaltres de qui depèn l'esdevenidor de la Pàtria. Després de les amargues experiències sofertes, és hora que sapiguem imposar-nos, amb una voluntat reflexiva, al nostre caràcter, sovint massa aspre i poc conciliador. Només així ens serà possible d'enfrontar-nos — amb probabilitats d'èxit — a les contingències perilloses que s'apropen.

No ens plau d'advertir judicis respecte al futur immediat, però ens podriem trobar, abans del que molts s'imaginen, davant d'una situació que ens obligués a prendre posicions polítiques concretes. I aleshores, no hem d'aconseguir encara, la unió total que ens és indispensable, entre tots els patriotes republicans catalans?

Estem segurs que sí, perquè coneixem la bona fe i la noblesa dels uns i dels altres. Algunes vegades s'entossouseixen a sostenir punts de vista diferents, — sovint tan sols en aparença divergents, — que hem de deixar per a discutir i resoldre un cop hagi estat restablerta la República i tothom pugui manifestar lliurement les seves opinions. Aleshores serà arribat el moment de fer-ho — enlairats els cors amb la idea que podem reconstruir Catalunya de dalt a baix, materialment i espiritualment, retornant-li la pau que, per dissort, fa tants anys que li manca.

Son ben dures les defertes que han effigit la nostra Pàtria, en el curs de la seva història tumultuosa, i gairebé tots ells han estat degudes a la discòrdia entre els catalans.

Prou desuïm, doncs, entre nosaltres, que només serveix per afeblir-nos i que si persistim, ens portaria a una crisi mortal per a Catalunya.

El que ens cal és mirar endavant i procurar evitar, en el futur, els errors passats. De quinà manera? Abans que tot donant exemple, — més que mai en aquests moments d'incertesa, — de confiança i d'optimisme. Especialment a la joventut. Fora impròpi de la nostra generació, — que tan intensament ha lluitat pels grans ideals patriòtics i humans — el deixar abandonada la joventut al pessimisme, lleugers i desconfiats, sense que s'hi troben fàcilment sense perills? De cap manera! Som els que, tenint una fe inderrotable en els destins de la Humanitat, procurem que el nostre optimisme sigui tan vigorós com prudent i, sobretot, ple de gran sentit de responsabilitat.

Ara bé. Quin és el camí a seguir, la tàctica política més adequada? D'això és del que hem de parlar sense posar, serenament, concretament, entre tots plegats, un «PROGRAMA MÍNIM DE REALITZACIÓ IMMEDIATA» que pugui servir per a restablir, enrobustir i consolidar definitivament les Institucions Republicanes, retornant amb elles, les llibertats a Catalunya, aquest programa, una reorganització total de les Forces d'Ordre Públic i de la Magistratura, de la Burocràcia entera que tinguis com a normes i el més sincer republicanisme dels seus components, sense cap excepció; la honestat i la competència.

I un cop organitzada així la República, governar amb rectitud i to democràtic, però no amb esperit viciat, com s'ha fet massa vegades, sino amb tota la vigòria que les circumstàncies impositen. Cal ésser humà, profundament humà, però no tornar a caure en les febleses en que caiguérem, més d'una vegada, alguns governants de la República. Solament així podrem salvar-la i establir-ne moltes lligüeres i sofriments al nostre poble. D'altra manera caminarem segurament a una nova desfeta, ja irreparable.

En l'aspecte social, és precís evolucionar generosament, ajudant, sense por a les conseqüències que es derivin de les noves realitzacions aconseguides, sempre que siguin justes i s'avinguin al sistema democràtic. Cal, senzillament, dir a terme el que la República havia promès, i arribar fins a la majoria del poble, amb voluntat sobrana, determini, el dia que pugui manifestar-se sense coaccions.

En ordre a la política general futura, propugnar per un organització veritablement federal de la República, i — en el que les nostres forces puguin contribuir-hi — de tots els pobles civilitzats de la terra, partint de la base que ningú pot ni deu gaudir de llibertat quan és en perjudici dels drets legítims dels demés homes. Les societats humanes, tenen dos cercles d'actuació ben definits: en l'un, es mouen sense afectar la vida dels demés. En l'altre, no es poden moure sense afectar-la. En l'un, deuen ésser autònomes com l'home en el seu desenvolupament i en la seva consciència. En l'altre, tan lligades a les demés, com l'home en la vida té relació amb els seus semblants. Així no podriem haver-hi pobles dominadors i pobles sotmesos. Aplicant a tots, per igual, aquests principis, tan justos, hauriem resolt per sempre la qüestió política de Catalunya i de les demés Nacionalitats del Món. I si hom aconseguís d'anar resolent, amb la mateixa justícia, la qüestió social, podríem confiar de no veure noves guerres ensangonant els camps d'Europa.

En aquesta nova constitució mundial, — a la que aspirem noblement — hom proclamaria que la força no és un mitjà legítim per a la formació dels Estats; que la violència no pot ésser convalidada per la previsió, i que de la infracció del Dret no pot néixer un Dret veritable.

Sense oblidar que l'Estat Federal o Confederal no pot vulnerar els drets legítims dels Pobles que el componen perquè, precisament, «ÉS DE LA VOLUNTAT SOBIRANA D'AQUESTS POBLES QUE EN DERIVA EL SEU PODER».

El que hem de procurar és que Catalunya pugui ocupar en la nova organització política del Món, el lloc que li pertoca, tant per la seva voluntat indestructible d'existir, que l'ha fet superar les més terribles defertes, com per la seva història, bella i gloriosa.

Quin serà aquest lloc? El que sapiguem aconseguir-hi els catalans amb el nostre esforç. El que ens correspongui per la nostra existència col·lectiva.

Els més grans Imperis cauen i s'empecoren deixant, darrera d'ells, quan han estat despoïats, només un record de violència odiosa. L'únic que resta permanent és l'esperit, la cultura dels pobles, petits o grans en extensió, que hagin sapigut enlairar-se, de cara als ideals nobles i humans.

Aquest és el tresor de la nostra Pàtria que hem de procurar salvar, per damunt de tot; preservar-lo de la destrucció total amb que l'amenaça els enemics; acreixer-lo, amb tot l'esforç de l'ànima, per a trometre'l, com la millor de les herències, a les nostres generacions futures.

Per assolir tan alta fita, que no hi manqui l'esforç de cap bon català, i aleshores, gairebé tots els hores angososes que vivim — podem assegurar amb confiança l'esdevenidor de Catalunya.

VIDA DEL PARTIT

Consell Directiu a França

Amb motiu de l'empresonament de diversos companys d'E.R. de C., el Consell Directiu a França ha tramès a l'Organisme germà, a l'interior de Catalunya, el testimoni de la seva solidaritat i la de tots els militants exiliats, i a l'ensens els hi ha fet pal·les la seva admiració per la manera valenta que han reconegut i per la seva acollida corajosa malgrat la inhumana repressió que són objecte per part dels que usurpen el poder i esclavitzaven Catalunya.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

Diuen, 2 de juny tingut l'oo a Tolosa del Llenguadoc una reunió del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, amb assistència dels Srs. Garcia Castellot, Santiago Vila, Miquel Galceran i Joana Prat.

Estudiaren i es resolduren en principi diversos afers de tràmit, els quals seran portats a a propera reunió del Consell del Pla dels organismes del Partit.

afirma ventura GASSO

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

«Estic orgullós d'ésser de l'única organització política que pot evitar les violències entre els extrems».

SOBIRANA i Dret d'Intervenció

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

per R. NOGUÉS i BISET

Joan SAURET

En nom del Comitè Executiu del Partit, el Sr. Joan Sauret pronuncia un eloqüent parlament expressant la satisfacció de tots pel fet que un correl·lionari nostre hagi obtingut la més preuada recompença en el carmen de la llengua catalana.

En breus i sentides paraules, que foren molt aplaudides, el Sr. Ramon Nogués, s'associa a l'homenatge en nom de les Comarques aragoneses, terra natal de l'illustre poeta, i demana a l'auditori uns aplaudiments, que foren donats de bon cor, dedicats a Julià Gual, altre guanyador en la contesa literària, que es trobava a la sala.

Acte seguit, Ventura Gassol, amb una extraordinària facilitat de paraula i amb un to familiar que captava l'atenció de tots, feu un interessantíssim «tour d'horizon», passant en revista els principals temes de l'actualitat política. Heus aquí alguns dels més importants passatges del seu discurs:

Ramon NOGUÉS

En breus i sentides paraules, que foren molt aplaudides, el Sr. Ramon Nogués, s'associa a l'homenatge en nom de les Comarques aragoneses, terra natal de l'illustre poeta, i demana a l'auditori uns aplaudiments, que foren donats de bon cor, dedicats a Julià Gual, altre guanyador en la contesa literària, que es trobava a la sala.

Acte seguit, Ventura Gassol, amb una extraordinària facilitat de paraula i amb un to familiar que captava l'atenció de tots, feu un interessantíssim «tour d'horizon», passant en revista els principals temes de l'actualitat política. Heus aquí alguns dels més importants passatges del seu discurs:

Ventura GASSOL

Acte seguit, Ventura Gassol, amb una extraordinària facilitat de paraula i amb un to familiar que captava l'atenció de tots, feu un interessantíssim «tour d'horizon», passant en revista els principals temes de l'actualitat política. Heus aquí alguns dels més importants passatges del seu discurs:

L'Actualitat Política

UNA NOVA CONDEMNACIÓ MORAL DE FRANCO. — ELS AGREGATS MILITARS ESTRANGERS INSPECCIONEN UNA FRONTERA «PREPARADA». — EL SUB-COMITÈ DE NOVA-YORK ESTÀ INONDAT DE PROVES CONTRA EL RÈGIM FRANQUISTA. — SEGONS LA B.B.C. ANGLATERRA SUBSTITUIRÀ LA PACIÈNCIA PER UNA ACCIÓ ENÈRGICA. — EN EL CONGRÉS DE TOLOSA EL P.S.O.E. REITERA LA SEVA CONFIANÇA AL GOVERN DEL Sr GIRAL. — FRANCO CONVERTIRÀ ELS ELECTORS ESPANYOLS EN ADVOCATS.

Voluntarios «dossier» la intervenció bèl·lica de la «Division Azul» i les revelacions comprometedores dels agregats militars alemanys a Madrid i Tànger. Aquests han declarat les seves intencions de continuar durant la passada guerra i, sobretot, els serveis d'informació que es feia sobre el moviment de vaixells anglesos i americans abans de l'atac a Espanya, des de l'Àfrica del Nord. També han donat detalls sobre el proveïment de submarins alemanys de les costes espanyoles.

El govern no presenta cap càrrec, però el govern declara inadmissible la continuació a Europa d'un règim francanista feixista. I es declara partidari de la instauració d'un règim democràtic a Espanya. Anglaterra encara no s'ha pronunciada.

El dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Quan un corresponent d'un diari anglès a París anuncia que en el dia 31 tindrà lloc la sessió del Consell de Seguretat per a discutir l'emissora anglosaxona. Es aventurava avançar cap a propòsits, però sembla evident que tothom està decidit a carregar l'artilleria per a, quan convingui als anglesos, dirigir el foc contra el règim de Franco.

Trampes a la frontera

La premsa ha publicat la notícia que invitant per Franco, els agregats d'algunes nacions representades a Madrid i al Consell de Seguretat han fet un viatge d'inspecció a la frontera hispano-francesa.

«La Humanitat» està en condicions d'explicar la comèdia que la tal visita ha donat lloc. Veus aquí el que ens escriu el nostre corres-

" LLUNY DE LA PATRIA MATERIAL QUE ES LA TERRA, VIVIM INSTAL·LATS A LA PATRIA ESPIRITUAL, QUE ES LA LLENGUA " .

(A. Rovira i Virgili)

Ve de la quarta plana
Al tornar a casa nostra l'amistat de Catalunya i d'Occitània s'haurà afermat amb aquests anys de prova, i els Pirineus

seran, com volia Mistral, no pas una barrera, sino el tronc de la nostra amistat.
L'abrandat discurs de Ventura Gassol fou acollit amb entusias-

tics aplaudiments i l'acte es donà per acabat al so dels « Segadors » i de « La Marsellesa ».

vella Septimania, part de la Narbonesa primera dels romans. I d'aquesta regió del Llenguadoc marítim, cap ciutat no podiem triar millor que Montpeller, la ciutat occitana més lligada a Catalunya, la que va formar part del regne català, la que va veure néixer Jaume I el Conqueridor, el monarca més famós del casol de Barcelona, la que es feia més i més estimada pel nostre gran cronista Ramon Muntaner a Catalunya, perquè l'estimava i l'honorava, la ciutat on hi ha la Universitat per on va passar Ramon Llull i Amau de Vilanova i de la Universitat de Lleida, l'any 1300, la preferida dels estudiants catalans.

Després de l'extinció de la dinastia catalana de Provença, el segle XIV i al segle XV, els catalans assajaren encara de reconstruir l'antiga unitat. I així durant la guerra contra Joan II, el Seny Rò, proclamaren rei a Rainer d'Anjou, comte de Provença, el « bon rei Rainer ». En els temps més foscos de la decadència nacional de Catalunya, les relacions catalano-occitanes continuaren també tant en l'aspecte polític com en el cultural.

Quan, per efecte del gran vent de llibertat portat a Europa per la Revolució francesa, van produir-se en la primera meitat del passat segle les renaixences nacionals, la renaixença catalana i l'occitana, que no estaven directament relacionades al principi, es van relacionar aviat fraternalment, estretament, i la gran força profunda i antiga es expressada sobretot en les festes de Font-Segunya i en les del 1868 a Barcelona, amb intervenció preponderant de Victor Balaguer i de Frederic Mistral. D'allí ve, com sabem, la Copa Santa, la copa ofertada pels poetes catalans als poetes occitans, la copa exalçada per Mistral en l'himne que els felibres canten cada any en les festes de la Santa Estela:

El Veredicte

Un cop el Sr. Ventura Gassol hagué donat lectura a la poesia, el Sr. Guiter anuncià el premi, el de la Reina, plena de gràcia i majestat, contribuïu no poc a la magnífica impressió que de la festa s'emportaren els assistents.

PREMIS DE POESIA

Flor Natural : Ventura Gassol.
Englantina d'Or : Josep Carner.
Viola d'Or i d'Argent : Carles Grandó.
Accésits a la Flor Natural : Julià Gual i Fermi Palau Caselles.
Accésits a l'Englantina : Ambrosi Carrion i J. Carner Ribalta.
Accésits a la Viola : Simona Gay i J. Prous i Vila.
Premi de l'Editorial Ragasol : Julià Gual.

PREMIS DE PROSA

Copa Artística : Ramon Xuriguera.
Premi Concepció Rabell : Rafael Tasis.
Premi Joan Lluis : Joaquim de Camps i Arboix i Josep Quero Molares.
Premi de l'Agrupació Patriòtica Catalana de Santiago de Xile : Josep M. Corredor.
Premi dels Catalans de la República Dominicana : Ferran Canyameres.
Premi F. Maspons i Camarasa : Domènec Colomer.
Premi Marcel·lí Domingo : Hilda Agostini.
Premi del Casal Català de Bordeus : Joan Alavedra.
Premi de l'Editorial Albor : Feliu Elies.
Premi de la Mantinença Llenguadociana del Felibrige : Pere Roquette.

La recepció a la "Mairie"

Els assistents es traslladaren tot seguit a la Plaça de la « Mairie » on va tenir lloc una ballada de sardanes i, simultàniament, en el gran saló del Consell Municipal, la recepció que l'alcaldia i la Municipalitat de Montpeller oferiren als Mantenedors dels Jocs Florals i a la Comissió Organitzadora. L'alcaldia, Professor Paul Boulet, ex-diputat, Conseller general, va pronunciar uns mots molt sentits adreçant la seva salutació a les personalitats catalanes allí congregades, i expressant la joia amb què la ciutat de Montpeller rebia l'honor d'acollir els nostres Jocs Florals. Espero i desitjo de tot cor, però, — va acabar dient — que l'any que ve poguem enfiar cele-

brar-los en la vostra Barcelona alliberada.
M. Peire Azema, majoral del Felibrige, Mantenedor i President de la Comissió Organitzadora dels Jocs Florals va remarcar-los i va remercier la municipalitat. Amb paraules eloqüents va recordar la fraternitat secular de Catalunya i Occitània i la persecució inoïda de què és objecte la nostra llengua que li ha fet buscar refugi, per a una de les seves manifestacions més tradicionals, en el país germà i més especialment en la vila de Montpeller, la més lligada historicament a Catalunya. Finalment el Mantenedor Mestre Pompeu Fabra, Conseller del Govern de la Generalitat, va

prendre la paraula en virtut de la representació que portava en aquestes festes del Molt Honorable President Sr. Josep Irla. Mestre Fabra, adreçant-se més especialment als catalans allí presents, va exhortar-los a no oblidar mai en aquests moments de joia el sofriment dels nostres germans oprimits per la tirania de Franco, dels milers d'empresonats, de tots aquells diàriament vexats i escarnits en llurs sentiments més íntima. I, representant les paraules de l'alcaldia de Montpeller, va expressar la seva esperança que l'any que ve poguéssim manifestar-li el nostre agraïment a Barcelona, fent-lo assistir a la festa en qualitat d'invitat nostre.

Després de l'extinció de la dinastia catalana de Provença, el segle XIV i al segle XV, els catalans assajaren encara de reconstruir l'antiga unitat. I així durant la guerra contra Joan II, el Seny Rò, proclamaren rei a Rainer d'Anjou, comte de Provença, el « bon rei Rainer ». En els temps més foscos de la decadència nacional de Catalunya, les relacions catalano-occitanes continuaren també tant en l'aspecte polític com en el cultural.

Quan, per efecte del gran vent de llibertat portat a Europa per la Revolució francesa, van produir-se en la primera meitat del passat segle les renaixences nacionals, la renaixença catalana i l'occitana, que no estaven directament relacionades al principi, es van relacionar aviat fraternalment, estretament, i la gran força profunda i antiga es expressada sobretot en les festes de Font-Segunya i en les del 1868 a Barcelona, amb intervenció preponderant de Victor Balaguer i de Frederic Mistral. D'allí ve, com sabem, la Copa Santa, la copa ofertada pels poetes catalans als poetes occitans, la copa exalçada per Mistral en l'himne que els felibres canten cada any en les festes de la Santa Estela:

La Festa

El gran Teatre Municipal oferia un magnífic aspecte. Més de mil cinc cents persones hi havien pres plaça omplint-lo en la seva totalitat. Tots els catalans de Montpeller, tots els molt nombrosos vinguts de fora hi eren presents i amb ells diversos centenars de francesos atrets pel renom de la festa i pel seu amor a les coses catalanes. Obligats a abreviar la llista de les personalitats i representacions i excusant-nos de les omissions involuntàries que puguin haver-hi, senyalem només l'ex-Conseller Primer de la Generalitat, Sr. Josep Tarradellas, Secretari General d'E. R. de C., el Vice-President de les Corts Sr. Ramon Nogué i Bizet, que portava a més la representació del Mantenedor, Sr. Lluís Nicolau d'Oliver, impossibilitat d'assistir a la festa, l'ex-Conseller de la Generalitat Sr. Martí Barrera, els diputats al Parlament de Catalunya Sr. Humbert, Torres, del Consell Assessor, i Joan Sauret, del Consell Executiu del nostre Partit, l'ex-alcaldia de Barcelona, Sr. Hilari Salvadó, els Diputats Srs. Fontbernat, Batestini, Magre i Sellés, els Srs. Rodriguez Papestei, Morant i Delmás, del Directori d'E. R. de C., una representació del Consell Directiu del nostre Partit a l'interior de Catalunya, els Srs. Santiago Vila i Garcia Castellet, del Consell Directiu a França, el Sr. Ferran Cuito, ex-Director General de Comerç, el Dr. Bellido, Professor a la Universitat de Barcelona, el Diputat a Corts, Sr. Pla i Armengol, el Sr. Josep Sans, Secretari General de les Jerec a França, els escriptors Srs. Melcior Font, Llevadot i Guilanaya, l'ex-Consul de la República Espanyola, i el Sr. Foguet, President del Comitè Departamental del nostre Partit. Assistien també representacions dels Partits d'Acció Catalana, Estat Català, Moviment Socialista, Partit Socialista Unificat i Front Nacional de Catalunya, així com de la Unió de Rabassaires, de la C.N.T., de la U.G.T. catalanes, Federació Nacional d'Estudians de Catalunya, de la Unió de Dones, de « Cultura Catalana » de París i dels periodics catalans « Opinions » i « Lluita », de la revista « Quaderns » i del nostre portaveu « La Humanitat ». Els Casal Catalans de tot França hi estaven abundantment representats; remarcuem el President i el Secretari General del « Casal de Catalunya » de Perpinyà, el Srs. Alavedra i Garcia Castellet; del « Casal Català » d'Agde, Sr. Fraile, el Secretari del Casal de Burdeos Sr. Vilanova, el Sr. Marian Font, del Casal de Tolosa, els representants del Casal de Narbona i la totalitat de la Junta Directiva del de Montpeller. Assenyalem encara els representants de la terra germana. Srs. Huguet i Esparza, del Partit Valencià d'Esquerra i del Bloc Nacionalista Valencià, i els dels Partits espanyols i sindicals, « Partido Socialista », « Partido

Comunista », C.N.T. i U.G.T.
A una banda de l'escenari es trobaven els mantenedors dels Jocs, Srs. Antoni Rovira i Virgili, President del Consistori, President del Parlament de Catalunya i Conseller del Govern de la Generalitat; Pompeu Fabra, Conseller del Govern de la Generalitat; Amadeu Hurtado, eminent jurista i il·lustre home polític; Joan Amade, professor a la Facultat de Lletres de Montpeller; Peire Azema, Majoral del Felibrige, i Enric Guiter, Professor a la Facultat de Lletres i Secretari del Consistori.
A l'altra banda es trobaven

les autoritats i la Comissió Organitzadora. En primer rengle l'alcaldia de Montpeller, M. Paul Boulet, el rector de la Universitat M. Jean Sarailh, el Degà de la Facultat de Farmàcia M. Canals, català del Rosselló aquest darrer. Venien després els membres de la Comissió: el diputat al Parlament de Catalunya i membre del Directori d'E. R. de C. Sr. Miquel Guinart, vice-president de la mateixa, els Srs Joan Aquarone, professor a la Facultat de Lletres, Mme Jeanne Ives-Blanc, Jaume Casanovas, François J. Napoleon, Antoni Nogué i Heribert Barrera.

Després de l'extinció de la dinastia catalana de Provença, el segle XIV i al segle XV, els catalans assajaren encara de reconstruir l'antiga unitat. I així durant la guerra contra Joan II, el Seny Rò, proclamaren rei a Rainer d'Anjou, comte de Provença, el « bon rei Rainer ». En els temps més foscos de la decadència nacional de Catalunya, les relacions catalano-occitanes continuaren també tant en l'aspecte polític com en el cultural.

Quan, per efecte del gran vent de llibertat portat a Europa per la Revolució francesa, van produir-se en la primera meitat del passat segle les renaixences nacionals, la renaixença catalana i l'occitana, que no estaven directament relacionades al principi, es van relacionar aviat fraternalment, estretament, i la gran força profunda i antiga es expressada sobretot en les festes de Font-Segunya i en les del 1868 a Barcelona, amb intervenció preponderant de Victor Balaguer i de Frederic Mistral. D'allí ve, com sabem, la Copa Santa, la copa ofertada pels poetes catalans als poetes occitans, la copa exalçada per Mistral en l'himne que els felibres canten cada any en les festes de la Santa Estela:

Parla l'Alcalde...

La festa va començar al so de la « Marsellesa » i de l'himne occità « El cant de la copa ».

Seguidament s'alçà l'alcaldia i després d'unes curtes paraules

en francès, felicitant-se que s'hagués triat Montpeller per a una tan gran manifestació d'amistat catalano-occitana, va pronunciar en català els mots rituals « S'obre la festa ».

A. ROVIRA I VIRGILI

DISCURS PRESIDENCIAL DE ROVIRA I VIRGILI

S'alça aleshores el Sr. Antoni Rovira i Virgili. Abans de començar el seu discurs, les seves primeres paraules foren per a anunciar a l'assistència que el mantenedor Mestre Pompeu Fabra portava també la representació del molt honorable president de la Generalitat Sr. Josep Irla. Tota la sala saludà amb

una gran ovació la simbòlica presència del més alt magistrat de Catalunya.
A continuació el Sr. Rovira i Virgili pronuncià el seu discurs. Per bé que la manca d'espai ens priva de donar-lo íntegrament, en publicuem a continuació els més importants fragments:

Festa de la poesia i festa de l'esperit — per a nosaltres tot és — la festa d'avui és més que un record, més que un homenatge i més que una anyoransa. Aquesta festa vol dir que els catalans no renunciem ni podem renunciar a tenir una literatura i una cultura altes i propies entre les literatures i les cultures del món, i vol dir també que no renunciem ni podem renunciar a ésser un poble lliure entre els pobles lliures. Catalunya, caiguda i tot, trepitjada i tot, martiritzada i tot, viu i treballa i espera dins la seva presa feta amb espases i amb urpes, i pensa en la gloria del seu esdevenidor que, com la gloria del seu passat, ha de fonamentar-se en el treball, en l'art, en el pensament i sobretot en el nostre sentiment insubornable i constant de la llibertat humana. Som fills d'aquells catalans del segle XVI, sense anar contra l'esperit, crim màxim per tant. La nostra paraula milenària, que és la paraula d'un poble procer; la paraula que ha servit de mitjà d'expressió a gloriosos escriptors i poemes, pensadors i artistes, reis i papas, savis i sants; aquesta paraula filla de la llatina i que després de la italiana, és la que més s'assembla a la seva noble mare, és avui en el món que es viu inspirat per l'esperit lliberal, l'única i l'única — paraula popular i de cultura — que s'ha maltractada. No sap el món que grans munts de llibres catalans, fins llibres de filologia i d'història, han estat destruïts per la nova Inquisició espanyola? No sap el món que ha estat prohibida la publicació de les traduccions catalanes dels autors grecs i llatins, i la de les traduccions catalanes de la Bíblia? No sap el món que a Catalunya no es podien celebrar actes públics en llengua catalana, ni representar obres escèniques en català, ni editar llibres, revistes, periòdics i diaris en la llengua que parla el poble?

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

Heu-nos ací reunits a la ciutat de Montpeller — alta ciutat de l'alt rei en Jaume — per a celebrar, catalans com sempre, la gran festa anyal de les seves lletres. Lluny de la Patria material que la terra, vivim instal·lats a la Patria espiritual, que és la llengua. Per a honorar la llengua catalana — vida, dolor i esperança nostra — ens trobem ara en aquesta sala esplèndida, acollits a l'hospitalitat generosa de la Franca lliure i del Llenguadoc germà.

Representem en aquests moments una imatge reduïda del nostre poble, amb la pluralitat dels seus estaments i la diversitat de les seves lletres. D'aquesta rica varietat social i territorial surt de la gran unitat profunda de la nació, unitat simbolitzada pel nom gloriós i per nosaltres avui més estimat que mai, pel dolcíssim nom de Catalunya.

Oh, n'estem segurs! Catalunya és avui ací present, amb nosaltres. Catalunya no és en els palaus i catòlics oficials del nostre territori geogràfic, assolats fa més de set anys per una gent intrusa; Catalunya no és en les carrosses, ni en les disfresses, ni en les comparses del llenguatge comercial i de la moda. Tots els catalans autèntics, tots els catalans nacionals que en veuen quedar domunt de la terra captiva, son ací en esperit, i a nosaltres ens sembla que ara mateix la seva salutació posso, com una aura, per damunt dels nostres caps.

Cal que els catalans denunciem un dia i un altre dia, davant dels propis i dels estranys, davant dels enemics i dels indiferents, un fet que succeeix a Catalunya i que és també un crim de guerra, un crim contra l'esperit, crim màxim per tant. La nostra paraula milenària, que és la paraula d'un poble procer; la paraula que ha servit de mitjà d'expressió a gloriosos escriptors i poemes, pensadors i artistes, reis i papas, savis i sants; aquesta paraula filla de la llatina i que després de la italiana, és la que més s'assembla a la seva noble mare, és avui en el món que es viu inspirat per l'esperit lliberal, l'única i l'única — paraula popular i de cultura — que s'ha maltractada. No sap el món que grans munts de llibres catalans, fins llibres de filologia i d'història, han estat destruïts per la nova Inquisició espanyola? No sap el món que ha estat prohibida la publicació de les traduccions catalanes dels autors grecs i llatins, i la de les traduccions catalanes de la Bíblia? No sap el món que a Catalunya no es podien celebrar actes públics en llengua catalana, ni representar obres escèniques en català, ni editar llibres, revistes, periòdics i diaris en la llengua que parla el poble?

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

Oh, n'estem segurs! Catalunya és avui ací present, amb nosaltres. Catalunya no és en els palaus i catòlics oficials del nostre territori geogràfic, assolats fa més de set anys per una gent intrusa; Catalunya no és en les carrosses, ni en les disfresses, ni en les comparses del llenguatge comercial i de la moda. Tots els catalans autèntics, tots els catalans nacionals que en veuen quedar domunt de la terra captiva, son ací en esperit, i a nosaltres ens sembla que ara mateix la seva salutació posso, com una aura, per damunt dels nostres caps.

Cal que els catalans denunciem un dia i un altre dia, davant dels propis i dels estranys, davant dels enemics i dels indiferents, un fet que succeeix a Catalunya i que és també un crim de guerra, un crim contra l'esperit, crim màxim per tant. La nostra paraula milenària, que és la paraula d'un poble procer; la paraula que ha servit de mitjà d'expressió a gloriosos escriptors i poemes, pensadors i artistes, reis i papas, savis i sants; aquesta paraula filla de la llatina i que després de la italiana, és la que més s'assembla a la seva noble mare, és avui en el món que es viu inspirat per l'esperit lliberal, l'única i l'única — paraula popular i de cultura — que s'ha maltractada. No sap el món que grans munts de llibres catalans, fins llibres de filologia i d'història, han estat destruïts per la nova Inquisició espanyola? No sap el món que ha estat prohibida la publicació de les traduccions catalanes dels autors grecs i llatins, i la de les traduccions catalanes de la Bíblia? No sap el món que a Catalunya no es podien celebrar actes públics en llengua catalana, ni representar obres escèniques en català, ni editar llibres, revistes, periòdics i diaris en la llengua que parla el poble?

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

Sota el domini franquista

Ve de la primera plana
zada, en la darrera guerra, de les línies Maginot i Sigrida, de poca cosa han de servir les esmentades fortificacions; però, homes d'ordre... pràcticament utilitzats com son, han decidit dipositar el ciment... a treballar per la seva salut. I així es dona el cas que de ciment, produït i intervingut i difícil d'obtenir a preu de guerra, fent un ús que fem remarcar als nostres lectors el que, de sobres, ja sabem: que avui qui disposa d'una partida de « coses » — sobretot de coses intervingudes — és qui està en millors condicions per a poder fer bons negocis. L'estraperlo és ja i es pot fer amb ciència i amb pa-

ciència. Depèn, tot, però, de la situació de privilegi en què estigui posat l'element propulsor de l'operació comercial (?) que s'intenta portar a bona fi.
Atzi, doncs, el que es fa, en el cas concret que relatem, és facilitar un « vale ». Aquest « vale » serveix per a ordenar que, des de la fabrica, es dipositi la sortida d'una expedició de ciment destinada a « fortificacions ». I aquesta expedició, canviant la ruta del vaipo a del tram que la transporta, serveix, només, per a fortificar l'economia privada de l'element que gaudirà de gran influència política-militar-falangista i, valent-se de la mateixa, té atribucions, autoritat i poder per a disposar un canvi d'« emplaçament » de les fortificacions que haurien de salvar l'acrosantada dignitat de la sacrosanta Patria espanyola...
Aquell famós « Marruecos, sangria i rodo » de Marcellí Domingo, ha estat inclinat, en el moment de l'any, poca cosa. Ara, els temps han canviat; l'espigat, per tant, s'ha d'ampliar. Hem de dir, doncs: « Espanya, insèpica, incapaçitat, lladrocini, llot i sang. Molta sang, massa sang i... »
F. S.

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

La nostra felicitació

« LA HUMANITAT », al publicar aquest extens reportatge dels Jocs Florals del 1946, adreça la seva felicitació a tots els catalans i francesos que han contribuït a l'organització de la festa; als que l'han fet possible amb la seva generositat, i entre ells d'una manera especial als Catalans d'Amèrica; als Set Mantenedors que l'han honorat amb el seu prestigi i competència, a la Reina de la Festa i a la seva Cort d'Amor que li han donat esplendor amb la seva gràcia i bellesa, i, finalment, més que a ningú, a tots els autors premiats, a començar per l'insigne poeta, guanyador de la màxima distinció, la Flor Natural, el nostre estimat amic Ventura Gassol, i pel Príncep dels poetes catalans, el Conseller de la Generalitat Sr. Josep Carner, guanyador de l'Englantina.

« LA HUMANITAT » es complau també en constatar el gran nombre de poetes i escriptors premiats que pertanyen a la gran família d'E. R. de C. Per aquests companys afegeix a la seva cordial felicitació de tot el Partit.

El negoci, és clar. Més clar que un dia de sol en ple estiu. El ciment Portland, oficialment, es paga al preu de 850 pessetes el sac de 50 quilos. Adquirir a preu d'estraperlo, aquest mateix sac es compra a 50-55 pessetes, més 5 pessetes que, segons costum, es carreguen com a import de l'embaratge. No cal que fem remarcar als nostres lectors el que, de sobres, ja sabem: que avui qui disposa d'una partida de « coses » — sobretot de coses intervingudes — és qui està en millors condicions per a poder fer bons negocis. L'estraperlo és ja i es pot fer amb ciència i amb pa-

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

EL DISCURS DE GRACIES DEL MANTENEDOR Sr. AMADEU HURTADO

Com pel Discurs Presidencialmentem que l'espai ens manqui per a donar íntegrament

als nostres lectors el Discurs de Gràcies. A través dels fragments essencials que hem procurat re-

collir-ne, esperem, però, que es donaran compte del valor d'aquesta magnífica peça oratoria.

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

— va acabar-se demant d'aquestes terres germanes, on molts omeistes han trobat acolliment, afecte i ajut. Quan França s'ha vist lliure dels ocupants i ha tornat a ésser una terra de llibertat, els exiliats hem pogut recobrar els nostres drets d'homes. Per això, quan el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Josep Irla, va adreçar, fa un any i mig, el seu missatge als catalans, va determinar una forma que és un tribut a la llibertat francesa: « Terra lliure de França, octubre del 1944 ». I avui podem celebrar lliurement a Montpeller, capital moral de la Catalunya exiliada, de la Diàspora, la festa dels Jocs Florals que no es pot celebrar a Catalunya. Quin goig si l'any vinent, tots plegats la celebrem ja a Barcelona!

Els JOCS FLORALS de la Llengua Catalana han tingut lloc amb gran esclat a MONTPELLIER

VENTURA GASSOL "AMETLLER FLORIT"

(Flor Natural en els Jocs Florals de la Llengua Catalana del 1946).

I

Amor, l'has d'haver vist! Té una alegria, que del cap del carrer ja es veu com llú! Ell et va veure, un dia, i ara en somriu i té la carn com tu.

II

S'hauran obert de nit i d'una a una que a no moure ni el més fi oratjoll, ni deixar-se esvaïr pel bat del sol la pal·lidesa de tants clars de lluna.

III

Com d'una copa transparent de flors que un vi rosat tenyia, púdica, l'alba n'emergi amb el cos esborronat de veure-hi néixer el dia.

IV

Quin ai al cor! Tan soles i tan blanques i així suspeses d'aquest ample espai! Com vols que puguin caure de les branques si hi estan preses pel seu propi esclai?

V

Quin cel més ras i quina mar més llisa! Florit tan d'hora, deus sentir-te sol! A cada flor que tremola, indecisa, es fa un silenci i tens por que alci el vol.

VI

I quin esclat de xiscles i veus blanques d'infants que ahir et dansaven a l'entorn! Fins et tremolen les mateixes branques de sentir-se eco de tan bell retorn.

VII

Cresqués i flori el primer, dut per l'anhel de decantar-se arran de la finestra. T'hi degué veure ser-se vel, que amb tal rubor en pregona la festa!

VIII

Tan a la vora del carrer ha florit per a sentir en la seva ombra més prima la punta rosa del teu peu petit que l'ha fet estremir fins a la cima.

IX

« Campanetes de neu » que anit ploviu, voleiadisses de la seva veu, com dringueu ara en l'invisible seu d'aquestes ombres altes que florieu!

X

Tot tu respireu mel! Al teu perfum, que clar va esdevenint i perceptible aquest eixam d'abelles, invisible, que brunza al fons de cada raig de llum!

XI

Amor, l'hi deus guaitar amb tots els sentits, que els mirallets de la rama més alta hagin pres tons erubescents de gala i una blancor tremolosa de diis.

XII

Florit davant la porta com el tens, ara si que vindrà a punta de dia, sentint-ne ungit per ell i amb ornaments, de randes d'ombra i d'albors d'alegria!

XIII

I, si la mort ve a treure-me'n ans d'hora, per al meu cos només anhele un cel: ésser enterrat ben a la teva vora. Que sigui ell qui em posi el darrer vel!

La Reina de la Festa i la seva Cort a la Presidència. A la dreta els Mantenedors. Al centre, el poeta Sr. Julià Gual, llegint la poesia que li ha valgut el primer Accésit a la Flor Natural.

Els Jocs Florals de la llengua catalana han constituït una gran festa, una de les de més relleu celebrades a l'exili. Manifestació esclatant de la vitalitat de la nostra llengua, les veus que s'han alçat a Montpeller proclamant la seva fe en la Catalunya immortal hauran traspassat els Pirineus desvetllant ressons d'esperança en el cor dels que sofreixen l'opressió, demostrant també als opressors que tots llurs esforços seran endebades i que la llengua i l'ànima d'un poble no les destrueix la voluntat de cop tirà. De tots els recons de França nombrosos catalans havien fet cap a Montpeller. Durant unes hores la ciutat llenguadociana va semblar una vila de casa nostra. Els acords de la sardana hi prengueren carta de ciutadania, el gran teatre ressonà als accents de la nostra parla i fins i tot l'alcalde es va posar a parlar català!

EL COMENÇAMENT DE LES FESTES

Conferència del Professor Amade

Les festes començaren ja el dia abans. A les 6 de la tarda del dissabte, la Còbra « Nova Catalunya », que els catalans de Montpeller, amb la col·laboració dels estudiants rosselonesos i de la Comissió Organitzadora dels Jocs Florals, havien fet venir de Perpinyà, va donar una audició de sardanes a la Plaça de la Comèdia, l'indret més concorregut de la ciutat. El ritme, en aquell lloc insolit, de la nostra música, va atreure un gran nombre de curiosos que no es cansaven de contemplar les rodones de dansaires.

La comitiva es traslladà aleshores a l'entrada del Peyrou on es troba la làpida recordant que Mistral hi digué el seu Hime a la raça llatina. M. Gontard, President de l'Associació d'Estudiants de Lletres, va donar lectura a un poema de Mistral sobre la fraternitat catalano-provençal i seguidament el nostre amic, el poeta Ventura Gassol, Diputat i ex-Conseller de la Generalitat, va pronunciar un magnífic discurs glossant la significació de l'homenatge que els catalans exiliats tributaven a Mistral en ocasió d'aquests Jocs Florals.

L'«aubade» a les autoritats

La jornada del diumenge va començar amb l'«aubade» que, seguint les tradicions montpellerenques, els organitzadors dels Jocs Florals oferiren a les autoritats i a la premsa. La Còbra va traslladar-se successivament al Quartel General de la Sots-Divisió Militar, a la redacció dels dos diaris locals « Midi Libre » i « La Voix de la Patrie », al domicili de l'alcalde M. Paul Boulet, a la Prefectura i al Rectorat de la

Universitat. A la Prefectura fou en presència del Ministre de l'Informació M. Gaston Deferre, del Prefecte, M. Weiss, del Cap del Cabine, M. Belaman i del Conseller General M. Balmigère que els nostres músics interpretaren una sardana i tot seguit « La Marsellesa ». Al Rectorat el Rector de la Universitat de Montpeller, M. Sarraillh va oferir un vi d'honor aixecat la copa per la República Espanyola i per les llibertats catalanes.

L'homenatge al Rei Jaume

Seguidament, a dos quarts d'onze del matí, en presència de l'Alcalde de la ciutat i d'una nombrosa assistència, entre la qual es trobaven destacades personalitats franceses i catalanes, va tenir lloc l'acte d'homenatge a la memoria del rei Jaume en front de la Torre dels Pins on es troba la làpida commemorativa de la seva naixença. El nostre amic, el diputat al Parlament de Catalunya Sr. Miquel Guinart, membre del Directori d'E. R.

L'homenatge a Mistral Discurs de Ventura GASSOL

Abourote, raço llatino, s'outo la capo duto soleu, clamava Mistral, Desperta't, raço llatina, sota la capa del sol... Amb les mateixes paraules Guimerà en la « Santa Espina » cantava la nostra terra. La civilització llatina no ha dit encara el seu darrer mot. Jo vinc dels Alps — digué Gassol — d'allí on neix el Rodan, aquest riu de civilització que té un tan gran paper en l'obra de Mistral. D'allí arriba fins a Catalunya la tremolana. I és allí on hi ha un dels més vives fogars de la llatinitat, el gran Ramuz al seu davant. Jo els dic d'amar encara més avall, que el mar tot sol els hi portarà, fins a les nrestes

JOSEP CARNER «Vetlla de retorn»

(Englantina d'Or en els Jocs Florals de la Llengua Catalana del 1946).

Oh Pàtria, bastida pels déus! Oh lloc segur, durable i franc! Totes les ombres fugisseres de terres i de pobles delà de tes fronteres roden pels ulls sense durar-nos en la sang, i en va les compassament amb tu, columna dreta, en qui l'angoixa espleta de generacions del nostre fang.

Deixàrem casa nostra, les trescades i el tros dels nostres avis, de la fortuna en dolorós acluc; eixirem pel portell de la desfeta i ens escampàrem en recerca d'eixopluc; juràrem que altre cop sabríem ésser altiva i en signes pobres t'emportàrem viva, ramell de boix o branquilló de bruc.

A cada ocell i onada, a cada nívol lleu d'vem missatge de sospirs; i qui moria tos cims cercava en son retorn a Déu; a cada estació que desfullàvem volíem baratar el sol, el vent, la neu; i era cada bocí del pa de cada dia comunió amb el teu.

Avui, però, vora les mars estranyes i les insòlites muntanyes, — aci i allà del món, — dins un roser de l'alb, diu l'esperança nova, adés vinguda oh Catalunya, del teu cor pregon: — Qui sap? Compteu les hores, que mos portals ja frisen i són els de la festa, no pas els de l'afront.

Oh Catalunya, què et duren en presentalla? Poiser et conhortaràs del que llevem a dins; recances del que fou i minves del que fórem, oh tu, drapada en nous destins! Estem ferits en l'ànima, malalta de l'esquing; en enfilall d'anades exhaurírem tants de zodiacs indistints!

Però braç voleiant, genolls en terra, destriarem un dia ton llindar, — Serem doll de la teva correntia i remor de ta feina i ton parlar els que en insomni i diurn tumulte pensen en el renom del teu demà i els que es migren d'añany de respirar-te i els senyalats per veure't, i finir.

— Sempre han estat mon goigs — diu Catalunya — les portes lliures i els camins oberts. Dos fills bessons havia portat a les entranyes, un d'acusat i un de dispers; i l'un solcant la gleva i el seu germà les ones, no mai es deslligaren mon lloc i l'univers, i així m'escau més de desig entre les fites i així só més igual vora el divers.

Perquè des del començ de mes centúries no pas tot el meu seny és sojorniu. Per on, de la mirada a estels que no s'albiren del clos estant o de l'empru; d'ales i veles i marins cordatges, de la pols i del pol·len dels viatges, d'ardents ciutats remotes, de tresca en llocs salvatges, també qui resta en viu.

Converses filològiques

- s 10 - per POMPEU FABRA

Un procediment que se sol recomanar per a determinar quina és la combinació pronominal que ens cal escriure quan tractem de representar per mitjà de pronoms febles dos complements d'un verb, és el que consisteix a veure quin pronom emprariem si tractàvem de reemplaçar per un pronom feble un sol dels dos complements; veure després quin pronom emprariem si fos solament l'altre complement el que tractàvem de reemplaçar per un pronom feble; i, llavors, combinar aquells dos pronoms. Si l'un d'aquells pronoms fos *los* i l'altre *ho*, la combinació a emprar fóra *los ho*.

Segui la frase *Digueu als meus germans que en Jordi ja ha arribat*. El verb *digueu* hi va acompanyat de dos complements: *als meus germans* (que designa les persones a qui s'ha de dir una cosa) i *que en Jordi ja ha arribat* (que designa la cosa que s'ha de dir). Si tractem de comunicar el pensament expressat en aquesta frase representant el complement *Als meus germans* per un pronom feble, aquest és *los*: *Si veieu els meus germans, digueu-los que en Jordi ja ha arribat*. — Si és l'altre complement (que en Jordi ja ha arribat) el que tractem de representar per un pronom feble, aquest és *ho*: *En Jordi ja ha arribat; digueu-ho als meus germans*. — Doncs, si volem expressar per pronoms febles els dos complements, la combinació pronominal que ens cal emprar serà *los ho*: *En Jordi ja ha arribat; si veieu els meus germans, digueu-los-ho*.

Un altre exemple: *Porta les eines als treballadors*. — *Els treballadors ja son aci: porta'ls les eines* (on *ls* vol dir *als treballadors*). — *Ací tens les eines; porta-les als treballadors* (on *les* vol dir *les eines*). — *Aquestes son les eines dels treballadors: porta'ls les* (on *ls* vol dir *als treballadors* i *les* vol dir *les eines*).

Cal, però, advertir que la combinació pronominal a emprar no és sempre la suma dels dos pronoms obtin-

guits per aquest procediment. Quan l'un dels dos pronoms és *el*, *la*, *els* o *les* i l'altre és *li*, aquest es canvia en *hi*; així, en lloc de les combinacions *l'li*, *ti*, *li*, *li*, *li*, *li*, s'emporten les combinacions *l'hi*, *ti*, *li*, *li*, *li*, *li*. Exemple: *Porta les eines al fuster*. — *El fuster ja és aci: porta-li les eines* (on *li* vol dir *al fuster*). — *Ací tens les eines: porta-les al fuster* (on *les* vol dir *les eines*). Aquestes són les eines del fuster: *porta-les-hi* (on *les* vol dir *les eines* i *hi* vol dir *al fuster*: *hi* és emprat aci en lloc de *li*). També trobem, en la llengua parlada, *li* canviat en *hi* quan l'altre pronom és *en*, per exemple, quan diem *En Jordi volia cervesa*, i no *n'hi* han volgut donar. Però *n'hi* per *l'n* és sols admissible en el llenguatge col·loquial: la combinació correcta és *l'n*, que és la que s'obté pel procediment de les substitucions parcials: el pensament expressat per una proposició com *no han volgut donar cervesa a en Jordi* és expressat per *no n'han volgut donar a en Jordi* darrera d'una proposició com *M'han donat cervesa a mi*; és expressat per *no li han volgut donar cervesa darrera d'una proposició com En Jordi tenia set*; doncs: *En Jordi volia cervesa, i no li n'han donat*.

Cal advertir, encara, que la llengua evita l'encontre del pronom *ho* amb els pronoms *hi* i *en*, així com l'encontre de dos *en*. Significant *Posa això al calaix*, diem *Posa-ho al calaix* (on *ho* vol dir *això*) i *Posa-hi això* (on *hi* vol dir *al calaix*), però no *Posa-ho-hi*. Significant *Treu això del calaix*, (on *ho* vol dir *això*) i *Treu-ne això* (on *ne* vol dir *del calaix*), però no *Treu-n'ho*. Significant *Hem tret armes de la caixa*, diem *N'hem tret armes* (on *en* vol dir de la caixa) i *N'hem tretes de la caixa* (on *en* vol dir *armes*), però no *Ne n'hem tretes*.

(1) Això no vol dir que aquells en el parlar dels quals son encara vives aquelles combinacions, no les puguin emprar en el llenguatge escrit.

La humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 46 - 18 de JUNY del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO

Preu : 5 francs

CATALUNYA ACUSA

El memorandum del Govern de Catalunya a l'O. N. U.

EDITORIAL

Continuïtat d'una tradició

Al finalitzar els seus treballs la Sots-Comissió d'Enquesta de l'O. N. U. per a la qüestió espanyola, s'ha fet públic el memorandum que el President Irla va adreçar-hi en nom del Govern de Catalunya. Al concert d'acusacions que d'arreu del món s'han elevat contra Franco, no podia mancar-hi la dels interessats, i, d'entre elles, la de Catalunya. Car si totes les terres hispàniques sofreixen en comú un seguit de vexacions, la nostra Pàtria ha d'afegir-hi, a més, totes aquelles altres dirigides exclusivament contra ella. Si mai la tragèdia d'un poble havia arribat als límits del paroxisme, avui, amb el que succeeix a Catalunya, podria dir-se que s'han passat tots els actes de vandàlica opressió. Catalunya sofreix en la carn i en l'esperit la més cruel de les ofensives. Les presons són plenes, les llibertats, tant les humanes com les col·lectives, no hi existeixen; els trossos de la seva espiritualitat no poden expandir-se lliurement; les seves riqueses han estat delapidades... Hom diria que totes les forces del mal s'han conjurat contra la nostra terra.

I malgrat tot, Catalunya resta vivent. Les veus que ens arriben de la Pàtria proclamen l'esperança en un proper recobriment. Els seus fills que son a l'exili mai han deixat de sentir l'orgull de saber-se catalans. Tots combreguem en la mateixa fe en la « terra benèdicta, poblada de llealtat ». I per damunt les nostres diferències d'apreciació — fet natural i lògic en una veritable democràcia — hi ha un conjunt d'afirmacions, de coses positives, que ens uneix. Mai hauríem pogut constatar-ho tan clarament com llegint el document que el President Irla ha tramès a l'O. N. U. Aquest memorial de greuges pot ésser — i és — suscitat per tots els catalans, pels benestants i pels pobres, pels patrons i pels obrers, pels pagesos i pels menestrals, per la diversitat d'estaments que constitueixen el cos social de Catalunya. L'ofensiva franquista contra Catalunya ha estat dirigida sota tots els aspectes — sense oblidar-ne ni un — que podien atuir la nostra terra. Res més lògic, doncs, que cada català tingui un retret particular a formular contra l'ofensiva del general traïdor. I res més natural, igualment, que n'hi hagin molts d'altres que depassant obertament el cas concret d'un estament social constitueixi un greuge per a tot aquell que sentí l'orgull de dir-se català. En mant aspecte Franco ha fet contra ell la unanimitat nacional. Car la seva política antiliberal i anticalatana no s'ha aturat davant de res ni de ningú i tothom ha hagut de constatar-ne, enmig un sentiment de vergonya i de fàstic, la premeditació. Adhuc aquells que en certs moments pogueren desitjar el seu triomf.

Aquest memorandum de Catalunya recull tots els greuges. El seu to, la seva dignitat, la seva volguda sobrietat en fan un document d'una altíssima importància. El President Irla, fidel a la trajectòria que va imposar-se el dia que per l'assassinat del President Companys esdevenia el primer magistrat de Catalunya, hi parla el llenguatge que agermana a tots els catalans nacionals. I a més, situa el nostre cas davant el món amb el sentit de responsabilitat que voldríem veure en tots els actes que acompleixen els catalans enllà de les seves fronteres. Sense dramàtic inutilment, deixant de banda una grandiloqüència abundant que tant estralls ha fet sovint, Catalunya acusa. La veu del seu President s'ha adreçat a qui pot resoldre la nostra tragèdia i ha contribuït a dir perquè la nostra terra no vol viure sotmesa sota el jou de Franco. No tan sols per un aspecte de dignitat ofesa ans bé per assegurar la seva pròpia subsistència com a poble. Catalunya no podia desentendre's de la lluita contra el totalitarisme començada a Espanya. I avui que l'ofensiva va perfilant-se contra el laci d'Hitler i Mussolini, Catalunya havia d'ocupar, com sempre, el seu lloc. El memorandum del seu Govern té per a nosaltres aquesta significació de continuïtat en l'afirmació liberal i democràtica, obertament oposada a totes les opressions, que constitueix la més gloriosa tradició de Catalunya.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

S — 11

Quan en una proposició negativa alguns dels mots mai, enllac, gens, cap, res, ningú, tampoc o de les expressions en ma vida, ni l'un ni l'altre i anàlogues precedeix el verb, és comú, en el llenguatge corrent, d'ometre la partícula no que, com a regla general, acompanya el verb de les proposicions negatives. Diem No hi vaig mai, però habitualment no diem Mai no hi vaig, sinó Mai hi vaig (amb ommissió del no). Ara bé, és sempre preferible — i adhuc en alguns casos indispensable — d'evitar aquesta ommissió de la partícula negativa.

Això fa que, posats a evitar-la, ens calgui afegir un no a la frase en la majoria dels casos en què algun d'aquells mots o d'aquelles expressions precedeix el verb i aquest no va acompanyat d'un no; però no en tots, i la millor manera d'esbrinar si un verb que ve al darrer d'algun d'aquells mots o d'aquelles expressions ha d'anar o no ha d'anar acompanyat d'un no, és de mirar el que passaria si, en lloc d'anar el dit mot o expressió al davant d'un verb, li anava al darrer.

Diem, per exemple, Mai hi vaig. Si pososvem mai al verb, diríem No hi vaig mai. Doncs, en el cas que mai vagi davant del verb, escriurem Mai no hi vaig.

Diem sense mai veure'l. Si pososvem mai al verb, diríem Sense veure'l mai. Doncs, en el cas que posem mai davant del verb, escriurem Sense mai veure'l (i no Sense mai no veure'l), com algú fa erradament.

No oblidem que el no que indica que una proposició és negativa va anteposat al verb, no als mots mai, enllac, etc. Si afegim un no a un Mai hi vaig, ha d'ésser per a convertir-lo en un Mai no hi vaig; No mai hi vaig seria incorrecte. Si en la frase de doble sentit Res l'espanya, habitual en el llenguatge corrent, volem dir que no l'espanya res, i en restablir el no omès el poséssim davant de res, llavors la frase obtinguda (No

(Passa a la segona plana)

El Govern Autònom de Catalunya en l'exili, en adreçar-se a la Sub-Comissió de l'Organització de les Nacions Unides, competent per a l'estudi de la situació espanyola, declara en primer terme, que fa seves les conclusions dirigides a la mateixa Sub-Comissió pel Govern Republicà Espanyol. Demés, però, li pertoca de presentar-ne d'altres, específiques del seu cas i determinades per les característiques pròpies del seu règim autòmic, la seva economia i la seva cultura — senes que això suposi la menor reserva en l'estreta col·laboració que aporta el Govern Autònom de Catalunya a la totalitat de la causa espanyola, amb la qual està vinculada, en tots els seus aspectes, tant per la comuna legalitat com per les imperioses exigències de son desig d'alliberament.

L'odi feroç de Franco contra els tres sudits elements particulars del nostre país, confirma, amb noves matitzacions, que el deïxable, amic i servidor dels criminals de guerra — així definits per a consciència internacional — els estrafis en llurs concepcions i llurs mètodes, i que, tot i les concessions efímeres en circumstàncies urgents i el persistent embolic de les seves denegacions i falses excuses, aixeix dictador es manifesta, a cada instant, com enemic irreductible de la pau. El seu programa, en efecte, no és pas altra cosa que el predomini, en totes les formes possibles, de la casta militar; i la seva esperança, el sabotatge de la unió universal de les nacions, a la qual tots aspirem. Franco empenygué de rebel·lar-se un cop autoritzat i recolzat pels dos sinistres responsables de la segona guerra mundial. Els seus mitjans de persecució foren les armes i la tècnica de la guerra, una terror freda i eternament insaciable; la necessitat de la seva consolidació i les seves il·lusions « imperialistes » exigien el triomf d'Hitler i de Mussolini; i avui, el respecte envers ell, de pura fórmula i amb el qual es combina l'íntim menyspreu; no fa sinó augmentar el seu odi envers el poble, desamparant i famolenç. En set anys, li ha estat impossible de guarir ni que fos una sola de les innombrables ferides encara obertes i sagnants en el cos d'Espanya. El seu únic projecte, la seva única obsessió, és de maniar fins a la fi per néixer alguna enemistat, alguna divisió, algun conflicte entre els vencedors d'ahir.

El poble de Catalunya és profundament republicà. N'ha donat proves en la seva adhesió constructora a aquella esperança provocada per la proclamació de la República en 1931 i a l'opepeta trágica que fou, en 1936, assignat general de la destrucció d'Europa. Però abans i tot d'aqueixes manifestacions, que compartiren amb tot el poble espanyol, els catalans ja receraven en llur esperit, des de fa segles, el sentiment liberal i democràtic. La proclamació de la República en 1931 no havia estat, per a ells, una innovació, sino el descabellament lògic i natural de les seves tradicions més ben volgudes. Tres vegades havia lluitat tota sola Catalunya contra els reis absoluts, i totes tres havia adoptat legalment el règim republicà. Catalans il·lustres figuren entre les personalitats més assenyolades de les Repúbliques Espanyoles de 1873 i 1931. Era, doncs, ben escarbat que Franco mostrés un odi particular contra un poble que bé prou sabia que era el seu enemic fatal i irreductible, i que, en vint-i-quatre hores havia ofegat i anorreat l'assaig de rebel·lió dels seus amics i complices.

Tanmateix l'energia catalana, que després de mig segle de lluites polítiques havia obtingut durant la República el reconeixement de les seves institucions, era i és encara esperonada per dos estímuls ben poderosos: la nostra llengua pròpia, senyal de la seva personalitat, instrument de cohesió i vehícul d'una cultura no pas reclusa, sino oberta de bat a bat a l'univers; i la seva economia industrialitzada, acobladora de població activa i difusora de considerable prosperitat. Vegem ara les maneres adoptades per Franco contra Catalunya en els seus tres elements de força vital: autonomia, cultura i economia.

Contra l'autonomia

- I. — Abolició de l'Estatut Autòmic que tenia a la base un plebiscit en el qual votà a favor de l'autonomia el 75 % del Cens.
- II. — Anul·lació de totes les lleis votades pel Parlament de Catalunya.
- III. — Anul·lació de totes les sentències i la doctrina legal del Tribunal de Cassació de Catalunya.
- IV. — Intents repetits de desnaturalització de la base ètnica del país, per forjament o substitució de diverses categories d'habitants i introducció sistemàtica d'ocupants nous.
- V. — Diminució considerable de la participació dels catalans — àdhuc en comparança amb els precedents del temps de la Monarquia — en l'administració del país, així com també de la qualitat i llealtat dels participants.

Contra la cultura

- I. — Proscripció absoluta de la llengua catalana: parla, des de l'Edat Mitjana, amb prerogatives diplomàtiques i polítiques, en la qual va escriure — Llull els primers llibres de filosofia apareguts en cap idioma vernacle; i les obres cabdals modernes de la qual han estat traduïdes a les literatures més importants; les virtuts, riquesa i destí de la qual enlletí el més gran dels crítics espanyols, Menéndez y Pelayo.

El Secretariat General comunica...

Continuen les detencions de militants d'E. R. a Catalunya

El Secretariat General d'Esquerra Republicana de Catalunya, ampliant la declaració feta pública pel Consell Executiu, pot afegir que els darrers informes rebuts directament amb referència a la persecució desencaçada a casa nostra contra els militants i directius del Partit, confirmen la gravetat dels fets. A les detencions ja assenyalades, i mantingudes, cal afegir-n'hi de noves tant a Barcelona com a comarques. A les primeres denúncies rebudes parlant dels maltractes i tortures que havien estat objecte els nostres companys, poden afegir-s'hi nous

detalls que palesen el grau d'inhumanitat i salvatgisme que assolixen els mètodes emprats per la policia franquista. És té la impressió que aquesta onada de terror dirigida contra els nostres amics no s'aturarà ací i que els detinguts seran jutjats en una data molt propera pels tribunals militars. La moral dels nostres companys de Catalunya és esplèndida. S'ha establert un contacte estret no solament entre tota l'organització de l'interior sino també els organismes de l'exterior. A més tots aquells companys que ocupaven càrrecs directius i que avui es troben de-

tinguts, han estat suplerts per altres militants que exerciran llurs funcions mentre duri la detenció dels qui en són titulars. Igualment, s'ha començat a posar en execució, amb èxit, un pla que impossibilita l'atur de les activitats de l'Esquerra a Catalunya. Una vegada més el Secretariat General del Partit fa pública la seva admiració pel coratge amb què reaccionen els nostres companys de Catalunya davant la persecució de què són objecte. D'altra banda, la Secretaria General constata, amb goig, l'entusiasme amb què els militants i organitzacions del Partit escampats arreu del món, han acollit la crida que fèiem pública en l'avant darrer número de La Humanitat per a possibilitar el normal funcionament de l'Esquerra i les comunicacions que, en aquest aspecte i en el de la repressió a Catalunya, els han estat adreçades. D'arreu se'ns anuncia l'adopció d'iniciatives destinades a assegurar la ràpida execució dels nostres projectes. Mai com avui, s'havia pogut constatar més eloqüentment la solidaritat entre tots els militants d'Esquerra Republicana de Catalunya es trobin allí on es vulgui. Car si la crida adreçada no podia caure en el buit, mai haguéssim pogut creure que s'hi correspongués amb tanta rapidesa i amb tant entusiasme. Estem altament persuadits que podrem facilitar el ple funcionament del Partit i alhora que podrem venir ràpidament en ajuda de l'organització de l'Esquerra a Catalunya. Cal no perdre temps; pensar que les hores que s'apropen són de màxima transcendència i que ben aviat podem ésser cridats a prendre trascendents decisions. És necessari, doncs, que el Partit compti amb els mitjans indispensables per a fer-hi front i que tot-hom compleixi, com sempre, amb el seu deure.

Heus ací el que han comprès les nostres organitzacions i militants al respondre amb aquest entusiasme, altament encoratjador, a la crida que els ha estat adreçada.

Finalment, el Secretariat General remercia tots els organismes residents a l'estranger per haver fet conèixer amb rapidesa i eficiència les darreres persecucions de Catalunya a Popinó internacional d'acord amb el que els havia estat indicat pel Consell Executiu.

Redacció : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3-Journées, PERPIGNAN.
Tresorers : SANTIAGO VILA 50, rue d'Azé, PERPIGNAN (P.O.)
Compte de cec postal no 57.675 Montpellier

Es que aquesta vegada l'O.N.U. no decebrà l'esperança alliberadora del nostre poble?

El President IRLA

- II. — No hi ha llibres i diaris catalans, perquè la censura no els autoritza mai.
- III. — Es prohibeix donar conferències, cursos o representacions escèniques en llengua catalana.
- IV. — La violència falangista féu suprimir tots els rètols catalans en botigues i comerços.
- V. — Els Ajuntaments imposats han canviat els rètols catalans dels carrers.
- VI. — Induits a fer-ho pel Dictador, els bisbes expulsaren la llengua catalana de les Esglésies.
- VII. — Ha estat suprimida la Universitat Autònoma de Barcelona.
- VIII. — Ha estat suprimit el Patronat Escolar.
- IX. — L'Institut d'Estudis Catalans, centre cabdal de la cultura catalana, el representant del qual havia estat, a Brussel·les, President de la Unió Acadèmica Internacional, no pot reunir-se ni actuar.
- X. — Els arxius, biblioteques i museus han estat saquejats: a) per precaució política antiliberal; b) per robaria; c) per odi a la presència de les lletres i la ciència catalana, que ha menat a la persecució de les tres modernes traduccions de la Bíblia, de les edicions d'autors clàssics grecs i llatins amb traducció acurada al text original, de Shakespeare i el Dante interpretats en la llengua domènica.

Contra l'economia

- I. — El mateix Franco, en el Congrés Industrial Sindical de Madrid (1945) declarà que calia una desconnexió de la « gran i perillosa » indústria catalana, naturalment, per a ell i els seus propis. Ja abans de la seva esmentada frase, s'havia procedit al traspass a altres indrets d'indústries i utilitats, a la tramesa d'obres catalanes especialitzades a contrades llunyanes, sense que tot això respongués a principis o mètodes d'economia planificada, sino solament al desig de reduir i afèblir Catalunya.
- II. — Transferiment obligatori d'obres novament a Catalunya (exigint pel gruix de les exportacions a Alemanya), durant la segona guerra mundial.
- III. — En aquest període semblà convenient de combinar amb els mètodes referits, — incapaçs, altrament, de resultats absoluts — l'exploració parasitària de la indústria catalana. Cada fàbrica hagué d'aconseguir-se un general, un coronel, etc. que l'afavorís. Els falangistes i els anomenats « ex-combatents » s'incrustaren, sense necessitat d'acreditar la seva competència, en els llocs més importants, amb la mà parada al suborn.
- IV. — Facilita aquests abusos un sistema esclavitzador i corruptor de la vida industrial, compost de malles estretes, ofegadores, de reglamentació econòmica i d'un règim medieval per a la concessió de llicències.
- V. — L'ús forçós de la immobilitat semblà també, pels seus efectes, concebut per desfigurar lamentablement una economia que era de les més sanes del món, basada essencialment en l'aptitud del treball i les virtuts artesanes del seny i l'honoradesa.
- VI. — S'ha perdut una apreciable mesura d'unitat social abans assolida. El major nombre del poble català havia gaudit, en graus diferents, de benestar, sense grans extrems desequilibrats de riquesa i indigència. Avui existeix una minoria de multimilionaris, per als quals no hi ha problema, i una majoria, que comprèn diverses antigues categories socials reduïdes a una indigència cada dia més greu.

Com es veu, doncs, segons les característiques de la dominació franquista a Catalunya (deixant de banda, deliberadament, els coneguts maltractes als detinguts polítics, els assassinats i les tortures, així com les llistes d'actes d'expolició i abusos de totes menes) el dictador havia fet seva la frase famosa d'un rei degenerat: « Delenda est Catalonia ».

EL GOVERN DE CATALUNYA I LA PERSECUCIO FRANQUISTA

El Molt Honorable Senyor President de la Generalitat, davant les notícies que ha rebut directament de Catalunya, ha adreçat el següent missatge a l'Organització de les Nacions Unides: « President de l'Organització de les Nacions Unides — Nova York. « Em sento obligat a dar-vos coneixement de la renovada persecució que Franco desencadena a Catalunya; posseeix els noms dels detinguts durant el passat mes de maig que per l'únic delictat d'opinions democràtiques i liberals s'han vist arrestats, maltractats i sotmesos a tortura amb el propòsit evident d'aturar l'unànime aspiració popular. Posaria de bon grat a la vostra disposició les dades en poder meu, que demostren novament la necessitat que l'O. N. U. ajudi amb justes i ràpides mesures un poble que només per la fraternitat activa de les nacions pot salvar-se dels perills de la desesperació. El nostre poble desitja, unió amb tots els d'Espanya dins la dignitat de la democràcia republicana, consagrar-se a treballar per la pau, la justícia i la llibertat del món. París, 4 de juny del 1946. El President de la Generalitat de Catalunya, Josep IRLA. »

La humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 47 - 4 de JULIOL del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO

Preu : 5 francs

Redaccio : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER
Administració : 30, rue des 3-Journées, PERPIGNAN
Tresoreria : SANTIAGO VILA 230, route d'Elne, PERPIGNAN (P.-O.)
Compte de cecs postals no 97.675 Montpellier

Consagrat especialment a l'aniversari del 19 de Juliol del 1936, el proper numero de « LA HUMANITAT » serà extraordinari.

VERS EL MILIO DE FRANCS

EDITORIAL ALS NOSTRES AMICS

L'avui i el demà

Una vegada més l'esperança dels democràtics de casa nostra i dels que sofren des de fa set anys en l'allunyament de l'exili, ha estat decebuda. D'aquestes deliberacions del Consell de Seguretat, en podríem fer què sap els comentaris i treure'n moltes conclusions. Res però les sintetitzo millor que aquest titular d'un gran diari parisenc: « Franco vencedor de l'O. N. U. », Enmig l'egoisme i les competències internacionals, més d'un any després de l'acabament d'una guerra que havia d'afinar el totalitarisme arreu del món, el feixisme espanyol continua. I el més allò organisme internacional no ha sapigut entendre's per a trobar el camí que hi posés fi. Continuem, doncs, en l'estadi de les condemnes platòniques.

Aquesta vegada cal confessar que la cosa semblava anar de debò. Evidentment, els dictàmens de la Sots-Comissió d'Enquesta no ens satisfeta, als interessats. Però ningú discutirà que mai s'havia arribat tan endavant en la precisió, en la condemna, en la recomanació de mesures a prendre. I òhuc en la fixació d'una data. Que Anglaterra segueix una política tortuosa i paradoxal que està llevant-li les simpaties que el nostre poble sentí per ella tot al llarg de la guerra, no sorprenia a ningú. Però la decisió de la resta dels membres del Consell de Seguretat, presidits no gens menys que pel Ministre d'Afers Estrangers d'un gran domini anglès, causà a tothom una forta impressió. Adhuc al mateix Sir Alexander Cadogan que sumà el seu vot a la dels altres membres del Consell de Seguretat. Però aquesta vegada no eren les polèmiques anglo-saxones que malograven tots els esforços. La U. R. S. S., amb l'oposició sistemàtica, tancada, del seu veto, ha fet impossible que el dictamen de la Sots-Comissió d'Enquesta fos aprovat. I avui l'afar espanyol es troba en la mateixa situació que tres mesos enrera. I mentre els « grans » lliurats a llur egoisme — i aï no fem excepció per cap dels tres — esterilitzen la gran esperança d'un poble, a Espanya Franco continua exercint-hi la més salvatge de les opressions. Aquesta — i no altra — és la realitat.

Estem decebuts pel resultat d'aquestes deliberacions del Consell de Seguretat. No arribem a comprendre — o bé comprem massa bé — el mòbil de certes actituds. Però tanmateix no estem, ni molt menys, desesperats. Franco té els dies comptats. I mentre el seu règim subsisteixi la pau no haurà estat totalment assolida. En cada comici internacional el problema franquista hi és plantejat amb major virulència. L'afar espanyol ha d'ésser solucionat ni que fos per a deixar tranquils aquells que s'hi topen constantment. Ara, pel mes de setembre, en la reunió general de les Nacions Unides tornarà a plantejar-se en tota la seva acuitat. I cada vegada que es trobin els homes lliures del món evocaran la vergonya que constitueix l'esclavatge del nostre poble.

De la caiguda de Franco, n'estem segurs. I adhuc tenim fonades esperances que serà ràpida. Per això nosaltres sentim una fonda preocupació davant el demà, davant l'hora que s'apropa i que exigirà de tots una actitud ben clara, i concreta. Potser a l'exili, i a casa nostra mateix, no s'hi pensa prou en aquest moment. Altrament les coses a vegades anirien d'altra manera i assolirien, sobretot, un major grau de responsabilitat. Concretant, voldríem veure en els organismes governamentals de la República una major agilitat, una major cohesió, una major seriositat. Massa sovint tenim la sensació que l'estadi de la política mexicana encara perdura i quan ens assabentem i llegim certes coses, francament no ens sentim gaire satisfets. Evidentment, el Govern de la República és l'únic legal, és el que normalment ha de recollir el poder després de fa set anys. Però per assolir-ho cal que es posi ardidament a la feina i que la seva tasca tingui un sentit de responsabilitat, d'energia i de ponderació que massa sovint li manca. De cara al món cal presentar-nos amb tota la solvència que ofereix la solució republicana, amb independència absoluta de tot lligam. I ens sembla que, per avui, no cal insistir més...

Converses filològiques per POMPEU FABRA

S — 11 (acabament)

En tot el que hem dit, hem deixat de banda les proposicions negatives introduïdes amb la conjunció *ni*, en les quals no s'ha d'anteposar no al verb. Així, en enllaçar-se les dues proposicions negatives *No neva i No plou* per mitjà de la conjunció *ni*, es diu *No neva ni plou*. Ara bé, quan apareix un *ni* davant d'un grup verbal, poden donar-se dos casos i que aquest *ni* formi part d'una expressió com *ni l'un ni l'altre*, proposable al verb, o que sigui el mot amb què s'enllaça una proposició amb la proposició que la precedeix. En la frase *Ni tu ni jo podem fer això*, el grup *ni tu ni jo* és una expressió proposable al verb, la qual, en el cas de posposar-s'hi, fa que el verb aparegui acompanyat d'un *no* (*No podem fer això ni tu ni jo*); i, en anteposar-la-hi direm millor *Ni tu ni jo no podem fer això* que no pas *Ni tu ni jo podem fer això*. En canvi, en la frase *No el sento ni el veig*, el *ni* que apareix davant de la segona proposició és el *ni* amb què s'enllaça les dues proposicions negatives *no el sento i no el veig*: la frase *No el sento ni el veig* és correcta. No escriurem, doncs, creient millorar la construcció, *No el sento ni no el veig*. Quan, en coordinar les dues proposicions negatives, introduïm l'una i l'altra per mitjà de la conjunció *ni*, direm analogament *Ni el sento ni el veig* (i no pas *Ni no el sento ni no el veig*).

P. — 2

Paral·lelament a *plac*, *plaus*, *plau*, a *crec*, *creus*, *creu*, a *cloc*, *clous*, *clou*, l'indicatiu present del verb *dur* fa *duc*, *duats*, *duu*; però, al costat de les formes *duus* i *duu*, les gramàtics consignen, com a formes secundàries, *duis* i *du*, degudes a la reducció de *uu* a *u*, que retrobem en els adjectius *cru* i *nu*, antigament *cruu* i *nuu*.

(Passa a la segona plana)

La crida adreçada pel Comitè Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya a totes les organitzacions del Partit, ha estat acollida arreu amb fervorós entusiasme. La denuncia qui hi feiem de la repressió que són objecte els nostres companys de Catalunya ha causat una profunda impressió. La nostra demanda que amb les aportacions de tots plegats pogués possibilitar-se l'ajuda als nostres perseguits i el normal desenvolupament de les tasques d'Esquerra Republicana de Catalunya ha estat igualment corresposta amb un entusiasme i una rapidesa encoratjadors.

D'arreu rebem respostes comunicant-nos les iniciatives adoptades a fi que les nostres instruccions assolissin l'èxit que es mereixien. S'ha fet arribar a l'opinió pública del país on resideixen organismes d'Esquerra Republicana de Catalunya una relació completa dels fets que han vingut succeint-se a casa nostra. Ultra haver estat comunicada a rellevants personalitats, la premsa i la ràdio n'han fet esment.

A més, d'acord amb el que li havia estat encomanat, el nostre amic Jaume Miravittles, en nom del Partit presentà un document al Secretariat General de l'O.N.U., denunciant detalladament aquestes persecucions i el règim opressor que regna a la nostra terra.

De cara a la recaptació de cabals s'està portant a terme un esforç veritablement extraordinari. Això ja ens ha permès de trametre una ajuda inicial a l'organització de Catalunya. Estem segurs que podrem intensificar-la ràpidament així com donar a l'organització del Partit l'estabilitat econòmica que les actuals circumstàncies exigeixen.

Els nostres amics de Mèxic han fet una primera tramesa de seixanta dos mil cinc cents francs. Ens anuncien, però, que llur aportació no s'aturarà, ni molt menys, a aquest punt. En una reunió celebrada pel Partit s'hi ha donat compte de la crida del Consell Executiu. Els fets relatats han causat una profunda impressió i « tothom — ens comunica el membre del Consell Executiu, l'amic Miquel Santaló — vol complir amb el seu deure ». Tan és així que per dintre breus dies ens anuncien una nova tramesa que depassarà en molt la primera.

De Londres ens arriben igualment noves ben encoratjadors. El Secretari del Consell Directiu de la Gran Bretanya, l'amic Josep Pi-Sunyer, ens manifesta: « És possible que la nostra aportació sigui ben considerable. No cal dir que ho farem tot perquè assolim un bon èxit i les notícies que avui us podem donar són força optimistes. Insistim en la necessitat de fer quelcom en favor dels nostres militants de Catalunya i no se'ns amaga tampoc que els Partits moderns tenen de funcionar damunt una sòlida base econòmica ».

Els companys de Xile, tampoc volen romandre al marge de la crida que els ha estat adreçada. Durant tots aquests anys han mantingut viva la flama de l'ideal d'Esquerra Republicana de Catalunya. Avui ens anuncien que, ben aviat, sabran complir amb el seu deure i que ben aviat esperen poguer donar-nos detalls de llurs activitats.

Igualment hem rebut cables de Cuba, Colòmbia, Panamà, Estats Units, Venezuela i Argentina comunicant-nos que acullen amb tot l'interès la crida del Consell Executiu.

Per altra banda la iniciativa empresa a França de subvenir a les despeses que ocasiona l'ajuda als companys de Catalunya i el desenvolupament del nostre Partit a base de quotes mensuals ha estat favorablement acollida, malgrat la situació econòmica que travessen molts dels nostres militants. Cal esperar, a més, que la resposta de molts amics a qui s'ha adreçada aquesta crida no farà esperar-se gaire i que l'estabilització econòmica del Partit en sortirà altament beneficiada.

Com podeu constatar tothom sap complir amb el seu deure. Una vegada més, la gran família esquerrana s'ha retrobat. Escampada en el món, però unida per la fidelitat infrangible a l'ideal, tothom respon amb un entusiasme fervorós. Les notícies que rebem són tan encoratjadors que avui hem cregut que teníem el deure de fixar la nostra companya d'ajuda a Catalunya i a possibilitar el desenvolupament normal del Partit a un milió de francs. Estem segurs que ben aviat assolirem aquesta i òhuc que la depasarem. Tots ens fem càrrec de la responsabilitat d'aquesta hora.

No oblidem que hi ha un gran nombre de militants de l'Esquerra que fa set anys que són a la presó i que han hagut de suportar tota mena de martiris i vexacions. D'altres es troben incorporats en companyies disciplinàries. D'altres en residència forçada, lluny de Catalunya. D'altres, en fi, menant una vida de sofriment i misèria sotseint-se a les persecucions implacables de l'aparell repressiu franquista.

No oblidem tampoc que les detencions darrerament practicades són mantingudes en la majoria dels casos i que cal ajudar als qui sofreixen i mantenen l'organització de l'Esquerra en la clandestinitat i enfront tots els perills. El mínim que podem fer els qui som a l'exili és no desertar el nostre lloc. Penseu que els companys de Catalunya han fet i fan front a totes les contingències i que per a nosaltres constitueix un deure d'honor venir en llur ajuda i possibilitar, a més, la bona marxa de les nostres activitats.

L'Esquerra s'ha retrobat arreu amb una puixança veritablement encoratjadora. De cara a les lluites que s'apropen el Partit se sent cada dia més unit i cohesionat. I els militants comprenen quin és el seu deure. Saben que cal que el Partit compti amb tots els mitjans materials per a portar a terme la seva actuació i saben, a més, que l'Esquerra tornarà a ocupar el lloc dirigent en la política de la nostra terra. D'aquí que avui fixem com un objectiu immediat l'assoliment d'un milió de francs. I que expressem la nostra confiança en assolir i òhuc depassar aquesta quantitat en un breu termini. Els nostres amics i simpatitzants sabran complir una vegada més amb el seu deure. A tots, el nostre agraiement.

Josep TARRADELLAS, Secretari General d'E. R. de C.

Amb motiu del lliurament d'una bandera...

Interessant conferència de JOAN SAURET a Perpinyà

L'anunci de la conferència del Sr. Joan Sauret, membre del Comitè Executiu del nostre Partit, va desenvolupar en els mitjans polítics de Perpinyà un viu interès. A les tres de la tarda del dilluns, 23 de juny, la Sala Arago de l'Ajuntament de la capital de Rosselló oferí un magnífic aspecte.

Occuparen la Presidència, junt amb el conferenciant, el Sr. Francesc de P. Jerné, Fernández President i Vice-President del Comitè Departamental dels Pirineus Orientals, el Sr. Puigvert Secretari, i les Sres. Candelària Serradell i Teresa Puigbo.

Entre els nombrosos assistents a l'acte remarcarem els Srs. Santiago Vila i Joan Garcia Caselles, del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França; els Srs. Badia Claret, Canal Uldemolins, Pallaró i Pont del Comitè Departamental del Partit; i Banús del Comitè Executiu de les JEREC a França; Ullot, Mir, Moncanut i Guasch del Comitè Departamental de les Jervents; les Sres. Maria Andrés, Pepita Peña, Rosa Canal, Pilar Badia, les germanes Paqueta i Mercè Pajau i Maria i Antonia Serra, dels Grups Femenins del Partit; i de les JEREC, els diputats Srs. J. Puig Puigades i Laureà Dalmau.

Entre les representacions d'altres organitzacions polítiques, hi figuraven els Srs. Pascual Tomás, del P. S. O. E. i Francesc Corbella, del Partit Republicà Federal, a més de nombroses delegacions d'« Estat Català », « Acció Catalana », P. S. U. de C. i la seva secció femenina, el « Moviment Socialista de Catalunya », el P.S.O.E. i la C.N.T. Obrí l'acte temps que la festa del lliurament del Sr. Jerné, dient que al mateix temps que la festa del lliurament d'una bandera catalana per part de les Dones del Partit al nostre Departament, al Comitè Departamental, aquest ha cregut, que per acabar de donar a l'acte el relleu necessari, podia oferir-se aquesta tribuna a un dels membres directius d'E. R. de C.

Aquesta idea, — digué — és la que porta al Sr. Joan Sauret, membre del Comitè Executiu del nostre Partit.

De tots es prou coneguda l'activitat política del Sr. Joan Sauret, per a que prengui ara fer-ne la presentació.

Aban de concedir la paraula al Sr. Joan Sauret, el Sr. Jerné dona compte d'un telegrama del Sr. Josep Tarradellas, Secretari General d'E. R. de C., el qual a més d'enviar la seva entusiasta adhesió a l'acte, conferia al Sr. Jerné la seva representació al mateix, éssent acollida amb grans aplaudiments.

Al aixecarse a parlar el Sr. Joan Sauret es acollí per tota la assistència, amb una perllongada ovació. Fet el silenci, començà la seva conferència amb les següents paraules: « En invitar-me els amics del Comitè Departamental dels Pirineus Orientals per a venir a donar-vos una conferència amb motiu de l'ofrena d'una bandera catalana per part del nostre país, he cregut que el tema més escient és el de « La nostra bandera política ».

La llibertat de l'home

Entenc, amics, que cal posar en el pic més alt de la cadena de principis polítics la bandera de la llibertat individual, dels drets de l'home i el respecte a la consciència i el dret de pensament i d'expressió. I a senyala d'aquesta un cop ben garantida la llibertat individual i sense que mai no quedi desfigurada la personalitat humana. Aleshores cal destacar els drets de relació, els drets col·lectius.

Es per això, com una lògica conseqüència és perquè jo soc contrari, almenys com una manifestació normal de la vida, d'una política de multituds o, per a dir-ho amb la frase que ara s'estila, d'una política de masses. Per a mi no es pot educar un poble prenent per peu les masses individuals. Si s'em permet una imatge diré que aquelles avances engegades per uns mots d'ordre, amb una trompeteria exordadora, i o bé es precipitaran daltabaix de l'abim o aniran camps a través aixafant no hi sab la riquesa. L'allau en marxa no té la força que se suposa perquè n'hi haurà prou que sorgeixi un aturador home del davant o del mig i provocar a una confusió i, amb ella, la dispersió de tota la columna. Però si ens hem preocupat que l'home no sigui una cosa o un número i hem atès el seu cor i el seu cervell, llavors hauran obtingut una suma d'homies i no uns automates. Cada un sabrà el que vol i vers on va.

La llibertat individual no és, naturalment, il·limitada ni mancada de deures. Ha de tenir en compte les llibertats dels altres i no pot depassar les ràpides de la del seu veí. D'aquí que això aquesta entitat jurídica que és el Govern, produïda de la voluntat ciutadana, l'organisme que en nom de tots els salvaguardarà les llibertats, sense que mai no es consideri altra cosa més que el seu dipositari.

Però succeix que a vegades els ciutadans que han elegit i armat uns homes per a defensar les seves llibertats i interessos es troben amb la sorpresa del trencament del pacte establert amb el seu Estat o Govern. Que fer aleshores? És que els ciutadans hauran de tenir sempre preparat un cisteller per a propagar la resistència i hauran de tenir sempre desat a l'armari un fusell per a restablir amb foc l'ordre convingut, el compromís establert? No fora millor que existís una justícia internacional que pressurés els ciutadans, els homes, contra els atropells a llur vida, esperit i patrimoni legítim? Fins avui només són els Estats els que amb més o menys eficàcia disposen d'uns tribunals que castiguen les agressions de que són objectes per part d'altres Estats.

Ara s'ha donat un pas més endavant i per mitjà d'un codi de fortuna, d'efectes retroactius, s'ha establert un nou tipus de delictes internacionals: el criminal de guerra. El procés de Nuremberg és la resultant de la reincidència i ara sistematitzada política bèl·lica i criminal dels alemanys.

Sobre la Generalitat de Catalunya

Els noms i les coses

per A. ROVIRA I VIRGILI

Questo curiosa — i potser sobrer — la que han plantejat recentment alguns comentaristes de la premsa catalana de l'exili. Hem de dir President i Govern de la Generalitat de Catalunya, o bé, d'una manera més simple, President i Govern de Catalunya?

Per la meua banda, contestaré tot seguit i sense cap vacil·lació: es pot dir de totes dues maneres, i tan ben dit està de l'una manera com de l'altra. Els qui, per a rebutjar una d'aquestes dues denominacions, invoquen motius polítics, no treguin terreny nul·l. Contràriament al que afirmen alguns periodics catalans d'Amèrica, massa lleugers de vegades en llurs afirmacions i comentaris, l'actual President i l'actual Govern nostre han emprat i empran ara l'una, ara l'altra de les denominacions que hom vol discutir. Per a provar-ho, només ens cal esmentar els documents i notes publicats. S'ha oblidat ja, per exemple, que en els seus decrets relatius al Consell Assessor, Josep Irla signà sota el títol de « El President de Catalunya »?

Tan lamentable em semblaria que es volgués proscriure la denominació breu i directa per la por de ferir certes susceptibilitats (que no serien gens comprensibles després d'haver estat acceptada la denominació de President i Govern d'Euzkadi), com que es volgués proscriure, per un equivocat afany de radicalisme, la denominació que fa esment de la Generalitat, molt gloriolosa de la nostra història. Si bé és cert que aquest mot no és gaire conegut a l'estranger, cal també reconèixer que el seu sentit aviat s'entén.

Com tots sabem, la denominació oficial i legal és la de President i Govern de la Generalitat. Tots dos Estatuts, l'Exterior i l'Interior, l'empen sistemàticament. I què és la Generalitat? És, segons la definició de l'Estatut Interior, « l'organisme jurídic de l'autonomia de Catalunya ». Per tant, equival al conjunt orgànic de les institucions autonòmiques. En aquestes condicions, és perfectament lícit d'aplicar al seu President i al seu Govern la denominació de President i Govern de Catalunya. I els qui rebutgessin, quan es tracta dels catalans, una denominació que és admesa quan es tracta dels bascos, ens farien un greuge que no podríem tolerar.

Anys abans d'existir la Generalitat moderna, existí la Mancomunitat, i el President d'aquesta duia el nom de President de la Mancomunitat de Catalunya. Si aleshores s'hagués volgut aplicar oficialment a Prat de la Riba o a Puig i Cadafalch el títol de President de Catalunya, no sols s'hauria provocat una tempesta de protestes a Madrid i a províncies, ans encara s'hauria incorregut en una inexactitud de fet, puix que l'organisme tenia facultats legals molt petites i no calia identificarlo amb la representació política del nostre poble. Tot el més, podríem considerar Prat de la Riba — o Puig i Cadafalch en els seus bons moments — com a President moral de Catalunya. Diferentment, cap dificultat, ni legal ni real, ni hi ha hagut per a donar el títol de President de Catalunya a Francesc Macià i a Lluís Companys (que tanmateix feren servir habitualment el títol oficial), ni hi ha avui per a donar aquell títol a Josep Irla.

Amb tot, és natural que en les relacions diguem-ne exteriors, s'emprí amb preferència el títol legal, que és el reconegut oficialment. De cap manera pot interpretar-se aquesta denominació com una forma atenuada, menys radical i menys nacional que l'altra. És que no veiem que la denominació del Cap d'Estat en els països republicans pren una forma anàloga? President de la República francesa i de la República espanyola, i no President de França o d'Espanya. Aquestes darreres denominacions, que no són emprades, podrien sens dubte emprar-se; però dirien el mateix, i no pas més, que les que hom ha adoptat.

Els catalans que voldrien substituir per sistema la denominació legal per la breu i directa, esborrant així el nom de Generalitat, es revelen pobres d'un sentit que tot català nacional hauria de tenir ben accentuat: el sentit històric, que no és el mateix que el sentit arcaic. La resurrecció del nom de la Generalitat o General de Catalunya, hauria de plaure a tots els catalans d'avui, en tant que estableix una represa de la tradició política pròpia, i religa la unitat nacional a través del temps. Estem segurs que si els patriotes bascos no possuessin un nom tradicional anàleg i actualment utilitzable, l'haurien introduït en llur règim autònom, i n'estarien ben contents, com n'hem d'èsser nosaltres d'haver donat nova vida al nom de la Generalitat de Catalunya, que és un nom d'or.

El principi de respecte a l'home i als pobles i fer dependre llur salvament d'un organisme internacional?

Es necessari preservar l'home del recio més apartat del món. Cal que reneixi arreu el goig de viure, de pensar i de treballar. Cal tornar als temps en què els homes no temien el resultat d'unes eleccions. Cal que els sorolls del carrer no constitueixin per a ningú el pebrot d'un treball de règim que menja els venuts a la premsa i a l'escamot d'execució o a l'exili. (Amb aplaudiments).

I cal, també, que els pobles donin aquest senyal de maduresa política: que es pot representar per l'esperit de voler guanyar en una comissió electoral, però també s'ha de saber perdre en cas d'adversitat. repetim, no es poden determinar

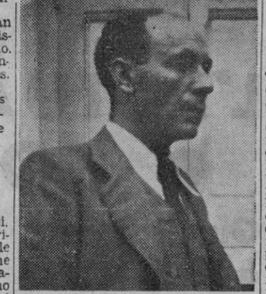
L'accent republicà

Els homes d'Esquerra Republicana de Catalunya no són el que se'n diu « catalanistes a seques ». Són, també, republicans i esquerrans. D'aquí que no considerem practicables a Espanya la política de l'accidentalitat de les formes de Govern. Creiem, pel contrari, que a Espanya, malgrat la vella opinió del Dr. Gregori Maranon, el mot Republicà és un substantiu. Algunes nacions de l'occident europeu s'empenyen en voler-nos mostrar el seu exemple de convivència entre monàrques i socialistes. Però oblidem

que en aquelles contrades tots els sectors respecten el lliure joc de la Democràcia, observen un gran respecte envers les llibertats humans, a qual cosa no succeïx en el nostre país. Es pot dir que el demòcrata i el socialista són dos pobles autònoms l'honor de que en uns moments de dubtes s'hagin posat a la davantera de la intransigència republicana espanyola. (Grans aplaudiments).

I per què hem observat aquesta conducta? Per diferents raons. En tant que catalanistes perquè no creiem en la possibilitat que siguin respectats els nostres drets nacionals més que dintre una democràcia espanyola. I perquè els esquerrans considerem que la República significa així mateix, anti-feixisme, negació del militarisme de camà-

(Passa a la segona plana)

Joan SAURET

la humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 48-49 - 19 de JULIOL del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Avui, 19 de Juliol, cal que us recordeu dels nostre companys de Catalunya. Feu un donatiu!

Director : Emili VIGO

19 DIE JULIOL DEL 1946 CATALUNYA lliurà i guanyà la primera batalla contra el feixisme internacional

EDITORIAL

JA FA DEU ANYS...

La tragèdia s'alia sovint amb la glòria. Gairebé totes les gestes que comptem en la història dels pobles lliures han estat pastades amb sang i dolor. Pla bé ho sabem els catalans que al llarg de la nostra existència nacional hem hagut de lluitar tantes vegades! Pla bé ho sabem tots aquells que, ara ja deu anys, foren els herois i els protagonistes del 19 de juliol del 1936! Fidel a una trajectòria gloriosa, Catalunya lliurava una gran i decisiva batalla per la seva existència pròpia i per la llibertat de tots els homes lliures del món. I aquella batalla, impulsada i dirigida pel seu President i pel seu Govern, fou el primer triomf de la llibertat damunt el totalitarisme.

D'això ja fa deu anys. Avui la gesta del 19 de juliol del 1936 ja pot començar a ésser valorada en les seves justes proporcions. Hom pot integrar-la a aquest conjunt vastíssim de batalles que han oposat durant aquest darrer decenni els homes lliures i els dictadors. La gesta del 19 de juliol té, doncs, un alt i magnífic ressò nacional i, alhora, constitueix l'aportació i el crit d'alerta més emicionant que un poble hagi pogut adreçar al món advertint-lo contra el perill del feixisme. Honor, doncs, als qui foren protagonistes i artífers de la victòria!

No! No es tracta de reivindicar una data, una gesta, uns homes. En tot cas es tractaria de glorificar-los. Només els espírits mesquins, les ànimes porugues i sense temps, els castrats espirituals, podrien exercir llur esperit crític — i no crític — contra el 19 de juliol i els homes que el feren. Car el que importa no és l'anècdota, ni la desviació d'uns pocs, ans bé l'unànim i heroic esforç de tot un poble, d'aquesta admirable Barcelona, gran i noble cor de Catalunya, que sota la direcció del Govern de la Generalitat en poques hores arafà el feixisme. El fet és aquest i no cap altre: un poble que lluitava per al manteniment de les seves llibertats, per la salvació de la República, per aquest concepte de llibertat i de dignitat humana que agermana els homes dignes d'arreu del món.

I el fet és que això fou possible perquè Catalunya tenia unes institucions pròpies i que aquestes institucions, al front de les quals s'hi trobava l'immobilitzat President Companys, saberen preveure la tragèdia, primer, i guanyar la batalla, quan la batalla va produir-se. El poble, ardent i generós, totes les classes socials, fraternalment barrejades, sortiren al carrer contra els militars sollevats. Però que ningú oblidí que totes les forces d'ordre públic també ocuparen el seu lloc i que gràcies al fet que des d'un principi hi hagué una direcció contra l'escomesa, al caure la tarda del 19 de juliol Pérez Farràs lliurava al President Companys el cap dels militars facciosos, General Goded. A Saragossa i a Sevilla, fogars obreristes de gran força, la lluita fou heroica, però les masses populars hagueren d'inclinarse, vençudes. I és que a Saragossa i a Sevilla, les forces d'Ordre Públic estigueren absents de la lluita. Remarqueu, igualment, que la victòria de Catalunya donava arreu de la Península la gran embranzida als lluitadors de la República. Si el 19 de juliol Catalunya no hagués tingut el seu Govern i, per tant, no hagués pogut fer front ella mateixa, i valent-se de tots els recursos a la seva mà, al sollevament, no és gaire aventurat predir que la facció hi hagués triomfat i que arreu d'Espanya els feixistes s'haurien imposat igualment.

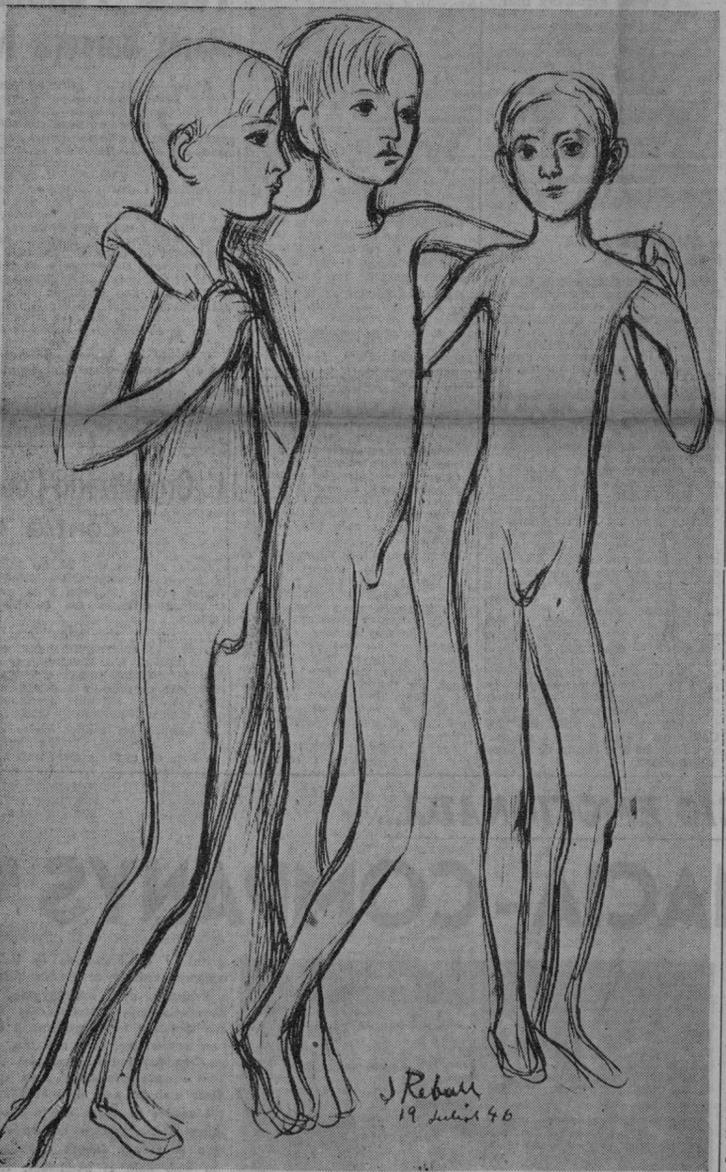
Tot això avui és tan clar, tan evident, que ningú pot discutir-ho honoradament. Cal, però que tot això — i moltes altres coses — vagin dient-se i repetint-se. Massa vegades els catalans pequem de discreció excessiva davant els altres. Massa vegades collem quan hauríem de parlar i situar les coses en el seu veritable lloc. El 19 de juliol del 1936 és una data essencialment catalana. I això cal que es digni, i que es digni que, fidel a la República, Catalunya aquell dia evità que els altres pobles d'Espanya caiguessin sota el jou franquista. I que, en un món convulsiu, quan tothom recitava, esmaperdut, davant el totalitarisme, quan era de bon to admirar Hitler i Mussolini, quan anava a perpetrar-se la vergonya immensa de la no-intervenció, en una hora d'acovardiment i de renúncia, la petita i heroica Catalunya donà un altíssim exemple a tot el món i, en la seva capital, lliurava i guanyava la primera batalla contra el feixisme. La nostra gesta inicial — i la guerra que va seguir-ne — cada dia estan més estretament vinculades a la guerra del món. Avui tothom comprèn que fou en terres d'Ibèria on es lliurà el primer acte de la tragèdia. La gesta del nostre poble no mereix altra cosa que respecte i admiració per part dels homes lliures d'arreu del món. Per damunt les misèries i els abusos que tota convulsió d'aquest gènere porta en si — i que nosaltres fòrem els primers a condemnar — destaca, amb relleu insospitat, la gesta d'un poble que sapigué resistir els embats del totalitarisme internacional en heroica i exemplar solitud.

Avui commemorem la data del 19 de juliol de 1936. Ens inclinem fervorosament davant la memòria de tots els que lluitaren i caigueren en defensa de la llibertat. Reivindicuem per a Catalunya la glòria d'aquella jornada. I en el gran heroi del 19 de juliol del 1936, el President Companys, volem veure-hi el símbol de l'energia i el coratge d'un poble quan es tracta de lluitar per Catalunya, per la República i per la llibertat. I a trilogia que ara més que mai, ens ja vibra intensament. Per ella, avui ja deu anys, lluitarem i triomfarem, sota la direcció del President i del Govern de Catalunya, els herois que foren els protagonistes del 19 de juliol.

I per ella, fidels a les institucions que saberen defensar-la, avui tots els catalans nacionals hem de sentir-nos units entorn de Josep Irla, President de Catalunya des del dia que Franco féu assassinar Lluís Companys.

CATALUNYA TRIOMFANT...

per Joan REBULL

J. Rebull
19 Juliol 46

Grandesa de la nostra lluita

per Josep TARRADELLAS

Cada any que passa, els timorosos i els pessimistes han de constatar que la data del 19 de juliol es fa més viva en l'ànima de Catalunya perquè representa la seva irreductible voluntat de no deixar-se vençer. Nobles sacrificis, heroïsmes fàcils i plens d'esperança, fidelitats que són penya de les nostres més grans ambicions nacionals... Heus ací l'alta significació de la gesta que realitzà el nostre poble.

Cal recordar-ho avui perquè, per damunt de tot allò que les passions vulguin entorbellar, els catalans hem de reivindicar, cada dia amb més força i orgull, el fet d'haver estat Catalunya el primer poble que lluità contra el feixisme i que va vencer-lo, a casa nostra, poques hores després de la seva escomesa. I un altre deure és el de no oblidar que va ésser Catalunya que envià els millors dels seus fills fora de la nostra Pàtria a lluitar i a morir pel triomf dels nostres ideals. I el de no oblidar, tampoc, que malgrat que estiguéssim deslliats de tot contacte amb el poble d'Euzkadi, a aquest no li mancà el nostre ajut. Tinguem present, catalans, que la nostra bandera onegà en tots els àmbits d'Espanya en es lluitava contra l'exèrcit del general Franco.

Que ningú no deixi de sentir-se digne d'aquella Catalunya pletrica de força i generositat que sapigué mantenir a ratlla prop de dos anys — amb quina tenacitat i sacrifici! — l'exèrcit feixista, lluny de les seves fronteres. Recordem i venerem, amb la promesa d'un millor futur per a la nostra Pàtria, la memòria de milers i milers de germans que donaren la vida en defensa de la nostra existència com

a poble lliure. Siguem dignes d'ells i de tots els qui, encara avui, sofreixen. Menspreem tots aquells altres que no volen veure la grandesa i la significació de la nostra lluita. Que tothom vegi la grandesa d'aquest passat sense l'esperit mesquí de l'home que no té fe o bé que només deixa portar-se per la seva vanitat o per l'ambició personal.

I en aquest ja llarg període de la nostra vida, els homes d'Esquerra Republicana de Catalunya, tenim, també, un altre honor a reivindicar. Ho fem satisfets d'haver complert un deure, i és que el nostre Partit va iniciar unes vegades, impulsar en altres, l'estructuració i la realització d'un nou ordre econòmic i social que, durant aquestes últimes set anys de guerra, hem vist com altres pobles hi seguien per camins molt semblants. Però si ens sentim orgullosos d'aquesta obra, avui hem de dir, també, que forem nosaltres, solament nosaltres, els qui sabérem oposar-nos quan calia. A tot allò que un excés d'entusiasme, en els uns, i una manca de sentit de responsabilitat, en els altres, impossibilitava de fer una tasca encara més eficient i que tingués en compte els alts interessos de Catalunya.

Aquest passat, ple de nobles gestes i de dolors, dia vindrà — voldríem que fos ben proper — que serà jutjat lliurement. Per damunt de tot, però, cal que no oblidem que la data del 19 de juliol és i serà l'afirmació d'un poble que no vol morir i que, tot i lluitant per al triomf dels seus ideals, treballa abstinadament per ésser digne de les inquietudes de llibertat que sentia, i el ferreny desig d'estructurar una millor vida política i social.

Aquell 19 de Juliol...

Més d'un mes abans del 19 de juliol del 1936, Angel Ossorio fou hoste del President Companys. Acollit amb la deferència i l'admiració a què s'havia fet creditor per l'admirable i lleal defensa que feu del President i del Govern de Catalunya al llarg del bienni negre, l'il·lustre jurista castellà recorregué aquells dies gran quantitat de ciutats catalanes. Arreu Ossorio hi constata l'ordre més absolut, l'acatament incondicional al Govern de la Generalitat. Enmig una Espanya convulsiona, quan les provocacions falangistes eren cada dia més concretes, quan el desordre progressava perillosament, Catalunya oferia un espectacle altament encoratjador. De Catalunya en deien «l'oasis». I no és que a casa nostra no es plantegessin amb tota llur cruesa, els problemes. Però el Govern ocupava fermament el seu lloc. El President tenia autoritat. Martí Barrera, des de la Conselleria de Treball, portava a terme una tasca feixuga, però d'una indiscutible eficiència. El Conseller de Governació sabia amb qui podia comptar i aquells que no eren prou segurs Breu: a Catalunya es governava.

Aquell vespre de juny del 1936, Ossorio constata aquesta realitat: a l'acabament d'un sopar que li havia ofert el President i el Govern de Catalunya. I ho comparava amb l'aspecte, gairebé encoratjador, de la situació espanyola. El Parlament de la República havia estat convertit en una mena de circo; els instal·lats anaven d'un cantó a l'altre, però el Govern no sabia tallar en sec — potser excessivament confiat — les provocacions feixistes.

Atribuda a aquest punt, la conversa esdevingué dramàtica. El President i els Consellers creieren oportunitat per exposar a Angel Ossorio llurs temences apassionades amb les dades que tenien i amb l'acuitada de que havien estat objecte a Madrid. Tot allò era tan greu, les denúncies formulades tan concretes, que Ossorio i Gallardo demanà totseguit una comunicació telefònica amb les més altes personalitats de la República. D'un to tallant i concret, els anuncià que l'endemà mateix se n'anava cap a Madrid per a sotmetre'ls una sèrie de problemes que no podien aplacar-se sense que el règim corrés un perill gravíssim.

POQUES SETMANES ABANS...

Què passava? Simplement, una cosa: que el Govern de la Generalitat des del primer moment seguí amb atenció els maneigs dels facciosos i hi donà tota la importància que tenien. Per contra, a Madrid no ho veien pas de la mateixa manera. I aduic s'entujaven de la continuïtat amb que Catalunya formulava les seves denúncies.

Que en resulta d'incomprensible la política del Govern Central en aquelles hores! A Catalunya se li oposaren tota mena de dificultats. El traspass dels Serveis d'Ordre Públic es feu amb una parcimònia veritablement astoradora. Sortosament Josep Maria Espanya era a Governació. Sense que els serveis fossin oficialment i definitivament traspassats, a la vista dels informes que veia, el Conseller volgué controlar en el possible tot l'Ordre Públic de Catalunya. Sortosament, el Delegat de l'Estat comprengué la realitat i va avenir-se a aquesta col·laboració. Mentrestant el traspass continuava efectuant-se d'una manera lenta i difícil. En produir-se els fets del 19 de juliol els serveis encara no estaven valoritzats.

(Pasa a la segona plana)

El president COMPANYS acomiadant els voluntaris de la «Maçia Companys».

EL 19 DE JULIOL BARCELONI

COMENTARI HISTORIC

per A. ROVIRA I VIRGILI

Tres jornades propiament revolucionàries van tenir a Barcelona la II República espanyola: el 14 d'abril del 1931, jornada primaveral d'alegria; el 6 d'octubre del 1934, jornada tardor d'adversitat; i el 19 de juliol del 1936, jornada estiuenca de triomf. Una primavera, una tardor i un estiu històrics...

No podem dir que cap d'aquestes jornades fos catalana exclusivament. Totes tres van ésser els aspectes barcelonins de tres jornades hispàniques. La més catalana, ja que no la més sortosa, va ésser la del 6 d'octubre. Aquell dia, Catalunya no va trobar el bon camí, i es va perdre per una aspra decreta. Però és que, de vegades, el bon camí no existeix, i a despit d'això cal prendre un camí o altre. Que fàcil seria la política — revolucionària o no — si sempre hi hagués, davant dels pobles i dels seus directors, bons camins per triar!

En contrast amb el 6 d'octubre del 1934, el 19 de juliol del 1936 va ésser, per a Catalunya, la menys nacional de les tres dates republicanes. I no donem a aquesta constatació un sentit pejoratiu. El cop militar va ésser un fet espanyol, degut a causes espanyoles, portat per un clima espanyol, o per dir-ho més concretament, castellà. Només d'una manera indirecta, el cop estava relacionat amb Catalunya. No es tractava d'un plet català. Amb tot l'adscripció de Catalunya a l'Estat espanyol, va donar a aquella, de retop, un paper en la tragèdia, paper que de bon començament va esdevenir cabdal.

Des del punt de mira català, la revolta dels militars a Catalunya va ésser una agressió exterior. Mentre que a l'Espanya castellana es van trobar en lluita oberta dos sectors de la nació, dues parts d'un mateix poble, a Catalunya hi va haver l'atac desfermat per la guarnició espanyola contra el poble català i especialment contra les seves institucions autònomes. La rancúnia anti-republicana anava doblada de la rancúnia anti-catalana.

Els trasbals, doncs, no va ésser dut per gent de casa. Si els catalans s'haguessin trobat sotmesos només al joc de les propies forces, a Catalunya no s'hauria passat, en el terreny polític, de les polèmiques del

premsa, dels incidents de carrer i de les agitacions electorals i no s'hauria arribat a l'esclatament d'una guerra. La política catalana no va ésser perfecta durant el període republicà, i això els catalans mateixos ho hem de reconèixer ho i esforçant-nos per a no recaure en certes falles. Però els pitjors errors de la II República, no sols no van ésser errors catalans, ans encara van ésser comesos contra el poble i contra la voluntat de Catalunya.

Quan Barcelona, en una heroica lluita dirigida per la Generalitat, hagué vengut el guarnició espanyola, la primera embranzida de l'exèrcit revoltat; al Marroc i a la Península va poder donar per fracassada. Si en el tauler de la partida no hi hagués hagut més espai que el de la terra catalana, la lluita s'hauria acabat aleshores mateix, victoriosament per a la República i per a l'Autonomia. Barcelona salvà la República el dia 19 de juliol, ben cert. Per dissort, el foc apagat ràpidament a la terra catalana, va continuar en diverses terres peninsulars, menys poderoses o menys sortoses que Catalunya en la lluita contra la revolta; i alimentada aquesta per la intervenció del nazi-feixisme i per la no-intervenció de les democràcies dorments o esverades, el foc tornà a Catalunya i hi féu les més grans malvestats. A l'Espanya castellana, els franquistes han volgut destruir l'esperit republicà. A Catalunya, com a Euzkadi i a Galícia, han volgut destruir, no sols aquest esperit, ans encara l'esperit nacional.

Pels dos espírits aleshores, hem de treballar els catalans, en la pau o en la guerra, en el camp nacional, en el peninsular i en l'internacional. Salvant la República espanyola el dia 19 de juliol del 1936, Barcelona ben secundada per la resta de Catalunya va donar als republicans de les altres contrades hispàniques la prova de la seva lleialtat, una prova de sang. Que la glòria d'aquella diada, — glòria no enterbolida per deplorables fets posteriors — serveixi i per a enfortir els catalans en la defensa de llur ideal de llibertat i pàtria i per a decantar els companys de lluita peninsular a reconèixer al nostre poble el paper de primer rengle que li correspon en la direcció de la República de tots.

Paraules del President COMPANYS

«I ara, amics meus, acabaré repetint un nom com no n'hi ha d'altre. Ell ens portarà a la victòria exterior i a la responsabilitat interior. És un nom gloriós, pleoric d'energies, que té les portes obertes a totes les ànsies del futur. Aquest nom ho salvarà tot i ens donarà força, i ho restablirà tot i ens donarà pau. Aquest nom és una realitat, un símbol i una glòria. L'heu d'escriure a tot arreu com una bandera i una consigna. És aquest: Catalunya!»

"Quan es juga i es perd cal pagar l'healment"

(Ve de la primera plana)

Amb tot el primer Espanya, d'acord amb el President i el Govern... (Ve de la primera plana)

S'ACTUA

DECIDIMENT

Talxo passava quan el Govern de Catalunya tenia informes concrets...

LA GUARDIA CIVIL

No hi havia més remei que continuar treballant i obrar amb tota decisió...

EN PEU DE GUERRA

Així s'arribà fins el 17 de juliol en què el Ministre de la Governació comunicava el sollevament de Sevilla...

VELLA D'ARMES

Lluís Companys feu proba aquelles setmanes d'un coratge i d'una serenitat admirables...

També es combatia a Sant Andreu i al Paral·lel on hi havia una enorme barricada...

GODEL-ARANGUREN

El President se'n tornà al Palau de la Generalitat, vers ja un dia de tardà...

DE LES COMPANIES DE TREBALLADORS

Els que havien pertanyut als Grups de Treballadors Estrangers i no han presenciat encara...

UNA EVOCACIO EMOCIONADA...

LA MACIA-COMPANYS

Consegir un numero a la lluita heroica del nostre poble contra el feixisme...

AQUELL MATI...

Companys i Escocot estaven al peu de canó en comunicació constant amb Governació...

Ciutadans!

Moltes vegades he vist aquesta plaça plena d'una multitud entusiasta...

Enfront de guerra, companys, germans de Catalunya!

Enfront de guerra, companys, germans de Catalunya! Enfront de guerra, companys, germans de Catalunya!

El General Godeu qui prende que la sublevació militar ha de ser una defensa de la cultura...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

La Federacio Nacional d'Estudiants de Catalunya als Estudiants Catalans

Convencuts de la necessitat del reagrupament dels estudiants catalans per a la defensa de llurs interessos morals i materials...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

AMORS QUE MATE

Hom representa actualment a París una peça adaptada de la novel·la escrita per l'americà Steinbeck «Homes i ratolins»...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS

El General Godeu pren el mateix nom de la Macia i Companys...

LA MACIA-COMPANYS. LLISTA DE DONATIS per a «La Humanitat». Num. d'exemplars: 3.000. El Gerent: Santiago VILA.

DOS HOMES MES EN EL MARTILOGI ANIVERSARI

El dia 15 s'ha escollit dos anys que l'exercit alemany d'ocupació va assassinar covardament a Bourg-Lastic (Puy-de-Dôme) a dos bons patriotes, dos homes d'Esquerra Republicana de Catalunya: Josep Vidal, del Centre d'Esquerra...

JOSEP VIDAL d'Hostafrancs, i Jaume Basté, del Casal Nacionalista Martinenc. Foren detinguts com « otorgats » i durant sis dies sofríren tota mena de mals tractes. Malgrat tot, es mantingueren en dignitat i sapiguéren ésser coratjosos davant la mort que els esperava. Res pogué salvar-los. L'esposa del primer havia d'ésser mare dintre de pocs dies i va anar a implorar clemència. Res no li valgué, el feixisme en derrotat s'havia proposat semblar la mort en la seva fuga.

JOSEP VIDAL i JAUME BASTÉ per les bales feixistes damunt de la sang encara calenta d'altres patriotes francesos, fidels a l'ideal per qual havien lluitat sempre per Catalunya i per la Democràcia.

Política

La premsa exiliada i el veto rus. — Cada dia es refermen mes els rumors sobre imminents canvis en la política espanyola. — Les repercussions dels acords de la Conferència de Sindicats Mundials. — Les forces d'ordre públic fan signar uns fulls d'adhesió al Caudillo. — El Govern anglès i els Republicans espanyols exiliats.

ENCARA ROBRE EL VETO

Envaït abundantment l'espai que s'assigna habitualment a les nostres cròniques, tot just ens queda en la darrera edició una estreta finestra des d'on endàrem la nostra estranyesa pel veto del delegat rus davant del Sub-Comitè de Seguretat. Expressarem, així mateix, la creença que l'opinió exiliada jutjarà adversament aquella conducta.

No és que estèssim molt conlats que tothom sacrifiqués el seu «partí pris», però la importància del veto era massa espectacular per a que fos totalment baixada. Ens referim en un «partí pris» a la fidelitat cantonal que l'objectivitat.

En general la premsa exiliada ha sub-ratllat la seva perplexitat perquè l'obstacle ha vingut d'un metge i no d'un polític. L'opinió del delegat mexicà planyent-se que per culpa del veto Franco pugui sentir-se feliç es compartida per la immensa majoria dels periodistes que serveixen l'actualitat política. Però els habituals lectors d'un periodista molt llegit s'han hagut d'aconcentrar amb aquest laconic: « En Nueva-York (Anglaterra) ha estado sola ».

Però si un periodista té el dret a parlar o no d'una actua, en canvi ja costa d'acceptar aquells que dissimulen i volen fer-nos creure que a New-York s'ha actual segons les nostres convencions. Així, segons un «partí pris» de Gromyko al servei dels pobles hispànics i contra la manobra del compromís. Segons el mateix diari « el veto que Gromyko ha posat a les maneres dels representants anglosaxons significa un doble servei al nostre poble ».

Un dels « rumors » se'l fa procedir de Mèxic i el padri seria no res menys que una alta personalitat republicana. Aquesta hauria assegurat que per tota aquesta quinzena es constituïa un Govern que mereixeria l'aval dels anglosaxons. No ens atrevim a donar més detalls perquè com més en demans comproem la versemblança de la fórmula. Com es pot fer un Govern a l'interior si Franco no ha abandonat el poder? Estarien d'acord els anglosaxons a reconèixer un Govern fora d'Espanya?

Segons « Samedí-Soir » es presenten aquestes cinc hipòtesis. Franco té preparat un decret per a fer-se plebiscitari en el cas que l'ONU es mostrés decidida a assumir el poder. Els exiliats i els saxons però, sembla que li haurien fet saber que no li seria reconegut un plebiscit culnat. Segona hipòtesis: Franco quedaria com a cap de la insubordinació i es constituïria un Govern amb col·laboració monàrquica. Tercera: un Govern amb monàrquics, republicans i socialistes en càrrec de preparar un plebiscit. Quarta: En el cas d'una volta popular, la situació interior i la

ELLS OBRES CONTRA FRANCO

El nostre lector ja coneixen les decisions preses pel Comitè Executiu de la Federació de Sindicats Mundials a la reunió celebrada a Moscou. Els manifestants d'agitació arreu del món entre el 18 de Juny i el 18 d'Agost. Recordem que el 18 d'Agost, el reconeixement del Govern Giral.

El Consell General de les Trade-Unions ha acordat a següida de les anteriors resolucions de Moscou, sollicitar del Govern anglès la ruptura de relacions, reconeixement del Govern Giral i empreure una campanya pro-democràcia espanyola. Un comentarista de « Daily Herald » que feia temps que no dedicava cap editorial a la qüestió espanyola

signifia reconeguts els nostres drets ja fet que avui poguem anunciar que un dels punts a tractar en la primera reunió del Consell Mundial de la Joventut Democràtica, el no haver fet contacte amb temps amb els dels altres països peninsulars. Aquest fet sentava un important principi i d'aleshores ençà s'han continuat els contactes, per aconseguir que la reconeixença de fet, fos transformada en reconeixença de dret, per part de la Federació Mundial de la Joventut Democràtica.

No cal que remarquem la importància d'aquesta reunió del Consell Mundial de la Joventut. Cal tenir solament en compte que a més dels nostres cas, hi discutiran els innumerable problemes que la joventut mundial té plantejats en l'actualitat, així com les resolucions que es proposen per a fer-hi front. El fet que en la Federació hi conviuen totes les tendències juvenils, des dels comunistes fins als catòlics, farà que en les discussions s'hi vegi el desig de tots plegats d'arribar a una unitat d'acció en totes les qüestions que els afecten, tot i deixant en entera llibertat les organitzacions respectives en aquell que pugui separar-nos o dividir-nos.

La Federació Mundial està posant tot en obra per acabar ràpidament amb el règim franquista. Les resolucions aprovades pel Comitè Executiu i adreçades als Consells de Seguretat al Consell de Ministres d'Afers Estrangers reunits a París, la crida feta a tota la joventut mundial de reclamar dels respectius governs el reconeixement immediat de llurs relacions diplomàtiques i econòmiques amb Franco, n'és un exemple que fa que considerem cada dia més necessària la nostra presència i la nostra actuació en aquest camp. La col·laboració de tota la joventut catalana a la Federació Mundial de la Joventut Democràtica. Així demostrarem la nostra preocupació i el nostre interès pel enderrocament del poder falangista i la instauració, a casa nostra, i a tota la Península, d'un veritable règim de llibertat i democràcia. Els nostres esforços, d'organització dels militants, al mateix títol que aquí el nostre portaveu. A la vegada però, amb facilitats materials que nosaltres malauradament no podem proporcionar en les circumstàncies, la informació política que nosaltres, a través de la revista, podem proporcionar, és de gran importància. El conjunt és força reeixit i té tot el suport que podem esperar dels militants i dels lectors de la nostra literatura nacional. Gasco-Contell, destre en el maneig d'altres llengües, a utilitzar la que és més autènticament la seva i a fer un treball de traducció directa de dos poemes xinesos. No tothom apreciarà igualment el modern dels poemes d'Antoni Bonet que representen, però, indiscutiblement, una nova i original manera de veure el món. Els nostres lectors a qui interessa aquesta revista poden adreçar-se a Antoni Bonet, Viena Calvet, Impasse Dante, Aux Aubes, Montpelier.

La nostra llengua i la nostra cultura troben també acolliment en la premsa catalana. En el darrer número rebut de la revista «O» que de la Societat d'Estudis Occitans, Joan Enric Probst publica un article sobre Lluís i el personalisme de tot amor, el domini Gornia, Enric Guàrdia, Alfons Serra-Baldrà i Granier-Barra publicuen poemes catalans. La revista vella de 20 anys, segueix en la premsa catalana. En el darrer número rebut de la revista «O», que de la Societat d'Estudis Occitans, Joan Enric Probst publica un article sobre Lluís i el personalisme de tot amor, el domini Gornia, Enric Guàrdia, Alfons Serra-Baldrà i Granier-Barra publicuen poemes catalans. La revista vella de 20 anys, segueix en la premsa catalana. En el darrer número rebut de la revista «O», que de la Societat d'Estudis Occitans, Joan Enric Probst publica un article sobre Lluís i el personalisme de tot amor, el domini Gornia, Enric Guàrdia, Alfons Serra-Baldrà i Granier-Barra publicuen poemes catalans.

Parlem ara, més per sobre del que els catalans publicuen a França. Entre les revistes, Quaders, de Perpinyà, segueix endavant amb regularitat i ja ha arribat al número 13 sense disminuir gens en qualitat i exigència, cosa tant més meritoria quan es tracta d'una revista especialitzada que excolli del seu camp tot el que és purament literari. La revista d'informacions i comentaris continua essent-hi del gran interès, especialment tot el que fa referència als qüestions de reconeixença espanyola que Ferran Cuto tracta amb especial objectivitat i competència. Dels articles del darrer número destaquem el titulat « Els diversos professors de França i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos.

El passat dia 11 va tenir lloc a Montpelier el « vernissatge » de l'exposició de pintors catalans contemporanis que s'ha obert a « Foyer » del Teatre Municipal. Entre les nombroses personalitats franceses assistents destaquem el Reitor de la Universitat, el President del Consell General, el primer adjunt de l'Alcalde i el Secretari General de la Prefectura en representació del Prefecte, el Coronel Cap d'Estat Major en representació del General, els degans de les Facultats de Ciència i Farmàcia, el President de la Cambra de Comerç, l'Inspector d'Acadèmia i diversos professors dels Lycées i Universitat i alte funcionaris de la Prefectura.

El « Bâtonnier » Granat, adjunt de l'Alcalde, delegat, les Belles Arts, va pronunciar uns paraules de presentació que foren contestades en nom dels catalans pel Conseller del Govern de la Generalitat Sr. Antoni Rovira i Virgili. L'exposició major obra de primer ordre de la major part dels artistes catalans exiliats a França i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos.

MOIXIGANGUES

Les « autoritats » franquistes han després organitzat un plebiscit que no deixi lloc a dubtes sobre la fidelitat dels espanyols al « Caudillo ». El diari tolosenc « Espoir » publica un editorial que desmentia la « lèxia manobra, Reproduïm, així mateix, la proclama llançada al poble de Catalunya per a que signi uns plics d'adhesió. Reben notícies de Tarragona que ens diuen que les signatures són recollides « manu militari », amb la presència de forces coercitives.

Segons el propi « Espoir » ni la guardia civil, ni altres recollidors de signatures no tenen el netor exit. ACTITUDS ANTIFRANQUISTES Subratllem, per la seva importància, una resposta d'un dels secretaris de Relacions amb la Cambra dels Comuns. Els governs angles segueix al dia les opinions dels grups republicans exiliats. Les missions angleses a l'estranger tenen ordre de mantenir en contacte amb els exiliats espanyols i afegir: « d'ara endavant, s'han mantingut a Mèxic França interessants entremès entre representants anglesos i personalitats republicanes espanyoles ».

Per altra part un « representant » del Congrés dels « Trade Unions » serà rebut uns d'aquests dies our M. Bovin per a tractar de la posició d'aquells organismes en relació als acords de l'Executiva de la Conferència de Sindicats Mundial celebrada a Moscou i els quals fan referència a l'incrementació de les activitats contra Franco. La Federació Latino-Americana del Treball ha acordat començar des del 18 d'agost el boicot econòmic contra l'Espanya franquista. Per altra part en el Congrés de la Resistència europea celebrat a París s'ha acordat que el 18 de Juliol se celebri en tota Europa manifestacions pro-democràcia espanyola.

No cal dir que tots aquests actes palesaren, una vegada més, l'admiraçió que tots els catalans sentim per l'illustre Mestre, a qui felicitem ben efusivament per la seva nova distinció de què ha estat objecte.

ESCRIT EN CATALA...

El component del grup de « Quaders » i « L'Esquerra » dels poemes de la generació formada, almenys en part, a la nostra Universitat Autònoma: Joan Sales, Albert Folc, Núria Folch, Ramon Cabrer, Joan Vinyes, etc. comencen a ésser llegitament coneguts. De la gent d'una altra època que treballa amb els seus dibuixos i pintures de gran qualitat i de presentació molt acurada recorda el full que amb el mateix títol s'havia publicat a Barcelona una nota sobre els anys 1944-1945. El primer número de « Poesia » conté poemes de Gabriela Mistral, Antoni Bonet, Francesca Prat i Prous i Vila més el text íntim i gràfic de la traducció directa de dos poemes xinesos. No tothom apreciarà igualment el modern dels poemes d'Antoni Bonet que representen, però, indiscutiblement, una nova i original manera de veure el món. Els nostres lectors a qui interessa aquesta revista poden adreçar-se a Antoni Bonet, Viena Calvet, Impasse Dante, Aux Aubes, Montpelier.

Les edicions de « Poesia » han publicat també « Antòries » petit recull de poemes de l'escriptor valencià Emili Gasco-Contell. És amb molta satisfacció que constatem novament en aquesta crònica l'aportació de les terres de sud a la nostra literatura nacional. Gasco-Contell, destre en el maneig d'altres llengües, a utilitzar la que és més autènticament la seva i a fer un treball de traducció directa de dos poemes xinesos. No tothom apreciarà igualment el modern dels poemes d'Antoni Bonet que representen, però, indiscutiblement, una nova i original manera de veure el món. Els nostres lectors a qui interessa aquesta revista poden adreçar-se a Antoni Bonet, Viena Calvet, Impasse Dante, Aux Aubes, Montpelier.

La nostra llengua i la nostra cultura troben també acolliment en la premsa catalana. En el darrer número rebut de la revista «O» que de la Societat d'Estudis Occitans, Joan Enric Probst publica un article sobre Lluís i el personalisme de tot amor, el domini Gornia, Enric Guàrdia, Alfons Serra-Baldrà i Granier-Barra publicuen poemes catalans. La revista vella de 20 anys, segueix en la premsa catalana. En el darrer número rebut de la revista «O», que de la Societat d'Estudis Occitans, Joan Enric Probst publica un article sobre Lluís i el personalisme de tot amor, el domini Gornia, Enric Guàrdia, Alfons Serra-Baldrà i Granier-Barra publicuen poemes catalans.

Parlem ara, més per sobre del que els catalans publicuen a França. Entre les revistes, Quaders, de Perpinyà, segueix endavant amb regularitat i ja ha arribat al número 13 sense disminuir gens en qualitat i exigència, cosa tant més meritoria quan es tracta d'una revista especialitzada que excolli del seu camp tot el que és purament literari. La revista d'informacions i comentaris continua essent-hi del gran interès, especialment tot el que fa referència als qüestions de reconeixença espanyola que Ferran Cuto tracta amb especial objectivitat i competència. Dels articles del darrer número destaquem el titulat « Els diversos professors de França i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos.

El passat dia 11 va tenir lloc a Montpelier el « vernissatge » de l'exposició de pintors catalans contemporanis que s'ha obert a « Foyer » del Teatre Municipal. Entre les nombroses personalitats franceses assistents destaquem el Reitor de la Universitat, el President del Consell General, el primer adjunt de l'Alcalde i el Secretari General de la Prefectura en representació del Prefecte, el Coronel Cap d'Estat Major en representació del General, els degans de les Facultats de Ciència i Farmàcia, el President de la Cambra de Comerç, l'Inspector d'Acadèmia i diversos professors dels Lycées i Universitat i alte funcionaris de la Prefectura.

EL CONSELL MUNDIAL DE LES JOVENTUTS DEMOCRÀTIQUES

J. E. R. E. C.

El diumenge dia 16 es celebra a Nissan una manifestació d'afirmació esquerrana amb motiu de l'acte de simpatia que els amics d'E. R. de C. organitzen en seu secretari general, Isidre Granada. A la Presidència, fent costat a l'amic Granada, prengueren lloc Ros, per la Comissió organitzadora i els membres del Comitè N. Castell, Rallo, Mompou, F. i Sa, a més, darrer per les JEREC. Entre els assistents remarcarem els Srs. Joan Saurat, Hilari Salvado, J. Rodríguez, Papsasit i Jaume Foguet, Sanderrien a l'acte amb la seva presència o per adhesió al Secretari Permanent i el Consell de França, i les Delegacions d'Esquerra de Fuissergüen, Cessenon, Fouzilhon, Bédarieux, Villeneuve, Montagnac, Montblanc, Saint-Nazaire, Laurens, Agel, etc. D'altres parlaments l'amic Ros, que en nom de la Comissió organitzadora, en sentides paraules, ofereix l'acte a Isidre Granada i feu remarcar el seu treball desinteressat i eficaç.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Dissabte, dia 20 de Juliol, tindrà lloc a la Gran Bretanya el Comitè Executiu del nostre Partit amb l'assistència del Secretari General Sr. Josep Tarradellas i dels membres Ros, Carles Pi i Sunyer i Joan Saurat. En aquesta reunió seran estudiats tots els problemes resultants de l'actual situació política i s'espera que s'adoptin importants acords, els quals seran portats a l'immediat Ple dels organismes del Partit.

Constitució del consell directiu a la Gran Bretanya

El nostre amic resident a la Gran Bretanya ha constituït el Consell Directiu de l'Esquerra en aquell país. A la salutació, afectuosíssima, que ens adreça hi corresponem amb la nostra igualment cordial i reproduïm el document de constitució del Consell Directiu que acaba de fer públic: Els vells militants d'Esquerra Republicana de Catalunya a la Gran Bretanya i els nous simpatitzants del partit, hem decidit organitzar act el grup de l'Esquerra. Aquest fet no té potser altre transcendència que el representar un nou acte de fe en els destins del nostre partit i una prova de la nostra fidelitat i dels militants ja que dem. Però això per nosaltres, ja té la seva significació. El fet que els elements d'Esquerra residents a Anglaterra hagin estat els darrers en posar en marxa el seu partit pot causar certa sorpresa, però creiem demostrar millor que res fins a quin punt hem estat ferm defensors de la unitat política dels catalans i que l'hem predicada amb totes i no amb paraules i que no hem posat mai l'interès partidista damunt dels interessos de conjunt. Sense voler en res renunciar a la nostra línia a la qual ens mantenim fidels, entenem que ha arribat el moment d'estructurar políticament el partit. El no fer-ho ara que tothom

UN LIBRE DE VICENS VERNI

Vicens Verni, que havia estat durant anys, a Barcelona, redactor de « La Humanitat » i que es troba actualment exiliat a Mèxic, ha publicat a la capital mexicana un llibre, « Veinte Frenes », documentat i original, que ha obtingut un gran èxit de publicació i de crítica. desenvolupament de la idea democràtica i les paraules encoratjadores de l'ex-Ministre d'Afers Estrangers, Ezequiel Padilla «estic en presència d'un esforç seriós i intel·ligent per a presentar al públic un llibre que no ha donat lloc a cap contesa actual i dels seus antecedents »; l'opinió del Dr. Pedro de Alva, sub-director de la Unió Pan-americana: « Valdrà la pena que

algun expert en matèria de publicació, llegís el llibre de Verni per veure el seu interès en la traducció anglesa ». (Remarquem que aquesta traducció anglesa ja ha aparegut). El mèrit indiscutible de Vicens Verni és d'haver sabut desprendre's dels tòpics habituals en llibres d'aquest gènere, i d'haver reeixit a presentar la segona guerra mundial a través d'una anàlisi transversal i penetrant: La Guerra i les Invasions, La Guerra i la Tècnica, La Guerra i la Ciència, La Guerra i les Primeres Matèries, La Guerra i la Política, La Guerra i les Finances, La Guerra i els Sindicats, La Guerra i la Dona, La Guerra i els Llibres, La Guerra i el Cinema, La Guerra i l'Art, etc. Felicitem ben sincerament el nostre company, i esperem que tindrà interès a fer conèixer la seva obra entre els seus compatriotes exiliats en terres franceses. C.

PER SUSCRIPCIONS DONATIUS, adreceu-vos A SANTIAGO VILA 250, Route d'Elne PERPIGNAN

Una exposició de pintura catalana a Montpelier El « Bâtonnier » Granat, adjunt de l'Alcalde, delegat, les Belles Arts, va pronunciar uns paraules de presentació que foren contestades en nom dels catalans pel Conseller del Govern de la Generalitat Sr. Antoni Rovira i Virgili. L'exposició major obra de primer ordre de la major part dels artistes catalans exiliats a França i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos. Recordem especialment, Campes-Vicens, Colom, Carme, Corts, Creixams, Franch, Giner, Miró, Padilla, el Pascual, Rebull, Rosner i de diversos pintors rosselonesos.

CULTURA CATALANA

NOVES DE JOAN REBULL ESCRIT EN CATALA...

Per Josep CARNER

Per Heribert BARRERA

Un text senzill i perdurable ens permet de comprendre l'enorme impressió causada per l'aparició de l'esculptura. Déu, segons el relat bíblic, va ésser el primer escultor. Féu de fang l'hereu de la nostra espècie i li infongué un alè de vida.

Ben sovint, però, en visitant ciutats, veiem estàtues mal respondores a la gran tradició. Plàcies i avingudes exhibeixen certes noses monstruoses, els estàtues oficials es creuen desconsiderats sense algun regle d'estaquirrots massissos, i, en els cementiris, la mala escultura ha afegit una horror nova a la mort. No cal pas sostenir que la pintura sigui responsable d'una menys copiosa quantitat de fracassos; però els disbarats en marbre o en bronze ostenten una gravetat, un aire de solemnitat impositiva, una paròdia tota encarcerada de l'eternitat que els fa més insuportables. No és pas tan fàcil — sembla que dignu als possibles crítics — de treure'n d'on som i tragar-nos a coll-i-bè.

Catalunya és clima propici per a l'escultura. Se'n mostra en l'Edat Mitjana; i, modernament, esdevé la patria de Damí Campeny, del Casanoves i el Manolo, de Joan Rebull. És un lloc humà, a la mesura de l'home, d'un paisatge tot ell intervingut per l'home, amb una bella educadora de la retina i amb aquell punt d'exigència d'efort que crea els oficis competents.

Catalunya on, avui dia, s'han perdut, trossets i envilit tantes d'esperances, té en escultura acullit a terres d'exili, un representant genial: un Escultor carregat de glòria i amb una reputació sense fronteres. Joan Rebull, pervivint a plena soa, no ha perdut gens les àgils proporcions de la joventut, la mirada ardida i ardent, i aquell signe d'importància; el nas magnànim. (Per una cosa o altra el nos sembla ésser en el nostre llenguatge popular la seu de determinades intuïcions i encerts). Qui no coneix, qui no estima aquest minyo de Reus, que, als deu anys, la seva intima guspira feia entrar d'aprenent a casa d'un imatger religiós de la ciutat nodria; més endavant aprenent i fadri al taller barceloní de Bacchini, reconvertit en va per Borrell i Nicolau, brillantment pagat de les seves penes amb una bossa de viatge que li permet de conèixer París i Londres, recompenat, ben jove, per l'adquisició del seu *Tors de Dona* amb destí al Museu de Barcelona? Amb seguretat i desembràs anava pujant el cim Esculpeix i pinta (més tard de la seva evolució assajada l'esculptura acolorida; « no pas, diu ell, que hi superposi un abillament pictòric: no faig sinó regular les llums »). Influïen en els escultors catalans de fama consolidada i, no cal pas dir-ho, en la nova promoció. Col·leccions barcelonines s'enriqueixen amb les seves obres (les de Barbey, Puig, Gairalt, Joaquim Mir, etc.) com a París les de Picasso i Camps. La

DIBUIX DE JOAN REBULL

Generalitat li encarrega que amb el pintor Mallol crei a Tarragona aquell taller-escuela de Pintura i Escultura que fou en els pocs anys del seu funcionament, exemple internacional del tracte i aligament de les vocacions artístiques, i que serà, e n la seva represa i extensió a d'altres llocs, fermança d'una forta expansió i reneixement.

En l'exili, Joan Rebull, patriota i ciutadà perfecte, distingit amb particular amistat pels Presidents Companys i Irla, ha seguit, no pas sense dificultats considerables i intervals de forçosa inactivitat la seva obra rodant.

Té encarregats dos monuments: el dedicat als màrtirs hispànics en l'alliberament francès (destinat a Annecy (Savoia) i el commemoratiu del pur poeta que fou Antoni Machado, — centre futur de la plaça de Colliure. L'amistat de dues dones expressarà en el primer la

germanor de dues terres en l'heroisme i en el dol memorials. Machado serà escaciment tractat, i val a dir que cop poeta castellà modern no mereix tant la consagració de l'art de Rebull. Machado és un alt classic, com Garcia Lorca un alt barro; i Rebull podria conversar amb els grecs de l'antigor, que estimarien la rigor de l'ofici; la percepció d'aquella veritat estàtica que no es posa dels fotògrafs i ni la dels enmolladors, ni la dels mesuradors, ni la de tothom, ni la de cada dia; la resolució de l'obra plena, la qualitat ideal i universal, la mena de perfecció, amurada d'aquesta inmerescible joventut que es diu la glòria.

Joan Rebull acaba de conquerir Londres i Nova-York, on la seva obra ha estat una sorpresa immensament triomfant, com abans a Barcelona i París. El seu grup de tres noies acolorits, exposat a Lon-

dra, el mostra al pla d'aquella virtut de força i elegància, de puresa i de tendresa, tan característica d'ell.

Tinc al davant dels ulls un exquisit corsell que ha fet les delícies de París i Nova-York. Quina gent! Haminera mobilització de l'escultura! Com la dels grecs amb les Tonogres. Es tracta d'uns maniquins, que en acabat aniran vestits: l'escultura, sense refusar-se a lluir els « gèneres », il·luminarà entre la riuada de clients la tafaneria, el desig, les compres, el comerç. Per què no? Tant ridícul és que suportem aquells paisatges, dolents perquè sí, que solen trobar-se a les sastreries i a les lleteries, com que ens dolgui que Rebull entoni i dignifiqui una cosa tan alegre i tan viva com és un ample edifici comercial. No és pas de poble geniu d'escultors la idea que l'escultura sigui exclusivament bona per a

llocs ombrosos, greus i cada dia més abandonats al mal gust, com les esglésies; per anar donant de socors voltats d'un jardí municipal; o per fer guàrdia com soldats o conserges en palcos més o menys envaïats, amb pols històrica o burocràtica. Joan Rebull ha estat posat al no perquè l'escultura, l'escultura bella, l'autèntica, retingui intimitat amb les vides dels homes, dels nois i les noies, dels mateixos infants. Les belles imatges robaran el cor de la gent a tot arreu on llur sorrisme pugui consolar-nos de les tolerades lletjors quotidianes i, en certa mesura, imposar una regeneració. Altrement, recordem que les arts populars, que un dia omplien les fires de frescor i varietat, avui han estat substituïdes per peces industrials uniformes sense espontaneïtat ni qualitat ni sentiment. També cal dir que intervingui l'escultor Joan Rebull, que for noïnes i soldats i cavalls que avessin els ulls a la joia i purificació estètica i no pas al mal gust i a la vulgaritat. No, no hi ha pas cap inconvenient, sino més d'un guany, a tornar a dar Tonogres per joguines. Perquè l'artista mateix convé que jugui, i tot jugant s'enriqueix. Creador sigui!

Una tarda geluu de l'hivern passat, Rebull amolvava lentament una escultura seva, encara retinguda al taller. Hi passava aquelles mans que, infinitament sensibles, exigien, críquen o aproven. Aquella escultura, vaig dir-li, m'ememorava.

Encara cal — va dir — que li suprimeixi alguns accidents.

Paraula de clàssic. L'escòlastic defineix la bellesa com un resplendor de ordre. També hauria pogut definir-la com un resplendor de la unitat. La ignorància de la unitat és la barbàrie, la seva pèrdua és la decadència.

Joan Rebull parla de la seva art en aforismes, com els atenesos i els florentins. L'esperit que il·lumina les seves dites és el del creador que copça directament de la natura, que se les heu amb la dificultat cada vegada nova i sense la qual no hi ha triomf ni durada, que ultrapassa l'assaig, l'esboç, el fragment, la recerca i l'acudit fins a presentar-nos l'obra una i plena; abstracte de l'anecdòtic, no pas, a la manera científica, abstracta. D'altra part, i gracies a la mateixa altura, la seva obra és catalana per veritat íntima i no pas per contingut de la pintura, per caiguda en el pintoresc.

Gran lliço per a tots els nostres artistes de qualsevol art. Catalunya reprendrà la tasca de consagrar-se. No li escorren un art bàrbar ni un art decadent. Joan Rebull podrà ésser a la testa d'una magnífica primavera catalana. Ell, — que només per haver-se exigit a sí mateix tot ofany, tot prova i tot puresa, ha semblat i ha arribat a mostrar-se l'afortunadíssim: l'home que, com deien amb bella motiva de crítica, s'ha assegut a la taula dels Déus i ha entrat en el lliu de les Deesses.

Ha començat a arribar-nos informació sobre les publicacions d'Amèrica i ens plau constatar que, tant pel nombre com per la qualitat, constitueixen una demostració evident de la continuïtat de la nostra vida cultural. Ja sigui periòdics, revistes o llibres, arreu del continent s'imprimeix en la nostra llengua. La premsa política ha proliferat segons diuen, potser fins i tot excessivament. Els llibres, per contra, son encara massa poc nombrosos pel nostre desig. Son, en canvi, relativament a bon preu i per tant accessibles a tothom, ben al revés del que passa a França on fora de contades excepcions s'edita només per a bibliofils. L'escassetat de paper i el cost creixent de la impressió fan aquí quasi impossible el que a Amèrica és fàcil. Però, no hi hauria manera, si convé per iniciativa oficial, de publicar quelcom a l'abast de la butxaca dels refugiats? La gent és desacomunada perillósament de llegir en català i, setmanari i revistes no pensaran mal la manca de llibres que n'és l'origen.

Del Club del Llibre Català de Mèxic, hem rebut dues edicions, un opuscle de propaganda publicat amb motiu de la Fira del Llibre i un llibre postum del malaguanyat Jaume Serra-Hunter.

El primer que es titula « La impremta y el libro en Catalunya (siglo XV) », encara que escrit en espanyol, per la personalitat dels editors i per llur intenció mereix que en parlem aquí. És un tractat d'uns curts fragments d'una obra més important, d'un professor argentí, José Torre Revello sobre els orígens de l'impremta a la península, enriquit amb 6 bones reproduccions d'altres tants incunables catalans. La vella disputa de prioritat entre València i Barcelona, l'autor la resol a favor de Barcelona, on s'hauria començat a imprimir el 1468, abans que a França i a Anglaterra. En un o altre cas la nostra vanitat nacional queda però igualment satisfeta — no ens movem de la terra catalana i el primer llibre imprès a València, en la nostra llengua era escrit.

Tota una altra importància tenen els assaigs postums del Professor Serra Hunter, dels quals el més extens « El pensamiento i la vida » dona títol al recull Josep Carner en un esplèndid proleg, amb la seva prosa inimitable, fa una curia i penetrant biografia espiritual de l'autor, del qual son prou conegudes l'alta categoria intel·lectual i la valor pedagògica dels escrits, sense degradar-ne menys el mèrit de la seva vida. Serra Hunter ha assolit, en efecte, donar amb els seus llibres un cop de vista general dels problemes més arduos de l'espècie humana, filosòfica, teològica, científica, política i la tècnica, com l'autor mateix ens diu en la introducció, aquest darrer se situa perfectament dintre la línia dels anteriors. L'anyat Rector de la Universitat de Barcelona concebia la filosofia no pas com un domini reservat als especialistes sino com una generalització de l'experiència viscuda com un mètode general d'exploració de l'intel·lecte al qual molts podrien ésser iniciats amb fruit si es deixava de banda tota erudició i tot tecnicisme. D'aquí la si-

gnificació general de tota la seva obra.

El present llibre no és pas, de totes maneres, un primer instrument d'aquesta iniciació, i la seva lectura, per que els sigui profitosa, demana dels profans un cert esforç. Constituit per una sèrie de suggestions i comentaris desligats, que no desordenats, al voltant d'un tema genèric, és més aviat una sèrie d'arrels humanes de la Filosofia, sembla com si el propòsit de l'autor d'acord amb el subtítol del volum « Estímulo per a filosofar », hagi estat, més que formar una informació — quasi sempre insuficient per fragmentaria — suscitar la reflexió, desvelar la curiositat i provocar així l'aprofondiment personal de problema. La varietat de les qüestions tractades, al multiplicar per cada lector les probabilitats de trobar ressonància a les propies inquietuts i angories, fa més evident encara aquesta evident preocupació de pedagogia i d'apostol.

La mort del Professor Serra Hunter va ser una gran pèrdua per a la cultura catalana. Els catalans tots, més que ningú els seus correligionaris, tenim avui el deure d'assegurar, amb la propagació de la seva obra la pervivència del seu mestratge intel·lectual i patriòtic.

Editat per la « Biblioteca Catalana » de Mèxic, hem rebut també un llibre de viatges, « Terres d'Amèrica », del nostre estimat amic Josep M. Puig. És encara Josep Carner qui presenta l'autor en el proleg i qui ens assegura que el llibre és lleuger d'un sol to. És així, en efecte, i aquest carnet de ruta d'un viatger de comerç improvisat, que va més sovint en avió que en tren com correspon al continent que a través, emparat el seu interès d'un cap a l'altra i ni per un moment enfarrega i es fa pesat. Res més lluny d'altra banda, de la literatura pura o de l'assaig, que aquesta successió d'edificis i de detalls pintorescos que aqueste dèdicat impressionista — Poblet dixit — amb una paleta a més limitada i voluntàriament a les colorines. Estil familiar i planer no exclou pas necessàriament, de totes maneres la profunditat d'observació i devegades l'autor, amb quatre punyals, reixeix a doblar el nostre interès i ens passa, o probablement més exacta que la que resultaria d'una llarga minuciosa descripció.

Si el quadre és exòtic, tot és vist en canvi, amb els ulls d'un català per qui els punts de referència no son mai gaire lluny de canaletes. Quasi tant com el que troba que interessen els compatriotes de Sud-Amèrica, a cap ciutat de l'interior no n'hi falta almenys un fondistes, professors, capitans d'infanteria, comerciants, ballarines... dels que han fet diners i dels que van vivint. I quan l'onze de Setembre en Josep M. Poblet es troba a Sao Paulo, al Brasil, tampoc no celebra la festa amb els versos patriòtics i la nostalgia en comú de consuetud.

La producció literària d'un país normal ha de comprendre dos gèneres. Benvingut sigui un llibre

així si pot conquistar un grapat més de lectors per a la nostra llengua.

De les revistes que es publiquen a Amèrica tres han arribat fins a les nostres mans: La Nostra Revista que publica les Edicions Catalana de Mèxic, els Quaderns de l'Exili editats també a Mèxic per un grup de joves catalans, valencians i balears, i L'Emigrant, de Santiago de Xile, del qual es edita l'agrupació d'Esquerra Republicana de Catalunya d'aquell país.

De les tres La Nostra Revista és la única purament literària. Diguem desseguida que fa gran honor a les nostres lletres. Els tres números que hem pogut llegir-ne els tres primers corresponents als tres primers mesos del 1946, son tots d'una gran qualitat tant pels articles com per les cròniques. La col·laboració no és limitada als subscriptors que es troben en terres americanes, sinó que publica també textos de Carles Pi i Sunyer, i Antoni Rovira i Virgili — d'aquest darrer un curt però magnífic assaig sobre el passatge de Catalunya — un conte estimable de Mercè Rodoreda i a cada número la Carta de París, de Rafael Tasis, Escritors valencians — Carles Espià, Pascual Leone, Cerezo Sestús — i balears — Riera Llorca — hi col·laboren també regularment i llurs aportacions no son pas de les menys remarcables. Enllà, Avell Artís, gerent de la revista ha reunit un equip brillant de col·laboradors entre els catalans exiliats a Amèrica. Limitant-nos als noms més coneguts citem August Pi i Sunyer, Bosch Gimpera, Francesc Trubal, Jaume Pi Sunyer, Manuel Alcántara, Ventosa i Ròig, Pere Calders, Agustí Saurina i Jaume Miravetles, Marcel Santaló. Per la seva variada i rica de contingut « La Nostra Revista » mereixeria d'assolir la més gran difusió entre els catalans exiliats a França.

Sola el signe de la unitat nacional de les terres catalanes, — Catalunya, València i Balears — recordem que aquesta unitat és també afirmada per les nostres J.E.R. Els acords del Congrés de Montauban) es presenta la revista « Quaderns de l'Exili » que el maig d'aquest any ha publicat el seu dinovè número. No és aquí lloc per parlar — per més que la qüestió en valgui la pena — dels altres postulats polítics del grup editor, ben simpàtics apart un cert anacronisme. La revista es propo interaccionar inclos fent abstracció de tot el que d'arrop o de lluny hi toca la política. El darrer número rebut està dedicat, quasi íntegrament a Guimera. Ferran de Pol, un jove escriptor de gran valor que un dels premis literaris de la Generalitat havia retingut poc abans de l'exode — hi descobrim amb un document de primera mà que Guimera ha deixat, com Verdaguier, el 1945 i que per tant l'any darrer ens va passar a tots per alt el seu centenari. Els crítics dels « Quaderns de l'Exili » s'acorden tots en revaloritzar l'obra de Guimera, víctima encara segurament de la depreciació excessiva que, per a moltes personalitats massa acusades sol succeir a la mort.

(Passa a la torera plana)

ON SON, CATALUNYA, ELS TEUS FILLS?

Per CARLES PI I SUNYER

On son, els teus fills, Catalunya?
Els teus millors fills, on son?
Tu no ho saps. Qui podria saber-ho?
Els tens dispersos i perduts per la gran soledat del món.
N'hi han que encara viuen i esperen, treballen i somnien.
Però n'hi han d'altres que rodolen costa avall de les irreparables caigudes, desferres a la deriva que el mal vent porta als irredimibles naufragis; sense rumb ni joia, sense timo ni estrella; sols entre la indiferència dels homes, com si haguessin deixat d'ésser homes, deixalles que androgen sense consciència de que havien tingut una ànima. N'hi han d'altres que s'han fos als grumolls de terra grossa que donaran vida a altres vides; i d'altres que ja no son més que ossos blanquejats als camins sense camí i del desert.

On son els teus millors fills, Catalunya?
Els més senzills, els més braus, els més fidels?
Eren tants, i ara son ja tans pocs!
Son els que venien dels no-res, i han tornat al no-res; però la sola espurna de llur vida té una clara olor de sacrifici.
Son els que no han pogut tenir fills que els perpetuïn; els que semblaran llevers sense profit a les terres dels altres, i faran reflorir noves primaveres lluny de la que els veia néixer. Esparsos com les sorres del mar per totes les platges sense cala, errabunds per tots els horitzons en les nits sense horitzó, sols com les estrelles del cel sota les estrelles de tots els cels.

Els teus millors fills, Catalunya,
no estan entre els que conserven un nom, els que tenen personalitat i passaport, els que han pogut trobar feina i aixopluc, els que es pensen encara ésser algu, els que creuen encara en quelcom.
Els millors, son els ignorats, aquells pels quals el sofriment no té tornaveu; ni el pesonire, coixi; ni la soledat, faldà amigui; ni l'esperança, canço; ni la mort, mortalla.
Aquells que no tornaran, o tornaran tot uns altres.

N'hi han d'envilit als camps de concentració. Eren homes lliures, dignes, coratjosos, amaven la vida i el treball, i els tancren com a remats indocils i esquerps, dintre del vergonyos oporibi de les tanques de filferro. Anaren tornant-se indiferents, massells; la llum de la raó es feia cada cop més pal·lida i confusa, fins el foc dels nobles ideals s'anava acugulant i morint, en una misera resignació sense consciència i sense esperança. Ells, que fins en aquestes hores de sacrifici i d'heroisme havien estat exemple de temps, virori i fortitud d'esperit.

N'hi han que treballaren, fins a esgotar-se, en el sorral roent. No hi estaven fets al clima i a la feina, el sol del desert els cremava la pell, a fatiga els xuclava la carn fins al moll dels ossos. Amb el cos demacrat eren com espectres del que foren; però encara s'havia resecat més llur esperit, ja no volien res, ni res els importava. Abans tingueren també una ànima d'home.

Però, quan? I com?... Feia tant temps...
Una ànima d'home?... Potser sí...
Però ja era tant lluny, en el dolor...

N'hi han d'exsangüats als llits dels hospitals; havien estat joves i forts, la sang corria i ardenta, tiuents els muscles del braç, plena de brao l'alameda del pit. I ara, arrengrats a les solies blanques i esterils, no eren més que cassos de clínica, un malalt, una fitxa, una gràfica, un numero, una caixa, un destorb... Demà, potser, una baixia...

N'hi han que es perderen per les ciutats cosmopolites. Misèria de raval i rebuig d'asil; amb les disfresses dels vestits donats, la roba ampla i la ganyota trista, eren com uns clowns grotescs de farsa tràgica. Naufrags de ciutat que van caient a la ronsa, entre l'inconscient crueltat de la multitud inconeguda, fins que una tarda plujosa d'hivern els acull el repos glaçat d'un cementiri de suburbi.

N'hi han que travessaren el mar, cercant feina al seu afany i repos al seu sofrir. I els aculliren els climes traïdors i la natura hostil, els perderen per la jungla i la manigua, on la viscosa humitat de les terres dels tropics inocula la verinosa pestilència de les aigües fermentades. La carn tremia amb esgarrifassos de febre, i en un calfred de pesombes al·lucinàtoris, abans que llur cos es tornés pastura de cucs i nial d'insectes, deien el darrer adéu a un món sempre enemic, desfigurat pietosament pel vent de la suor en el deliri de l'agonia.

N'hi han que foren presoners enllà del desert. Pogueren comprar un mapa de quixalla, semblant al que de petits aprenien a l'escola, i n'hi hagué un que trobà una bruixola de joguina. Com que tenien barrades les rutes de la mar, prengueren per a fugir els camins convians de les dunes, cap a la morta sorleda de les terres inconegudes, sense camells ni caravana, sense aigua i sense guia. Anaren perdent-se, enllà, per l'incerta llunyania dels horitzons de sorra. I mai més ningu no n'ha sabut res més...

N'hi han que naufragaren al mateix port, ombres esvaïdes per molls de vent i de boira, per les tavernes equivoques d'alcoholats opaletsents, on, sota un llum sordid, es lloquen els homes sense papers, els que no importa que morin sense epitafi,

en els barcos que ja salpen fent aigua, i naveguen l'atzar, sense la companyia del convoi, ni la protecció dels vaixells de guerra. Alguns cops encara poden cantar-ho, però, sempre vé un dia que no tornen. Ningu sap com fou, i ningu els plora.

N'hi han que combatieren estranyament a les terres nordiques; desembarcaren sota les altes roques àrides i grises, en un mar boreal d'un blau ombriu i adust. No n'hi havien amb més broo i empenya, que donava goig el lluitar pel mateix ideal que sempre sentiren. Però la dolla preciosa de les ametralladores, segava implacable llurs vides. I la sang era vermella, com una taca de sol mediterrani, damunt de la neu tan blanca del sudari hiperbòric.

N'hi han que es trobaren a primera línia, per a rebre l'escomesa de l'enemic embroc de triomf, en el posicó del desert, indefens, sense fortificar, res més que unes trinxines de filferro contra l'escomesa dels tancs. Però ells els sabien esperar a pit descobert, i l'allau incontenible de ferro i de foc, s'aturava davant del mur del seu coratge. Però el seu sacrifici fou, com el de tants, com el de tots, desconegut, ignorat, eixorc, anonim.

N'hi han que els deportaren a terres de servitud, com a ostatges, sospitosos, treballadors, assessors. Havien combatut sense fortuna per ésser, lliures, i els tritirà el despatiat engranatge del poder. Se'ls han endut lluny, enllà, a l'altra banda del mar de la darrera esperança, a sofrir els càstigs, la fam, l'humiliació, el martiri lent i a la fi sotada. I en aquest infern que posa l'ànim a prova i son tants els que cauen, amb els seus companys de lluita mantenen íntegra, intacta, aquesta virtut com cap altra humana que és per ells orgull, refugi i consoli, i que pels seus botxins és com xurracada de menyspreu: la noble virtut de l'alta dignitat de l'home.

On son els teus fills, Catalunya?
Els tens perduts per totes les terres i més enllà de totes les mars, sota les estrelles més trosses de les constel·lacions més distants. Però també els tens a prop.
I els que essent-te fidels malviuen més a la vora teva, son encara els que més cruelment sofreixen; els que et veuen ultratjada i escarnida, patint el suplici de l'insult, l'afront i la vergonya, entre l'opaca indiferència dels germans cecs i sords. Com son de plànyer els fills lleals, inermes davant de teu martiri!
N'hi han a les presons i als camps de concentració, n'hi han sota la condemna envilitadora del treball forçat,

n'hi han de fugitius, d'amagats, de perseguïts...
N'hi han que han caigut per sempre per la sola culpa d'haver-te estimat.

Son tants els que rosequen l'amargor de llur turment, els que gairebé es resignen sense atrevir-se a esperar, els que ploren de la desolació de sentir-se menys catalans, en aquesta gran preso sense aire de llibertat, en aquesta terra sense verdor d'arbril, en aquesta fosca de nit sense promesa d'alba, en aquesta fredor d'hivern sense miratge de primavera, en aquesta multitud a la que li han pres l'ànima, en aquest deler del que voldrien extirpar-ne fins l'esperança, que és avui, Catalunya.

A prop o lluny de tu, els teus millors fills, Catalunya, no els cerquis entre els que encara poden sentir-se contents, ni entre els misers d'esperit que han perdut la fé; cerca'ls entre aquells que després d'haver-ils robada, no desesperen encara de tornar a creure; entre els que havent fracassat, et posen per damunt del seu focàs. Catalunya, guarda l'amor per aquestes fills teus, els ignorats, els suspects, els prosaïts, aquells pels quals la vida es una intersecció de registres, els que no tenen papers ni carnet d'identitat, pels que cada interrogatori és una argumina i cada permís una humiliació. Els que pateixen de fred sense foc en armar-se, els que dormen sota la pluja sense obrir ni recer. Els que encara s'entossudeixen a esperar en el defalliment sense consoli.

Els teus millors fills, Catalunya, son els que ja ni tenen nom; i ja et pertoca que sigui així, tu, a qui la reclosa indiferència del món, l'egoisme, el càlcul o la feblesa, sembla esborrar-te, menystenir-te, negar-te, excloure't de la llibertat oferta als altres, i que més que tants d'altres et mereixes. Però la Catalunya millor a venir, serà la que faran els teus millors fills, aquest tou humà i sofredt d'angoixa i d'esperança, dels que en llur fé son la Catalunya viva i perdurable, la Catalunya avui ignorada, desconeguda, perseguïda, anonima.

Bè cal que us redreueu, fills de Catalunya, alla on sigueu i alla on partiu. Perquè sou i no podrieu deixar d'ésser catalans, i teniu de refer-la tal com l'heu somniada. On son, Catalunya, els teus fills?
Els tens dispersos i perduts per la tumultuosa soledat del món, naufrags de tots els mars i enyoradissos sota tots els cels; però en la darrera fibra de l'esperit que no es dona, en el clam de la sang que hem ofert, i que no pot trair, tots senten la salobrar amarga del teu plor, a tots els fereix la tràgica desolació del teu crit, tots posen la seva unica esperança en la certesa del teu redreg. Tots prompts a respondre:
Som aquí, Catalunya, els teus fills.

Londres, 1943. CARLES PI SUNYER.

La humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 50 - 2 d'AGOST del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

La nostra subscripció
depassa 400.000 francs.
Vegeu detalls en el proper
numero.

Director : Emili VIGO

Preu : 5 francs

Ampliació del Govern de Catalunya

Pau PADRO, Francesc PANIELLO i Manuel SERRA i MORET han estat designats Consellers

Nota de la Presidència de la Generalitat

A la Presidència de la Generalitat de Catalunya, s'ha facilitat la següent nota :

Al constituir-se l'actual Govern de Catalunya el President de la Generalitat va contreure davant l'opinió catalana el compromís d'ampliar-lo. En el decurs de tots aquests mesos el President Irla en cap moment no ha oblidat aquesta promesa, amb la qual es solidaritzaren unànimement tots els Consellers. No s'amagava el President la responsabilitat que implicava aquesta missió i, per a portar-la a terme ha procurat reunir tots els elements de judici necessaris, consultar aquelles persones que li semblaven més adients i, sobretot, assessorar-se amb l'opinió de la nostra terra. El conjunt d'aquestes gestions han decidit al President Irla a ampliar el Govern de Catalunya designant Consellers, amb caràcter personal, bo i tenint en compte la seva significació en el camp de la política catalana, als senyors Pau Padro, Dr. Francesc Paniello i Manuel Serra i Moret.

Per tant, el Govern queda constituït de la següent manera :

President : Josep Irla

Consellers :

Pompeu Fabra
Carles Pi i Sunyer
Antoni Rovira i Virgili
Josep Carner
Joan Comorera
Pau Padro
Manuel Serra i Moret
Dr. Francesc Paniello.

Aquest Govern afermerà més que mai el caràcter d'unitat catalana que l'hora actual imposa. I tenint ben en compte aquesta realitat, el President continuarà les seves gestions per a cridar-hi, totseguit que ho permetin les circumstàncies, aquells elements que, per llur significació, poden representar altres sectors de la vida catalana.

Al donar compte d'aquesta ampliació el President Irla ratifica les manifestacions que féu públiques al constituir-se l'actual Govern, el caràcter nacional de l'empresa que té al davant, la seva llealtat a la República, el dret que té Catalunya a regir-se segons la seva voluntat democràtica, la solidaritat amb els pobles d'Euzkadi i Galícia, la finalitat de treballar resoltament per a contribuir a enderrocar el règim actual d'Espanya i intensificar cada vegada més, estímulant-la i coordinant-la, l'acció dels qui a casa nostra oposen una ferma resistència al règim franquista.

El President espera del sentit de comprensió i patriotisme de tots els catalans que voldran fer justícia a l'esperit que ha inspirat l'adopció d'aquestes decisions, i que davant la tasca de reconstrucció nacional que a tots planteja la caiguda del feixisme espanyol i la manifestació democràtica de la voluntat popular per la qual el Govern de Catalunya maldrà amb totes les seves forces, els catalans voldran ésser dignes de la responsabilitat d'aquesta hora.

Paris, 24 de juliol del 1946.

La personalitat dels nous Consellers

Pau PADRO

Pau Padro és una de les personalitats més destacades del moviment camperol de casa nostra. Pot dir-se que ha conegut la major part de les seves activitats a les lluites dels treballadors de la terra, en l'àmbit de les comarques tarraconenses, primer (Padro és fill del Vendrell), i en el de la direcció de la pagesia catalana agrupada en la « Unió de Rabassaires », totseguit. En efecte, Pau Padro en fou elegit membre del Consell Central l'any 1931 en representació de la comarca del Baix-Penedès. L'any següent passà a ocupar la Presidència de la Unió de Rabassaires. En 1936, al fundar-se la Secció Social de la Unió fou designat President. I quan el 1938 el Consell Central de la Unió de Rabassaires es convertí en Consell Executiu, Pau Padro també en formava part.

En les eleccions de Diputats al Parlament de la República del 1936, fou elegit per Barcelona-circumscripció.

Durant la nostra guerra fou President del Consell d'Agricultura de la Generalitat des de la seva fundació fins al moment de l'exode.

Dr. Francesc PANIELLO

El Doctor Francesc Paniello és una de les figures més destacades d'Estat Català. Jove encara, el Dr. Paniello compta ja amb una excel·lència brillant de lluitador nacionalista. Es en aquest camp que ha desenvolupat, de sempre, les seves activitats polítiques.

En el terreny professional el Doctor Paniello s'ha especialitzat en oftalmologia.

Actualment resideix a Mèxic.

Miquel SANTALO A FRANÇA

Tenim el goig d'anunciar als lectors de « LA HUMANITAT » que el nostre bon amic i membre del Consell Executiu d'Esquerra Republicana de Catalunya, el Ministre d'Instrucció Pública del Govern de la República senyor Miquel Santalo arribarà un d'aquests dies a França.

ga, vençudes les dificultats que fins ara s'havien oposat al seu desplaçament.

Saludem la vinguda de Miquel Santalo entre nosaltres i estem persuadits que, com sempre, la seva actuació ha de resultar ben profitosa en bé de Catalunya i la República.

Manuel SERRA i MORET

Serra i Moret és una de les més velles i prestigioses figures del socialisme català. Fundador, amb Rafael Companys i Joaquim Xirau, de la Unió Socialista de Catalunya, fou Conseller del Govern de Catalunya en representació d'aquest Partit des de l'adveniment de la República fins l'octubre del 1932.

A més el senyor Serra i Moret, fou diputat al Parlament de Catalunya del qual és Vice-President primer, i del Parlament de la República.

Al produir-se l'alçament feixista Serra i Moret passà, amb la majoria dels seus companys de la Unió Socialista, a integrar les rengleres del P.S.U.C. Fou President del Consell d'Economia encarregat de l'aplicació del Decret de Col·lectivitzacions.

A l'exili, ha retornat al vell socialisme clàssic i a Buenos-Aires ha desenvolupat una considerable activitat en favor de la nostra causa.

Home d'estudi, brillant articulista, Serra i Moret deixa rera seu una obra considerable d'estudis, assaigs i articles.

S'annuncia com a imminent la seva arribada a França.

El President IRLA

EDITORIAL

UNA EMPRESA solidària

El President Irla acaba d'ampliar el Govern de Catalunya. Tres personalitats representatives de diverses tendències de la vida catalana venen a reforçar l'anterior equip. El Govern continua mantenint, per damunt les lluites partidistes, però tenint ben en compte la significació que cada un dels seus membres pot tenir en la nostra vida nacional, el seu caràcter d'unitat catalana. I en el moment de l'ampliació, el President reafirma la línia de conducta que traçava quan constituït el Govern el mes de setembre passat.

Acullim amb tota la simpatia aquesta ampliació. No solament perquè entenem que tots els catalans, per damunt les diferències de matís, deuen acatament al seu Govern i respecte al seu President, ans bé perquè en les hores i les circumstàncies que estem vivint la fórmula actual sembla la millor. De cara al món i de cara a Catalunya cal presentar aquest aspecte de solidaritat efectiva que senten tots els catalans davant la reconquesta de llurs llibertats, tant les nacionals com les humanes. I que l'equip d'homes que encarnen aquest sentiment tinguin prou prestigi per oferir la garantia del més alt patriotisme i la fermesa d'una actuació patriòtica sense limitacions ni titubeigs. Tot el que signifiqui agrupar i fer efectiva una unió cada vegada més necessària comptarà sempre amb la nostra simpatia.

Establerta aquesta premisa creiem que el Govern de Catalunya a l'exili pot portar a terme una tasca altament important, preparant, sobretot, l'hora del retorn a casa nostra. En la nota d'ampliació el seu programa és ratificat d'una manera prou clara i concreta per a que tots poguem sentir-nos-hi identificats. No es tracta de fer grans afirmacions, d'establir programes a termini indefinit, d'emergar en grandiloqüència el millor de cada un. Es tracta de subjectar-nos a la realitat, a la tràgica realitat de la vida catalana, a l'esperança d'un poble sotmès a la repressió i a la misèria des de fa set anys. I, per tant, lluny d'especulacions més o menys encertades i de promeses més a menys realitzables, cal parlar d'acord amb la situació i encarar-s'hi d'una manera adient. Tot el demés seria perdre el temps lamentablement.

Catalunya afirma la seva continuïtat. El seu Govern entén reconquerir allò que de dret li pertoca. Heus act el punt de partida, el fet essencial de tota l'actuació del President Irla. Heus act l'orientació que dona al Govern de Catalunya, el que portà a constituir-lo, primer, el que ha determinat la seva ampliació, darrerament. La tasca és de sentit nacional i cal que tots hi col·laborin. Una vegada assolit el primer objectiu, llavors podrà parlar-se del demés. Però abans, la subjecció a la realitat s'imposa a tots i a tots ens comana, enmarcada en una línia simple que faci la unanimitat dels catalans, l'obediència al Govern i al President.

Avui s'ha donat un nou pas vers aquest clima solidari que cada dia s'ha d'afermar més. El gran servei que ha prestat Josep Irla és el d'haver-se volgut consagrar a la seva tasca difícil amb un esperit de patriotisme i de sacrifici indiscutible atent només a possibilitar que, en l'hora àlgida, tots els catalans poguem lluitar colze a colze. A vegades aquesta política no ha estat prou compresa i l'han combatut aquells que més obligats estaven a defensar-la. El President, però, ha seguit -- i estem persuadits que seguirà -- imperturbablement la seva ruta i, mantenint les institucions de la nostra terra en el tò enlairat amb què ho ha sapigut fer-ho, ha assolit, sobretot de cara a un futur ben proper, que els catalans poguem sentir-nos altament interpretats en una línia de conducta, en uns ideals que a tots ens són comuns, en unes institucions que han fet la glòria de Catalunya al llarg de la seva història tormentada.

L'ascens dels Pobles

per A. ROVIRA i VIRGILI

Després de la primera guerra mundial d'aquest segle, vam veure l'ascens de tota una sèrie de pobles d'Europa, velles nacions que prenién o reprenién la categoria d'Estats independents. Ara, després de la segona guerra mundial, veiem, a Àsia sobretot, l'ascens de les colònies a la categoria d'Estats autònoms o lliures. Fa prop de vint anys, ascendien, políticament, els finlandesos, els txecs, els eslovacs, els eslovens, els polonesos, els ucraïnians, els irlandesos... Avui ascendeixen els siris, els libanesos, els indonesis, els filipins, els annamites...

Es fins a cert punt natural que els totalitaris neguin les llibertats catalanes, basques i gallegues i vulguin destruir l'ànima pròpia de Catalunya, d'Euzkadi i de Galícia. Qui és enemic de la llibertat dels homes, ho ha d'ésser també de les llibertats de les nacions. Allò que no té cap explicació satisfactoria és que combatin o discuteixin les llibertats nacionals els qui es presenten com a partidaris de les llibertats humanes.

No sols la raó i el dret, ans encara la llecció de la història i l'exemple actual del món, exigeixen que, un cop restaurada la República espanyola, s'obrin de bat a bat les portes de la pròpia determinació als pobles peninsulars, a fi que aviat la llibertat inicial dels estats autònoms — semi autònoms en realitat — s'ampliï fins a arribar a la ratlla de la federació i més endavant a la de la confederació, si és aquesta la voluntat d'aquells pobles.

Com podria ésser que en un món on quasi tots els problemes nacionals i colonials són resolts per les fórmules de la llibertat, restessin en el sud-oest d'Europa, arreu, anclats, fixats, tres pobles dignes, cultes, que tenen un passat de glòria i que aspiren a un avenir digne de lleure passat? Els catalans, els bascos i els gallegues, seriem menys que els pobles nacionals i colonials ascendits a la categoria d'Estats lliures?

Hem de creure que, dins un termini ben breu, vindrà per a les nacionalitats ibèriques l'ascens a la llibertat. És una promoció que ja no pot fer-se esperar gaire.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

S - 12

Sia una frase com *He perdut el capell*, en què el verb en un temps compost, — combinació del verb participi passat (*perdut*) amb una forma del verb *haver* (*he*), — va acompanyat d'un complement (*el capell*) que, designant la cosa *perduda*, és el complement passiu o directe del verb *perdre*. Originàriament, en una frase com aquesta, el participi passat (*perdut*) es posa en femení (*perduda*) si el complement directe és un nom femení (per *ex. la clau*) : *He perduda la clau*. I anàlogament, es diu *He perduts els capells*, *He perdudes les claus*. És, es fa concordar el participi amb el complement. I així mateix en les altres llengües romàniques. Però amb el temps en totes elles es manifesta una tendència a fer el participi invariable : *He perdut la clau*, *He perdut els capells*, *He perdut les claus*. (Ep. *He perdido la llave*, *J'ai perdu la clé*.)

El castellà obeïnt a aquesta tendència, arribà aviat a la invariabilitat del participi ; mentre que el català (com el francès i l'italià) fa encara avui, en determinats casos, concordar el participi amb el complement directe: al castellà *No tengo la llave, la he perdido*, el català oposa *No tinc la clau, l'he perduda* (per bé que, actualment, potser ja son més els qui en aquest cas diuen *l'he perdut* que no pas els qui diuen *l'he perduda*).

El fet que el català medieval fa normalment concordar el participi amb el complement porta a algú a creure que els casos d'invariabilitat del participi que ocorren en el català modern (*He perdut la clau*) eren exclusivament deguts a la influència castellana i en el Congrés de la Llengua Catalana arribà a proposar-se que s'erigís en regla de fer concordar el participi amb el complement en tots els casos. Calla, així, escriure no solament *No tinc la clau, l'he perduda*, sinó *He perdut la clau, La clau que he perduda*, etc. Aquesta proposició fou rebutjada i en qualsevol cas l'escriptor era lliure de fer concordar el participi amb el complement o deixar-lo invariable.

Mentrestant la gent fa cada dia menys la concordança, i els escriptors hi ajuden no practicant-la ni els casos en què encara és vivent. No semblen haver fet cap cas d'una recomanació que els ha estat feta més ençà del Congrés de la Llengua Catalana : que fessin de preferència la concordança quan el complement directe és un pronom personal feble (*el, la, els, les, ent*), sobretot quan és *la*.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Consell Executiu

Sota la Presidència del Secretari General s'ha reunit a Paris el Consell Executiu del Partit amb assistència dels seus membres Srs. Carles Pi i Sunyer i Joan Sauret.

S'ha tingut un llarg canvi d'impressions amb una delegació de l'interior i s'ha fet un examen aprofundit dels problemes que afecten la nostra organització de Catalunya. S'ha subratllat amb goig el ràpid redreçament de les activitats polítiques i patriòtiques dels nostres amics, als quals se'ls ha tramés fervorosa salutació i l'ajud que permet la solidaritat emocionant de tots els nostres organismes i militants de l'exili.

Essent necessari conèixer exactament tots els elements que constitueixen els problemes polítics plantejats per a poder prendre les decisions més escaients, els reunits han convingut en sol·licitar l'opinió de les altres organitzacions exiliades. Les visites han començat immediatament, i del seu resultat se'n donarà compte a les reunions que celebrarà el Directori, el Consell Directiu a França, i els Delegats Departamentals els dies 3 i 4 d'Agost a Carcassona.

Per la present nota es convoca el Directori i els seus Assessors a la reunió que tindrà lloc a Carcassona

na el dia 3 d'agost a les tres de la tarda. Així mateix queden convocats a les reunions plenàries que se celebraran a la mateixa població el dia 4 d'agost al matí els membres del Directori i els seus Assessors, els membres del Consell Directiu a França, els Delegats dels Comitès Departamentals i els Diputats del Partit del Parlament de Catalunya i del de la República.

ORDRE DEL DIA :

- I. — Informe del Secretari General.
- II. — Decisions a prendre davant la política catalana i espanyola.
- III. — Situació del Partit.
- IV. — Pregs i Preguntes.

Paris, 25 de juliol del 1946.

El Secretari General :

Josep TARRADELLAS.

NOTES. — Els amics als quals fa referència la precedent convocatori son pregats de considerar-se advertits per la mateixa als efectes de convocació.

Es necessari que els que hagin d'assistir a les reunions de Carcassona, sol·licitin tot seguit els seus ingressos a l'allotjament. Cal adreçar-se a J. Prat, 31, Square Gambetta, Carcassonne (Aude).

« EN LA LLUITA CONTRA LES
DICTADURES SEMPRE ACABA ÉSSENT
CATALUNYA LA QUE QUANYA. »

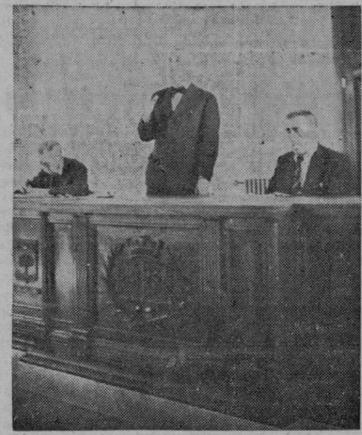
CARLES PI I SUNYER.

Important Ple del Partit a Carcassona

CARLES PI I SUNYER defineix la posició d'E. R. de C. en una magnífica conferència

« Mai com ara ha d'ésser exigent el nostre sentit de responsabilitat i, amb ell, constant la fè i serena la confiança ».

Prou d'amenaçes i mes claredat
per Josep TARRADELLAS

El Sr Pi i Sunyer en un moment de la seva conferència.

Els passats dies 3 i 4 d'Agost el nostre Partit ha celebrat importants reunions plenàries a la ciutat de Carcassona.

Ultra aquestes reunions, la referència de les quals publicarem en aquesta mateixa edició, els amics de Carcassona demanaran al Consell Executiu que els fixi a la Sala d'actes públics el Ple del Partit davant l'actual moment.

Acceptada la suggerència s'improvitza tot seguit la celebració del mateix. Carles Pi i Sunyer havia de donar poques hores després una conferència a l'espaiosa Sala d'actes de la «Mairie» de Carcassona. L'anunci de la conferència del nostre amic desvetlla tot seguit una extraordinària expectació i al moment de començar-la, la Sala d'actes estava plena de gom a gom.

A més de les delegacions del Partit al Ple assistiren gran nombre d'antifascistes de totes les organitzacions exilades. El havia representat el Sr. G. T. U. G. T. «Partido Socialista Obrero Español», P.S.U. de C. «Partido Comunista Espanol», «Izquierda Republicana», etc. etc.

A la taula presidencial seien el President del Comitè Departamental de l'Aude, Joan Prat, Carles Pi i Sunyer, Josep Tarradellas i Joan Sauret del Consell Executiu. El Sr. Prat obri l'acte pronunciant unes paraules de salutació als reunits, següentment s'alça a parlar el nostre Secretari General, Sr. Josep Tarradellas el qual digué:

« Aprofitant el Ple que « Esquerra Republicana de Catalunya » està celebrant aquests dies en aquesta bella ciutat del Llenguadoc que tant de records té per a tots nosaltres, el Consell Executiu ha volgut acceptar la invitació dels nostres companys de l'Aude de celebrar aquest acte. Hem agraït a l'organitzador i amic, senyor Carles Pi i Sunyer perquè amb l'alt prestigi que li dona tota la seva vida al servei dels nostres ideals, vulgui exposar el nostre pensament polític davant els problemes que tenim plantejats.

« Ningú més que Pi i Sunyer, no sols dintre el nostre Partit sinó també en el marc de la nostra vida nacional, té tota l'autoritat per a poder exposar amb tanta inquietud que nosaltres sentim com també la posició que hem de tenir avui i en el futur, davant els nostres problemes plantejats a la solució dels quals, esperem que els nostres esforços.

« Cal al nostre entendre, que tal com ho farà aquesta dies l'Esquerra, tots aquells que per Catalunya han donat el millor de la seva vida i aquells altres dellosos de ferro, dignes clarament i amb la responsabilitat de llur patriotisme, quina ha d'ésser llur actitud en el present i en el futur. Com també que marquem tota una posició política que és possible que els nostres anhels siguin clarificats dintre la confusió que avui dirigeix la política general espanyola.

« Estem segurs que, com altres vegades, les paraules serenes i justes del nostre amic Pi i Sunyer, interpretaran no solament el nostre pensament sinó encara el de tots aquells catalans que a la nostra Pàtria i arreu del món as-

piren, com nosaltres mateixos, a veure el nostre poble alliberat. A continuació el nostre Secretari General es dirigeix en castellà als reunits i diu el següent: « Trobant-se ací presents representacions de Partits de disciplina espanyola, em plau en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya saludar-los fraternalment. L'acte d'avui és, en el llarg camí que tots els republicans fem, l'afirmació de la nostra voluntat de lluitar per aconseguir veure realitzats els nostres ideals. Catalunya, que mai no ha deixat de tenir fè en la República, Catalunya, que té l'honor de poder dir que la seva representació parlamentària a les Corts constituïdes l'últim President de la República,

avui, per la veu autoritzada de Carles Pi i Sunyer, la personalitat del qual per a tots vosaltres és prou coneguda, us dirà quins són tots els nostres anhels en aquestes hores greus. « Catalunya sapiguem-ho, amics, tant avui, com ahir, com demà, us podem dir que lluitarà per tal de restablir la República a Espanya perquè creu que fent-ho així, no solament complexa amb un deure sino que expressa la ferma voluntat de voler restablir un règim democràtic que assegurí el reconeixement de les nostres llibertats perdudes. Dies difícils vindran, però no volem dubtar que en cap moment el nostre poble no trobarà a manca l'escalafó i la justícia de les seves aspiracions nacionals, com estem segurs que vosaltres trobareu a Catalunya l'adhessió i la voluntat de possibilitar a Espanya un ordre econòmic i social que permeti de con-

solidar per sempre més, un règim de pau de civilització, com esteu segur que tots desitgem. Següentment el nostre amic Tarradellas adreça una salutació en francès en homenatge a les autoritats i personalitats franceses que assistiran a l'acte. En nom del Partit remercia l'alcaldia de Carcassona i el Prefecte de l'Aude per les facilitats que han donat als companys d'aquest Departament. Aprofita aquesta oportunitat per agrair també a França l'acollida que ha dispensat a tots els catalans. Acaba el seu parlament dient que amb les paraules que Carles Pi i Sunyer pronunciava des de l'Ajuntament de Carcassona, no hi volguessin veure solament l'home del nostre Partit, sino que tinguessin la seguretat de veure-hi expressats els anhels de la nostra Catalunya. En acabar el seu parlament, el Sr. Tarradellas és objecte d'una llarga ovació, que es perllonga en alçar-se el Sr. Carles Pi i Sunyer per a pronunciar la seva conferència.

La Conferència de Carles Pi i Sunyer

EL PLE DE CARCASSONA

En aquesta hora tensa, plena de neguits i de promeses, « Esquerra Republicana de Catalunya » ha vingut a celebrar el Ple a la ciutat amiga de Carcassona. Ens trobem ací en un ambient d'afecte i en una atmosfera tant semblant a la nostra que donem a la mateixa paraula un major callu, una emoció més profunda. Vagin doncs als nostres companys de Carcassona i de tota la comarca de l'Aude, a tots aquells catalans i republicans que hi han trobat acull, com també als francesos bons amics nostres, les primeres paraules de cordial salutació.

En celebrar aquest Ple, « Esquerra Republicana » li ha donat rellevant importància; en ell no hem discutit tan sols els problemes que afecten a la marxa interior del Partit, sino també, d'altres d'interès cabdal, amb l'ambiciós propòsit de procurar posar-nos al nivell dels imperatius del moment. És per això que recullint l'iniciativa i l'entusiasme dels nostres amics de Carcassona hem improvisat aquest acte públic, que si en part escapa del marc reglamentari d'un Ple, en canvi ens ofereix l'ocasió d'explicar davant dels homes d'Esquerra, dels catalans i d'altres matisos i dels republicans tots, el nostre pensament en aquesta hora difícil, però també esperançada.

No penso fer en aquesta breu conferència una exposició de caràcter general, esguardar el panorama de tot el paisatge polític; tractaré només d'a-

quells punts que crec de major interès i actualitat, concentrant-hi l'atenció. I ho faig per creure que si sempre és convenient que hi hagin canvis d'impressions, com més

francs milliors, respecte a la política republicana, avui son encara més imprescindibles donades les inquietuds, però també les possibilitats de l'hora que vivim. Avui podem sentir que un gran vent d'esperança corre per terres de Catalunya i de tot Espanya, a través la seralada pirenenca i s'extén per França i Europa, passa l'Atlàntic i arriba als nostres germans d'Amèrica. Arreu va formant-se com una consciència, un instint, segur com tots els instints, que ens diu que hem entrat en la fase de liquidació del règim franquista, que ens trobem en la via del nostre recobrament i redreç, que s'albira ja la fi de tants enigmes i neguits i sofriments, tant dels que pateixen a la pàtria com dels que som a l'exili. Però és precisament per trobar-nos en uns moments en

què per un fenomen natural i humà es capten amb tanta avidesa els signes de l'esperança, que les notícies circulen tan depressa sense saber-ne l'origen ni la solvència, que el diari o la ràdio, els rumors difosos per la paraula d'un amic o l'apreciació personal escrita en una lletra, es propaguen tot seguit i creen ambients fluctuants d'il·lusions prematures i descoratjats infonamentats, que es fa més indispensable parlar francament d'aquestes coses, però no fer-ho a la lleugera, sino amb aquella greu serietat que mereix el gruix de sofriment que les nostres paraules podrien remoure i aguditzar. Segura-

Passa a la segona plana

Als nostres subscriptors

Degut al règim de « congés payés » del personal dels tallers on es confecciona « LA HUMANITAT » aquest número apareix amb 10 dies de retràs. Ens excusem prop dels nostres amics per aquesta anomalia inevitable.

EDITORIAL Catalunya i la política republicana

Una vegada més « Esquerra Republicana de Catalunya » ha marcat clarament la seva posició davant la política republicana. Les reunions plenàries suau celebrades a Carcassona, han donat l'ocasió de definir una línia política, d'annunciar la publicació, de portar-la inicialment a la pràctica. Aquesta hora que estem vivint és massa important per a què aquells que tenen una responsabilitat en la direcció defugim pronunciar-nos. I davant la imminència d'esdeveniments aquesta hora ens imposa a tots pronunciar-nos amb la màxima claredat, definir-nos contra el confusionalisme, denunciar tot allò que no rullava en el camp de la política republicana.

Heus ací el significat dels acords de Carcassona. Catalunya fixa la seva posició. Ho fa d'una manera concreta. El nostre Partit recull l'ambient que es respira a la nostra terra — no endebades en aquesta reunió hi assistia una representació de l'interior — així com l'estat d'esperit de la gran massa exiliada. Es evident que estem a la vella d'esdeveniments cabdals. Cal doncs que a l'enfrontar-nos-hi sabem alt on anem, com volem anar-hi i què és el que entenem assolir. I com que l'empresa és solidària cal que tots ens trobem junts i junts a l'hora de la feina sense que ni per un moment pugui haver-hi el dubte més lleu sobre la solidesa del nostre front. Per això l'Esquerra s'ha adreçat a la més alta representació de la República, indicant-li la conveniència, davant les hores que s'apropen, d'establir aquella solidaritat entre llurs defensors que avui, dissortadament, no existeix.

Des d'aquestes planes repetidament hem expressat el nostre punt de vista amb referència a l'actuació del Govern de la República perquè hàgim d'insistir-hi. Un fet és evident: no s'ha assolit encara — i no podem de la inconsciència de certes actuacions governamentals — que es formés l'àmplia conjunció de forces i criteris que a tots ens interessa enora del Govern de la República. D'ací que l'Esquerra hagi pres una iniciativa i tot seguit hagi intentat que fos portada a la pràctica. Dissortadament la nostra veu no ha estat escoltada. Potser es preferix continuar en el confusionalisme i que, quan ben aviat l'hora de les solucions es presenti oferim la discregació i l'escampament. Potser es preferix continuar en un ambient enrut sense afrontar decididament els problemes... No ens plau aquesta actitud, gola d'acord amb la realitat de l'hora, que defugís les dilacions, i la lleialtat que Catalunya sempre ha tingut envers la República.

En la seva conferència de Carcassona, Carles Pi i Sunyer definia clarament la posició catalana davant la política republicana. « Els catalans — deia — hem aportat a la causa de la República el millor que tenim. » Això ens autoritza a parlar amb tota fermesa i amb la màxima claredat, car Catalunya no podria defugir — com mai ha defugit — la responsabilitat. Tenim un programa, una posició davant els problemes interiors i davant els problemes peninsulars, « perquè sentim l'alta dignitat de Catalunya i tant en les hores adverses com en les glòries, en les de lluita com en les de reconstrucció, hem de reivindicar sempre el que Catalunya representa ».

Cal comptar amb Catalunya per a tota acció seriosa en la política peninsular. Ningú que esguardi els fets en la seva perspectiva podrà negar-ho. En aquesta hora fem una posició. La mantenim amb energia i entenem maldir per a la seva promesa realització, perquè vivim d'aprop, com tothom hauria de viure, la tràgica realitat de la situació dels nostres pobles. A vegades sembla que això s'obidri per pert d'aquells que més haurien de seguir-ne la dolorosa evolució. Cal enfortir el front republicà i per això Catalunya parla un llenguatge de claredat absoluta. No volem creure que la nostra veu no sigui escoltada. Car el pitjor que podrà passar fora que s'establis un divorci, cada vegada més profund, entre certs òrgans representatius i la realitat de la nostra situació.

E. R. de C. a S. E. el President de la Republica

Excelentísimo Señor:

En las reuniones del Pleno de « Esquerra Republicana de Catalunya » celebradas en la ciudad de Carcassona el 3 y 4 de Agosto, con asistencia de una nutrida representación del interior, al examinar en profundidad y con todo detenimiento los problemas de la política republicana se hizo patente, entre todos los reunidos, una honda y exigente preocupación de que dicha política estuviese, por parte de todos, inspirada en el alto sentido del deber y la responsabilidad que le da decisiva importancia de la hora actual impuesta. Hubo el Pleno de registrar con satisfacción las favorables impresiones que se presentaban para el logro de nuestras comunes aspiraciones, sin desconocer ni olvidar, sin embargo, las dificultades que quedan todavía por vencer, creyendo precisamente que la coexistencia de razonables esperanzas y obstáculos presenciales, exige al mismo tiempo el tener un pensamiento y actuación más clara, firmes y resueltos, así como un cuidado más severo en no producir nunca en la opinión republicana — espaciando con ligereza noticias sin base, rumores sensacionalistas o promesas a plazo fijo — un clima espiritual en el que alternan la ilusión excesiva y el descorazonamiento infundado. Credo asimismo el Pleno que uno de los hechos que más perjudican a la causa republicana, son las diferencias que se manifiestan entre distintas personalidades y sectores sobre los medios preferibles o más viables para volver a instaurar la República en España. Aun haciendo honor al mismo espíritu de elevado patriotismo que creemos suspira a todos por un igual, ello demuestra y subraya la necesidad de una franca clarificación de la política republicana que permita llegar a un acuerdo conjunto de principio y de tática, el cual, al facilitar la acción conjunta, la haría naturalmente más eficaz, vigorosa y decisiva. Este acuerdo, aunque tuviese que limitarse a unas líneas funda-

mentales y por un tiempo determinado, se impone aun mas por la repercusión que en el desenvolvimiento de los problemas españoles probablemente tendrán las próximas reuniones del Consejo de Seguridad y de la Asamblea de las Naciones Unidas, de los cuales es de esperar que en el mismo tiempo que registren y evidencien, una vez mas, la imposibilidad de convivencia y existencia del régimen fascista español con un mundo democrático, se lleve en ellas a la adopción de acuerdos que, traduciendo en medidas concretas dicha incompatibilidad, contribuyan a resolver rápida y pacíficamente el problema de España, reintegrandola a la gran comunidad democrática mundial de la que no puede ni quiere estar ausente. Es por esas fundadas razones, que el Pleno de « Esquerra Republicana de Catalunya », reconociendo e interpretando el profundo sentimiento de la democracia catalana y consciente de lo que ésta representa en el conjunto de la política hispanica, acordó dirigirse a S.E., como lo hace en el presente documento, para poner a su consideración la conveniencia de que convocase una reunión de todas las instituciones y sectores republicanas con el objeto de llegar, con la urgencia que el momento requiere, al indicado acuerdo.

Al hacer esta propuesta, « Esquerra Republicana de Catalunya » recuerda que en una de las horas graves de la guerra desencadenada por el fascismo en España, el Presidente de la República Don Manuel Azana, convocó en el Palacio de Pedralbes una reunión de amplia y cordier semejanza a la ahora sugerida. Y sin querer con ello aditivar de grave la hora presente, no hay duda que su innegable trascendencia justificó y aconsejó dicha reunión. Al proponerla, queremos también manifestar en forma explícita, que ello no implica ni el mas leve propósito de interferir o dificultar la misión representativa del Gobierno de la República que preside Don José Giral, en el cual tiene representación nuestro Partido y a cuya obra colabora con una lealtad no superada por ningún otro sector republicano. Al contrario, creemos que clarificando a fondo, francamente, sin reservas, con reciproca comprensión y mutuo res-

peto la política republicana, la posición del Gobierno de la República quedaria respaldada y fortalecida en esta hora en que tan imprescindible es que lo sea. En conclusión, « Esquerra Republicana de Catalunya » se dirige a S.E., el mas alto representante de la legítima continuidad republicana y democrática, rogandole se sirva considerar la conveniencia, para nosotros evidente, de convocar bajo su Presidencia una reunión a la que asistan los Presidentes de Catalunya y de Euzkadi, el Presidente del Gobierno de la República, representaciones del Parlamento de la República y del de Catalunya, las personalidades republicanas mas representativas y los representantes de todos los Partidos políticos, tanto si están representados como si no lo están en el Gobierno, que tenga por objeto el debatir los medios de llegar a nuestros pueblos, ansiosos de liberarse de la opresión y la tortura que a estas sometidos, que tanto las instituciones republicanas como los partidos y los hombres en el destierro, no olvidan sus sufrimientos, sientan vehementemente el anhelo de ponerles fin, y conformar sus actos a la pronta consecución de este propósito. Paris, 10 de Agosto de 1946. ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA. El Secretario General, Josep TARRADELLAS.

I Ramon Nogué i Biset, Vice-President del Parlament de la República, visitaren el President de la República espanyola, senyor Diego Martínez Barrios, i el President del Govern, senyor Josep Giral, per tal de lliurar, al primer, el document que li era adreçat, i posar-ho en coneixement del segon, tot explicitant, així mateix, l'objecte amb ell perseguit en bé de la causa de la República. Ambdues converses voren ésser llargues i cordials. S'hi tractà a fons de tots els problemes de l'actualitat política. El senyor President de la República va respondre que creia que els seus deures constitucionals li impedien de prendre cap decisió sobre la demanda continguda en el document lliurat, de convocar un reunió de personalitats i partits republicans; però que traslladaria l'esmentat escrit al senyor President del Govern. Aquest contestà, per la seva banda, que no considerava realitzable, ni potser convenient, la convocatòria de l'esmentada reunió; que el seu objectiu pot assolir-se, en part, reunint, en moment oportú, la « Junta Permanente de Estado »; i que, de creure-ho convenient, Esquerra Republicana de Catalunya podria, per la seva iniciativa i sense intervenció governamental, adreçar-se als partits polítics i invitar-los a celebrar l'esmentada reunió. Els representants d'Esquerra Republicana de Catalunya, després de manifestar als dos Presidents que tal com es remarca en l'escriu lliurat, el seu propòsit era de recolzar amb un ampli i explícit suport l'acció del Govern, afegiren que sentien que no fos acceptada llur suggerència, la qual, seguien creient que, en clarificar la política republicana, hauria contribuït a enriquir de cara als mesos venidors, la causa de la República.

En compliment de l'acord del Ple de Carcassona, el Secretari General del Partit, senyor Josep Tarradellas, juntament amb els senyors Carles Pi i Sunyer, Conseller del Govern de Catalunya,

«Els catalans hem aportat a la causa de la República el millor que tenim: l'entusiasme i la lleialtat. Podran haver-n'hi de tant lleials com nosaltres; més, no.»

Ve de la primera plana ment, i sense voler posseir cap secret, en el que hom diu i tots sentim hi han molts fets i deduccions que son certs i naturals; però deuen haver-hi també molts detalls que son pura invenció i fantasia. Es doncs precis dir el que son judicis raonables i justes esperances, però sense jugar-hi; mai com ara ha d'ésser exigent el nostre sentit de responsabilitat, i amb el constant la fe i serena la confiança.

Abans de tot cal dir que aquestes esperances son raonablement justificades. Factors interns i exteriors coincideixen en precipitar la caiguda del règim que té sotmès al nostre poble. El moment en què el procés de la consciència internacional arriba al seu terme en la condemna irremediable del franquisme, coincideix amb una hora d'hostilitat massiva i d'incomparable recobrament a l'interior. Règim fonamentat en la força i el terror, la immoralitat i la incompetència, avui ja no li valen els espantalls de la propaganda ni els pesombres de la persecució; se sap menyspreu i amenaçat, sent que la terra trontolla sota els seus peus, que l'atmosfera es fa cada dia més irrespirable, que fins els seus mateixos de-

fensors l'abandonen, i que ja es miren desconfiadament els uns als altres, sense saber quin serà el primer que trairà, per tal de procurar salvar-se. I mentrestant, en l'espera internacional es fa més forta l'entusiasme, s'enraren l'amença que amenaça amb la proxima asfixia. El cicle ha fet el seu curs i arriba l'hora de pagar el deute, d'expiar la culpa. Un mon que en mig d'innegables dificultats treballa, però, per anar resolvent els problemes i ordenant democràticament les coses, no podria permetre la persistència d'un factor de perturbació i de desordre d'un cancer contagios de virus feixista. Cada cop es fa més evident que l'Espanya franquista no té ni pot tenir un lloc en la germandat democràtica de nacions. A més d'ésser un règim condemnat per la consciència universal és ja avui un règim emplaçat a dates i cada cop més properes, a termes que s'escureixen depressa. No és doncs il·lusionar-nos massa el creure raonables les nostres esperances. I és per això que en reunir-nos en aquesta hora i condicions voldríem parlar amb la dignitat que dona la representació del sentiment patriòtic de Catalunya.

Cal comptar amb Catalunya

Els catalans hem aportat a la causa de la República el millor que tenim: l'entusiasme i la lleialtat. Podran haver-n'hi de tant lleials com nosaltres; més, no. Ningú ens ha sobrepasat en la seva defensa. Els catalans podem i devem parlar en nom de l'altre i noble dignitat de Catalunya, i tant en les hores adverses com en les glòries, en es de lluita com en les de reconstrucció, hem de reivindicar sempre el que Catalunya és i representa. Es per això que de cara a aquesta nova etapa que comença, de l'esforç d'avui i de la feina a fer en les hores venideres, hem de dir d'una manera explícita i franca que encaran n'hi han que semblen oblidar-se massa de Catalunya, que mai podríem acceptar que fos ignorada o negligida, i que reivindicuem el valor decisiu que l'aportació catalana té en el recobrament i manteniment a Espanya d'un règim de llibertat i democràcia. (Grans aplaudiments.)

Catalunya és un carreu essencial de tota estructura política hispànica fonamentada en la democràcia i la llibertat. Fora imprescindible bastir-la sense el seu concurs; més encara contra la seva voluntat. Una dictadura

Catalunya vencedora

Avui, les coses han anat, van pel mateix camí. Amb la mateixa superbia, Franco afirmà que la llibertat, els drets de Catalunya, la voluntat del nostre poble, no complaven per res. En perseguir la nostra llengua, volgué esborrar tota empremta catalana de la nostra ànima, i arribà també a vanagloriar-se d'haver resolt per sempre — el problema català. I bé, què ha passat, que ara resulta que no és així? Passà que en el moment de caure Catalunya, una gran quantitat de gent catalana marxà a la gran desventura de l'exili, i que tots aquests exiliats han mantingut intacta la fe i la lleialtat catalanes. I ha passat encara, quelcom de més volum, que els catalans presoners a la mateixa pàtria han conservat sempre el fervor patriòtic i l'esperit de sacrifici, que avui el sentiment de catalanitat es manifesta puixant i desbordador en totes les manifestacions populars, que s'imposa viu com mai en el teatre, la dansa i la canço, que aquella llengua catalana, vexada i perseguida, i per nosaltres més vulguda, torna a triomfar, i que a l'igual que a les darreres de l'altre dictadura és Catalunya la que ha guanyat la partida contra el dictador. Es que Catalunya no cedeix ni deixa mai el combat per la seva ànima, i com més dura i cruel la persecució sigui, més pura i abrandada és la reacció catalana. En darrer terme, en la lluita entre Catalunya i els règims d'opressió que volen negar-la, és sempre Catalunya la que guanya. (Ora-ció.)

Des d'aquest punt de vista tampoc es caure en il·lusionisme excessiu el dir que el moment actual és dens de promeses i gran d'esperances, que el redreç català, l'expressió d'una vigorosa vitalitat del sentiment patriòtic a dintre de Catalunya és cada dia més patent i visible en la devoció amorosa per a la nostra llengua i per tot el que inicia i afirma una nova renaixença. Però al mateix temps que

pot negar els drets de Catalunya; son, en canvi, consubstancials amb la República. Tot democràtic i liberal espanyol s'haurà de trobar sempre davant del dilema indefugible que ha de reconèixer la llibertat als pobles hispànics amb consciència nacional, o bé té de resignar-se a viure eternament sota un règim de força, sense llibertat com a home. I encara en la lluita amb les dictadures sempre acaba éssent Catalunya la que guanya. Prou saben tots que alguns de l'actual sofrim una altra dictadura que ho era, encara que no pogués compararse en crueltat a la d'avui. I tots recordarem que aquella dictadura es posà com a primer objectiu la destrucció de l'esperit català. Portat pel seu orgull, el dictador d'aleshores, va anar-se que havia extirpat el problema català per sempre, que ja no hi havia cap perill per a la unitat de la pàtria concebuda a la seva manera; però després d'aquelles paraules superbes, els fets seguien el seu curs, les realitats anaven imposant-se i en la lluita entre l'urc del dictador i la voluntat catalana fou aquesta la vencedora. I quan ja no en quedava res d'aquella dictadura, la República, règim liberal i democràtic, reconeixia la personalitat de Catalunya.

tant ens complau i emocionem aquest esclat de l'ànima catalana, creiem un deure el dir als germans de Catalunya que és necessari completar aquesta onada sentimental amb la concreció d'un pensament, una voluntat, una ambició de caràcter polític. Tenim molta a reconquerir i sobrepasar en aquest camp; i és per això que fent l'honor degut al recobrament espiritual i compartint-ne l'emo-ció, creiem que ha d'ésser acompanyat de la voluntat concreta de reconstrucció política que retorni al nostre poble la plenitud nacional. De cara a aquest propòsit, l'Esquerra, precisament per la meua mateixa veu, en una conferència donada a Perpinyà, féu una crida àmplia i oberta, sense personalismes ni partidismes, a totes les forces polítiques catalanes, per tal d'articular i enfortir la democràcia catalana, instrument polític de la voluntat del nostre poble. Avui volem afegir que la crida segueix éssent vàlida, que la considerem igualment actual, que la nostra posició és la mateixa, perquè seguim convençuts que el redreç espiritual català ha d'estructurar-se políticament i tenir volem la democràcia espanyola, però fermament resolta a mantenir les essències i els drets de la pròpia personalitat. L'entesa és necessària que es concreti en un pensament, una actitud i una actuació concordants. Avui, és cert, hi ha entre nosaltres una amistat personal, una estreta relació política, una clara coincidència de propòsit que fa que, generalment, corrim més o menys paral·lels les accions dels uns i els altres. Però això no és, prou. Convindria evitar, en allò que és d'empresa comuna, que uns cops els uns semblin anar més depressa o més a poc a poc, més cap a un costat o cap a l'altre. Es, sobretot, en aquelles qüestions de relació i intervenció en els problemes generals que és més indispensable el seguir una línia fixa, constant, dreturera; evitant les brandades

de Catalunya. (Aplaudiments.)

L'Obrerisme Català

Vull dir també unes paraules, repetint i ratificant el que en la mateixa conferència deia, referent al nostre desig que al mateix temps de resoldre el problema nacional de Catalunya, resolguem també els problemes socials del nostre poble. Som catalans de cor i d'ànima, però igualment som homes que vivim en el nostre temps. I sabem que una de les característiques imperatius de l'hora, és el de la reconstrucció econòmica i social, en el pla nacional. Per

Als Germans de València i les Balears

Quan després de tractar problemes catalans il·lencem l'esguard una mica enllà, el primer que trobem, encara en terres de llengua catalana, son els pobles germans de València i les Balears. En aquests temps de sofriments i persecucions, la germania s'ha fet més íntima i profunda; i avui, en l'exili, desperta una consciència i una voluntat nacional comunes. Compartim plenament l'emo-ció d'aquesta gran esperança; però és a

Amb Euzkadi i Galícia per la nova Espanya

Llençant l'esguard més enllà, hem de dir que seguim considerant com sempre, que un dels fonaments, dels eixos de la nostra política general, és l'estreta amistat, la natural aliança amb aquells pobles peninsulars amb consciència nacional madurada: avui Euzkadi i Galícia, i tant de bon que demà poguem comptar-n'hi d'altres. És una política de fonda arrel, d'ampla volada i d'abast perdurable; una política que estant amant a les contingències i possibilitats de cada instant, té, però, una finalitat ambiciosa que farà que no la deixem fins haver-la assolida: la transformació de l'estructura constituïda d'Espanya, retornant-la a una unió federativa de pobles. Seguirem creient, mai deixarem de creure-ho, que el problema polític més profund que Espanya té, i que no la deixarà reprendre la seva vida de pau i de grandesa, fins a tenir-lo raonablement resolt, és el de re-estructurar-la políticament, no en una unitat imposada per la força, sino en la lliure articulació de les voluntats populars democràticament expressades. Aquest concepte d'Espanya és el que sempre, com una constant, a través de generacions i de centúries hem mantingut els catalans; és el que ja tenien els nostres reis quan parlaven d'honor, servir o salvar Espanya; és el que inspirà els nostres poètes, que amb accent magrallà, la criden per a que despert, i emprengui una vida nova; és el que dona un fonament i un vi a les doctrines del republicanisme federal català. És una concepció que per ésser a l'ensens la més tradicional i la més moderna, vé encarnant cada cop més, l'ànima dels democràtics espanyols que sentien exigent l'angoixa d'Espanya.

Cal clarificar la Política Republicana

I ara, crec que és del màxim interès, parlar dels problemes generals de la República en relació a les característiques i a les inquietuts de l'hora present. I en parlar-ne, vull fer-ho francament. Que en el neguit i confusió actuals, el menys que pot demanar-se de tots és claretat i franquesa. Mirem doncs la situació tal com realment és. Amb els seus aspectes favorables i aquells que no ho son tant. Tenim tots el convenciment que el règim franquista ha entrat en la fase de liquidació. Factors interns i exteriors fan ja avui inevitable la seva caiguda. Aquesta és necessària, no tan sols per a la normal i democràtica ordenació del mon, sino a més per a retornar la pau als nostres pobles, en una empresa comú de reconstrucció material i espiritual. Fins ací l'acord és complet i l'actiu clara. Es en amar més endavant, en considerar la forma més viable, ràpida i eficaç, de substituir per la República el règim actual espanyol, que es manifesten opinions, no del tot coincidents, sobre tot en l'apreciació de la tàctica a seguir. És natural que així sigui; i fins diré que en una comunitat lliure, en una democràcia que raona i exerceix el dret de crítica del propi pensament, i del dels altres, no podria ésser d'altra manera. I encara vull afegir que això no fora cap mal, però, al contrari, signé de democràcia vitalitat, mentre no es converteix en font de recels i de sospites, en recurs d'animositats partidistes, que no s'aprofiti per a volguer guanyar posicions polítiques en greu perjudici de la causa que a tots ens és comuna. D'ésser així, el dany podria ésser irremediable. Per tal d'evitar-ho, i reixir en l'empresa conjunta, és necessari abans que tot, esvarir suspicacions i malentesos, fer justícia al patriotisme i la convicció republicana i democràtica que segurament inspira l'opinió de tots, encara que en part pugui diferir de la nostra, i fer tots i cada un de nosaltres un franc, resolt i coratjos esforç, per a trobar les bases fonamentals de coincidència, que afermin la nostra raó, reforcin la nostra autoritat, acreixin l'eficàcia de la nostra actuació i ens permetin, en temps breu, la consecució del nostre comú objectiu: enderrocar el règim franquista i reinstaurar la República. (Aplaudiments.)

De tenir tots la lleialtat i la franquesa d'anar al fons del problema, no crec que fora difícil d'arribar a aquesta línia fonamental de coincidència. Perquè la coincidència hi és, profunda, constant, fidel, en el pensament i la voluntat de tots. Cal, doncs, tan sols, donar-li franca i clara expressió. En aquesta hora que vivim és fer sentir en l'ànima dels republicans l'obsessió d'acabar amb el règim d'oprobri, i conjuntament l'anhel de recobrar la República. Les diferències comencen en l'apreciació dels millors camins d'arribar-hi. No creiem, però, objectivament

això voldríem, ho hem demostrat sempre així, treballar en estreta col·laboració amb les forces obreres catalanes. Però davant de diferències que dins d'elles hi puguin haver, no voldríem mai tampoc contribuir a dividir-les; sabem que mentres la diferència és tan sols interior, en el moment oportú sempre és més fàcil entendre's i d'arranjar-ho; però que en canvi, quan altres forces s'articulen amb un sector, la divisió s'accentua, es fa més fonda i irremediable. Volem dir, això sí, la nostra

simpatia per l'obreriisme català; comprensió i cordialitat de sempre, més forta avui per ésser l'estament que potser més ha sofert, com a classe social, del règim franquista. I voldríem encara que els nostres obrers tinguessin, en l'etapa de reconstrucció política, econòmica i social que comença, el sentit de responsabilitat que després de les proves soferetes, tots hauríem d'haver après, i que la mateixa viabilitat de l'obra a emprendre imposa.

Propugnem, doncs una vegada més, per un acord més estret i definit, que dongui un pensament clar, ferm, obert i convincent a l'acció conjunta de Catalunya, Euzkadi i Galícia. No dubto que com l'empresa s'ho mereix, hi arribarem. I ara que com a bon presagi està a punt d'arribar a terres de França aquell bon patriota gal·lec i republicà lleial que és Castela, vull aprofitar aquesta grata avinentesa per adreçar-li la més cordial i esperançada salutació en nom de la democràcia catalana. (Molts aplaudiments.)

possible, el complex d'ideals i sentiments, lleialtats i neguits que es barregen en la qüestió. Hi ha d'una banda l'ànima natural, humana, diria irrefrenable, sentida igualment pels que malvivien a l'exili com pels que no deixen sotmesos al règim d'opressió, de posar terme el més aviat possible, a tant de sofriment, misèria i vergonya. Hi ha en l'àmbit internacional una mena d'acord, potser millor de clima o ambient polític, més o menys implícit o precís, per al recobrament democràtic dels països que sotmeté el feixisme per la força, i que pot dir-se que segueix una línia que partint de la conferència de Yalta, de sentit general de carà a la pau, arriba a la nota tripartita, concretament centrada a cas espanyol. Però hi ha, a més, en nosaltres, allò que constitueix el nostre tresor d'ideal i de principis, de fidelitat i dignitat, del qual no abdicarem mai: la reivindicació de la legitimitat democràtica de la República i el sentit de la guerra que ens fèrem, i que aquesta hagué de sostenir contra el feixisme espanyol i internacional, antecedent tràgic de la gran lluita coratjosament guanyada per les democràcies. Passés el que passés, mai abandonaríem els ideals; millor és fracassar que no traïr. Però dintre el marc dels principis més rígids, tots hem vingut, i els nostres governs ho han dit explícitament així, que posaven com a objectiu de la seva missió el convocar unes eleccions lliures, amb totes les garanties d'estricta imparcialitat, en les quals els nostres pobles puguin manifestar la seva voluntat i que d'acord amb aquesta que s'establí el règim que democràticament vulguin donar-se. En aquests elements essencials del nostre problema no hi han opinions irreductibles, al contrari hi ha base per a un pensament i una actitud comuns, sempre que no volguem fer servir els diversos angles des dels quals es pot enfocar la qüestió, per a enfondir diferències, sino al contrari, posem tots el nostre esforç per arribar lleialment a l'acord indispensable per a que ben prompte puguin encarnar en realitats complertes els ideals tan fidelment guardats.

Accepteu, amics, aquest homatge senzill però sincer, dels vostres germans de l'Aude. Vagi la nostra salutació a totes les organitzacions dels Partit, a totes les representacions exiliades que ens honoren amb llur presència, i especialment a les personalitats franceses que han volgut demostrar-nos la seva simpatia. Visca la llibertat dels homes i dels pobles. Visca Catalunya, Visca la República. L'endrec del nostre amic Falguère fou acollida amb grans aplaudiments.

Seguidament el membre del Consell Directiu a França Joaquim Prat llegí unes lletres d'adhesió entre les quals se'n des-criu una de molt cordial de M. el Prefet de l'Aude. El pintor carrossonès M. Jean Cambero que fa orna al Partit d'un llibrer sobre costums llenguadocians del gran poeta Jean Labreut en nom de M. Joé Bousquet de « Cahiers du Sud » i President de l'Associació d'Intel·lectuals de Carcassona. Aquest gest és rebut amb molt de respecte pels homes del Partit, puix que simbolitza la cordialitat espiritual entre catalans i llenguadocians.

El diputat Josep Fontbernat llegí l'ofrena en nom del Partit. El nostre amic té l'ocasió de pronunciar un bell discurs, de pura etiqueta fontbernatiana. « Adé teniu reunits —

Perquè naturalment, com a homes que som podem engranyar-nos, però en el Ple celebrat, tots hem coincidit en creure que els mesos venidors poden ésser trascendents per a l'alliberació dels nostres pobles i a la causa de la República. Es prou sapigut el desenvolupament del procés internacional que és probable tingui el seu desenllaç en les reunions que a darreries de setembre han de celebrar el Consell de Seguretat i l'Assemblea de les Nacions Unides. Es d'esperar que el que fins ara s'han limitat a ésser condemnes morals del règim franquista, per raons de justícia que és impossible deixar desat-

teses, i per la pressió creixent de la consciència internacional, es converteixin en mesures reals i concretes que representin l'irremediable desaparició del règim condemnat. Però volem esperar també, que davant d'aquesta trascendent ocasió, la democràcia republicana s'esforci en posar-se al nivell del seu deure davant dels nostres pobles i de la seva responsabilitat davant de la història. Nosaltres ho sentim així; és possible que ens manqui l'encert, la força o la capacitat de convenciment; amb tot, la voluntat hi és, l'actiu resta fixada i l'apel·lació a tots explícitament feta. (Aplaudiments.)

quella gran idea essencial en què tots coincidim, que no aquells punts, molt sovint produïts pel recel o el malentes, que potser — no ho crec — podrien separar-nos. Portats per aquest propòsit, convençuts de prestar un servei de lleialtat a la causa republicana, desitjosos d'enfortir encara l'acció del Govern, el Ple ha acordat adreçar-se a la més alta magistratura de la República, posant a la seva consideració la conveniència de trobar els mitjans, cridant si cal, a una reunió de personalitats i partits, per tal de crear ràpidament aquest clima de comprensió, d'arribar a la unitat de pensament i d'actuació que conjuntament demanen la fe en la República i el clam dels nostres pobles. (Grans aplaudiments.)

En el Ple que estem celebrant, « ESQUERRA » ha acordat adreçar-se a totes les forces, elements i personalitats de la democràcia republicana, manifestant-los la nostra profunda convicció que tots hauríem de fer el més abnegat esforç per tal d'acabar-nos amb la prova decisiva dels mesos venidors amb un pensament comú i una mateixa línia tàctica. Creiem que no és demanar molt, el menys que el sofriment i el sacrifici dels nostres pobles mereixen, que hi hagi per part de tots claretat i franquesa, que es deixin de costat reserves precautòries i sospites feridores, que al menys, per un temps — tan de bon fons definitiva — hi hagi una treva d'animositats i passions, que ens esforcem tots en cercar més

igualment, del sofrir i esperar, de la fe i la viror, de la voluntat inlassable i l'esperit de sacrifici dels nostres germans de Catalunya. Els que amb admiració sincera i pregona hem estat testimonis de les gestes coratjoses de la guerra mundial, sabem amb tot l'efecte psicològic de sis anys de lluita; doncs bé, nosaltres portem deu anys combatent sense decaure, i això és prou penyor que seguirem lluitant tot el que calgui sense descoratjar-nos. Però per la mateixa raó que cal fer honor i justícia al temps i la constància de la nostra gent; perquè son homes d'ideal i no de la pasta dels tímids, vacil·lants o porucs, és major encara el deure que tots tenim de parlar-los clarament i francament. Mai l'acabar-se amb la realitat podria minvar la moral de la gent forta; son, al contrari, els dubtes, els recels, les promeses lleugeres i les paraules vanes, les que poden, a

retp, produir el descoratjament. Son els homes febles els que temen la veritat; i al seu torn, és l'ambient confusori que afebleix la moral col·lectiva. La veritat torna l'ànima serena i coratjosa. Es amb aquest esperit que ens adreçem, a través dels amics de Carcassona, als catalans tots per a dir-los com entenem i compartim els seus dolors i les seves esperances, com estem resolta a fer tot el que calgui per alleujar els uns i complir les altres, com ens juramentem una vegada més, servir lleialment, i abnegadament Catalunya i la República, la llibertat i la pàtria. (Grans aplaudiments.)

El nostre amic Carles Pi i Sunyer després d'ésser molt aplaudit per la nombrosa assistència a la seva conferència, és felicitat per la major part d'ells.

Enfortim el Govern de la República

Un pas, un gran pas envers la consecució d'aquesta coincidència fonamental el va constituir la formació del Govern de la República. « ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA » que, no d'ara, de sempre, ha mantingut la mateixa posició cooperant i constructiva que avui sosté, donà des del primer moment el seu concurs al Govern. En ell hi té un ministre que la representa: l'amic Santalo ha completat a Mèxic funcions importants que li havien estat encomanades, però ara, donada la transcendència del moment polític, està a punt de sortir cap a França. Mai ha mancat al Govern l'adhesió del nostre Partit per a dur a bon terme la seva missió essencial d'organ corporatiu que representa la causa republicana; encara que aquest suport lleial a la política de conjunt de la República no pressuposa el subscriure tots els actes i detalls de la seva política burocràtica. Però en quan a vincle que a tots ens lliga i representa el comú voler, el nostre desig sempre ha estat el de prestigiar-lo i enfortir-lo. I és portats per la mateixa intensió del seu enrobustiment, que no podríem amagar la nostra angúnia en veure que tant a fora del Govern, com per part d'elements i partits que hi estan intimament lligats, persisteix l'atmosfera de reserves, de vacil·lacions, de confusióisme, que és precís que acabi si volem que el Govern de la República pugui afrontar amb autoritat indiscutida i acredescuda les hores decisives que venen.

Proposta d'acord i de treva

En el Ple que estem celebrant, « ESQUERRA » ha acordat adreçar-se a totes les forces, elements i personalitats de la democràcia republicana, manifestant-los la nostra profunda convicció que tots hauríem de fer el més abnegat esforç per tal d'acabar-nos amb la prova decisiva dels mesos venidors amb un pensament comú i una mateixa línia tàctica. Creiem que no és demanar molt, el menys que el sofriment i el sacrifici dels nostres pobles mereixen, que hi hagi per part de tots claretat i franquesa, que es deixin de costat reserves precautòries i sospites feridores, que al menys, per un temps — tan de bon fons definitiva — hi hagi una treva d'animositats i passions, que ens esforcem tots en cercar més

Per la Pàtria i la Llibertat

Com podríem oblidar l'angoixa, el sofriment, les esperances del nostre poble; aquest complex de sentiments tan cruelment castigats en tants anys de sacrifici; aquesta successió esgotadora d'il·lusions i de descoratjaments; aquest fervor en la fe, aquesta constància en l'ideal que superen i venen tota humana feblesa! Ja sé que no fallirem, que no fallirem, que no fallirem; que si calgués demanar-vos un nou esforç, un major sacrifici, tots trobareu en el tremp de l'ànim viril la vigoria renovellada per a seguir el combat fins que l'ideal triomfi. Ho conec la gent a la qual parlo; d'altres n'he vist d'igual resolució en altres terres; d'altres en sé d'exemplars en l'heroic comportament com a unitats de xoc en les batalles més cruentes de la darrera guerra, en la tortura dels camps de concentració alemanys, en la noble epopeia de l'alliberació francesa. Com sé,

ACTES DE GERMANIA

L'apat

A la gran sala del Cafe Glacier tingué lloc el migdia del 4 d'Agost un gran apart de germania amb el qual assistiren prop de cent cinquanta començals. Tots els dirigents del Partit, Delegacions vingudes al Ple i militants de Carcassona i dels pobles de la rodalia. També hi assistí el nostre amic Deimà Costa en representació dels exiliats de Mèxic. La gran família de l'Esquerra se sentia gojosa de trobar-se reunida i segura. La responsabilitat d'aquests Delegats que venien de tota França per a portar al Ple del Partit la veu i les inquietuds de tots els nostres militants.

L'acte acabà entonant tots els començals el nostre Himne nacional que fou cantat amb una veritable emoció.

El vi d'honor

Un cop acabada la conferència del nostre amic Carles Pi i Sunyer es celebrà un Vi d'honor a l'ample local del Glacier. En representació del Comité Departamental de l'Aude Francesc Falguère oferí l'acte « Avui — avui — és dies de gran festa per a la família d'Esquerra de l'Aude. Es tot el Partit que se troba ací reunit, tant de França, com de Catalunya, com d'Amèrica. Tots han vingut ací per a treballar pels ideals de Llibertat i Democràcia, per a la Pàtria Catalana i pels pobles lliures.

Accepteu, amics, aquest homatge senzill però sincer, dels vostres germans de l'Aude. Vagi la nostra salutació a totes les organitzacions dels Partit, a totes les representacions exiliades que ens honoren amb llur presència, i especialment a les personalitats franceses que han volgut demostrar-nos la seva simpatia. Visca la llibertat dels homes i dels pobles. Visca Catalunya, Visca la República. L'endrec del nostre amic Falguère fou acollida amb grans aplaudiments.

de tot un poble. El nostre Ple — digué — és una afirmació de catalanitat i de republicanisme ». S'adreça en francès als reunits per felicitar el nostre agraïment a les personalitats inter-nacionals que ens han honorat i ajudat amb respecte les autoritats que han permès els nostres acords. Acaba rogant l'expressiva lletra de simpatia tramesa per M. el Prefet de l'Aude.

No podríem cloure la ressenya de tots aquests actes, sense felicitar el nostre amic Carles Pi i Sunyer, que amb el seu discurs parlamentari de l'Aude per la perfecta organització i l'esperit de companyonisme amb què acullí tots els delegats.

Referència de les reunions plenàries de Carcassona

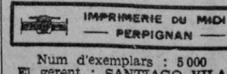
Els dies 3 i 4 d'Agost tingueren lloc a Carcassona unes reunions del Consell Executiu, del Directori Assessor, del Ple del Partit presidides pel secretari General Sr. Josep Tarradellas. Les plenàries, que foren celebrades el dia 4 hi assistiren els següents senyors: Secretari General, Josep Tarradellas (diputat); Carles Pi i Sunyer i Joan Saurat (diputats) del Consell Executiu; els representants de les Federacions al Directori, Francesc Marot, Joan Rodríguez, Leopold Morant i Josep Dalmàs; els membres Assessors del mateix, R. Nogués i Biset (diputat), Martí Barrera (diputat) i Hilari Salvadó; els diputats Francesc de P. Jové i Josep Fontbernat; els components del Consell Directiu a França, J. Garcia Castellet, Santiago Vila, Joan Tauler (diputat), Manuel Comany, J. Duran i Guàrdia, Miquel Galceran, Melcior Bassas, Joaquim Prat i Josep Sans (Secretari General de les JEREC); i els Delegats dels Comitès Departamentals, següent: Francesc Viadú (diputat) d'Andorra, Dr. Mestre Puig de l'Arriège, Josep Fernández dels Pirineus Orientals, Josep Quintana del Sena, Joan Saou del Provença Sud-Est, Joan Prat de l'Aude, Lluís Aragall de la Gironda, Ramon Ferrer del Gard, Joaquim Dardalo de l'Aveyron, Jaume Foguet de l'Herault, Joaquim Bogas dels Aïts Pirineus, Ramon Matau dels Baïxos Pirineus, Ramonéu Serra del Gers, J. Alvarez Lara de l'Alt Garona, Rufi Cerezo de Corzeze, Jacint Carrio de Dordonya i Josep Mola del Tarn. El senyor Francesc Marot dula la representació del Tarn i Garona. Excusaren la seva assistència els següents senyors: A. Rovira i Virgili, Humbert Torres i J. Puig Pujades (diputats) membres Assessor del Directori; Miquel Quintanar (diputat) del Directori; Antoni Xirau (diputat); i Emili Vigo del Consell Directiu a França. Assistiren a les mateixes Del-

gats de l'interior vinguts expressament per a prendre part al Ple. El Consell Executiu informà els reunits sobre l'execució dels acords realitzats en l'anterior Ple del Partit i així mateix de la marxa dels aconteixements polítics. Es donà també compte del resultat de les visites efectuades pel Consell Executiu a les personalitats i representacions polítiques i sindicals exiliades.

Els Delegats de l'interior expressaren llur satisfacció de poder prendre part a les deliberacions de Carcassona, i feren palesa l'adhesió incondicional dels militants al Partit i organismes dirigents. Posaren al corrent els reunits sobre la marxa organica de l'organització de l'interior així com els feren sabedors de les activitats d'oposició al règim dictatorial. Les diferents intervencions d'aquests Delegats causaren una viva impressió i simpatia per llur sobrietat i fermesa.

Després de les informacions donades pel Consell Executiu i per la Delegació de Catalunya aquell sol·licità l'ordre dels reunits sobre els problemes suscitats. Es promougué un ample debat en el qual prengueren part la majoria dels presents a les reunions. Fou abundantment discutida la política de les relacions del Partit amb totes les organitzacions de Catalunya i exiliades, i analitzaren els reunits amb tota objectivitat la situació en què es troba el problema espanyol dintre la política internacional. Es reafirmà la voluntat republicana i catalanista del Partit, i es convingué que el Consell Executiu reculliria les manifestacions dels Delegats de França i de l'interior per a ésser tingudes en compte en totes circumstàncies.

Passa a la tercera plana

Num d'exemplars: 5.000
El gerent: SANTIAGO VILA

la humanitat

ARTICLES, CRONICLES, COMENTARIS... DEL "GLORIOSO ANIVERSARI DE LA REVOLUCIO DEL SINDICALISME CATALA"

Converses filològiques per POMPEU FABRA

S - 13

Uns aclariments a la conversa S-12: En primer lloc convé advertir que, en aquesta conversa, s'escaparen algunes errades: en la ratlla 2 de l'apartat 3, on diu porta ha de dir portat; en les ratlles 9 i 10 del mateix apartat, on diu He perdut la clau ha de dir He perduda la clau; en la ratlla penúltima de la conversa, on diu Ep, ha de dir Cp (abreviatura de compareu); i dues errades més de les quals jo soc el culpable: en la ratlla 11 de l'apartat 3, darrera del mot rebutjada, cal llegir i s'acordà que; i en la penúltima ratlla de la conversa, darrera del mot feble, cal afegir de tercera persona.

Recordem allò dit en la conversa S-12: He perdut és un temps compost del verb perdre (com l'és, en castellà, He perdido del verb perder; en francès, ai perdu del verb perdre; en italià ho perduto del verb perdere; en romanès am pierdut del verb pierde). Originàriament, el participi, segon element constituït del temps compost, concorda en gènere i nombre amb el complement directe del verb: He perduda la clau, Han venudes les vaques, Havien caçats tres conills. Una tendència en la invariabilitat del participi, a dir, per exemple He perdut la clau en lloc de He perduda la clau, Han venut les vaques en lloc de Han venudes les vaques, Havien caçat tres conills en lloc de Havien caçats tres conills. El castellà asoleix de pressa la invariabilitat del participi; el català, en canvi, arriba a l'època moderna practicant encara la concordança en un nombre major o menor de casos segons els dialectes: en el català de Barcelona no es diu ja He perduda la clau, però es diu encara La clau, l'he perduda, amb una tendència, però, a dir La clau, l'he perdut.

Arà bé: a l'hora d'emprendre la tasca de normalització de la llengua, es presenta el problema d'establir una norma que reguli la concordança del participi amb el complement directe (El francès va establir-ne una: no fer la concordança quan el complement va darrera del verb; fer-la quan aquell precedeix aquest: l'ai perdu la clé, però La clé que j'ai perdue). Solucions donades a aquell problema:

Solució I. — Es la proposada per un escriptor mallorquí en el primer Congrés de la Llengua catalana (1907), segons la qual la concordança seria obligatòria en tots els casos: He perduda la clau, Les vaques que hem comprades, Hem trobats els documents, La clau, ja l'he trobada, A tu, Maria, no l'he vista, Conills, n'han caçats quatre.

Solució II. — Es l'acordada en aquell Congrés, rebutjada que fou la solució I: En tots els casos sense distinció serien admissibles la concordança i la invariabilitat del participi; donec, igualment admissibles: He perduda la clau i He perdut la clau, Les vaques que hem comprades i Les vaques que hem comprat, Hem trobats els documents i Hem trobat els documents, La clau, ja l'he trobada i La clau, ja l'he trobat, A tu, Maria, no l'he vista i A tu, Maria, no l'he vist, Conills, n'han caçats quatre i Conills, n'han caçat quatre.

Solució III. — Tolerable, si es vol, la concordança en tots els casos, però preferible (potser fóra millor de dir obligatòria) quan el complement directe és un dels pronoms febles la, les, els i en: ço és, tot éssent correcte (i sens dubte preferible en general) d'escriure He perdut la clau, Les vaques que hem comprat, Hem trobat els documents, és preferible (jo diria obligatori) d'escriure La clau, ja l'he trobada, Les vaques, les hem comprades, De conills, n'hem caçats quatre, Noies, n'hem vistes moltes. Vet aquí, doncs, la regla a seguir: en els temps composts del verb haver i el participi passat, cal fer concordança del participi amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera persona llevat del reflexiu es.

Hem constatat que la majoria dels escriptors actuals infringeixen aquesta regla ben sovint, cada cop més sovint. Es de doldre que, lluny de combatre una tendència que haurien d'esforçar-se a deturar, s'hi abandonen descurosamant, talment com si mai no haguessin pres esment de l'existència de la dita regla. Al pas que anem, no fora estrany que, en un temps no llunyà, arribéssim a la invariabilitat del participi. Hi hauríem guanyat? Hi hauríem perdut? Jo crec que hi hauríem perdut.

Es principalment per a cridar l'atenció dels nostres escriptors sobre aquesta regla sintàctica, que he escrit les converses S-12 i S-13. I n'escriviré encara una altra!

LA REUNIO DEL CONSELL DE LA F. M. J. D. A PARIS

Les JEREC demanen per a Catalunya la representació separada Les J. S. U. s'hi oposen

Tal com havíem anunciat ha tingut lloc a París la primera reunió del Consell de la Federació Mundial de la Joventut Democràtica. En aquesta reunió s'hi ha examinat el treball portat a terme d'enguany de la Federació, en novembre del 1945, fins a la data, i, a continuació, s'han estudiat els diferents problemes que la joventut mundial té plantejats en l'actualitat o poden sorgir en el transcurs de l'any proper.

Al pensament s'establen normes de treball per a fer més eficaç l'actuació de la joventut federada a cada país. Normes que malauradament no podem nosaltres aplicar a Catalunya mentre el règim de terror que el feixisme espanyol hi ha implantat no desaparegui.

ABANS I ARA

La data d'avui és coneguda en guany, a Barcelona, únicament pel calendari, és a dir, pel número que marca el dia, diou, Els altres anys, mil detalls us feu conèixer l'esdeveniment i les circumstàncies que el 18 de juliol era per a l'Espanya de Franco un aconteixement celebrat amb aquell espectacular entreteniment que els esperem en el raió, de l'Espanya de semantillas, solana i sabre.

Avui, l'aniversari del «glorioso aniversario», es confondeva amb el dia més gris de l'any, si no fos la suspensió del treball, única manera que tenen les autoritats, per a obligar als obrers a «celebrar» aquest aniversari.

Be èst, però, recordar avui com es portava a cap «l'adhesión» a Franco de tots els treballadors. Malgrat el caràcter festiu de la diada, els treballadors estaven obligats, a presentar-se al lloc de treball, taller, fàbrica, oficina, etc. on es pastava llista per tal d'assegurar-se que la totalitat de les plantilles de treballadors estaven presents a l'edifici carada oficial. A l'hora espanyolada, per grups, en formació semi-militar, — la moda del emnacional-sindicalisme — era exacta a la del feixisme i cada taller, fàbrica i oficina, anaven a col·locar-se en el lloc assignat, per tal d'anunciar-se al «glorioso Ejercito Nacional».

D'aquesta manera, sota la coacció i l'amenaça més inícia, el poble treballador de Catalunya era portat a figurar de comparsa en aquella grotesca desfilada que passava per ésser un demostració d'unitat a l'entorn del «salvador de la Patria».

A més del clàssic edesfile militar i la gran manifestació, els «festesjos» consistien en festes populars de carrer, balls per tot arreu, i a les fàbriques i tallers es servien «súccules» o banquets als «productores» per a millor subtrair aquells «camarades» existents entre els «productores» i les «festesjos de producción». I els carrers estaven plens de banderes «nacionales» i els retrats del «generalissimo».

Solució II. — Es l'acordada en aquell Congrés, rebutjada que fou la solució I: En tots els casos sense distinció serien admissibles la concordança i la invariabilitat del participi; donec, igualment admissibles: He perduda la clau i He perdut la clau, Les vaques que hem comprades i Les vaques que hem comprat, Hem trobats els documents i Hem trobat els documents, La clau, ja l'he trobada i La clau, ja l'he trobat, A tu, Maria, no l'he vista i A tu, Maria, no l'he vist, Conills, n'han caçats quatre i Conills, n'han caçat quatre.

Solució III. — Tolerable, si es vol, la concordança en tots els casos, però preferible (potser fóra millor de dir obligatòria) quan el complement directe és un dels pronoms febles la, les, els i en: ço és, tot éssent correcte (i sens dubte preferible en general) d'escriure He perdut la clau, Les vaques que hem comprat, Hem trobat els documents, és preferible (jo diria obligatori) d'escriure La clau, ja l'he trobada, Les vaques, les hem comprades, De conills, n'hem caçats quatre, Noies, n'hem vistes moltes. Vet aquí, doncs, la regla a seguir: en els temps composts del verb haver i el participi passat, cal fer concordança del participi amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera persona llevat del reflexiu es.

Hem constatat que la majoria dels escriptors actuals infringeixen aquesta regla ben sovint, cada cop més sovint. Es de doldre que, lluny de combatre una tendència que haurien d'esforçar-se a deturar, s'hi abandonen descurosamant, talment com si mai no haguessin pres esment de l'existència de la dita regla. Al pas que anem, no fora estrany que, en un temps no llunyà, arribéssim a la invariabilitat del participi. Hi hauríem guanyat? Hi hauríem perdut? Jo crec que hi hauríem perdut.

Es principalment per a cridar l'atenció dels nostres escriptors sobre aquesta regla sintàctica, que he escrit les converses S-12 i S-13. I n'escriviré encara una altra!

LA REUNIO DEL CONSELL DE LA F. M. J. D. A PARIS

Les JEREC demanen per a Catalunya la representació separada Les J. S. U. s'hi oposen

Tal com havíem anunciat ha tingut lloc a París la primera reunió del Consell de la Federació Mundial de la Joventut Democràtica. En aquesta reunió s'hi ha examinat el treball portat a terme d'enguany de la Federació, en novembre del 1945, fins a la data, i, a continuació, s'han estudiat els diferents problemes que la joventut mundial té plantejats en l'actualitat o poden sorgir en el transcurs de l'any proper.

Al pensament s'establen normes de treball per a fer més eficaç l'actuació de la joventut federada a cada país. Normes que malauradament no podem nosaltres aplicar a Catalunya mentre el règim de terror que el feixisme espanyol hi ha implantat no desaparegui.

procurodors. Se dice que la señoría de Ruano se proponia iniciar expediente para doble, donci resulta un desequilibri perjudicial per als primers. Ah, però, aquells tenen uns dígets per a adquirir gratuitamente, «productores» per un total de 17 pesetes. Els articles que poden adquirir-se són: 6 pesetes de peix 4 de carn i 30 pesetes de patates. Si es compra en un mínim personal, el s'asmentat, els dígets són de 17 pesetes el peix, — segons la classe — 26 pesetes el quilo de carn i 130 de les patates, polidécima se'n faciliten que aquest suplement és lluny de tenir el volum que caldria per a millorar el menú que ofereix el més regularment possible el «Servicio de Asistencias».

La dificultat núm. 1, dels queviures són les matèries grasses, malgrat que la Península produeix olí suficient per a consumir-ne a quantitat per ésser el primer país exportador. On va a parar? S'envien fàcilment. L'«Estado» manca de divises; suprimit al-guns articles de la consumació altra vegada es venen a mercat com surt d'Espanya, l'olí? Fent prodigis d'ingeniositat per tal de no fer mal d'ulls a la població, condemnats a carregar-los als paquets que s'importen a l'exterior sense poder-los tastar. Uns vegades és poca l'etiqueta del «exquisito Champany Freixnet»; d'altres senten el modest envoltori metàl·lic dels conyacis; pot de «Leche condensada». I quan convé fer una demostració pública dels queviures que Espanya pot permetre d'exportar, als bars d'oli s'hi col·loquen uns cartells que diuen: «Aceite sobrante en España».

La VAGA DE LES PAELLES Contrastant, però, amb aquesta «suficiencia», l'actitud i el gest de les tanegades mestresses de casa, ens diuen millor si el país consum o no, i si és possible que n'hi hagin reserves sobrees. Cal dir abans que per a evitar «derroches inútiles y contraproducentes» el suministro de queviures es fa per setmanes o per quinzenes segons de què es tracti. En el primer cas, les matèries grasses es fa per setmanes, almenys teòricament. El que passa és que a vegades es tarda una bona quinzena a distribuir el poc de les tanegades mestresses.

Aquests darrers dies per a profestiar de la manca d'olí, les dones habitant a la plaça de St. Joan, al carrer Guillelmes (Gràcia), Barcelona, en alguns dels carrers del districte V, al Poble Nou i en altres barris de Barcelona, organitzaren una manifestació pacífica que consistí en portar la paella a la finestra al balcó amb un cartell en alguns llocs deia: «Un atur forços per manca d'olí».

EL OSORRE SINDICALISME per Victor M. TORRES

d'un vague desig de justícia social, han fet socialisme com «monsieur Jourdain» feia prosa, i els dígets que el nostre Partit no contingui socialisme, el seu programa peca d'imprecis o es presta a confusió.

Quin de tot, aquest és el veritable socialisme? I si de la teoria passem a la pràctica volem encara augmentar el confusionalisme que els partits d'assistència a llurs veïns; el partit laborista anglès, el socialista francès, el socialista neodesertoritzant els procediments, la propaganda i l'organització, procedint a una depuració profunda dels quadres, gasant, i eliminant les «praxies» utilitzant, sempre què sigui necessari, les mateixes armes, que l'adversari utilitza, i éssent dignes, de l'ideal altíssim al qual es serveix.

Encara que el nostre Partit tingui un cert parentiu ideològic amb algunes de les organitzacions que s'oposen a la nostra, no creiem pas que és d'èsser establir un paral·lel exacte per raons de geopolítica que ens semblen evidents. Malgrat això, les joventus promoció, esquarterades, alliponades, i les que presenten el símbol de tenir plena consciència del possible perill i hauran de posar en joc tots els recursos que dona la seva joventut, per tal d'evitar que Catalunya renunciï, ni tan sols temporalment, als ideals que l'han fet rica i plena i que la faran, demà, forta i llura.

L'opinió més extesa, però, atribuïx a la carença d'un programa social i econòmic coherent i precís, l'ensulcada momentània de les organitzacions democràtiques d'Esquerra lliberal. Aquesta apreciació ens sembla exacta si es té cura de limitar-la a certes sectors polítics que no han sapiguut evolucionar al compàs de l'hora actual que, segunt un moviment natural d'inèrcia i d'enveliment han anat a parar, irremediablement, en el camp del conservadorisme social.

Però a bé és cert que hi ha confusionalisme i manca de precisió en el programa, d'algunes organitzacions d'aquest tipus, no velem que aquests defectes siguin patrimoni exclusiu d'elles. Avui, per exemple, el socialisme està de moda. Tothom vol ésser socialista, perquè dir-se socialista és, sembla, posseir la clau màgica que ha d'obrir les portes al progrés social, i no obstant quan confusionalisme es fa en el seu nom.

en altre «Per manca d'olí» i en altres no hi deia res, però no expressava menys l'atrada protesta de les mestresses de casa.

Com en totes les manifestacions, la «fuerza pública» va haver d'intervenir. Aquesta vegada, però, no havia de dispersar a ningú. Només obligaren a què hom retornés les paelles a les cuines.

L'efecte de la manifestació fou fulminant. Dos dies després era anunciada la distribució de la quantitat corresponent de matèries grasses, la qual consistia en... matrió de cacao, aquella matrió que serveix, preparada almenys, per a curar els talls de la cara i de les mans. I per si podia haver-hi algú que tingues escrúpols, el «servicio competente» advertia a los consumidors que «aunque en el momento de la cocción esta grasa desde un olor un poco desagradable, reúne las condiciones indispensables al uso que se le reserva».

Calculeu, doncs si el menjar del «aniversario del glorioso aniversario» podia estar ben cultivat, no pot exportar més que com surt d'Espanya, l'olí? Fent prodigis d'ingeniositat per tal de no fer mal d'ulls a la població, condemnats a carregar-los als paquets que s'importen a l'exterior sense poder-los tastar. Uns vegades és poca l'etiqueta del «exquisito Champany Freixnet»; d'altres senten el modest envoltori metàl·lic dels conyacis; pot de «Leche condensada».

Contrastant, però, amb aquesta «suficiencia», l'actitud i el gest de les tanegades mestresses de casa, ens diuen millor si el país consum o no, i si és possible que n'hi hagin reserves sobrees. Cal dir abans que per a evitar «derroches inútiles y contraproducentes» el suministro de queviures es fa per setmanes o per quinzenes segons de què es tracti. En el primer cas, les matèries grasses es fa per setmanes, almenys teòricament. El que passa és que a vegades es tarda una bona quinzena a distribuir el poc de les tanegades mestresses.

Aquests darrers dies per a profestiar de la manca d'olí, les dones habitant a la plaça de St. Joan, al carrer Guillelmes (Gràcia), Barcelona, en alguns dels carrers del districte V, al Poble Nou i en altres barris de Barcelona, organitzaren una manifestació pacífica que consistí en portar la paella a la finestra al balcó amb un cartell en alguns llocs deia: «Un atur forços per manca d'olí».

Quin de tot, aquest és el veritable socialisme? I si de la teoria passem a la pràctica volem encara augmentar el confusionalisme que els partits d'assistència a llurs veïns; el partit laborista anglès, el socialista francès, el socialista neodesertoritzant els procediments, la propaganda i l'organització, procedint a una depuració profunda dels quadres, gasant, i eliminant les «praxies» utilitzant, sempre què sigui necessari, les mateixes armes, que l'adversari utilitza, i éssent dignes, de l'ideal altíssim al qual es serveix.

Encara que el nostre Partit tingui un cert parentiu ideològic amb algunes de les organitzacions que s'oposen a la nostra, no creiem pas que és d'èsser establir un paral·lel exacte per raons de geopolítica que ens semblen evidents. Malgrat això, les joventus promoció, esquarterades, alliponades, i les que presenten el símbol de tenir plena consciència del possible perill i hauran de posar en joc tots els recursos que dona la seva joventut, per tal d'evitar que Catalunya renunciï, ni tan sols temporalment, als ideals que l'han fet rica i plena i que la faran, demà, forta i llura.

L'opinió més extesa, però, atribuïx a la carença d'un programa social i econòmic coherent i precís, l'ensulcada momentània de les organitzacions democràtiques d'Esquerra lliberal. Aquesta apreciació ens sembla exacta si es té cura de limitar-la a certes sectors polítics que no han sapiguut evolucionar al compàs de l'hora actual que, segunt un moviment natural d'inèrcia i d'enveliment han anat a parar, irremediablement, en el camp del conservadorisme social.

Però a bé és cert que hi ha confusionalisme i manca de precisió en el programa, d'algunes organitzacions d'aquest tipus, no velem que aquests defectes siguin patrimoni exclusiu d'elles. Avui, per exemple, el socialisme està de moda. Tothom vol ésser socialista, perquè dir-se socialista és, sembla, posseir la clau màgica que ha d'obrir les portes al progrés social, i no obstant quan confusionalisme es fa en el seu nom.

El socialisme es tan vell com la nostra civilització i cada etapa històrica presenta un grup de doctrinaries que, reclamant-se d'un vague desig de justícia social, han fet socialisme com «monsieur Jourdain» feia prosa, i els dígets que el nostre Partit no contingui socialisme, el seu programa peca d'imprecis o es presta a confusió.

Encara que el nostre Partit tingui un cert parentiu ideològic amb algunes de les organitzacions que s'oposen a la nostra, no creiem pas que és d'èsser establir un paral·lel exacte per raons de geopolítica que ens semblen evidents. Malgrat això, les joventus promoció, esquarterades, alliponades, i les que presenten el símbol de tenir plena consciència del possible perill i hauran de posar en joc tots els recursos que dona la seva joventut, per tal d'evitar que Catalunya renunciï, ni tan sols temporalment, als ideals que l'han fet rica i plena i que la faran, demà, forta i llura.

L'opinió més extesa, però, atribuïx a la carença d'un programa social i econòmic coherent i precís, l'ensulcada momentània de les organitzacions democràtiques d'Esquerra lliberal. Aquesta apreciació ens sembla exacta si es té cura de limitar-la a certes sectors polítics que no han sapiguut evolucionar al compàs de l'hora actual que, segunt un moviment natural d'inèrcia i d'enveliment han anat a parar, irremediablement, en el camp del conservadorisme social.

«Barba, barbata, jarda la mataca fi d'aquesta mataca»

Un altre botot de mostra: Un «xisto» que és de moda avui a Barcelona. Un foraster procedent de comarques és queixa de l'extraordinària afiliació de patissis que havien enviat a casa seu però elegia al mateix temps l'eficàcia de l'insecticida «D.D.T.»

El barceloní replica: «Nosaltres en això som privilegiats». Vostaltres podreu tenir la D.D.T. però açí tenim la B.B.H. I davant l'incomprensió del seu interlocutor, afegeix el més seriósament possible: «Bartolomé Barba Heredia, el meu oncle, és un dels millors persones, però de rana».

«Barba, barbata, jarda la mataca fi d'aquesta mataca»

Un altre botot de mostra: Un «xisto» que és de moda avui a Barcelona. Un foraster procedent de comarques és queixa de l'extraordinària afiliació de patissis que havien enviat a casa seu però elegia al mateix temps l'eficàcia de l'insecticida «D.D.T.»

El barceloní replica: «Nosaltres en això som privilegiats». Vostaltres podreu tenir la D.D.T. però açí tenim la B.B.H. I davant l'incomprensió del seu interlocutor, afegeix el més seriósament possible: «Bartolomé Barba Heredia, el meu oncle, és un dels millors persones, però de rana».

«Barba, barbata, jarda la mataca fi d'aquesta mataca»

Un altre botot de mostra: Un «xisto» que és de moda avui a Barcelona. Un foraster procedent de comarques és queixa de l'extraordinària afiliació de patissis que havien enviat a casa seu però elegia al mateix temps l'eficàcia de l'insecticida «D.D.T.»

El barceloní replica: «Nosaltres en això som privilegiats». Vostaltres podreu tenir la D.D.T. però açí tenim la B.B.H. I davant l'incomprensió del seu interlocutor, afegeix el més seriósament possible: «Bartolomé Barba Heredia, el meu oncle, és un dels millors persones, però de rana».

«Barba, barbata, jarda la mataca fi d'aquesta mataca»

Un altre botot de mostra: Un «xisto» que és de moda avui a Barcelona. Un foraster procedent de comarques és queixa de l'extraordinària afiliació de patissis que havien enviat a casa seu però elegia al mateix temps l'eficàcia de l'insecticida «D.D.T.»

El barceloní replica: «Nosaltres en això som privilegiats». Vostaltres podreu tenir la D.D.T. però açí tenim la B.B.H. I davant l'incomprensió del seu interlocutor, afegeix el més seriósament possible: «Bartolomé Barba Heredia, el meu oncle, és un dels millors persones, però de rana».

«Barba, barbata, jarda la mataca fi d'aquesta mataca»

La humanitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 53 - 7 de SETEMBRE del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

FRANCO ha fet fonedis DEGRELLE, el cap hitleria belga. Nova prova de democràcia orgànica!

Director : Emili VIGO

PREU : 5 francs

Ara, com en 1714, els catalans sentim l'amor a la Patria i a les nostres llibertats

1714-1946

La pèrdua de les llibertats catalanes

I.- Soledat de Catalunya per A. Rovira i Virgili

Quan, a la matinada del dia 11 de setembre del 1714, les tropes de les dues Corones — l'espanyola i la francesa — es van llençar a l'assalt de Barcelona, assetjada feia tretze mesos, els catalans lluitaven tots sols contra dos enemics poderosíssims.

L'any 1705, Catalunya, sol·licitada pels anglesos, havia signat amb ells el pacte de Gènova i s'havia alçat contra el Duc d'Anjou, Felip V, i a favor de l'arxiduc d'Àustria Carles III. Davant la coalició borbònica de França i Espanya, es dreçava la gran aliança formada per Anglaterra, Àustria, Holanda, Portugal, Savoia i Catalunya. Aquesta va poder veure al seu costat, per última vegada dins la història, els països de l'antiga Corona catalano-aragonesa, i Barcelona va ésser la capital provisional del reialme.

Fets exterals, no previstos ni previsibles, van fer evolucionar el conflicte en un sentit desfavorable a Catalunya. Havent heretat Carles la corona imperial d'Alemanya, va tenir menys interès per la corona reial espanyola, i els aliats, que havien pres les armes davant l'engrandiment de la pujança dels Borbons per la pujada de Felip al tron d'Espanya, no podien veure amb gòleg la nova unió de les corones d'Espanya i Àustria.

Aleshores hom va proposar una sèrie de solucions per al « cas dels catalans », com es deia : restitució de la corona catalano-aragonesa amb Carles per rei mentre que Felip conservaria Castella i els dominis d'aquesta ; independència del Principat de Catalunya sota la sobirania de Carles ; erexió del Principat en República lliure ; respecte de les llibertats catalanes dins d'Espanya. Una després de l'altra, totes aquestes fórmules varen ésser rebutjades per Felip V. Ell només en presentava una, invariable : la rendició sense condicions. Una cosa arribà a mig terme als catalans ; que si es rendien tot seguit els concediria els mateixos drets que tenien els castellans, entre els quals hi havia la llibertat de comerciar amb l'Amèrica espanyola. I aquesta vegada varen ésser els catalans els que van dir no. Seguirien lluitant, caurien i tot, però no farien renúncia a la llibertat de la pàtria, que per a ells valia més que la riquesa del comerç.

La sort — la dissort — de Catalunya estava ja decidida. El tractat d'Utrecht, l'any 1713, era per ella una sentència de mort. L'Anglaterra no l'abandonava. Els altres aliats la van abandonar a llur torn, amb indiferència. Holanda, amb reconca Portugal i la va abandonar també Carles mateix.

Va venir la gran soledat de Catalunya. València i Aragó ja havien caigut. Mallorca, dins la mar,

es mantenia, però poc ajut podia donar. A Catalunya mateix, les ciutats i el camp havien estat sotmesos. Contra el poder de l'alta clerecia i d'una part de la noblesa, el braç popular, va continuar la lluita, amb els guerrillers de la pagèsia a les comarques i amb les

II.- L'assalt de Barcelona

Per a la plaça assetjada, afamada, torturada, va venir l'hora de l'assalt general que ja s'esperava. Girem ara els ulls a les escenes principals d'aquella jornada lluctuosa i gloriosa...
Fosc encara, augmenta la intensitat del bombardeig. El cel nocturn de la ciutat apareix vermell. Luminàries dramàtiques ! L'il·luminen el foc dels canons i el dels incendis que les bombes provoquen. Ben aviat, en la primera claror de l'alba, comença l'assalt. És un

exercit de 40.000 soldats regulars i molts d'ells veterans, tots excel·lentment armats, que lluita contra uns 10.000 defensors de Barcelona, la majoria mal armats i militarment poc instruits.
En la primera embranzida, els assaltants s'opoderen d'un bon tros de muralla cap al costat del baluard de Sant Pere i del Portal Nou. Però els carrers paral·lels a la muralla, formen una segona línia de defensa, i l'assalt queda deturat. Allí on han caigut les

companyies de menestrals darrera els murs de Barcelona.
A les acaballes del setge, hi va haver llurs d'esperança. A Anglaterra hi havia canvis polítics que podien afavorir els catalans. Però ja era tard, tard, tard...
Villarroel, des del lit on jeu, ordena que es toqui a parlament amb l'enemic. Mentrestant la Junta de defensa fa una crida per a apagar la gent de casa a un suprem esforç de resistència. Lamentable desgavell ! Els dos primers caps catalans als quals es tramés l'ordre de demanar parlament, es neguen a obeir-lo. Un altre cap l'obeïx i a les tres de la tarda cessa el foc.

Seguidament els parlamentaris catalans passen al camp enemic per a negociar la capitulació. Aquesta és després incompleta per la disleialtat de l'enemic. L'endemà, dia 13, les portes de les dues Corones — no pas dels dos pobles, frances i espanyol — feien l'entrada a la ciutat caiguda passant pels carrers buits de gent i tocats de sang heroica.
Dins de les botigues, els menestrals sobrevivents, amb les mans encara ennegrides per la polvorosa i amb el cor ple de dolor, tornaven a treballar en les feines de l'ofici.

pedres esberlades, hi ha el pit bru dels barcelonins.
L'alt comandament de la plaça decideix contractar. El contracte tindrà efecte pel baluard de Sant Pere. Son cridats perquè es presenten de seguida a agafar les armes, tots els homes vàlids. Sabeu des de quina edat ? De catorze anys en amunt. El lloc de concentració és la Plaça de Jonqueres.

A les set del matí ve el gran contracte català. Al davant de la columna que contracta hi ha el Conseller en Cap, Rafel de Casanova, que porta la bandera de la ciutat, amb trenta soldats de cavall que li fan escolta i a continuació avancen les companyies de la Corona (és a dir, les gremis barcelonins) que restaven disponibles i tota la gent diversa que s'hi ha pogut afegir. Allí hi ha homes d'ofici i de professió, estudiants i tot. L'operació té èxit. L'assaltant recula ; li son presos alguns canons i quatre banderes. Però de sobte el Conseller en Cap vacilla ; té la cuixa atravesada de part a part per una bala. L'avanc català queda deturat. Tot i això, es mantenen les posicions recobrades.
Dissortadament, un altre contracte, per la banda del Pla d'en Lluïà, on hi ha avui el Parc de la Ciutadella, no reix. Val a dir que aquesta operació, bé que neutralitzada, impedeix de moment que l'enemic entri més endintre.

A les onze del matí, enormement fatigats els homes dels dos camps, la lluita es calma, el soroll dels trets minva. Els caps militars i civils de la defensa delibereu, sense prou coordinació. Casanova està greument ferit. El general Villarroel, cap de la defensa, està erit igualment. La vitra de les bixxes és ja molt elevada. I mentre que els assetjats tenen prou forces per a donar altra vegada l'assalt, els assetjats ja no en tenen prou per a resistir-lo. Si recomença el combat a la tarda, hi haurà una nit d'horror.

Malauradament ens topem amb el fet que les joventuts han estat corrompudes per les idees totalitàries. Els partits feixistes saben bé que, en què, quan s'apressaven a enquadrar en llurs rengles les masses joventils, sempre plenes de vigor i d'entusiasme, d'empenya i d'inquietuts.
En les joventuts havien de cercar el fonament de llurs organitzacions, ni que fos envernant les amb mites de l'adoració a la força material, de l'acatament servil i l'obediència passiva als caps dirigits, és a dir, feren creades i copiades d'un país a l'altre, els agrupaments de joventils, amb els noms de Baillies, Pelayos i altres semblants, que tenien el servei i d'altres joventuts han viscut aquests darrers anys el règim de les mentides totalitàries, sota la influència dels uniformes, de les desfilades, de la suggestió d'una idea única, per la qual s'afegia la de l'home posat al servei d'un sol partit i aquest, al servei de l'Estat.
Avui, la desfeta de les forces totalitàries ve a posar en plena llum aquest greu i urgent problema. La necessitat de desinvolucrar les joventuts, primer, per tal de preparar-les, per fer mitjà d'una gran tasca de demà, en la qual han d'ésser la força impulsiva, apareix als ulls de tothom.
Això ens porta a pensar en casa nostra, en Catalunya. Què ja, que pensa, on va la joventut catalana ? Les noves que en tenim fins ara no son gens falagueres. Ens par-

Les Joventuts per J. Duran i Guàrdia

Alliberar el món de les forces d'opressió amb que assajaren d'encadenar-lo els sistemes totalitaris, és el gran problema de la nostra època. I per a posar-ho en marxa l'ordre democràtic i pacífista que fou atacat, hom no pot deixar de pensar en l'acció de les joventuts de tots els països, les quals, com un nucli radiant i influent en totes les conques i activitats i com a forces vivificadores, haurien d'actuar en la reconstrucció moral i material del món de la post-guerra.

Malauradament ens topem amb el fet que les joventuts han estat corrompudes per les idees totalitàries. Els partits feixistes saben bé que, en què, quan s'apressaven a enquadrar en llurs rengles les masses joventils, sempre plenes de vigor i d'entusiasme, d'empenya i d'inquietuts.
En les joventuts havien de cercar el fonament de llurs organitzacions, ni que fos envernant les amb mites de l'adoració a la força material, de l'acatament servil i l'obediència passiva als caps dirigits, és a dir, feren creades i copiades d'un país a l'altre, els agrupaments de joventils, amb els noms de Baillies, Pelayos i altres semblants, que tenien el servei i d'altres joventuts han viscut aquests darrers anys el règim de les mentides totalitàries, sota la influència dels uniformes, de les desfilades, de la suggestió d'una idea única, per la qual s'afegia la de l'home posat al servei d'un sol partit i aquest, al servei de l'Estat.

Avui, la desfeta de les forces totalitàries ve a posar en plena llum aquest greu i urgent problema. La necessitat de desinvolucrar les joventuts, primer, per tal de preparar-les, per fer mitjà d'una gran tasca de demà, en la qual han d'ésser la força impulsiva, apareix als ulls de tothom.
Això ens porta a pensar en casa nostra, en Catalunya. Què ja, que pensa, on va la joventut catalana ? Les noves que en tenim fins ara no son gens falagueres. Ens par-

len d'un jovent dominat per un groller materialisme, que pateix no vol sentir inquietat per la cosa col·lectiva. D'una joventut desobedida, que es creu el dret de vegetar, que per a fugir de si mateixa, pot qualificar-se d'« emigrada de l'interior ».
Sortosament se'n salta una minoria de jovent selecte, composta d'estudiants i obrers, la qual, segurament constituirà el nucli inicial del redreçament de demà.
Serà, doncs, una de les més delicades tasques a emprendre, la de guair els estralls que havran fet aquests anys d'ocupació feixista en l'esperit de la joventut. Haurà de partir-se d'aquí, de les joventuts, dels drets i dels seus deures. Recordar-li que d'ella han de sortir els homes del futur, car representa aquest sector inquiet de la societat que actua, que és mou, que està encara plaçat, que treballa amb l'esperança d'una compensació en el demà. És digne de què se l'ajudi, se la prepari, se la consti-

Pero alhora té uns deures a acomplir. És greu error creure que les joventuts han de fonamentat llur acció en un despreci del passat, bo i desconèixer l'obra de la civilització dels seus avantpassats. De l'esperança d'aquests, ha d'aprendre i inspirar-se, mesurant-la i apropiant-la, per a aplicar la línia general a seguir en les noves concepcions relatives als deures d'avui. Posant-li com a exemple la gran tragèdia que per a tot el món ha representat la darrera guerra i els seus orígens, caldrà ensenyar rotundament als joves que val, que són i que representen els principis de dignitat humana. I fer renèixer en tots els cors joventils el sentiment de la solidaritat i la idea sempre ferma i permanent de la superioritat del Dret damunt la Força.

Tots els partits democràtics han de pensar en aquest problema. En la feitura iassa que es presentarà a casa nostra, d'escombrar, netejar i sanejar l'ambient de les tarres feixistes, les joventuts dels partits democràtics i dels joves que en guerra i que han sofert en les presons i en l'exili, no podran deixar de col·laborar-hi en primera línia, i així ho faran tot i avalant el perill de l'excès de la solidaritat i el mental en falses ambicions expansionistes ni en perjudicis autarquies, sino en la visió de constituir un món de ciutadans, que per l'exercici de la solidaritat i el respecte de la llei es sentin lliures, i que es proposen que el seu país disposi també del seu destí.

ESCRIT EN CATALA... per Emili VIGO

« Historia de Catalunya »

per Ferran Soldevila i Pere Bosch Gimpera (1)

A Mèxic acaba d'aparèixer una « Historia de Catalunya » signada per Ferran Soldevila i Pere Bosch Gimpera, dos noms d'alt mèrit i prestigi. La publicació d'aquesta obra s'imposava per a satisfer l'anhel de molts catalans que són a l'exili. Si no és així, sapiguem que els Bibliotecaris Municipals de Montpel·lier, Perpinyà i a la Fundació Catalana de la Sorbona (volàriem que a Amèrica les excepcions i s'han més nombroses) a l'estranger calien es trobava cap Manual d'Historia de Catalunya. Heus ací un dels errors més greus a reparar el dia que les nostres llibertats s'obren restituides, a l'estranger se'n coneix poc. Però és que fem tot el que calia, amb la institució, posem per cas, de biblioteques catalanes en els centres intel·lectuals i universitaris de més prestigi ?
Aquest llibre ve doncs — i dissortadament no escrivim una frase feta — a omplir un buit. Ja és una primera performance a remarcar.
A més, entre els grans manuals de Rovira i Virgili i de Ferran Soldevila i el compendi breu i molt intel·ligent, que les Edicions Escolars de l'Associació Protectora de l'Ensenyament Català no parlem d'obres anteriors avui revisades i gairebé del tot desactualitzades, manca una història, que, sense assolir les proporcions de les primeres, sortís del càrrec forçament limitat i que estigués destinada a durar tant com es mantingués. Aquesta mena de compendi per a us d'un públic més extens que el que següent els grans manuals, caldrà en gairebé tots els països. Era, doncs, heu natural que els catalans també lluitéssim el nostre.
Escrivim aquestes ratlles tot seguit d'haver llegit l'obra de Ferran Soldevila i Pere Bosch Gimpera. La nostra impressió, l'heu dit, sincera no pot pas descriure un elogi total, però, encara molt menys, una censura

EDITORIAL Aquest aniversari

Aquests dies s'escau l'aniversari de l'onze de setembre del 1714. D'aquesta data que marca la fi de la resistència de Catalunya en defensa de les seves llibertats, els catalans n'hem fet una gran data, una bella afirmació de la nostra voluntat infrangible. Entorn del monument a Rafel de Casanova s'hi agrupaven, enferocides, les grans multituds catalanes.

Des de fa set anys la bella tradició ha estat interrompuda. L'estatua del Conseller en Cap va desaparèixer del seu socle pocs dies després de l'entrada dels franquistes a Barcelona. I quan arriba l'onze de setembre, un servei imponent de policia guarda gelosament el lloc on estava emplaçada. Però, amí tot, els catalans evocuen la gran data i saluden amb els ulls espujats d'emoió les banderes barrades que apareixen ací i allà de la ciutat malgrat les precaucions dels qui esclavitzaven Catalunya. Enguany — n'estem segurs — passarà com en els altres aniversaris, amb més banderes, més pasquins, més vibració, encara... I tots els homes dignes de casa nostra desitjaran que en l'onze de setembre del 1947 la bandera catalana torni a volejar al vent i les grans corruces ciutadanes facin via altra volta vers la Ronda de Sant Pere !

Aquest aniversari ens porta a repetir una constatació. Com cada vegada que s'ha volgut atuir l'ànima de Catalunya, l'amor dels catalans envers la seva Pàtria, la rebrotada del sentiment nacionalista han estat més intenses que mai. Franco cregué que — d'una vegada per sempre — acabaria amb Catalunya. Totes les mesures foren adoptades per a l'assoliment d'aquesta fi, les que havien d'atuir-ne l'ànima com les que havien de matar-ne el cos. I ni la sang, ni el robatori, ni la persecució implacable contra la nostra llengua i les nostres institucions, no han pogut res davant el patriotisme obstinat — exacerbat per les sofrenques, diem — de la gran massa dels catalans. En fer la història del règim franquista el nombre dels botiflers serà immensament inferior — en quines astoradores proporcions ! — als qui han romas fidels a Catalunya. Uns d'una manera instintiva, simple ; altres d'una fides apassionada, profundament sentida, els catalans han estat inassimilables per part d'un espanyolisme xaró, més vell i decrepit, encara, que el de la Monarquia.

Heus ací un fet a meditar per part dels homes de govern espanyols. Catalunya és una realitat massa vivent, d'un volum extraordinàriament important en la vida peninsular per a que algú cregui poder tractar-la com una província més sense ànima ni personalitat. Tot el que vulgui fer-se a la Península contra Catalunya o sense Catalunya, serà quelcom de pràcticament estèril. Tot el que signifiqui intent d'assimilació, dins una gris uniformitat, toparà sempre amb l'oposició dels catalans. Si sempre l'afirmació havia estat certa, més ho apar avui a la llum de l'experiència i al cap de set anys de dominació franquista ? És que a l'últim els homes de la nova Espanya — de la que ha de renèixer renovant se totalment — comprendran que només donant lliure curs i ample març a la diversitat peninsular dintre les formes, cares a l'esquerisme català, de la federació o de la confederació, podrà portar-se a terme la missió regeneradora que l'hora actual imposa ?

Ara, com en 1714, els catalans sentim profundament l'amor a la nostra Pàtria i a les nostres llibertats. No és inoportuna, doncs, que, evocant una data històrica hàgim tractat de situar la nostra posició davant un futur que volem creure imminent. El sentit de continuïtat patriòtica que batega al llarg de la nostra història ho justifica amplement. És més, ho imposa. La política del demà ha d'ésser feta de claret i de feresma. En discursos i articles, els homes de l'esquerra han marcat sovint una posició de cara a l'hora del recobrament. I la nostra lleialtat a Catalunya i a les llibertats republicanes fa repetir-nos, avui, el nostre punt de vista. I dir clarament, com ho afirmava dies enrera Carles Pi i Sunyer, que en la política peninsular « cal comptar amb Catalunya » si de debò vol obrir-se — com ho exigeix l'experiència — una nova etapa que sigui signe de recobrament després de segles enrera d'eixorquida.

De Catalunya estant...

(acabament) (*)
QUAN L'ESPERIT CATALA PUGUI MANIFESTAR-SE...

És difícil passejar-se per Barcelona en uns dies com el 18 i 19 de juliol, sense evocar en el pensament aquelles jornades memorables de l'any 1808. El ressorgiment es prepara avui en les tenebres d'una clandestinitat difícil, en la significació de les gestes anònimes però no oblidades, en el sacrifici dels homes de consciència abnegada i de sentiment, sincers i ben arrelats, en la fe dels que a l'interior i a l'exterior no han claudicat ni davant la força de les armes ni per la més intensa i refinada de les repressions.

Catalunya és preparable, i amb ella, els demés pobles ibèrics, a reprendre consciència de la personalitat que viu en el cor dels seus millors fills, que batega en la sang d'aquesta magnífica joventut que resisteix a la influència del que podrien anomenar-ne « cadisme pedagògic ». No hem de negar, però, que la lleu haurà tret, desgraciadament, brotada en el terreny fràgil i sensible de les consciències a mig formar. Al costat d'això, en moltes llars, els pares, — la mare especialment — s'han constituït en gelosos mantenedors de l'esperit català, aquest magnífic esperit que en la seva base és constituït per la més sana rebeldia. Quan aquest esperit català pugui manifestar-se, quan prescindeixi d'unes bullades de sardanes presidides per la combrà d'aquest modern poder inquisitorial, pugui manifestar públicament la seva joia, per la llibertat aconseguida, quan no caldrà servir-se d'aquestes representacions de « teatre català » per a exterioritzar el seu sentiment nacional, quan pugui aclamar en plè carrer el nom sagrat de Francesc Macià i pu-

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

S. — 14

En les Converses S-12 i S-13, proposàvem per als temps composts del verb, l'adopció d'una regla de concordància del participi amb el seu complement directe, fem veure, ara, com és fàcil l'aplicació d'aquesta regla, que no cal tenir en compte sinó en el cas en que el complement és un dels quatre pronoms *la, les, els i en*.

Que el pronom és *la* (o un *l'*) que és un *la* amb elisió de la seva vocal) : el participi pren la seva forma femenina del singular (*perduda*) ; — que és *les* : el participi pren la seva forma femenina del plural (*perdudes*) ; — que és *els* : el participi pren la seva forma masculina del plural (*perduts*) ; — que és *en* : el participi pren la primera, la segona o la tercera d'aquestes formes segons que aquest pronom representa respectivament un nom femení en singular (per ex. *pipa*), un nom femení en plural (per ex. *etines*) o un nom masculí en plural (per ex. *rellotges*). Exemples :
Ja no té la pipa que li vaig donar : l'ha perduda. — *Els hem tramés la caixa, però encara no l'han rebuda.* — *La Maria, no l'hem vista enlloc.* — *En Joan ens demanava la seva màquina : no es recordava que ja li havíem tornada.*

(Passa a la segona plana)

Escrit en català

(Ve de la primera plana)
cupació del normal desenvolupament, n'omés i dates. A força de voler explicar-ho tot, el llegidor que no coneixia la trama dels fets...

La posició d'Accio Catalana Republicana Conferència de Rafael Tasis a Tolosa

El passat diumenge, dia 11 d'agost, a la Sala Senescal de Tolosa del Llenguadoc, el secretari general d'Accio Catalana, Sr. Rafael Tasis, donà una conferència fixant la posició d'aquest Partit.

Un significatiu article « Daily Herald » advoca per l'aplicació dels principis de la Carta de l'Atlàntic. — Els sindicats anglesos reclamen mesures decisives contra Franco. — Léon Blum fa dependre la sort del règim franquista del vot de la O. N. U. — Els partits socialistes europeus s'han limitat a simples recomanacions. — Les condemnes morals no impedeixen els negocis. — Francis N. Baker.

RETROSPECTIVA
Després d'escollir per ràdio una sessió de l'ONU i en la comitè de delegats s'embarcaren en una minuciosa discussió sobre detalls i interpretacions que s'alluvien, vingués que no, de què en què, i després d'alguns dies d'entrem en aquesta mateixa secció que molts d'aquells delegats oblidaven aquesta cosa tan senzilla...

na moral que ells mateixos han proclamat. Es parla insistentment d'empressaris anglo-americans, d'empreses i de coses pitjors, s'assegura que el retorn a Itàlia de Don Sturzo, l'instigador dels moviments cristiano-socials servirà per a reanular relacions entre el Vaticà, Itàlia i els Estats amb influència catòlica amb el règim de Franco, les forces nacionals que tindran lloc a San Sebastián...

La conferència de Josep Tarradellas a Tolosa
El Número 648 de la publicació « Articles et Documents », publicació oficial del Secretariat d'Espanya, conté el discurs que Josep Tarradellas pronuncià a Tolosa el 10 d'agost de 1946.

Activitats al Casa de Catalunya de Perpinyà

La inauguració de l'Exposició d'escultura i pintura catalana « Els nostres artistes », sota els auspicis del « Casa de Catalunya » de la capital del Rosselló, coincidint amb la inauguració del seu nou estatge assolí un extraordinari èxit.

De Catalunya estant...

(Ve de la primera plana)
No s'ha resolt cap dels grans problemes que mostren la capacitat econòmica d'un país, el grau de cultura que l'habita i l'afany de donar als ciutadans el mínim de benestar que com a humans hi tenim dret.

LA CARTA DE L'ATLÀNTIC

Perquè — demana aquell diari — no s'ha celebrat aquest any la signatura de la « Carta de l'Atlàntic »? La resposta és que l'efecte que ens relem de tot el món... Cal agrair la sinceritat del portaveu del Labour Party la qual no acalora els nostres esperits que acabem de reproduir.

LA SITUACIÓ A CATALUNYA

Darrerament la premsa anglesa americana ha publicat una informació d'un enviat especial de l'Agència Reuter a Espanya. Creiem d'interès la seva reproducció.

LA CONFERÈNCIA SOCIALISTA

Els nostres lectors segurament estan assabentats dels treballs de la conferència de 21 partits socialistes europeus celebrada a París els dies 27 i 28 d'agost.

Béziers a Pau Casals

El proper dia 15 de setembre, el ciutat de Béziers retrà un còlid homenatge a Pau Casals. Sota l'auspici de la Municipalitat es celebraran diversos actes en els quals hi prendran part la « Cobla Catalana », l'« ESBart de Dansaires del Casal Català de Tolosa » i la Coral « Doodat de Severac », entre altres.

L'OPINIÓ ANGLESA

El govern laborista no podrà d'ara endavant, en la política, la pressió que li fan els seus partidaris. El dia 26 d'agost tingué lloc a Trafalgar Square una gran reunió pro-Espanya republicana presidida per Arthur Deakin, el reemplaçament de Bevin a la direcció del sindicat de transports.

ES DEMANEN NOVES DE...

Francisco Fernandez Asenjo, i Pérez del Rio, els quals, segons sembla, durant l'ocupació alemanya havien residit a Marsella. Totes les persones que puguin donar-ne més notícies, podran fer-ho a Teresa Adell, 11 bis, av. nue Vitagliano, Marseille (Bouches-du-Rhône).

LA O. N. U.

No ha reït la maniobra que volia fer armar les reunions de la ONU. Aquestes començaran el 26 de setembre com s'havia previst. Subratllant els dos importants articles que Léon Blum escriu a « Le Populaire » contra la dictadura franquista, el secretari general socialista francès, Jean Tardieu, s'espera fins a darrer de setembre si ja molt, esperar encara més, fins a una data

FEDERACIÓ NACIONAL DE DEPORTADOS POLITICOS

Els plans anuar que el Consell Nacional de la Federació ha traduït la seva residència a la següent direcció: 14, boulevard Montmartre, París (9^a), Tèlèfon Provença 71-17-05. DOMENECH Josep Secretari general.

« PROBLEMAS Y CINTARAZOS »

L'últim llibre del malaguanyat Joan PEIRO amb un proleg de Domènec TORRES. Coberta a dues tintes. 230 pàgines de text. Una fotografia de l'autor, sobre paper « couché ». PREU: 80 fr. exemplar. Contra reembors o previ pagament per gir postal DEMANEU-LO a: Bartomeu CURTO au bourg HUISSEAU-SUR-COSSON (Loir-et-Cher)

Activitats cooperatistes en l'Exili

El secretariat d'Accio Cooperatista Catalana s'radica a 1, Boulevard d'Arcole, Toulouse (Fr.). G.), havent-se constituït últimament una Comissió Delegada a la Capital, per París i la seva Regió, (correspondència a S. Flor 22, rue des Petites-Écoles, París, XI).

BOUCHES-DU-RHONE

El passat diumenge 11 d'agost va tenir lloc a Marsella l'assemblea regional, en el curs de la qual el Comitè d'E. R. de C. per a la Provença i el Sud-Est quedà així format:

ELS NOSTRES CAIGUTS

Encara, dissortadament no podem donar per closa la llista dels nostres militants que han pagat amb llur vida la seva significació política i l'haver persistit en els seus ideals, pesi a les dificultats que a França tots plegats hem viscut del fet de l'ocupació

Avis als practicants

Per un assumpte d'interès, tots els practicants catalans són pregats de posar-se en relació amb el company Josep Navarro, inhmirià, a Saint-Cirques-la-Loutre (Corrèze).

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

Per tal de procedir a l'organització del acte commemoratiu de l'afusellament del President Companys, el Consell Directiu a França agrairà a tots els organismes del Partit que vinguin col·laborant, que ho comuniquin tot seguit al Secretariat Permanent.

ANDORRA

Ha quedat constituït el Comitè provisional d'E. R. de C. a Andorra. El formen els Srs. Antoni Pascual, President, Joan Boixader, Treasurer, i Emili Cervera, Secretari General.

J. E. R. E. C.

AUDE En l'assemblea celebrada a Carcassona, el Comitè Departamental d'Aude quedà així constituït: Secretari general, Jaume Ardis; d'Organització, Josep Solé; de Finances, Andreu Ferré; de Propaganda, i ESBartó Agustí Lo-

Recordem que totes les trameses de diners per quotes, subscripcions, donatius, etc. deuen ésser adreçades al Tresorer del Partit Sr Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpignan (Compte de xecs postals nº 57.675 Montpellier.

ACCIDENT DE TREBALL

El militant del nostre Partit, Josep Vidal, ha estat víctima d'un greu accident de treball, a conseqüència del qual ha caigut procedint a l'amputació dels dos braços. A més, ha sofert greus contusions, una de les quals li ha ocasionat la pèrdua d'un ull.

RHONE

Ha quedat constituïda la Delegació del nostre Partit al Departament del Rhône. Adreça: correspondència i les demandes d'ingrés al Sr. Cosrad Rosés, 7, rue Bizillon, Lyon (II)

BOUCHES-DU-RHONE

President, Cassimir Balades; vice-president, Agustí Carol; secretari, Melchor Bassas; vice-secretari, Joan Boix; tresorer, Artur Benjam; comptador, Miquel Felu; vocal d'ajut, J. Munuera; vocal de correspondència, Amargós Vila; vocals, Joan Sacau, Emili Perrer, Delegat de les JEREC, Jaume Alsina-Frank; delegat general, Montserrat Martinez.

Recordem que totes les trameses de diners per quotes, subscripcions, donatius, etc. deuen ésser adreçades al Tresorer del Partit Sr Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpignan (Compte de xecs postals nº 57.675 Montpellier.

Recordem que totes les trameses de diners per quotes, subscripcions, donatius, etc. deuen ésser adreçades al Tresorer del Partit Sr Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpignan (Compte de xecs postals nº 57.675 Montpellier.

Actualment « Accio Cooperatista Catalana » compta prop de 150 adherents. La Conferència Cooperatista de Catalunya, a fi de donar-los una educació sòlida que permeti reposar d'amb el demà cooperatiu de Catalunya.

ANDORRA

Les demandes d'ingrés, la correspondència i tota mena d'informes deuen adreçar-se a Joan Boixader Hotel Pérez, Andorra la Vella.

BOUCHES-DU-RHONE

El gérant: Santiago VILA. Tiratge: 5.000 exemplars.

BOUCHES-DU-RHONE

bo. Secretari adjunt a la Propaganda, Salvador Muntané i Secretaria Femenina, Consol Solé. La correspondència i tota classe de demandes deuen adreçar-se al Secretari d'Organització, Josep Solé, 11, rue Boudin Léognan, (Aude).

REVISTA POLITICA ETICA

La commemoració de l'Onze de Setembre a França

per Rossend Banus

En l'estat actual de tots els països del món, en què múltiples consideracions ens produïen un clima permanent d'incertesa i d'angoixa...

A MONTPELLIER, BRILLANT CONFERENCIA DE VICTOR M. TORRES

Organitzada pel «Casal Català» de Montpellier, tingué lloc el prop passat dimecres, una brillant conferència de Victor M. Torres...

VERS UNA NOVA GUERRA?

Quan acabada la guerra apareguen els països desordenats que trobem ara, els països europeus que no s'han recuperat encara...

LA PERINYA

Per a commemorar l'aniversari de l'Onze de setembre del 1714, el «Casal de Catalunya» havia fet una crida a tots els catalans...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

DECLARACIO CONJUNTA DE LA FNEC I DE LA EIA

Se'n prega la inserció de la següent nota: Tenint en compte aquesta realitat, i a petició dels autèntics representants bascs i catalans...

ALTS PIRINEUS

El dia 11 d'agost passat els militants del nostre Partit es reuniren en assemblea departamental...

EL CONGRES MUNDIAL D'ESTUDIANTS

La segona quinzena d'agost ha tingut lloc a Praga un Congrés Mundial d'Estudiants...

Redaccio :
25, rue Ecole de Droit,
MONTPELLIER
Administració :
30, rue des Journées
PERPIGNAN
Tresoreria :
SANTIAGO VILA
29, rue d'Alsace,
PERPIGNAN (P.-O.)
Compte de cesa postal
n.º 87.675 Montpellier

Especialment consagrat a l'ani-
versari de l'afusellament del Pre-
sident Companys, el proper numero
de « la humanitat » serà
extraordinari.

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA - N.º 55 - 8 d'OCTUBRE del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO

PREU : 5 francs

EDITORIAL

Entorn de dos documents

En aquesta edició de « la humanitat » publicuem dos documents altament significatius: una lletra del President Irla al President de la República Espanyola, i una comunicació del Secretari General del nostre Partit, Josep Tarradellas, als senyors Soliva, Cabra i Layret, representants del P.S.U.C., d'una fracció de la C. N. T. d'Estal Català a una reunió convocada per al dia 1er d'octubre en la qual s'havia de tractar del problema de « la unitat ».

Aquests dos documents, per bé que difereixin pel fet d'anar adreçats a destinataris ben diferents, poden servir i són altament instructius de cara a un examen de la situació actual de la nostra política. En ambdós hi bateja el mateix esperit patriòtic, en ambdós hi veiem la preocupació que aquesta hora imposa, tot el que podem afegir-ne i tot el que podem perdre'n. En definitiva, és de nosaltres mateixos que depèn l'èxit de l'empresa i segons quina sigui la nostra actuació, ens apuntarem l'èxit o bé el fracàs.

Avui els catalans no podem recloure'ns en nosaltres mateixos. El conjunt de la política republicana ens interessa fortament i hem de desitjar que es desenvolupi amb el sentit de responsabilitat que, sovint, hem definit des d'aquest mateix lloc. S'ha dit i repetit mantes vegades que calia presentar un front sòlidament establert, actuar amb tacte i discreció, deixar de banda la irresponsabilitat i la cridoria. Però encara és l'hora que hàgim arribat a assolir-ho. Pensant en totes aquestes realitats, setmanes enrera el nostre Partit oferia una solució al President de la República. Per raons que respectem, però que no compartim, aquella proposta fou rebutjada. Lluny de situar el problema, davant el President de la República, en el pla enlairat que li corresponia, es preferí que continuéssim en l'aguabarreja i en el confusisme, que les diferències s'anesin enfondint, que tothom tirés pel seu cantó, que ningú pogués posar-se d'acord sota l'advocació del sol element que està situat per damunt de les lluites partidistes. Avui, el President de Catalunya, en la seva lletra, senyala la persistència del mal i la urgència del remei. Catalunya marca novament una posició. Tot el conjunt de veus provinents de casa nostra i de l'exili han estat sintetitzades en la lletra del President. És, la seva, una veu patriòtica, essencialment catalana, plena de seny i de sentit comú, dues qualitats que hem trobat a fallar massa sovint en la política republicana en els deures d'aquests darrers mesos. És que finalment s'imposaran? Ho desitgem de tot cor. Com ho desitgem igualment per a la totalitat de forces polítiques catalanes.

Car bé cal que en parlem, ja que l'oportunitat s'ho porta, d'aquest tema de les relacions dels partits catalans. La carta del nostre Secretari General no pot sorprendre. És fidel a una línia de conducta que ens imposarem des dels primers mesos de l'alliberament i que hem prosseguit malgrat i contra tot. És la mateixa que portà la constitució de Solidaritat Catalana i la que ha maltratat per al suport incondicional als nostres organismes representatius i la que ha exigint l'acostament a les solfades catalanes de l'interior. Per creure que hi ha una realitat, que és Catalunya, i per haver-ne estat des de la seva fundació, l'interès, l'Esquerra ha tingut una cura especial en simplificar la política catalana i fer-la tant eficient com fos possible. I a la dispersió, a la proliferació insospitada de grups i tendències, hi ha oposat la seva ferma i ferrenya unitat. Maldem per veure tots els Catalans units, però no ens prestem als intents que a la bestreta, estan condemnats al fracàs. Molt més si, com en aquest cas, es dibuixa una certa maniobra o almenys es comença una tasca liquidant tot el que, perfecte o imperfecte, s'havia fet en el camí de la unitat i es vol suplir-ho per quelcom de nou que no sabem el resultat que pot donar. L'únic que sabem és que, de bon començament, ja no pot comptar-se amb la col·laboració de bon nombre de forces polítiques catalanes. I que d'un simple projecte de manifest contra uns capítoladors hipòcrits ens n'anem no res menys que a constituir tot un organisme i a desfer tots els anteriors.

(Passa a la segona plana)

LES COSES

al seu lloc

E. R. de C. i el problema de la unitat

Ens plaui inserir la resposta que el Secretari General d'E. R. de C. senyor Josep Tarradellas ha adreçat als Srs. Cabra, Llairet i Soliva, amb motiu de la convocatòria a una reunió darrerament celebrada a Tolosa.

Benvolguts compatriotes:

Em plaia usar-vos rebut de la vostra lletra datada a Tolosa el 22 de setembre, així com també de l'escrit adjunt, als quals contesto com a Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya a qui va adreçat.

Per tal de situar la nostra posició amb la claredat amb la qual sempre el nostre Partit ho ha fet i també perquè el nostre Poble conegui les raons en què recolza la nostra actitud, em permetré, encara que breument, recordar-vos els antecedents d'aquesta, com també de quin manera Esquerra Republicana veu i voldria que fos realitzada la unitat dels catalans.

A començaments del mes d'agost passat, el Partit Socialista Unificat de Catalunya invità altres Partits polítics i sectors sindicals catalans a assistir a una reunió, amb l'objecte d'arribar a un acord entre les forces convocades. El propòsit de la reunió, més encara que un desig general d'unitat responia a una intenció més concreta i fonamentada: en la necessitat d'oposar-se al que s'anomenava una política de claudicació, el que principalment es perseguia era llançar conjuntament un manifest segons les línies generals esbossades pel partit convocant. Malgrat creure des de l'inici que la intenció era més política que realment unitària, Esquerra Republicana de Catalunya, l'executiva de la qual en preu de la unitat catalana cap altre partit no supera, assistí a les primeres reunions i des del començament va exposar amb lleialtat el seu criteri que la unitat, per a ésser-ho realment, ha de fonamentar-se en una base de mutu comprensió i respecte, i per arribar-hi, més que desfer allò ja fet i crear instruments nous, era millor valer-se de Solidaritat Catalana, organisme ja existent i que constituïa un ampli agrupament de diversos matissos ideològics catalans, des de la dreta a l'esquerra, incorporant-hi, naturalment, aquells partits i forces que no en formaven part.

Es celebraren diverses reunions en les quals, en mig de llargues discussions, s'anà accentuant el propòsit polític perseguit, però, convengué que aquell camí no era ni podia ésser el de la unitat, el

que s'otorgava, com a Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya va adreçar, el dia 5 de setembre, una lletra al Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, com a partit convocant, comunicant-li que el nostre deixaria d'assistir a les reunions ja que mentre érem cridats amb l'objecte de fer front a l'anomenada política claudicant, no podíem admetre que coincidís amb una companyia contra el nostre Partit i referències al criteri a què si tots estem convençuts de la ineludible necessitat de fer una acció de conjunt, el que cal primer que tot és que ni privadament ni públicament es fessin atacs ni es tergiversi la veritat». Li manifestava, al mateix temps, la simplicitat amb què veuríem tot propòsit d'unitat, i afegia que no mancaria el nostre concurs si realment aquella es demostrava un camí pràctic per tal d'arribar-hi. Però com que les raons que donava en aquella lletra, no contestada, seguïen persistint, no hi ha, doncs, motius per a canviar de determinació. Per tant, Esquerra Republicana de Catalunya no assistirà a la reunió convocada per al dia 1er d'octubre.

Es pel sincer desig d'unitat, doncs, que sent i ha propugnat sempre el nostre Partit, que crec necessari afegir-hi les raons per les quals no creim convenient sumar-nos a una actuació que, per la seva finalitat política, més que facilitar la unitat, la dificulta. Aquestes raons són les següents:

1) — El fet que després de les reunions celebrades els Partits i tendències que semblen haver arribat a un acord de principi, són tan sols el Partit Socialista Unificat de Catalunya, Estat Català, Front Nacional, un sector de la Unió General de Treballadors i un grup de la Confederació Nacional del Treball, fa que tot i no dubtant de la lleialtat de llurs propòsits, no creiem que puguin realitzar l'àmplia unitat catalana. Hi manquen, a més del nostre Partit, Acció Catalana, Unió Democràtica de Catalunya, els republicans de Lliga Catalana, el Front de la Llibertat, sectors socialistes, la Unió de Rabassaires, la Confederació Nacional del Treball i altres grups

de la Unió General de Treballadors. La major part d'aquestes abstencions o exclusions poden consistir-se com a definitives. I és prou conèixer el panorama polític català, perquè, sense voler entrar en comparacions, sigui tanmateix evident el pes decisiu que en la nostra vida política tenen els elements no representats.

2) — L'orientació que preval en el projecte de la Ponència tendeix més a desfer que a construir, però presuposada la desaparició d'organismes que s'han anat creant tant a l'exterior com a l'interior, com una aspiració a la unitat. A l'exterior representa la liquidació de Solidaritat Catalana, que constitueix un vincle d'entesa força ampli i que ha estat, si més no, un orgànic de diverses ideologies i a l'interior, amb l'exposició d'aquells principis que, segons el nostre criteri, són els que millor poden portar a la unitat catalana.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

Esquerra Republicana creu que com a condició prèvia a la unitat sincera, tots els Partits i Organitzacions haurien de fer-se el propòsit ferm, fins sense necessitat de pacte escrit, de cessar en la tàctica dels atacs i violències i substituir-la per un clima patriòtic de mutu comprensió que, sense limitar la natural defensa i propagació de les ideologies pròpies, facilités l'assoliment de les finalitats catalanes i republicanes que ens són comunes. Esquerra Republicana de Catalunya que sent profundament la causa de la unitat, no està però disposada a arribar-hi sota la coacció dels atacs; estima que l'ambient de recíproca cordialitat i de respecte ha de constituir l'estadi prèvi i imprescindible per a assolir-la.

EL GOVERN DE CATALUNYA S'HA REINTE

Important comunicació del President IRLA

REFERENCIA
del Consell de
la Generalitat

A la Presidència de la Generalitat, s'ha facilitat la següent nota:

El Govern de Catalunya, en les reunions darrerament celebrades, examinà els problemes de l'actualitat política, sobretot els que fan referència a l'interior. Com atenció als consellers, el senyor President els feu conèixer la comunicació que personalment ha adreçat a S. E. el President de la República, expressant el desig de veure reforçades, per l'adhesió de tots, les institucions i la causa republicanes, de cara a la pròxima reunió de l'Assemblea de les Nacions Unides.

En expressar novament el Govern el seu reconeixement als catalans d'Amèrica per les aportacions en quantitats o gèneres que envien en concepte d'ajut als catalans més necessitats que resideixen a França, i amb objecte d'ordenar-ne i fer-ne més eficaç la distribució, acordà anar a la creació, sota el patrocini de la Generalitat, d'un organisme autònom que s'encarregui de rebre i distribuir, i al mateix temps procuri intensificar, les aportacions en les diverses formes possibles d'ajut.

El Govern constata amb satisfacció les diverses iniciatives que espontàniament sorgixen i són testimonis de la continuïtat de la cultura catalana, i després d'gestionar-ne algunes i fetes les gestions pertinents, acordà donar-les el degut suport. En particular fou decidit reprendre la publicació de la « Revista de Catalunya » en forma que deixi assegurada la seva alta categoria intel·lectual, i prendre en consideració la suggerència de celebrar a París una exposició de llibres, revistes i periòdics publicats en català a l'exili i en la clandestinitat, com a manifestació revaloradora que és de la vitalitat de la llengua catalana.

El Govern examina i resolgué nombrosos assumptes corrents i de tràmit que mostren la relació constant que manté amb l'opinió catalana.

París, 29 de setembre del 1946.

LA LLETRA DEL PRESIDENT

Excel·lentíssim Senyor,

Sempre m'ha semblat que era deure primordial de les institucions republicanes el manteniment d'un íntim contacte amb les organitzacions que representen les diverses tendències polítiques i classes socials de les quals es componen els nostres pobles, i que aquestes organitzacions, representant-hi a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resolució, es relacioni i completi amb l'ajut determinat dels pobles que guanyaren la guerra contra els amics i aliats del feixisme espanyol. Hi ha, demés, el parer que cal coordinar tots els nostres esforços per atènyer aquest fi. És tan convincent com encoratjador el fet que tots aquells que em ferren conèixer llurs punts de vista, coincidiren

encara subsistir, el poble català, fidel als principis de democràcia i llibertat, desitja i espera en la seva gran majoria el retorn a la República, per fidelitat a la seva consciència nacional i als seus ideals polítics. Tot mantenint-se fermament oposada i apartada del règim que agabella el poder a Espanya, Catalunya aprofiti tots els avenços que per fer clara manifestació de la seva fe catalana i republicana, i mai no regatejarà el seu concurs i el seu esforç per enfortir la dictadura feixista i retornar als pobles hispànics la llibertat i normalitat democràtica. Dada, però, la força dels instruments de pressió que el règim manté, pensa tenir dret que la simpatia desenvolupada per aquesta causa de llibertat en l'esfera internacional, es tradueixi en mesures concretes i eficients, i que la resistència, que ella manté amb heroica resol

la humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 56 - 15 d'OCTUBRE de 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Redacció :
25, rue Ecole de Droit,
MONTPELLIER
Administració :
30, rue des 3-Journées,
PERPIGNAN
Tresoreria :
SANTIAGO VILA
250, route d'Ézès,
PERPIGNAN (P.-O.)
Compte de cotes postale
no 97.878 Montpellier

Avui, 15 d'OCTUBRE del
1946, fa sis ANYS QUE EL
PRESIDENT DONÀ LA VIDA
"PER CATALUNYA".

Director : Emili VIGO PREU : 5 francs

Companys

COMPANYS a AGULLANA per Carles Pi i Sunyer

Dels darrers temps en què vàrem compatir amb Companys amistat i preocupacions, les hores que potser han deixat un solc més profund, les més vives en el record, són aquelles que vàrem passar junts, abans de sortir de Catalunya, en el Mas Perxés d'Aullana, al redós de la serralada pirinenca. Abans havíem conviscut molts moments d'angoixa; després, en la seva vida modesta de Paris, sentírem conjuntament, en parlar-ne, la tristesa d'estar lluny de la Pàtria. Però en aquelles altres hores, sabent que havíem de sortir-ne, acomplert el deure i esgotada la mesura del dolor, la línia fronterera de les muntanyes que teníem davant ens deia dels nous dolors que ens esperaven. Es en aquells dies que s'exaltà el sentiment d'emoció trasbalsada i fervor reverend per Catalunya que Companys sentí en la darrera etapa de la seva vida, i que el portà a la mort per ella amb un somriure de beatitud als llavis i un espuir de joia als ulls. De sempre en Companys hi hagué un català de raça i de cor; però fou potser en el moment en què sentí immediata la dissort de perdre-la, quan tingué plena consciència de l'amor i el dolor de Catalunya.

Hores inoblidables, en la tristesa elegiaca i punyent de l'adéu, les passades al Mas Perxés. Sota el control dels Serveis de Cultura, la masia sòbria i senyorial estava destinada a ésser lloc de reunió dels intel·lectuals catalans, que amb tant noble i continguda dignitat marxaren a la condemna de l'exili. Però en la confusa regolfada de la festa — molt menys desordenada, però, que ho foren tants altres exodes provocats per la darrera guerra — féu que recaessin allí molts més dels que era previst que s'hi aturarien. Tothom hi trobà acull, i un bocí de pa i l'escalf del foc. Amb els intel·lectuals s'hi barrejaren els polítics. El President Aguirre i l'Irujo hi passaren els darrers dies d'estada a Catalunya. L'enrenou a la casa era trepidant; la gent que s'hi hostatjava, almenys deu vegades superiors a la calculada. A la nit les habitacions estaven atapeïdes pels que maldormien apilats els uns contra els altres; als passadissos, els nous vinguts s'havien deixat anar damunt d'un tros de manta. Un parell de dames, familiars d'alguns dels aplegats, s'encarregaren amb iniciativa, resolució i encert de la direcció casolana; fou gràcies a elles que tot anà rutilant, i molt o poc la gent menjava per tornos en les taules parades a la cuina. I era allà, que en les hores de fred, gairabé tots es congregaven entorn de la vella llar pairal en una rodona de cossos cansats i rostres eixuts i la llum rogenca de les flames es reflectia en els ulls entelats ja per la tristesa.

Poques vegades en Companys mancà a aquestes vetllades, darreres hores de companyia viscudes a Catalunya. Li agradava venir a seure's a la vora del foc i prendre part en la conversa que es feia general i animada. En Companys havia escullit com a lloc retirat des d'on poder continuar quietament la seva tasca en mig del tumulte, les habitacions dels masovers. Eren d'una gran senzillesa: una cuina petita interior, amb una taula i uns bancs de fusta, i un dormitori sòrdid amb un llit de ferro. S'hi pujava per una escaleta dreta i fosca; d'ésser més de tres els que hi muntaven tenien de portar-se, amb ells, les cadires. Aquell fou el darrer centre polític que tingué la Catalunya lliure. D'allà en sortia Companys per anar a sentar-se a l'amor del foc, en aquella petita àgora rústica d'abans de l'exili. Els dies que feia bé, les hores clares de l'hivern, les passava a l'ampla eixida. Que n'era de bella la terra catalana aquells matins de gener! La masia semblava recolzada en un amfiteatre de muntanyes cobertes del verd fosc i sever de les alines sureres. Més avall la verdor començava a suavitzar-se amb el gris platejat dels olivets. Poc a poc, i baixant dolçament, s'hi barrejaven els conreus, els rectangles dels camps, els retalls de prat, més enllà s'ageia, esfumant-se en la llunyania, la plana empordanesa, que acabava en la gran corba clàssica del golf rosinc, i més enllà encara, en l'horitzó imprecís, callijós, del mar... Que n'era de bella Catalunya! I Companys, l'home a qui tant agradava l'enraonar, la mirava i seguia mirant-la, i no deia res; com si volgués endur-se-la amb ell, portant gravada en el paisatge interior de l'ànima la darrera visió de la Pàtria.

Més tard vaig tornar a conviure amb Companys a París. Tots els que compartiren amb ell hores penoses d'exili, saben amb la dignitat que les afrontà; saben també com sentia, i amb els seus actes demostrà sentir, l'amor a Catalunya. No era un sentiment nou, — que sempre l'havia sentit —, però era, sí, la culminació d'un procés, una esponerosa florida, que acabà lliurant-se amb les flors roges del sacrifici. Durant els darrers anys de guerra havíem pogut anar seguint la intensitat creixent del seu enamorament per la Pàtria. Era de tant que la volia que, des de l'exida del Mas Perxés se la mirava amb emoció fervorosa, i ja des d'aleshores amb un vel melangiós d'enyorança. S'oferia tan dolça i bonica abans de deixar-la, que fins de no haver-la estimada, l'hauríem estimat per sempre. La deixàvem, però per a portar-la sempre més al cor. Som molts els que encara la hi portem. Però ell, Lluís Companys, ja no l'hi dú; ja és ell mateix pols mortal tornada en terra nostra, cor bategant de Catalunya.

DIBUIX DE JOAN REBULL

Parla un exemple per Josep CARNER

Companys encara ens parla; en la seva commemoració li sentim una veu clara com mai més poderosa que no pas en vida.

I ens diu :

- Ara conec, al delà de la mort, que fou gran fortuna que tot el que de bo hi havia en mi es palesés, condensat i multiplicat, en l'hora de la fi.
- A Catalunya, es neix republicà o bé esguerrat.
- Odi per a Catalunya, tirania i misèria per a Espanya.
- Sense justícia social, tot país es mutila a sí mateix.
- Catalunya voldria que totes les fronteres fossin avingudes, dibuixades pel respecte recíproc.
- En l'indret on soc, he pogut saber que els catalans professionalment acomodaticis van a parar als llims, entre els albat. I els albat mateixos se'n riu.
- Davant la vilitat violenta, la mort més afrontosa és cedir.
- He aïvat la sang de la nostra bandera. Catalunya tindrà govern pels segles; jo, almenys, he pagat el preu per ungir els meus successors.

EL SENYAL AL PIT

per A. ROVIRA I VIRGILI

I
Diputats de Catalunya,
els de l'antic General,
porteu en les cerimònies
damunt del pit un senyal.

En la vostra digna toga
es destaca una gran creu;
quan el poble se n'adona
no se sent remor ni veu.

Senyal vermell de Sant Jordi,
senyal del vell Principat;
en temps de pau o de guerra,
símbol de la llibertat.

En les hores de revolta
— el llevat contra el ponent —
aquest senyal guspireja
com un estel resplendent.

Si les quatre flames roges
marquen l'ensenya reial,
la creu de Sant Jordi mostra
el poder del General.

Creu de llegenda i de glòria,
creu viva dels combatents,
és feta de la sang densa
que raja dels pits valents.

II

President de Catalunya,
el del novell General,
com a lloc del teu suplici
l'han triat un lloc ben alt.

No has volgut calçat que et privi
de tocar el sagrat terror;
no has volgut als ulls cap bena
que et privi de veure'l bé.

Al castell de les tragèdies
et dreces a peu descalç;
petges la terra i la guaites
entre clarors matinals.

L'oreig una veu et porta
des de la plana de Vic,
ressò profund de la història,
lo veu d'un màrtir antic :

« No et maten per traïdor,
ni tampoc per ser cap lladre;
et maten perquè, com jo,
has volgut lliure la Pàtria... ».

Tremul, l'oficial mana
al trist escamot fer foc.
« Per Catalunya ! » tu crides
amb veu sense tremolor.

La descàrrega, impia,
el teu cos ha foradat;
les parpelles, piadoses,
sobre els teus ulls s'han tancat.

Per les ferides obertes
la noble sang ha sortit.
Sobre el cor, el tret de gràcia
roba i carn ha envermellit.
President, quan tu mories,
duies el senyal al pit !

I el 12 d'abril del 1931, és Companys que amb la seva segura intuïció sabia preveure els fets que venien, qui és donà compte de que ha arribat el moment i proclama la República des del balco de l'Ajuntament de Barcelona. Poc després, en el Palau de la Generalitat, Francesc Macià feia onejar les dues banderes, la nostra i la republicana que aleshores eren totes dues el símbol de la llibertat. Lluís Companys, governador de Barcelona, pren la responsabilitat de l'ordre públic. I ni el més petit desordre vé enterbolir la manifesta, malgrat les futures calúmnies feixistes, la veritable natura pacífica i serena del nostre poble.

(D'una conferència del Sr. Rovira i Virgili a Montpeller).

LA HUMANITAT I LA POLÍTIQA

Cal confiar que sigui la que es vulgui l'actitud de la O. N. U. el règim franquista no podrà sobreviure. Franco malbarata el patrimoni del país per a salvar-se. La repressió contra els republicans manté viva la indignació de la consciència internacional. La política exiliada ha d'estar a l'altura de les seves responsabilitats. Es vol o no que la unitat i la convivència existeixin entre nosaltres? Una cordial moció provençalista en favor de la llengua catalana perseguida.

CORREL DE BARCELONA

Una « batalla » que no podrà ésser guanyada

El retorn del Sr. SANTALO

Tal com hem anunciat en la nostra darrera edició, dimencs dia 22 d'octubre arribà a Marsella a bord del vaixell « Aïthos-I », procedent de Mèxic, el Sr. Santalo, del Comitè Executiu del nostre Partit, Ministre del Govern de la República Mexicana.

DAVANT DE LA O.N.U.

Els exiliats i tots els antifranquistes de l'interior esperen amb un cert grau de inquietud que el 23 de desembre de 1946, en aquest moment, no hi haurà un nou ajornament de les reunions de la O.N.U., en canvi no se sap si s'hi tractarà del règim franquista. Cal — ja s'ha dit — que prèviament sigui tret la qüestió espanyola de l'Ordre del dia del Consell de Seguretat, la qual cosa encara no ha estat feta. No és, doncs, segur que hi hagi discussió, i hi ha qui assegura que, en tot cas, el més que es podrà treure d'aquelles reunions serà una altra variant de la condemna moral. Una vegada més les discòrdies internacionals no permetrien el plantejament a fons dels nostres problemes. Si la Conferència de Pau no té altres obstacles que els fins ara declarats es podria esperar el retorn a un clima internacional més teny i, per tant, més a propòsit per a enfocar-se

financer d'un gran abast i tines missions comercials permanents que trobessin les facilitats en el grau major que aquell plan necessàriament l'economia franquista creix massa malalta per a salvar-la amb unes dosis d'oxigen facturades a pes d'or i amb uns lliuraments gens segurs.

POLÍTICA CONTRADICTÒRIA

Si Franco lleticia llast no ho fa amb la pressió i traça que exigeix la seva difícil posició dins la política internacional. El que dona una mà l'altra s'ho pren, de manera que si alguns avantatges econòmics s'obtenen mitjançant anglès o americans la política de relacions i la repressió franquista anul·len aquell contentament i acreixen la vigilància de tots els organismes internacionals contraris a Franco. La Federació Mundial de Sindicats persisteix en una posició d'intransigència prop dels seus adherents els quals continuen de recordar i exigir la permanència d'un poder feixista la mort del qual havia d'haver coincidit amb la desaparició de Hitler i Mussolini. Destaquem l'actitud exemplar de la C. G. T. francesa que acaba d'intercedir prop del Govern Provisional per a que no sigui oblidada la causa de la democràcia espanyola. La inèpcia i el cinisme franquistes han obtingut que el propi M. Spaak, tan realista i « ponderat », quedi en una ridícula posició després de les explicacions sobre la « fugida de Degrelle. De resultes d'aquesta actitud el Govern belga s'haurà de declarar francament i amb contundència en favor de totes les mesures que es proposin contra Franco.

LA NOSTRA RESPONSABILITAT

I tornem a insistir — com en la nostra edició passada — que davant les reunions de la O.N.U. i davant les reunions de « garroters » d'enormes responsabilitats. Cal acabar d'ur cop amb aquesta política de dubtes i més que de dubtes de confusió. Cal que el nostre país, que no és solament unit amb conscient del que cal fer i com s'ha d'actuar. Des de les més altes magistratures fins a l'últim organisme local ha de poder assumir un compromís absolut que no deixi lloc a dubtes sobre la nostra voluntat irrefragable. Cap Delegat de la O.N.U. no ha de poder negar el fet que els antifranquistes no sabem el que volem. Per a començar, ha d'acabar l'espectacle depriment d'aquestes polítiques que destroen el país i el seu sistema de « garroters » practicat suara a la Catalunya i les reunions que s'han anat a celebrar a San Sebastián per a estudiar-hi les mesures repressives contra la Resistència basca no

I si nosaltres comencem a creure que els nostres comunistes aspiren a un absolut aïllament es per rao de llur infundable creia d'acumular a tort i a dret acusacions que no s'aguanten ni un segon dretes. La última troballa dels nostres amics de « Lluita » és l'antisovietisme de « La Humanitat ». Perquè nosaltres hem demanat que Rússia faci honor a les promeses radiades durant la guerra sense qualificar d'enemics de la URSS, sense tenir en compte que el mateix venim fent amb els altres aliats. Si a Rússia li hem retret el promés « estat de guerra » amb Espanya (només als efectes diplomàtics, varem escriure), als anglo-saxons els hem retret la ruptura de relacions i totes les mesures coercitives que suposàvem prendrien contra Franco. Com que nosaltres retriem el promés és natural que no demanem a Argaterra una declaració de guerra.

SIMPATIA PROVENÇAL

Els bons amics provençals no oblidem els nostres dolers. La nostra Pàtria i la nostra llengua són molt estimades per un gran nombre de simpatitzants que volen destacar avui els de MM. Georges Reboul i Jean Rouquette.

NEUTRALITAT

Encara que sigui predicar en el desert volem tornar a insistir que el nostre país, que no és solament unit amb conscient del que cal fer i com s'ha d'actuar. Des de les més altes magistratures fins a l'últim organisme local ha de poder assumir un compromís absolut que no deixi lloc a dubtes sobre la nostra voluntat irrefragable. Cap Delegat de la O.N.U. no ha de poder negar el fet que els antifranquistes no sabem el que volem. Per a començar, ha d'acabar l'espectacle depriment d'aquestes polítiques que destroen el país i el seu sistema de « garroters » practicat suara a la Catalunya i les reunions que s'han anat a celebrar a San Sebastián per a estudiar-hi les mesures repressives contra la Resistència basca no

hi juguem el paper, de victims tot el que no sigui hereu'n avantatges immediats, és farsa i escamotament.

Quan els treballadors i la classe mitjana no poden viure, quan els seus i jornals que van rebent, amb el reglamentació, i sense a riuallat, són, en relació al cost de la vida, raquites, esquitits i ridicals, és cosa que no té nom l'anunciar sorollosament que la batalla dels presos ja està en curs d'execució.

ELS MILITARS

Els « elements » fan parlar d'ells. Queipo de Llano ha refusat el Ministeri d'Abastaments perquè es veuria obligat a « atusellar tots els seus vells amics ». Muñoz Grande s'ha fet el cap de la repressió a Catalunya i és a ell que se li ha encomanat « la neteja » prèvia a la visita de Franco a Barcelona. En compensació s'ha autoritzat la bandera catalana « Solidaritat Obrera » — edició clandestina de Catalunya — publica en català un enèrgic article denunciant aquesta manobra infame. « Catalans ! — diu — No escarçim la nostra senyera ! Que tothom es quedi a casa seva que el botxi del poble passegi la seva carcassa pels carrers... » Estem segurs que el poble no voldrà avergonjar la nostra bandera fent-la servir en una ocasió en què precisament cal mostrarse contra el règim que tant de mal ha fet a la nostra Pàtria.

A AUCH (Gers) GRAN ANCIEN D'afirmacio esquerrana

Parlaments de l'ex-conseller Martí Barrera i Garcia-Castellet

Dimenge, dia 22 de Setembre, tingué lloc Auch (Gers) un gran acte d'informació i propaganda d'Esquerra Republicana de Catalunya organitzat pel Comitè Departamental del nostre Partit. A les quatre de la tarda hi havia una gran assistència, entre la qual es trobaven nombroses representacions dels partits i organitzacions de casa nostra, el President del Comitè Sr. Bartomeu Pons obrí l'acte, dient que aquest s'havia organitzat a l'ocasió de l'assamblea que havia tingut lloc al matí i que havia demanat una gran assistència a l'edifici del Conseller de la Generalitat Sr. Martí Barrera, el vell lluitador que iohom coneix, i al Sr. Joan Garcia-Castellet, del Secretariat General del nostre Partit. Després d'agraciar la presència de les representacions polítiques, sindicals, etc. Sr. Pons cedí la paraula al Sr. Garcia-Castellet. Aquest després de saludar als militants i als convidats, va fer un breu comentari sobre la situació política de la nostra actiu i dels nostres sacrificis, i ens sentim més catalanistes, més democràtics, i més republicans.

GIRONDA

Dimenge dia 22 tindrà lloc a Bordes un acte públic organitzat pel Comitè Departamental del nostre Partit, dedicat a la memoria del President Lluís Companys.

PIRINEUS ORIENTALS

Victima d'una greu malaltia, contractada a causa dels darrers viciats en terres d'Alemanya, on hi havia estat deportat, ha mort a Perpinyà el militant E. R. de O. Joan Roca, de Girona.

CORREZE

Victima d'un atac cardíac ha mort el militant E. R. de O. de Saint-Etienne, que vivia a Perpinyà.

ES DEMANEN NOVES DE...

Josep Albé Gimenez, de Cherta (Tarragona) de 40 anys d'edat; del qual no se'n coneix cap més dada. Per a poguer-ho comunicar als seus familiars, preguem a totes les persones que hi hagi sigut possible, que facin arribar el seu parador al Secretariat Permanent d'E. R. de O. 30, rue des Trois-Journées, Perpignan (Fyr.-Or.).

VIDA DEL PARTIT

J. E. R. E. C.

Les activitats de s nostres organismes

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ALGUN EXEMPLAR DE « LA HUMANITAT » EN SON RETORNAT PERQUÉ ELS SEUS DESTINATARIS HAN CANVIAT D'ADREÇA.

Preguem a tots els subscriptors que per evitar retards en rebre el nostre portaveu, vulguin comunicar-nos quan canviïn d'adreça.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

ELS CASALS CATALANS

La nena Antonia Conjero recita la poesia de Joan Margal « Cant a la Senyera ». El senyor Duran i Guàrdia exposà el significat de la celebració d'aquesta data i comentà els fets històrics que determinaren la formació de la unitat espanyola i el de Catalunya en el problema contemporani de les nacionalitats.

Cultura Catalana

Els estudiants catalans a Praga

per Heribert BARRERA

« LA HUMANITAT » ha publicat darrament una nota dels delegats de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya i de la Confederació Basca d'Estudiants al Congrés Mundial de Praga. La necessària concisió i el caràcter oficial de la mateixa han obligat, però, a deixar en l'ombra alguns aspectes importants d'aquest Congrés i de la participació que van tenir-hi els catalans, aspectes que voldríem ara posar més plenament en evidència.

La primera qüestió que es planteja és la de la importància que cal atribuir-li. Essent el primer Congrés d'Estudiants celebrat després de la guerra i havent-s'hi de decidir la constitució d'una nova Unió Mundial, el Congrés havia desvetllat molta curiositat i entusiasme. Diguem desseguida que aquest entusiasme ha estat en gran part decebut. La col·laboració cultural entre les nacions, l'intercanvi intel·lectual entre els estudiants, tot això ha estat quasi negligit, gairebé deixat de banda, i només el xoc de les tendències polítiques, l'assetjament s'hi ha influència, ha assegurat l'atenció de la major part dels delegats.

La lluita s'ha polaritzat com pertot a l'entorn dels dos grans blocs i la repartició de forces ha estat idèntica a la que s'observa en totes les Conferències internacionals: d'un costat els delegats soviètics i els dels països satèl·lits seus, de l'altre els delegats americans i d'ells de la major part dels pobles d'Occident. Ara que, al revés del que passà a l'Assemblea de l'O. N. U., el Congrés de Praga ha estat l'Orient que ha tingut la majoria.

No caldrà atribuir a això cap importància si aquesta majoria ha estat obtinguda per mitjans legítims. El prestigi del Congrés, aleshores, no s'hauria sofert certament gens. Però en realitat la majoria comunitat hi era absolutament artificial i fou obtinguda amb deslleialtat premeditada. El desig d'assegurar-la va portar a tots costats que ha reduït considerablement l'eficàcia i el valor del treball del Congrés, fins al punt que molts es demanen si la nova unió és viable i si val la pena de prendre-se-la en serio.

No tenim espai per a donar detalls. Val la pena però d'indicar alguns dels procediments utilitzats. El Comitè Preparatori va començar per prendre cura de convocar, en certs països llunyans en els quals això era possible, únicament els estudiants d'una tendència o l'exclusió de tots els altres. D'altra banda als països amics, amics dels organitzadors s'entén, s'els donà arbitràriament un nombre de delegats molt superior al que els hauria correspost segons les regles de representació sobre el paper adoptades, i als països considerats enemics se'ls negà la participació. Així entre altres incongruències hi ha, per exemple, la que els estudiants belgues només tinguessin cinc delegats quan els búlgars en tenien deu. Tathom sap, no obstant, la superioritat de Belga sobre Bulgària en població i en cultura. A la delegació italiana s'assaja, no només de reduir-li injustament el nombre de representants sino que, a més el Comitè de Credencials pretengué triar-los ell. El resultat fou que els italians, amb excepció dels comunistes, van retirar-se del Congrés.

Per motius diferents va retirar-se també la Delegació holandesa que va considerar sense interès una Unió Mundial d'Estudiants constituïda sobre aquestes bases. I els representants d'alguns altres països no van anar a fer els seus deures respecte a la probabilitat que llurs organitzacions mantinguessin l'adhesió de principi que ells havien formulat.

La Unió Mundial d'Estudiants, com la Federació Mundial de la Joventut Democràtica, ha quedat doncs classificada com a organització de direcció comunista. Així com el rei Mida mineralitzava els aliments al portar-se'ls a la boca, els comunistes esterilitzen les organitzacions a l'apoderar-se'n. La Unió Mundial d'Estudiants continuà probablement la seva existència. Però mentre hi durà l'hegemonia comunista només seran els que qui en faran cas.

Malgrat totes aquestes reserves sobre el valor del Congrés i el no interès que fou menys que mediocrè la presència dels delegats catalans no hi haurà estat inútil. Primerament en l'aspecte de la propaganda que s'hi ha pogut realitzar, donant a conèixer l'existència de Catalunya i de la seva cultura. Els catalans ens fem a vegades il·lusions respecte a l'atenció que els estrangers dediquen a les nostres causes. En realitat els

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

L-1
Els mots francesos *voix* i *voie* pronunciant-se ambdós *vuà*, els catalans francesos diuen *veu*, no solament traduint *voix*, que vol dir *veu*, sinó *voie*, que vol dir *via*. Davant d'un fet com aquest, els catalans hispànics ens escruixim del grau de francesització a que és arribat el català deca dels Pirineus. Però no ens adonem que fets semblants han tingut lloc en el nostre català que tant ens gloriem d'haver depurat. El mot *baix* traduïx el castellà *bajo* adjectiu (*un hombre bajo* : un home baix) o adverbi, (*hablan muy bajo* : parlen molt baix), i, llavors, traduem per *baix* el *bajo* preposició d'una expressió com *bajo la influencia* de, dient *baix la influencia* de en lloc de *sota la influencia* de, com diem, anàlogament *baix la direcció* de, *baix la presència* de, *baix les ordres* de, *baix prestat* de, expressions en totes les quals hauríem d'emprar *sota* i no *baix*.

Un altre exemple. El castellà posseeix, al costat de construccions com *este libro y el que me ha dado tu amigo* (on el *que* vol dir *el libro* y), construccions com *este libro, en el que se lee* (on el *que* vol dir *el cual*) ; i així fa, que, dient-se en català, *aquest llibre i el que m'ha donat* (on figura un *el* que traduïx correctament d'un *que* castellà), ens ocorre sovint de dir, i sobretot d'escriure, *aquest llibre, en el que es llegeix* en lloc de *aquest llibre, en el qual es llegeix*.

Un altre exemple, encara : el famós *doncs* causal. I la cosa extraordinària en aquest cas és que aquest *doncs* no s'ha introduït en la llengua inadverbidament, com el *baix* en lloc de *sota*, o el *que* en lloc de *el qual*, o el *veu* en lloc de *via*, sinó deliberadament, i precisament per a

Ben aviat llegireu...

Sovint rebem lletres d'amics nostres demanant-nos on podem trobar una gramàtica catalana. Sabem que els amics que redueixen altres fulles catalanes els passa el mateix. I que molts Casals de Catalunya voldrien disposar d'aquest instrument, gairebé imprescindible, per a l'organització de cursos de català.

La manca d'un bon llibre de gramàtica catalana és ja cruelment sentida. Però, afortunadament, ben aviat tothom podrà adquirir un excel·lent compendi del qual és autor Mestre Fabra.

A l'extrem d'Europa, una nova gramàtica catalana en la qual hi ha introduït el fruit dels seus darrers estudis i les més recents orientacions establertes en el camp de la filologia. Aquesta obra, ja escrita,

ca, Suïssa, Anglaterra, Bèlgica i altres països d'Amèrica on s'hi troben nadius de catalans; després, sobretot, de les lectures i conferències fetes en cercles reduïts, però ferrosos, a Catalunya, una clàssica com « l'Imminet » l'apèl·lic d'una magnífica Miscel·lània Verdaguera que vindrà a cloure, de manera ben adient, els actes d'aquest centenari. Més que tot el que nosaltres poguéssim escriure durant les últimes quatre setmanes no diu el sumari que transcrivim a continuació: Recordança, per Lluís Nicolau d'Oliver; Verdaguera i el Rosselló, per Jean Amadeu; La Fè de Mirmande, per Josep S. Pons; La composició verdaguera, per A. Serra i Baldo; Verdaguera, poeta de les muntanyes, per A. Rovira i Virgili; La prosa de Verdaguera, per Joan Barrrera; de Camo i l'Atlàntida a l'enyorança verdaguera, per Nicolau Ma, Rubio; A Jacint Verdaguera (poesia), per Ventura Gassol; Verdaguera i els Musics, per Josep Valls; Mossèn Clinto, poeta nacional, per Josep Maria de Sagarra; El Salvador de la llengua, per Mossèn Carles Cardo; Centenari de Jacint Verdaguera, per Carles Riba; dues composicions musicals de Pau Casals i Josep Valls. Hi haurà, a més, una antologia poètica de Verdaguera, un carter de Melchor Font, i una altra de prosa, per Rafael Tasis. Clourà el llibre un calendari dels actes commemoratius celebrats a França i una bibliografia del centenari.

Es allament lloable l'esforç que grups de catalans escampats arreu del món han vingut portant a en el transcurs d'aquests anys i que ha donat com a fruit l'aparició de diverses revistes catalanes. Però no hi ha cap dubte que ens calia l'instrument cabdal que situés la cultura catalana de cara al món. Aquesta tasca es queda a la « Revista de Catalunya » el nom de la qual és garantida d'alta prestígi. D'aquí que en la darrera reunió del Govern de la Generalitat fou tractat amb tanta importància aquest problema i decidit en sentit favorable.

Tenim entès que aquesta nova etapa de la « Revista de Catalunya » serà precedida per una gran exigència intel·lectual. És vol que a l'estranger oferim una revista ben feta, ben estructurada, ben escrita. És desitjable, a més, que sortirà cada tres mesos, però que el seu preu serà de molt superior als números habituals. D'aquesta manera podrà donar-se una vista més completa de la nostra cultura.

El primer número de la nova sèrie de la « Revista de Catalunya » sortirà cap a finals d'any.

Allà on el President Companys va caure, en el tocar amb la seva carn a punt de morir la terra catalana que mai morirà, allí han de florir les roses vermells lloc on ell va posar els seus descalços per a melles, vermelles de foc, vermelles de sang.

La sang del President tornarà a viure en el símbol. El seu nom viurà en el record dels catalans de la nostra generació i de les generacions que han de venir. Triomfaran finalment les seves tres idees bàsiques : la idea catalana, la idea democràtica, la idea social.

I la sang del President martir envellirà encara més els pais vermells de l'ensenyà catalana, aquests pais que, segons els mots del poeta, resplendeixen « del bell secret de no tornar a morir ».

A. ROVIRA I VIRGILI.

En l'última instància

per R. Nogués i Biset

Podem afirmar que entre totes les forces antifeixistes espanyoles existeix una coincidència. Ningú la pot negar. Tots els partits polítics i organitzacions sindicals adverses i enemigues del franquisme, coincideixen en creure i afirmar que el problema espanyol cau de ple dins l'orbita de la política internacional. El drama iniciat el 18 de juliol del 1936, va néixer essent un aspecte de la gran tragèdia que, més enllà de les fronteres, ha estat i està, se desvolupant a Europa. Era un aspecte de la mateixa qüestió. Els mateixos principis estaven en lluita i es perseguïen els mateixos fins. Amb totes les aparents diferències de problema interior espanyol, en el fons ja sublevava militar i fou i és un aspecte de la qüestió internacional.

Ho és pel seu origen, per la causa que l'inspira i per la finalitat que persegueix, pels principis que estaven en lliure i per les forces que lluitaven i per la seva completa identificació amb la causa d'Hilari i Mussolini.

En justa i congruent aplicació dels grans ideals que foren ensenyats de lluita dels pobles vencedors de guerra, la solució del problema espanyol, problema de llibertat i de justícia, està compresa dins de la política internacional. Els grans artífexs del nou món han de bastir també la llibertat dels nostres. Han de marcar-los-hi el camí de la seva

al·libració. No en poden fer una excepció. Per existir aquesta coincidència, tots avui estem esperant la propera reunió de l'O. N. N., persuadits que els acords i acèssits que en ella es prenguin, el que es faci o no es faci, tindran una gran importància per a l'esdevenir de la nostra Pàtria. Després de la darrera reunió del Consell de Seguretat remetent la qüestió a la Organització de les Nacions Unides, quasi podem dir que tenim el ple i l'última instància. En darrera instància i sense potència, car un « veto » la va impossibilitar.

En aquest moment en què juga en gran part el destí de la pàtria, quan tots ens erigim en exigents requeriments per a que el món complixi el seu deure, hem de somenjar nosaltres per complir primer que ningú el nostre. Ningú pot requerir a tercer per a que complixi el seu abans no comença per complir el seu. Ningú pot exigir exercici si el comença per desfer.

No desertem, no desertarem, si tots complim amb el deure d'esperar i lluitar fins a la victòria, si guanyem a ningú, començant per nosaltres.

I sentint aquesta responsabilitat i amb la confiança de tots, parli clar i sense eufemismes ni embuts el que vol la Pàtria. Siguen justos, i encara que sigui amb dolor confessem que no és la claredat la característica de la nostra actuació. Reconeixem a tots els grans deus de servir i ésser fidels a llurs ideals i a la Pàtria, però no és pot oblidar que el precís la fi que es desitja assolir és indispensable fixar la conducta, escollir el camí. És diu que tots son bons, si no fan marxa enrera.

I en això, ens manca l'harmonia, no hi concorden ni clars.

De l'interior de la terra ens arriben veus de la importància de les quals no podem dubtar, car son les que copen la veritable realitat. Constatem que ho sincronitzen amb altres veus que s'arriben a l'exili i que també pretenen ésser l'autèntica expressió de la Pàtria, si bé mancadés entre elles d'harmonia i de concòrdia.

Immediata i s'n etapes intermèdies, la restauració de la República, no admite ninguna classe de arreglos de col·laboració can quiénes no sean republicanos, i reconstruim la nostra Pàtria malgrat les circumstancials depressions per les quals hagi passat l'esperit català!

Contra els propòsits i la voluntat dels invasors del 1714 o del 1808, la nostra fe en la Pàtria perdura i és per la Pàtria de tots els catalans que el nostre cor batlega intensament.

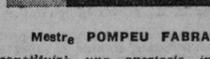
Endemés s'imposen breus recordatoris patriòtics dels nostres amics : Carles Pi i Sunyer, Miquel Guàrdia, A. Rovira i Virgili, Emili Vico, Humbert Torres, Martí Barrera, Josep Tarradellas, Manuel Campany, F. Puig Puigades, Joan Saurer, Francesc de P. Jend, Hilari Salvat, Joan Tauler, Josep Sans, Joan Garcia Castellet, J. Alvarez Lara, J. Rodríguez Papsait. També hi ha unes ratlles del Conseller Senyor Pau Padró. Ben remarcable una poesia datada a França i original d'un dels nostres millors poetes. Té per títol « 1714-1946 », i diu així :

Quan pel setembre d'una mala anyada, caminant per la nit sense horitzó, sobre el pit de la Pàtria feu brotada una rosa sinistra de passió.

per la fe del ventur que no s'altera, per l'esperança del futur que té, quatre flames de sang d'una bandera s'obrien en les mans del conseller.

La nit s'ha fet profunda, inabordable, però encara flameja i vulnerable el símbol de la nova Llibertat :

la sang dels nostres màrtirs vivifica i abranda la claror que purifica i totes les condres del darrer combat i

Mestre POMPEU FABRA

constituïrà una aportació inestimable a la nostra cultura. Mestre Fabra ha cregut, però, que calia donar-ne un comandament clar i tenidor i ha aconseguit favorablement les suggerències que han en aquest aspecte li han estat fetes, escrivint i encarregant-ne l'edició — una bella edició popular — a l'edició de l'edició — a « Cultura Catalana ». Podem dir que la tasca està a punt d'ésser finalitzada. Aquests dies el Mestre fa la correcció definitiva de les proves, impreses del seu llibre i d'altres unes setmanes — molt poques — ja estarà a la venda.

Es aquesta una nova que ha de salvar a tots els catalans. Les comandes d'exemplars poden fer-se a l'Editorial Ragossol, 10, rue Washington, Paris VIII.

El centenari de Verdaguera tindrà un magnífic colorat. Després de tots els actes celebrats a França i a Catalunya, s'hi faran a finals d'any.

RECORDS...

PER JOAN TAULER

En ocasió del VI aniversari de l'afusellament del segon President de Catalunya com venim fent tots els anys, desfollant del carnet de notes de l'exili quelcom que no sigui tractat, volem que no manqui el nostre record evocant la figura de Lluís Companys.

En la vida i sacrifici de Lluís Companys hi ha un punt que per ara, no s'ha aclarit. És el referent a si deixà testament polític, apart del familiar. S'ha arribat a assegurar que unes quartilles per ell escrites durant la darrera nit de la seva existència, que contenien les disposicions, testamentàries, foren entregades al llavors Capità General de la IV Regió Militar, però que aquest, vist el seu contingut i l'ambient que es respirava a la capital catalana per aquell assassinat, cregué oportú no donar-les-hi curs. Fins aquí el que s'ha dit i escrit.

No hi ha cap dubte que el nostre inoblidable amic, home serà davant les situacions més difícils (en la seva vida son molts els exemples) es donaria compte, si no en el moment de la detenció a La Baule, al menys -i ésser informat a la seva sortida de la Santé, el 27 d'agost de l'any 1940, que anava a Espanya i al veure's acompanyat per policia franquista, que la seva vida estava en perill i que la seva fi seria la que dissortadament tots coneixem. Ben clarament ho palesen les breus notes que a l'emprenre del viatge i en les etapes que el menaren a la frontera franco-espanyola pogué fer. Admirem en elles la serenitat, la força d'espirt de l'home que comprèn el destí que l'espera ; i segueix coratjós — escriu — heu de comprendre que cada dia ha d'acomplir estretament el seu destí ». Així... és fàcil equivocar-se suposant, creient, que en el que aquella nit va escriure s'hi tro-

baria el que tan esperem i que fins ara no ha aparegut.

Pero els que de prop visquérem amb ell els anys de la guerra nostra i el temps de l'exili fins a la seva detenció precursora de la mort, podríem endevinar-les, quasi reproduir-les almenys en la seva essència.

En la part familiar, home de cor, enamorat dels seus als quals tant estimava, els hi recomenaria que tinguessin força i confiança en el pervindre, que fossin dignes del seu nom, que visquessin per a la seva memòria. Repetiria, sobretot, aquella recomenació que feu a l'ésser detingut, aquelles paraules « El meu fill... ».

En l'aspecte polític tots voldríem veure esculpida fotogràfiada la seva lletra. Tenim la certesa que donaria un Adué a la seva Catalunya, a la Pàtria que tan volia i per la qual es sacrificava, amb un record per aquell a qui tantes vegades nomenà i enlità com a « cavaller de l'ideal », per a l'Avi, per al nostre Francesc Macià. No s'oblidaria dels « herois desconeguts » pels quals sentia tanta veneració i que sovint recordava en els seus discursos i articles periodístics. I com a darrera de les disposicions més destacades, ens atrevim a assegurar que ratificaria, en la sublimitat de l'hora, l'encàrrec que, poc abans de l'invasió alemanya havia fet al Sr. Josep Irla, precisament al que havia d'ésser, i és avui, amb la mateixa estima dels catalans, el seu successor : que per tots els mitjans nobles i dignes procurés portar a terme la unitat dels catalans, preocupat darrera de la seva vida política.

Si algun dia sortissin aquelles quartilles, ens sentiríem ben satisfets d'haver encertat tot el que acabem d'escriure com a record a la seva memòria.

VIDA HEROICA

Entorn de Lluís Companys

No ha arribat l'hora — creiem que encara és bon xic llunyana — d'escriure l'amplic estudi biogràfic que mereix la figura de Lluís Companys. Qui completi aquesta tasca haurà d'encarar-se, sobretot, amb la vida política i social de prop de deu anys de la Catalunya contemporània, de la caiguda de Primo de Rivera a la fi de la nostra guerra. I procedint aquest període, bé caldrà que per a la integració de la figura de Lluís Companys en les seves lliures procediments hom tracti de situar-la en el marc en què es desenvolupà.

Més que en cap altra activitat intel·lectual, en història cal una perspectiva per a fer tasca serena i eficient. Parlar dels fets viscuts oïssent d'haver-se produït, calenta encara el sang de les passions i la lluita, no condueix a gaire res de bo. Tot el més pot fer-se un testimoni personal — gairebé sempre tendentós sobre els esdeveniments guanyats — i després, en complet aquests relats, que no del darrer període — és més ric i més suggestiu — però amb el més discutible — de la vida de Lluís Companys. La simple enumeració dels principals esdeveniments (conspiració i adveniment de la República, Constitució i Estatut, bienni negre i sis d'octubre, Front Popular, 19 de juliol, guerra i la pau, per importants que siguin) sempre preponderant, que va jugar-hi Companys (fundador i líder de l'Esguerra amb Macià, Governador de Barcelona, Cap de la Minoria Catalana, les Constitucions, President del Parlament de Catalunya, Ministre de la República, President de la Generalitat) ens diuen clarament com és delicada la tasca d'aquell que vulgui portar-la a terme, amb desig d'honrada objectivitat.

Aquestes ratlles no pretencen fer cap descoberta. Són més aviat una sèrie de constatacions d'un joventut nacionalista i republicana que senti, de sempre, una gran simpatia per Lluís Companys, una simpatia que es va acreixent quan el conegué i tractà en el darrer període de la seva vida. Sovint seran més aviat una glosa de la nostra política, i unan-hi, com a punt central, la figura del segon President de la Generalitat restaurada. Tan inintermitentment va ligada la figura de Companys a la història de Catalunya contemporània...

El català

Hi ha avui, damunt tots nosaltres, una mena de llegenda de Lluís Companys? Gairabé gosaríem afirmar-ho. Potser la figura és desdibuixada idealment i, entorn seu, hi resta l'aura de la llegenda. Però és una llegenda que s'arrapa fermament en els episodis de la vida de Companys i que viu de la seva magnífica saba catalana.

Hi ha la procedència camperolera, fill com és d'aquesta plana d'Urgell, tan nostra. (L'un era de Tàrragona, l'altre de Tortosès) s'ha dit prou de Companys i de Seguí i evocant-ne l'amistat que havia de ligar-los fins a l'assassinat del « Noi ». Venen després els anys d'estudiant, en aquella Barcelona inquieta dels començaments de segle, amb una punta d'arrauament, i de bohèmia, amb un esperit viu i exaltat per les idees republicanes. Totseguit fa de periodista a la « Publicidad ». I coneix Layret, català i republicà il·lustre injustament oblidat, que fou el seu veritable mestre, l'home que més va influenciar-lo. Amb Layret, que colze a colze amb els obrers catalans acorralats per l'odi i la incomprensió. És l'època gloriosa de « La Lluçna » i després serà La Mola i el retorn triomfal, quan, assassinat Layret, l'engeixen diputat per Sabadell. En el decurs de la Dictadura Companys fou un dels caps de totes les conspiracions a Catalunya i aleshores s'evintà. Català de la Dictadura i amb Macià fundà l'Esguerra. I finalment, des del moment de la proclamació de la República, són aquests darrers anys de la seva vida tan intensos i punyents.

Enmig l'evocació esquemàtica que venim de fer, fixeu-vos en una cosa : tota la vida política de Companys es desenvolupa a Catalunya i té per marc la nostra terra. Fet importantíssim. Companys és català de soca-rel des de les seves primeres armes polítiques. Home de guerra i de llibertat, però també a aquesta trajectòria Companys esdevindrà un militant fervorós del catalanisme. La curba evolutiva marxa cada vegada un sentit ascendent, que amb l'evolució del republicanisme català vers el sentiment nacional no fou ni forçada ni fingida, ans bé natural i sincera.

Hets ací un aspecte a estudiar de la nostra història contemporània. Serà curiós i altament al·licionador seguir l'evolució del republicanisme català i constatar com la seva integració, així com la d'importantes sectors de l'obrerisme, al moviment nacionalista no ha estat verbal i platònica ans bé sincera i absoluta, amb un esperit de sacrifici admirable.

Aquesta correntia, juntament amb la del nacionalisme d'esquerra i la de la generació sorgida a la llana al llarg de la Dictadura de Primo de Rivera, forçosament havia de tenir una concreció. Obrà de Macià i de Companys, l'Esguerra venia a aglutinar les masses catalanistes i republicanes de Catalunya. De cop, la política catalana es trobava extraordinàriament simplificada. D'una banda, l'opinió conservadora, emmarcada en la Lliga i de l'altra la liberal, representada per l'Esguerra. Tot el que podia haver-hi d'algubarreig i de deixalles provincialistes quedava definitivament superat. El gran cop d'unió de Companys fou de comprendre que aquesta llarga evocació havia arribat en el seu punt d'arribada i que calia fer-la viable.

L'home i el polític

En un país més aviat mancat de polítics com és el nostre, o bé en l'acció dels homes representatius ha estat sovint intermitent. Companys sentís al llarg de tota la seva vida la vocació de la política. Molts catalans il·lustres — la majoria dels líders de la primera Esquerra — actuaven de joves es retiraren totseguit consagrant-se a llurs activitats professionals i reaparegueren després a la palestra ja entrats en anys. En Companys ni hi han buits ni absències. Milita activament tot el cap de la seva vida i a l'altre, sense un detallament, amb incansable activitat.

Com a bon polític, Companys fou un gran intuïtiu. S'ha remarcat qui sap les vegades i en tot estudi seriós de la figura del President no podrà mancar-hi aquesta remarcada intuïció com a periodista. La campanya del 16 de febrer a La Humanitat, fou dirigida i orientada per ell des de Puerto de Santa Maria, a base d'unes indicacions ràpides i precises — « elle en deia » — que els redactors desenvolupaven. Intuïtiu com a gran orador de masses. Difícilment s'hauria vist un home que, com Companys, sapigués recullir i neguit multituds i endur-se-les amb la seva paraula i amb el seu gest apassionat i en aquest punt tots aquells que han escoltat Companys en grans sales i de preferència, en espais descoberts, ens donaran raó. Intuïtiu, en fi, en saber trobar el moment just per a la realització dels seus desitjos i preveure'n les conseqüències posteriors. Tot hom parlarà del 14 d'abril a Barcelona en què el prengué la devantera i el 19 de juliol en què vençé. Dos fets indiscutibles. Altres, no tan coneguts, ho provarien igualment.

Però amb això no n'hi havia prou. Calia, a més, el coratge, el saber fer front a l'adversitat i — cosa que hi és at donada a ben poca gent — a treure de l'adversitat tota la grandesa. De coratjos i de valent, ho fou sempre. Cap dels seus companys de presó ho ha negat. Però calia deseno-ho — i molt més! — abans d'anar-hi, a la presó. O bé després de sortir-ne. És el cas de l'època que precedeix l'assassinat de Layret i quan després, sortí de La Mola per ésser diputat pel mateix districte que el seu Mestre i denuncia totseguit el pistolisme barceloní. Era l'època en que es matava pels carrers...

De la grandesa de Companys, cal parlar-ne? Deixant de banda el seu gest sublim davant el piquet d'execució que mantenia l'ordre i la dignitat de Catalunya i en feia el nostre màrtir nacional, recordeu-vos, no més, de l'extraordinari relleu que assolí el procés pels fets d'octubre del 1934. Jo no podré oblidar mai la veu i el gest d'aquell home en l'àmplia i majestuosa sala del Tribunal Suprem. I molt menys, encairant, el Companys de Puerto de Santa Maria, el que més recordo, el que més m'impressiona, vestint, en forma raiat del presidari, tot flama i passió, i sentint-se, aleshores, més President i més prop del seu poble que mai. En les notes d'adversitat, aquell home fou un gran senyor i...

I és que l'home i el polític, en aquest cas, es barregen, estretament lligats l'un i l'altre. Companys tenia una gran vocació : la política. A ella va consagrar-ho tot. Res d'estrany en tot els actes de la seva vida ni bategués aquest sentiment, anulador de la seva personalitat, que l'abassegava d'una manera absoluta.

L'ideoleg

Tot això havia de seduir grans sectors populars de Catalunya. I certament fou així. La política esquerrana a casa nostra tingué una gran ampliació gràcies, sobretot, a Macià i a Companys.

No s'imagnava Companys una actuació en clos tancat, reduïda. En els darrers deu anys de la seva vida li calia un fons humà vast, dilatant, sentit-se prop de la multitud, combenent amb ella. Companys era, essencialment, — amb tot el que això pot tenir d'avantatges i de perills — un polític de masses, i ho era adhéu per ja mateixa definició de la seva doctrina política. Res més apartat d'ell que l'ideoleg i el teoritzant. No aneu a cercar en Companys el definidor d'una doctrina, que ell ja trobà feta i en la qual s'integrà i que adaptà a les circumstàncies. Cerqueu-hi, més aviat, una concreció de les ansies populars. En President fou un home que estimà el poble i que sovint va confondre-s'hi. Era un català fins al moll dels ossos cada vegada més enamorat de la seva Patria. Afeegit a això un republicanisme actiu, dinàmic de pura essència jacobina en el que pot tenir d'intransigència, d'exacerbació, d'optimisme il·lusionat. Potser d'una manera inconscient, però que es retroba com un constant en la majoria dels seus discursos, aquest jacobinisme s'arrapa fermament a la tradició de la gran Revolució. Moltes de les seves característiques s'hi retroben : la creença en el progrés indefinit ; en una perfectibilitat...

« Signi el que sigui el que ens porti l'esdevenidor, l'únic que tinc, que és la meua vida, jo estic disposat a sacrificar-la per Catalunya, per la República i per la Llibertat. »

(Paraules de Lluís Companys en ésser elegit President de la Generalitat.)

per Emili VIGO

litat a la qual cada dia ens acostem més ; en un més enllà vagués i indeterminat ; en l'anímadiversió de les forces de l'obscurantisme... Si mai tengué l'oportunitat de rellegir els discursos de Companys veuríem que s'integren, en l'aspecte que podríem dir-ne ideològic, en la línia pura dels homes de la Convenció.

Tot això potser fou més presentint que formulat, però tot això existia i a nosaltres ens sembla que forma la trama del pensament polític de Companys. En tant aspecte constitueix una personificació de l'èncic que té el republicanisme català, com a cosa vivent, agíl i actiu ; i que, justament amb la idea nacional, per a gran nombre de catalans val molt més la pena i entra molt més en l'ànima popular que definicions d'una dogmatisme renyat amb la manera d'ésser del nostre poble. Per a nosaltres és una tradició que l'esquerrisme català ha de conservar gelosament. Fer el contrari seria condemnar-lo a l'esterilitat, com hi han estat condemnats tots els moviments d'època socialista que hom ha intentat fer arrelar a Catalunya.

El governant

Aquest home fou realment un governant. Act topeu amb la part més discutible, per ésser la més pròpia i la més dramàtica, la que ha remogut més passions i ha hagut de desenvolupar-se en un clima ben poques vegades normal. Aquesta és la part que la història jutjarà quan la perspectiva sigui prou àmplia i els confins prou delimitats.

S'ha dit que Companys era un gran cap d'oposició i que — pel fet d'haver-hi viscut la major part de la seva vida — la transició per esdevenir governant fou difícil i francament incompleta. Poies, hi ha un punt de veritat en aquesta afirmació. En el fons, Companys anoyava les èpoques heroiques de la conspiració. Però hi haurà molt a

discutir en aquest punt, car els arguments podran crear-se abundantíssims.

Fixem-nos solament en un detall. El 14 d'abril Companys proclama la República. I a les cinc de la tarda, aquest home no és res. Ni Alcalde com semblava, ni Ministre, com s'havia dit. Quan tot estava guanyat l'Emiliano Iglesias s'apoderà del Govern Civil. A les set de la tarda, Companys ha d'anar a treure'l i totseguit restà en funcions de Governador. Que ho fa que no essent, com alguns diuen, un governant, durant aquelles setmanes la normalitat fou absoluta a Barcelona no hi ha crema de convenis ; a Madrid fou ben diferent malgrat que fes de Ministre de la Governació un conservador com Miquel Maura — i els conflictes socials es resolien satisfactoriament ?

I aquest mateix home és el cap de la minoria catalana quan es discuteix l'Estatut. El menys que pugui dir-se és que la seva actuació fou hàbil, ponderada, digníssima. Les seves intervencions, curtes i cenyides. Quan la discussió de totalitat i pronunciació un discurs d'una alta concissió i d'un excel·lent sentit polític.

Lluís Companys i Angel Ossorio

En aquest numero consagrat a la memoria de Lluís Companys no podia deixar de mancar-hi el nom del seu il·lustre defensor, el malaguanyat Don Angel Ossorio i Gallardo. Ens ha semblat que cap evocació no podia ésser més esciact que transcriure l'homenatge fervorós que Don Angel rendeix al President en les ratlles finals del seu darrer llibre « Vida y sacrificio de Companys ». Llegiu-les :

« El gran martir de la causa catalana eres tu. Al serlo, has prestado a tu patria el servicio mas grande que cupo imaginar. Y porque, en el fondo de tu espíritu se agitaba una reverencia a Espana y un anhelo de paz y de concordia, Espana también te es deudora. »

« Las balas acirbillaron tu cuerpo pero tu pensamiento, tu sentimiento y tu gloria no hay balas que las acirbilen. Pasaran los años y toda la piedra de Catalan sera poca para erigirte lapidas y estatuas. Pasaran los años y los sucesores de tus asesinos alentaron corroidos por el bochorno propio y el desprecio ajeno. Pasaran los años y todos los gobernantes espanoles te miraran como ejemplo, luminar y guia. Pasaran los años y las multitudes enardecidas seguiran aclamandote como sacrificado por su causa. Pasaran los años y los niños catalanes se educaran reverenciando tu nombre, bendiciendo tu memoria, conmoviendose ante tu grandexa. »

« Yo te rindo oh Lluís Companys ! mi emoción y mis lágrimas. Y me ilusiona creer que no van solas las mias nosto acompañadas de todas las de esta parte de Espana que ama la libertad y la justicia. »

Angel OSSORIO.

nava entrada al Govern a homes tan hostils a la República que ni l'havien reconeguda. Solucionada la crisi, qui no es recorda que tots els partits republicans, del senyor Miquel Maura fins als socialistes, s'entencen amb les institucions i que, totseguit, es promougué una vaga general d'un ampliària extraordinària ? En una notable conferència donada l'any passat a Montpel·ler, Rovira i Virgili gittà el problema sota un angle ben interessant.

A Puerto de Santa Maria, Companys en deia que el 6 d'octubre no es podia evitar. Apartat algunes de les ratlles que hom apuntat en les ratlles precedents, creia que sense el 6 d'octubre la caiguda de Catalunya hauria estat absoluta i sense dignitat, que l'Estatut hagués estat reduït a la mínima expressió, que la topada esdevenia igualment inevitable.

Situem-nos a l'endemà del 16 de febrer quan el Govern de la Generalitat torna a ocupar el seu lloc. Al nostre entendre, aquest període serà altament favorable a Companys. Surt de la presó sense odi ni rencor excita a la disciplina, s'encaira amb els demagogs. Els seus discursos i la seva actuació de governa en són un testimoni. I més encara la situació del país en ella mateixa. Recordem els mesos que precediren la guerra, i l'ambient convulsional de tot Catalunya, acueli 14 d'abril en què fou trotejada la tribuna del President de la República, es atemptats, les vagues, el Parlament convertit en una mena de camp de batalla. « Comarcatxo », si us plau, amb el contrast que oferia la situació a Catalunya, on es governava amb fermesa, amb serenitat, amb altesa de miras. El President, juntament amb els seus companys de Govern, però ocupant-ne ell la direcció, imposa un clima de convivència. Ningú que examini honestament aquest període podrà negar que Catalunya oferi un magnífic exemple. A més, el Govern de la Generalitat seguí els maneigs dels facciosos a tot Catalunya, amb singular atenció. Dissortadament els seus advertiments no foren escoltats. Però quan les profècies esdevingueren realitats s'esdevenen els fets del 19 de juliol — una data tràgica, certament, però que honora la història de Catalunya — a guanyar-se la batalla sobre la direcció del nostre Govern. Si aquell dia s'hagués perdut a Barcelona no és aventurat predir que el feixisme s'imposava arreu d'Espanya. Mar fou després de la victòria de Catalunya que s'assoliren les demés.

La guerra

Les provocacions gairabé sempre costien molt cares. La de la nostra guerra, amb els seus milers de víctimes immolades gràcies a la traïció, aquest esperit terriblement tràgic que continua dividint Espanya, en dos camps que tardaran molt a reconciliar-se, i l'acucullem més greu que pugui fer-se contra el franquisme. Això són l'incapacitat davant el món i davant la posteritat.

El 19 de juliol els feixistes foren coneguts. Però de la manera que les coses havien estat plantejades, no podien aturar-se. Nosaltres haguessim constituït una excepció. Casimir Perier, si no recordem malament, va dir-ho amb paraules llatines. És més fàcil fer sortir la gent al carrer que fer-la tornar a casa ». I a Catalunya passà com arreu. A la proclamació s'hi respongué amb el desbordament de les masses. Però el més greu, el més aturat arreu — fer tornar les aigües a mara. I la guerra ana acompanyada d'un intent dissortat de revolució. Vivim des del 19 de juliol del 1934 una tragèdia que no volem ni procurar evitar. Però n'hem hagut d'acceptar la fatalitat, i lluitar desespetadament contra enemitats de dins i de fora, contra procediments inadmissibles, contra els atemptats a la dignitat. Tanmateix els homes liberals i esquerristes hem procurat complir amb el nostre deure. I en el primer període aquell on s'havia més estament la grandesa i la misèria. — érem a Catalunya vivint-ne l'hora convulsionalada. Car era a Catalunya, en tot cas, on havia de redreçar-se la situació.

Companys féu el possible per encarrilar les coses. Serivint-nos d'una seva expressió arduament es situa « a cavall dels esdeveniments » i tracta d'encarrillar-ne la violència, de fer-ho eficaç, de fer-ho desbordat. Podria dir-se, però en altres condicions imposant-se. S'ha dit molt el que és feia. Però no dir el que s'evintà. Era tan fàcil, llavors, des de l'estranger, dir que Catalunya no podia viure-s'hi i crear-se de braços esperant temps millors !...

A més, és curiós la tendència que es tenia a carregar totes les culpes damunt Companys (molt ara no volen recordar-se'n). Com si Companys hagués provocat la guerra civil, com si una lluita d'aquest gènere no portés aparellada en ella mateixa aquesta gran disbaixa de sang i com si els fets d'incontrolament no haguessin passat arreu d'Espanya. Hi ha fatalitats contra les quals no pot fer-se altra cosa que atenuar-les en el límit del possible : els desbordaments populars, arreu del món, són una dolles.

Però fixem-nos, també, am l'efort que des dels primer moment desplega Catalunya. Les expedicions a Aragó i Mallorca ; la improvisació d'una indústria de guerra ; l'esforç sostingut en el que consistia, en un món dominat per la por i l'apatia, ja sabem que era el primer acte de la gran lluita entre les democràcies i el feixisme. Hi hauran moltes escriptacions, hi hauran moltes imperfeccions que volguem però el conjunt de l'efort i el menys que pugui merèixer és el respecte. I Companys ací, com arreu, ocupà el seu lloc.

No cal insistir més. Que ens sigui però, permissa una afirmació. Cada dia que passa ja nostra lluita impura arreu un major respecte. Catalunya ocupa el seu lloc. I fins l'últim moment va combatre seguint la línia que el nostre poble, els facciosos triomfaven. Les previsions s'acompliren totes.

PARLA COMPANYS...

FRAGMENTOS DE DISCURSOS

Parlo en català perquè és la llengua de la meua mare i de la meua terra, la que millor commou les fibres del meu sentiment i em permet d'exterioritzar més justament les meves idees.

EL VEREDICTE DE LA HISTORIA

Aquest Tribunal pot privar-nos de béns que estimem moltíssims i, per tant, esperem el seu veredict, no amb inquietud, però sí amb gran interès ; però el veredict que més ens importa és el que pronuncii en íntima consciència el nostre poble que ens conferi la seva representació, respecte de si hem estat fidels a les nostres promeses, a les nostres propagandes, a la nostra significació, a la nostra doctrina, al nostre deure, a tota la trajectòria de la nostra vida.

Però a més endavant, que és el que importa, per a més endavant com a depositaris de l'autonomia de Catalunya, de la seva voluntat política nacionalista, per a més endavant que és el que cal conservar perquè és l'ètern immutabile, tota vegada que els nostres volguts defensors han parlat de la Història, jo he de declarar que esperem tranquils el seu veredict definitiu, amb l'orgull del cor i neto la consciència.

DARRERA ELS TRIOMFADORS HI HA ELS CORBS

Que boniques les paraules que s'han dit ! Que justos els conceptes emesos ! Ah !, però voleu actes ! Voleu que cadascu, amb la seva responsabilitat, amb tota l'aleïtat, doni la cara i el pit davant les respectives assemblees !

Reservada de tots l'acatament de les disposicions i ordres del Govern de Catalunya.

En aquests moments com en totes les circumstàncies extraordinàries, darrers els triomfadors hi ha els corbs que segueixen l'exèrcit de la victòria i els espirts malalts que s'essapan del control necessari a la tàctica que la direcció imposa i a l'eficàcia i seguretat que l'objectiu demana. Als primers se'ls ha d'exterminar, als segons se'ls ha de controlar i reduir. Ho demanen alhora l'honor i l'eficàcia del moviment.

HONOR ALS COMBATENTS

En els ulls dels combatents brilla el llampec de la victòria. Les seves armes són de ferro i d'acer. Sou com la ralla que empanya la veu del camponès i que penetra en la terra i la burxa i l'engorrapa i la revolta i la fereix preparant la collita del demà. Però ara és regada amb la sang ardent i vermella del poble i la collita serà de llibertat i de justícia.

EL FEIXISME INTERNACIONAL

La lluita que sostenim aquí i que commou tot el món, és contra el sentit primitivista i de barbàrie que, dissortat amb nous vestits, exalta la llei de la força i la violència enfront dels postulats de la civilització i de la pau, per a desanecador damunt les terres d'Europa i estendra-la a altres continents, la guerra més tràgica que han registrat els segles.

LA TRAGEDIA HISPANICA

Arrencades dels factors del passat sorgeix la terrible tragèdia hispànica, entre una concepció monàrquica, forastera, latifundista, sectària, de castes i privilegi, unitària i despotica, i la realitat viva d'un país divers i de meravella, en què la llibertat d'homes i pobles poden produir un estat republicà magnífic i incomparable.

Tots aquells que no sols no respectin, sinó aquells que no comprenguin o no estimin aquesta realitat que es basa en el dret i que aranca de la propia substància hispànica, als que es deixin portar per afany unitaris de dominació o absorció i no s'oposuen amb els llibertats individuals i les col·lectives sobre la base de la grandesa espanyola, tenen terranyines als ulls i pateixen en poc o en molt de la malura feixista.

A LA TOMBA DE MACIA

Francesc Macià, Mestre i Cabdill ! Tu ens vas donar exemple de bondat amb el perdó i la tolerància, i de pau, amb l'amor i la justícia. Nosaltres hem seguit fidels a la teua doctrina i als teus sentiments. Hem restat fidels a la moral i a l'esperit de Catalunya, sensible, bella i generosa. I per aquests mateixos ideals, Francesc Macià, avui som en guerra. Fem la guerra, Mestre, perquè hem estat agredits, i perquè ens volen esclavitzar. Fem la guerra a la guerra. Fem la guerra a l'odi, a la intolerància, al despotisme, a la invasió. I per a la defensa del nostre patrimoni espiritual, quedarem arropats a la nostra terra estimada fins a esgotar i vencer les armes destructores de la invasió.

Tu ens ho has dit sovint : « Catalunya és i serà sempre al baluard de la llibertat ». « Els catalans sense llibertat no podem viure ».

I ens la volen prendre ! Com a homes i com a pobles ens volen prendre la llibertat i tractar d'envair i ocupar la nostra Catalunya per a fruit dels seus encisos i per a humiliar-la i explotar-la.

Cada pit una muralla, President ! Darrera cada pedra, al cim més alt de cada muntanya, a tot arreu i, pam a pam, el cor d'un català defensent el territori i l'ànima de la nostra Catalunya.

EL POBLE

Conec la psicologia de les multituds i endevino els interrogants que se'ls presenten. El poble posseïx una fina i exquisida comprensió i sovint podria donar lliçons de bon sentit polític. Per això quan es veu interpretat pels que saben comprendre'li li dona el seu suport. El poble pensa : « Això és el que jo sento i no ho sé dir, no ho sé desenvolupar... » I d'aquesta identificació en neix l'autoritat del poder.

PARAULES PROFETIQUES

Catalunya fora perseguida. La nostra llengua, les nostres cançons, els nostres records, la nostra ànima, tot el que és i representa en el passat, en el present i en el futur.

Tots els catalans presents en la defensa de la terra estimada !

Jo no et pregunto com penses. Et pregunto si ets català i l'assenyala el deure.

Podries potser viure lluny de la terra maravillosa en què has tingut la sort de néixer ?

Volem ésser aquí i la defensarem per a nosaltres. Volem viure aquí i que, quan l'hora arribi, la terra catalana guardi les nostres cendres i ens canti la canço de repos etern. Defensem la vida i la mort !

NO PODRIA VIURE SENSE LLIBERTAT !

— Qui ets tu ? — Soc un català situat en el fortí invencible de l'amor i de la defensa de la meua terra.

— Què vols ? Perquè estens la metralla i fas correr la sang ? Lluito contra els invasors de la meua Patria ; lluito davant del món i de l'espai infinit pel nom i l'existència de Catalunya. Vull guanyar i merèixer la pau que estimo. No podria viure sense llibertat !

La humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 59 - 29 de NOVEMBRE de 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

JA SERIA HORA QUE, A LA O.N.U.
ELS FETS ABUNDESSIN MÉS QUE
LES PARAULES.

Director : Emili VIGO PREU : 5 francs

A L'AMFITEATRE TURGOT DE LA SORBONA...

CARLES PI i SUNYER hi parla de "Actualitat de la ciència" catalanisme

per A. ROVIRA i VIRGILI

EDITORIAL

PER UN CLIMA DE DIGNITAT

No ens plauen els canvis sobtats d'orientació, l'alternança de l'elogi i l'insult, el santificar avui el que ahir era econòmic. Això que alguns en diuen tàctica política, al servei de la famosa premisa jesuítica que « la fi justifica els mitjans » no podrà comptar mai amb la bel·ligerència dels homes profundament liberals i democràtics, dues coses que constitueixen una constant i que mai podran ésser fruit de circumstàncies més o menys determinades. La millor tàctica política, creiem nosaltres, és la fidelitat a l'ideal i el seguir fermament la trajectòria que l'ideal ens imposa. I si es fa ja no veureu les reculades espectaculars i els canvis impressionants d'actitud a què, dissortadament, avui assistim massa sovint.

La constatació s'imposa davant l'espectacle que ofereix la política dels nostres dies, sobretot la de l'endemà de la guerra. La nostra — la catalana — no podia pas constituir una excepció en el marasma en què es troben submergits tots els homes que arreu del món senten una preocupació política. Una crisi de consciència i — per què no dir-ho? — l'empresament de la pràctica totalitària són la resultat de l'espectacle, gots falaguer, que ofereix el món de la post-guerra. Hi ha una fallida de valors i d'ideologies però hi ha, sobretot, la fallida d'un principi per nosaltres essencial: el de dignitat humana. I és aquest principi que, per damunt de tot, importa salvar i que avui es troba seriósament compromès. Si no fos així, assistiríem avui a aquesta pluja inversemblant de dicteris i imprecacions envers aquells que no pensen com vosaltres o bé que divergeixen de la vostra tàctica enfront els camins que han de menar-nos a l'assoliment de finalitats comunes? I si hom no tingues tan poc respecte de si mateix, veuríem aquests canvis desconcertants d'actitud, aquesta freda premeditació en la calúmnia, prestos l'endemà a abraçar-se amb qui, hores abans, era el més vulgar dels traidors? Podríem allargar considerablement el nombre d'interrogants i arribar a la conclusió que tot plegat ja una mica de fàstic i qui sap la vergonya. Però no creiem que sigui en l'abandó i en les constatacions fatalistes all on pot trobar-se remei al mal. Cal, al contrari, reaccionar virilment i proclamar amb força principis que haurien de semblar elementals i que cada dia s'obliden de manera més sistemàtica. Altrament, si ens deixéssim caure en aquest clima moral, morbida i malsà, tots plegats donaríem una deploració sensació de desistiment i d'impotència.

Cadascú en la seva àrea d'acció, cada poble en els seus confins ha de plantejar-se clarament la situació, i pel que ateny a nosaltres, catalans, cal que pensem, de cara al futur de Catalunya, en aquest problema anginos. El nostre demà està condicionat per un clima de dignitat que ha de constituir un valor permanent de la política catalana i sense el qual totes les actuacions fracassarien lamentablement. La claretat, l'energia, la sinceritat, l'obstinació en la defensa dels nostres principis, són compatibles amb la decència i la dignitat. La nostra política ha de moure's guiada per aquest sentiment. Nosaltres farem el possible per assolir-ho. És hora que tothom ho proclami i que, a més de proclamar-ho, ho vulgui fermament complir. Altrament creiem que tothom ha d'estar interessat a seguir aquesta actitud si, de cop, no vol condemnar-se a un isolament complet. I ens sembla que per avui no cal dir res més.

EL « PRIMER SALO D'ART CATALA » A PARIS

GALERIA L. REYMAN 64, Rue de la Bœtie (VIIIe)

Aquests dies en les cartelles de les grans avingudes de París podreu veure-hi un bell anunci, travessat de part a part per les quatre barres: el del « Primer Salo d'Art Catala » a París, organitzat per l'Amicale des Catalans de París amb el concurs de « Cultura Catalana ». Instal·lat en una bella galeria, en aquest Salo ha sigut creat-se un ambient de simplicitat que diu molt en favor dels catalans del Rosselló que han sapigut organitzar-lo.

Aquesta primera prova mereix tota la nostra simpatia i tot el nostre encoratjament. Els organitzadors són creditors a l'agraïment de tots aquells que es mostren solidaris i que es plaueu en l'obra de difusió d'alta qualitat, en aquest aspecte. I per bé que en el Salo de París atò pugui evolucionar-se, no s'ha pas presentat el conjunt d'obres que podria situar el visitant enfront les manifestacions i tendències de l'art català i donar-li una idea de les seves característiques. La sabem com això resulta difícil, guairé impossible, pel fet de la dispersió d'artistes i d'obres, d'una banda, i rem que aquesta primera i llòble de la comunicació amb els que organitzen a Catalunya i en terres d'Annèz i de l'Altra. Amb tot, sinó a la començada amb tant entusiasme i perfectibilitat, haqguem volgut tan bona voluntat no pot arribar-se que arribés a un millor resultat a una primera manifestació.

Tot això palesa l'esforç acomplert pels organitzadors d'aquest primer « Salo d'Art Catala ». Els felicitem ben cordalment i esperem que aquesta primera i llòble de la comunicació amb els que organitzen a Catalunya i en terres d'Annèz i de l'Altra. Amb tot, sinó a la començada amb tant entusiasme i perfectibilitat, haqguem volgut tan bona voluntat no pot arribar-se que arribés a un millor resultat a una primera manifestació.

El passat dimarts, dia 19 de novembre, el nostre amic Carles Pi i Sunyer donà una conferència a l'Amfiteatre Turgot, de la Sorbona, sobre « Actualitat de la ciència », organitzada per la Secció de Ciències de Cultura Catalana.

Presentà al conferenciant l'enginyer Sr. Sales, director de la secció organitzadora de l'acte, el qual, a més, un breu i interessant treball del President de Cultura Catalana, senyor Josep Quera Moleres, síntesi de les diverses activitats desplegadas per Carles Pi i Sunyer en el terreny de la política, de la literatura, i de la tècnica.

Totseguit Carles Pi i Sunyer prengué la paraula. Començà fent remarcar l'actualitat de la ciència en el món d'avui, per la importància creixent que pren en la vida de tots i de cada dia. Però l'extraordinari desenvolupament de la tècnica, amb la profusió de necessitats que satisfà, estimula o crea, obscuria el fet més fonamental, que és el gran canvi realitzat en les teories científiques. Durant la guerra, precisament pel caràcter tan nou i sorprenent de les aplicacions, s'ha fet més visible l'avenç en el camp de les idees. Malgrat les convulsions esdevingudes, i sovint a l'estímul de les mateixes convulsions, de fet els darrers cinquanta anys han estat dels més fecunds, aventurers i constructius en tota la història del pensament científic; i en ells pot dir-se que s'ha produït una gran transformació dels principis de la ciència inigualada en amplitud i profunditat, de la qual n'ha sortit una nova concepció de l'univers.

Seguí remarquant que, malgrat que les noves teories semblen portar cada vegada més a les especulacions abstractes, a reduir l'univers a geometria i a lleis físiques, a substituir les entitats físiques per símbols i equacions, amb tot, mai les hem conegut millor, treballant amb els indefinits petits, ens en servim, en fotografiam els rastres, les seves desviacions en els camps magnètics, els xocs dels uns contra els altres. I tots aquests coneixements que semblarien perdre's en l'abstracció més vaguesa teorètica, donen lloc, en l'aplicació, a realitzacions concretes i tangibles, d'uns efectes insospitats i sorprenents, però també d'una rigorosa exactitud i precisió.

Féu remarcar després que l'home, i el món, a escala seva, es troben en la cruïlla de dos infinits: l'indefinidament gran i l'indefinidament petit. Però avui la ciència mostra que un i altre tenen la mateixa estructura, es regelen per les mateixes lleis, igualment vàlides en el camp de la mil·lionèsima de mil·límetre que en l'esfera dels mil·lions d'anys de llum. Cercant els secrets de l'àtom, la ciència troba el secret dels astres; i observant, analitzant la vastitud sideral, hom ha pogut comprendre millor el món atòmic. La recerca enver els dos infinits ens mostra la similitud d'un univers d'àtoms i d'estrelles.

La part central i més extensa de la conferència de Pi i Sunyer — impossible de reduir als límits d'un breu resum — consistí en l'exposició de les teories que en els darrers cinquanta anys han portat una tan profunda transformació i desenvolupament de la ciència física. Mostrà a l'enseny la seva història, interdependència; com experiències, càlculs i hipòtesis que parteixen d'angles diferents, arriben a zones de confluència, i van formant un cos comú i una teoria científica universal. L'obra, — des dels inicis més llunyanos de Dalton, de Hertz, de Roentgen, de Becquerel, dels Curie, de Thomson, de Rutherford de Planck, de Bohr, d'Einstein, de Edington, de Broglie, de Perrin, dels Joliot-Curie, de Chadwick i d'altres; i les teories de la constitució atòmica, de les ondes hertziennes, de les radiacions, de la radioactivitat, de l'estructura i manipulació dels àtoms, del principi del quantum, de la teoria de la relativitat, del continu de quatre dimensions, de la finitud i expansió de l'univers, de la mecànica de les ones; i les discussions — entre aquells que creuen que les noves teories representen un declivi del determinisme i la seva substitució per una mena de concepció estadística i de probabilitat i els que segueixen creient en la persistència del principi de causalitat, però adoptant a un pla més remot, potser més incert, però també més absolut i més universal. La darrera part d'aquesta perspectiva teòrica fou dedicada a les recerques, experiències i realitzacions de més contendent actualitat sobre la desintegració de l'àtom i les seves possibilitats i conseqüències.

Això portà Pi i Sunyer a entrar en el camp de l'aplicació, i passar en revista diverses realitzacions que constitueixen reals maravelles de la tècnica moderna, començant pels elements més senzills de les aplicacions electròniques. Parlà de la vàlvula termionica i de la pila foto-elèctrica, de la televisió i del radar o radio-localització, del microscopi electrònic, dels ciclotrons i betatrons, i llurs possibilitats, i de les quals es poden donar característiques variades i adequades a les necessitats que deuen atendre.

Carles Pi i Sunyer corona aquesta part de la conferència assenyalant la trascendent i decisiva importància que la ciència ha assolit i la gran responsabilitat que per això pesa damunt dels homes científics i d'aquells que utilitzen les seves recerques i invencions. Remarcà l'imprevedible necessitat d'infondre esperit a la ciència, donant-li una plenitud humanista. Féu veure que, en aquesta cruïlla en què es troba, la humanitat s'ha jugat tot; i que el món es perdrà o bé es salvarà amb la ciència. Es salvarà augmentant fins a límits que abans podien semblar utòpics el benestar dels homes, amb la natural elevació de la salut, la cultura i totes les valors humanes; o bé es perdrà en un caos de convulsions violentes que exacerbin els instints agressors i cruels de l'home i que portin en els basals d'ordre impagat per la força, al seu embutiment i degradació; i qui sap si aquests els poders destructius i la humana follia no acabarà extirpant la vida del món o fent-lo saltar per l'espai, finint en una condemna apocalíptica la maravellosa, tràgica i efimera aventura de l'home. Cal tenir fe en què així no sigui; però això no és el que pot tenir la ferma voluntat de no així no sigui, i treballar resoltament al servei dels grans ideals de pau i d'humanitat. Es per això que encara que no se'n parli gaire ni acostumi a ocupar els grans titulars dels diaris, un dels fets més seriosos, més profunds i també dels més encoratjadors que avui es donen, és la superior eficiència dels catalans i de molts homes de ciència, resultats a què llurs esforços i troballes siguin un bé i no un mal per a la humanitat. Deure de tots és acompanyar-los en la seva alta empresa, posant el problema de les implicacions morals de la ciència en el primer pla dels grans problemes de la humanitat.

En la conclusió de la seva conferència, Pi i Sunyer es referí a la nostra posició com a catalans de davant dels problemes que planteja l'actualitat científica. Féu notar que les noves aventures de la ciència i maravelles de la tècnica representen una gran atracció per a els joves i que exigeixen d'una indústria una gran capacitat d'adaptació a les noves característiques. En totes les àrees en què s'han produït fenòmens tècnics i socials semblants, el problema català ha donat proves de posseir aquella àgil aptitud; esperem que ara també la tindrà. Però no pot oblidar-se que l'etapa industrial que comença no és cosa d'improvització i que pugui fer-se amb la bona fe dels oficinistes que requereix gent preparada, treball d'equip i utilitat de complicadíssims costos. Tots els països avui es preparen. Fora de dolre que el nostre constitueixi una excepció. Des d'aquesta aula de la Sorbona — afegí Pi i Sunyer — un grup de patriotes catalans, i també d'enginyers i de tècnics catalans, volem assenyalar la responsabilitat amb què hom accepta de no fer-ho, de no poder fer-se. Malgrat el que al moment pogui fer dir a la propaganda hostil, la indústria catalana quedà pràcticament intacta després de la nostra guerra, ço que li permeté encarar-se en bones condicions a les circumstàncies i vicissituds derivades de la guerra mundial. Ara, de cara a la pau, cal que l'afronti dels oficinistes preparats i utilitat amb les escoles i laboratoris i centres de recerca i assaig necessaris. Sempre el clon per escoltar el laboratorista havia estat un dels principis de la política catalana, catalanista. Que no deixi d'ésser-ho avui, en aquesta hora més difícil, més trascendent i també més decisiva que cap altra. De no fer-se, potser cal podria argüir que, essent la branca d'activitat científica relacionada amb l'energia atòmica i d'aquelles que pel seu caràcter deperten més recels, és difícil fer avui a Espanya res que de prop o de lluny s'hi refereixi; però aquesta impossibilitat que condemnaria la nostra indústria a quedar handicapa i endarrerida, és un motiu més, ben important, per acabar d'una vegada amb un règim que inspira general desconfiança i impedeix la fecunda col·laboració en el concert de les nacions democràtiques. Donades les exigències de la ciència i la tècnica modernes, no podrà assegurar-se el treball, el benestar i el progrés de Catalunya, si no tenim els homes preparats, les escoles i laboratoris, l'utilitat i els centres de recerca científica que permetin satisfer-les; i no podem tenir aquestes possibilitats fins que, redreçada i recobrada, Catalunya no torni a ésser realment Catalunya.

Una gran ovació posà terme a l'interessantíssima conferència de Carles Pi i Sunyer. Molts dels assistents, particularment nombrosos, anaren a felicitar el conferenciant.

seves aplicacions als aeroplans i les bombes voladores, arribant a les noves armes previsible d'un poder de destrucció que espanta, la qual cosa el portà a referir-se a la bomba atòmica i, en més detall, a les perspectives actuals sobre les possibles forces d'utilització de l'energia atòmica.

Carles Pi i Sunyer corona aquesta part de la conferència assenyalant la trascendent i decisiva importància que la ciència ha assolit i la gran responsabilitat que per això pesa damunt dels homes científics i d'aquells que utilitzen les seves recerques i invencions. Remarcà l'imprevedible necessitat d'infondre esperit a la ciència, donant-li una plenitud humanista. Féu veure que, en aquesta cruïlla en què es troba, la humanitat s'ha jugat tot; i que el món es perdrà o bé es salvarà amb la ciència. Es salvarà augmentant fins a límits que abans podien semblar utòpics el benestar dels homes, amb la natural elevació de la salut, la cultura i totes les valors humanes; o bé es perdrà en un caos de convulsions violentes que exacerbin els instints agressors i cruels de l'home i que portin en els basals d'ordre impagat per la força, al seu embutiment i degradació; i qui sap si aquests els poders destructius i la humana follia no acabarà extirpant la vida del món o fent-lo saltar per l'espai, finint en una condemna apocalíptica la maravellosa, tràgica i efimera aventura de l'home. Cal tenir fe en què així no sigui; però això no és el que pot tenir la ferma voluntat de no així no sigui, i treballar resoltament al servei dels grans ideals de pau i d'humanitat. Es per això que encara que no se'n parli gaire ni acostumi a ocupar els grans titulars dels diaris, un dels fets més seriosos, més profunds i també dels més encoratjadors que avui es donen, és la superior eficiència dels catalans i de molts homes de ciència, resultats a què llurs esforços i troballes siguin un bé i no un mal per a la humanitat. Deure de tots és acompanyar-los en la seva alta empresa, posant el problema de les implicacions morals de la ciència en el primer pla dels grans problemes de la humanitat.

CARLES PI i SUNYER

El mateix passa en el ram importantíssim dels metalls i les seves al·leacions; explícit-se per l'agrupació molecular atòmica i el fenomen tradicionalment conegut i altres experiments de nou, que acompanyen les diferents formes de treball mecànic i processos tèrmics a què estan sotmesos. Féu referència, igualment, al sistema de propulsió per raig i per coet, i les

« DEMOCRACIA »

« No abdiquem del nostre màxim honor: la dignitat humana » afirma Josep Mª CORREDOR en una magnífica conferència a Perpinyà.

Al « Casal de Catalunya » de Perpinyà ha tingut lloc un cicle de conferències sobre temes de doctrina política. El nostre estimat amic i company Josep M. Corredor hi ha presenciat una assistència nombrosíssima que omplena de gom a gom la sala d'actes.

Després d'unes paraules de presentació del Sr. Joan Alavedra, president del Casal, el conferenciant començà per a dir que es limitaria a fer alguns comentaris sobre el tema « democràcia », des del punt de vista del que és la idea d'home. Sobre la « e » per original », i de qual parlarla Keyserling, i que caracteritza l'ànima primitiva; és a dir, l'esperadiment que acompanya la descoberta que la vida no és res més que « un desig », una incognita, un problema, que personalment cal afrontar i tractar de resoldre.

I en tota fase primitiva, o en tota època de nova irrupció del primitivisme, els homes s'espanten d'aquesta missió personal davant del propi destí, i es senten alliberats en sotmetre's a qualsevol autocràcia.

Trajecte llarguíssim, el recorregut dels homes acordats dels abusos del tradicionalisme incommovible, de la completa submissió als autoritarismes, als d'aquells altres homes que en un petit recó del Mediterrani, en la Grècia etèrnament exemplar, començaren la gran aventura de l'humanisme i de la democràcia.

El conferenciant parlà dels assaigs democràtics en el període grec, en èpico i romà, en els Corts i municipis medievals i en l'època moderna, per a treure'n l'allegorització de cara al nostre present, vacil·lant i caòtic. Recordà com els grecs, creadors del concepte humanista, no cultivaren l'altra exigència de la democràcia, l'edificació, ni davant la unificació nacional que l'època els imposava; ni davant el manteniment i respecte de les institucions col·lectives. Com el poble romà, després d'uns segles d'admirable trajectòria democràtica, caigué en l'autoritarisme per la desaparició de l'esperit de ciutadania, substituït en els uns per la concupiscència i en els altres per la indiferència a tot

fervor cívico, pel clàssic i sempre actual « panem et circenses ».

I després d'unes consideracions sobre les Corts i municipis medievals, democràcia incompleta, democràcia de privilegiats, i sobre el triomf de l'absolutisme monàrquic, el conferenciant parlà de la lenta resurrecció de l'esperit democràtic de l'època moderna, preparada pel Renaixement, per l'Il·lustració, per la Reforma, pel racionalisme filosòfic, per la « nova sciencia » de Galileu, etc., i és a dir, per un canvi radical d'actitud davant de la vida, mitjançant el qual els homes, amb la pròpia interiorització i amb les seves investigacions, volien tornar a plantar cara, els mateixos, a l'etern enigma del destí.

Senyalà com en el segle XVIII hi havien ja dues realitats esperançaadores: d'una part Anglaterra, amb la consolidació dels costums — i no simples teories — parlamentaris de l'altre, la Il·lustració, l'Empoclipèdia, tot el gran moviment reformista, ja amb clares finalitats polítiques, i el coronament del qual fou la Revolució Francesa; i la seva escola, saguntada i humana, es projectà a través de tota la divuitena centúria, que posseïa una gradual ascensió democràtica, l'ensenyà que l'aplicació dels grans problemes suscitats per l'industrialisme i la tècnica.

Referent a la qüestió social, traçada a fons per altres oradors a la tribuna del « Casal », digué que a la vetlla del primer conflicte mundial s'havia produït una harmonització entre el moviment obrer i l'esperit democràtic, gràcies a l'evolució dels partits socialistes europeus, que aleshores constituïen l'anomenada social-democràcia.

Recordà a les noves promocióes, avui nodrides de primitivisme i girades d'esquena als esforços de les generacions que els han precedit, que la lenta ascensió democràtica i la subsegüent valoració de la persona humana, no havien estat una feina fàcil i planera, sino que havien necessitat vencer obstacles darrera, obstacul i un esperit combatiu que durant segles sabé aliar el coratge amb la intel·ligència.

Passa a la segona plana

En la història de la renaixença catalana del passat segle, va tenir una forta ressonància el resultat favorable aconseguit l'any 1888 per la campanya contra la projectada unificació del dret civil i l'Estat espanyol; resultat que, amb una frase escassa, Narcís Verdaguer i Callís va presentar com « la primera victòria del catalanisme ». Volia dir, és clar, la primera victòria del catalanisme renaixent en el camp oficial. Els unitaristes que havien emprès un atac definitiu contra el dret català, van haver de retrocedir.

Aquella expressió, « la primera victòria del catalanisme », ens ha vingut a la memòria amb un dring d'alegria, davant la poruga rectificació iniciada pel règim franquista en la seva ofensiva contra Catalunya. Ara es tracta d'una victòria conseguida, no en el camp jurídic, sino en el lingüístic, que en el cas català, com en altres casos anàlegs, és el camp que té la màxima importància. Una lluita nacional és sempre una lluita espiritual; he és sobretot quan té per objecte la llengua, senyal espiritualíssim de la nació.

Som dels qui donem un abast de primer ordre a la rectificació de les autoritats franquistes per bé que sigui parcial, insuficient i fetu per temor i no per amor. Les altres atencions — a barcelonès amb agruïments — de la persecució contra el catalanisme, posades en pràctica aquests últims anys, no representen ni pesades totes alhora, un valor comparable al de l'incipient i limitada tolerància de l'ús públic de la parla catalana com a instrument de literatura i de cultura.

Si, amics: aquesta és la primera victòria del catalanisme d'ençà de la caiguda del 1939. Al·lo que li dona la seva gran vàlua, al·lo que la fa digna de la nostra salutació de catalans nacionals, no és el contingut mesquí de les concessions, sino el reconeixement efectiu, per part del règim hostil, d'aquesta veritat essencial per a nosaltres: que la llengua catalana no pot ésser destruïda, colgada, substituïda per una altra llengua. La folle embranzida assimilista d'any enrera, que es proposava convertir Catalunya, el cap d'aquest temps, en una província de llengua i de cultura castellana, no pot ésser més que la independència espiritual del nostre poble simbolitzada per la parla, la literatura i la cultura pròpies, es líquida amb un fracàs definitiu. Al cap de set anys de persecució i de proscripció, la nostra llengua rep els primers desgreuges. Petits com son en si mateixos, fan més vistosos les greus limitacions que resten. Però ara tothom ja sap que els qui intentaven extirpar la nostra espiritualitat nacional atacant la seva més pregonia i genuïna manifestació, afloïxen la pressió tirànica, no pas peneïts, ans bé descoratjats.

Heu-vos aci, doncs, un nou gran servei prestat per la llengua catalana a la causa nacional. En diversos períodes desfavorables de la seva història, Catalunya ha estat salvada, espiritualment i adhuc materialment, per la parla. Sovint, ella ha resistit millor que els homes i que les institucions. De vegades ja semblava perduda l'esperança i segura l'assimilació; en la llarga i tenebrosa decadència històrica, Catalunya havia baixat del primer rang de les nacions al darrer rang de les províncies. Però la llengua, manspreada i maltractada pels propis i els estranys, miserable, vestida amb porcs, mantenia la seva invencible força, i finalment la renaixença va venir quan el gran vent de llibertat va passar per l'Europa contemporània.

El cas de Catalunya en aquest aspecte és característic, típic. Hom hi comprova la persistència d'un poble gràcies a l'acció del propi llenguatge, mantenidor de la personalitat, testimoniatge de vida, veu de la consciència col·lectiva. De tots els factors que constitueixen la personalitat catalana, el més influent i el més vigorós és el llenguatge. Té el primer lloc en la nostra Resistència, la d'obans i la para, la dels segles d'opressió monàrquica i la dels anys de dictadura militar.

Davant d'aquesta primera victòria del catalanisme, hem de proclamar que, avui com sempre, el primer resistit de Catalunya és el llenguatge català. Ell dona a tots els catalans, els de dins i els de fora, la més noble lliçó i el més alt motiu de fe en l'avenir de la Pàtria. Com els patriotes donoses de l'Elsèvig van fer, els catalans hauríem d'alçar un monument a la llengua vernacle, que és, en veritat, la forma més viva i autèntica de la nostra ànima nacional.

« CARNET DE BARCELONA »

« The Observer », l'important setmanari britànic de tendència conservadora, ha publicat aquests setmanaris un article d'un seu enviat a Barcelona. Per considerar-lo d'interès en donem una traducció als nostres lectors.

Totes les ciutats espanyoles són iguals a Barcelona. Per a tots és el mateix. Però no n'hi ha cap que ho sigui tant com la Barcelona d'avui. El seu moviment industrial i comercial, i la superior eficiència dels catalans (a Barcelona tardau set minuts per cobrar un zec, vint a Madrid) es combinen per a donar-vos una impressió de gran prosperitat.

« Els magatzems semblen plens a vessar d'articles d'alimentació, de vestits, de sabates, de plumes estilogràfiques, de carteres de pell, de joguines, d'equipaments d'esquí ».

« Però el fet és que els preus de Barcelona són un vint per cent més elevats que els de Madrid, els salaris una mica més alts, però no molt. La ràtio oficial varia d'un boc de qualsevol cosa fins al no-res. El mercat nostre ho governa i els preus dels articles alimenticis són els més alts d'Espanya. Degut a la prosperitat relativa del camp, i a despit de l'evident sota-alimentació, la gent encara no és mor de fam ».

A Barcelona la condemna d'obertament per a liquidar-lo es proposen tota mena de procediments, alguns voregen la fantasia. El més fantàstic de tots és el que es va suggerir un gení de l'economia amb el qual valdria parlar. Anglaterra — em va dir — hauria d'invadir Espanya de mercaderies per acabar l'escaçetat i destruir el mercat negre i, amb el mercat negre, el poder de Franco, dels generals i de Falange ».

A banda aquest fantasista, he trobat molta gent intensament realista com es d'esperar en el capital industrial del país. Si Barcelona és un barometre polític i econòmic d'Espanya és evident que una tempesta està en camí ».

« Estic particularment esperpèntic » en dir que un dels principals fabricants de telèvis, a La barreja de bandalge, de fanta-

Fansa la segona plana

"CARNET DE BARCELONA"

De la primera plana
Barcelona continua essent la capital intel·lectual i comercial. Les seves llibreries són plenes de clàssics de totes les llengües i de tots els períodes...

La situació actual recorda la guerra de 1917. A Barcelona s'explica la història d'un intel·lectual de l'ala dreta que en passat de la guerra civil dintre una habitació de la casa d'un amic...

S'atribueix a Nortamèrica l'acció de frenar les resolucions anti-franquistes. - Quina actitud prendran les repúbliques americanes? - UNESCO ha acordat oferir al Govern exiliat un lloc d'observador. - Mr. Bevin estaria decidit a resoldre el problema espanyol. - L'opinió anglesa no abandona les democràcies. - Espanya s'enfonsa dintre el caos econòmic i alimentari.

A LA O.N.U.

Encara no s'ha produït dictamen o proposta sobre el cas espanyol dintre la comissió política corresponent de la O.N.U. Continuem, amb motiu de l'últim informe...

Per ara «Samedi soir» veu confirmada, desafortunadament, la seva gran família de les repúbliques americanes per tal de trobar una proposta de conjunt en la qüestió espanyola...

Una informació atribuïda a Mr. Bevin l'intenció de prendre per objecte de la seva iniciativa d'una resolució sense que per ara se sap si és o no la proposada per Cuba...

A EUROPA

Mentre es desenvolupa a Amèrica les sessions de la O.N.U. a Europa s'han produït dos fets que reclamen la nostra atenció...

Quant a la rebel·lió dels diputats anglesos no direm més que constitueix un símptoma alarmant que sens dubte preocuparà a Mr. Attlee...

Vàrem informar els nostres lectors del gran ascendent que tenen - les Trades-Unions dintre el Parlament i del propi Govern...

INCOMPRESIBILE

Deixem als redactors de «Luïta» la responsabilitat d'«enjudicialment» sobre conductes lamentables que arriben fins a la de persones que per estar sotmesos als perills franquistes de l'interior mereixien una gran prudència...

Tot i persistir, però, amb la nostra actitud de glicenciar qüestions que afecten els nostres amics de l'interior no podem deixar passar per alt, l'absurda qualificació amb què els punitors de l'interior gratifiquen el manifest d'opinió a Catalunya...

EL REGIM REBUTJAT

Totes les notícies arribades de l'interior fan estat de la terrible descomposició econòmica que sofreix el país. Es camina dretejant vers la catàstrofe sense que els serveis del règim es mostrin capaçs per evitar-ho...

Quant a republicanism no acceptem l'opinió de ningú i molt menys dels que escriuen a «Luïta» el 6 de Setembre d'enguany el que segueix: «I també per tal que s'extingui a nosaltres - que no és igual que nosaltres - ens ajuntem amb els «aquells» a «requetés» i «militars» com escrit a «La Humanitat» - volent no, ferir «convertits» a l'antifranquisme...

MINISTERI D'INSTRUCCIO PUBLICA

«S'ens prega la inserció de la següent nota: «El Ministeri d'Instrucció Pública del Govern de la República Espanyola...»

MINISTERI D'EMIGRACIO

«S'ens prega la inserció de la següent nota: «En la ciutat de Perpinyà, el 23 de juny de 1946...»

POLITICA

«El Partit Republicà d'Esquerra, un dels que integren el Grup d'Forces Democràtiques que lluita a l'interior de Catalunya...»

GOVERN DE LA REPUBLICA

«S'ens prega la inserció de la següent nota: «El Ministeri d'Instrucció Pública del Govern de la República Espanyola...»

LES SINDICALS I LA POLITICA

per Joan SAURET

El meu amic de la Regional Catalana Joan J. Domènech no escollí la meua conferència de Perpinyà (del 23 de juny passat) aterrat ni m'atribuïa el contrari del que vaig dir aleshores parlant de les relacions entre els partits polítics i els sindicats...

No, amic Domènech, jo no soc partidari de la intromissió de les sindicals en la política ni de la política en les sindicals. En diferents actes i informacions he sonat d'estendre arreu la versió que m'atribueix. I com que ha portat el fet a la tribuna pública, a Marsella i crec en d'altres llocs, serà millor esbrar d'una vegada l'equívoc - si n'hi ha - perquè res no em sap més greu que l'haver d'arrossegar opinions que no em pertanyen.

La neutralitat política
Pero si jo entenc que els Sindicats han de tenir aquesta vasta i profunda intervenció en la vida social i econòmica del país, en canvi considero que la política ha de quedar a la porta dels sindicats i no es pot produir una lamentable confusió en la qual ningú ni hi guanyaria res. El costum que vol que es confongui un sindicat amb un partit polític el considero inacceptable a Catalunya. Si es persisteix en voler portar dintre el sindicat una lluita per a fer-hi triomfar uns interessos de partit es corre el risc de neutralitzar l'acció...

Condemnacio de Franco i el seu regim per l'«Aliança Cooperativa Internacional»

«L'Aliança Cooperativa Internacional ha celebrat darrerament, del 7 al 10 d'octubre, un important Congrés a Zurich...»

«França. La delegació designada per aquesta entitat no li fou possible assistir-hi per causes de dificultats presentades a darrera hora...»

«El XVI Congrés de l'Aliança Cooperativa Internacional, reunit a Zurich del 7 al 10 d'octubre de 1946, reclama per al Moviment Cooperatiu en tots els països, el dret a la llibertat d'acció i de desenvolupament sobre la base dels seus propis principis...»

Consell Directiu a França

El passat dia 17 del corrent tingué lloc a Tolosa de Llenguadoc una reunió del Consell Directiu a França presidida pel Sr. Josep Maria Escrivà. Hi assistien els Srs. Manuel Company, Garcia-Castell, Santiago Vila, Miquel Galceran, Duran i Guardiola, Melcior Basas, Joaquim Prat i Josep Sans, secretari general de les JERES a França. Els Srs. Joan Tauler i Emili Vigo excusaren la seva presència, retint-se a París.

AVEYRON

Necrologia
A mort a Rodez el vell militant d'E. R. de C. Joan Lopez Codina, que tant havia lluitat per les idees catalanistes i republicanes...

ALT GARONA

Homenatge al President Companys
Amb motiu del sisè aniversari de l'afusellament del president Companys, han tingut lloc a Tolosa, dos actes organitzats pel Comitè Departamental d'E. R. de C.

BOUCHES DU RHONE

Acte de Germanor
El dia 1 de novembre tingué lloc a Marsella un acte de germanor al qual hi assistí un gran nombre de militants. L'acte que era organitzat per la secció de propaganda que presideix el company Agustí Carol...

BEZIERS

Necrologia
El passat dijous dia 7 de novembre morí a Beziers el militant de nostre Partit i Josep Pignat, natural de Bisanenat.

NEVERS

El passat dia 16, el Casal Català del Nevers celebra una festa de germanor, a profit de les seves obres socials.

BOUCHES DU RHONE
Acte de Germanor
El dia 1 de novembre tingué lloc a Marsella un acte de germanor al qual hi assistí un gran nombre de militants. L'acte que era organitzat per la secció de propaganda que presideix el company Agustí Carol...

AVEYRON
Acte de Germanor
El dia 1 de novembre tingué lloc a Rodez un acte de germanor al qual hi assistí un gran nombre de militants. L'acte que era organitzat per la secció de propaganda que presideix el company Agustí Carol...

ALT GARONA
Homenatge al President Companys
Amb motiu del sisè aniversari de l'afusellament del president Companys, han tingut lloc a Tolosa, dos actes organitzats pel Comitè Departamental d'E. R. de C.

BOUCHES DU RHONE
Acte de Germanor
El dia 1 de novembre tingué lloc a Marsella un acte de germanor al qual hi assistí un gran nombre de militants. L'acte que era organitzat per la secció de propaganda que presideix el company Agustí Carol...

BEZIERS
Necrologia
El passat dijous dia 7 de novembre morí a Beziers el militant de nostre Partit i Josep Pignat, natural de Bisanenat.

NEVERS
El passat dia 16, el Casal Català del Nevers celebra una festa de germanor, a profit de les seves obres socials.

La nostra subscripcio

Paul Aluja, de Espira-de-l'Agly, 30 fr.; Navarro, 50 fr.; Gibert, 100 fr.; Salom, 100 fr.; tots tres de St.-Cirques; Joan Portabella, de Serrats-de-Loiret, 50 fr.; Gilmet Campy, de Boudarrats, 10 fr.; Josep Rovira, de Bordeaux, 9.000 fr.; Francesc Caros, de Poix, 300 fr.; Francesc Fajula, de Comarnoux, 50 fr.; Delegació, Lot-et-Garonne, 120 fr.; Miquel Oriol, de Salient, 200 fr.; Ramon Gay, 100 fr.; Francesc Roguero, 50 fr.; Pare Terrés, 100 fr.; Vicenç Manés, 150 fr.; Joan Roca, 60 fr.; Romuald Borja, 100 fr.; Lluís Borda, 100 fr. (tots de Nonant-le-Pin); Jaume Dufor, de Ossaia, 60 fr.; Vidua Campà, a la memòria del seu fill, 50 fr.; Joan Quintana, de París, 50 fr.; Carme Temple, 50 fr. Total: 11.040 fr. Suma anterior: 76.025 fr. Total: 87.075 francs.

Es Casals Catalans

NEVERS (Nievre)
El passat dia 16, el Casal Català del Nevers celebra una festa de germanor, a profit de les seves obres socials.

CLERMONT-FERRAND (Puy-de-Dôme)
Organitzat pel Casal Català de Clermont-Ferrand ha tingut lloc darrerament un acte de germanor a la memòria del president Companys.

Els nostres caiguts

JOSEP PONT ANTIGAS, ex-President del Centre d'E. R. de C. d'Hostolets de Balenyà, ANTON SAYOS BAULENAS, i JAUME CASTELLS MAS, militants del mateix Centre. Els tres varen ésser deportats a Alemanys, morint al camp de Gusen, el mes de novembre del 1941. A les seves respectives famílies fem palès el nostre més pregon sentiment de companyonia en el dolor que sofreixen.

IMPRIMERIA DU MIDI PERPIGNAN
El tiratge: 5.000 exemplars

La humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 60 - 13 de DISEMBRE del 1946

Fundador: Lluís COMPANYS

Especialment dedicat a l'aniversari de la mort del President Francesc Macià, el proper número de «la humanitat» serà extraordinari.

Director: Emili VIGO PREU: 5 francs

EDITORIAL

Per una posició clara i concreta

No s'amaga a ningú que seguirem atenentment el desenvolupament de la nostra política que vivim una hora que bé pot qualificar-se de crucial. Siguí quin sigui el tomb que donguin els esdeveniments cal que tots, des d'aquest moment, ens disposem a afrontar-los amb decisió i energia i sapiguem concretament allò que volem assolir i les raons que fundamenten la nostra actitud. Si els confusionsismes han estat deplorables en totes les circumstàncies, més ho serien ara en què caldrà que tots — sense subterfugis i amb absoluta claredat — ens pronunciem.

No solament és important la resolució — o la manca de resolució — que l'O. N. U. adopti. Hi ha, encara, exarcebada fins a límits que semblen inversemblants, la tragèdia de fam i misèria que viu el nostre poble. I hi ha, a més, els problemes que plantejarà el retorn a un clima de normalitat ciutadana. Fets, tots ells, d'una importància altíssima que no cal pas remarcar avui. A l'ament, la col·lecció del nostre diari oferirà la prova més palesa que la preocupació no és d'ara ans bé de la molts mesos.

La nostra preocupació ha anat seguida d'una política. No entenem abandonar-la en allò que té d'afirmació a uns principis sense els quals l'Esquerra Republicana de Catalunya no tindria raó d'existir. Catalunya i República, llibertat nacional i humana, continuen constituint les premisses essencials de la nostra actuació. Que ningú pugui pensar que podríem abandonar-les un sol instant. Al seu servei, d'una manera abnegada i lleial, entenem esmerçar-hi tota la nostra activitat i tot el nostre entusiasme. No solament per un sentiment efectiu, que per ell sol ja seria ben respectable, ans també per considerar que, avui més que mai, aquests postulats són actualíssims i minimitzar-los, escamotejar-los, escarnir-los constituiria error gravíssim i funest. Cal proclamar-ho així davant la lleugeresa d'aquells que, sense la més lleu garantia, hipotecarien tot el passat polític de la nostra terra. Això mai podran fer-ho les esquerres catalanes.

Feta aquesta afirmació fonamental, afegirem que considerem urgent que tots els Partits polítics es situïn. No és aquesta, tampoc, una posició nova. Hem parlat clarament, amb lleialtat no sempre compartida, de com veiem la política republicana. Ben abans que es produïssin els actuals esdeveniments internacionals, exposàrem concretament la nostra posició amb referència als problemes que tenia plantejats el Govern de la República, a les modalitats de la seva actuació, a les divergències i personalismes que entorpien la nostra ruta. D'aquesta posició en fou punt culminant la lletra que, per acord del darrer Ple de Caracassona, l'Esquerra adreçà al President de la República Espanyola. Dissortadament la nostra veu no fou escoltada i preferí continuar-se en l'aiguabarreig i en la confusió...

Però dintre un temps breu vindrà — repetim-ho — que tots ens definim. — I nosaltres entenem fer-ho d'una manera concreta i a la llum pública. Tenim un pla i una línia d'actuació que entenem seguir i adaptar a totes les circumstàncies. Però volem que els nostres organismes continuïn pronunciant-se — com han fet fins ara — amb referència a la modalitat de la nostra actuació. D'aquí que avui, en aquestes mateixes columnes, aparegui l'anunci d'una reunió plenària per al proper mes de gener. És així — creiem — que cal que tots els Partits obrin en l'hora que anem a viure. Nosaltres bé entenem fer-ho així. Durant tots aquests anys, quan les picabaralles abundaven, l'Esquerra ha ofert sempre un magnífic exemple d'unitat i de seriositat. Al nostre darrera hi ha tota una línia de conducta que garanteix actuacions futures. Una línia dretadera, sense giragonses, que ha estat possible establir per l'aport entusiasta de tots. Una línia que serà ratificada demà en bona llei democràtica i que ens presentarà davant el nostre poble i davant totes les situacions que puguin presentar-se amb una posició clara i concreta. Una cosa — cada dia ens en convencem més — imprescindible per a tota política.

L'actualitat política

Reunio del Govern de Catalunya. — El règim franquista torna a ocupar l'actualitat internacional. — Els anglo-saxons han afegit noves excuses per a no trencar amb la dictadura feixista espanyola. — La proposta americana és la base de discussió dintre la comissió especial acordada per la ONU. — Es fan esforços per a conciliar les propostes americana i bielorrussa. — Franco, que es debat emmig de grans dificultats interiors, no disimula el despit davant la seva obligada desparició. — Esclaten bombes i s'intensifiquen les vagues a Barcelona. — La política dels partits republicans espanyols. — Un discurs de Prieto a Mèxic.

Reunio del Govern de Catalunya

El Govern de Catalunya en les seves darreres reunions, ultra al despatx ordinari i d'assumptes de tràmit, procedí a un examen detingut de l'actual situació política, sobretot dels problemes relacionats amb l'interior de Catalunya i la situació internacional. Tenint en compte l'actualitat del nostre país, el Govern cregué que havia d'estar atent a totes les contingències que poguessin presentar-se i continuar les actuals sessions del Consell, d'acord amb les circumstàncies, dintre breus dies.

Paris, 4 de desembre del 1946.

La Sots-Secretaria de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, comunica:

El Molt Honorable Senyor President de la Generalitat, va cursar el següent telegrama, a Nova-York, al President del Govern de la República Espanyola, senyor Giral: « Pregó comunico que el Govern de Catalunya en defensa legítima i democràtica i catalana confiant acord amb l'Assemblea O.N.U. no frustri les esperances dels pobles hispànics dilatant indefinidament el reconeixement de les institucions que foren establertes per voluntat nacional i democràtica. — Josep Irla ».

ESPERANT LA SENTÈNCIA

Franco torna a estar en el banc dels acusats a Lake-Success. El tribunal ha debutat amb la proposta americana que comença

Franco a abandonar el poder per a donar pas a un govern provisional restaurador de les llibertats i d'aquesta manera, Espanya seria acceptada a formar part de la O.N.U. Altres delegats capitanejats — dirien — per Mèxic esmenen aquella proposta en el sentit d'incorporar-hi una amenaça de ruptura de relacions. Pònia Bielorrússia van més enllà i reclamen l'absolut solament del règim franquista. La proposta de Cuba — de celebrar a l'ONU una reunió de delegats de les nacions americanes. No havent-hi acord l'O.N.U. decidí el nomenament d'una comissió que curara de conciliar els diferents parers la qual cosa promogué una protesta dels anglosaxons que volien una decisió immediata sobre la proposta americana. Doblant la proposta quan se donà a conèixer la composició de l'esmentada comissió pux al·legaren que no responia a una ponderació dels criteris exposats. Hi ha majoria de delegats contraris a la posició americana. Presidida Bielorrússia i s'acorda « tirar endavant ». Els membres de la comissió han decidit prendre com a base la proposta americana i fins ara encara no s'ha trobat la manera de conciliar-la amb la de Pònia. Esperem que abans de tancar aquesta edició hauran arribat informacions susceptibles de veure-hi una mica clar.

El delegat anglès no s'ha preocupat gaire de les reaccions dels treballadors del seu país i a la inconveniència de la ruptura hi ha afegit ara que una tal mesura comportaria obstacles a la reconstrucció mundial. Tots els blasmes que es vulguin, però... Els nordamericans han estat durts pel règim franquista — ja declarat feixista. No hi ha cap llei — diuen però — que pugui obligar els membres de la O.N.U. a trencar les relacions amb ningú i han descobert, de sobte, que les nacions membres poden fer-ho pel seu compte. « Franco — encara diuen — treu moltes coses de la seva caixa de màgia, però la constatació pren un tal paradoxal fet per un delegat contrari a tota mena de mesura susceptible de fer caure aquell home que tremola per que es creia que les seves malifetes germanòfiles no li serien perdonades. Léon Jouhaux, en nom de la França fidel i exemplar, s'ex-

pressà amb contundència contra les dilacions i les inoperàncies. « Es ara i no d'ací un any que hem de alliberar els espanyols », replicà als que somien la guerra civil el delegat francès objectant que aquesta existia de fet des de l'adveniment de Franco en el poder. I quan el delegat de El Salvador digué que el Govern Giral no es pot vanar de tal perquè és fora del país el mateix Léon Jouhaux consistí amb vehemència en favor d'aquest ».

Passa a la segona plana

DARRERA HORA

La qüestió espanyola a l'O. N. U.

La Comissió d'Acció Política de l'O.N.U. ha acceptat per 27 vots a favor i 7 en contra, a més de 16 abstencions, la proposta belga, en virtut de la qual totes les nacions deuen retirar d'Espanya l'ur ambaxador.

També ha estat aprovat l'apartat de l'esmentada proposta, que

convida el Consell de Seguretat a prendre mesures efectives si un govern democràtic no s'estableix a Espanya en un plaç raonable.

A l'hora de tancar la present edició no sabem encara quines seran les noves disposicions que podrà prendre l'assemblea de l'O. N. U. en relació de l'ater espanyol.

Esquerra Republicana de Catalunya CONSELL EXECUTIU

El Consell Executiu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA s'ha reunit a Paris, i després de conèixer les impressions rebudes del Ministre del Govern de la República, Sr. Santalo, sobre la situació de la causa republicana en l'ordre internacional; i l'informe del Secretari General sobre les relacions amb els altres partits, i les activitats polítiques a l'interior de Catalunya, ha acordat celebrar un Ple del Partit que tindrà lloc el vinent mes de gener, en la localitat i data que proximitament serà anunciada.

Donada la importància de les qüestions a debatre i resolucions a prendre el Consell Executiu ha acordat, així mateix, que, a més de tots els organismes del Partit, seran convocats per a prendre part a l'esmentat Ple els Diputats als Parlaments de Catalunya i la República, ex-Consellers de la Generalitat, i alts càrrecs polítics dels Governos de la República i de Catalunya.

Paris, 7 de desembre del 1946.

A PERPINYA... Conversa informativa del Sr. Miquel SANTALO

Aprofitant l'estada a Perpinyà del Sr. Miquel Santalo, del Consell Executiu d'E. R. de C. i Ministre del Govern de la República, el Comitè Departamental del nostre Partit als Pirineus Orientals, va preparar-hi de donar una conversa als nostres militants i l'ocasió de saludar a molts dels seus amics, éssent acceptat pel Sr. Santalo.

A les 9 de la nit del 28 de novembre darrer, al Saló de l'Hotel Sala de Perpinyà, tingué lloc l'esmentada conversa, a la qual hi assistiren gran nombre de militants del Departament.

Occuparen la presidència al costat del Sr. Santalo, el Sr. Francesc de P. Jene, diputat al Parlament de la República, Jo. ep. Fernandez, Julià Gual, Florenci Claret, Anítoni Pont, Pere Cunyat, Joan B. Pàrron, Isidre Balada i Andreu Viladomatins de Comitè Departamental; els diputats Srs. J. Puig-Pujades i Lauréa Dalmat; els Srs. Casagran i Moncanu, del Comitè Departamental de la J.E.R.E.C.; les Sres. Balada Canal i Teresa Puigbo de la Comissió Femenina i els Srs. Joan Gardia-Castellet i Santiago Vila del Consell Directiu a França i R. Banius, del Comitè Executiu de les J.E.R.E.C. a França, i el Sr. Josep Pi-Sunyer, del Consell Directiu del nostre Partit a Londres que es trobava incidentalment a Perpinyà.

Obri l'acte el President del Comitè Departamental Sr. Jene, el qual després de donar la benvinguda al Sr. Santalo, donà la paraula al Sr. Fernandez, el qual explicà la significació de la conversa que s'anava a celebrar, saludant, en nom de tots els amics de les comarques gironines, al Sr. Miquel Santalo, el qual prengué, seguitament la paraula.

El Sr. Santalo comença per a dir que de cap manera considerava aquest acte com una conferència política, sino com una senzilla conversa tinguda entre un grup d'amics, i que per tant, les seves paraules no pretien establir prin-

Miquel SANTALO.

cipis d'actuació, ni normes de conducta ni bases d'ordre programàtic.

Parlà de la gran i profunda emoció que sentia en trobar-se de nou a Perpinyà, enmig de tant amics exiliats i en el març del nostre treball a Catalunya. Després d'uns anys d'absència en terres americanes, al tornar a trepitjar terra rossellonesa és un consol i una esperança, la veu de la Pàtria prenent una resonança més dolça, i més dolça, sobretot quan hom i retorna després d'una profunda separació.

Digué que era perfectament conscient de trobar-se davant d'una companyia, exiliats que sempre havien permanencut en territori francès, i que per tant, la gran majoria d'ells havien conegut moltes misèries i moltes caudiments. Posà en guardia els oients contra les reaccions malhumorades que moltes vegades la multica psicologia de l'exili provoca, i que tendeixen a considerar com a uns gran informants aquells que podrien desplaçar-se a l'anyada terra. A America, digué, s'exceptuem el veritable i indiscutible privilegi d'haver pogut viure sense la angustia de la persecució, ha l'actat el mateix que en els altres llocs; algun refugiat, pocs,

han aconseguit crear-se una excel·lent situació econòmica; els altres, la gran majoria, han anat treballant i han anat vivint, amb l'engorrament arrapat a l'ànima i amb l'obsessió d'un proper retorn a la Pàtria.

Sobre la situació del nostre país polític, màxima preocupació de tots nosaltres, el Sr. Santalo féu unes consideracions que convenien al nucli íntim i reservat de la conversa. S'extengué a recordar els esforços realitzats pel Govern de la República per tal d'obtenir la república mundial del règim franquista, i a tal efecte, parlar de les perspectives que, en aquell moment i segons informacions fidedignes, oferia l'assemblea de la O.N.U. digué que esperava que en la dita assemblea s'obtidriren els dosterços requerits per a passar de les condemnes morals del franquisme, a materialitzar l'estadi de les condicions efectives. I insistí també que per a no desorientar-se, calia no perdre de vista les actituds diplomàtiques que a l'hora actual i amb una gran intensitat, venen realitzant a l'interior del nostre país certes grans potències.

El Sr. Santalo parlà de la consistència moral, que ha d'esser el màxim honor dels exiliats. Ferença moral a l'exili, per a copiar el nostre treball i la nostra adhesió a l'obra comuna de lluitar contra el franquisme. Treball i constància, i no simples comentaris reticents, propis d'aquells que més que res prefereixen crear-se de bragos, i més ferma moral encara al dia del retorn a la Pàtria — on solament tots nosaltres, els d'America i els de França, podrem recuperar l'estabilitat perduda; car aquest dia tan esperat, la tasca de refer Catalunya i de consolidar la República, ens exigirà un sentit de sacrifici i una voluntat de treball pels quals des d'ara hem de començar a preparar-nos.

En acabar la seva interessant conversa — de la qual sols donem un extracte — el nostre amic fou molt aplaudit pels assistents a l'acte, i éssent molt felicitat.

CARTA DE NOVA-YORK CATALANS a Hollywood

per Jaume MIRAVITLLES

En un interessantíssim article publicat pel meu amic Cid-Mulet en « La Nostra Revista » publicació que edita a Mèxic, Avell Artís, s'hi fa una ràpida enumeració de la participació dels catalans en la cinematografia americana.

Aquest article m'ha suggerit parlar avui de la participació dels nostres compatriotes en la cinematografia nord-americana.

Una primera constatació: als Estats Units, com a Mèxic, els catalans es destaquen principalment en les tasques de publicitat cinematogràfica.

Entre els actors catalans publicitat dits podem destacar, sobretot, Fortuni Bonanova. El seu veritable nom és Mollí.

La participació dels catalans és, però, sobrenotament important com a locutors dels noticiaris; a la imatge majoria, per no dir la totalitat, dels locutors de les edicions castellanes dels noticiaris nord-americans, són catalans. Entre ells destaquem a Nebot, l'accent del qual és inconfundible.

Amb relació a aquests locutors, puc citar una anècdota que em fou explicada per un alt funcionari de la Warner Bros a Mèxic, el català, catalonisme malgrat el seu nom, Fernandez. En un film argentí es desenrotlla una escena en una sala de projecció mentre s'està passant un noticiari nord-americà en llenguatge castellà. Un dels protagonistes del film s'ha adormit i a l'ocurrir el noticiari pregunta, referint-se al locutor: « Què ha dit el català? »

Pel que fa referència al cinema als americans estan tan persuadits que l'accent català és el més representatiu d'Espanya que, en el film que actualment es projecta en el « Paramount », « Monsieur Beaucaire », apareix un albarber del rei de Castella que parla amb un magnífic accent de la Barceloneta. Això explica el perquè l'actor Goula, en un concurs entre catalans i mexicans, guanyà la primera plaça per a representar, a Hollywood, papers en que cal parlar anglès amb accent castellà.

Passa a la segona plana

Artemi AIGUADÉ és mort

De Mèxic ens arriba una dolorosa notícia. El nostre estimat amic Artemi Aiguadé, ex-Conseller de Governació del Govern de Catalunya, hi morí el passat dia 30 de novembre.

A darrers d'aquest estiu, dies abans d'emprendre el viatge a França, on pensava residir fins a la fi del nostre exili, el nostre amic caigué greument malalt. I de llavors ençà, malgrat tots els esforços que s'han fet, Artemi Aiguadé no pogué sobressar-se a la malaltia.

Un altre bon amic que no tindrà el goig del retorn! Tant que l'anhelava! En totes les seves lletres hi batogava la gran il·lusió de retrobar Catalunya, que ell havia servit amb tot entusiasme, des de l'Alcaldia de Reus i com a militant entusiasta del nostre Partit i a la Conselleria de Governació en hores del passat dia 30 de novembre.

L'acte del seu enterrament constituí una sentidíssima manifestació de dol. Un estoc crescutíssim de catalans refugiats a Mèxic, juntament amb nombroses representacions de republicans espanyols, acompanyaren la despulla d'Estemi Aiguadé fins a la seva darrera estada.

Als seus familiars, sobretot a la seva esposa, LA HUMANITAT adreça el seu condol sinceríssim.

Que la terra li sia lleu!

El Sr. Santalo parlà de la consistència moral, que ha d'esser el màxim honor dels exiliats. Ferença moral a l'exili, per a copiar el nostre treball i la nostra adhesió a l'obra comuna de lluitar contra el franquisme. Treball i constància, i no simples comentaris reticents, propis d'aquells que més que res prefereixen crear-se de bragos, i més ferma moral encara al dia del retorn a la Pàtria — on solament tots nosaltres, els d'America i els de França, podrem recuperar l'estabilitat perduda; car aquest dia tan esperat, la tasca de refer Catalunya i de consolidar la República, ens exigirà un sentit de sacrifici i una voluntat de treball pels quals des d'ara hem de començar a preparar-nos.

En acabar la seva interessant conversa — de la qual sols donem un extracte — el nostre amic fou molt aplaudit pels assistents a l'acte, i éssent molt felicitat.

Passa a la segona plana

la humanitat

B.D.I.C.

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 61 - 25 de DISEMBRE del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO PREU : 5 francs

Administració :
25, rue Ecole de Droit,
MONTPELLIER
Redacció
30, rue des 3-Journées,
PERPIGNAN
Tresoreria :
SANTIAGO VILA
250, route d'Elne,
PERPIGNAN (P.-O.)
Compte de cecs postals
no 87.678 Montpellier

« Anhelem una Catalunya política-
cament lliure, socialment justa,
econòmicament prospera i espiri-
tualment gloriosa... »

Francesc MACIA.

UN ALTRE NADAL...

EXEMPLE DE MACIA

per Carles PI i SUNYER

Quan pensem amb Macia en la diada tradicional en què s'escau també el commemorar la seva mort, la tendència natural de la nostra ànima es la de deixar que vaguin, melangiosos i enyorívols els records. Però hem de frenar aquest suau sentiment; la figura de Macia guarda encara, mes enllà de la tristesa i la re- cança, una virtualitat exemplar; i avui, en l'hora complexa, dura, fosca, irasbalsada, però, també decisiva que tenim de viure i ven- cer, el nostre deure és el d'expressar fins del mateix dol, no la delicada estètica, sino el fort alligonament. Tots els nostres pen- saments han d'esser alhora esperonats i continguts per la mateixa voluntat conscient; cal que tota experiència ja acomplerta pugui servir-nos de nou i segur guiatge. Quan en dates com la d'avui ens pren l'emo- cio del record de Macia, encara que tant ens costi als que tinguerem l'alt honor de con- viure-hi i compartir-ne angors i esperances, hem de frenar tot allò que és subjectiu i sentimental; deixar la persona per a centrar-nos en la personalitat, l'imatge pas- sàgera per la figura històrica. Fent-ho així, després d'haver-li prestat tants serveis, Macia seguirà servint a la pàtria, que més que mai necessita de tots els catalans, dels que tenim i dels que foren; dels actes dels vivents inspirats en l'exemple dels desapareguts.

Si volguéssim resumir en poques paraules l'aportació política de Macia a la causa catalana diríem que gràcies al seu esforç — millor encara, gràcies a la seva presència i acció — comença a acomplir-se i concretar-se en realitat el que de temps era concien- ola i voler de catalanitat recobrada. S'enganyen i manquen de rao i perspectiva aquells que creuen que l'afirmació de la personalitat catalana sorgí tot d'una a l'estímul dels gests de Macia; el catalanisme ha estat realment un llarg procés que seguia el seu curs, a estones més inquiet i exigent, a estones més lent i conformat, però amb una rica i noble execució de teories i concrecions polí- tiques. Però igualment s'enganyen aquells que calien en el defecte contrari, i potser amb deliberat propòsit, voldrien disminuir la figura de Macia, suggerint que el que ell acomplí fou més per atzar o sort, que per virtut o esforç. La veritat i la justícia estan, com tanta vegades, entre els dos conceptes extrems: el fet de que existís d'abans la història anterior del catalanisme — treball volun- tarios d'homes de dreta i d'esquerra, dignes tots d'estima i recor- dança — no exclou el reconeixement de l'altre fet, que fou sobre tot per la influència de Macia que tingueren una primera realit- zació de gentils i amplitud nacionals. Ell sabé captar, interpretar, actualitzar, potenciar, les promeses d'una hora en què les possibi- litats, hi eren, però en què també podien frustrar-se; ell pogué tenir en un moment decisiu — les diferències i divisions vingueren des- prés — tot un poble darrera seu; i es perquè el tenia, perquè en concentrava la fé i el voler, que va poder convertir les imprécises esperances en concretes realitats.

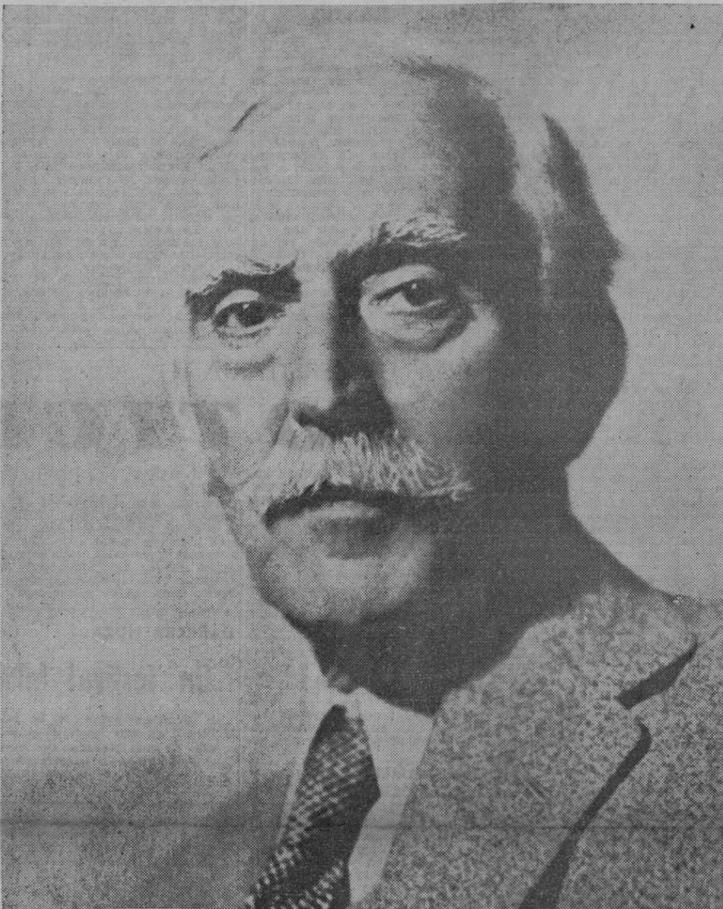
Aquest, no altre, es el secret, la força i la grandesa de Macia. Els que abans, i potser encara avui, volguéssim rebair-ne l'alga- da, és que no volem o no volen veure, la profunditat i la projecció que es tanca en l'acord pregon i fons que hi hagué entre Macia i el poble que s'hi sentia representat. S'ha fet repetidament la remarca de que un dels grans encerts de Macia fou l'haver incor- porat a la causa catalana extenses zones populars, que abans, tot i compartir-ne el sentiment, no l'integraven en forma conscient i activa. És cert, i és molt; però no hauria estat prou. Perquè estent així tant, potser encara molt més; no consistí tan sols en una tasca de captació, de sumar elements; el fenomen fou molt més profund, la penetració íntima i sincera. La fé arborada i enco- manadora de Macia feia vibrar al poble; i sentint s'hi empsé, el poble s'hi trobava també representat en la pròpia vibració. I no és que en el compliment del seu deure patriòtic Macia no fos també discutit i combatut. En les mateixes seleccions, potser instintiva- ment receloses de que el catalanisme deixés d'esser un còs tancat, no tots reconixeren la noblesa del propòsit d'aquell audaç que agosaradament, ambiciósament, volia convertir-lo en emocio de mul- titud. No deixa també de ferir-lo aquella constant racial que massa sovint converteix la crítica honesta que la rao demana i la democràcia necessita, en l'hostilitat àcida, mordent i disgregadora.

També aleshores — i no en circumstàncies com les d'avui en que ho atribuïm a l'influència inevitablement negativa de la clandestini- tat o de l'exili — en el moment en què Macia acabava d'obtenir el primer reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya recobrada — hagué de superar un clima polític força semblant a l'actual. Però ell, sentint instintivament allò que era la seva força, no feia mes que apelar al poble. I el poble sempre responia. En aquests darrers anys en què tant s'ha desviat, falsejat i corromput el concepte de les relacions entre els homes dirigents i les masses humanes, en que hem vist tant sovint, i per dissort encara ho veïem, els abusos de poder d'aquells que tot rebent del poble la força de que es valen, se'n serveixen per a esclavitzar-lo, el cas de Macia que retornava arescòt allò que el poble li donava, és un bell exem- ple de possibilitats patriòtiques i democràtiques. Doble i recíproc guany: que era per sentir, s'hi interpretat i representat que el poble se sentia més conscient, més resolt i més fort.

Fora de rellevant interès l'anàlitzar les causes d'aquesta com- penetració implícita i profunda entre Macia i grans estrats del poble català. En ella hi havia indubtablement un fons de virtut personal, de potència d'atracció: aquell mirar alhora penetrant i llunyà dels ulls blaus, el gest a l'entorn energic i cordial, la veu premonit- entre tímida i imperativa. Però, a més d'aquestes qualitats intu- itives, hi havia també la influència de factors morals: la seva recit- tud i fermesa d'esperit la fidelitat a ideals i principis. Potser el que mes va donar-li la popularitat fou que no li importés la impopulari- tat. Mai deixà de mantenir-se fidel a les seves conviccions sinceres; si per guardar-les s'havia de quedar sol, no l'espantava de quedar- s'hi. En el fons sabia que fent-ho així, encara que de moment fossin pocs entorn seu, mes tard serien molts gairebé tots.

Les realitzacions que assolí són un exemple de com la fidelitat a l'ideal no és solament un imperatiu etic, sino també la millor i la més beneficiosa regla de conducta per a tota gran empresa política.

La severa fidelitat als principis és la primera exemplaritat que devem al record de Macia. És clar què, avui el cas no és el mateix. Passa a la tercera pàgina

Catalans: En els moments difícils i de gran responsabilitat que tenim davant nostre, el sentiment, l'energia i el patrio- tisme del President Macia ens ser- riran de guia

Tornarem de l'exili amb l'esperit en- fortit i l'ànima rejuvenida. Serem tan republicans com sempre, i més catalans- les que mai. I després de tants anys de lluita i malgrat tots els sobriments, posa- rem les nostres energies al servei de la Pàtria. — Catalans: Visca Catalunya!

Desembre 1946
Autograf del President IRLA

MACIA, encara...

Aquest Nadal, com tots els Nadals catalans indisolublement lligat al record de Macià, no és, encara, de llibertat. Catalunya continua sotmesa al jou de l'analfabetisme, de la ignorància, del lladronicí forasters. I per bé que l'hora de l'alliberament es besllumbra, la tomba de Macià encara és buida i, com digué ara fa un any el President Irla, el seu cor « és aci, a França, exiliat també com tots nosaltres ».

Aquest Nadal, la Plaça de la Fè restarà encara solitària. Però tots els catalans pensaran en Francesc Ma- cià i recordaran la seva figura senyora, la seva vida heroica, el seu amor a Catalunya i a la Llibertat.

Des de que, ara fa tretze anys, Macià morí, cada Nadal evaquem la seva memoria i fem fermaça de fidelitat als ideals que ens féu estimar. Car parlant de Macià, com parlant de Companys, la mesquina s'aparta i tot és noble i digne i enlaira. Tots podrem constatar-ho quan despleguem aquest número de « LA HUMANITAT », us trobeu a Catalunya, a França, a Amèrica, que això serà balder si de debo sou catalans i estimeu la vostra terra. N'estem persuadits: una vegada més el record de Macià ens agermanarà a tots i ens donarà ànim i ens infondrà optimisme en el llindar d'un Any Nou que bé podria ésser el del recobriment de les llibertats de Catalunya. Car Francesc Macià pertany a aquella categoria d'homes que, després de morts, continuen guanyant batalles...

MACIA i els obrers

per Martí BARRERA

Ara fa un any, un company nostre deia des d'aquestes col- umnes que l'actuació de Fran- cesc Macia era massa recent per a jutjar-la d'una manera defini- tiva. Tenia rao el nostre amic i per això, al recordar la rellevant figura de Macia en aquest tretzè aniversari de la seva mort, vo- lem solament parlar-ne des d'un angle on els fets ja aleshores de- mostraren l'encert de la seva ac- titut, encert que els corrents que segueix el món aquests darrers anys no han pogut menys que confirmar. Ens referim concreta- ment a l'atenció particular que Macià dedicava als problemes socials. Podem afirmar, ens au- toritza a fer-ho el coneixement directe que tenim del seu pen- sament en aquest aspecte, que d'entre les personalitats que fo- ren guia de la democràcia catalana, cap superava al nostre primer President en la seva noble inquietud per a eliminar, fins als límits del possible, les injusti- cies socials.

les seves paraules i els seus actes, aconseguiren que, pels procedi- ments més democràtics, la gran majoria del poble català li don- gués la seva confiança i seguís les seves directrius. No descobri- rem cap secret si diem que el seu suport major fou el que van donar-li els treballadors d'arreu de Catalunya, en justa corres- pondència a l'obra de l'home que, sense fer concessions ni a la demagogia ni al somni, sabia in- terpretar fidelment el doble ideal

de llibertat i de justícia social que tan profundament arrelat es troba en el cor del proletariat català.

L'ajudaren perquè els inter- pretava i mai no se sentiren ferits en la seva dignitat, aquesta dignitat que tant ennobleix als obrers catalans, quan l'Avi va emprar el mot « humils » al re- ferir-se a ells. El rebien amb la mateixa bontat amb què sortia dels llavis i del cor d'aquella ànima d'apòstol, d'aquell gran català, que com deia l'honorable president Sr. Josep Irla, « els hi obria el cor per a explicar-los, amb aquell sentiment tan seu i tan senzill, l'obra social que es proposava realitzar. »

Malauradament aquesta obra no pogué portar-la a bon terme. I el seu successor el President Companys, arbrant per la ma- teixa fe i seguint igual trajecto- ria, tampoc no pogué realitzar- la, prou se'n cuidaren de impe- dir-li-ho els seus botxins! He- reus directes de Macià i de Com- panys, fidels a llur insubornable patriotisme, amb el mateix fer- vor que el que ells posaren per a defensar les causes justes, Esquer- ra Republicana de Catalunya som avui pels obrers catalans una ga- rantia de que, en el seu dia, adaptada a les possibilitats i a les realitats econòmiques de l'hora, es recomenarà i es coronarà aquella obra de llibertat i de jus- tícia social que, interpret del pensament del seu Partit, amb tant d'encert va iniciar el nostre gran President Francesc Macià.

- EN AQUEST NUMERO DE « LA HUMANITAT » hi llegireu :
RECORD DE MACIA
Articles de Carles Pi i Sunyer, Martí Barrera, Poesia de Ventura Gassol.
ACTUALITAT POLITICA
Vida del Partit. La nostra subscripció. Informacions diverses.
CULTURA CATALANA
Treballs signats de Mestre Pompeu Fabra, J. Queró Molares, Heribert Barrera. Un concert del Mestre Pau Casals.
Presència de Catalunya
Textes d'A. Rovira i Virgili, Josep Carner, Eugeni Xammar. « la humanitat » de Catalunya. Un dibuix de Joan Rebull.

NIT DE NADAL per Ventura GASSOL

A la memoria del President MACIA.
Obre, et diu un ventijol, i no temis la nit freda, que avui, té fillores de seda i tebiors de bressol.
A la claror d'un estel que ara hi acaba de prendre, hi trenca un primer plor, tendre com una branca de mel.
Als cims nevats del Montsant hi ha un tènue tint de rosa de color de carn, desclosa a les galtes d'un infant.
Es sent un bressol que bat, sospès entre cel i terra, entre la pau i la guerra, i el temps i l'eternitat.
A l'ombra que el bressol fa la terra grebada obria una tomba que somia de tan desperta que està.
I de la tomba al bressol es gira un airet que esglaià, que, avui, la nit s'hi desmaia arborada com un sol.

EDITORIAL

Després dels acords de la O.N.U.

L'Assamblea General de l'O. N. U. s'ha manifestat amb rellecció al problema espanyol. No pas de la manera concreta que haguéssim volgut, sobretot tenint en compte la forta condemna que fa del règim franquista el primer organisme internacional sortit de la post-guerra. En aquest aspecte ja no són fórmules més o menys explícites, però mai del tot definides. Franco i el seu règim són qualificats de feixistes, pels seus orígens i per la seva actuació. I, depassant aquestes afirmacions preliminars, l'O. N. U. ha adoptat tres mesures positives: exclusió del règim franquista de tot organisme internacional; retirada d'ambaixadors de Madrid; advertiment que si en un plaç considerat prudencial no hi ha hagut canvi de règim a Espanya, el Consell de Seguretat haurà d'ocupar-se novament del nostre problema per a cercar-ne una solució.

Si Franco tingues un mínim de patriotisme, aquest patriotisme del qual tan es vanta, a hores d'ara ja hauria dimissió. També haurien d'haver-se anat Hitler i Mussolini quan constataren que la desfeta era segura i preferiren que amb ells s'ensorrés el seu poble. Amb Franco, dictador de la mateixa categoria, pot passar el mateix. Que se'n doni a ell que Espanya resti aturada, en un estat permanent de suspicció, que cada dia visqui més al marge del món, si ell continua jugant amb la fam i la misèria del poble? Als dictadors ben poc els importa el benestar del seu poble; i sota frases d'aparent estotisme patriòtic no deixen transparar altra cosa que un egoisme monstruós que no té en compte res ni ningú.

Heus acà, breument sintetitzada, com nosaltres veiem la situació. Donat el caràcter i els procediments de la Dictadura espanyola, haguéssim volgut una decisió més concreta i més enèrgica. Car les coses risquen de perllongar-se malgrat l'efelicitat evidèntissim que l'acord de l'O. N. U. causarà al règim feixista. Amb tot volèm remarcar-ne tota la seva importància i palesar als pobles que han estat decididament al costat nostre, que haguéssim volgut fer més efectius els acords, el nostre agratament pregon. Sobretot volèm remarcar l'admirable posició mantinguda per França a través del seu representant Léon Jouhaux. Enmig les competències i els egoïsmes internacionals França ha romàs fidel a la línia de conducta que va tragar-se l'endemà de l'alliberament amb relació al nostre problema. I en aquestes sessions de l'O. N. U. ha parlat el llenguatge de la dignitat i la raó amb un accent veritablement emocionant, amb una lògica que ha causat impressió i perplexitat en aquells que de tant que voldrien afavorir-nos ens condemnarien a la mort lenta...

L'acord de l'O. N. U. no és, doncs, el que volíem. Però tampoc podem afirmar que la primera resolució concreta contra Franco sigui negativa. Més aviat diríem que comença una nova etapa i que potser sortirem de l'era de les condemnes platòniques.

Arà bé; no tot hem d'esperar-ho dels altres. Precisament cada vegada que s'afebleix la posició del Dictador i el seu règim, cal que les forces republicanes i democràtiques es plantegin, més erant i amb major exigència, els problemes que se'ns plantejaran en un esdevenidor més o menys proper. No n'hi ha prou en afirmacions generals, en frases efectistes, en picabarrelles i confusió. No n'hi ha prou en seguir actuacions depassades pels fets. Avui cal adaptar la tàctica dels antifranquistes de cara a la nova situació que planteja l'evolució del nostre problema. Cal que seguim una política enèrgica i àgil, pensant sobretot en el retorn i en els problemes que el retorn planteja. Cal, sobretot, tenir en compte una realitat: que actuarem a casa nostra, davant uns fets concretíssims i una situació dramàtica. Sintetitzant, acabarem dient que cal que totes les forces antifranquistes es plantegin clarament el nostre problema, tinguin una actitud definida i la segueixin d'una manera dretadera. Per a fer-ho així, el nostre Partit celebrará dintre breus dies una reunió plenària, en la qual es tindrà ben en compte la realitat de la nostra situació. Potser seria hora que els demés partits i organitzacions pensessin també en fixar llur posició. Car comença una nova etapa de la lluita contra Franco.

VIDA DEL PARTIT

CONSELL DIRECTIU A FRANÇA

Davant la importància del Ple dels organismes del nostre Partit que el Consell Executiu ha pres l'acord de celebrar el proper mes de gener, en el qual s'hi han de debatre i resoldre qüestions relacionades amb l'evolució del nostre problema, el Consell Directiu a França recomana a tots els Comitès Departamentals, Locals i Delegacions que s'atenguin a les consideracions i normes que s'assenyalen a la circular núm. 12 que es posarà en circulació aquests dies.

DROME

En reunió de la Delegació d'Esquerra Republicana de Catalunya, celebrada el 29 de novembre, a Mirabel-aux-Baronnies.

En el curs de la mateixa es procedí a una nova designació de la Delegació Departamental, la qual quedà així constituïda:

President: Josep Vilalta Ferrer, Secretari: Josep Jové Masip, representant de les JEREC. Secretari: Rosend Jové Pinyol, Tressorer: Joan Garriga Mercadal.

La correspondència, deu ésser adreçada al Secretari de la Delegació Departamental, al carrer de la Llibertat, Mirabel-aux-Baronnies (Drome).

VAR

Després de les gestions que s'han portat a terme per a la constitució de l'organisme departamental del nostre Partit, tindrà lloc a La Seyne-sur-Mer una assemblea per al de nomenar el Comitè G.E.R. de C.

Tots els companys que vulguin conèixer detalls d'aquesta reunió, i que encara no s'hagin controlat, són pregats d'adreçar-se als companys, Ramon Gallart, Campagne Piffet, Quartier des 4 Moulins, La Seyne-sur-Mer (Var), Josep Montserrat, 17, rue Nationale, Draguignan (Var).

LLEGIU I PROPAGUEU la humanitat

REMEMBER!

Ve de la quarta plana el següent paràgraf: « Tractem a catalans d'impar a altres antics nobles progenitors, las Moncadas, los Pinosos, los Mataplans, los Cerveras, los Cervellons, los Alemanys, los Ribelles, los Erits, los Llaras, los Marqués, los Cardans, los Rocafortins, los Saldas, los Blancas, los Fivallers, los Blancs, y altres infinitos valerosos heroes, que se jeren dignes d'immortal fama, que en las conquistas y glorias de su Patria admiraron a las cuatro partes del mon. »

« Amen a la nostra excelentíssima y fidelíssima patria, atengam a nostros preciosos bens y apreciables priviledjis; desprestem los intereses, los fraudes, las hazienzas, que ara nos dolen, atengam a la posteritat que clamará justament quevosa si la delzamos infamament esclava. »

REMEMBER, català.

Unitat política

A la ONU s'han obtingut els dos terços necessaris en l'aprovació d'unes resolucions contra el règim franquista. — « Un pas pas endavant » declaren satisfactoriament tots els Delegats membres de la ONU amics nostres en parlar de les resolucions. — Anglaterra i Holanda decidides a retirar els seus representants diplomàtics. — Els franquistes — escriu l'« Observer » — compren- dran la inutilitat de llur resistència a abandonar la partida. — El Dr. Giral felicitat per nombrosos delegats de la ONU. — Walter Lippmann diu que s'imposa la mediació per a treure Franco. — Els franco-falangistes s'ofeguen en els seus propis insults. — Unes manifestacions calcades del sistema hitlero-mussolinesc.

AL P.S.U.C.

El P. S. U. C. ha cregut oportú fer pública una lletra adreçada al Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya. Sense que això vulgui significar, per part nostra, canvi d'actitud amb referència a donar publicitat a tota mena de documents, com ara que en la lletra del P. S. U. C. s'hi formula una proposta, creiem oportú que els nostres lectors s'enteren quina ha estat la resposta d'Esquerra Republicana de Catalunya. Heus-la ací:

Senyor Joan Comrera Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Benvolgut patriòtic: He rebut la vostra carta del 3 de desembre. Excusau-me que no tingui temps de contestar-vos els aplaus partidistes. Per altra part, les afirmacions capcloses que feu, és evident que teníeu solament a fer el contrari del que expressau.

Referent, però, a la possibilitat d'iniciar unes converses entre el PSUC i ERC, us hem de manifestar que, considerada de nou la vostra proposta, creiem que persisteixen les mateixes condicions que determinaren la nostra posició i que, de moment, no hi ha motiu de canviar-la.

Ens mantenim, doncs, en l'actitud que ja coneixau de cursa que els problemes de la unitat política entre les forces catalanes antifranquistes s'han d'afrentar amb tota la seva amplitud, i fer-la procedir d'un clima polític de mútua comprensió i respecte que la faci més efectiva.

Cordialment us saluda, Josep TARRADELLES Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya. París, 12 de desembre del 1948.

REACCIONS

Així que fou conegut el resultat final de la votació els amics nostres membres de la O.N.U., esperant alguns resultats americans, s'apressaren a felicitar el Cap del Govern republicà Dr. Giral el qual havia presenciat les sessions. Fou un moment emocionant per als que considerem que han fracassat les intimidacions franquistes i que finalment s'ha trobat el bon camí per a fer desaparèixer el canvi qualificat feixisme espanyol. El delegat de Cuba, senyor Belt, es mostrà, en canvi, molt contrariat i qualificà d'incompreensible l'actitud dels que segons ell volien « intervingre » a Espanya. Léon Jouhaux, que és el delegat que ha recollit més simpaties per llurs intervencions felices, estava també content amb el resultat de la votació. És una formal indicació que la O.N.U. vol desbarbar-se de Franco. El delegat de la India esperava molt més i no accepta la por intervencions de la O.N.U. que expressen llur satisfacció i conclouen que s'ha donat un pas endavant en favor de l'eficacitat d'una acció antifranchista.

Segons els anglesès i americans està dividida segons llurs velles concepcions en intervencionistes i no. I no cal dir que entre els primers hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos, liberals i algun independent, i els conservadors formen en el segon grup. Olem el cas del « Daily Mail » des del qual F. Dainoff, un dels líders de la O.N.U., ha replicat amb una carta una altra publicada per aquell diari conservador. En ella es contradiu l'alegre opinió d'un dels líders de la O.N.U. que Espanya actualment és « pro-següeix la seva cursa vers un govern inspirat pels principis cristians en un mon que els ha, en canvi, hi han d'èsser els francesos,

La qüestió universitària

per J. Quero i Molares

A Mestre Fabra, President del Patronat de la Universitat autònoma de Catalunya.

El problema de la Universitat va esser resolt per l'Estatut de Catalunya mitjançant una fórmula híbrida. Persistia l'antiga Universitat amb el seu professorat però s'organitzava autònomament sota la direcció d'un Patronat, en el qual l'Estat i la Generalitat estaven representats. Les llengües castellana i catalana havien de conviure en un règim de perfecta igualtat. Fàcilment es comprenen les dificultats d'ordre pràctic d'una organització semblant, però afirmem des d'ara que era no solament la única possible, en la qual cosa tothom que reflexioni estarà d'acord, sinó també la millor i la més eficaç en les circumstàncies que se'n oferien aleshores.

En efecte, cal pensar que l'Estat no hauria renunciat a mantenir la seva Universitat i que a una Universitat catalana li hauria estat negada la facultat de col·locar títols i que mancada de personal docent per atendre totes les facultats (medicina, dret, farmàcia, ciències i filosofia i lletres) s'hauria vist a més privada, almenys, d'una part del cens escolar. A aquesta situació s'haurien ajeut les dificultats d'ordre econòmic i un esperit de lluita entre ambdós centres que no hauria afavorit ni l'ensenyament professional ni la investigació científica, que són els objectius principals d'un organisme de cultura superior.

L'avantatge fonamental del sistema adoptat fou la ràpida catalanització del nostre primer centre docent, que esdevingué la Universitat de Catalunya. Catalunització que s'operava sense trencament amb la cultura espanyola, ni els seus representants, aprofitant-la com una expressió viva i fèrtil d'un esperit germà i afí. Els lligams històrics geogràfics, econòmics i polítics aconsellaven aquesta convivència de la qual calia esperar fruits ubèrrims.

Es un fet que mai no s'havia arribat a una penetració més íntima entre professors i alumnes i que malgrat la major severitat introduïda en el sistema escolar (exàmen d'ingrés, exàmens de conjunt, supressió de l'ensenyament lliure, augment de disciplines a cursar i de pràctiques a realitzar) el nombre d'alumnes no va reduir-se. La Universitat de Catalunya amb les seves portes envidrades, les seves sales d'esbarjo i els seus jardins oberts donava la impressió d'una gran universitat moderna. Però si el cos s'havia embellit dintre de les possibilitats d'un edifici no gaire encertat (així havia parlat el Patronat a pensar construir una Universitat a les afores de Barcelona), el seu esperit també va rebre una injecció de nova vida. L'accés, a través dels encàrrecs de curs i de les agregacions a càtedra d'un estol d'estudiosos distingits, va enfortir el cos docent i els nous plans d'estudi estructuraren les facultats d'una manera més eficient.

Naturalment que en la pràctica no tot foren èxits i avantatges. La subsistència d'un professorat lligat als vells costums retòrics i verbalistes de la càtedra dificultava la recoberta dels estudis universitaris, que patien també d'una certa facilitat d'accés al professorat i d'un desenvolupament anormal d'alguna facultat que comptava més nombre de professors que d'alumnes. S'hi ajeien dificultats d'ordre econòmic, agreujades per un cert desori en les despeses fetes per alguna facultat i un estat de tensió enutjós entre el personal tècnic i subaltern procedent de l'Estat o directament anomenat pel Patronat. D'algunes d'aquestes qüestions haguérem d'ocupar-nos quan en els difícils moments de novembre 1936 vàrem tenir l'altíssim honor d'exercir el Rectorat.

Però aquestes dificultats no eren insolubles i cap d'elles no entelava la política docent del Patronat. De major gravetat era la divergència de criteris que es manifestava en l'orientació general de l'ensenyament universitari. A alguns professors els semblava que la finalitat pròpia de la Universitat era la investigació científica. Segons ells es tractava d'Instruir les generacions joves en l'ús d'uns mètodes científics rigorosos i d'obrir-los així el camí de la ciència. El professorat per la seva banda, havia d'estar constituït únicament per homes de ciència, que entre la classe, les pràctiques, el laboratori o el seminari d'estudis havien de passar llur vida. Fer de la Universitat un centre d'investigació científica era l'objectiu al qual havien de subordinar-se tots els altres.

Aquest criteri, sostenible objectivament, no tenia en compte la realitat. En efecte, segons la legislació vigent, el títol de llicenciat en medicina, dret o farmàcia donava al titular la facultat d'exercir la professió respectiva. Per tant, i mentre subsistís aquest criteri, la Universitat no podia desentendre's de l'ensenyament professional, a fi de posar els llicenciats en condicions dignes de complir llur missió. Altrament, la Universitat hauria contret una greu responsabilitat envers la societat. Calia, doncs, fer del llicenciat en medicina un metge i del llicenciat en dret un advocat.

Ens sembla, per tant, que el problema universitari que havia rebut en 1933 una solució justa i eficient, ne tindria que preocupar-nos en el futur. Més aviat hauríem de fer el propòsit de seguir l'obra iniciada pel Patronat, sense oblidar el doble caràcter de l'ensenyament, professional i científic a la vegada, almenys, per a les facultats que obren les portes a l'exercici d'una professió. Dues coses caldria accentuar, de manera especial en els primers temps, la desintoxicació científica i l'educació política. La Universitat ha d'ésser l'escola de la tolerància. Elle ha d'ensenyar, amb el respecte de les idees alienes, la independència de l'esperit lliberal. Sense llibertat no hi ha ciència. La veritat, la raó i la justícia seran els símbols i els guies de la seva obra. I al mateix temps que intruirà els professionals i farmarà els homes de ciència, farà de tots els ciutadans dignes. De què ens servirien els bons professionals i els científics de vàlua si no sabien ésser homes lliures i ciutadans de la nova Catalunya? D'una Catalunya que volriem forjar en l'amor i la solidaritat de tots els catalans.

Centenari de Catalunya

Converses filològiques Un nou triomf de Pau Casals

per POMPEU FABRA

No hi ha cap llengua exempta de mots presos a d'altres llengües; l'espanyol, per exemple, presenta un nombre considerable de mots manllevats al francès, i aquesta llengua en té un bon nombre de manllevats a l'espanyol. Això vol dir que, en l'obra de depuració del lèxic català, hem no s'ha de proposar, — i, de fet, ningú no s'ho ha proposat mai, — d'eliminar tots els mots que el català hagi pogut manllevar a l'espanyol. Però els mots castellans introduïts en el català de la decadència eren en tan gran nombre i de tal naturalesa, que hom s'adonà tot seguit que una de les tasques a emprendre, en l'obra de redreçament de la nostra parla, havia d'ésser la de depurar a fons el seu lèxic.

L'obra de depuració havia començat sens dubte en iniciar-se la renaixença literària, però no fou sinó fins que l'Institut empenygué la confecció del seu Diccionari, que pogué fer-se intensament i sistemàticament; i fou així com, vint anys endarrera, ja podia hom gloriar-se dels resultats obtinguts, puix que ja s'havia trobat remei a la majoria dels castellanismes jutjats inacceptables, i, encara més, vèiem com llurs reemplaçants catalans eren diligentment acollits pels nostres escriptors i anaven adhoc penetrant en la llengua parlada.

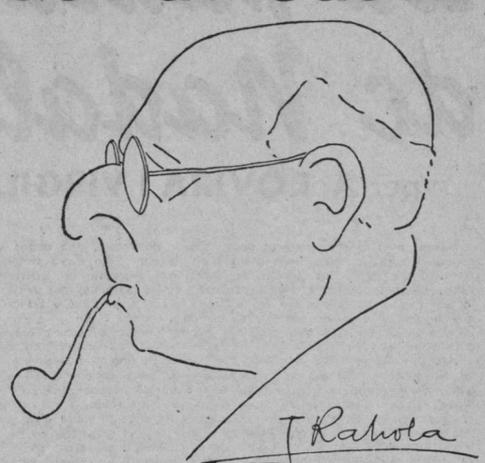
Podíem constatar amb goig, ja aleshores, com estava d'avanzada la tasca depuradora encomanada a l'Institut,

i tot ens permetia esperar que aviat disposaria el Govern de Catalunya dels mitjans amb què podria fomentar la divulgació dels guanys obtinguts en l'obra de redreçament de la nostra llengua. Però aquella tasca s'hagué d'interrompre, i les nostres esperances es vieren frustrades. L'obra de depuració del lèxic català quedava, així, deturada.

N'ha estat una conseqüència que molts dels castellanismes que deu anys endarrera estaven ja a punt d'ésser eliminats, es trobin, avui encara, reviscolats, amplemment usats en la llengua parlada i àdhuc alguns admesos en la llengua escrita. Però cal reconèixer que tots tenim d'això una mica de culpa, hem de convenir que, descuroso, poc hem fet per a millorar el nostre català com si nos no ens fos donat de fer fins que fóssim tornats a casa nostra.

Des d'ara, però, amb un poc de bona voluntat, cadascú podria fer quelcom per a mirar de millorar el seu català. L'Institut ja fa temps que ha reprès la tasca interrompuda malgrat la dispersió d'aquells a qui estava confiada. Seguim el seu exemple. Per a ajudar als que es proposin des d'ara parlar un català menys castellanitzat, he pensat dedicar un cert nombre d'aquestes converses a qüestions lèxico-gràfiques, les dedicades a qüestions gramaticals esdevinent innecessàries en el moment que es publica per fi una gramàtica catalana.

per Josep Sans

Mestre Pau CASALS

Tot com anunciàvem en la nostra Sr. Martí Barrera, President del Col·legi de Música de Catalunya, va saludar i felicitar al mestre Pau Casals pel seu 70è aniversari.

Del que fou aquest des del punt de vista musical dient que fou un concert de Casals ja estaria quasi dit. Ja sigui en una sonata de Brahms, ja en les peces més curtes de Debussy, Fauré, Weber, etc., el Mestre mantingué sempre l'auditori suspens del seu arquet. I no parlem ja de la suite de Bach: i més que interpretació era re-creació d'una música que hom diria que Bach va escriure presentint-lo a ell. Enfi lo jo ve pianista acompanyant Reine Gilevoli va estar plenament a l'altura del seu difícil comès i va començar amb un mestratge amb el Mestre els aplaudiments i els elogis. Seguint un costum que ja és quasi un rite, Mestre Casals va fer sonar al final del seu concert la pura melodia del Cant dels Ocells. Més de quatre catalans van escoltar aquestes notes amb llàgrimes als ulls. És que avui, per nosaltres exiliats, és el concert de Pau Casals, un concert de l'home digníssim que ha refusat la seva música als que ens refusen la llibertat, és no solament un esdeveniment musical sinó també un veritable acte de comunió, espiritual i patriòtic.

Inoludible concert el de Pau Casals, a Montpeller! Una vegada més el Mestre ha estat l'ambaixador de l'art i de la cultura catalana. Amb extraordinària senyillesa, però amb el seu gest senyorial característic, Pau Casals ha fet aclamar, juntament amb el seu art, el nom de la nostra terra, per un públic entusiasta, format en gran part per joventut universitària, pel professorat de la vella i prestigiosa Universitat montpellerenca, per les autoritats franceses, pels exiliats catalans. En tots els actes d'homenatge de què ha estat objecte Pau Casals ha sapigut dir el mot just i arreu ha estat objecte de les més calides manifestacions d'afecte. Arreu Pau Casals ha sapigut parlar-hi el llenguatge de la dignitat catalana i de menyspreu que li inspira com a home, com a artista, i com a català el règim que enteloga la nostra Patria.

Ens plou donar compte del nou triomf del Mestre en aquesta edició napolitana i en aquest pla condecorat a la cultura catalana. I ens plou, sobretot, cloure aquesta nota amb els mots finals d'una lletra que el Mestre ens adreçava dies enrere: « Esperem però. No tothom ha perdut el seny i la consciència ».

Vindrà un dia que els catalans duran a la pràctica aquell pensament profètic que, poc abans de la mort, Francesc Macià ens exposava en una conversa: « Haurém de fer un altre 14 d'abril, però totalment català. » Aleshores la sagrada despulla del seu cos i el seu esperit immortal tornaran a la terra de Catalunya. II els patriotes diran: — Macià que torna...

A. Rovira i Virgili.

Exemple de Macià

Ve de la primera plana

A Macià ja no el tenim. Mai hem sentit més la falta que ens fa i el buit que deixava. Però el seu exemple pot seguir servint-nos de consell i guiatge. Com aquell en que ell va viure — i segurament, més encara — el moment actual és dens d'inquietud i de paranys, complexos i difícils. En la forçada, com tots, voldríem encetar, i tots correm el risc d'equivocar-nos. Però enmig de tanta regolfada contradictòria, no s'apaga una clara senyal, alta i pura com un estel, que ens marca el nord: la fidelitat a l'ideal. Si en la riada d'aquest tumultuós aigua arribem tots i cadascú seguim rigidament la norma de mantenir-nos-hi fidels, ho fem amb voluntat resolta, sense preocupar-nos si la ferma afirmació de les sinceres conviccions podria fer-nos guanyar o perdre momentanis assoliments, sense que ens adolori ni descoratgi als altres no ens seguissin pel camí emprat, — que si el nostre millor per a Catalunya, no per ésser més o menys delatrim de seguir-lo — aleshores, no solament hauríem estat fidels al manament i l'exemple de Macià, sinó que a més podríem justificadament esperar que, com en el seu cas, la mateixa fidelitat a l'ideal hauria de tenir la mateixa pràctica eficaç en el redreç de la patria.

L'exemple de Macià té també avui un valor d'actualitat persistent en un altre aspecte: i el de la confiança que va tenir en l'instint segur del poble. Mirant-ho en la perspectiva i escola del que demà haurà d'ésser, segurament que aleshores ens semblaran petites, minúscules, exiguïques i perturbadores les nostres discòrdies, discussions i baralles d'avui. Mentre el nostre poble segueix encara sotmès, i sense poder pronunciar-se, ni gairebé jutjar amb suficients elements d'informació, no podríem des d'ara pretendre dictar-li el que ell pugui haver de voler, dir i resoldre. Que fora pretensió tan vana com estèril. Qui podria saber el que en redreçar-se plenament podria pensar i sentir? El no prejudicar-ho no ens eximeix però, ans bé ens obliga, a oferir-li les idees, el pensament que ha anat madurant en tantes hores de preocupació i de cabori de manera que pugui contribuir al clar i recte judici dels problemes i dificultats que té d'afrontar. Però com major sigui l'incertesa, amb més fortitud hem de mantenir la fidelitat als principis perdurables, ajustant-los a les noves realitats i a la nova realitat de les promeses d'abandó en mig de la confiança en l'instint i el seny del nostre poble, per tal de que ell demostri, patriòticament, decididament i resolt.

En les hores de prova que venen ja no tindrem a Macià. Però n'haurà quedat l'exemple. Tinguem el en l'ideal i confiança en el poble; i aquest farà l'ideal triomfant. Perquè el record de Macià exalta les virtuts de fidelitat i de fe, la trista commemoració de la seva mort ens fa més dolga la promesa d'abandó en mig de la fosca s'entendevien claranes de llum; i sentim el dolor, també ens somriu l'esperança. Per atzar simbòlic commemorem la seva mort en la diada de Nadal; i aquesta coincidència que pren i pren cada cop més significació mítica, està plena de sentit. Renova al del i l'enyorrança, però la vida amb el promissor misteri d'una nit clara i estelada de desembre. En la pietosa melangia del traspàs s'hi barrejen auguris d'una divina naixença. La mateixa fredor de desventura que ens té arrauella l'ànima fa sentir-nos, segons l'imatge shelleyana, que si som al cor de l'hivern ja no pot ésser l'hivern la primavera. Comemorant, doncs, la mort de Macià plantant la seva herència, però recullint-ne l'exemplaritat. I procurant fer-nos dignes d'ell. Que més ho serem com més sentim la preocupació obsessiva de Catalunya, com més lleial i generosa sigui la nostra fe, mes ferma i deturadora l'abnegada voluntat de servir-la.

EL NOSTRE MACIÀ

per Josep Sans

Per a molta gent, quan es parla de Macià sobressurt desseguida el Gran President, el lliullador incansable, el cavaller de l'ideal que Catalunya, com és el cas de Franco i la Falanga avui dia, com pot ésser el cas d'altres forces o formacions polítiques o socials el dia de demà, les nostres joventuts, eminentment democràtiques, i lluitaran de tots llurs possibilitats, i amb tot el coratge dels seus militants.

Si la força de les armes obligà a que temporalment gran nombre dels nostres elements haguessin d'abandonar Catalunya, no per això s'abandonà la idea ni es aserit el combat. A l'exterior de la Patria i a l'interior del territori nacional les formacions de les JEREC han continuat ininterrompidament la lluita i han fet sentir arreu la veu de la joventut nacional i les aspiracions de sacrifici que farà possible, amb aquestes han estat bastament superades amb la sang vessada pels nostres màrtirs i per la voluntat de la nostra joventut de no permetre mai, en cap ocasió, actuacions contràries a les necessitats i a les reivindicacions legítimes dels treballadors de Catalunya, que en llur missió socialment avançada.

Per indicació personal de l'Avi sorgint, poc després de la proclamació de la República, aquelles forces joves, entusiastes, ardides, nacionalment intransigents i socialment avançades. En la seva direcció tingué certes faltes, aquestes han estat bastament superades amb la sang vessada pels nostres màrtirs i per la voluntat de la nostra joventut de no permetre mai, en cap ocasió, actuacions contràries a les necessitats i a les reivindicacions legítimes dels treballadors de Catalunya, que en llur missió socialment avançada.

Fou Macià qui ens cridà a la lluita. Fou l'Avi qui ens inculcà la idea del combat ininterromput per la llibertat i la independència dels ciutadans, que ens porti a la consecució d'aquella Catalunya que ell veia politicament lliure, socialment justa, econòmicament prospera i espiritualment gloriosa. Altrament com un far lluminós guia de la humanitat pel seu progrés i perfecció.

I en aquest aniversari de la seva mort, els joves volem recordar, al costat del President pràctic, l'home idealista; al costat del Macià que transforma, per imperatiu i per la força de les circumstàncies, la República Catalana en Generalitat, l'Avi que ell impulsà a agrupar-nos, a constituir una potent organització que dongué a la joventut catalana una força i una consciència política, en sentit nacional i de realitzacions d'avanzada social per a possibilitar, en un demà esplendoros que ja és veïna, l'assoliment de l'ideal de tota la seva vida: Catalunya independent que mitjançant la Federació de Països Catalans, i en espera dels Estats Units d'Europa, ens porti a la independència de la Confederació de Pobles Lliures d'Ibèria.

Es aquest el nostre Macià. És aquest l'home que nosaltres recomanem i volem amb més força i amor més patriòtic, puix malgrat totes les dificultats, malgrat tots els contratemps, les JEREC no hem oblidat la promesa que del més profund del nostre cor fem.

Jocs Florals del « Genêt d'Or » (ANY XXIV)

Se'n prega la inserció de la següent nota: L'Acadèmia del « Genêt d'Or » comanda els poemes i escriptors de llengua francesa, de llengua catalana i de llengua d'Oc, a condecorar els Jocs Florals del Rosselló (any XXIV) que seran celebrats a Perpinyà el diumenge 18 de maig del 1947.

El Gran Premi d'Honor, acompanyat de la Flor Natural serà atorgat, aquest any, a la millor poesia francesa. El Premi d'acord amb el Consistori, designarà la Reina dels Poetes.

El treball escollit seran recompensats per nombrosos premis, copes, objectes d'art, medalles, diplomes, etc., oferts per les Autoritats, entitats i personalitats. Els temes — poesia, prosa, teatre, folklore o cançons, etc. — redactats en francès, català i llenguadocian, seran lliures. El nombre de treballs no té cap límit.

Les obres inèdites i no signades deuen ésser adreçades, en doble exemplar, acompanyades d'un envelop segellat, contenint el nom i el domicili de l'autor, abans del 10 de març de 1947 proper, a Mr. Charles Grando, Secretari Perpetu adjunt de l'Acadèmia del « Genêt d'Or », 29, rue des Augustins, Perpinyà (P.-O.). Son adreçats els treballs impresos, la publicació dels quals no depassi cinc anys.

CONCURS DE Joves. — Seran reservats premis especials als millors treballs redactats en català, en francès o llenguadocian, els autors dels quals no hagin complert els 20 anys. Aquests deuen fer conèixer llur data de naixença, i, en el possible, l'establiment escolar en el qual cursin els seus estudis.

ESCRITURA CATALANA...

Les « Miscel·lànies Fabra » i « Miscel·lànies Verdager »

Han arribat simultàniament a les nostres mans dues « Miscel·lànies » publicades per a honorar dos grans valors de Catalunya, dos homes que a títol divers podem anomenar-los dos els savadors de la nostra llengua, vivint un dels, i que per molts anys així sigui, Mestre Fabra, mort l'altre, el centenari de la naixença del qual celebrarem l'any passat, Jacint Verdager. Com acostuma succeir en aquests reculls col·lectius, les dues « Miscel·lànies » són de valor desigual, els bons treballs hi veïegen amb els menys bons i caluc amb alguns poc més que mediocres. Però hi ha prou bon i hi ha també cogut, perquè d'una i altra pugui parlar-se en termes encomiàstics.

La « Miscel·lània Fabra » és un recull de treballs de llengua catalana i romànica que havia de publicar la Universitat de Barcelona amb motiu del 70è aniversari del Mestre. La guerra va obligar a retardar-ne cinc anys la publicació i ja el 1943 quan a Buenos Aires, un seu « fidele », Joan Coromines, actualment director de l'Institut Filològic de la Universitat de Cuyo (Argentina) que estava encarregat de recollir els textos, va decidir a publicar, superant obstacles de tota mena, els materials que

per Heribert Barrera

arreu del món on hi havia catalans, i especialment els dels països claudimentats a Catalunya, dels quals es treballa de Carles Riba i Josep M. de Sagarra publicats a la « Miscel·lània », en unen el testimoni.

La « Miscel·lània » comprèn com a element essencial una antologia de la poesia i de la prosa de Verdager, triada pel que ja referència a la poesia per Melcior Font i pel que ja referència a la prosa per Rafael Tasis. Totes les antologies són discutibles, i la tria de Melcior Font no escapa pas a aquesta servitut, però cal reconèixer que tots els aspectes de la poesia catalana s'hi troben tan fidelment i amb tanta força i plenitud que la idea que del conjunt de l'obra del nostre poeta donaríem aquests fragments no seria segurament massa allunyada de la realitat.

Seguïen a l'antologia treballs diversos sobre l'obra i la vida de Mossèn Cinto. Als noms ja citats cal afegir els dels professors rossellonesos Joan Amadeu i Josep Sebastià Pons, que aporten gairebé únicament el seu prestigi, el d'Antoni Rovira i Virgili, com sempre admirable d'estil, el d'Alfons Serra Baldo, que hi publica un interessant estudi sobre la composició verdageriana, els de Josep Valís, Carles Cardo, Ventura Gassol, Nicolau M. Rubio i Gràcia-Barrera, Aihuc el Mestre Pau Casals ha volgut homenajar a Verdager amb la seva música.

per Heribert Barrera

Quin autor resistiria a la temptació de publicar una obra inèdita en un edició de bisbita? Un bon paper i una impressió impecable, les il·lustracions, els culs de llàntia i els grans marges, tot això dona tot seguit una impressió de « perennitat », com si la bellesa de la matèria pogués garantir la conservació del text. Aihuc pels seus deliradament, no es volen deixar imposar, pels qui, com Huxley, es proclamen enemics de la bibliofília, una bella edició no va acompanyada d'una edició corrent, l'avantatge esdevé no obstant dubiós. L'autor llança la seva audàcia a un petit nucli de gent amb prou diners per comprar-lo però no sempre amb prou dalt per llegir-lo. I per

qué, si no pot ésser llegida, s'escriu una obra? Totes aquestes consideracions preliminaris són solament per a didònim, que Ferran Canyameres hagi publicat només en una edició, de tan llucosa claudesma, bellament il·lustrada per Martí Bus, la seva narració Clavre de Ni (Editorial Albor, Paris). Una història basada en el conflicte d'un infant amb la seva madastra adúltera, en una família menestral de Terrassa gracies a la seva habilitat narrativa i a la seva prosa savorosament precisa, on el ric vocabulari rural s'introdueix naturalment, aparentment sense esforç, adquireix prou relleu per que to hom pugui trobar-hi un real plaer a la lectura. Les qualitats de prosista de Ferran Canyameres, que li van valer ja un premi als darrers Jocs Florals, mereixerien certament poder ésser millor conegudes del nostre públic.

I ja que parlem de Ferran Canyameres no ens scribem estar d'assenyalar també en aquesta crònica, per més que l'hagi escrit en francès, una altra de les seves obres, apareguda darrerament en llibreria, « L'homme de la belle époque » (Les Editions Universelles, Paris). Aquest llibre té, a més dels que li dona la personalitat del

seu autor, altres títols per a retindre la nostra atenció. Es tracta, en efecte, d'una biografia d'un català per certs costats il·lustrat, d'un terrassenc que tindrà a París i n'estevingue una de les personalitats més notables, a el Napoleó de les « araccions » com l'anomenà un dels seus contemporanis. La vida de Josep Oller, mai el 1839 i mort el 1922, va descobrint-se a través de les planes d'aquest llibre lligada i l'ambient de la ciutat on visqué i al r- nom mundial de les seves creacions una de les quals, la més famosa, el cèlebre « Moulin Rouge », mal no fos que per Toulouse-Lautrec, li asseguraria certament tota sola un perdurable record. Per grans que haguessin estat la intel·ligència i els mèrits de Josep Oller, per importants que hagin estat les seves realitzacions — a ell es deu el sistema de transmissió utilitzat a tots els hipòdroms — la seva biografia podria perfectament resultar entufosa. Ferran Canyameres ha sapigut donar-li atmosfera i aqueix llibre, en desfilen 50 anys de vida parlenca, interessarà segurament a tots els admiradors de la gran urb que compta entre els catalans amb amics tan nombrosos.

« A la boca dels núvols » de Ramon Vinyes. La Col·lecció Catalana, que dirigeix Abaül Arís a Mèxic, segueix la seva marca raunant i ascendent, àlternament meritoria. En altres ocasions hem parlat d'alguns dels seus volums (la « Història de Catalunya », de Ferran Soldevila i Pere Bosch Gimpera, i el « Miquel Sertet de Jaume Aiguader »). Avui tornem a França que porta el número 11 en la col·lecció. Es tracta aquesta vegada d'un recull de contes de Ramon Vinyes publicat amb el títol « A la boca dels núvols », recull que va guanyar el Premi Concepció Rabell als Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a Bogotà el 1945.

Aquesta distinció és potser fins a cert punt una garantia, malgrat tot el que aquí poguem escriure, però és de creure que les obres presentades als Jocs Florals essentials no deuen ésser gaire noves quan els contes de Ramon Vinyes van obtenir el premi. Els amants d'exotisme hi trobaran en efecte de què fer-se'n passar les ganes, no solament totes les Amèriques amb els Andes i l'Alaska, sino fins i tot el cel, el mateix cel, on Ramon Vinyes, disprezzat de periodista llunyat, va internar Sant Vladimir. Els qui vulgint simplement passar l'estona llegint en català és possible que no quedin però. De totes maneres són els seus futurs lectors els que tenen la darrera paraula i els qui po-

dran dir que té més raó, no solament o el Jurat dels Jocs Florals.

« Acte de Fe », per Carles Sala. L'onze de setembre d'enguany Carles Sala va pronunciar a la sala d'actes de Porfirio Galla de Mèxic una interessant conferència glossant la significació de la diada. Sota el títol d'« Acte de fe » el text, molt aprofitat, d'aquesta dissertació, ha estat immediatament editat i constitueix un opuscle d'una cinquantena de pàgines, distribuït gratuïtament amb profusió.

D'un resum històric ben fet del setge i assalt de Barcelona, l'autor s'eleva a consideracions més generals sobre el destí i el caràcter de Catalunya, sobre els destins històrics en particular, superadits sempre per la voluntat dels homes. Catalunya nació sobirana és la font pura del nostre dret i de la nostra justícia, diu Carles Sala. Converteix la nació en l'elc és el nostre deure. Tot seguit assenyalava aleshores quins podrien ésser els camins de la recuperació, camins sobre els quals ens plaia de marcar la nostra absoluta coincidència tot i renunciant a donar-ne una recen-sió no podent fer-la, per manca d'espai, prou completa. En aquestes hores d'impaciència i de neguit convidaria, ens sembla, que l'acte de fe de Carles Sala, pogués ésser conegut de tots i compartit per tots els catalans.

PRESENCIA IDIE CATALANUNYA

La Taula de Nadal

per A. ROVIRA I VIRGILI

I
 Davant meu veig ara, refeta pel record vivíssim, la taula de la gran festa. Entre totes les festes de l'any, civiques o íntimes, Nadal és la que més entra ànima endins, la que té una més intensa fragància, la que deixa un solc més pregona a la memòria.

Ara jo veig la taula de Nadal, un Nadal de Catalunya, de Tarragona, de la casa paterna. Aquest Nadal, el de la meua infància, és el que primer se'm presenta en imatge quan evoco els records nadalencs. Després vénen, en el següent del temps, els altres Nadals de la meua vida: el de la juvenesa somnadora, el de la maduresa serena, el de l'exili inquiet. I ve la visió d'un altre Nadal que no és record, sino anticipació imaginativa: el Nadal del retorn.

II
 Cada any reviso el Nadal de la meua infància. I la imatge no es descoloreix, ni es desdibuixa, ni es clivella. Per als meus ulls, és encara recent.

... Dies abans de Nadal, aprofitant un matí assolat i claríssim, surto als afores de la ciutat amb les meves dues germanes, més joves que jo, a buscar molsa vellut, diem els tarragonins, per al pessebre que fa la mare. Ella sent la més pura alegria en la celebració de les festes tradicionals; les celebra, no per esma rutinària, ans bé per instint de poesia, per esplai del cor.

Tirem pel costat de la mar, i arribem més enllà del fort de Sant Jordi. Entre la platja del Miracle i la de la Rabassada, arrenquem de les parets i dels marges antics, els velluts verds amb una prima mota de terra que els sosté. Mentre fem aquesta feina, el paisatge m'atreu l'esguard. Guaito aquells tros de costa brava i enlluernadora lluisor de la mar en calma; guaito la garriga mig nua, amb clapes flairosses de farigola i romani, i amb atzavares agressives voltades d'esbarzers i fanolls; guaito, més endins, els vinyars nus, travessats pels rengles d'oliveres i de garrofers; guaito, enllà, la ciutat damunt del turo, i les muntanyes nafrades pels clots de les pedres... El nostre cistell ja és ple de velluts trenca-dissos, d'atzavares menudes, de branquillons, de mates d'herba, i encara hi pòso unes pedres que per la forma i la coloració m'han plagut. Hi ha pedres naturals que semblen obra d'un artífex.

III
 De retorn a casa — uns baixos amb un entresol, que es comuniquen interiorment — treiem de la caixa els elements permanents del pessebre: els grossos suros que han de figurar muntanyes, les casetes de carto recobertes de sorra enganxada sobre una capa d'aiguacuit, els gresols de terrissa negrosos per dins, els vidres que han d'ésser safareig i riu i estany, i el portal de Betlem, soplug ruïnós i gloriós.

Tot seguit comença en la cambra fosca — no té forat ni finestres — la construcció del pessebre damunt d'un llit de posts i bancs, darrera del qual estenen un cobrellit blau en forma de dossier, amb estels de paper de plata i una lluna en quart creixent. D'altres pessebres hi ha més grans i més rics que aquest que muntem, però no pas més acostats a la natura. La mare i jo sentim l'amor dels paisatges.

El paisatisme — vull dir l'amor al paisatge — em ve, doncs, de molt lluny, i fins podria dir-se que és en mi hereditari. La meua visió del paisatge va sempre lligada amb un element humà, psicològic. El meu esguard humanitza la natura, o per dir-ho d'una altra manera, la natura mentre dins de l'ànima i es fa substància espiritual. El món interior i l'exterior son per mi un sol món indivisible.

Heu-vos aci el pessebre llest. L'excellència del nostre pessebre és que té una estructura, una estètica, una significació, una ànima. Pel fet d'ésser un paisatge, és molt més que un pessebre. Va a ésser una variant reduïda del paisatge de Tarragona.

Els gresols, ben amagats darrera les muntanyes surenques, ja estan encensos. Pei bec oncolat del gresol, el ble treu flàm, i l'oli, una mica tèrbol, es fa tebi. En la claror rogenca, tot un món apareix: tossals i corenes, comes i pujols, feixes i camins, algües i ponts, arbres i masies, figures d'àngels, d'homes i de bèsties, i el cel estelat de la nit. És un món en silenci total, en quietud perfecta.

No: no poseu ai pessebre molins en moviment, ni mecanismes, ni aigua que corre, ni arena que s'escorre. Que sigui sempre igual, inmovil, encantat. Només així té sentit i gràcia.

La mare i les germanes ja se n'han anat, i jo encara soc a la cambra. M'oblido de la por infantil d'estar sol, i durant una estona miro, amb una mirada que és una contemplació, aquest món que hem tret del caos. Els dies següents, sempre que puc, vaig a veure el pessebre i el guaito embadollit; aquest últim mot, tan usat en català literari de mig segle enrera, és aci plenament expressiu. Si aquesta realitat que contemplo és pobre en si mateixa, jo l'enriqueixo amb el tresor de la fantasia, tresor inexhaustible, i així tot el que hi veig ho transformo màgicament.

IV
 Vigília de Nadal, poc abans de l'hora de sopar. La meua contemplació del pessebre és interrompuda per les germanes que em criden: « el tió, el tió! » Baixo al menjador corrent.

Aquest menjador, situat darrera de la botiga, és en l'àlbum dels meus records una gran estampa en colors. El veig amb tots els detalls: l'armari reconer, el rellotge de pèndol, la taula d'ales plegables, les cadires pintades d'un groc d'or vell amb el respallier en forma de mig cercol i el seient amb faldadors rodons. Veig sobretot les parets, que vesteixen amb un intent d'art l'estança menestral; a tots quatre panys de paret hi ha pintures, obra d'un artesà romàntic, frescos senzills en què predominen el verd i el blau: cel sense núvols, arbres, cases de camp, jardins, balustrades, estanyes, barques i cigones. L'estora posada fa pocs dies, mig vermella i mig verda, és olorosa d'espert, i a mi em plau d'ajoure-m'hi i rodolar-hi. A mig aire entre el sostre i la taula, el llum de gas — bec de metall, pàmpol de flama — escampa una claror trèmula.

Sota la vigilància materna, les germanes i jo, per ordre d'edat, fem pondre el tió, que de tot no més té el nom puix que és un caixó buit. Després dels mots litúrgics pronunciats molt de pressa i dels cops de basto que ressonen fortament, alcem el caixó, i amb mans ràpides i àvides agafem el present: una vegada torrons, una altra neules, una altra confits o una ampolla de vi ranci, mistela o moscatell. Fem una segona passada, i els presents són de menys valor: un ou, un pot de conserves, fruita. Insistim, i finalment surten bocins de carbó. « Ara prou! » — ordena la mare —; el tió ja està cansat! »

V
 La taula de Nadal! Ajudada per mes germanes, la mare, petita, feinerca, para taula en un instant. Va i ve de la cuina amb pas suavisíssim; llisca més que camina. Als seus grans ulls lluminosos hi ha ara, com hi ha sovint, una llàgrima en formació, d'alegria i melangia alhora. Més envellida per la manca de salut de pels anys, no ha perdut del tot la bella semblança de la seva juvenesa.

Entra el pare, poc casolà. Fora del treball, li plau d'anar al cafè o al casino. És d'alçada mitjana, magre i àgil; l'abundant barba negra d'any enrera, s'ha fet gris i curta. S'asseu i es posa a llegir el diari fins que la mare dona el crit: « A taula! »

Ens asseiem tots cinc. Que clar, que viva veig l'escena! Veig la taula rodona a mig del menjador, amb les dues ales obertes. Les estovalles, amb els secs en relleu, son blanquíssimes, netíssimes, flairosses; han passat, com tota la roba de casa, pel gran cossi de la bugada feta amb lleixiu de cendra perfumat amb l'orer. Els blancs tovallons plegats i els coberts de plata fan guàrdia al costat de la vaixelleta bona, que té uns fisons daurats i les inicials en majúscules angleses.

El pare presideix, i ens mira i ens escolta benivol; amb prou feines obre els llavis, mentre que els altres no parem de parlar. Està una mica abstrèct, com si pensés en el Nadal de quaranta anys enrera, davant el foc de la llar, allà en la seva casa paterna, que s'alça en aquella placeta rectangular de Sarrià, l'austera vila de la Conca de Barberà. La mare llesca el pa, amaneix l'enciam, omple les copes, escudella, talla la carn, obre les entranyes tendres del capó cuit al forn, aquest capó que com una ofrena anyal d'amistat ens ha tronats una benevolada família sarrallana. El farcit sucros — pomes, peres, prunes, panses, pinyons — ens anuncia l'esperat final de menges dolcíssimes: els torrons en disc o en barra, d'avellana i ametllona, de crema, de mospassa, de Xixona; segueixen les neules llargues com flautes, que suquem en el bon vi i després veu tota la taça de cafè, d'una intensa aroma.

Mentre la mare ens canta el Nadal de la seva infància a Altafulla, el pare, no gaire amic de les dolçors i menys encara de les begudes encançades. Amb veu serena i to sentencios, ens adreça als fills unes paraules que deuen enllaiçar amb les seves callades reflexions: « Vosaltres aneu de cara al dia; jo ja començo a anar de cara a la nit ». Un silenci breu acull la seva observació, i el fum del cigar s'espesseix. Com una aura subtil, el misteri de la vida passa per la nostra taula.

VI
 Oh taula de Nadal, on els morts i els que encara no han nascut s'asseuen a la vora dels vivents, on els records i les esperances son anelles de la cadena indefinida de les generacions; taula de la tradició i el renovellament, de l'avior i la posteritat, taula de l'estríp! Oh pont de tres ulls: el passat, el present i l'esdevenidor!

Solitud, no és aquest el teu dia, no és aquesta la teua hora; no vinguis ara cap a mi, que ara no et crido. Veniu, cossos i ombres del meu llinatge i del meu amor, veniu a fer-me companyia, asseieu-vos al meu costat en la taula de festa. Avui és Nadal!

"VETLLA DE RETORN"

per JOAN REBULL

SECRET DE LA SARDANA

per Eugeni XAMMAR

Un dels secrets dels catalans és la dansa. Diem dansa i tots ens entenem. La dansa és la sardana. La dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan...? Potser sí. I potser no. Fa de mal dir i, fet i fet, tant se val. Per què voleu que la nostra dansa sigui la dansa més bella? Si la seva bellesa fos una veritat a la revelació de la qual ningú no pogués romandre insensible, si el refilar del flaviol fos per a tota orella un cant de rossinyol, si l'espinguet del tible a cap orella no pogués ofendre, si el compte dels curts i dels llargs i l'art de reeixir l'exacta repartició fossin per a tot esperit el mateix joc plaent, si el cant de les tenores fos el plany de tota la humanitat o el crit de la universal concòrdia — on seria de la sardana el secret?

Fa no més mig segle que la sardana era encara el secret del sol Empordà. Aquest secret, un estol d'empordanesos, entre els quals escau esmentar els noms de Rossend Vigo — que ha mort a França — i de Josep Rigau — que viu a França — el van confiar un dia a la ciutat de Barcelona i amb pocs anys l'aliança de l'Empordà i de Barcelona en va fer el secret de Catalunya, el secret de tots els catalans. I de ningú més. Què em direu, que quan la parla i les rodons neixen, i les rodones creixen, i tot el poble dança, infants i vells, casats d'ahir i promesos de demà, i tota la plaça viu, què em direu, que no heu pas d'ésser catala perquè el cor se us en hi vagi? Certament. Ahir mateix, La Santa Espina, Per tu ploro, Juny, i la cobla catalunya i els sardanistes de l'esbart catala de dansaires de Tolosa, arrencaven a un públic estranger i llepafils, el públic de París, una aprobació feta de sentiments més espontanis i més sorollosos que la urbanitat i la cortesia.

Certament. No cal pas ésser català per a trobar que entre totes les danses que es fan i es desfan, la sardana és una dansa molt bella. Però hi ha sardana i sardana. La recordeu aquella sardana sentida a entrada de foc, un dia dolç d'hivern, la recordeu, un dia que us creieu presoner de la soltat i donàveu un tomb fora poble, la recordeu la veu d'or i d'aram arribant extenuada al cim del turo, prou clara tan mateix, per a dir-vos que Catalunya no us deixava sol? La recordeu, sobre tot, aquella sardana ballada a la platja una nit de juny, ballada a la platja quan teníeu vint anys, portant a la vostra ma dreta el pes d'un altra ma, la vostra ma dreta inviolable, tocant la il·lusió amb la punta dels dits?

Secret de la sardana, secrets de la sardana, que els catalans portem del cor a la tomba, amb aquella alegria, amb aquella tristesa, secrets que son part del morter que aguant i enforteix la nostra germanor. Qui no sigui català, no sabrà de què li parlo.

"Elogi del Poble"

« Dir poble és per a mi com si diguéssim el solatge social, el terren espiritual humà en el qual tots tenim les rels, aixecant-nos en cadascú més o menys com plantes amb una o altra formació i amb les virtuts i vicis que infar de la germinació ha patz en cada naturalesa. En aquesta crosta espiritual està tot el passat i tot l'esdevenidor de la humanitat: tot surt d'aquest terrer i tot hi torna per refer, en sa virtut germadora, la força de la vida o per transformar-la. »

Joan MARAGALL.

Nadal, o la decisió de néixer

per Josep CARNER

Tot naixement és diví: nova creació, crits minúsculs, espècie de reivindicació d'un dret; mans encara balbes però que ja anuncien la futura imposició d'una sèrie imprevisible de canvis. Quatre parets sembla que continguin l'adveniment, — les d'una alcova o les d'una cova —, però aquell transpantar de l'infant les transcendeix: qui sap-lo lluny, més enllà de nebuloses miríades d'estels, se n'extremen les agulles que senyalen els destins, infinitament més sensibles que les del sisnògraf.

Gran cosa és que, el que fa un instant no era gens, ara sigui: increïble si no ens saltés a la vista, a casa i pel veïnat. Què farà el nou ésser en arribant a la seva cruïlla de possibilitats radials? Perquè néixer és extraordinari, encara que tanta munició dels nascuts no deixi damunt la terra més senyal que la de les ombres. I no es neix més que una vegada; per bé que, segons opinió de vidents, filòsofs i poetes, l'esperit, adhuc entre els límits de la vida d'aquest món, l'esperit podrà néixer de bell nou, eixit aleshores no pas del no res, sino d'una depressió que hi aniria tenint retirada, de tan somorta, de tan estèril. Per un sàcseig, tal vegada imitat dels de la neixença física, poden apleixar-se encara prodigis: hi ha hagut gent incolora fins a un cert dia que, amb sorpresa, els he vist resplandents; porucs que, com si de prompte s'haguessin oblidat de tremolar, acaben convertint-se en herois; pecadors que han vist arribar devora d'ells, obertes com per encantament les portes del cor, visitacions angèliques; casolans de tota la vida que, saltant la finestra a una empena irresistible, s'han llençat amb delit a circumnavegar l'un món o bé l'altre. Tot el sentit de Nadal és que cal néixer: que ens cal a tots, homes i pobles i nacions.

Des del temps clàssics, un poble, una nació han estat comparats al cos humà. Però amb llur possible relativa immortalitat, més escau de comparar-los a l'esperit, on el desordre i la feblesa no són pas definitius i bé poden trasmutar-se en els seus contraris.

Un poble, fet i fet, no pot morir sino de suïcidí, això és, per haver oblidat, perdut en qui sap quines baixeses, la seva identitat mateixa. Aquesta identitat (ja ho sabem els catalans, fills del poble més obert del món) no havia pas estat creada per una raça (avui hi ha proves irrefutables que la raça no és sino invenció de xarlatans i pretext d'exterminadors). Ella és deguda a una col·laboració, a través dels temps, d'homes obrant assiduament sobre un lloc, on acumulen llevats espirituals i econòmics, humanitzen el paisatge, trascolen la llibertat en els mateixos determinismes inicials. La corba d'un poble tindrà alternances d'ambicions i desenganys, de floracions i fatigues. Res no és irreparable si el nom col·lectiu és recordat; i, a la llarga, la vida real i transcendental d'un poble es comptarà no pas per anys, sino per èpoques: és a dir per un següent de renaiements, que ací volen dir adaptació reixida a les noves perspectives universals. Aquella identitat quan més empen i a més variat es confa, esdevé més poderosa. Perquè, com diuen ara, i amb tota la raó, no som sino el que fem.

Nadal, decisió de néixer. Bandegem les malalties de l'ocupació i el captiveri dins Catalunya, de l'exili fora d'ella. Bandegem els paracs i desfiles del que Sant Pau, i probablement Pitàgores, anomenarien l'home vell. El provincialisme reaccionari, capaç de combinar una certa afirmació catalana amb la benevoluda protecció dels capitans generals. L'encongiment del cor i les demissions de la intel·ligència. Els quadres en poder dels insignificants que es lleven d'hora, les picabaralles personalistes i la demagogia. La veu i l'acció del que no sigui justícia, sino odi. Les infors i el trèmolo de la vanitat, sempre desorientadors i corruptors. I, en conjunt, tot el que pugui minvar un destí de Catalunya, preparat en el dol i la desfeita, que exigirà una gran responsabilitat, una gran iniciativa... I que exigirà, dolgui a qui dolgui, que compli amb l'esperit de Nadal i acceptem la decisió de néixer, més enllà de la zona de la protesta i el plany.

Remember!

Mal no es endebades recordar la història de la Patria i menys, en aquest moment actuals en què el món es belluga, nerviós i inquiet, repassant les pàgines dels nobles aspiracions presentades. El final de totes les guerres és la modificació de la carta mundial, però mai com ara veurem el mapa canviar de colors, puix que als resultats previsibles en la lluita s'hi afegeixen les reclamacions sorgides en la pau.

Al callu dels generosos principis de la carta de l'Atlàntic — belles promeses de llibertat i autodeterminació — els pobles absorbits declaren virjiment llurs anhels d'indpendència. És el moment oportú per a liquidar comptes, i així ho han comprès les petites nacions, tals que tenen factura a cobrar. Les solucions de Síria i del Líban, i els esdeveniments de la Indoxina i Java en són un exemple; la península de l'Índia, fins a l'últim moment, ofereixen les reclamacions sorgides en la pau.

« Nova Planta » anul·la una nació que no havia comès altre crim que el d'estimar la seva sobirania i ésser fidel als compromisos contraets.

En aquella tragèdia, on quedaren soterrades per segles les llibertats de la nostra Patria, hi tenim tots els elements a recollir, i és la de treballar amb fe i entusiasme pel restabliment de la sobirania perduda, en aquesta hora de revolució i canvi nacional.

No podem deixar passar l'oportunitat sense presentar als jutges d'avui i nostre plet d'ahir. Les circumstàncies han evolucionat favorablement, puix que a l'intransigència d'aquell Duc d'Anjou volem creure que ha succeït major comprensió dels seus hereus actuals, i a l'indefiniència dels aliats d'aquell temps s'unix ara l'interès europeu per la llibertat dels pobles. Els corrents moderns tendeixen a suprimir la concepció totalitària de l'emfat Lluís XIV, el qual proclamava: « L'Estat soc jo ».

No seriem dignes d'anomenar-nos catalans si deixéssim de contribuir a la rehabilitació de la Patria amb els majors esforços i el més alt esperit de sacrifici. Els nostres avant passats donen una bella mostra de patriotisme en les pàgines del famós « Desperador de Catalunya », obra mestrescivola d'amor a les llibertats catalanes, publicada durant el bloqueig de Barcelona, tota ella dedicada a aixecar l'ànim dels catalans amb una infamada crida, que no podem resistir la temptació de copiar i publicar.

De res no serviren les gestes glorioses de Vil·larroel, Bach de Roda,...

FRANCESC MACIÀ, PRESIDENT DELS CATALANS, L'HOME SIMBOL, EL CAVALLER DE L'IDEAL, QUE SABIA CONJUGAR LA IMMENSA POPULARITAT QUE VOLTAVA LA SEVA PERSONA AMB L'ELEGANCIA ESPIRITUAL DEL PATRICI, S'UNEIX AVUI EN LA NOSTRA EVOCACIÓ NADALENCA AMB EL RECORD DE LA PATRIA. LA SEVA IMATGE ÉS EMMARCADA, EN EL NOSTRE PENSAMENT, PELS PAISATGES MÉS ESTIMATS I NO OBLIDATS MAI, PER LES SERRES I ELS CAMPS I LES PLATGES I LES CIUTATS DE CATALUNYA. S'HA FOS AMB LA IDEA MATEIXA DEL NOSTRE PATRIOTISME I HA ESDEVINGUT EL PATRO IDEAL AL QUAL ASPIREM TOTS A EMMOTLLAR LES NOSTRES CONDUCTES I ELS NOSTRES PENSAMENTS.

(De « EL POBLE CATALA », del 22 de desembre del 1939).